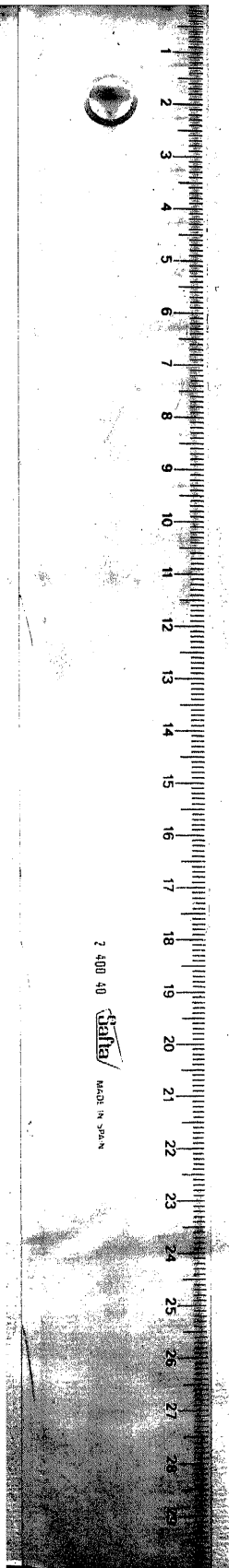

90

~~13. a. f.~~

~~19.~~

3-4-6.

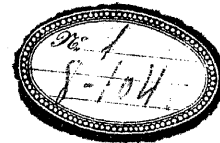
Universtaría	
A	
24	
101	

90

~~13. a. S.~~

~~19.~~

3-4-6.

Biblioteca Universitaria	
A	
24	
101	

TRACTATUS
DE SIMONIA
GENERE
MENTALI CONVENTIONALI
AC REALI.

BARTHOLOMAEO VGO LINO.

Iurisconsulto, ex Monte Scutulo dioecesis Ariminensis;
ac Barbiani Archipresbytero Autore.

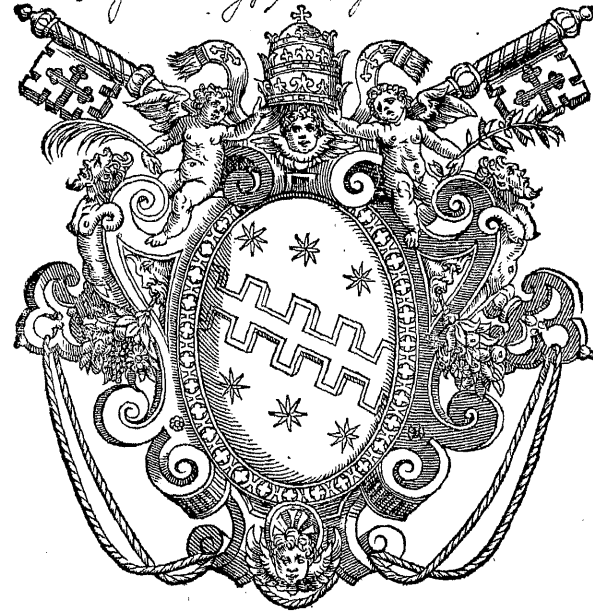
Ad forum Conscientiae, Pontificium, ac Civile Perutile.

Nunc primum in lucem editus.

AD CLEMENTEM VIII. PONT. MAX.

CVM PRIVILEGIO.

del. Colle. J. de la Compagnie de J. de Granada

De Licentia Superiorum.

VENETIIS M D X C I X.

Apud Haeredem Hieronymi Scotti.

Lucem edidi hucusque humanissime Lector Commentarios de Sacramentis, nec non Tractatum de censuris Eccl. nunc in lucem edo. Tractatum de Simonia locupletissimum, quem literarum studiosis non ingraturum fore confido. Nam, etsi extant rei huius doctissimorum virorum monumenta quae plurima, ipsa tamen partim nimis angustè, nimisque concisè rem hanc complectuntur; partim, quae latius, atque vberius, nimis obscure, nimisque confusè scripta leguntur. Ego autem, ut materiam hanc non minus absolutam, quam di lucidam haberemus, pro viribus elaboravi. Nam ecce primum, quod simonia sub se quasi species quasdam continet, simoniam conventionalem scilicet, & non conventionalem, mentalem communiter dictam; & conventionalis itidem duas quodammodo species, vel gradus potius sub se habet, quarum altera conventionalis simpliciter, altera realis dicitur; ob eam rem generatim de simonia prius, deinceps sigillatim de singulis eius speciebus, egi: si cut enim priori ratione, in quibus conveniant, facillimè dignoscitur, ita posteriori, quomodo inter sese differant, optimè habetur. Præterea, quod simonia, & contractus quidam, & delictum est, naturam eius respectu habito ad utrumque explicavi. Postremò, quod ordinatim res ageretur, quodque rei tractatio illustrior redderetur, quoniam cuiusque contractus, delictique causæ quatuor sunt, efficiens, effectus, materia, atque forma, ob eam rem eas causas hic accuratè, separatimque contemplatus. primum de simoniam committentibus, secundo loco de effectibus ipsius, tertio de materia, postremò de forma, simulque de accidentibus, quæ ab ipsis causis emanant, egi; ac quæstiones suo quasque loco disputatas posui, proposito in initio cuiusque speciei Tabula, qua dictus ordo oculis cerni subito possit. Verum, quod mea scripta doctissimo cuique probatissima esse cupio, ut in publicum tuò prodeant, ob eam rem cum pluribus doctissimis viris ipsa contuli. Ut enim mittam me cum Ioanne Baptista, ite que cum Ioanne Mattheo amantissimis fratribus, de quæstionibus difficillimis sæpius egisse, quorum iudicium, quod fratres mihi sunt, fidelissimum; quod ille in utroque iure versatissimus, hic in philosophia, verissimum duco, Reverendus admodum Magister Vincentius Arri gonius Theologus celeberrimus, ac generalis Venetiarum Inquisitor prudèntissimus eo, quo valet ingenio, ea accurata diligentia, quæ omnibus nota, non ex officio tantum, sed summa, qua prædictus est bonitate, scripta hæc rimatus libentissimè admittit, & ut in lucem ederentur, sua auctoritate comprobavit. Ad hoc etiã, ut ea legit, me cohortatus est Illustris, ac admodum Reverendus Ioannes Mozanega Iuriscò. atate nostra nulli secundus, ac Prothonotarius Apostolicus, cuius animi integritate testantur celeberrimæ Italiae Vrbes, in quibus multos annos summa cum laude ius dixit; testantur Venetiæ, ubi eius virtutum celebri fama ductus Illustrissimus ac Reverendissimus Patriarcha Priolus, idemque Cardinalis amplissimus sibi Vicariù ad tantos populos gubernandos asciuit. At quid dicam de Clarissimo Laurentio Massa, qui à secretis Serenissimi Venetiarum Senatus est? Huius plane summam grauitatem animi ne plus, an ingentem in omni scientiarum genere doctrinam admirer, ignoro. Nouerat eum per bellè Pius III. Pont. Max. nouerat, inquam, quem Cardinalatus dignitate decorare, voluit, nisi ipse qui à secretis eiusdem Senatus erat, dignitatem repudiasset amplissimam, & patriis Legibus, quæ ipsius animi modestia est, obtemperare maluisset. Vnum hoc ego dicam, quæ ipsi probantur, doctissimo cuique probatissima esse posse. Non præteribo Baldumantonium Pennam à Sancto Angelo in vado I. V. D. ac publicum eloquentiæ Venetijs professorem, de cuius eximio ingenio, singularibusque animi dotibus melius est silere, quam pauca dicere. Hi ergo quoque ad scripta, quæ typis mandantur, inspicienda propositi, ut in lucem hæc ederentur, commendarunt. Quare, cum à tot, tantisque viris labores hosce meos non improbari animaduertentem, in lucem ut prodirent, curavi. Id quod eo libentius feci, quoniam in Imolensi Diocesi, ubi viuo, Perillustris, ac Reverendissimi Alexandri Musotti eius Ecclesie Antistitis summa prudentia, mira que in grege ipsi credito gubernando vigilantia, singulis mensibus de casibus ad forum conscientie pertinentibus à Clericis disputatur. Quare & ad hanc functionem Tractatum hunc non inutilem fore confido. Benigno vultu igitur humanissime Lector hosce labores meos accipies, ac præpedi Tractatum de Bulla Coena Domini, qui iam sub prælo est, expectabis. Vale.

I N D E X
E O R V M, Q V A E I N H O C O P E R E
N O T A T V D I G N A
I N P R I M I S V N T.

AB BATES benedicti pre-
tio vid. in verb. Benedi-
cendi.
Absoluens ab excommuni-
catione, aliæ censura,
ab alioue delicto, si ob pœ-
nam aliquid ab ipso exigat-
ur, simoniam non com-
mittit, cap. 9. §. 9. num. 2.
pag. 43.
Absoluens ab alijs delictis
iudex ecclesiasticus, & pœna nomine pecuniam exi-
gens, simoniam non committit cap. eod. num. 4. ead. pag.
Absoluens in foro penitentia pecuniam pœna nomine exi-
gere etiam potest eod. num. 5. p. ead.
Absolutio excommunicationis ob simoniam commissam
in curia pro obtinenda iustitia, vel gratia Romano Pon-
t. reservata est cap. 21. §. 1. nu. 9. p. 80.
Absolutio excommunicationis ipso iure lata contra con-
ferentè ordines per simoniam realem, Romano Pon. re-
servata est cap. 3. num. 3. p. 236.
Absolutio excommunicationis, & suspensionis lata in re-
cipientes ordines per simoniam realem à quo tribua-
tur. cap. 4. num. 4. p. 242.
Acceptum ob simoniam commissam in Romana curia pro
gratia, iustitiæ obtinenda inter pauperes distribuend-
um est, cap. 21. §. 1. num. 10. p. 80.
Acolytatus ordo quid sit cap. 43. §. 4. nu. 1. p. 141.
Acolytatus ordinis functiones quænam sint eod. num. 2.
pag. ead.
Acolytatus functionibus exercendis quando simonia com-
mittatur cap. eod. nu. 3. p. 142.
Acta, seu facta à simoniacis, non tamen simoniace an va-
leant cap. 15. nu. 1. p. 61.
Activa, & passiva voce privatus est clericus regularis,
qui per simoniam realem ordinem suscipit, & quæ pri-
uatio hæc sit activa, & passiva vocis cap. 4. §. 1. nume.
4. pag. 243.
Acquisitio spiritualium vid. in ver. spiritualium.
Accusatus, & infamatus de simonia, si clericus est, su-
spendi interim potest, atque ei prohiberi, ne divina fa-
ciat, cap. 18. num. 2. pag. 66.
Accusatus, inquisitus de simonia, & non infamatus do-
nec causa agitur, suspendi ab officio interim non potest
eod. num. 4. pag. 67.
Accusare de simonia omnes possunt, qui ad alia crimina
accusanda admittuntur, cap. 32. §. 3. nu. 1. p. 112.
Accusare de simonia possunt, & qui alia non admittunt-
tur, eod. §. 3. num. 2. ead. p.

Accusare volenti matrimonium esse illegitimum, an si-
quid detur, ne id faciat, simonia committatur, cap. 45.
§. 5. num. 2. p. 161.
Advocatus in causa spirituali an simoniam committat,
si pecuniam accipiat, cap. 53. §. 2. num. 1. pag. 182.
Adulatio quid sit vid. in verb. Laudes.
Aeconomi, Syndicis munus an sine simonia vitio emi,
venditæ possit, cap. 48. §. 7. nu. 3. p. 170.
Aeconomus quid sit, & quod eius officium, eod. nume. 4.
pag. 171.
A fidelium consortio ejici dehet simoniacus realis in be-
neficio, qui sæpius simoniam commississe conuincitur, ca-
6. §. 8. num. 3. pag. 257.
Alimentorum gratia vid. in verb. Sustentationis.
Altaris consecratio vid. in verb. Consecrationes.
Altare onus habens vid. in verb. Capella.
Anticabalis compositio ubi interuenit in spiritualibus, si-
monia non committitur, cap. 29. §. 3. nu. 1. pa. 105.
Amicitiam ut sibi alicuius conciliet beneficium confe-
rens, an simoniam committat, cap. 58. §. 7. numero 1.
pag. 200.
Amicitia sibi concilianda gratia an simoniam commit-
tat, si quis ad eius præces beneficium cuiquam conferat
vid. in verb. Gratia.
Administrator ecclesie ut quis fiat vid. in verb. legatus
ut quis fiat.
Anathemate obligati sunt, qui contra Bullam de datis,
& promissis veniunt, cap. 21. §. 1. nu. 11. p. 80.
Annexa spiritualibus materia simoniae sunt, cap. 34. nume-
ro 1. pag. 117.
Annexa spiritualibus quid sint, eod. num. 2. ead. p.
Annexa spiritualibus unde dicta sint, eod. num. 3. ead. p.
Annexa spiritualibus cur instituta sint, eod. nu. 4. ead. p.
Annexa spiritualibus quot sint, eod. nu. 5. ead. p.
Annexa spiritualibus antecedenter quæ sint eod. numer.
6. ead. p.
Annexa spiritualibus consequenter quænam sint, eodem
num. 7. p. 118.
Annexa spiritualibus a quo instituta eod. nu. 8. p. ead.
Annexa spiritualibus ab ecclesia instituta sunt autorita-
te diuinitus ipsi tradita, eod. §. 1. nu. 1. p. ead.
Annexa spiritualibus qua ratione ipsi inserviant, cap.
34. §. 1. num. 4. p. 119.
Appellatio non admittitur à sententia contra simoniacum
lata, cap. 32. num. 4. p. 109.
Aqua baptismi etiam benedicta emi potest, quatenus a-
qua est, sine simoniae vitio, cap. 6. nu. 4. p. 22.
Aqua benedicta aspersi in itinere à religiosis peregrini,
& transeunt es, simoniam non committunt, si quid offe-
rant, cap. 9. §. 2. nu. 8. p. 35.
Aqua benedicta ades sacerdotibus aspergentibus, benedi-
centibus,
6 3 centibus,

centibusue, si quid tribuatur, simonia non committitur. eod. nu. 9. p. ead. Aqua benedicta alienari potest sine simonia vitio, si ratione materiae, et non consecrationis alienetur. ca. 10. num. 2. p. 50. Aqua benedicta, et sal benedictum, nec non oleum, et christa itidem benedicta, quae ad baptismum administrandum adhibentur, materia circa quam simonia sunt, id est in ipsa simonia committi potest. cap. 37. S. 2. num. 1. pag. 124. Aqua, et sal benedicta si vendantur respectu habito ad ipsam benedictionem, simonia committitur. eod. num. 2. ead. pag. Aqua, et sal benedicta si vendantur respectu habito ad ipsorum substantiam, non autem ad benedictionem, simonia non committitur. eod. nu. 3. p. 125. Aqua vid. in verb. Benedictiones. Arbitrio iudicis puniri debent offendentes Bullam de datis, et promissis. c. 21. S. 2. nu. 6. p. 81. Auditores Camerae Apostolicae ab Ecclesia instituti sunt cap. 3. S. 4. nu. 9. p. 7. Auditorium Camerae Apostolicae, et Clericatus etiam camerae eiusdem emens, an simoniam committat. c. 48. S. 6. nu. 3. p. 29. Acupis operas praestans vid. in verb. Medici operas. Auxilium praestans vid. in verb. Consilium.

B

APTISMI adipiscendi gratia extra mortis periculum pecunia dari non debet cap. 6. nu. 5. p. 23. Baptismi character confertur, esto per simoniam conferatur. eod. nu. 6. p. ead. Baptismum conferre si quis nolit, nisi sibi iuret pretij nomine aliquid dari, an iurare tunc nobis liceat. eod. nu. 8. ead. pag. Baptismo administrato si quid tribuatur baptizanti, simonia non committitur. c. 9. S. 2. nu. 2. p. 35. Baptismus, et confirmatio per simoniam administrata ualent. c. 12. S. 1. nu. 1. p. 58. Baptismi, et confirmationis gratia an conferatur, ubi per simoniam ea sacramenta collata sunt. eod. nu. 2. ead. p. Baptismus est materia propria circa quam simonia, id est circa quem simonia committi potest. cap. 37. nu. 1. pag. 123. Baptismi administrandi gratia si quid pretij nomine promittatur, exigatur, detur de simonia committitur. eod. nu. 2. ead. p. Baptismus dum confertur, si quid ponte offeratur, licite, et sine simonia recipi potest. eod. nu. 3. p. 124. Baptismus se administraturum alicui promittens, si ipse baptismum ei conferat, an simoniam committat. c. 57. S. 1. nu. 3. p. 191. Baptismus ut infanti morituro tribuatur, pretij nomine nihil dari debet. c. 6. nu. 5. p. 23. Baptizandus qui rationis usum habet, uel in articulo mortis constitutus sit, pretium pro baptismo dare non debet. c. 6. nu. 3. p. 22. Benedictiones, et consecrationes factae per simoniam an valeant. c. 14. nu. 2. p. 60. Benedicere dona Dei sacerdotij functio est. cap. 44. nu. 2.

pag. 144. Benedictionis genera duo sunt, et quae. eod. S. 3. num. 1. pag. 152. Benedictionibus, quae res sacrae constituuntur, et quae non. eod. nu. 2. ead. p. Benedictionum gratia, quae a sacerdote fiunt, si quid pretij nomine exigatur, simonia committitur. eod. nu. 3. pag. 153. Benedicere res, si quatenus tales vendantur, simonia committitur. eod. nu. 4. ead. p. Benedicendi res gratia, id est ut quis benedicere res possit, si pretio licentiam emat, simoniam committit. eod. nu. 5. ead. p. Benedicendi Abbates gratia, uel moniales si quid exigatur, simonia committitur. c. 45. S. 1. nu. 3. p. 155. Benedictio sponsi, et sponsae quibus tribuatur. ca. 46. S. 4. nu. 1. p. 160. Benedictio sponsi, et sponsae a proprio Parocho tribui debet. eod. nu. 2. p. ead. Benedicens alienos sponso sine licentia Parochi, in quam poenam incidat. eod. nu. 3. p. ead. Benedictio sponsi, et sponsae quo tempore fiat. eod. nu. 5. ead. pag. Benedicendi sponso causa si pecuniam quis accipiat, simoniam committit, quae regula, quousque pateat, declaratur. eod. nu. 6. ead. p. Benedicendi sponso licentiam tribuens pecunia accepta an simoniam committat. eod. nu. 7. p. 161. Benedictiones aq. baptismi, campanae, cymiterij, crucis, adium, candelarum, et huiusmodi ab Ecclesia institutae sunt. c. 3. S. 3. nu. 2. p. 4. Beneficium simoniace habes an admoneri ab id. sciente debeat, cum ipse id ignoret. c. 8. S. 1. nu. 4. p. 29. Beneficium eccl. si conferatur alicui, ut doceat pueros, an simonia committatur. c. 10. S. 3. nu. 4. p. 54. Beneficium curam animarum habens, si cui hac conditione, et pacto conferatur, ut diuina faciat, sacramenta quoque ibi administrat, simonia non committitur. cap. 11. nu. 2. p. 55. Beneficia plura curam animarum habentia, quod quis retineat non potest, ob eam rem simonia non committitur, si beneficium tale cupiam hac conditione conferatur, ut si quod habet simile, illud renunciet. eod. numero 4. p. 56. Beneficio priuari, et administratione officij simoniace potest, ubi i. ciuilitate agitur. cap. 19. nu. 1. p. 73. Beneficijs, quae antea quia legitime obtinebat, committens simoniam confidentialem, ipso iure priuatus est. cap. 22. S. 4. nu. 4. p. 90. Beneficia eccl. locare, et conducere quando simonia sit, cap. 26. nu. 3. p. 95. Beneficium eccl. conferens Episcopus alicui, quamobrem obligatur ad diuini officij, simoniam non committit, et quamobrem. cap. 44. S. 2. nu. 5. p. 148. Beneficia simplicia, praebendas, et huiusmodi Ecclesia instituit potestate iurisdictionis Ecclesiasticae a Christo Domino ipsi tradita. cap. 48. nu. 4. p. 163. Beneficia eccl. tam maiora, quam minora, si pretio interueniente conferantur, simonia committitur. eod. S. 1. nu. 1. p. 164. Beneficia eccl. multis modis conferuntur. cap. 3. S. 4. nu. 4. pag. 6.

Beneficia

Beneficia eccl. ut pure, nulloque pacto interueniente conferantur, ecclesia instituit eod. nu. 5. ead. p. Beneficium, in quo quis pensionem habet, si conferendum cuiusdam curet hac conditione, ut pensionem redimat, simoniam committit. cap. 8. S. 3. nu. 2. p. 31. Beneficium conferens cuiusdam pacto interueniente, ut is, cui est collatum, consanguineis conferentis subueniat, simoniam committit. cap. 9. nu. 3. p. 203. Beneficij eccl. collatio per simoniam conuentionalem facta, an valeat. cap. 2. nu. 2. p. 221. Beneficium eccl. per simoniam conuentionalem collatum, an in foro conscientiae retineri possit, et quid in foro exteriori. eod. nu. 3. p. 221. Beneficium eccl. per simoniam realem conferens ipso facto excommunicatus est, quae regula quousque pateat, declaratur. cap. 5. nu. 1. p. 246. Beneficium eccl. per simoniam realem accipiens ipso facto excommunicatus est. cap. 6. nu. 1. p. 246. Beneficij eccl. collatio, per simoniam realem commissam ab eo, cui conferitur, nulla est, quae regula quousque pateat, declaratur. eod. nu. 2. p. 247. Beneficij eccl. collatio nulla est, ubi ab alio simonia realis commissam est, sciente, et non contradicente eo, cui collatio facta est. eod. nu. 3. p. ead. Beneficium eccl. quod quis per simoniam realem adeptus est, retinere non potest, sed dimittere ipsum debet. eod. S. 1. nu. 1. p. 148. Beneficium eccl. per simoniam acquirens ipso facto suspensus non est. eod. S. 5. nu. 1. p. 252. Beneficium per simoniam acquirens irregularis non sit, eod. nu. 2. pag. 253. Beneficium eccl. per simoniam realem commissam ab alio, ignorante eo, cui collatum est, retineri non potest. cap. 7. S. 1. nu. 1. p. 260. Beneficij eccl. collatio per simoniam realem ab alio facta, eo prohibente, cui beneficium conferatur, valet, et retineri beneficium potest. cap. 7. S. 3. nu. 1. p. 262. Beneficij eccl. collatio valet, et retineri potest, ubi simonia realis commissam est ab alio in fraudem, et odium eius, cui collatio facta est. cap. 7. S. 3. nu. 2. p. 263. Beneficium eccl. quod quis adeptus est pecunia tributa, an retinere possit, esto ei collatum esset, quamuis pecuniam non tribuisset. eod. S. 4. nu. 1. p. 263. Beneficium eccl. collatum alicui alio pecuniam dante, an retineri possit, si collatores illud ipsi concussissent, quamuis pecunia data non esset. eod. nu. 2. ead. p. Beneficium conferens benemeritis, ut exoneret se ab obligatione antidotali an simoniam committat. cap. 5. S. 4. nu. 1. p. 197. Beneficij collatio vid. in verb. Collatio beneficij. Beneficia a quo instituta vid. in verb. Beneficia supra. Beneficia conferentes ad praes. alicuius potentis viri si simoniam non committunt. cap. 5. S. 7. nu. 1. p. 199. Benemeritis beneficium conferens, ut exoneret se ab obligatione antidotali an simoniam committat. eod. S. 4. nu. 1. p. 197. Benemeritis si beneficium conferatur, an simonia committatur, si id fiat, quo antidotalis obligatio tollatur. eod. nu. 1. et 2. p. ead. cum sequent. Et quid si ob mercedem promissam. eod. S. 4. et 5. Et an peccetur. Bulla Iulij Secundi refertur in cap. 23. Bulla Pij Quinti refertur, quae subornantes punit. cap. 4.

ALICES consecrati alienari possunt sine simonia vitio, si ratione materiae, et non consecrationis alienentur. ca. 10. nu. 2. pag. 50. Calicis consecrandi gratia si quid exigatur, simonia committitur. c. 45. S. 1. nu. 6. p. 155. Calix consecratus si detur pro altero calice consecrato, aliaue re consecrata mobili, an simonia committatur. c. 55. S. 1. nu. 2. p. 187. Calicis consecratio vid. in verb. Consecrationes. Calices quomodo vendantur laicis vid. in verb. Laicis. Campana benedicta alienari possunt sine simonia vitio, si ratione materiae, et non benedictionis alienentur. cap. 10. nu. 2. p. 50. Campanas pulsantes an exigere quicquam possint. c. 44. S. 2. nu. 16. p. 151. Campana vid. in verb. Benedictiones. Cancellariae ecclesiasticae oblationes etiam vendi possunt. c. 10. S. 2. nu. 8. p. 52. Candelae vid. in verb. Benedictiones. Canonica portio ex relictis ecclesiae non parochiali a moriente licite exigitur ab ecclesia parochiali. ca. 9. S. 7. nu. 5. p. 40. Canonice recipere hac conditione, ut ei praebenda tribuatur, simoniacum non est. c. 11. nu. 5. p. 56. Cantores sine simonia vitio operam suam vendunt, quam adhibent ad missas, et diuina officia celebranda. c. 10. S. 4. nu. 2. p. 54. Capellani, qui paciscuntur, ut habeant, unde se sustentent, simoniam non committunt. c. 9. nu. 5. p. 32. Capellani simoniam non committunt, si paciscantur, ut aliquid ipsis detur, propterea quod obligant se ad moram trahendam alicubi ad diuina faciendam. ca. 9. S. 1. nu. 2. pag. 34. Capella consecrata alienari possunt sine simonia vitio, si ratione materiae, et non consecrationis alienentur. ca. 10. nu. 2. p. 50. Capella, seu altare habentia hoc onus, ut qui ea obtinuerit, et missas in hebdomadam celebret, si cui conferatur hac conditione, ut ea onera subeat, simonia non committitur. c. 11. nu. 6. p. 56. Cathedralicum, quia Episcopo debetur, ob eam rem si de quantitate eius conuentio fiat, simonia non committitur. c. 11. nu. 3. p. ead. Catholismi, exorcismi, officia diuina tam vinorum, quam mortuorum

mortuorum, missæ partes quædam ab Ecclesia instituta sunt. c. 3. §. 3. nu. 2. p. 4.
 Catechismi an materia simoniæ sint. vid. in verb. Exorcismi.
 Cardinales simoniam committere possunt. c. 2. nu. 2. p. 2.
 Cardinales, & alij Ecclesiæ antistites, simoniam confidentialiter committentes ipso iure ingressu Ecclesiæ privati sunt. c. 2. §. 4. nu. 6. p. 90.
 Causæ quanam sint, pro quibus habendis simonia, si committatur, in pænas Bullæ de datis, & promissis pro iustitia, vel gratia quis incidit. c. 2. §. 1. nu. 3. p. 76.
 Cæmeterium benedictum alienari potest sine simonia vitio, si ratione materis, & non benedictionis alienetur. c. 10. nu. 2. p. 50.
 Cæmeterium vid. in verb. Benedictiones.
 Cæmeterium à simoniaco consecratum vid. in verb. Ecclesiæ.
 Cerei benedicti alienari possunt sine simonia vitio, si ratione materis, & non benedictionis alienentur. c. 10. nu. 2. p. 50.
 Chrisma quot modis sumitur. c. 37. §. 3. nu. 1. p. 125.
 Chrisma ex balsamo, & oleo factum, & ab Episcopo benedictum respectu habito ad eius consecrationem vendi non potest. eod. nu. 2. p. ead.
 Chrisma respectu habito ad eius materiam an vendi possit. eod. nu. 3. ead. p.
 Chrismate sacerdos ungens baptizatum pro unctioe nihil recipere potest. eod. nu. 4. p. 126.
 Christianus quatenus est talis sine simonia vitio vendi non potest. c. 38. nu. 3. p. 127.
 Chirographum, quo quidpiam debitum probatur, creditor restituens debitori, quo beneficium ecclesiæ conferat, simoniam conventionalem committit. cap. 1. num. 4. pag. 220.
 Chirographum, quo promissio centum aureorum continetur facta, hac conditione alicui, si beneficium ei renunciet, tradens post renunciationem ipsi factam, an simoniam inducat. c. 1. §. 1. nu. 3. p. 270.
 Civiliter an agatur contra simoniacum vid. in verb. Criminaliter.
 Clerici simoniam committere possunt. c. 2. nu. 1. p. 2.
 Clerici cameræ Apostolicæ ab Ecclesia instituti sunt. c. 3. §. 4. nu. 8. p. 7.
 Clerici, qui inuitantur aliquo ad funus, aut ad anniuersaria, aut processiones, aliaue diuina officia, pacifici possunt sine simonia vitio, si aliquid ipsis detur. c. 9. §. 1. nu. 4. p. 34.
 Clerici seculares, ac laici simoniaci à suo Episcopo puniuntur. c. 32. §. 1. nu. 5. p. 110.
 Clericus inseruiens sacerdoti missæ sacrum facienti, an simoniam committat, si de pretio conueniat. c. 4. §. 3. nu. 4. p. 142.
 Clerici inuitati ad diuina faciendâ simoniam non committunt, si paciscantur, ut ad vitium necessaria ipsis præstentur. c. 9. nu. 6. p. 32.
 Cognatio spiritalis, quæ nascatur ex baptismo, & confirmatione inter eum, qui baptizatur, vel confirmatur, & baptizantem, vel confirmantem, & patrem, & matrem baptizati, vel confirmati, & inter ipsum leuantem in baptismo, vel ebriusmate & leuatum, & patrem, & matrem leuati. c. 37. §. 4. nu. 2. p. 126.
 Cognationem spirituales ut quis contrahat secum, si pre-

rium ei præstet, simonia committitur. c. 37. §. 4. nu. 3. pag. 126.
 Collatione facta alicui de aliquo beneficio, si deinceps quidpiam detur grati animi significandi gratia, nullo pacto interueniente, simonia non committitur. c. 9. §. 2. nu. 10. p. 35.
 Collationes beneficiorum, regressus, fructuum, pensionumque reservationes per simoniam confidentialem factæ, ipso iure nullæ sunt. c. 22. §. 4. nu. 2. p. 89.
 Collatio beneficij nulla est, esto non eodem tempore simonia adimpleta sit, & realis facta, sed deinceps. c. 6. §. 3. nu. 1. p. 250.
 Collatio beneficij ob promissionem pecuniæ facta, quæ post multum temporis data est, ab initio nulla est, & sic nullitas retrahitur. eod. nu. 2. p. ead.
 Collatio beneficij facta ob promissionem pecuniæ, quæ nondum data est, pendet quousque detur, & neque interuenit valet, neque non valet. eod. nu. 3. ead. p.
 Collatio beneficij ecclesiæ dignitatis per simoniam ab alio commissam, eo, cui confertur, inscio, facta, valet. c. 7. nu. 1. p. 259.
 Commemoratio officiorum an simoniam inducat. c. 58. §. 1. nu. 1. p. 159.
 Competitori suo ad beneficium, seu concurrenti qui pecuniam tribuit, seu promittit pensionem, ne concurrat, simoniam committit. c. 8. §. 2. nu. 5. p. 30.
 Concionatores pacifici possunt dum eunt ad concionandum alicubi, ut sibi dentur, quæ ad se sustentandû pertinet. c. 9. nu. 6. p. 32.
 Concionatores pacifices, ut aliquid ipsis detur, propterea quod obligant, se ad moram trahendam alicubi ob concionem simoniam non committunt. eod. §. 2. nu. 3. pag. 34.
 Concionis habendæ gratia si quid exigatur, an simonia sit. c. 44. §. 2. nu. 19. p. 151.
 Concionator simoniam committit, si concionando quid spirituale docet ob pretium. c. 10. §. 3. nu. 3. p. 53.
 Concurrentes ad beneficia simoniam non committunt. c. 9. nu. 3. p. 32.
 Concursum sit hodie ad beneficia ecclesiæ vacantia, & si iniuria officiat aliquis competitorum, appellare potest. c. 48. §. 3. nu. 2. p. 167.
 Concurrans cum aliquo ad beneficium, si competitori promittat pensionem, si beneficium habuerit, modo exceptionem veram, ut irregularitatem non obiciat, simoniam committit, sicut etiam si quid aliud ei promittit, ne concurrat. c. 9. §. 8. nu. 2. p. 41.
 Conditione, modoque adiecto, ubi spiritualia conferuntur, simonia committitur. c. 8. §. 3. nu. 1. p. 31.
 Conducentes oblationes ecclesiarum, vid. in verb. Laici.
 Confessi si quid sacerdotibus tribuant, simoniam non committunt. c. 9. nu. 4. §. 2. p. 35.
 Confessionem huius audiens sacerdos libentius, quæ illius, ob id, quod ab illo pecuniam, & non ab hoc expectat, an simoniam committat. c. 40. §. 4. nu. 1. p. 132.
 Conferens beneficium de se benemeritis, ut exoneret se ab obligatione antidotali, an simoniam committat. c. 58. §. 4. nu. 1. p. 197.
 Confirmatio per simoniam collata valet, vid. in verb. Baptismus.
 Confirmatio est materia simonia, idest circa quam simonia committi potest. c. 38. nu. 1. p. 127.

Confirmationis

Confirmationis conferenda gratia nihil recipi pretij nomine potest sine vitio simoniæ. eod. nu. 2. ead. p.
 Confirmari electus ad aliquam ecclesiæ dignitatem, beneficium debet. c. 48. §. 4. nu. 1. p. 168.
 Confirmatio electi ad aliquam ecclesiæ dignitatem, vel beneficium simoniaca est, si pecunia interueniente fiat. cap. 48. §. 4. nu. 2. p. 168.
 Consecrationes Ecclesiæ, altaris, calicis, patenæ, & huiusmodi ab Ecclesia instituta sunt. c. 3. §. 3. nu. 2. p. 4.
 Consecrationis ecclesiæ gratia procuratio sine simonia vitio exigitur. c. 9. §. 7. nu. 4. p. 40.
 Consecrationes, & benedictiones, quæ in ecclesia sunt, partim ab Episcopis, partim à sacerdotibus sunt, & quanam hæ sint. c. 14. nu. 1. p. 60.
 Consecrationes, ac benedictiones versantur partim circa personas, partim circa res, quæ aut ad diuina, missæque sacrum faciendâ pertinent, aut ad sacramenta, & quæ hæc sint. c. 45. nu. 3. p. 154.
 Consecrationum, & benedictionum gratia si Episcopus pretij nomine quid exigit, simoniam committit. c. 45. §. 1. nu. 1. p. 155.
 Consecrationis Episcoporum gratia si quid pretij nomine Episcopus recipiat, simoniam committit. eod. num. 2. ead. pag.
 Consecrationis ecclesiæ gratia si quid recipiatur, quando simonia committatur. eod. nu. 4. ead. p.
 Consecrationis altaris gratia si quid exigatur, simonia committitur. eod. nu. 5. ead. p.
 Consecrata, ac benedicta ab Episcopis si vendantur respectu habito ad consecrationem, benedictionemue, simoniam committunt. eod. §. 2. nu. 1. p. 156.
 Consecrata, benedictaue ab Episcopis simonia non committitur, si vendantur respectu habito ad materiam, & non ad consecrationem. eod. nu. 2. ead. p.
 Consecratio, benedictione per simoniam facta an valeant. eod. nu. 3. ead. p.
 Consecrandi licentia sine simonia vitio vendi non potest. eod. §. 3. nu. 1. ead. p.
 Consecrationes vid. in verb. Benedictiones.
 Consecratio si ob consanguinitatem spirituale conferatur, conferendumque curetur, an simonia committatur, vel saltem peccetur. c. 58. §. 3. nu. 1. p. 196. cum seq.
 Consentiens ut quis pecuniam tribuat pro se, quo spiritualia consequatur, simoniam committit. c. 7. §. 1. num. 2. pag. 26.
 Consilium, auxilium, fauoremque præstans ad simoniam, an simoniacus sit, & quæ pena puniatur. c. 8. nu. 4. p. 266.
 Consuetudine laudabili si quid dari consuevit in spiritualium administratione, licite datur, ac recipitur, quæ regula, quousque pateat declaratur. c. 9. §. 10. nu. 1. p. 44.
 Consecrum prandium, pecuniæ aliqua ex consuetudine laudabili dari solita, licite peti possunt. eod. num. 2. ead. pag.
 Consuetudinem laudabilem improbandam, quæ in spiritualium administratione, prandium, pecuniæ clericis datur, reprehendendus est. eod. nu. 3. p. ead.
 Consuetudine si inductum sit, ut parochis aliquid detur in administratione sacramentorum, & spiritualium, licite peti potest, esto ad spiritualia administranda ex officio obligati sint. eod. nu. 7. p. 45.
 Consuetudo laudabilis quænam sit quoad rem hanc. c. 9. §. 10. nu. 8. p. 45.

Consuetudo laudabilis infra quod tempus inducatur. eod. nu. 9. p. 46.
 Consuetudo re dubia an laudabilis existimetur. eod. num. 10. ead. p.
 Consuetudine debiti si exigi egre potest post administrationem spiritualium, an sine simonia id exigi antea possit. eod. nu. 11. p. 46.
 Consuetudo offerendi se statim cum patina, seu lance us, qui Eucharistiam sumpserunt, laudabilis non est. c. 39. nu. 5. p. 129.
 Consuetudine ubi dari quid consuevit, peti illud potest et à paroco. c. 9. nu. 7. in fi. p. 33.
 Consilium, auxilium, fauoremque præstantes ad iustitiam, gratiamque impetrandam pretio interueniente, excommunicati sunt. c. 2. §. 1. nu. 7. p. 80.
 Contradicens, ac prohibens, ne pecuniam quis tribuat, quo ipse spiritualia consequatur, simoniacus non est, quamuis deinceps pecunia detur. c. 7. §. 1. nu. 3. p. 26.
 Contractibus nõ gratuitis omnibus simonia committitur. c. 23. nu. 5. p. 94.
 Contractus non gratuiti quinam sint, quibus simonia committitur. eod. nu. 6. ead. p.
 Contractibus innominatis simonia committitur. c. 30. nu. 1. p. 107.
 Contractus innominati in spiritualibus locum non habent. eod. nu. 2. ead. p.
 Corpus, & sanguinem Christi Domini conficere, Deoque in missa offerre sacerdotij functio est. cap. 44. num. 2. pag. 144.
 Corporis pena simoniacus realis in beneficio affici etiam potest, ubi sapius simoniam commississe conuincitur. c. 6. §. 8. nu. 1. p. 256.
 Corporalia alienari possunt sine simonia vitio, si ratione materis, & non consecrationis alienentur. c. 10. nu. 2. pag. 50.
 Criminaliter, civiliterque an agatur contra simoniacum. c. 32. §. 2. nu. 1. p. 111.
 Criminaliter, civiliterque quando contra simoniacum agi dicatur. eod. nu. 2. p. 111.
 Criminosi accusare de simonia possunt. cap. 32. §. 3. nu. 3. pag. 112.
 Criminosi, idest, qui in crimine perseverant ad simoniam probandam admittuntur. eod. §. 4. nu. 3. p. 113.
 Crucem deferens in funeribus mortuorum, vel in processionibus alijs an simoniam committat, si pecuniam exiger. c. 44. §. 2. nu. 15. p. 151.
 Creditor remittens debitum, quo beneficium ei conferat, an simoniam committat, vid. in verb. Chirographum.
 Curiales inseruientes Cardinalibus, & alijs huiusmodi in primis, quo in gratiam ab ipsis recipiantur, sperantes secundo loco se pensionem aliquam, beneficiumue ecclesiæ consecuturos, simoniam non committunt. c. 9. §. 5. nu. 3. pag. 37.
 Curia nomine quid comprehendatur, quod ad Bullam de datis, & promissis pro gratia, vel iustitia pertinet. cap. 2. §. 1. nu. 2. p. 76.
 Curantes sibi mandatum dari ad iustitiam, gratiamque impetrandam pretio interueniente, & petitione, excommunicati sunt. c. 2. §. 1. nu. 4. p. 79.

DANS

Index in Bartholomæi Vgolini.

mentum circa quod simonia committi potest. c. 39. nu. 1. pag. 128
Eucharistia conscienda gratia pretij nomine nihil exigi debet, alioquin simonia committitur. cap. 39. nu. 2. pag. 128
Eucharistia administranda gratia pretij nomine nihil exigi debet. eod. n. 3. p. ead.
Eucharistiam sumentes si quid offerant retro, licite recipitur. c. eod. nu. 4. p. 129
Examinatores eorum, qui ad ordines admitti debent, simoniam committunt, si pretio ducti id munus obeant, quæ regula, quousque pateat, declaratur. c. 42. §. 3. nu. 1. p. 135
Examinari debet is, qui ad ordines admittendus est. eod. nu. 2. ead. p.
Examinatores referentes ordinandum esse dignum, ut ad ordines admittatur, cum indignus sit, simoniam committunt, si pretio ducti id faciatis, sicuti è contrario, si dignum indignum referant. eod. n. 3. p. 136
Examen, seu inquisitio sit de vita, scientia, & aetate eorum, quibus dignitates, ac beneficia eccl. conferuntur. c. 48. §. 3. nu. 1. p. 167
Examinatores eorum, qui ad beneficia, & dignitates ecclesiasticas concurrunt, seu ea competunt, si quid detur, quo ipsis suffragentur in beneficio acquirendo, simonia committitur. eod. nu. 3. ead. p.
Examinatores pecuniam tribuens competit or beneficii, quo antea ipsum edoceat ea, de quibus interrogandus est, simoniam committit. eod. nu. 4. p. 168
Examinandus ad beneficium si quid tribuat amicis examinatorum, qui eum ipsis commendat, simoniam committit. eod. nu. 5. ead. p.
Examinandus tribuens aliquid alicui, qui non est examinatus, ut eum exerceat in eis, de quibus in examine inquiri solet, simoniam non committit, esto contingat edoceri aliquid eorum, de quibus interrogabitur. eod. n. 6. ead. pag.
Examinatores ad beneficia, & examinandi, si in eo munere simoniam committant, quibus penis afficiantur. eod. nu. 7. ead. p.
Examinandus tribuens pecuniam, ne competitores admittantur, vel ipsis competitoribus, ne sciam concurrant, simoniam committit. c. 48. §. 3. nu. 5. p. 168
Excommunicati sunt ipso iure, qui per simoniam iustitia, gratiamque obtinere nituntur, quæ regula, quousque pateat, declaratur. c. 21. §. 1. nu. 1. p. 79
Excommunicatus an de simonia accusare possit. c. 32. §. 3. nu. 4. p. 112
Excommunicati an admittantur ad testimonium contra simoniacum. eod. §. 4. nu. 12. p. 114
Excommunicatos, notorios, denunciatusque, ne diuinis inter sint, excludere Hostiarij munus est. c. 43. §. 1. nu. 2. pag. 138
Excommunicatus iniuste an possit dare quidpiam, ut absolvatur sine vicio simonia. c. 44. §. 1. nu. 5. p. 146
Excommunicatio, qua obligatur, qui beneficium, ordinemque eccl. per simoniam realem contulit, accipitque, si statim simonia adimpleta non fuit, sed post multum temporis, an obliget. c. 6. §. 4. nu. 1. p. 251. Secundo esto obliget, an ab initio collationis beneficii, ordinis, an vero posteaquam ab utroque fuit adimpleta. eod. c. & §. nu. 2. ead. p. Tercio, an interim pendat, quousque ad-

impleatur, eod. nu. 3. ead. p. Quarto, an si alter eorum interim diuina exempli gratia missæ sacrum celebravit irregularis fiat, si deinceps adimpleatur simonia, et realis fiat, & hoc tam in foro fori, quam in foro conscientie. eod. nu. 4. ead. p. Quinto, quid si interim, antequam realis simonia facta est, alter eorum beneficium adeptus sit legitime, an collatio valeat, & retinere illud possit, si deinceps simonia executioni ab utroque mandata sit, & realis facta. eod. nu. 5. p. 152
Excommunicatione non obligatur qui beneficium, ordinem recipit per simoniam realem ab alio commissam eo ignorante, & ratum non habente. c. 7. §. 5. nu. 3. p. 265
Executionem ordinis non habere quid significet. cap. 12. nu. 6. p. 58
Execquia mortuorum si fiant, simonia committitur, si pro ipsis pecunia pretij nomine exigatur, quæ regula, quousque pateat, declaratur. c. 44. §. 2. nu. 7. p. 149
Exorcismi, catechismi que materia simonia sunt, id est in ipsis simonia committi potest. c. 37. §. 1. nu. 1. p. 124
Exorcismi, & catechismi ab Ecclesia instituti sunt. cap. 37. §. 1. nu. 2. p. 124
Exorcismos catechismos que adhibendi gratia nihil pretij nomine peti potest, alioquin simonia committitur. eod. nu. 3. ead. p.
Exorcistatus ordo quid sit. c. 43. §. 3. nu. 1. p. 141
Exorcistatus ordinis functiones quænam sint. eod. nu. 2. pag. 142
Exorcistatus functionibus exercendis quando simonia committatur. eod. nu. 3. ead. p.
Exorcista quando simoniam committat exorcizando. eod. nu. 4. ead. p.
Extrema vinctio per simoniam recepta non valet. c. 17. §. 1. nu. 4. p. 64
Extrema vinctio quid sit. c. 41. nu. 1. p. 133
Extrema vinctio minister, & materia, quæ sint, & quibus conferatur. eod. nu. 2. ead. p.
Extrema vinctio est materia propria circa quam simonia eod. nu. 3. ead. p.
Extrema vinctio administranda gratia nihil pretij nomine dari debet, alioquin simonia committitur. eod. nu. 4. ead. p.

F

Faciens aliquid, ut spirituale quid fiat, simoniam committit. c. 30. n. 4. p. 107
Faciens aliquid, ut spirituale detur, simonia committit. eod. n. 5. ead. p.
Facta, operas, & obsequia temporalia pro spiritualibus præstans simoniam committit. c. 56. nu. 1. p. 188
Factis simonia realis introducit. c. 11. n. 4. p. 270
Familiares Curie qui dicantur. c. 21. §. 1. nu. 2. p. 79
Familiaribus Episcopi dans aliquid, quo ei faueant ad beneficium, ordinemque consequendum, simoniam committit. c. 42. §. 6. n. 2. p. 137
Fauorem præstans, & c. vid. in verb. Consilium.
Fideles, & christianos, qui diuina dum sunt, perturbant, excludere Hostiarij munus est. c. 43. §. 1. n. 2. p. 138
Fidelitatem præstans clericus, vel Episcopus superiori, ubi beneficium eccl. ab eo accipit, simoniam non committit. c. 56. §. 1. n. 2. p. 189

Fidelitatis

Index in Bartholomæi Vgolini.

Fidelitatis iurandum pro spiritualibus cur præstat, non autem homagium. c. 56. §. 1. n. 2. p. 190
Fingentes se disisse premium, muneratæque, qui gratia valent apud eos, ad quos pertinet gratiam, iustitiamque facere, excommunicati sunt. cap. 21. §. 1. n. 6. p. 80
Forma acquirendi titulos, ac beneficia ab Ecclesia potestate iurisdictionis instituta est. cap. 3. §. 4. nu. 5. pag. 6
Forma necessaria simoniae quænam sit. cap. 61. nu. 1. pag. 205
Forma non necessaria simoniae quænam sit. eod. nu. 2. pag. ead.
Forma simoniae mentalis, quænam sit. cap. 4. n. 1. p. 218
Forma simoniae conuentionalis in specie quænam sit. c. 4. nu. 1. p. 225
Forma simoniae realis quænam sit. cap. 11. n. 1. p. 269
Fructus percepti ex rebus Ecclesia sine simonia vitio licite venduntur. c. 10. §. 1. n. 4. p. 50
Fructus percepti a beneficiis per simoniam confidentialiter collatis, restituendi sunt. cap. 22. §. 4. nu. 3. pag. 90
Fructus extantes perceptos, ex beneficio eccl. quod quis per simoniam realem adeptus est, restituere tenetur. c. 6. §. 2. n. 1. p. 249
Fructus percepti ex beneficio eccl. quod quis per simoniam realem adeptus est, restituere debent etiam consumpti. eod. nu. 2. ead. pag. Item restituere debent ab eodem, esto percepti non sint, sed percipi tamen potuerunt. eod. nu. 3. ead. p.
Fructus percepti à simoniaco reali in beneficio, qui non restitendi sunt. eod. n. 5. ead. p.
Fructus percepti à simoniaco reali ex beneficio cui restituendi sunt. eod. n. 5. ead. p.
Fructus percepti ab eo, qui beneficium eccl. per simoniam realem ab alio commissam eo ignorante, nec ratum habente, postquam nouit simoniam commissam, restituere debent, quæ regula, quousque pateat, declaratur. c. 7. §. 2. nu. 1. p. 261
Fructus beneficii, quod quis adeptus est per simoniam realem ab alio commissam eo ignorante, nec ratum habente, quod quem pertineant, antequam simoniam commissam fecit. c. 7. §. 2. n. 4. p. 262
Fructus restituendi sunt a simoniaco reali, cui restituendi sunt. eod. n. 5. ead. p.
Functiones ordinum materia propria circa quam simoniae sunt, id est sunt actiones, et ca. quas simonia committi potest. c. 43. n. 1. p. 137
Functionibus ordinum obeundis pretij nomine nihil recipi debet, alioquin simonia committitur. eod. n. 2. p. 138
Fundi, ædæque Ecclesie si vendantur, simonia non committitur. c. 10. §. 1. n. 2. p. 50
Furiosus, mentecaptusue simoniam committere non potest ita ut puniatur. c. 8. n. 2. p. 28
Furiosi pecuniam accipiens, id est à furioso pro spiritualibus, simoniam committit. eod. n. 3. ead. p.

G

GEZI simoniacus lepra percussus. cap. 17. §. 2. nu. 2. p. 65

Gratia, virtutes, septem dona Spiritus sancti, septem sacramenta, iurisdicatio ecclesiastica à Deo, & Ch. i. h. q. Do. mino sunt. c. 3. §. 2. n. 1. p. 3.
Gratia diuina ab eo amittitur, qui simoniam committit. c. 17. §. 1. n. 1. p. 64
Gratia gratum faciens, & dona Spiritus sancti sunt spiritualia, circa quæ simonia committi potest. ca. 35. nu. 1. p. 119
Gratia gratum faciens, & dona Spiritus sancti vendi nec de facto possunt, eod. n. 2. ead. p.
Gratum se futurum promittens simoniam non committit, & memorem apud Deum. c. 57. n. 2. p. 191
Gratie, & amicitie alicuius sibi conciliandæ, gratia si quis ad eius preces beneficium cupiam conferat, an simoniam committat. c. 58. §. 6. n. 1. p. 198
Gratia in Romana Curia per simoniam habita, nulla est, vid. in verb. Nulla est.

H

Habitus monialis tributio simoniaca an valeat. c. 4. §. 2. n. 2. p. 16
Heredes, et legatarij obligari possunt, ut missas, officiaque diuina faciendæ curent. c. 31. nu. 2. p. 108
Hæretici an de simonia accusare possint. cap. 32. §. 3. nu. 5. p. 112
Hæreticus punitus, vid. in verb. Punitus.
Homines simoniam committere possunt.
Homagium præstans alicui, quo beneficium ei conferat, si moniam committit. c. 56. §. 1. n. 1. p. 189
Horas canonicas qui recitare teneantur. cap. 44. §. 2. n. 3. p. 148
Hostias non consecrat as si sacerdos emat, an recuperare pretium ab ijs possit, quibus consecratas præbet. c. 39. nu. 7. p. 129
Hostiarius ordo quid sit. c. 43. §. 1. n. 1. p. 138
Hostiarj munus est ecclesie, & eorum, qui in ecclesia sunt, cuius am gerere. eod. n. 2. ead. p.
Hostiarius simoniam committit, si pro ordinis sui functionibus qua talis est, pretium accipit, quæ regula, quousque pateat, declaratur. eod. n. 3. p. 139
Hostiarius pecuniam accipiens propterea quod in aliqua ecclesia suum munus exercet, quædo simoniam non committat. eod. n. 4. p. ead.

I

Initori Episcopi dans aliquid, quo facillè aditum ad Episcopum habeat, an simoniam committat. c. 42. §. 6. n. 1. p. 137
Ignorans prohibitum esse pro re spirituali pecuniam dari, an simoniam committat pecuniam dando. c. 8. §. 1. n. 1. p. 28
Ignorans prohibitum esse pro re spirituali pecuniam dari, an puniri possit, pecuniam dando. eod. numer. 2. pag. ead.
Ignorans prohibitum esse pro re spirituali pecuniam dari, pecuniam dando, acquisitum, receptumque ea ratione an retinere possit. eod. n. 3. ead. p.
Ignoranti facta collatio beneficii per simoniam ab alio commissam an valeat. vid. in verb. Collatio beneficii.

b

Immobilis

Index in Bartholomæi Vgolini

Immobiliſ res pretij nomine ſi detur pro ſpiritualibus ſimonia committitur. c. 5. n. 4. p. 186
Immobiliſ res ſpiritualiſ ſi detur pro altera re immobili ſpirituali, an ſimonia committatur. eod. S. 1. num. 4. pag. 187
Impeditus vi, ne ad concuſum beneficij eat, ſimonia non committit, ſi quidpiam præſtat, ut dimittatur. ca. 9. S. 8. nu. 3. p. 41
Impeditus ne ſacramenta ſpiritualiſ ad adminiſtraret, aut recipiat, an ſimonia committat ſi pecuniam præſtet, quo impedimentum ceſſet. cap. 46. numero 2. pag. 161
Imperatores ſimonia committere poſſunt. cap. 5. nu. 1. pag. 21
Impenſe factæ ab actore in citando, & admonendo quempiam, antequam excommunicetur reus, licite petuntur ante abſolutionem. c. 9. S. 9. n. 6. p. 43
Indulgentiæ quid ſint. c. 5. l. n. 1. p. 177
Indulgentiæ ex quibus ſint. eod. n. 2. p. ead.
Indulgentiæ quid operentur. eod. n. 3. p. ead.
Indulgentiæ à quo concedantur. eod. n. 4. ead. p.
Indulgentiæ concedere iurisdictionis eſt. eod. nu. 5. pag. ead.
Indulgentiæ ſi pecunia concedantur, ac vendantur, ſimonia committitur. eod. n. 6. p. 178
Indulgentiæ ubi conceduntur iſis, qui elemoſynas erogaverint in aliquam piam cauſam, exempli gratia in edificationem eccleſiæ, monaſterij, in pauperes aliquos, in bellum contra Turcas, ſimonia non committitur. eod. nu. 7. ead. p.
Indulgentiæ an concedi poſſint ab inferiore hac conditione adiecta, ut quid fiat. c. 5. l. n. 7. p. 178
Infamia notari ſimoniacus poteſt. cap. 18. S. 2. num. 1. pag. 69
Infamia quid ſit. eod. n. 2. ead. p.
Infamia quod duplex. eod. n. 3. ead. p.
Infamia canonica quanam ſit. eod. n. 4. p. ead.
Infamia facti quanam ſit. eod. n. 5. p. 70
Infamia iuris quanam ſit. eod. n. 6. p. ead.
Infamia, qua ſimoniacus afficitur, quanam ſit. eod. nu. 7. ead. p.
Infamia an ipſo iure, vel ſententia ſimoniacus afficiatur. eod. n. 8. p. ead.
Infamia an afficiatur ſimoniacus tam dans, quam accipiēs. eod. n. 9. p. 71
Infamia an ſimoniacus afficiatur ubiunque, & in quocunque ſpirituali ſimonia commiſſa ſit. eod. nu. 10. ead. pag.
Infamia an inferatur in ſimoniacum ciuilitate, criminalitate agatur. eod. n. 11. ead. p.
Infamia iuris à quo tollatur. eod. n. 12. ead. p.
Infames perpetuo ſunt ipſo iure, qui ſimonia in Romana Curia committunt pro iniſtitia, vel gratia obtinenda. c. 2. l. S. 2. n. 4. p. 80
Infante in articulo mortis conſtituto, ſi non adest, qui eum baptizare velit ſine pretio, an liceat pecuniam dari, & qua ratione. c. 6. n. 7. p. 27
Inſiduos caſus ſimoniacos ſequi aliquando ſolent. c. 17. S. 2. nu. 1. p. 65
Inſiduos, & qui omnino credere nolunt ab eccleſia expellere Hoſtiarij munus eſt. cap. 43. S. 1. numero 2. pag. 138

Inſiduos ſimonia committere poſſunt. cap. 6. num. 1. pag. 22
Inſiduos, ſi chriſtiani fieri velint, & nemo baptizare ipſos velit niſi pretio dato, an ſine ſimonia ipſum dari poſſint. eod. n. 2. ead. p.
Inſiduos emi poſſunt, ut ſiant chriſtiani. eod. S. 1. num. 2. pag. 25
Inſidelibus an pecuniam dare liceat, ut baptiſmum ſuſcipiant. vid. in verb. Paganus.
Ingreſſus monaſterij gratia, ideſt pro ingreſſu monaſterij, & ut quis in religionem recipiatur, an quicquam dari, recipere ſine ſimonia vitio poſſit. cap. 4. S. 1. num. 1. pag. 12
Ingreſſus monaſterij gratia pretij nomine nihil dari poteſt, quin ſimonia committatur. eodem numero 4. pag. 13
Ingreſſus monaſterij gratia an vicus nomine conueniri poſſit, ut aliquid detur, præſertim, ubi monaſterium tenues facultates habet. eod. n. 5. p. 15
Ingreſſus monaſterij gratia pretij nomine nihil dari poteſt ſine ſimonia vitio, vel ob paupertatem detur, vel conſuetudo adſit, vel in pium locum vertatur. c. 4. S. 1. nu. 4. p. 14
Ingreſſus monaſterij gratia ſi quid detur, cui reſtituendū. c. 2. S. 1. n. 4. p. 232
Ingreſſus monaſterium, ſi quid ſponte, pure & offerat monaſterio, ſimonia non committit. cap. 4. S. 1. nu. 5. pag. 14
Inhabiles ad beneficia, et officia, quibus priuati ſunt, item & ad alia conſequenda ſunt committentes ſimonia in Romana curia pro gratia, vel iniſtitia obtinenda. c. 2. l. S. 2. nu. 5. p. 81
Inhabiliſ ſimoniacus confidentialis ipſo iure fit ad beneficia in poſterum acquirenda. cap. 22. S. 4. num. 5. pag. 9
Inhabiliſ quis efficitur ad beneficium eccl. quod per ſimonia realem adeptus eſt tam iure antiquo, quam nouo. c. 6. S. 6. n. 1. p. 253
Inhabiliſ fit ad alia beneficia obtinenda, qui per ſimonia realem beneficium eccl. adeptus eſt. eod. num. 2. pag. 255
Inhabiliſ non fit ſimoniacus in beneficio ad ea beneficia, qua ante ſimonia realem commiſſam legitime obtinuit. c. 6. S. 6. n. 3. p. ead.
Inhabiliſ ad dignitatem an inhabiliſ fit ad beneficia, & e contrario. c. 6. S. 6. n. 4. p. 255
Intentione an ſimonia committatur nulla alia re æſtimabili interueniente, & eſto committatur, an penis ſimonia eorum puniatur. c. 58. S. 1. n. 1. p. 195
Inhabiliſ quis eſt ad illud beneficium, quod per ſimonia realem ab alio commiſſam ipſi id ignoranti collatum eſt. c. 7. S. 1. n. 2. p. 260
Inimici, & conſpiratores non admittuntur teſtes ad ſimonia probandam contra ſuum inimicum. c. 32. S. 4. nu. 5. p. 114
Iniuste excommunicatus ſi pecuniam præſtet, ut abſoluatur, an ſimonia committat. cap. 50. num. 7. pag. 176
Inſeruiens Episcopo, ut eius beneuolentiam in primis ſibi conciliet, ſecundo loco ſperans beneficium eccl. ab ipſo ſibi collatum iri, ſimonia non committit. ca. 9. S. 5. nu. 2. p. 37

Inſeruiens

Index in Bartholomæi Vgolini.

Inſeruiens Eccleſiæ alicui in primis propter Deum, licet deinceps ſeruet in ea aut probendam, aut vicariam, aut altare ſibi collatum iri, ſimonia non committit. ca. 9. S. 6. nu. 2. p. 38
Inſtituto aliquo hærede ſi duxerit aliquam uxorem, an inſtituto valeat, & ſimoniaca ſit. cap. 46. S. 1. num. 3. pag. 158
Inſtrumento promittens, vid. in verb. Promittens.
Intentione, & animo dans aliquid, quo ſpirituale, ut beneficium eccl. conſequatur, an præſumatur ſimonia committere, & qua. c. 4. n. 2. p. 218
Interdictus eſt, ideſt eos, quibus in eccleſiam ingreſſus interdictus eſt, excludere Hoſtiarij munus eſt. c. 43. S. 1. nu. 2. p. 138
Inuitatus aliquo ad miſſam celebrandam, ſi in primis eo vadit propter Deum, ſecundo loco propter pecuniarium commodum; ſimonia non committit, eſto alias non iuiſet, nec miſſam celebraſſet. cap. 9. S. 6. num. 3. pag. 38
In iuriſ, lenocinijs, alijsque delictis cuiquam inſeruiens pro ſpiritualibus ſimonia committit. cap. 56. num. 4. pag. 188
Irregularis efficitur, qui per ſimonia realem ordines ſuſcipit. c. 4. S. 2. n. 1. p. 243
Irregularitas orta à ſimonia reali commiſſa in ordine impedit functiones ordinum ſuſceptorum. c. 4. S. 2. n. 2. p. 243. Item impedit ſuſceptionem aliorum ordinum. eod. nu. 3. p. ead. Tertio aſſuſceptionem beneficiorum eccl. & etiam penſionum. eod. n. 4. p. ead.
Irregularitas non priuat beneficijs eccl. qua quis ante ipſam adeptus eſt. c. 4. S. 2. n. 5. p. 244
Irregularis, ubi quis eſt per celebrationem factam in excommunicatione quis cum eo diſpenſet. cap. 4. S. 3. nu. 7. p. 245
Iudas an ſimonia commiſſit Chriſtum vendendo. ca. 39. nu. 8. p. 129
Iudas ſimoniacus laqueo mortuus. cap. 17. S. 2. num. 4. pag. 65
Index eccl. de ſimonia crimine cognoſcit. ca. 32. S. 1. nu. 1. pag. 110
Index eccl. duplex eſt. c. 32. S. 1. n. 2. p. 110
Index ſoci conſcientiæ quanam ſit, qui à peccato ſimonia abſoluat. eod. n. 3. ead. p.
Index ſoci contentioſi, qui de crimine ſimonia cognoſcit, quanam ſit, ubi ſimonia ſimplex eſt. eod. n. 4. ead. p.
Index eccl. quanam cognoſcat de ſimonia, ubi hæreſim conuictam habet. eod. n. 8. p. 111
Index an ſimonia committat, ubi quem liberat à pœnâ alicui recipiendo pecuniam. c. 50. n. 5. p. 176
Index ſecularis pecuniam exigens pro exercenda iuriſdictione ſeculari ſimonia non committit. cap. 5. 2. nu. 6. pag. 180
Index eccl. iudicium ſuum vendens ſimonia committit. c. 53. n. 1. p. 180
Index eccl. ſi iuriſdictionem exerceat ſuper re temporalis, & pecuniam accipiat ſimonia committit. c. 53. num. 3. p. 181
Iudex ordinarius, delegatusne Eccleſiæ, ut quis fiat, vid. in verb. Legatus ut quis.
Iudicis autoritate pro bono pacis, ſi quid temporale detur, ubi liſ eſt de beneficio, ſimonia non committitur. c. 29. S. 3. n. 2. p. 106

Iura percipiendi fructus beneficiorum, & dignitatum eccl. ſine ſimonia vitio vendi non poſſunt. c. 49. S. 3. nu. 1. p. 174
Iure quod tantum eſt, ut in ſpiritualium adminiſtratione præſtetur ſine ſimonia exigitur. cap. 9. S. 7. num. 1. pag. 40
Iure poſitiuo tantum ubi in aliquo ſimonia committitur, Romani Pon. autoritate intercedente illud ſi fiat ſimonia non committitur. c. 10. S. 1. n. 1. p. 57
Iura non amittuntur, qua quis habet in beneficio, eſto ſimonia committatur, modo ipſo ignorante commiſſa ſit. ca. 7. S. 5. n. 3. p. 265
Iuriſdictionis eccl. obuentiones, ſeu fructus ſine ſimonia vitio vendi poſſunt. c. 10. S. 2. n. 7. p. 52
Iuriſdictione temporalis, ac ſecularis ſine ſimonia vitio vendi poteſt. eod. S. 5. n. 1. p. 55
Iuriſdictione eccl. fori exterioris ſi ematur, an emptio valeat. c. 16. n. 1. p. 62
Iuriſdictionem eccl. locare, & conducere, quando ſimonia ſit. c. 25. n. 5. p. 95
Iuriſdictione eccl. quid ſit. c. 47. n. 1. p. 162
Iuriſdictione eccl. quodplex ſit. eod. n. 2. p. ead.
Iuriſdictione eccl. eſt materia circa quam ſimonia, ideſt circa quam ſimonia committi poteſt. eod. num. 3. ead. pag.
Iuriſdictionis eccl. poteſtate à Chriſto Domino ipſi tradite Eccleſia leges tulit, ac fert. c. 48. n. 1. p. 163
Iuriſdictionem eccl. Eccleſia diuiſit in titulos maiores, & minores. eod. n. 2. ead. p.
Iuriſdictionem eccl. committens alicui pecunia interueniente ſimonia committit. eod. S. 6. n. 2. p. 169
Iuriſdictione eccl. nec ordinaria, nec delegata ſine ſimonia vitio vendi poteſt. c. 49. n. 1. p. 171
Ius percipiendi emolumenta quadam ab habentibus titulos, ac beneficia ab Eccleſia poteſtate iuriſdictionis inſtitutum eſt. c. 3. S. 4. n. 3. p. 6
Iuriſdictionem eccl. committens alicui pecunia interueniente ſimonia committit. eod. S. 6. n. 2. p. 169
Ius patronatus Eccleſiæ inuenit poteſtate iuriſdictionis Eccleſiaſtica à Chriſto domino ipſi tradita. ca. 48. nu. 5. p. 163
Ius patronatus vendens an in excommunicationem incidat. c. 49. S. 2. n. 8. p. 174
Ius patronatus per ſimonia realem conferens, in excommunicationem non incidit. c. 5. n. 4. p. 246
Iuſtitia in Romana Curia per ſimonia habita nulla eſt, vid. in verb. Nulla.

L

Abor, ſeu opera, quæ adhibetur ad ſacramenta conſicienda, adminiſtrandaque quando materia ſimonia ſint, ideſt in ipſis ſimonia committatur. c. 36. S. 2. n. 1. p. 120
Laici chriſtiani ſimonia committere poſſunt. c. 5. nu. 1. p. 21
Laici ad laudabiles conſuetudines ſeruandas in ſpiritualium adminiſtratione cogi poſſunt. cap. 9. S. 10. nu. 3. pag. 44
Laicos ſi calices ſacri vendantur, qua rōne vendi debeant. c. 10. n. 4. p. 50

Index in Bartholomæi Vgolini

Laiici conducentes oblationes ecclesiarum an ex altari, & huiusmodi alijs locis sumere possint. eod. §. 2. nu. 6. p. 51
Laiici an clericos de simonia accusare possint. c. 32. §. 3. nu. 6. p. 112
Laudes, & adulationes, seu assentationes quid sint, quatenus ad rem nostram pertinet. cap. 60. numer. 1. pagin. 204.
Laudes, & adulationes quotuplices sint. eod. num. 2. ead. pag.
Laudans simpliciter, & commendans quempiam, quo beneficium eccl. spirituale aliud consequatur, simoniam non committit, quæ regula, quousque patet, declaratur eod. n. 3. ead. p.
Laudans quempiam, quo beneficium eccl. ab eo consequatur, spirituale aliud simoniam non committit, si laudes illæ adiunctum commodum aliquod habent pecunia æstimabile, vel damni evitacionem. eod. num. 4. ead. p.
Lectoratus ordo quid sit. c. 43. §. 2. n. 1. p. 139
Lectoratus functiones quænam sint. eod. n. 2. p. ead.
Lectoratus ordini iniuriatus functiones suas exercens quædo simoniam committat. eod. n. 3. p. 140
Legati sedis Apostolicæ ab Ecclesia potestate iurisdictionis instituti sunt. c. 3. §. 4. n. 7. p. 7
Legatum factum monasterio hac conditione, ut tot puellas in monasterium recipiat, an valeat. cap. 31. numer. 3. p. 108
Legatus ut quis fiat, visitator, administrator ecclesiæ, vicarius diocesis, ac cuius, ac demq; iudex ordinarius, delegatus in Ecclesia, simonia committitur, si pecunia præstetur. c. 48. §. 6. n. 1. p. 169
Legata relicta, vid. in verb. Relicta.
Legatarii vid. in verb. Hæredes.
Liberi simoniam committere possunt. cap. 5. numer. 1. pagin. 21
Libri continententes res sacras, ac spiritualia an si vendantur, simonia committatur. cap. 37. §. 1. numero 4. pagin. 124
Licentiam eundi ad literarum studia, si Episcopus concedere nolit, nisi pecunia interveniente, an simoniam committat. c. 10. §. 3. n. 5. p. 54
Licentia concedenda gratia, ut quis in sua parochia sacramenta administrat, si pretij nomine quicquam exigatur, simonia committitur. cap. 36. §. 3. numer. 1. pagin. 122
Licentiam concedens parochus sacerdoti, ut sacramentum penitentiae in sua parochia administrat, pecunia interveniente, simoniam committit. eod. numer. 2. ead. pag.
Licentiam concedens alicui in sua parochia, ut baptismum conferat, sponfos benedicat, functionesque alias exerceat pretio accepto, simoniam committit. eod. nu. 3. ead. p.
Licentia data alicui, ut in sua parochia sacramenta administrat referuat sibi, emolumentis, quæ dari consueverunt in divinis illis administrandis, an simonia committatur. eod. n. 4. ead. p.
Licentiam si petat parochianus à suo parochio, confitendi alteri sua peccata, an simonia committatur, si parochus eam dare nolit, nisi pecunia tributa. eod. num. 6. pag. 123

Literas dimissorias habendi gratia à suo Episcopo, quo ab alio Episcopo ordines quis suscipiat, si pecuniam præstet, simoniam committit. cap. 42. §. 1. numer. 1. pagin. 134
Locans res immobiles ecclesiæ ultra triennium simoniam non committit. c. 10. §. 1. n. 3. p. 50
Locatione, & conductione spiritualium simonia committitur. c. 26. n. 1. p. 95
Locare, & conducere vasa sacra, & vestes sacras quando simonia sit. eod. n. 2. ead. p.
Locare munera Ecclesiæ, vid. in verb. Munera.
Locare operas ad divina officia an simonia sit, vid. in verb. Operas suas.
Locus religiosus an sine simonia vitio emi possit pro sepultura. c. 44. §. 2. n. 1. p. 150.

M

Magistratus iurisdictionem eccl. habentes ab Ecclesia potestate iurisdictionis instituti sunt. c. 3. §. 4. n. 6. p. 7
Magister concedens licentiam discipulis pecunia interveniente, ut tali die non legatur, quo divinis rebus operam dare possint, an simonia committatur. c. 10. §. 3. n. 6. p. 54
Magistratus, ac iudices Ecclesiæ fecit potestate iurisdictionis Ecclesiasticæ. c. 48. n. 7. p. 163
Magistri chori officium sine simonia vitio vendi non potest. eod. §. 7. n. 2. p. 170
Mandans, ut quis pro se spiritualia emat, & sic pecuniâ pro re spirituali, eide annexa tribuat, simoniam committit. c. 7. §. 1. n. 1. p. 26
Maritus simoniam non committit tribuens aliquid uxori, quo permittat eum ingredi religionem. ca. 6. §. 1. nu. 4. p. 25
Materia simoniae alia communis, alia propria est. c. 24. nu. 1. p. 93
Materia simoniae Communis duplex est. eod. n. 2. p. ead.
Materia simoniae communis quatenus conventionis rationem habet, est contractus. eod. n. 3. ead. p.
Materia simoniae quatenus crimen, est delictum. ca. 32. nu. 1. p. 109
Materia simoniae realis vid. in verb. Simoniae.
Matrimonium contractum per simoniam valet. ca. 12. §. 3. nu. 1. p. 59
Matrimonium contractum presente parochio excommunicato, denunciato, notorio valet. eod. n. 2. ead. p.
Matrimonium est sacramentum, circa quod simonia committi potest. c. 45. n. 1. p. 157
Matrimonium quid sit, quatenus sacramentum noue legis est. eod. n. 2. ead. p.
Matrimonium simoniacum quando sit, id est quando contingat circa ipsum simoniam committi. eod. nu. 3. ead. pag.
Matrimonium contrahentes an simoniam committant, si pretio ducti id faciant. eod. §. 1. n. 1. ead. p.
Matrimonium ut inter aliquos contrahatur, si pretium quis velit, ut id elaborat, an simonia committatur. eod. §. 3. n. 1. p. 159
Matrimonium, aliudve sacramentum impediendi de facto si pecunia tribuatur, ut ab impedimento cesset, an simonia committatur. c. 46. §. 5. n. 2. p. 161

Medici,

Tractatus de Simonia

Medici, & enatoris, aucupis de, operas præstans pro spiritualibus simoniam committit. cap. 56. num. 3. pagin. 188
Meretrices accusare de simonia possunt. cap. 32. §. 3. nu. 3. p. 112
Metum ne damnum patiatu spiritualia conferens an simoniam committat. cap. 58. §. 7. nu. 1. p. 200. & ca. 59. nu. 1. & 2.
Missa celebranda gratia pretij nomine nihil exigi potest, quæ regula declaratur. c. 44. §. 1. n. 1. p. 145
Missam primam, quæ noua dicitur, celebrans an simoniam committat præbendo deosculandas manus, ut lucrum capiat. eod. n. 2. ead. p.
Missa celebranda licentiam petens, an simoniam committat, si pecuniam præstet. eod. n. 3. p. 146
Missam celebrare sacerdos non potens, quia est excommunicatus suspensus, interdictus, an simoniam committat, si pecuniam præstet, ut absoluat. eod. nu. 4. ead. pag.
Missa celebranda gratia quantum detur, si sacerdos interrogetur, quid respondeat. eod. n. 9. p. 146
Missa vid. in verb. Sacerdoti.
Mobilis res pretij nomine si pro spiritualibus detur simonia committitur. c. 55. n. 3. p. 186
Mobilis res spiritualis, si pro altera re mobili spirituali detur, an simonia committatur. eod. §. 1. num. 1. ead. pag.
Mobilis res consecrata, si pro re immobili spirituali detur an simonia committatur. eod. n. 3. p. 183
Modi varij acquirendi titulos, ac beneficia ab Ecclesia potestate iurisdictionis instituti sunt. cap. 3. §. 4. nu. 4. p. 6
Modos, & formam, quibus habeantur beneficia similia, præbenda, ius patronatus, & huiusmodi Ecclesia potestate iurisdictionis Ecclesiasticæ præscripsit. cap. 48. n. 6. p. 163
Monaci, seu regulares quibus penes afficiuntur, si simoniam committunt in ijs, quæ religionis propria non sunt. ca. 4. §. 6. n. 1. p. 21
Monaci, ac regulares simoniaci a quibus puniantur. c. 32. §. 1. n. 7. p. 111
Monasterio eijci quis debet, in quod per simoniam receptus est, & in alius transferri. cap. 4. §. 4. num. 1. pag. 18
Monasterium per simoniam ingressus deponi potest, si per accusationem id constet. eod. n. 2. p. 19
Monasterium ingressus excommunicatus est, si quid ante, vel post per simoniam tribuat. eod. num. 3. ead. pag.
Monasterium simoniacum cum monialibus corrumpit. c. 17. §. 2. nu. 5. p. 65
Moniales simoniam committere possunt. cap. 4. num. 3. pag. 12
Moniales recipientes in monasterium si pro victus gratia pacifcantur de dote simoniam non committunt. eod. §. 5. n. 6. p. 20
Moniales simoniam committentes ab Episcopo loci puniri possunt. c. 32. §. 1. n. 6. p. 111
Moniales privilegium habent, ut pacisci possint, cum ingressus monasterium de dotibus ad victum ipsarum pertinentibus. cap. 4. §. 1. num. 6. pa. 15. in fine, & §. 5. nu. 6. p. 20

Mortifere peccat simoniam committens, quæ regula, quo usque pateat, declaratur. c. 17. n. 1. p. 63
Mortuum deserventes an simoniam committant, si ob id pretium velint. c. 44. §. 2. n. 1. p. 151
Mulieres simoniam committere possunt. cap. 5. nu. 1. pag. 21
Mulieres accusare de simonia possunt. cap. 32. §. 3. nu. 3. p. 112
Mulierem post partum in ecclesiam, ut introducat simoniam committit sacerdos, si pecuniam ob id exigat. ca. 46. §. 5. nu. 1. p. 161
Munera, & functiones eccl. locare, & conducere quando simonia sit. c. 26. n. 4. p. 95
Mutuum præbens pecuniam Episcopo, quo eius amicitiam sibi conciliet, simoniam non committit, esto speret ab ipso sibi beneficium conferri. cap. 9. §. 5. nu. 2. pag. 37
Mutuum pecuniam præbens ei, qui beneficium sibi renunciare vult, vel cum quo vult beneficium permutare, an simoniam committat. cap. 9. §. 2. num. 2. p. 37

N

Nominatio quid sit. c. 48. §. 2. n. 3. p. 165
Nominandi ius vid. in verb. Eligendi.
Nominatio pretio facta, vid. in verb. Postulatio.
Non denunciantes, qui simoniam committunt in Romana Curia pro gratia, vel iustitia obtinenda ipso facto excommunicati sunt. cap. 21. §. 1. num. 3. pag. 80
Notarij simoniam committunt pro literis testimonialibus ordinum, si quid exigant, quæ regula quousque pateat, declaratur. c. 42. §. 4. n. 1. p. 136
Notarij pro literis testimonialibus ordinum accipere aliquid possunt, si consuetudo non adsit, ut gratis dentur, & merces aliqua ipsi constituta non sit, hoc autem est decima pars unius auri. eod. n. 2. ead. p.
Notarius simoniam committit, si ob id plus pro instrumentum recipit, propterea quod est instrumentum ordinum, vel plus recipit pro instrumento ordinis maioris, quàm minoris. eod. n. 3. ead. p.
Nulla est gratia, iustitia de per simoniam commissam in Romana Curia impetrata. c. 21. §. 2. n. 1. p. 80

Oblationes factæ in Ecclesia alienari, vendique possunt. c. 10. §. 2. n. 3. p. 51
Oblationes factæ in ecclesia locari possunt. eod. nu. 4. ead. p.
Obligatio antidotalis in pactum deducta, an si moniam inducat. c. 11. n. 8. p. 56
Obligatio antidotalis quænam sit. cap. 58. §. 4. num. 2. pagin. 197
Obssequia spiritualia præstans alicui, quo ecclesiasticum beneficium ei conferat, simoniam committit. c. 57. nu. 1. p. 190

b 3 Obssequia

Index in Bartholomæi Vgolini

Obsequia spiritualia præstās, vel spiritualia ipsa pro sacramentis, ac spiritualibus, an simoniam committat. eod. §. 1. n. 1. p. 191
Obsequia præstans pro spiritualibus, vid. in verb. Facta.
Officia sacra, & Oeconomi ab Ecclesia instituta sunt. c. 3. §. 4. n. 11. p. 7
Officia eccl. emens, vt auditoratum Camera, Clericatum, &c. quæ per acquisitionem Cardinalatus vacant, an simoniam committat, qui hoc animo emit, vt Cardinalatum consequatur. c. 9. §. 6. n. 8. p. 40
Officia diuina quænam sint. c. 13. n. 1. p. 59
Officia omnia per simoniam facta valent. eod. nu. 4. ead. pag.
Officia quedam Ecclesia inuenit potestate iurisdictionis Ecclesiasticæ à Christo Domino ipsi tradita. ca. 4. §. 8. nu. 9. p. 163
Olei causa, quo oleo extrema vnctio fit, si quid detur, an simoniam committatur. c. 4. n. 5. p. 133
Operas suas ad diuina faciendâ locare, & conducere quâdo simoniam fit. c. 26. n. 6. p. 95
Orationes, ac preces, quæ in missa feruntur, valent etiam à malo sacerdote factæ, esto magis profint, quæ à bono, & qua ratione. c. 13. n. 3. p. 59
Orationes, ac diuinas preces effundere sacerdotij functio est. c. 4. n. 2. p. 144
Oratio, vid. in verb. Preces.
Ordo per simoniam collatus tenet, esto ipsius executio nõ detur. c. 12. n. 5. p. 58
Ordinis potestas quid sit. c. 34. §. 1. n. 3. p. 119
Ordo materia propria circa quam simonia est, id est sacramentum circa quod simonia committi potest. c. 4. n. 1. p. 133
Ordinis conferendi gratia nihil pretij nomine dari, recipique potest. eod. n. 2. ead. p.
Ordines atque ipsi Episcopi subiecto conferre Episcopus non potest sine proprii ordinarij licentia. eod. §. 1. nu. 2. p. 134
Ordinem sacrum suscepturus, nec habens beneficium, nec patrimonium vnde viuat, simoniam committit, si cum Episcopo conueniat, & ei promittat se nihil ab eo pro sustentando petiturum, si ei ordines conferat. eod. §. 2. n. 1. p. ead.
Ordinem sacrum conferens ei, qui nec beneficium habet, nec patrimonium vnde viuat, ad eum sustentandum obligatur. eod. n. 2. ead. p.
Ordines tam de sententia Theologorum, quam de sententia Iurispontificij interpretum quot sint. c. 43. nu. 3. p. 138
Ordines si quis consequatur precibus adhibitis, an simoniam committatur. c. 5. §. 8. n. 7. p. 202
Ordines per simoniam realem conferentes ipso facto excommunicati sunt, quæ regula, quousque pateat, declaratur. c. 3. n. 1. p. 235
Ordinem per simoniam realem conferens à collatione quoruncunque ordinum, & primæ etiam consuræ suspensus est. c. 3. §. 1. n. 1. p. 236
Ordinem per simoniam realem conferens ipso iure ab executione omnium munerum pontificalium suspensus est. eod. n. 2. ead. p.
Ordinem per simoniam realem conferens ab ingressu ecclesiæ impeditus est. eod. n. 3. ead. p.

Ordinem per simoniam realem conferens arbitraria pena puniri potest. eod. n. 4. p. 237
Ordines per simoniam realem accipiēs ipso iure excommunicatus est: quæ regula, quousque pateat, declaratur. ca. 4. n. 1. p. 240
Ordinum collatores recipientes aliquid in collatione ordinum excommunicati sunt, vid. in verb. Episcopi, & alij &c.
Organa, tibias, ductiles, nec non corneas pulsantes, vbi diuina officia celebrantur, simoniam non committunt, si pro huiusmodi operis pretium velint. ca. 10. §. 4. nu. 3. pag. 54

P

P **ACE** oblata à parochis de more festis quibusdam diebus si quid tunc offeratur, simonia nõ committitur. c. 9. §. 2. n. 7. p. 35
Pacis concilianda gratia an dare quicquid liceat in spiritualibus. c. 9. §. 8. n. 8. p. 42
Pacis gratia, si quid detur, vid. in verb. Iudicis auctoritate.
Patium de dando, faciendõ id, quod res spiritualis, quæ traditur, aut nativæ, aut iure postulat, simoniam non inducit. c. 11. n. 1. p. 55
Patium in collatione beneficij an interuenire debeat, vid. in verb. Beneficium.
Paganis, & alijs infidelibus an pecuniam dare liceat, vt baptismum suscipiant. c. 6. §. 1. n. 1. p. 23
Panis benedictus alienari potest sine simonia vitio, si ratione materiae, & non benedictionis alienetur. cap. 10. nu. 2. p. 50
Panis, vinum, frumentum, succuli, carnes, caseus, agni, pulli gallinatij, fabæ, & huiusmodi alia ecclesiis oblata vendi possunt, ac locari sine simonia vitio. eod. §. 2. nu. 5. pag. 51
Papa vid. in verb. Romanus Pont.
Parochus tribuens sacerdoti pecuniam, quo eum adiuuet in parochia administranda, simoniam non committit. c. 36. §. 3. n. 5. p. 122
Parochus non deferens Episcopo ob pecuniam parochianum, qui statis temporibus penitentia sacramentum, Eucharistiam de non suscipit, simoniam committit. ca. 40. §. 3. n. 1. p. 131
Parochi, qui mutuas operas in missis, & alijs diuinis officijs sibi præstant, an simoniam committant. c. 57. §. 1. nu. 2. p. 191
Parochi non habentes vnde viuant, à parochianis alii debent. c. 9. n. 7. p. 33
Parochianus licentiam petens, vid. in verb. Licentiam.
Parentes aliquid promittentes suis filijs, quo libentius ad Ecclesiam eant ad diuina audienda, vel vt constituantur, simoniam non committunt. cap. 9. §. 2. num. 4. pagin. 36
Patena consecratio vid. in verb. Consecrationes.
Patriarche simoniam committere possunt. cap. 2. nu. 2. pag. 2.
Patrini solum interueniunt in baptismo, & confirmatione. c. 37. §. 4. n. 1. p. 126
Patronus presentans quem ad ecclesiam simoniam non committit, si presentans cum presentato conueniat, vt postea quæ habuerit ecclesiæ, si ipse ad inopiã peruenierit, ei opem

Tractatus de Simonia

opem ferat. c. 11. nu. 5. p. 56
Patres vid. in verb. Parentes.
Pauperibus quicquid dando, quo excitentur ad preces fundendas ad Deum pro dante, simonia non committitur. c. 9. §. 4. n. 3. p. 36
Pauper petens elemosynam ab aliquo has, vel illas preces pro ipso ad Deum se facturum pollicens, an simoniam committat. c. 43. §. 2. n. 4. p. 140
Peccatum simonia est grauius alijs. c. 7. n. 2. p. 63
Peccatum non committit, qui ad concursum beneficij vadit. c. 5. §. 8. n. 2. p. 201
Peccatum non committit, qui à patronis presentatur ad beneficium, vel eligitur, modo dignus sit. c. 5. §. 8. nu. 3. pag. ead.
Peccatum non committit, qui beneficium, dignitatemque ecclesie, ordinemque acquirat per simoniam ab alio commissam eo ignorante, & ratum non habente. ca. 7. §. 5. nu. 1. p. 265
Pecunia data pro ingressu monasterij in utilitatem eius monasterij vertenda est, in cuius iniuriam est data. c. 4. §. 5. nu. 1. p. 19
Pecunia numerata pretij nomine pro spiritualibus si detur, simonia committitur. c. 5. n. 2. p. 186
Pecuniam datam ab aliquo, vt beneficium tibi conferatur, si pietate ductus, amicitiaque restituam ei, qui dedit, an simoniam committam. cap. 7. §. 2. num. 2. in fin. pag. 27
Pena ab Ecclesia instituta sunt. c. 3. §. 4. n. 13. p. 7
Pena nomine si quid exigatur in spiritualium administratione simonia non committitur. cap. 9. §. 9. num. 1. pag. 43
Pena arbitraria simoniacus puniri potest. ca. 18. §. 3. nu. 1. p. 72
Pena arbitraria quamobrem, & quando simoniacus puniatur. eod. n. 2. p. 73
Pena proposita in Bulla de datis, & promissis an in foro conscientia locum habeant. c. 2. §. 3. nu. 1. p. 81
Pena, quibus simonia confidentialis punitur, quæ sint. c. 22. §. 4. n. 1. p. 89
Pena eius, qui per simoniam Romanus Pont. electus est. c. 23. n. 1. p. 91
Pena eorum, qui aliquem in Pont. Rom. elegerunt per simoniam. eod. n. 2. p. 92
Pena eorum, qui mediatores fuerunt, vt quis per simoniam in Romanum Pontif. cligeretur. eod. num. 3. ead. pag.
Pena eorum, qui viuo Romano Pont. papatum ambiunt. eod. nu. 4. ead. p.
Penas quasdam Ecclesia, potestate iurisdictionis Ecclesiasticæ à Christo Domino ipsi traditæ, præscripsit, ac statuit. c. 48. n. 8. p. 164
Pena quid sit. c. 50. n. 1. p. 175
Penarum genera quot sint. eod. n. 2. ead. p.
Pena quibus bonis nos priuent. eod. n. 3. ead. p.
Penam si inferat iudex pecunia ductus simoniam committit. eod. n. 4. ead. p.
Pena nomine iudex quidpiam exigens simoniam non committit. eod. n. 6. p. 176
Penas iure positio in simoniacos illas euadit, qui cū Romano Pontif. simoniam committeret. cap. 3. §. 7. pagin. 11
Pena exterior, seu fori exterioris ecclesiastici culpas me-

te conceptas non afficit. c. 2. n. 3. p. 212
Pena exterior eccl. an afficiat culpas mente conceptas, si extrinsecus signo aliquo culpa expressæ sint. eod. nu. 4. ead. p.
Pena nulla certa contra simoniam conuentionalem præscripta est. eod. §. 3. n. 1. p. 214
Pena arbitraria conuentionalis simoniacus puniri potest. c. 2. §. 3. n. 2. p. 224
Pena a lege illata in conscientia foro non debetur ante iudicis sententiam, & quomodo accipiendum hoc sit. c. 6. §. 1. n. 2. p. 248
Pena corporis an affici possit simoniacus, vid. in verb. Corporis.
Penitentia sacramentum per simoniam acceptum nõ valet. c. 17. §. 1. n. 3. p. 64
Penitentia sacramentum quid sit. c. 40. n. 1. p. 129
Penitentia minister quinam sit. eod. n. 2. ead. p.
Penitentia materia tam remota, quam proxima quænam sit. eod. n. 3. ead. p.
Penitentia sacramentum est materia circa quæ simonia. eod. n. 4. ead. p.
Penitentia sacramenti administranda gratia pretij nomine nihil recipi debet, alioquin simonia committitur. eod. nu. 5. ead. p.
Penitentia sacramentum in articulo mortis constituto si parochus administrare nolit, nisi pretio dato, an potius sine sacramento huiusmodi mori quis debeat, quæ pretium dare. eod. §. 1. n. 1. p. 130
Pensio quid sit. c. 28. §. 3. n. 3. p. 102
Pensio quot modis concedatur. eod. n. 4. ead. p.
Pensio est materia simonia. eod. n. 5. ead. p.
Pensionibus ipsis quando simonia committatur. eod. nu. 6. p. 103
Pensiones an redimi possint. eod. n. 7. ead. p.
Pensionibus in ipsis vbi simonia committitur, quæ pena inferatur. eod. n. 8. ead. p.
Pensionarij ad recitandum officium Beatæ Mariæ Virginis tenentur. c. 44. §. 2. n. 4. p. 148
Pensiones reseruare sibi Romanus Pont. potest in beneficiorum collationibus. c. 48. §. 1. n. 4. p. 164
Pensionem per simoniam realem conferens in excommunicationem non incidit. c. 5. n. 3. p. 246
Permutatio beneficiorum simoniaca non est, vbi auctoritate superioris fit. cap. 1. §. 1. n. 4. p. 57
Permutatione aliquando simonia committitur. cap. 27. nu. mero 1. pag. 96
Permutatione rei spiritualis cum temporalis simonia committitur. eod. nu. 2. ead. p.
Permutatio beneficiorum eccl. fieri potest. eod. numer. 3. ead. pag.
Permutatione beneficiorum simonia committitur, si absque superioris auctoritate permutatio fiat. cap. 27. §. 1. num. 1. p. 96
Permutatione beneficiorum simonia committitur, si ob maiorem dignitatem, iurisdictionemque vnus beneficij pecunia detur ab eo, qui illud accipit. eod. numer. 2. pag. 97
Permutans beneficium pinguius cum tenui, simoniam committit, si pensionem sibi retineat sine auctoritate Romani Pont. eod. nu. 3. ead. p.
Permutans beneficium cum pensione, quæ pro titulo non est, simoniam committit eodem numero 4. ead. pag.

b 4 Permutans

Permutans ius ad rem, quod habet ad beneficium cū alio simili simoniam committit. eod. n. 5. ead. p.
Permutans beneficium non ob necessitatem, ut litatem in ecclesia peccat. eod. n. 5. p. 98
Permutaturi beneficia an sine superioris autoritate tractare de permutatone queant. c. 27. §. 2. nu. 1. p. 98
Permutari præter beneficia an res aliæ sacræ sine simonia possunt. c. 27. §. 4. nu. 1. p. 100
Personarum aliæ veræ aliæ fictæ sunt, & quæ fictæ dicantur. c. 1. nu. 4. p. 1

regula, quousque pateat declaratur. c. 49. §. 2. nu. 1. pag. 172
Presentandi ius est annexum spirituali, & quæ ratione. eod. nu. 2. p. ead.
Presentandi ius contrahibus non gratuitis alienari non potest sine simonia vitio. eod. n. 3. ead. p.
Presentandi ius non potest adiudicari vni ex hæredibus, non cedi creditoribus, non pro dote, non pro pigrore, neque locari. eod. n. 4. ead. p.
Presentandi ius in feudum concedi non potest. eod. num. 5. p. 173
Presentandi ius, si vniuersitas, in qua est, alienatur, tranfit cum ead. quod declaratur, quatenus pateat. eod. n. 6. ead. p.
Presentandi ius, si cum vniuersitate vendatur, simonia committitur. c. eod. n. 7. p. ead.
Presumitur simoniam committi, si & tribus spiritualia, & eadem accipiens inter se conueniant, ut aliquid detur, accipiaturque. c. 8. §. 2. nu. 2. p. 29
Presumitur simonia committi si spiritualia administrans, non alias ea administrare velit, nisi pecunia, aliquid de aliud ei tribuatur. eod. n. 3. ead. p.
Presumitur simoniam committi, si idem administrans spiritualia non expresse quicquam exigit pro administratione, sed difficultates aliquas iniiciat, vel moretur tantum quousque ei aliquid detur. eod. nu. m. 4. pag. 30
Presumitur simoniam committi ex parte pecuniam dantis si quid det, quo ij, quibus dat; aut ei faueant, aut ne ei a ducerentur. eod. n. 5. ead. p.
Presumatur nec ne simonia, vbi quis simpliciter dat aliquid, & non apparet de animo dantis. cap. 8. §. 2. nu. 6. p. 30
Presumptione una probatur, an simonia confidentialis probata sit. c. 22. §. 3. nu. 2. p. 89
Pretium pro spiritualibus acceptum aliquando acquiritur. c. 12. nu. 2. p. 57
Pretium, quo interueniente pro spiritualibus simonia committitur, quid sit. c. 54. n. 1. p. 184
Pretium, quo interueniente pro spiritualibus simonia committitur, quousque sit. eod. n. 2. ead. p.
Pretium, quo interueniente pro spiritualibus simonia committitur, quantum esse debeat. eod. §. 1. nu. 1. ead. p.
Pretium pro spirituali datum, vel minimum sit, an simoniam inuacat. eod. n. 2. ead. p.
Pretium datum pro re spirituali, vbi minimum est, an excommunicationem inducat, si realis simonia in beneficio, ordine sit. eod. n. 3. p. 185
Pretium, quo interueniente simonia committitur, quale esse possit. eod. n. 4. ead. p.
Pretij nomine pro spiritualibus si quid temporale detur, simonia committitur. c. 55. n. 1. p. 186
Pretium acceptum pro beneficio tradito retineri non potest, habet eo, qui illud accepit de communi iure scripto. c. 2. §. 1. nu. 1. p. 231
Pretium temporale pro spirituali datum in foro fori de iure scripto restituendum non est ei, qui illud dedit eodem iure. eod. n. 2. ead. p.
Pretium acceptum pro conferendo beneficio ei ecclesia dandum est, in cuius iniuriam fuit datum communi iure. eod. n. 3. p. 232

Principa-

Principaliter quando aliquid dari, fieri dicatur cap. 9. §. 6. nu. 6. p. 39
Priuari ipso iure sunt beneficia eccl. que habebant, qui pro iniuria, gratiaue habenda in Romana Curia simoniam committunt cap. 21. §. 2. nu. 2. p. 80
Priuari ipso iure sunt officij eccl. que habet ipso facto, nec non secularibus, qui simoniam in Romana Curia committunt pro iniuria, gratiaue habenda eod. num. 3. pag. ead.
Primitias, oblationesque colligendi ius vendi sine simonia vitio non potest cap. 49. §. 3. nu. 5. p. 174
Probatio simonie per signa fieri potest, & quæ signa cap. 32. §. 2. nu. 11. p. 114
Processionibus si vt inter sint monaci, eos mittat prior, an exigere quicquam possit sine simonia vitio cap. 44. §. 2. nu. 13. pag. 150
Procuratores, qui curant, vt licet a beneficiorum expendantur, simoniam non committunt, si quid accipiunt cap. 9. §. 1. nu. 6. p. 34
Procuratoris, Advocati, consilijque operas prestans pro spiritualibus simoniam non committit cap. 56. n. 2. pag. 188
Professio simoniaca facta in aliqua religione an valeat, cap. 4. §. 2. nu. 3. pag. 16
Promissio facta a priore monasterij de recipiendo quempiam in monasterium, si prius dixerit, quæ ad receptionem postulatur, vel ab Episcopo de conferendo alicui ordinem, si dixerit ea, quæ ad ordinem pertinent, simoniaca non est cap. 11. nu. 7. p. 56
Promissio facta alicui, si curauerit, vt aliqua sibi nubat, si moniaca non est cap. 46. §. 3. nu. 2. pag. 160
Promittens beneficium alicui, si voces ei præbeat, ad presentandum quem ad ecclesiam, simoniam committit. c. 57. §. 3. nu. 2. p. 193
Promittens instrumento publico quis alicui centum, quod beneficium eccl. ei conferat, non habens animum emendi beneficium, nec præstandi illa centum, an simoniam committat cap. 4. nu. 2. p. 225. Et an peccet eod. num. 3. pag. 226
Proxenetæ in simonia committenda, an vt testis admittatur ad eam probandam cap. 32. §. 4. nu. 4. p. 113
Proxenetæ quid sit, & vnde dicatur cap. 8. numero 1. pag. 266
Proxenetæ simoniam committit, & puniatur eod. num. 2. ead. pag.
Proxenetæ qua pena puniatur eod. num. 3. ead. p.
Punitus simoniacus hæreticus, quatenus hæreticus, an et quatenus simoniacus est puniri possit cap. 32. §. 1. nu. 9. pag. 111

ATAM habens solutionem factam pecunia quam ob rem spiritualia consecutus est, an simoniam committat, cap. 7. §. 2. nu. 1. pag. 27
Ratam habens solutionem factam ab alio quo quam ob rem beneficium adeptus est, an retinere illud possit eod. nu. 2. ead. pag.
Rationis usum qui non habet, simoniam committere non potest, ita vt puniatur cap. 8. nu. 1. p. 28
Receptio simoniaca in monasterium an valeat cap. 4. §. 2.

num. 1. pag. 16
Receptio in monasterium pacto interueniente, vt pro alimentis quidpiam detur, simoniaca non est, si Pontificis autoritate id fiat cap. 11. §. 1. nu. 3. p. 57
Recipere spiritualia, ac sacramenta a simoniaco an possimus, cap. 4. nu. 3. p. 241
Regularis per simoniam realem ordinem accipiens actiua, & passiuæ voce priuatus est cap. 4. §. 6. nu. 2. p. 21
Regularis simoniam committens in spiritualibus, quæ religionis sunt, quibus penis afficiatur eod. num. 3. ead. p.
Regularis minorum S. Francisci de obseruantia simoniam committens in electionibus Generalis, aut provincialis subornando quem ipso facto excommunicatus est, voce actiua, & passiuæ perpetuo caret eod. numero 4. p. ead.
Regularis extra religionem quorumvis fauorem procurans, vt officium obtineat, excommunicatus est, actiua, & passiuæ voce priuatus, & carceri per mensem mansuri debet, modò tamen fauore vsus sit eod. numer. 7. ead. pag.
Regularis clericus actiua, & passiuæ voce priuatus est, si per simoniam realem ordinem suscipit, cap. 4. §. 1. nu. 4. pag. 243
Regula de trienniali possessore quamnam sit cap. 6. §. 9. nu. 2. pag. 257
Religiones ab ecclesia institutæ sunt cap. 3. §. 4. nu. 1. 2. p. 7.
Religionis an postiuo iure institutæ sint, c. 4. §. 1. nu. 2. pag. 13
Religiosi multis modis dicuntur, c. 4. n. 1. p. 12
Religiosi simoniam committere possunt eod. n. 2. ead. p.
Religiosi simoniam committunt, si pecuniam tribuant, quo ordinis functionem exerceant eod. §. 3. n. 1. p. 17
Religiosi pecuniam offerentes, vt presententur Episcopo, quò ad sacramentum penitentiae administrandum eos admittat, simoniam committunt eod. n. 2. ead. pag.
Religiosi an simoniam committant, si vt opulentum locum habeant, vbi concionentur, pecuniam tribuunt eod. numero p. ead.
Religiosi simoniam committunt, si pecuniam præstet, quò capellaniam habeant eod. nu. 4. ead. p.
Religiosus simoniam committit, qui pecuniam tribuit, vt fiat Generalis, Provincialis, visitator, Prior, Abbas ue, eod. n. 5. ead. p.
Religiosi eligentes ad generalatum, prioratum, aliamue dignitatem eccl. monachum pecunia corrupti, simoniam committunt eod. nu. 6. p. 18
Religiosi an simoniam committant, si pecuniam præstent, quò habeant officia, que in monasterijs sunt, sed sunt facti eo. num. 7. ead. pag.
Religiosi pecuniam recipientes, vt in monasterium què recipiant, suspendi ab officio debent c. 4. §. 5. n. 2. p. 19
Religiosi pecuniam recipientes, vt in monasterium què recipiant, expelli debent ab eo monasterio eod. n. 3. p. 20
Religiosi pecuniam recipientes, vt in monasterium què recipiant accusati de hoc, deponi debent eod. n. 4. ead. p.
Religiosi pecuniam recipientes, vt in monasterium què recipiant, excommunicati sunt, eod. n. 5. ead. p.
Religiones Ecclesia potestate iurisdictionis ecclesiasticæ approbavit cap. 48. n. 10. p. 164
Religionem aliquam instituens, seu collegium aliquod religiosorum, confirmari debet cap. 48. §. 4. n. 4. p. 168
Reliqua legata, hæreditatesque ecclesijs, vt missæ, diuinae que alia

que alia officia fiant, an valeant, simoniam inducant, cap. 3. i. nu. 1. p. 108
Reliquia sanctorum sine simonia vitio vendi nequeunt, c. 38. nu. 4. p. 127
Reliquia licite redimuntur ab ijs, qui eas contemnunt eo. nu. 5. pag. 128
Reliquia preponi non debent fidelibus causa lucri eod. nu. mero 6. ead. pag.
Reliquia sacras deferentes an simoniam committant, si mercedem velint, & quid de deferente Sanctissimum Christi corpus c. 44. §. 2. nu. 18 p. 151
Remissione debiti pro re spirituali simonia committitur, c. 25. nu. 3. p. 94
Remissio facta alicuius debiti pro re spirituali simoniam, inducit cap. 5. nu. 5. p. 186
Renunciatio beneficii in fauorem alicuius facta, vel retenta sibi pensione simoniaca non est, si autoritate Romani Pont. fiat cap. 11. §. 1. nu. 2. p. 57
Renunciatio beneficii alicui, ut quod ipse habet, alteri renunciet, simoniam committit, cap. 27. §. 1. nu. 7. p. 98
Renunciatio rei spiritualis simonia aliquando committitur cap. 28. nu. 1. p. 100
Renunciatio beneficii eccl. quid sit eod. n. 2. ead. p.
Renunciatio beneficii eccl. quotuplex sit eod. n. 3. ead. p.
Renunciatio, seu resignatio beneficii ob pecuniam simoniam committit eod. §. 1. nu. 1. ead. p.
Renunciatio beneficii simoniace, an ipso iure priuatus eo sit, ubi renunciatio est nulla ca. 28. §. 2. nu. 2. p. 101
Renunciatio simoniace beneficii, esto renunciatio nulla sit, tamen in penas simoniace incidit eod. n. 3. ead. p.
Renunciatio facta in fauorem alterius Romani Pontificis autoritate simoniaca non est c. 28. §. 2. n. 4. ead. p. 101
Renunciatio facta in fauorem alterius in manu Legati de latere simoniaca est eod. n. 5. ead. p.
Renunciatio beneficii in fauorem alicuius retenta sibi pensione simoniam non committit, si autoritate Romani Pont. id fiat eod. §. 3. nu. 2. p. 102
Renunciatio beneficii in fauorem alicuius retenta sibi pensione simoniam committit eod. nu. 1. p. 102
Renunciatio alicui hereditatem, legatum, patrimonium, seu quod beneficium eccl. filio renunciet, simoniam committit, cap. 30. nu. 7. p. 107
Resignatio, seu renunciatio beneficii in fauorem alicuius facta simoniaca est cap. 28. §. 2. nu. 1. p. 100
Resignans beneficium per simoniam realem non amittit titulum cap. 6. §. 10. nu. 1. p. 259
Restitui an debeat temporale acceptum pro spirituali promisso in simonia conuenienter, c. 2. §. 2. n. 1. p. 223
Restitui debet, quod datum est iudici, ut inique iudicet, si iudex non inique iudicauit eod. n. 2. ead. p.
Restituere quis non tenetur acquisitum per simoniam mentalem c. 2. nu. 1. & seq. p. 112
Restitutio pretij spiritualium cui facienda de consuetudine c. 2. §. 1. nu. 7. p. 234
Restitutio pretij spiritualium cui facienda in foro conscientie c. 2. §. 1. nu. 8. p. ead.
Retractio nulli tatis collati beneficii quid operetur in casu proposito cap. 6 §. 3. nu. 4. p. 250
Romanus Pont. in collatione beneficiorum portionem fructuum, que annata dicitur, retinere sibi potest cap. 48. §. 1. nu. 3. p. 164
Romanum Pont. simoniam committere verisimile non est,

cap. 3. nu. 1. p. 2
Romani Pont. simoniam plurimum detestantur, & ea committentes grauissimis penis afficiunt eod. n. 2. ead. p.
Romanus Pont. simoniam committere potest eod. §. 1. nu. 1. ead. pag.
Romanus Pont. Christi Domini immediatus, ac generalis Vicarius est eod.
Romanus Pont. vendens spiritualia a Deo data, institutione simoniam committit eod. §. 2. nu. 3. p. 4
Romanus Pont. in simonia de iure diuino prohibita dispensare non potest eod.
Romanus Pont. an simoniam committere possit in spiritualibus, que ab ecclesia instituta sunt virtute potestatis ordinis tradit sibi eod. §. 3. nu. 3. p. 4
Romanus Pont. Consecrationes, & benedictiones si vendat simoniam committit eod. n. 3. p. 5
Romanus Pont. imponere decimas, & alia onera ecclesijs potest eod. §. 5. nu. 1. p. 9
Romanus Pont. an simoniam committat beneficia eccl. vendendo, c. 3. §. 5. nu. 1. p. 7
Romanus Pont. an simoniam committat vendendo magistratus, & dignitates eccl. eod. n. 2. p. 9
Romanus Pont. an simoniam committat permittendo permutationes beneficiorum, ac resignationes retenta pensione eod. n. 3. ead. p.
Romanus Pont. an simoniam committat eccl. officia vendendo eod. nu. 4. ead. p.
Romanus Pont. ubi simoniam committit, ibi peccat eod. §. 6. nu. 1. p. 10
Romanus Pont. simoniam committens in penas a positivo iure illatas in simoniacos non incidit eod. n. 2. ea. p.
Romanus Pont. in penas hasca, ab alio illatas non incidit eod. n. 3. ead. p.
Romani Pont. electio simoniaca quib. penis afficiatur vid Bullam Iulij Secundi cap. 23. p. 91

S

Sacerdotes obligati ad diuina facienda pro sustentatione pacisci non possunt cap. 9. nu. 7. p. 33
Sacerdoti pecuniam tribuens, si dicat ei tot missas celebres pro me, an simoniam committat cap. 9. §. 3. nu. 3. p. 36
Sacerdos penitentiam imponens, ut missas aliquas celebrandas curet, an simoniam committat, si onus hoc sibi imponendum curet, quo elemosinam illum habeat cap. 4. §. 5. nu. 1. p. 132
Sacerdotium quid sit cap. 44. nu. 1. p. 144
Sacerdotij functiones sunt hæc Corpus, & sanguinem Christi Domini conficere, Deoque in missa offerre, sacramenta, Confirmatione, atque ordine exceptis administrandi potestatem habere: orationes, ac diuinas præces effundere, Benedicere dona Dei eod. nu. 2. p. ead.
Sacerdotes euntes ad diuina officia, esto non paciscantur, ut quid sibi detur, petere tamen possunt cap. 9. §. 1. nu. me. 1. pag. 34
Sacerdotes obligare non debent penitentes ad restitutionem eorum, que per simoniam mentalem adepti sunt c. 2. nu. 8. pag. 214
Sacramenta, & spiritualia alia ab ordine, & beneficio si quis præcibus acquirat, an simoniam committat ca. 5. §. 8.

§. 8. nu. 8. p. 202
Sacramenta omnia per simoniam administrata valent, cap. 12. nu. 4. p. 57
Sacramentum recipiens per simoniam eius gratiam non consequitur, que regula, quousque pateat, declaratur c. 17. §. 1. nu. 2. p. 64
Sacramenta alia recipere sine peccato non potest quis per simoniam, nisi peniteat simoniaci peccati eod. n. 5. ea. p.
Sacramenta noua legis simoniæ materia circa quam sunt, cap. 36. nu. 1. p. 120
Sacramenta noua legis sine simonia vitio vendi nequeunt, que regula, quousque pateat, declaratur c. 36. n. 2. p. 120
Sacramentalia materia circa quam simoniæ sunt eod. §. 1. nu. 1. ead.
Sacrilgium committit alienans res Ecclesiæ, ubi ad id facultatem non habet c. 10. n. 4. p. 50
Sacrilegij officium sine simonia vitio vendi non potest, ca. 48. §. 7. nu. 5. p. 171
Sal benedictum vid. in verb. Aqua
Scientia an vendi possit ca. 10. §. 3. nu. 1. p. 52
Scientiam si doceatur prætio interueniente, an simonia committatur eod. nu. 2. ead. p.
Scientias, & artes si quis doceat pecunia accepta, simonia non committitur, ca. 33. nu. 3. p. 116
Sciens suum prælatum simoniacum esse, an suscipere ab eo ordines deat, si id prælatum ei præcipiat c. 15. n. 3. p. 61
Sciens simoniam realem in ordine, beneficio, & commissam esse, in virtute Sancte obedientie patere eam tenetur sub pena mortiferi peccati, a quo absolui non potest, nisi a Romano Pont. c. 9. n. 1. p. 267
Sententia super re spirituali lata per simoniam an valeat. cap. 16. n. 2. p. 62
Sententiam ut pro se ferat iudex eccl. pecuniam tribuens, simoniam committit. c. 53. n. 2. p. 180
Septem horarum canonicarum præces quanam sint c. 44. §. 2. nu. 2. p. 148
Sepulturas plures habens ecclesia an quicquam exigere possit ab ijs, qui sepeliri in ipsis volunt ca. 44. §. 2. nu. 10. pag. 149
Sepultura nomine, id est pro loco, in quo quis sepelitur, si quid prætij nomine exigatur, an simonia committatur, eod. nu. 8. p. ead.
Sepeliri in alio loco ad sua parochia volens, si parochus quid præstet, an simonia committatur ca. 46. §. 4. n. 7. p. 161
Sepultura gratia si quid datum est, cui restituendum c. 2. §. 1. nu. 5. p. 233
Sæpius quando quis simoniam commississe dicatur cap. 6. §. 8. nu. 4. p. 257
Serui accusare de simonia possunt c. 32. §. 3. n. 3. p. 112
Serui simoniam committere possunt c. 5. n. 1. p. 21
Serui cmi possunt, ut fiant christiani c. 6. §. 1. n. 3. p. 25
Seruientes Episcopis, alijsque ecclesie præsidibus, quo in primis beneficium eccl. ipsis conferatur, ad illud dimittendum non obligatur, modo nullum pactum interuenierit ca. 2. nu. 7. p. 214
Seruient in aliqua re pro spirituali an simoniam committat vid. in verb. In seruicis.
Seruient vid. in verb. In seruicis.
Simon Magus damnatus c. 17. §. 2. n. 3. p. 65
Simonia quid sit cap. 1. nu. 1. p. 1
Simonia contractus, & delictum est eod. n. 3. ead. p.
Simonia iure diuino, ac naturali prohibita est cap. 3. §. 1.

nu. 2. p. 3
Simonia alia est prohibita, quia est simonia, alia est simonia, quia est prohibita eod. §. 2. n. 2. p. 3
Simonia an committatur in Romana Curia eod. §. 8. nu. 1. pag. 11
Simonia an hæresis sit cap. 20. nu. 1. p. 74
Simonia hæresis est, seu hæresim conuenientiam habet, ubi spiritualia emens, vendens, credit, & temporaliter prætio estimari posse eod. n. 2. ead. p.
Simonia hæresim conuenientiam non habet, ubi quis solum habendi auiditate spiritualia emit, aut vendit lucri faciendi gratia eod. nu. 3. ead. p.
Simonia cur aliquando hæresis, & simoniaci cur heretici in iure nominentur eod. nu. 4. ead. p.
Simoniæ pena, ubi hæresim conuenientiam habet, eadem est, qua hereticus afficitur c. 20. n. 5. p. 75
Simoniam committentes cum Romano Pont. in casibus, in quibus & Romanus Pont. simoniam committit, quod minus peccet, Romanus Pont. efficere non potest c. 3. §. 7. nu. 1. p. 10
Simoniam committens cum Romano Pontif. in casibus, ubi & ipse simoniam committit, liberari potest, ne in penas iuris postui incidat c. 3. §. 7. n. 2. p. 11
Simoniam committens cum Romano Pontif. in prædicto casu, an tacito a penis iuris postui in simoniacos illatis immunis factus censetur eod. n. 3. ead. p.
Simoniam committit, qui omnibus monachis de aliqua vniuersitate pecuniam tribuit, vel quod in monasterium recipiatur, vel in canonicum, vel ad ecclesiam aliquam præsentetur cap. 7. nu. 2. p. 25
Simoniam ut quis committat propositum emendi, vendendi re spirituali, eius annexa, habere debet capit. 8. §. 2. nu. 1. p. 29
Simonia non committitur, si quid detur etiam expacto pro obligatione, qua quis se obligat ad movandum alicubi, aut ad eundem aliquid, ut tibi diuina faciat, spiritualiaque administret, aut pro suis damnis, & interesse cap. 9. §. 1. nu. 1. p. 33
Simoniam committens etiam in re leui grauiter peccat, c. 17. nu. 3. p. 63
Simoniam committens quando non peccet eod. n. 4. p. 64
Simoniam committens apud Deum non meretur si quid boni operis ab eo fiat, nisi eum peccati penituerit eod. §. 1. nu. 6. p. 65
Simonia que requiritur, quod in penas Bullæ de datis, & promissis quis incidat, c. 21. n. 4. p. 77
Simonia confidentialis quid sit c. 22. §. 1. n. 1. p. 86
Simonia confidentialis in beneficijs eccl. locum tantum habet eod. nu. 2. ead. p.
Simonia confidentialis fit tantum, ubi pactum aut tacitum, aut expressum interuenit eod. nu. 3. ead. p.
Simonia confidentialis tunc committitur, ubi conuenitur ut beneficium ei resignetur, qui illud conferendum curauit, contulit, aut cui ipse voluerit eod. nu. 7. p. 87
Simonia confidentialis committitur, si resignans beneficium reservat pensionem, fructus, eorumque partem alteri eod. nu. 8. ead. p.
Simonia confidentialis unde ortum habuerit, & ob quas causas introducta sit eod. §. 2. n. 1. ead. p.
Simonia confidentialis unde dicta eod. n. 2. p. 88
Simonia confidentialis quando interuenisse præsumatur eod. §. 3. n. 1. p. 88

simonia

Index in Bartholomæi Vgolini

Simonia confidentialis qua ratione a simplici differat e. S. 5. nu. 2. p. 90
Simonia confidentialis cognitio ad quem spectet e. S. 5. nu. me. 1. ead. p.
Simoniam confidentialem non committit, qui beneficium in fauorem alicuius renunciat hac intentione in mente vatum retenta, vt illud postea renunciet in fauorem sui amici c. 2. 2. S. 1. n. 4. p. 86
Simoniam confidentialem non committit, qui libere in manu ordinarij beneficium renunciat proposito in mente retento, vt fratri conferatur eod. n. 5. ead. p.
Simoniam confidentialem non committit, qui beneficium alicui conferendum curat, sperans illud idem sibi renunciatum iri ab eodem eod. nu. 6. ead. p.
Simoniam confidentialem committentes excommunicati sunt cap. 22. S. 4. n. 7. p. 90
Simonia, quamobrem in permutatione non committatur c. 27. S. 3. nu. 1. p. 99
Simonia publicum crimen est c. 32. n. 2. p. 109
Simonia equiparatur crimini lese maiestatis eo. n. 3. e. p.
Simonia committitur, si pecunia sacerdoti detur, ne alicui sacramentum penitentiae administraret c. 40. S. 2. nume. 1. pag. 130
Simonia propria an sit predicta c. 40. S. 2. n. 2. p. 131
Simoniam an committat sacerdos, qui libentius huc, quã illuc ad diuina faciendã vadit, propterea quod ibi plus datur, quam alibi, & quid etiam de concionat ore, qui ob eandem rationem ad opulentum magis locum, quam remeum vadit ad concionandum eo. S. 4. n. 2. p. 132
Simoniam non committit, qui ordinem conferenti pecuniã tribuit, ne per simoniam ordinem conferat ca. 42. S. 5. nu. 1. p. 137
Simonia committitur in vno factõ, vel ab vno tantum, uel ab omnibus c. 8. S. 2. nu. 1. p. 29
Simonia in dubio commissi non presumitur, ca. 8. S. 2. nu. 6. in fin. p. 31
Simonia mentalis cur ad restitutionem non obligat, sicut vsura mentalis cap. 2. n. 6. p. 213
Simonia iure diuino prohibita rarò hodie committitur, quoniam quis pretium dando, dat, vt moueat ipsum dãrem ad spirituale prestandum, non autem, vt pretium rei spiritualis ca. 5. 8. S. 2. n. 1. p. 196
Simonia quid sit, quatenus contractus quidam est ca. 59. S. 1. nu. 1. p. 205
Simonia quid sit, quatenus delictum quoddam est eod. nu. 2. ead. p.
Simonia an in veteri lege habreorum committi potuerit cap. 61. nu. 1. p. 206
Simonia an in veteri lege unquam commissi fuerit eod. n. 2. ead. p.
Simonia an hodie apud habreos committi possit, & quid de alijs gentibus eod. nu. 3. ead. p.
Simoniam qui primus commissi in veteri lege eod. nume. 4. ead. p.
Simoniam qui in nouo testamento prius commissi rit. eod. num. 5. ead. p.
Simonia cur emptio, venditioque spiritualium dicta est magis, quam alio nomine eod. n. 6. ead. p.
Simonia species quot sint eod. S. 1. nu. 1. p. 207
Simonia conuentionalis quid sit eod. n. 2. p. ead.
Simonia realis an species simoniae proprie sit eo. n. 3. ead. p.
Simonia alia est prohibita à iure diuino alia à iure positi-

uo eod. n. 4. p. 208
Simonia varijs modis committitur respectu habitõ ad diuersa eod. S. 2. n. 1. ead. p.
Simonia hærefis aliquando dicitur, item rabies, pestis, crimen, labe eod. nu. 2. ead. p.
Simonia species duæ & quæ c. 1. nu. 1. p. 210
Simonia mentalis committitur tam ab ecclesiasticis personis, quam a secularibus eod. n. 2. ead. p.
Simonia mentalis committitur, vbi expresse pactum non interuenit eod. n. 3. p. ead.
Simonia mentalis vnde dicta est eod. n. 4. ead. p.
Simonia mentalis, vt committatur, requiritur vt nec tacitum pactum, conuentione interueniat eod. S. 1. n. 1. p. 2. ead.
Simonia mentalis an committatur, vbi nihil omnino datum, acceptumque est eod. n. 2. p. 211
Simonia mentali peccatum committitur, esto nihil omnino datum, acceptumque sit eod. n. 3. ead. p.
Simonia mentali peccatum simonia committitur, esto nihil omnino datum, acceptumque sit eod. n. 4. ead. p.
Simonia mentalis nullo modo executioni mandata nõ subijcitur penis iuris positiui, idest simoniacus mentalis non punitur penis iure positiuo institutis eo. n. 5. ead. p.
Simonia mentalis materia eadem est, quæ simonia conuentionalis, ac realis cap. 3. nu. 1. p. 216
Simonia mentalis an committatur circa ead. quæ simoniaca sunt, quia prohibita eod. n. 2. ead. p.
Simonia mentalis quid sit c. 3. S. 1. nu. 1. p. 217
Simonia mentalis quotuplex sit eod. n. 2. ead. p.
Simonia conuentionalis tam à personis eccl. quam secularibus committi potest c. 1. nu. 1. p. 220
Simonia conuentionalis, vt committatur necessariò requiritur, ut conuentio, seu pactio interueniat e. n. 2. p. ead.
Simonia conuentionalis committitur conuentione tacita inte recedente eod. nu. 3. ead. p.
Simonia conuentionalis vt committatur necessariò requiritur executioni mandata sit ab utroque contrahentibus cap. 1. S. 1. nu. 1. p. 221
Simonia conuentionalis in specie quid sit cap. 3. numer. 1. pag. 224
Simonia conuentionalis duplex est, & quæ una quæque c. 5. nu. 1. p. 227
Simonia hæc an conuentionalis, realis sit, vbi ex parte eius adimpleta est, qui spirituale promissit eod. nu. 2. pag. 228
Simonia Realis quid sit cap. 1. n. 1. p. 230
Simonia Realis vt committatur ab utroque contrahentium executioni saltẽ ex parte mandata esse debet eo. nu. 2. ead. p.
Simonia commissi in electionem an confirmationẽ vitiet, & quid è contrario c. 6. nu. 4. p. 247
Simonia realis materia quanam sit c. 10. n. 1. p. 267
Simonia realis quid sit eod. n. 2. p. 268
Simonia realis quando ex toto, aut ex parte adimpleta sit, & dicatur eod. n. 3. p. ead.
Simoniam realem esse, vbi ab utroque aut ex toto, aut ex parte adimpleta sit, vbi probetur eod. n. 4. p. 269
Simonia quid sit vid. in verb. Definitio.
Simoniacus realis in ordine, si in ordinibus ministrare presumpserit, ipso facto omnibus dignitatibus, officijs, & beneficijs eccl. priuatus est cap. 4. S. 1. nu. 2. p. 245.
Item inhabilis, & incapax ad predicta, & alia similia, dissimiliaque efficitur eod. n. 3. p. ead.

Simonia.

Tractatus de Simonia

Simoniacus ad æternos ignes damnatur, nisi eum simoniae peniteat, cap. 17. S. 3. nu. 1. p. 65
Simoniaci mentales nulla pena positiuo iure imposita in foro conscientie puniuntur cap. 2. S. 1. nu. 2. p. 215
Simoniaci mentales in penas ipso iure in simoniacos illatas, nec in foro exteriori incidunt eod. n. 2. p. ead.
Simoniaci mentales nec per sententiã à iudice in foro exteriori puniri possunt, vbi neque ex confessione ipsorum, neque alijs coniecturis eorum simonia probari potest eod. nu. 3. p. ead.
Simoniaci non conuentionales an in foro exteriori puniri possint, si eorum simonia constet, vel ipsorum confessio ne, vel coniecturis, seu presumptionibus eod. numer. 4. pag. ead.
Simoniacus in beneficio, esto per triennium pacificè illud possederit, tamen regula de triennali possessore non adiuuatur, quod dictum, quousque pateat, declaratur c. 6. S. 9. num. 1. p. 257
Simoniacus realis in beneficio, qui sepius simoniam commississe conuincitur, à fidelium cõsortio eijci debet vid. in verb. Fidelium.
Simulans pietatem, iactans se peritum esse, quod beneficium consequatur, simoniam non committit cap. 4. numero 5. p. 226
Societates, exempli gratia Sanctissimi corporis Christi, & beatissima Virginitas, an simoniam committant, si pecuniã exigant, propterea quod mortuum a sociate sunt cap. 4. S. 2. n. 14. p. 151
Socius in simonia committenda, an ad eãdem probandam admittatur contra socium cap. 32. S. 4. nu. 6. p. 14
Species simoniae vid. in verb. Simoniae species.
Spiritualia pecunia estimari nequeunt ca. 3. S. 1. nu. 3. p. 3
Spiritualia, in quibus simonia committitur, à Deo data, instituta quanam sint eod. S. 2. n. 1. ead. p.
Spiritualia ordinis potestate ab eccl. instituta duplicia generis sunt eod. S. 3. nu. 1. p. 4
Spiritualia ab Eccl. ordinis potestate consecratione, & benedictione fiunt, & etiam institutione, & quæ sint hæc eod. nu. 2. ead. p.
Spiritualia vbi consistat in religiosis ingressu, quamobrem pretiũ nomine aliquid dando simonia committitur cap. 4. S. 1. nu. 2. p. 13
Spiritualia pura, nullaque adiecta conditione, modoque conferri debent c. 8. S. 3. nu. 2. p. 31
Spiritualia venerandi gratia in ipsorum administratione, collatione, & quid offeratur, simonia non committitur cap. 9. S. 2. nu. 1. p. 35
Spiritualia administrans, diuinaque officia obiens in primis, ac principaliter ob Deum, & vt ipsorum ratio potest, secundo loco autem sperans pecuniarium cõmodum, simoniam non committit eod. S. 6. n. 1. p. 38
Spiritualia, quæ magna ex parte temporalia sunt, si ex ea parte alienentur, quæ temporalia sunt, simonia non committitur cap. 10. n. 1. p. 50
Spirituale temporale annexum spirituali non temporali licet, & sine simoniae vitio venditur cap. 10. S. 4. num. 1. pag. 54
Spiritualia per simoniam acquiruntur cap. 12. nu. 1. p. 57
Spiritualia per simoniam collata valent eod. n. 3. ead. p.
Spiritualia sunt materia propria circa quam simoniae ca. 33. nu. 1. p. 116
Spiritualia, circa quæ simonia committitur, quid sint eod.

num. 2. ead. p.
Spiritualia, circa quæ simonia committitur, vnde dicta sint eod. S. 1. nu. 2. ead. p.
Spiritualia à Deo, et à Christo Domino data, instituta quanam sint eod. S. 2. nu. 1. p. 117
Spiritualia quamobrem sine simonia vitio vendi nequeunt cap. 53. S. 3. nu. 1. p. 183
Spiritualium, temporaliumque acquisitio per simoniã mentalem facta valet cap. 2. nu. 1. p. 212
Spiritualium, temporaliumque acquisitio per simoniã mentalem tam ex parte ementis spirituale, quam ex parte vendentis, retineri potest, quæ regula, quousque pateat, declaratur eod. n. 2. ead. pag.
Spiritualia per simoniam conuentionalem collata acquiruntur cap. 2. nu. 1. p. 221
Spiritualia per simoniam realem collata acquiruntur, quæ regula, quousque pateat, declaratur cap. 2. num. 1. p. 231
Spiritualium gratia si quid detur, cui restituendum ca. 2. S. 1. num. 6. p. 234
Spiritualia quæcumque per simoniam realem conferens in excommunicationem nõ incidit, modo nec ordo, nec beneficium eccl. sit cap. 5. nu. 5. p. 245
Sponsi per matrimonium contractum per verba de presentibus tribuentes Parocho aliquid simoniam non committunt cap. 9. S. 2. n. 5. p. 35
Sponsionem faciens quis cum Episcopo, quod suo filio beneficium non conferet, simoniam committit, si beneficium conferatur cap. 1. n. 5. p. 220
Spoliatus beneficio, quod per simoniam adeptus est, ad ipsum recuperandum spolio agere non potest, quæ regula, quousque pateat, declaratur ca. 6. S. 10. n. 1. p. 258
Statutum valet, quo cautum est, vt excommunicatus decem libras pro quolibet mense præstet, quousque in excommunicatione perseuerauerit cap. 9. S. 9. nu. 3. p. 43
Statutum laicorum laudabilem consuetudinem in spiritualium administratione inducã tollere non potest eod. S. 10. nu. 4. p. 45
Statuto laicorum impediri non potest, quod minus oblatio-nes Ecclesie fieri consuetæ non fiant eod. n. 5. ead. p.
Statuto si caueatur, vt in spiritualibus administrandis, cõferendisque quid detur, an valeat eod. S. 11. n. 1. p. 47
Statutum laudabile quodnam sit eod. n. 2. p. 48
Statutum valet, vt qui in canonicum recipitur, tantum det in utilitatem aut monasterij, aut hospitalis, aut ecclesie, aut alterius p̃ij loci c. 9. S. 11. nu. 3. p. 49
Statutum valet, vt qui beneficium, præbandam de talẽ habuerit, tot missas, totne alia diuina officia faciat in habendam eod. n. 4. ead. p.
Statutum, quo cautum est, vt pro singulis missis tantũ detur an valeat, & simoniam inducat cap. 44. S. 1. num. 6. pag. 147
Statutum, quo cautum est, vt pro missa dicenda vltra quãdam summam nihil præterea detur, an valeat cap. 44. S. 1. nu. 7. p. 147
Statutum an valeat, ne pro missis vltra quãdam summã detur eod. n. 8. ead. p.
Statutum an valeat, vt qui in tali ecclesia sepeliri vult, tantum præstet, & ob id an simoniam inducat cap. 44. S. 2. nu. 9. p. 149
Subdiaconatus ordo quid sit cap. 43. S. 5. n. 1. p. 142
Subdiaconatus functiones quanam sint eod. n. 2. ead. p. sub-

Index in Bartholomæi Vgolini

Subdiaconatus functionibus exercendis quando simonia committatur eod. nu. 3. ead. p.
Subornatus in electionibus Generalis, aut Provincialis minorum S. Francisci de obseruantia, item is, pro quo subornatio facta est, ipso facto excommunicatus est, & voce actiua, & passiva perpetuè caret cap. 4. §. 6. num. 5. pag. 21
Subornatio licita non punitur eod. n. 6. p. ead.
Sustentationis gratia si quid detur, accipiatur de in spiritualium administratione, simonia non committitur ca. 9. num. 1. p. 51
Sustentationis gratia ut quid detur pacisci potest, qui spiritualia administraturus est eod. n. 4. p. 32
Suscipiens ordinem à simoniaco non tamen simoniace, an executionem ordinis suscepti habeat c. 15. n. 1. p. 61
Suspensus, in eisdemque, propterea quod ordines per simoniam realem contulit, ab administratione sua ecclesiæ suspensus est, & à perceptione fructuum omnium beneficiorum, quæ habet, & etiam irregularis, si contra interdictionem, suspensionemque veniat cap. 3. §. 1. num. 5. pag. 237
Suspensus ob simoniam commissam in ordine pro declaratis habentur, & ab omni spe, & facultate ascendendi ad superiores ordines suspensi sunt cap. 4. n. 5. p. 243
Suspensus, quia per simoniam ordinem suscepit, si in ordinibus ministrare presumat, irregularis efficitur eod. §. 1. num. 1. ead. p.
Syndicus quid sit, & quæ eius munera cap. 4. §. 7. num. 5. p. 171

T

Temporalia quid faciens, dans se alicui in primis, ac principaliter ob quemvis alium finem, quam ob spiritualia consequenda, simoniam non committit, esto deinceps spiritualia spectet cap. 9. §. 5. num. 1. p. 37
Temporalia annexa spiritualibus si vendantur, simonia non committitur c. 10. §. 1. n. 2. p. 50
Temporalium alienatione pecunia accepta, an simonia aliquando committatur cap. 3. nu. 4. p. 116
Theologiam si doceatur pratio interveniente, an simonia committatur c. 10. §. 3. n. 3. p. 53
Torqueri an possit accusatus de simonia cap. 3. §. 4. num. 10. pag. 114
Terræ camiterij nomine an quicquam ab eo exigi possit, qui sepeliri ibi vult c. 44. §. 2. nu. 12. p. 150
Testes singulares an probent in simonia confidentiali ca. 22. §. 3. nu. 3. p. 89
Testes admittuntur ad simoniæ crimen probandum, qui ad alia crimina admittuntur cap. 32. §. 4. n. 1. p. 113
Testes ad simoniæ crimen probandum admittuntur, qui aliis passim non admittuntur ad quemvis crimina probanda ca. 32. §. 4. n. 2. p. 113
Testis vnus an simoniam probet c. 32. §. 4. n. 7. p. 114
Testis cum fama an simoniam probet eod. n. 8. ead. p.
Testes criminosi an admittantur contra simoniacos, & contra quemcunque, & quacunque ratione agatur, & admittantur an plene probent eod. §. 5. n. 1. 2. & 3. p. 115
Testi si pecunia detur, quò pro se testimonium ferat, simonia committitur, quæ regula, quousque pateat, declaratur ca. 53. §. 1. nu. 1. p. 181

Testi si pecunia detur, ut veritatem proferat, simonia tantum committitur ab ipso teste eod. n. 2. p. 182
Timore si beneficium quis conferat, an simoniam committat c. 58. §. 7. n. 1. p. 199
Timore spiritualia conferens, ne damnum patiatur, an simoniam committat eod. num. 1. p. 200. & ca. 59. nu. 1. & 2. ead. p.
Titulis maioribus, & minoribus Ecclesia potestate iurisdictionis ccl. emolumenta assignavit cap. 48. num. 3. pag. 163
Tituli ecclesiarum multiplicis generis sunt cap. 3. §. 4. nu. 2. pag. 6
Traditio rei facta in continenti post spirituale datum an simoniam inducat c. 55. nu. 6. p. 186
Transactione facta de re spirituali simonia aliquando committitur c. 29. nu. 1. p. 104
Transactio quid sit cap. 29. n. 2. p. 104
Transactio simoniæ speciem habet, si cum de titulo beneficii lis est, temporali dato transactio fiat cap. 29. §. 1. num. 1. ead. p.
Transactio simoniæ speciem habet, si fiat ab ijs, quorum vterque asserit se ad aliquam eccl. dignitatem ius habere per concursum eod. n. 2. ead. p.
Transactio speciem simoniæ habet, si lite orta de iure patronatus, seu de iure presentandi inter aliquos alter temporali accepto alteri sua sum cedat eod. n. 3. ead. p.
Transactio fieri non potest super subiectione spirituali e. num. 4. ead. p.
Transactione simonia qua ratione committatur. cap. 29. §. 2. num. 1. p. 105
Transactione an simonia proprie committatur eod. num. 2. ead. p.
Transactione simonia non committitur, vbi non de titulo beneficii, sed de proprietate litigatur eod. §. 3. numero 3. pag. 106
Transactione, qua spirituale pro spirituali datur, simonia non committitur eod. n. 4. ead. p.

V

Videntes exules, inimicosque suis inimicis simoniam non committunt cap. 39. num. 9. pag. 179
Veneratoris operas prestans vid. in verb. Medici.
Venditio vid. in verb. Emptio.
Verba vulgaria communia, quibus quis se, suaque offert alicui communiter, simoniam non inducunt capi. 9. §. 8. nu. 5. p. 42
Verba, quæ munera à lingua dicuntur, quod ad simoniam pertinet, quid sint c. 58. n. 1. p. 193
Verba, quæ pro spiritualibus habendis fiunt, duplicis generis sunt eod. n. 1. ead. p.
Verba, quæ pro spiritualibus consequendis fiunt, partim sunt preces, partim sunt laudes, & adulationes eodem num. 3. p. ead.
Vestes sacræ alienari possunt sine simoniæ vitio, si ratione materiae, & non consecrationis alienentur cap. 10. num. 2. p. 50
Vestimenta benedidendi gratia si quid exigatur, simonia committitur c. 45. §. 1. nu. 7. p. 155
Vexationis tollendæ causa in iure spirituali, si quid detur,

Tractatus de Simonia.

Vicario tribuens aliquid, ut alicui eum, & de duobus beneficiis pinguius ipsi præter, simoniam committit cap. 9. §. 8. nu. 6. p. 42
Vicarius digressus ut quis fiat vid. in verb. legatus ut quis fiat.
Viri simoniam committere possunt cap. 5. n. 1. p. 21
Visentes loca sacra, ac sanctorum reliquias venerantes, si quid offerant, simoniam non committunt cap. 9. §. 2. nu. 6. p. 35
Visitacionis ecclesiæ gratia procuratio sine simoniæ vitio exigitur à visitatore c. 9. §. 7. nu. 3. p. 40
Visitor ut quis fiat vid. in verb. Legatus ut quis fiat.
Vniuersitates simoniam committere possunt c. 7. n. 1. p. 25
Vniuersitas simoniam non committit, esto omnes de vniuersitate illam committant, si communi consilio nõ committatur eod. nu. 3. ead. p.
Vniuersitas vbi simoniam committit, an singuli ex ea puniantur eod. nu. 4. p. 26
Voces presentandi vendi non possunt sine vitio simoniæ cap. 49. §. 2. n. 8. p. 173
Vouens se facturum aliquid, si valetudinem recuperet, an simoniam committat c. 57. §. 2. n. 1. p. 192
Vox actiua, & passiva quid sit vid. in verb. Actiua.
Vsuram non committit, qui in primis ut proximum iuuet, mutuan pecuniam præbet, esto secundo loco commodum aliquid speret cap. 9. §. 6. nu. 5. p. 38
Vsuram mentalis ad restitutionem obligat. c. 2. n. 5. p. 213

Vicario tribuens aliquid, ut alicui eum, & de duobus beneficiis pinguius ipsi præter, simoniam committit cap. 9. §. 8. nu. 6. p. 42
Vicarius digressus ut quis fiat vid. in verb. legatus ut quis fiat.
Viri simoniam committere possunt cap. 5. n. 1. p. 21
Visentes loca sacra, ac sanctorum reliquias venerantes, si quid offerant, simoniam non committunt cap. 9. §. 2. nu. 6. p. 35
Visitacionis ecclesiæ gratia procuratio sine simoniæ vitio exigitur à visitatore c. 9. §. 7. nu. 3. p. 40
Visitor ut quis fiat vid. in verb. Legatus ut quis fiat.
Vniuersitates simoniam committere possunt c. 7. n. 1. p. 25
Vniuersitas simoniam non committit, esto omnes de vniuersitate illam committant, si communi consilio nõ committatur eod. nu. 3. ead. p.
Vniuersitas vbi simoniam committit, an singuli ex ea puniantur eod. nu. 4. p. 26
Voces presentandi vendi non possunt sine vitio simoniæ cap. 49. §. 2. n. 8. p. 173
Vouens se facturum aliquid, si valetudinem recuperet, an simoniam committat c. 57. §. 2. n. 1. p. 192
Vox actiua, & passiva quid sit vid. in verb. Actiua.
Vsuram non committit, qui in primis ut proximum iuuet, mutuan pecuniam præbet, esto secundo loco commodum aliquid speret cap. 9. §. 6. nu. 5. p. 38
Vsuram mentalis ad restitutionem obligat. c. 2. n. 5. p. 213

Gli Eccellentissimi Signori Capi dell' Illustrissimo consiglio di X. infra scritti hauuta fede dalli Signori Riformatori del Studio di Padoua per relatione del li tre à ciò deputati, cio è del Reuerendo Padre Inquisitore, Del Circ. secretario del Senato Lorenzo Massa, & di D. Baldo Antonio Penna Dottor, lettor publico, che nel Trattato de Simonia del Reuerendo D. Bartholomeo Vgolino non vi è cosa contra le leggi, & è degno di stampa, concedeno licentia, che possi esser stampato in questa Città, Dat: die 3. Augusti. 1598.

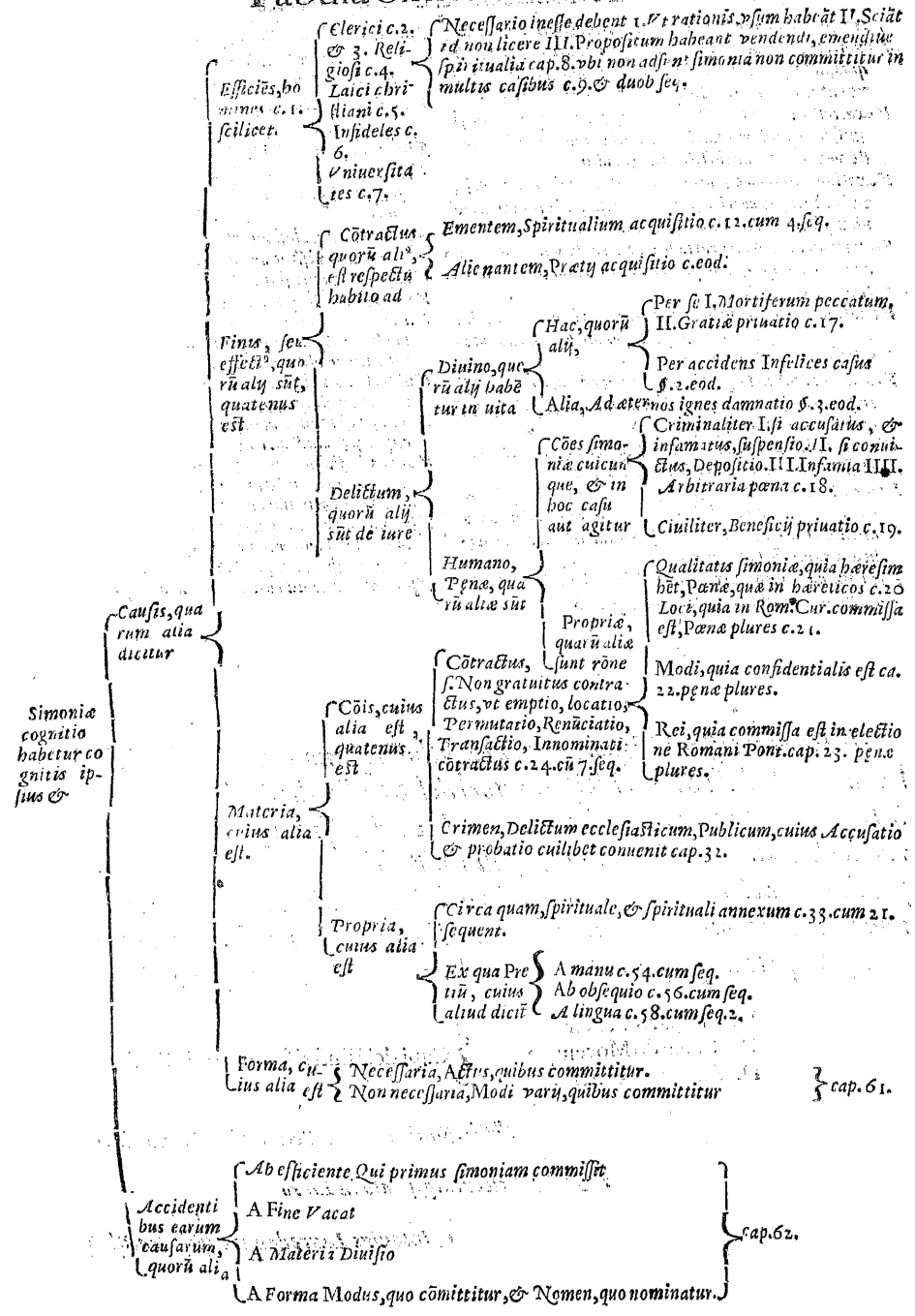
D. Gasparo Venier
 D. Lunardo Mocenigo
 D. Zuanne Corner } Capi del Illustrissimo consiglio di X.

Illustrissimi Consi. X. Secretarius Leonardus Othobonns.

1598. à 8. Octobr. Registrato in Libro

Antonius Lauredanus Officij Con. Blasph. Coad.

Tabula Simoniae Generalis.

BARTHOLOMAEI VGOLINI
EX MONTE SCVTULO
DIOECESIS ARIMINENSIS,
IURISCONSULTI

DE SIMONIA GENERE TABULA PRIMA.

De hominibus, ac personis simoniam committentibus, id est de efficiente causa simoniae. Cap. I.
 S V M M A.

1. *Simoniam quid sit.*
2. *Hominibus simoniam committere possunt.*
3. *Simoniam & contractus, & delictum est.*
4. *Personarum alia vera, alia ficta sunt, & quæ ficta dicantur.*

SIMONIAM de simonia mihi agendum proposui, quæ est uoluntas emendi, vel uendendi spirituale, uel spirituali annexum, ut inquit S. Th. 2. 2. q. 100. ar. 1. quem sequitur Archiep. Flo. in 2. p. Sum. Tit. 1. c. 5. §. 1. & Syl. 1.

uer. Simon. q. 1. & Gl. Sum. r. q. 1. & Abb. in Rub. de simo. & Mat. Soc. Sen. ibid. ac denique uniuersis diuinarum rerum scriptores, necnon Põtificij Iuris interpretes, ut ait Syl. ibid. esto rōne alia ipsam describerem, ut infra uidebimus, id est, ut eius cognitionem perfectiorem, ac dilucidiosem habeamus, quæ simonia genus quoddam est (habet enim sub se simoniam uenturalem, & nõ conuentionalem, quæ mētalis nominatur) prius de simonia genere; deinceps de singulis eius speciebus, agamus: hac. n. ratione (preter quæquod breuitati consulatur) generatim agendo de simonia, in quibus species eius conueniant, apparebit, speciatim uerò, quibus eadem differant, facilius diiudicabitur. Verum, quæ cognitio eius habetur cognitio ipsius principijs, & causis, necnon accidentibus, quæ ab ipsis causis emanant, ob eam rem, quoniam simoniam committant, qui effectus simoniae sint, circa quæ simonia committatur, & qua ratione, id est eius causas efficietem, finem, materiã, atque formam, ac denique accidentia ipsarum causarum, sed prius efficientem causam, contemplerur.

1. *Efficiens causa prima simoniae igitur sunt ipsi simet homines, ac personæ, quæ simoniam committunt. Id quod hinc probatur, quod nam simonia, ut uidebimus, & delicti, & contractus speciem habet: ergo, quacunque rōne ipsam consideremus, eam committentes efficiens causa ipsorum ipsimet contrahentes sunt, & in delictis delictum ipsum committentes, ex quo nec finis, nec materia, nec forma sunt. Hinc & testamentum facientes testamenti causa efficiens dicitur, arg. C. qui test. fac.*

poss. & censuras ferentes, necnon sacramenta administrantes eorum efficiens causa nominantur, ut habetur in Tract. meo De censuris Tab. 1. c. 1. & in Commentario de sacramentis Tab. 1. ca. 1. Non est igitur, quod hac de re dubitemus, qui etenim rem quampiam facit, eius efficiens causa proprie dicitur. Personæ igitur, quæ simoniam committunt, eiusdem efficiens causa dicuntur.

Verum, quod personarum alia uera, alia ficta sunt (personas ueras appello singulares homines, ut Titium Socratem, fictas autem hominum uniuersitates, Collegia, atque Capitula, hæc enim personæ fictæ dicuntur, ut ait Abb. in c. dilectus filius. nu. 11. uers. Ad primum dicendum de sim. & ibi quoque Feli. n. 8. uers. Vnde Pet. de Anch. & idem Feli. in c. eam te in uers. Actus consistens, n. 34. ibi considera primum de refer. & ut tradidit Bar. in l. aut facta, §. non nunquam uers. Quid dicemus, ff. de pe.) Item personæ ueræ partim baptismum susceperunt, scilicet christiani, partim non, ut Iudæi, Turcæ, & huiusmodi, de quibus in C. & extra de iud. Ac demum personæ, quæ baptismum susceperunt, partim personæ ecclesiasticæ, partim laicæ sunt, ut habetur in c. duo sunt genera christianorum. 12. q. 1. ideo, ut ordinatim rem agamus, an omnes simoniam committant, contemplerur.

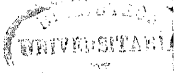
Et primò de Clericis
 Secundo de Religiosis
 Tertio de laicis christianis
 Quarto de Infidelibus
 Quintò de uniuersitatibus. Postremò de iis quæ inesse ipsis debent ad simoniam committendam. Iam igitur rem aggrediamur, id quod in sequenti capite præstabimus.

De Clericis, an simoniam committere possint. Cap. II.
 S V M M A.

1. *Clerici simoniam committere possunt.*
2. *Cardinales, Patriarchæ simoniam committere possunt.*
3. *Episcopi, & etiam alij inferiores Ecclesiæ Antistites simoniam committere possunt, non solum eam, quæ iure diuino prohibita est, uerum etiam & eam, quæ iure positiuo.*

QVAESTIO nobis primò explicanda hæc proposita est, an clerici simoniam committant, quam ut explicatam magis habeamus, hæc contemplerur. Primum generatim an clerici

an clerici simoniam committant, idest questionem propositam, & qua ratione. Deinde quid de Romano Pontifice. His enim explicatis, rei huius cognitionem habebimus.

- 1 Quoad primam questionem igitur concludo clericos uniuersos simoniam committere posse. Id quod probatur primò in iribus, scilicet c. 1. & c. cum in ecclesie, & c. cū sit Romana, & c. cū essent, & tot. fere tit. de sim. & extrana. cum detestabile eod. quibus iribus simoniam à clericis committi apertissime probatur; nam, ut reliqua iura mit tam, in cit. extrauag. cum detestabile, Romanus Pontifex innouat penas omnes contra simoniacos iam latas cuiuscunque gradus ipsi simoniaci sint, status, ordinis, conditionis, uel præeminentiæ.
- 2 Jertiam si Cardinalatus, Patriarchali, Episcopali, uel alia quauis Ecclesiastica dignitate pfulgeat: si ergo dignitatibus huiusmodi præditi, qui inter clericos primarium locum obtinent à Romano Pontifice, Simoniam committunt, multo magis inferiores clerici, eo uitio obuolui possunt. Secundo loco id probatur etiam ratione, nam simonia committitur emptione, & uenditione spiritualiū, ut in antecedenti capite uidimus, & iure diuino, humanoq; prohibetur, ut infra uidebimus; at clerici, & emere, & uendere possunt (non enim ipsi id prohibitum est arg. l. ab ea parte, ff. de proba.) & iuri diuino omnes subiecti sunt; iuri, uero positi uo uniuersi, Romano Pontifice excepto, ut habetur in c. 1. & in c. si. de consti. iunct. c. proposuit de concess. præb. ergo & clerici simoniam comittere possunt. Hinc Episcopus nō solum simoniā committere in iis, quæ prohibita sunt, quia sunt simoniaca, uerum etiam & in iis, quæ simoniaca, quia prohibita, pluribus id probauit Guliel. Redoan. in Tract. de simonia. p. 1. ca. 24. Postremò uniuersi homines simoniam committere possunt, ut infra probabimus, & ut habetur in cit. extrauag. cum detestabile, ibi Cuiuscunque status, & ut sensit Io. Tabien. de sim. nu. 6. uers. Quinto; ergo & clerici arg. c. si Romanorum di. 19. & l. Iulianus, ff. de le. 3. Ex his omnibus igitur concludo clericos omnes, quacunque dignitate præditi sint, simoniam committere posse. Idque aut sacramentis administrandis ut in c. cum in Ecclesiæ de simon. aut diuinis officiis obeundis, ut in c. sua nobis, & in c. ad nostram, & in c. ad Apostolicā eod. aut recipiendis ordinibus, beneficijs sue, aut cōtērendis, aut acquirendis, ut habetur in tot. fere tit. de simon. Sed de quæstione hac satis; ad alteram, an scilicet Romanus Pontifex simoniam comittere possit, transeamus.

De Romano Pontifice, an simoniam committere possit, Cap. III.

S V M M A.

- 1 Romanos Pontifices simoniam committere uerisimile non est.
- 2 Romani Pontifices simoniam plurimum detestantur, & eam committenti es grauissimis penis afficiunt.

SECUNDA quæstio est, an Romanus Pontifex simoniam committat: quam quæstionem, q

confusè DD. pertractarūt, ob eam rem, quo eius non absolutam minus, quam dilucidā cognitionem habeamus, de ipsa hæc cōtemplabimur. Primum, an de Romano Pontifice hoc existimandū sit; deinde, an possit simoniam committere, tertio, esto possit, in quib. eam comittat, quarto, an in penas in simoniacos illatas incidat, ubi simoniam committit; quinto, quid de iis, qui cum ipso simoniam committunt, an tunc penas simoniacorum euadant; postremò, an in Romana curia simoniæ locus sit, his enim quæstionibus explicatis, explicatam rem hanc habebimus, iam igitur quæstionem primam aggrediamur.

- 1 Quoad primam questionem igitur breuiter concludo existimandum non esse Romanos Pontifices simoniam committere, nec grauissimi huius delicti infamiae notam ipsis inuendam esse.
- 2 Et hoc ob eam potissimum rōnem, quod ipsi met simoniam semper grauius detestati sunt, & qui eam committunt, grauissimis penis affecerūt, ut habetur in tot. tit. de sim. & in Extrauag. cum detestabile, & tot. tit. eo. & in prima q. 1. cum seq. & in pluribus alijs Bullis, quæ in hoc opere referuntur, & declarantur, ergo uerisimile non est, quod ipsi tot penis, ac constitutionib. persequenti sunt, hos simoniam committere uelle. Id quod sensit quoq; Iul. Clar. li. 5. recept. sen. in §. simonia uer. Item quarto: nam ibi ait Summos Pontifices semper solere in suis Bullis, & constitutionibus, hoc crimen execrari, idem Guliel. Redoan. de simo. p. 1. c. 20. nu. 8. & per totum, ubi de his multa. Ac planè quid est causa, quam obrem ad hoc crimē committendum ipsi adducantur? Non enim ipsi opes desunt, quas requirant, non dignitates, quas optent. Cōcludo igitur in hac re Romanos Pontifices ne suspectos quidē haberi de crimine hoc debere: sed iam quōnem hanc aggrediamur.

S V M M A.

- 1 Romanus Pontifex simoniam committere potest.
- 2 Simonia iure diuino, ac naturali prohibita est.
- 3 Spiritualia pecunia estimari nequeunt.

§. I.

Altera quæstio est, an Romanus Pontifex simoniam committere possit. In qua quæstione uidebatur dicendum ab eo simoniā nō comitti, quandoquidem liberā administrationem spiritualium, & plenitudinē potestatis habet, ut habetur in c. decreto, & in c. qui se scit 2. q. 6. & in c. ad honorem de aut. & usu pall. & in Clem. 1. in fine ut lit. pend. Idque iure merito, Christi. n. Domini, ac Dei immediatus, ac generalis Vicarius est, ut dicitur in c. 1. de homici. li. 6. & in Clem. unic. de iur. iur. & pertinent huc, quæ dixit, S. Th. in 3. p. q. 8. art. 6. & Syl. in uerb. Papa, ergo simoniam committere posse non uidetur.

Atqui contrariam opinionē sequi debemus, l. & Papam simoniam committere posse. Primò, quia DD. cōiter hoc inquit S. Th. 2. 2. q. 100. art. 1. in resp. ad 7. arg. Ad septimum dicendum, ait enim ibi, quod Papa potest incurere uitium simoniæ, sicut & quilibet alius homo, peccatum enim tanto

tanto in aliqua persona est grauius, quāto maior rem obtinet locum, quāuis enim res ecclesiæ sint eius, ut principalis dispensatoris, non tamē sunt eius, ut domini, & possessoris, & ideo, si reciperet pro aliqua re spirituali pecunia de rebus Ecclesiasticis, non caret uitio simoniæ. Et similiter etiam potest simoniam committere recipiendo pecuniam ab aliquo laico non de bonis ecclesiæ. Hæc ibi S. Th. ex quibus manifesto constat Papam et uitium simoniæ committere posse, atque sic not. ibi Caiet. ac sequitur, sicut etiam Archiep. Flo. in 2. p. Sum. tit. 1. c. 5. §. 2. & Ang. in sum. in uerb. Simonia, 5. n. 6. uers. Verum auctoritas Pape, & Tabien. eo. n. 6. uers. Quinto, Syl. eod. n. 4. uers. Quarto queritur, idem sensu Abb. in c. extirpanda, §. qui uero nu. 53. & nu. seq. in repet. de præb. & in c. 1. nu. 6. de sim. & ibi quoque Fel. n. 4. ubi opinione hanc ut communem tenendam ait, & Mar. Soci. Sen. nu. 17. & Zab. & Borgas. de Irreg. & disp. p. 6. tit. de simonia. n. 13. cum multis sequ. uers. Quarto itaque primū, & Alfonso Aluarez in Theatro Christianæ religionis in tit. De p. c. §. 61. & Nauar. in Man. c. 23. nu. 108. uers. Ad undecimā, & conf. 5. n. 4. de sim. li. 5. & Viu. in sua Syl. opi. 724. nu. 3. & seq. & Coua. in reg. peccatum p. 2. §. 8. nu. 8. uers. Ex eadem communis denique DD. sententia hæc est, & communiter recepta cū à diuinarum rerum scriptoribus, tum à iuris Pontificii interpretibus, ut testatur Syl. eod. nu. 4. uers. Quarto queritur. Postremò id probatur etiam rationib. nam simonia prohibita est, & iure diuino, & naturali iure naturali, quoniam res spiritualis, in qua simonia propriè committitur, pecunia estimari non potest, ut habetur in Act. Apof. c. 8. ibi enim S. Petrus Simoni Mago uolenti spiritualia hæc pretio emere, aternam mortem his uerbis interminatus est, Pecunia tua tecum sit in perditionem, quoniam donū Dei existimasti pecunia possideri. Ex quibus manifestè constat spiritualia huiusmodi emi non posse, sunt enim ipsa dona Dei: ex quo igitur natura estimari pecunia nequeunt, merito naturali iure alienari pretio nequeunt, & eodem prohibentur. Adde id etiam p. Bari, quoniam homines domini horum nō sunt, sed Deus, ergo. Iure diuino etiā eadem ratione spiritualia hæc uendi non possunt, quoniam Christus Dominus id uenit apud S. Matt. c. 10. Gratis accepistis, inquit enim ibi hæc de re agēs, gratis date, atque sic dixit S. Th. 2. 2. ead. q. 10. art. 1. in resp. & Naua. in Man. c. 23. n. 99. uers. Dixi gratis dādum, & communiter DD. Ex quo igitur & diuino, & naturali iure spiritualia hæc pretio emi nequeunt, sed simoniam committunt ea uendentes, atque ementes, nec Romanus Pontifex spiritualia hæc uendere poterit, quin simoniam committat, atque idcirco grauius peccet; nam iuri diuino, ac naturali Romano Pontifex subiectus itidem est, ut ait Abb. in c. 1. nu. 7. uers. Et idē dicit in Papa de const. & Fel. n. 30. uers. Fallit quarto, ibi. Nisi lex positiua haberet in se quandā rationem diuinam, uel naturalem, & nū. 41. uers. lex ta declaratio, & Nauar. in Man. c. 33. n. 108. uers. Secundo quod Papa, & Archiep. Flor. eod. §. 2. &

Viu. in sua Syl. opi. 724. nu. 4. & Coua. in reg. Peccatum, 2. p. §. 8. nu. 8. uers. Ex eadem D. Thomæ, ubi & à Theologis, & Canonistis, communiter receptum hoc esse testatur.

Nec obstat in initio quæstionis proposita ratio; nam, & si uerissimum est Romanum Pontificem potestatis habere, & Christi Domini Vicarium immediatum, & generalem esse, nō tamen spiritualium rerum dominus est, sed principalis dispensator, ut inquit S. Th. 2. 2. in resp. ad 7. arg. ergo secundum legē eius, cuius Vicarius est, dispensare spiritualia debet; at Christi Domini lege cautum est, ut gratis distribuatur, iuxta illud, quod habetur apud S. Mattheum c. 10. Gratis accepistis, gratis date, ob eam rem pretio ea alienare non potest, nec debet, arg. c. super literis in fi. de resc. Postremò Christus Dominus nō uenit, ut solueret legē, sed ut adimpleret, ut dixit apud S. Matt. c. 5. at spiritualia hæc, pretio, ac pecunia estimari nequeunt, & ob id nec pretio alienari, ergo nec Romanus Pontifex sine simoniæ uitio alienare ea potest. Quare, ex his omnibus manifestè concluditur Romanum Pontificem quoque simoniam committere posse; & de quæstione hac satis, iam tertiam aggrediamur, scilicet in quibus spiritualibus simoniam committat.

S V M M A.

- 1 Spiritualia, in quibus simonia committitur, à Deo data, institutaue quædam sint.
- 2 Simonia alia est prohibita, quia est simonia, alia est si monia, quia est prohibita.
- 3 Romanus Pontifex uendens spiritualia à Deo data, institutaue simoniam committit.

§. II.

Tertia quæstio est, in quibus spiritualibus Romanus Pontifex simoniam committat. Verum, quod spiritualia hæc partim à Deo data, institutaue sunt; partim ab ecclesia auctoritate ipsi diuinitus tradita; ob eam rem, ut ordinatum hoc agamus, primū, quæ à Deo data, institutaue sint, ponemus; deinde, quādo in ipsis Romanus Pontifex simoniam committat; tertio, quæ spiritualia ab ecclesia instituta sunt, ac demū, quādo in ipsis à Romano Pontifex simoniam committat.

Quoad primum igitur sciendū est à Deo hæc esse, gratiā, uirtutes, septem dona spiritus sancti, necnon septē sacramenta instituta, & in iudicio nem ecclesiasticam, ut dixit Naua. in Man. c. 23. nu. 99. uers. Ex qua definitione, & ut probauimus infra in cap. De Materia circa quam.

Secundò sciendum hæc uendi prohibita esse, quoniam simoniaca sunt: nā simonia duplex est, & talia prohibita, quia est simonia, scilicet prædicta, alia simonia, quia est prohibita, cuiusmodi, quædam sunt, quæ ab ecclesia instituta, ut inquit Gl. in c. ex par. p. 1. in uer. Dimittere de off. dele. & sequit eam ibi Abb. ac DD. item & Gl. in c. cū pridem in uerb. Illicite de pact. & Gloss. in capit. saluator in uerb. & indicem 1. q. 3. & Syl. in uerb. Simonia nu. 3. uers. Tertio queritur, & Nauar. in

Man. cap. 13. nu. 100. uers. Secundo, & Burgas in Tract. de Irregul. & disp. p. 6. cap. De simonia, nu. 10. cum seq. & Clar. lib. 5. recept. sent. §. simonia uers. Quarto etiam, nunquid Papa, & Guliel. Redoan. 1. p. de simonia cap. 2. nu. 7. Hæc igitur uendi nequeunt, quoniam simoniaca sunt, id est iure diuino, ac naturali uendi prohibita, ut DD. communiter interpretantur. His præmissis, iam regulam ponamus.

3 Romanus Pontifex igitur uendens prædicta simoniam committit, ita DD. communiter sentiunt Mar. Soci. Sen. in c. 1. n. 15. cum multis seq. de simon. Anan. in Rubr. eod. qui opinionem hanc communem testatur, & Clar. eod. & Burgas. in eod. Tract. & tit. nu. 16. cum seq. ubi alios quam plures idem sentientes refert, & Alphos. Aluarez. in Thesauro Christianæ religionis cap. 6. t. n. 21. uers. Et an Summus Pontifex, & Nauar. in Man. cap. 23. nu. 108. uers. Ad undecimum, & conf. 56. de Sim. li. 5. & Jacob. de Graff. li. 2. decis. cas. conf. cap. 95. nu. 14. uers. Differunt tamen ista duo. idem sentit Crauer. conf. 122. num. 12. tom. 1. & 2. nam ait in simonia de iure diuino prohibita dispensare non posse Romanum Pontif. Id quod & ratione probatur: nam prædicta uendi iure naturali, ac diuino prohibita sunt, gratis enim ea nobis Deus elargitur, & ob id gratis ea distribuendi: Præterea pretio æstimari nequeunt, ut hæc omnia uidimus in proxima questione, ac iuri diuino, ac naturali Romanus etiam Pontif. subiectus est, ut supra probauimus, ergo contrafaciens simoniæ crimen committit: sed de his hæcenus, iam de spiritualibus agamus, quæ ab ecclesia auctoritate ipsi diuinitus tradita instituta sunt, quæ quoniam duplicis generis sunt, partim à potestate ordinis, partim à potestate iurisdictionis proficiscuntur, ut sentit Nauar. in Man. cap. 23. num. 99. uers. vel ab Ecclesia potestate supernaturali sibi data, ideo prius, quæ ab ordinis potestate sunt, deinceps reliqua, explicemus.

S V M M A.

- 1 Spiritualia ordinis potestate ab ecclesia instituta, duplicis generis sunt.
- 2 Spiritualia ab ecclesia ordinis potestate consecratione & benedictione sunt, & etiam institutione, & quæ sunt hæc.
- 3 Romanus Pontif. an simoniam committere possit in spiritualibus, quæ ab ecclesia instituta sunt uirtute potestatis ordinis sibi traditæ.

§. III.

Proposui nobis proxime explicandū, an Romanus Pontif. in iis spiritualibus committere simoniam possit, quæ ab Ecclesia instituta sunt. Verum, quod sciri id facile non potest, nisi prius, quænam hæc sint, explicemus, & duplicis generis sunt, partim à potestate ordinis, partim à potestate iurisdictionis, ob eam rem de singulis agamus, & primo de iis, quæ potestate ordinis ipsi diuinitus tradita Ecclesia instituit.

- 1 Ordinis potestate igitur Ecclesia duo spiritua-

lia genera instituit. Alterum rei qualitatis mutatione, scilicet mutando qualitatem rei, spiritualia scilicet eam reddendo, & ob id simoniæ materiam, quæ spiritualis antea non erat, & hoc duobus modis, consecratione, & benedictione. Consecratione, cuiusmodi sunt Ecclesiæ consecrationes, seu altaria, calices, patenæ, corporalia, & aqua iudæ baptismi consecrata. Benedictione uero, ut uentes ad diuina faciendâ benedictæ, campanæ, cæmisteria cruce, aqua benedicta, ad aspergendos Christi fideles, nec non edes, item candelæ benedictæ, oliuæ, & cineres benedicti, & in primis christina, & oleum, quæ ab Episcopo in die Iouis Sancto benedicuntur. Hæc igitur sunt, quæ ab ecclesia rei qualitatem mutata, spiritualia facta sunt, ante consecrationem enim alienari simpliciter poterant, ac consecrata, benedicta uero non simpliciter, quandoquidem quatenus talia sunt, alienari nequeunt, ut uidebimus. Ab ecclesia uero hæc facta esse spiritualia hinc conuincitur, quæ à Christo Domino talia facta non leguntur, & ab ecclesia quotidie fiunt, atque sic dixit Dom. Sot. de iur. li. 9. q. 5. art. 2. uers. Aliquando autem grauior, ibi Nihil locius medio modo. Quod itidem ordinis potestate spiritualia hæc fiât tradidit Gl. communiter recep. in c. transmissam de elect. & habetur in c. 1. §. Ad presbyteri & §. Ad episcopum d. 25. Hoc igitur primum spiritualium generis est, quæ ab ecclesia instituta sunt, quæ ex spirituali, & temporali mixta sunt, & plus temporalis, quæ spiritualis habent.

Alterum genus spiritualium ab ecclesia ordinis potestate factū est, id quod ecclesia sua institutione, & inuentione fecit, huius generis sunt exorcismi, & catechismi, ut dixit Nauar. in Man. c. 23. n. 99. uers. Dixi uel ab ecclesia, ibi exorcismus, & Berarducius in sua Corona Confessor. in Tract. de simonia nu. 1. Item missæ partes tam antecedentes, quam consequentes consecrationem, ipsa consecratione, euangelio, & oratione dominica exceptis. Item diuina alia officia tam uiuorum, quam mortuorum, & ob id septem horarum præces Christi Domini, quæ Beatissimæ Virginis, nec non septem psalmi poenitentiales, & graduales, ac denique præces omnes, quæ ab ecclesia uario modo fiunt. Item consecrationes, & benedictiones rerum, quas antea diximus, hæc enim omnia ob rationes in antecedenti cõclusionè allatas ab Ecclesia inuenta, & statuta sunt, ordinis potestate ipsi diuinitus tradita, cum antea non essent. Et hæc plus spiritualitatis, ut ita dicam, quam temporalitatis habent, solum enim temporale in ipsis est labor, qui dum fiunt, adhibetur. Hæc igitur duo genera sunt spiritualium, quæ ab ecclesia ordinis potestate instituta, & inuenta sunt, & pertinent huc, quæ diximus in fine ca. 29. §. 3.

His præmissis, iam uideamus an Romanus Pontifex simoniam in his committere possit, & quoniam duo genera sunt horum spiritualium, ob eam rem prius de priori genere, deinceps de posteriori agamus.

- 3 Pro regula igitur habebimus simoniam committi ab ipso posse, si pretio alienet prædicta respe-

ta respectu habito ad id, quod in ipsis spiritualia est, ut dixit Nauar. in Man. cap. 23. num. 99. in fine uers. Et quamuis nam ibi diuisionem spiritualium faciendâ hanc, scilicet spiritualium alia pura esse ab omni rei temporalis mixtione, ut gratia, & dona Spiritus Sancti; alia mixta ex spirituali, & temporalis hæc partim plus spiritualis, quam temporalis habere, ut sacramenta; partim è contrario plus temporalis, ut calix sacra- tus, & ornamenta sacra, diuisionem inquam hæc faciens, subiungit spiritualia, quæcunque sint, uel ipsa non posse, quoad ipsam partem spiritualium. Si ergo Ecclesiæ consecrata, item altaria, & calices, & patenæ, & alia denique huiusmodi consecrata respectu habito ad consecrationem uenduntur, uel ob id pluris, simonia, & à Romano Pontif. hic committetur, atque sic asseruit Dom. Sot. eod. uers. ibi, Secunda assertio; nam ait ibi si hæc uenduntur pluris ob consecrationem esse simoniam contra ius diuinum, & naturale, quod utrunque prohibet uendi, quod non est pretio æstimabile, ut prædictæ consecrationes, ergo & Romanus Pontif. simoniam committit, ex quo & naturali, & diuino iuri subiectus est. Idem in casibus propositis dixit eod. art. uers. Ad secundum argumētum. ibi, quin etiam si templa. Nec repugnat, si dicatur ab Ecclesia instituta esse, atque idcirco esse iuris positium, cui Romanus Pontif. subiectus non est, ut habetur in capit. propositum de concess. præbend. nam, ex quo spiritualia hæc facta sunt, & à potestate ordinis profecta, uendi sine simoniæ uitio nequeunt, sicut nec etiam Sanctissima Eucharistia, seu Hostia Consecrata, quæ uel ordinis sacerdotii spiritualis effecta est, scilicet Sanctissimum Christi corpus, & sanguis, ut habetur apud Trid. Synod. Sess. 13. capit. 4. de Sanctis. Eucharistie sacramento. Et de hoc primo genere spiritualium hæcenus.

Quoad alterum uero genus spiritualium, quoniam spiritualis plus habent, quam temporalis, ob eam rem sine simoniæ uitio uendi nec ipsa possunt. Non igitur ob consecrationes Episcoporum faciendas, uel ecclesiæ, uel altaris, uel calicis, patenæque. Non ob benedictiones quarumcunque rerum, non ob quæcunque diuina officia obeunda, præces fundendas, non ob aliquæ exorcizandum, catechizandum uel, id est pro huiusmodi actibus sine simoniæ uitio pretii nomine quicquam recipi potest, atque sic dixit Sot. eod. art. uers. Quin etiam si templa: nam ibi ait Papam simoniacum fore, si templa, uasa, uestimenta sacra pretio consecraret. Ex his iam habemus, quando Summus Pontifex in iis, quæ ordinis potestate ab Ecclesia instituta sunt, simoniam committat; iam ad ea, quæ iurisdictionis potestate eadem Ecclesia instituit, transeamus.

S V M M A.

- 1 Ab ecclesia potestate iurisdictionis hæc instituta sunt.
- 2 Ecclesiastica beneficia, ac tituli.
- 3 Ius percipiendi emolumenta quædam ab habentibus

eos titulos, ac beneficia.

- 4 Modi varij ea acquirendi.
- 5 Forma ea acquirendi.
- 6 Magistratus iurisdictionem ecclesiasticam habentes.
- 7 Legati Sedis Apostolicæ.
- 8 Clerici Camera Apostolicæ.
- 9 Auditor Camera Apostolicæ.
- 10 Vicarij Episcoporum, & alia huiusmodi dignitates.
- 11 Officia Sacristæ, & Oeconomorum.
- 12 Religiones, & alia huiusmodi.
- 13 Penæ.

§. IIII.

Potestate iurisdictionis uero tradita ipsi Christo Domino Ecclesia spiritualia hæc instituit. Primum parochias, & ecclesiarum titulos. Nam Dionysius Primus Romanus Pontif. ne quis alterius Parochiæ terminos inuaderet, singulis ecclesiis distribuit, & sic ecclesiarum titulos instituit, ut habetur in ca. 1. 13. q. 1. Ecclesias singulas, dicitur enim ibi, singulis presbyteris dedimus, parochias, & cæmisteria eis diuisimus, & iurisdictionem ius proprium habere statui mus: ita uidelicet, ut nullus alterius parochiæ terminos, aut ius inuadat, sit unus quisque terminis suis contentus, & taliter Ecclesiam, & plebem sibi commissam custodiat, ut ante tribunal æterni iudicis ex omnibus sibi commissis, rationem reddat, & non iudicium, sed gloriam pro suis actibus recipiat. Hæc ibi Dionysius, ex quibus manifeste constat ecclesiarum diuisionem factam, & quamobrem facta fuerit. Diuisionem hanc quoque ab hoc Romano Pontif. factam refert Platin. in uita ipsius Dionysii in principio. Idem quoque Nauar. in cap. placuit, num. 3. de poenit. d. 6. & in Tractatu de spol. clericorum. §. 12. uers. Tertio, & Paul. Fusch. de uisit. & regimin. eccl. cap. 2. nu. 1. lib. 2. etenim ante eam diuisionem omnibus sacerdotibus in primitiua Ecclesia licebat diuino iure poenitentes omnes confessos absolueri, ut de communi DD. sententia testatur Nauar. ibid. & pertinet huc, quod dixit Trid. Synod. Sess. 23. cap. 15. de reform. fuit autem Dionysius hic anno Domini 260. Idem confirmauit Urbanus Secundus in eod. ca. placuit, fortasse, ut ait Nauar. ibid. quod constitutio illa Dionysii recepta non esset. Calistus autem Secundus Diæceses, & Episcopatus constituit, ut habetur in c. nullus, 9. q. 2. & apertius in c. 1. d. 22. Omnes, dicitur enim ibi, siue patriarchæ cuiuslibet apicem, siue metropoles primatus, aut Episcopatu cathedras, uel ecclesiarum, siue cuiuscunque ordinis dignitatē instituit Romana Ecclesia. Hæc ibi. Idem no. Nauar. in eod. c. placuit, nu. 4. Tituli ergo ecclesiarum à iure positio sunt, & ab ecclesia potestate ipsi diuinitus tradita instituti, ut sentit Gl. in c. cum pridem in uerb. Illicite, quam ibi sic declarat, ac not. Abb. nu. 10. de pact. & Guliel. Redoan. in Tract. de Simonia 3. p. ca. 8. & Ioan. de Anan. in c. 1. uers. Et dicit hic D. Abb. Excipio tamen semper Romanam Ecclesiam, ut habetur in cit. cap. omnis d. 2.

Hic autem tituli multiplicis generis sunt: nam partim iurisdictionem ecclesiasticam tam fori contentiosi, quam fori pœnitentię habent, cuiusmodi sunt Patriarchatus, Archiepiscopatus, Episcopatus, qui enim ecclesias huiusmodi habent, non solum fori pœnitentię iurisdictionem exercent, uerum etiam & fori contentiosi, ut habetur in tot. tit. de off. ordin. in antiq. & 6. & in c. uenerabilibus de sent. excomm. lib. 6. cum similibus. Partim fori pœnitentię iurisdictionem tantum exercent, cuiusmodi ecclesię reliquę parochiales sunt, & animarum curam habentes, ut habetur in c. omnis. de penit. Partim nullam iurisdictionem habent, sed solum ad diuina officia celebranda obligant, & ius percipiendi fructus tribuunt, cuiusmodi sunt canonicatus, capellę, altaria, beneficia simplicia, & pensiones etiam quędam, de quibus Rebuff. in Prax. benef. in tit. seculare beneficium quotuplex nu. 12. cum sequ. Addo ego, & monasteria.

3 Secundò ¶ Ecclesia eiusdem iurisdictionis auctoritate, eiusdem titulis ius percipiendi emolumenta tribuit, ut habetur in c. uidetes, r. 2. q. 1. u. idem, omnino, & ob id etiam decimas, de quibus in tot. tit. de decim. Item oblationes, de quibus in c. quia sacerdotes. cum duobus seq. 10. q. 1. Irę præbendarum fructus, & alia huiusmodi, de quibus habetur in tit. de præben. & in c. 1. de sepult. uel mobilia, uel immobilia sunt. Idque iure merito, non enim spiritualia sine temporalibus esse diutius possunt, ut sensit Paschalis Papa in cap. si quis obiecerit r. q. 3. & facit c. de multa de præb. & cap. fin. de rescript. atque sic asseruit Nauar. in Tractatu de spol. cler. §. r. 2. num. 6. uersi. Tertio, quod Petrus, & Dom. Sot. de iust. & iur. lib. 10. q. 4. ar. 3. uersi. & Urbanus, ubi originē huius refert.

4 Tertio ecclesia quoque instituit, ut beneficia hæc uno ex quatuor modis quis acquireret. Aut per electionem, ut habetur in tot. tit. de elec. quę confirmationem sæpius postulat, sicut etiam per postulationem, nec non per nominationem, quę quid sint, declarauit Rebuff. in sua Prax. benef. in tit. de electione, & de nominatione egit pluribus in c. postulatistis in Glo. r. nu. 78. de cler. excom. min. & his modis ad ecclesias cathedrales sæpius peruenitur. Aut per presentationē: Presentatio autem est oblatio alicuius personę facta Episcopo, uel ei, ad quem institutio beneficij pertinet, ab eo, qui aut ecclesiam construxit, aut domum dedit, inter alia enim iura, quę patronus cõsequitur, hoc habet, ut ad eam ecclesiam uacantem, quem uult idoneū, offerre possit, qui ab Episcopo instituat, ut habetur in tot. tit. de iur. patron. iunct. tit. de insti. Aut per collationem, quę ab eo fit, qui liberam beneficij conferendi facultatem habet, cuiusmodi Episcopi, Archiepiscopi, & Patriarchę in suis diocesisibus sunt, ut habetur in c. 2. & in c. ex parte, cum seq. de concess. præb. & in c. ordinarii, de off. ordin. lib. 6. & in c. omnes basilicę. 16. q. 7. & Rebuff. in ead. Prax. in tit. De collatione. Aut per prouisionem, quod facit hodie Romanus Pontifex in ecclesiis cathedralibus,

ipsis enim vacantibus de pastore ipsis sapius prospicit.

5 Quarto instituit etiam Ecclesia ¶ ut beneficia hæc, & spiritualia pure conferantur, id est nullo pacto, nulla conditione, nulloque modo intercedente, ut habetur in c. fin. de pact. Pactiones factę a uobis, ut audiuimus, pro quibusdā spiritualibus obtinendis, dicitur enim ibi, cū in huiusmodi omnis pactio, omnique conuentio debet omnino cessare, nullius penitus sunt momenti. Hęc ibi, si ergo cessare hæc debent, ergo beneficia pure tribuenda sunt, idem habetur in c. cum pridē, & in c. accepimus, & in c. seq. eod. & in c. quā pio. r. q. 2. & in c. in electionibus, de elect. lib. 6. & no. Abb. in tit. c. fin. de pact. in principio, uersi. Not. quatuor regulas, & Rebuff. in Prax. benef. in tit. de collatione in cap. Requisita ad collationem bonam num. 2. & Quintil. Mandos. in Tract. de si gnat. grat. in tit. De dispensatione cum simoniaco uersi. & in tantum: pure igitur beneficia conferenda sunt. Quod autem ab ecclesia institutum hoc sit, sensit hoc Nauar. in Man. cap. 23. nu. 100. uersi. Secundò; nam ibi declarans, quanam simoniaca sint, quia prohibita, ait esse uoluntatem faciendi collationes, renunciationes, uel recipiendi eas factas cum conditionibus, modis, uel pactis in aliis licitis, & etiam in his, nisi ab ecclesia prohiberentur, ita Nauar. ibid. ex quibus colligitur pro certo ab ecclesia prohibitum esse, ne pactionibus, ac conditionibus beneficia distribuantur, ob uerba illa, Et etiam in his, nisi ab ecclesia prohiberentur. Non est igitur, quod hac de re dubitemus.

Quod tamen uerum est, & intelligitur de pactionibus, & modis, quę sicut alibi, ita & hic licita essent, nisi ab ecclesia prohiberentur, ut dixit Nauar. ibid. Nam pacta quędam, & conditiones partim nec in profanis licita sunt, ut de re turpi, sicut habetur in l. generaliter. ff. de uerb. oblig. & ut dixit Gloss. magistr. in ca. fin. de pact. Partim in aliis negociis licita, sed non hic in spiritualibus, ut pretii datio, etsi enim profana pretio aestimantur, non tamen spiritualia, idque diuino, naturalique iure prohibitum est, ut supra conclusimus: nam, & si pactionum hæc genera, & positiuo iure prohibentur, in primis tamen diuino iure prohibita sunt. Partim sunt pacta, & conditiones, quę & de spiritualibus fieri possent, nisi ecclesia prohibuisset, de quibus nunc agimus. Hęc autem sunt renunciationes beneficiorum in alterius fauorem factę, nam iure positiuo hæc prohibentur, & simonia committitur, si fiat, ut dixit Gloss. communiter recept. in c. ex parte r. de off. deleg. & Nauar. in Man. cap. 23. num. 107. uersi. Ad de cimam, & tamen, ubi Romani Pontificis auctoritate sunt, pro legitimis habentur, & simonię crimen uitatur: id quod non fieret, si diuino iure prohiberentur: nam & Romanus Pontifex in hoc casu simoniam committit, ut supra conclusimus, ubi ergo quis beneficium in alterius fauorem renunciat, simoniam nõ committit Romani Pont. auctoritate intercedente: idque merito, nõ enim hic emptio, uenditioque intercedit, nec etiam proprie

proprie ullum pretium. Item in hoc genere pensiones sunt, quas sibi in fauorem alicuius renuncians reseruat: nam neque hæc reseruari possunt sine Romani Pont. auctoritate, secus autem ipsa intercedente, quando quidem iure positiuo prohibitum est, & non diuino, ut pensione retenta, beneficia resignentur, ita Dom. Sot. de iust. & iur. lib. 9. q. 7. art. 2. uersi. Ad quæstionem, ibi est autem simonia: nam quę nihil emittitur, & uenditur etiam hic, sed ius quoddam retinetur in beneficii fructibus, quod renunciatur, per se igitur simoniam non esset, nisi ecclesia id prohibuisset. Tertio in hoc genere quoque permutationes beneficiorum habentur: nam, si permutare uolentes per se id faciant, simoniam committant, ut dixit Nauar. in Man. cap. 23. nu. 100. uersi. Tertiaque permutatio, quam tamen simoniam euadunt, si de superioris auctoritate permittant, id enim permittitur, ut habetur in tit. de permut. & in Clem. eo. & hoc etiam diuino iure prohibitum non est (auctoritas superioris enim non prodesset, ut uidimus) sed positiuo iure: nam pretij hic temporale non interuenit, sed rei spiritualis cum alia eiusdem naturę permutatio, quod diuino iure prohibitum non est, sed solum, ubi temporale datur pro spirituali, ut habetur in Act. apost. ca. 8. & hæc notanda sunt, quoniam non passim sic explicata inueniuntur.

Ex his patet diuisiones beneficiorum, seu titulorum nil aliud esse, quam diuisionem iurisdictionis ecclesiasticę exercendę, & iuris diuina officia celebrandi. Item diuisionem percipiendi oblationes, & fructus ex rebus oblati a Christi fide libus ipsi Deo. Tertio diuersum ius esse diuina facere, & sacramenta administrare a iure percipiendi fructus huiusmodi, ut per se patet, & ob id separari posse.

- 6 Quintò ¶ Magistratus quoque quosdam instituit, & dignitates, quę iurisdictionem ecclesiasticam habent ¶ cuiusmodi sunt Apostolicę sedis Legati, de quibus habetur in tit. de off. legati in antiq. & lib. 6. ¶ Clerici Camerę Apostolicę: nam & hi usum clauium habent, & excommunicant, suspendunt, & interdiciunt, & absoluunt, ut dixit Borgas. in Tract. de Irregul. & dispensa. in titu. de simonia, num. 52. ¶ Item Apostolicę Camerę Auditor, de quorum omnium functionibus non nulla egit Vant. in Tract. de Nullitate, in titu. De Nullit. ex defect. iurisdictionis delegatę. Postremò & alię dignitates, quę & ordinis, & iurisdictionis ecclesiasticę potestatem habent ¶ ut Vicarii episcoporum, iudices tum ordinarii, tum delegati, ut habetur in tit. de off. uic. lib. 6. & in tit. de off. ordin. & de off. delegat. in antiq.

¶ Sextò ¶ officia quędam, quę rerum ecclesiasticarum administrationem habent, spiritualia facta sunt prohibitione: nam ab Ecclesia prohibitum est, ne sine simonię uitio alienentur, cuiusmodi officium est Sacristę, Oeconomi, & custodis, de quibus in titu. de off. Sacrist. & de off. cust. non enim diuino iure, sed positiuo prohibitum est, ne sine simonię uitio alienentur, ut habetur in

c. saluator, r. q. 3.

- 12 Septimò ¶ Religiones itidem quorumcumque ordinum ab Ecclesia institutę sunt, & in spiritualium numero positę, ut dixit Gulie. Redo. in Tract. de simon. p. 1. cap. 2. num. 9. & cap. 4. nu. 5. uersi. Quędam sunt spiritualia, ante ius Pontificium enim monasteria non erant, & ob id nec ingressus in eadem, ut ibid. ait Redoan. & ut uidebimus infra, ubi, an religiosi simoniam committant, contemplabimur. ¶ Postremò & pœnas, de quibus omnibus egimus infra ca. 43. His propositis, an Romanus Pontifex in ipsis simoniam committat, contemlemur, id quod in sequenti præstabimus.

S V M M A.

- 1 Romanus Pontifex quę simoniam committat beneficia ecclesiastica uendendo.
- 2 Romanus Pontifex an simoniam committat uendendo magistratus, & dignitates ecclesiasticas.
- 3 Romanus Pontifex an simoniam committat permitiendo permutationes beneficiorum, ac resignationes retenta pensione.
- 4 Romanus Pontifex an simoniam committat ecclesiastica officia uendendo.

§. V.

Proposui nobis explicandum, an Romanus Pontifex simoniam committat in iis, quę ecclesia auctoritate sibi diuinitus tradita iurisdictionis instituit, si ea pretio interueniente alienet. Verum quo id dilucidius fiat, omissis aliis omnibus, tria tantum hic contemplabimur, de quibus in primis dubitari solet. Primum, an Romanus Pont. ecclesiasticum beneficium uendendo simoniam committat. Deinde quid iuris, si eadem ratione, magistratus, aliasque dignitates alienet. Postremò quid de officiis itidem ecclesiasticis.

¶ Quoad primam quæstionem igitur ¶ an Romanus Pontifex simoniam committat beneficij ecclesiasticum uendendo, res DD. sententię sunt, quarum prima est canonistarum, qui communiter inquirunt, ut testatur Felin. in c. ex parte r. de off. delega. ubi quæstio hæc disputatur, Romanum Pontificem simoniam hic nõ committere. & hoc ob eam rationem, quoniã simonia in beneficiis est simonia, per constitutiones ecclesię prohibita, quibus constitutionibus Romanus Pont. non subicitur, ut habetur in c. proposuit. de concess. præben. Ad hanc rationem responderi facile potest ex præmissis: nam, etsi uerum est ius recipiendi fructus de rebus ecclesię prohibitum esse positiuo iure, ne alienetur, tamen ius exercendę iurisdictionis ecclesiasticę, & diuina faciendi, quod consequitur eum, qui beneficium habet, diuino iure prohibitum esse, ne pretio interueniente alienetur, ex quo ab ordine potestas illa proficiscitur, ut supra uidimus, atque ob id simpliciter opinio hæc uera non est.

Altera fuit opinio comunis Theologorum, ut ait

vt ait Nauar. in Man. c. 23. nu. 108. vers. Septima, quod ex his, & asserit Caiet. in Tract. Nono de simonia q. 1. qui existimant Romanum Pont. beneficium ratione hac alienando simoniam semper committere. Probat autem, lenioribus omissis, primo hac ratione, beneficium ecclesiasticum est ius spirituale arg. c. dilectio vers. Procurator tuus de præben. at spiritualia non solum à Deo instituta, verum etiam & ab Ecclesia auctoritate ipsi diuinitus tradita vendi nequeunt, vt supra conclusimus: ergo neque beneficia. Hæc ratio simpliciter vera non est; nam, si beneficium ecclesiasticum dicamus esse ius illud administrandi sacramenta, & diuina faciendi, horum sententia verissima est; potestas enim illa ab ordine proficiscitur, vt proxime diximus, & ob id ea vt à Deo data, vendi non potest. Si vero pro beneficio ecclesiastico accipiamus ius illud percipiendi fructus ex rebus Deo oblatis, quod ius hoc, etsi operantibus in Ecclesia debetur arg. c. de multa de præben. & ca. si. de rescrip. lib. 6. non tamen spirituale ius, sed temporale est, neque tale, quin secundum se à priori iure separari possit, & ob id etiam alienari: ratione hac igitur horum opinio non nititur. Secundo, probatur horum opinio hac ratione, quoniam beneficia sunt annexa iuri spirituali clericali à Deo instituta, id est, qui habet beneficium, habet etiam ius diuina faciendi, & clericorum munera exercendi: ergo, si vendatur beneficium, & ius illud exercendi clericorum munera venditum intelligitur, vt habetur in c. si quis obiecerit 1. q. 3. ibi enim Paschalis Papa volens eorum malitiam convincere, qui cum emerent beneficia, & consecrationes, assererebant se non simoniam ob id committere, quoniam non consecrationes, sed res ipsas emebant, inquit hoc esse desipere; nam cum corporalis Ecclesia, aut Episcopus, aut Abbas, aut tale aliquid sine rebus corporalibus in nullo proficiat, sicut nec anima sine corpore corporaliter uiuit; quisquis horum alter vendit, sine quo nec alterum prouenit, neutrum inuenditum dereliquit; hæc ibi Paschalis. Si ergo vendit beneficium, & ius clericale illud venditum intelligitur, quod ne vendatur, diuino iure prohibitum est: ergo beneficium vendi non potest. Hæc ratio, quæ potissimum pro hac sententia redditur, non tamen ipsam omnino probat; nam, etsi verum est eum, cui beneficium aliquod confertur, consequi etiam facultatem ibi diuina faciendi, & ob id connexa esse, non tamen consequitur, quin beneficium, ex qua parte temporale est, & respectu habito ad bona temporalia quin, inquam, separari à Romano Pont. & alienari non possit; nam quid magis coniunctum, & connexum, quam calix cum sua consecratione? & tamen alterum sine altero, id est materia ipsius vendi potest, non autem consecratio? Nec obstat cit. c. si quis obiecerit, nã præsumptione illud verum est, scilicet eum, qui beneficium emit, præsumi, atque existimari, & ius illud diuinum exercere emere; non autem veritate, quæ vbi contraria præsumptioni est, eam tollit, arg. ca. tua de sponsal. ita Nauar. respondit ibi nu. 108. vers. No-

no. Postremo pro hac sententia sic argumentantur, ius patronatus vendi non potest, vt habetur in c. quia clerici de iur. patron. item nec ius decimarum, vt habetur in c. altare 1. q. 3. ergo minus beneficium vendi potest, quod magis spirituale est, quam prædicta. Hæc ratio etiam mihi non satisfacit; nam, quod per præsentationem peruenitur ad facultatem exercendi diuina, ob eam rem vendi non potest; at beneficium non est spirituale, quod vendi nequeat respectu habito ad temporalia bona ipsius. Ex his igitur conclusio hæc comprobari non videtur. Tertia fuit opinio Abb. in c. extirpanda §. qui vero de præben. qui sic distinguebatur. Aut beneficium, quod venditur, annexam animarum curam habet; & in hoc casu censuit beneficium vendi non posse; nam ius clericale venditum videretur, quod diuino iure prohibitum est. Aut animarum curam non habet, & hoc secus. Ad primam partem diuisionis huius supra responsum est, ad secundam respondetur simpliciter verum hoc non esse; nam, etsi curam animarum huiusmodi beneficia quis habens non acquirat, ius tamen diuina faciendi consequitur, seu obligatur. Hæc igitur sunt, quæ in primis à DD. tradita sunt. Quid igitur concludendum? Ego has opiniones inter se sic conciliandas censeo.

Aut Romanus Pontif. beneficium vendens in animo habet vendere ius illud diuina faciendi, & sacramenta administrandi, & sic exercendi clericale munus in eo beneficio, & parochia, (quod nullo modo existimandum est, vt in initio dixi.) Et in hoc casu sine dubitatione simoniam committit; nam sicut separatim ius illud ab ordine proficiscens, & a iurisdictione ecclesiastica, quæ à Deo data sunt, sine simonia vitio vendi non potest, ita neque cum bonis temporalibus; sicut nec etiam calix, & alia res consecrata quoad consecrationem; & in hoc casu opinio Theologorum verissima est, & amplexanda, nec non prima pars diuisionis ipsius Abb.

Aut Romanus Pontif. beneficium vendens in animo habet vendere tantum ius percipiendi fructus temporales, & temporalia ipsa alicuius beneficii, non autem ius illud clericale muneris exercendi; & in hoc casu id sine dubitatione posse concludo. Primum, quia hoc ius spirituale non est, esto incorporale sit, ergo alienari sine simonia vitio potest; nam in spiritualibus tantum simonia committitur, vt vidimus. Secundo, quoniam & hac ratione calices consecrati, corporalia, & alia huiusmodi vendi possunt habito respectu ad materiam ipsorum, non autem ad consecrationem, vt DD. communiter concludunt, & vsus obseruat, vt testatur Nauar. eod. vers. Nono, vers. Tum quia omnes consentunt: ergo & beneficium vendi à Romano Pont. poterit respectu habito ad temporalia; nam cum diuersa ratio reddi hic nequeat; ergo nec diuersum ius statui debet, arg. c. cum dilecta de confirm. vtil. vel inutil. l. illud. ff. ad leg. aquil. Postremo facit, quoniam nemo inficiatur Romanum Pontificem posse ex iusta causa donare, vendere, & permutare aliquam rem Ecclesiæ

pro

pro alia re alicuius Ecclesiæ, imo etiam & laici in tercedente Pont. auctoritate, vt habetur in tot. tit. de permut. ergo, ex quo vendere aliud potest, quoniam temporale & vnius beneficii temporalia vendere poterit, arg. l. quæ de tota. ff. de rei vend. Ad do ius hoc percipiendi temporalia, & ius diuina faciendi diuersa esse inter se, & separari etiam posse, vt præmissimus, ergo non est absurdum temporale vendi posse, non autem spirituale. Hac igitur ratione Romanum Pontif. beneficia vendere posse censeo. Ac in conferendis beneficijs referre sibi pensiones, & alicui bello pio, alijsve necessitatibus Apostolicæ sedis, sicut etiam annatas vacantium beneficiorum. Hac eadem ratione permutationes rerum ecclesiasticarum permittere. Item aliquando beneficia diuidere, & redditus eorum augere, & diminuire, vt dixit Nauar. eod. ca. nu. 108. vers. Octauo infertur. Ex quibus colligitur Romanum Pontif. alienationem beneficiorum permittere solum quoad temporalia, & fructus, pensionesque; ex temporalibus constitutere, & ob temporalia, non autem spiritualia, & in hoc casu locum habebit opinio Canonistarum, & Abb. in secunda parte suæ diuisionis. Nec alia ratione credo Romanos Pontif. vquam beneficia alienasse, quamuis ceperint aliquid non venditionis vi, huiusmodiue contractuum, sed alijs iustis causis ob utilitatem, necessitatēue sedis Apostolicæ, vel ob alias pias causas. Ratione igitur hac, ppositas DD. sententias inter se sic conciliandas censeo, saluo semper S. Rom. Eccl. iudicio.

Tituli beneficiorum ergo respectu habito ad ius administrandi ordines, iurisdictionemque ecclesiasticam exercendi à Roma. Pont. vendi non possunt, sed solum respectu habito ad bona temporalia ipsorum. Imo postea collata sunt, quod supremam iurisdictionem in ipsis habet, vt habetur in c. 2. de præben. lib. 6. imponere ipsis decimas, & alia huiusmodi onera potest ob Ecclesiæ utilitatem, vt pote ad gerendum bellum contra turcas, & christianæ religionis hostes, & ad subueniendum alijs necessitatibus Ecclesiæ. Quæ duo inferiores antistites non possunt; nam quoad priora, collationes, institutionesque pure, & sine conditione fieri debent, arg. c. si. de pact. quoad posteriora, id est post collationes, institutionesque factas nihil oneris imponere possunt, nisi quod iure permissum ipsis est, arg. ca. conquerente de offic. ordin.

Ex quæstionis huius solutione & alterius solutio habetur, an alienatio magistratuū, & dignitatum, quæ Ecclesia instituit, precio facta à Romano Pont. simoniaca sit, id est an Romanus Pontif. simoniam committat; nã respectu habito ad potestatem, iurisdictionemque ecclesiasticam, quam dignitates illæ, ac magistratus habent, vendantur, simonia committitur; sicut enim ecclesiastica iurisdictione per se sine simonia vitio vendi non potest, ex quo spiritualis, & a Christo Domino suæ Ecclesiæ est data; ita nec cum alijs. Si vero vendatur respectu habito ad emolumenta, & fructus, quæ ex ipsis dignitatibus, & magistratibus quis con-

sequitur, in quam partem alienationes huiusmodi sine dubitatione a Christi Domini Vicario fieri accipiendum est, simonia ab eo non committitur, ex quo non spirituale, sed temporale vendit. Alienationes igitur auditoratus Camera, necnō clericatus, item eiusdem camera Apostolicæ, & aliarum huiusmodi dignitatum, quæ à Romano Pont. sunt pecunia data, simoniacæ, nullo modo estimandæ sunt, & pertinent huc, quæ habentur in additionibus ad Platinam in vita Clementis VII. vbi dignitates huiusmodi ratione hac collata referuntur Vrbe capta Duce Borbonio.

3 Multo minus † in permutationibus, resignationibusue beneficiorum permittendis Romanus Pontif. simoniam committit, vel in fauorem alterius resignentur, vel retenta pensione. Tum quod permutatio beneficiorum, & spiritualium inter se non diuino iure prohibita est (eo enim tantum cauetur, ne spiritualia pro temporalium preciodentur, iuxta illud Apосто. apud act. aposto. c. 8. Tua pecunia tecum sit in perditionem, qui existimasti spiritum sanctum pecunia possideri) sed positio iure, eo enim cautum est, vt spiritualia, & idcirco ecclesiastica beneficia nulla cōuentione, pactioneue intercedente, verum pure, ac simpliciter conferantur, vt habetur in ca. cum pridē, & in c. si. de pact. & in c. tua nos de simon. & in c. quā pio 1. q. 3. at positio iuri subiectus ipse non est, vt dicitur in c. pen. de concess. præben. ergo, si contra facit, simoniam non committit. Tū quod retentio pensionis, seu reseruatō non loco precij ob collationem fit, sed suo iure Romanus Pontif. id facit, quandoquidem in huiusmodi ecclesiasticis bonis plenissimam potestatem habet, ac dispensationem, seu distributionem, vt per belle id docuit Thom. Campeg. in Tract. de Annat. insti. & defens. nu. 1. r. cū seq. & diximus supra hoc capite §. 1. in initio. Ex his omnibus, ergo colligitur simoniam hac ratione à Romano Pont. non committi. Et de hoc secundo satis.

4 Quoad tertiam quæstionem, † an scilicet Romanus Pontif. alienando proposita officia, simoniam itidem committat; quoniam ea officia verfantur in administrandis temporalibus rebus ecclesiasticis, & spiritualia sunt iure positio tantum; eo enim cautum est, ne alienentur in ca. saluator 1. q. 3. & neque ordinis, neque iurisdictionis Ecclesiasticæ functiones habent, sed temporalium administrationem tantum, ob eam rem neque hic simoniam committet, si pecunia data hæc alienauerit; atque sic sensit Archiep. Flor. in 2. par. Sum. tit. 1. c. 5. §. 2. vers. Quod autem dicitur in Papā, & Ioan. Tabien. in verb. Simonia nu. 6. vers. Quin to, ibi, quod autem dicitur. Eset & de religionibus, & de penis hic agendum, verum, quod infra oportuioribus locis agentur, ob eam rem consulto ipsa hic præterimus. Ex his iam constat, quod in initio explicandum nobis proposuimus, an in ijs spiritualibus Romanus Pontif. simoniam committat, quæ Ecclesia auctoritate iurisdictionis sibi diuinitus tradita instituit; iam ad alias quæstiones transeamus.

- 1 Romanus Pont. vbi simoniam committit, ibi peccat.
- 2 Romanus Pont. simoniam committens in penas à potestati iure illatas in simoniacos non incidit.
- 3 Romanus Pont. in penas hæc, ab alio illatas non incidit.

§. VI.

S Vidimus hucusque in quibus casibus Romanus Pont. simoniam committere possit; modo videamus, an in penas contra simoniacos illatas incidat simoniam committens: hæc enim quarta questio est, quam nobis dissoluenda proposuimus. Petrus de Palud. quem refert, ac sequitur Syl. in verb. Simoniam nu. 4. vers. Quarto queritur, ibi Limitat etiam, & Tatar. lib. 4. d. 25. q. 1. vers. Petr. de Palud. querit, a iure Romano Pontif. in his casibus, in quibus simoniam committit, peccare, sed penas iuris in simoniacos illatas ipsum euadere: eundem refert, ac sequitur Ioan. Tab. eod. nu. 6. vers. Quinto, ibi & Petr. de Palud. & Borgas. in Tract. de Irregul. & dispens. in Tit. de simonia. p. 6. nu. 13. vers. Quarto itaq; primo, & nu. 19. & Nauar. in Man. c. 23. nu. 108. vers. Ad vndecimum. Quid igitur concludendum? Ego sic distinguendum censeo.

1. An querimus, si an Romanus Pont. in casibus, in quibus simoniam committit, peccet, & peccati pena obligetur, & in hoc casu cit. auctores eundem peccare sentiunt: idque merito, iuri enim diuino non obtemperat, quo cautum est, ut spiritualia hæc gratis dentur: item nec iuri naturali obedit, quibus iuribus Romanus Pont. subiectus est, ut probauimus in antecedenti §. ergo & peccati pena obligabitur.

2. An querimus, si an Romanus Pont. in casibus, in quibus simoniam committit, esto diuino iure prohibita sit, in penas a iure positio illatas, incidat: & in hoc casu concludendum est ipsum in eas non incidere. Nam primo id cit. auctores inquit proxime, & Abb. in c. 1. in fine de simon. id sentit, & Mar. Soc. Sen. ibid. nu. 28. vers. Vltima pars concisionis, & Fel. nu. 4. eod. & Archiep. Flor. in 2. p. Sum. tit. 1. cap. 5. §. 2. vers. Quod autem dicitur, & Nauar. in Man. c. 23. nu. 108. vers. Quinto infertur, & Viu. in sua Syl. opin. 724. num. 4. vers. Et quia Papa, ibi bene tamè verum est, & Domi. Sot. de iust. & iur. lib. 9. q. 5. ar. 2. prope finem vers. Et pari modo, si sacerdotium in resp. ad 2. argu. Secundo id probatur etiam ratione, quoniam pena huiusmodi in simoniacos illata, iuris positio sunt, ut colligitur ex tit. de simon. & ab extrauag. cum detestabile eod. at iuri positio Romanus Pont. subiectus non est, ut dicitur in c. proposuit de concess. præb. sed præest: ergo eius penis obligari non potest arg. ca. cum inferior de maior. & obed. cum simil. cit. ibi a Gloss. Postremo facit, quoniam pena in simoniacos illata aut a seipso, aut ab alio Romano Pont. aut ab alio inferiori imposita sunt, ergo neque ratione hac ipsis obligari potest. Non suis penis, quoniam se ipsum suis sta-

tutis obligare nemo potest, ut id pluribus probauimus in Tract. de Censuris Tab. 1. ca. 2. §. Alius ab eo, vbi Romanum Pont. se ipsum excommunicare, censurare alia irretire non posse de communi DD. sententia conclusimus. Non penis ab alio Romano Pont. impositis, quoniam par in parem iurisdictionem, & imperium non habet, ut habetur in l. nam magistratus, & ibi not. Gloss. ff. de arbit. & in l. filiumfam. §. 1. de manumiss. uin. & in l. ille, a quo §. rempestium. ff. ad trebel. & in c. innotuit, vbi Abb. ac DD. not. de elect. eua. simil. cit. a me in eod. §. nu. 18. vbi & aduersaria quædam dissoluimus. Multominus ab inferiorum statutis obligari poterit, arg. ca. pen. de maior. & obed. & ibi not. Gloss. Abb. lnn. ac DD. & in c. inferior, & ibi Gloss. d. 21. c. u. simil. cit. a me in eod. §. alius ab eo nu. 12. Ex quo igitur nec a superiore, quem non habet, nec a se, nec a pari, minus ab inferiori obligari potest, nec penis corundem obligabitur, esto simoniam committat. Ab hac igitur communi sententia discedendum non est: sed iam questionem quintam aggrediamur.

S P M M A.

- 1 Simoniam committens cum Romano Pont. in casibus, in quibus & Romanus Pont. simoniam committit, quo minus peccet, Romanus Pont. efficere non potest.
- 2 Simoniam committens cum Romano Pont. in casibus, vbi & ipse simoniam committit, liberari potest, ne in penas iuris positio incidat.
- 3 Simoniam committens cum Romano Pont. in prædicto casu, an tacito a penis iuris positio in simoniacos illatis immunis factus censeatur.

§. VII.

S Quinta questio est, an Romanus Pont. in casibus, in quibus & ipse simoniam committit, contrahentem secum posita penis liberare. Quam questionem, ut absolutam magis habeamus, duo casus explicandi nobis sunt. Primus, quando Romanus Pont. expresse a penis ipsum eximit. Alter, quando nihil dicit.

1. Quoad primum casum igitur ex dictis in superiori §. eius dissolutio haberi facile potest. Nam quo minus peccet, atque idcirco peccati pena in foro conscientie obligetur, efficere non potest: ex quo enim se ipsum liberare non valet, min^{us} alios, arg. l. nemo plus iuris. ff. de reg. iur. iust. l. qui accusare. ff. de accus. atque sic dixit apertissime Nauar. in Man. ca. 23. nu. 108. vers. Ad vndecimum. Ex quo infertur, ait enim ibi de Romano Pontif. agens, primo non posse eum liberare a peccato si moniam alium vendentem, vel ementem ab ipso rem spiritualementem, qua parte est spiritualis; nec se ipsum potest ab ea excusare; idem Ioan. Tabien. in verb. Simoniam. nu. 6. vers. Quinto, ibi ideo in illis non potest se, vel alium dispensare, & Borgas. in Tract. de Irregul. & dispens. p. 6. in tit. de simonia nu. 16. ibi, Ideo videtur, quod possit incurrere labem simoniae, & Couar. in Reg. Peccatum 2. p. §. 8. num. 8. vers. Ex eadem D. Thomæ ratione, vbi

vbi & de communi sententia testatur. Excipitur tamen, vbi Romanus Pont. simoniam non committit; quod quando esset, supra declarauimus: nam in hoc casu, ne peccet, efficere potest.

Quoad vero alias penas à iure positio illatas pro certo habendam est eximere quem ab his Romanum Pont. posse; nam sic inquit cit. auctores eisdem in locis, Archiep. Flor. in 2. p. Sum. in tit. 1. c. 5. §. 2. qui & Petr. de Palud. idem sententiam refert, & Borgas. in eod. tit. de simonia, num. 20. vers. Dicit etiam idem Petr. & Nauar. eod. c. 23. nu. 108. vers. Quinto infertur, & in conf. 3. n. 4. & 5. de sim. lib. 5. & Tabi. & Syl. in cit. locis, & Tatar. li. 4. d. 25. q. 1. vers. Petr. de Palud. querit, & hoc ob rationes, quibus nec ipsum in has penas incidere supra conclusimus; sed de primo casu satis.

2. Quoad alterum vero casum, si vbi Romanus Pont. nihil dicit, an ementem a se spiritualia, & simoniam committentem à iuris positio vi deatur eximere, variæ DD. sententia sunt. Abb. in c. 1. nu. 9. de simon. in casibus, in quibus Romanus Pont. simoniam committit, etsi ipsum non obligari ait, contrahentem tamen cum ipso irretiri sentit, & sequitur eum Mar. Soc. Sen. in c. à nobis 1. nu. 19. vers. Vtrum ludens de sent. excom.

At qui contrariam opinionem sequuntur communitè DD. Palud. quem refert, ac sequitur Syl. in verb. Simoniam, nu. 9. q. 4. in vers. Quantum autem ad contrahentes, & Ioan. Tabien. eod. nu. 6. vers. Quinto; nam ait, qui emit simoniace beneficium vel ordinem a Papa, penam iuris non incurrere, & Tatar. ibid. & Nauar. in Man. ca. 23. nu. 108. vers. Sexto quod auctoritas; nam inquit ibi Romanus Pont. eximere à penis simoniae omnes, qui cum eo, vel cum consensu eius faciunt actum; qui alias esset simoniacus, esto expresse ipsos non liberet, & Archiep. Flor. in 2. p. Sum. tit. 1. c. 5. §. 2. prope finem, & Couar. in reg. cit. peccatum. §. 8. nu. 9. vbi & alios quosdam idem sentientes refert, & Dom. Sot. de iust. & iur. lib. 9. q. 5. ar. 2. in resp. ad secundum arg. vers. Sed hoc tamen superest dubium. Probat autem primo, quia Romanus Pont. liberare quem à pena iure positio imposita potest, arg. c. proposuit de concess. præb. ergo & à penis in simoniacos illatis liberari poterit: ac plane, si eum, qui in penas incidit, eximere ab ipsis potest, multo magis, ne incidant, id valebit, arg. ca. quemadmodum de iure iur. & l. patre furioso. ff. de ijs, qui sunt sui, vel alien. iur. Hinc, etsi ad hostes Christiani nominis arma, & alia prohibita deferentes tam iure communi, quam per Bullam Cæne Domini puniuntur, tamè ab Ecclesiasticis penis Ecclesia, ut immunes sint, efficere potest, sicut etiam seculares principes a suis, ut probauimus in Tract. de Bulla Cæne Domini. Secundo facit, quoniam Romanus Pont. sicut contrahentem secum, & spiritualia ab ipso ementem id facere non posse, & positio iure impediri; at vbi Princeps sciens permittit quem actum eum facere, quem non potest, si impedimentum a iure positio est, dispensare cum ipso censetur, arg. l. quidam consulebant. ff. de re iud. & l. idem Vlpianus. ff. de ex-

cusat. tut. ergo & hic dispensare existimabitur. Tertio facit, quoniam, si statuto Episcopi caueatur, ut qui aleis ludit, in excommunicationem incidat; qui cum ipso Episcopo ludit, eam penam euadit, ut de communi DD. sententia testatur Jacob. de Graff. c. 8. nu. 42. & c. 5. nu. 7. lib. 4. decis. cas. conscient. Postremo facit, quoniam de stylo Romanæ Curie sic seruari testatur Cassado, decis. 2. de simon. quem refert, ac sequitur Nauar. eod. c. vers. Sexto infertur. Ab hac igitur opinione discedendum non est; quæ locum habet non solum in ijs, quæ simoniaca sunt, quia prohibita; verum et in ijs, quæ prohibita, quoniam simoniaca sunt: quâuis Fel. in c. de cetero in fine de re iud. auctoritatem Papæ vitium simoniae in ijs purgare tantum dixerit, quæ simoniaca sunt, quoniam prohibita: non autem in prohibitis, quia simoniaca, quæ improbat Nauar. ibid. etsi Fel. sententia locum habere potest respectu habito ad peccatum, & penam peccati, à quibus Romanus Pont. eximere quem non posse antea conclusimus in prohibitis, quia simoniaca, sed de his hic non agitur, verum de penis a iure positio in simoniacos illatis, Concludo igitur nec contrahentem cum Papa, & simoniam committentem in penas iuris positio incidere. Id quod locum habet, ut proxime dixi, vel simus in casibus, in quibus & Rom. Pontifex simoniam committere potest. Idem si de auctoritate & consensu Romani Pont. id fiat.

Excipitur tamen primo, vbi incio Romano Pont. simoniam committeretur, ut potest dedit pecuniam alicui de familia Romani Pont. quo impetraret sibi beneficium, vel ordinis collationem; nam quod simoniam committi ignorat hic Romanus Pont. & impedimentum adesse, ob eam rem cum illo dispensare non existimatur, arg. cit. l. quidam consulebant, & ibi DD. ff. de re iud.

Postremo excipitur, vbi quis spiritualia ab inferioribus Romano Pont. emerit; in hoc enim casu vterque simoniam committet, & vterque iuris positio penis obligabitur; quando quidem ei iuri, Romano Pont. excepto, omnes subiecti sunt, ut habetur in c. 1. & c. fi. & ibi not. de const. atqui de quaestione hac etiam satis; ad postremam veniamus.

S P M M A.

1 Simoniam an committatur in Romana Curia.

§. VIII.

S Postrema questio est, si an in Romana Curia simoniam committatur. Ioan. de Lignan. in c. 1. de simon. nec Papam, nec alios in curia existentes simoniam committere inquit, si Papa id sciat, & ex certa scientia id toleret; nam nec lex Julia de ambitu in curia Principis locum habet, ut dicitur in l. 1. ff. de leg. iul. de ambit. & facit Gloss. in c. præbyter d. 82. & Gloss. in ca. fi. 1. q. 5. Hanc opinionem sequuntur nonnulli, ut Hosti. quem refert Abb. in resp. c. extirpanda. §. qui vero nu. 53. de præb. in hanc sententiam, ut scilicet in ijs

in ijs vera sit, quæ prohibita iure positio sunt, id est simoniaca de iure positio; idem sentit Ioan. Tabien. in verb. Simonia. nu. 5. & Syl. eod. nu. 4. q. 4. vers. Quantum autem ad contrahentes.

Contrariam opinionem sequuntur nonnulli, ut ait Abb. ibi, & ex parte sequitur etiam & ipse. Quid igitur concludendum? Quoniam quaestio- nis huius dissolutio habetur ex ijs, quæ in hoc ca- pite supra tradidimus, ob eam rem, ut dilucidior res fiat, regulam ponamus, ex qua habebimus, quæ- do in Romana Curia simonia, nec ne committatur. Pro regula igitur habendum est & in Roma- na curia simoniam committi posse; nam, si pro Ro- mana Curia Pont. Maxi. accipiamus, & ipsum si- moniam committere posse aliquando conclusimus; qui autem casus sint, supra explicati sunt. Si autem accipiatur Curia pro ijs, qui in Curia mo- rantur, multo magis ab ipsis simoniam commit- ti posse dicendum est; nam non solum in simo- niâ prohibita de iure diuino simoniam commit- tunt, verum etiam & in prohibita de iure positio. Excipitur tamen primo quoad pœnas iuris positi- ui in omni simonia, si de auctoritate Romani Pont. aliquid huiusmodi fiat, ut conclusimus su- pra proxime. Item & quoad culpam, si eodem au- ctore in ijs, in quibus dispensare potest, contraha- tur, ut ex antea dictis colligitur. In his igitur duo- bus casibus dictum illud verum est simoniam in Romana curia locum non habere; at quoad reli- qua non, sed iam ad alia transeamus.

De Religiosis, an simoniam committant. Ca. IIII.

S V M M A.

- 1 Religiosi multis modis dicuntur.
- 2 Rel. g. o. si simoniam committere possunt.
- 3 Moniales simoniam committere possunt.

Quoniam hic agendum est, an religiosi simo- niâ committant: & religiosi quandoq; pro omnibus Christianis accipiuntur, quandoq; pro uiris pijs, ac Deum rimentibus, quæ- doq; pro clericis, quandoq; pro profectibus tria vota obedientiæ, castitatis, & paupertatis, ut in- quunt Syl. in verb. Relig. 1. & Tabi. eod. ob eam rem de his postremis non hic agere admonendū censuimus: hi enim proprie communi loquendi vsu religiosi dicuntur; hi de quibus egit abunde S. Thom. 2. 2. q. 185. an igitur simoniam commit- tant, videamus.

2 Concludendum igitur est, & pro certo habē- dum religiosos quoq; simoniam committere pos- se: nam id & iuribus, & rationibus probatur. Iuri- bus in c. non satis, & in c. querelam, & in cap. ve- niens ad nos, & in c. de regularibus, & in ca. dile- ctus filius, & in ca. licet com. simil. de simon. Ra- tionibus, nam simonia est crimen; at crimē & re- ligiosi committere possunt, ut per se patet, ergo & hoc. Postremo simonia contrahendo committitur, vel de facto quis contrahat, ut habetur in extrauag. cum detestabile de simon. ergo &

religiosi huiusmodi committere id poterunt; nō est igitur, quod hac de re dubitemus.

3 Quæ autem de religiosis diximus & eadem & de monialibus sentimus, nam & ipsa simoniam committere possunt, arg. c. quoniam simoniaca labes de simo. & extranag. sane eod. Verum, quo- niâ religiosi, qua tales sunt, & ante ingressum re- ligionis, & post ingressum simoniam committe- re possunt: ob eam rem prius de simonia commi- si ante ingressum, ac deinceps de commissa post ingressum, agamus; id quod in sequenti præstabi- mus; hac enim ratione absolutam materiâ huius cognitionem habebimus.

S V M M A.

- 1 Ingressus monasterij gratia, id est pro ingressu mona- sterij, & ut quis in religionem recipiatur, an quic- quam dari, recipiue sine simonia vitio possit.
- 2 Religiones an positio iure instituta sint.
- 3 Spiritualitas ubi consistat in religionis ingressu, quæ- obrem precij nomine aliquid dando simonia com- mittitur.
- 4 Ingressus monasterij gratia precij nomine nihil dari potest, quin simonia committatur.
- 5 Ingressus monasterij gratia, si quid sponte, pure de offe- rat monasterio, simoniam non committit.
- 6 Ingressus monasterij causa, id est pro ingressu mona- sterij, an victus nomine conueniri possit, ut aliquid detur, præsertim, ubi monasterium tenues facultates habet.

S. T.

Questio, quæ nobis explicanda prius offer- tur, hæc est, & an pro ingressu monasterij, & habitu concedendo, id est, ut quis in religio- nem ab quâ recipiatur, quicquid dari, accipiue si- ne simonia vitio possit. In qua quaestione DD. va- rij fuerunt.

Glof. in c. non satis, recipi aliquid posse dixit, si sponte, & sine villa conditione, & pura mēte de- tur, & pro hoc allegat ca. tua nos de simo. ubi hoc expressum habetur, si pure, & sponte quid eccle- siæ offeratur, simoniam non committit; ergo idē & hic. Hanc Glo. not. Abb. ibi nu. 6. ex qua etiam docet, ubi puella in monialem recipitur, qua rō- ne instrumentum consueciendum sit, ne quid dan- do simonia committatur, ut scilicet nihil ex pacto detur, sed vel ipsa puella, vel eius pater pure, & ex pietate monasterio aliquid offerat. Hæc Abb. ibi, quem sequitur Mar. Soc. Sen. nu. 6. & Pau. Fusch. de visit. & regim. in eccl. lib. 2. c. 15. nu. 54.

Ead. Glof. inquit ibi in alio casu simoniâ non committi, si quid detur, accipiatur, ubi scilicet monasterium tenues facultates habet: nam tunc sic protestari posse ait, Frater, scias non posse de victu nos tibi prouidere, si vis religionem hanc ingredi, afferas tecum, unde viuas. Hæc Glo. quæ & hic cit. auctores sequuntur. Idem inquit Glof. in c. quoniam in verb. Paupertatis eod. Verum tamen hoc esse inquit Abb. in eod. c. non satis, ubi pactum non interuenit, & in hoc casu dictū Inn. accipien-

accipiendum esse in c. tua nos de simon. qui con- trarium sentire videtur, ut ait Abb. ibi. Eadē Gl. tamē in cit. c. quoniam tætius esse inquit, ubi mo- nasterium de victu prospicere nō potest, ne quis ab eo recipiatur. Hæc Glof.

S. Thom. vero 2. 2. q. 100. art. 3. in resp. ad ter- tium argumentum, pro ingressu monasterij ni- hil quasi precium exigere, accipiue posse licere ait; sed si monasterium tenue sit, ut tot personas alle- re nequeat, gratis ingressum concedendum ait, & pro victu aliquid deinceps accipi posse, & eum sequitur Sylu. in verb. Simonia. q. 15. vers. Scien- dum, & alii multi ab eo ibi citati, & Angel. eod. 4. & Tabien. eod. num. 63. cum seq. & Nauar. in Tract. de re dit. eccl. monit. 62. nu. 2. vers. Secun- do tamen dicimus, quamuis asserat ibi non plus recipiendum esse eo, quod ad alendum ingres- sum sat sit. Hanc eandem opinionem sequitur Paul. Fusch. in Tract. de visit. & regim. eccl. lib. 2. cap. 15. nu. 54.

At Viu. in sua Syl. opin. 724. num. 10. cum seq. simpliciter asserit nec paupertatis prætextu, nec adhibita illa cautione tradita p. Glof. in cit. c. nō satis, quicquam recipi posse, quandoquidem om- nis pactio, & conuentio cessare debet in hōi ca- sibus, ut habetur in c. quam pio 1. q. 2. & ob hanc etiam rationem, quoniam in monasteria tot reci- pi debent, quot sustentari eorū facultatib. queūt, ut habetur in c. vnica de stat. regul. lib. 6. & ut tra- didit Trid. Synod. sess. 25. c. 3. de reform. etenim hoc factum est, ut Viu. ait, ne simonia committa- tur, & hanc opinionem tenere inquit D. Diony- sium Carthusianum.

Quid igitur concludendum? Quo absolutam, & explicatam magis quaestione hanc habeamus, præmittenda hæc sunt. Primum religiones quo iure institutæ sint; alterum, spirituale quid in ip- sis sit, quamobrem simonia committatur, si pre- cium detur, quo quis in ipsas recipiatur. & Quoad primum igitur dico religiones siue virorum, siue mulierum, in quibus, qui in eas ingrediuntur, tria vota profitentur, paupertatis, obedientiæ, & casti- tatis, a iure positio esse. Primum, quoniâ a Deo, Christoq; Domino institutæ nō sunt; nullo enim iure id cautum habetur, ergo ab Ecclesia auctori- tate ipsius diuinitus tradita institutas esse dicen- dum est. Secundo, quoniam nulla religio huius- modi licita est, & recipit, quæ ab Ecclesia appro- bata non sit, ut habetur in c. si. de relig. dom. & in Clem. 1. eod. & in Extrauag. Ioan. 22. incip. Quia mater Ecclesiæ, at, si iure diuino institutæ essent, Ecclesiæ probatione non egerent. arg. c. cum in- ferior de maior. & obed. Postremo, quoniam re- ligiones institutæ ex causa etiam ab Ecclesia ex- tinguntur, sicut extincta fuit a Pio V. religio fra- trum humiliorum regulæ S. Benedicti, ut habe- tur in eius Bulla incip. Quemadmodū sollicitus pater ab eo lata anno Domini 1570. Septimo Id. Februar. Pont. sui Anno Sexto. Non igitur à iure diuino sunt; non enim ab Ecclesia tolli possent ar- gu. cit. c. cum inferior, & S. sed naturalia in Insti- de iur. nat. gent. & ciuil. Non est igitur quæ hac de

3 re dubitemus, & de hoc satis. & Quoad alterum, quid spirituale, scilicet religiones habeat, quam- obrem simonia committitur, si quidpiam precij nomine detur, quo in ipsas recipiatur, dico spiri- tuale in hoc consistere, quoniam, ex quo pfectio charitatis religionis status finis est, ut ait S. Tho. 2. 2. q. 185. art. 2. in resp. vers. Dicitur est autem; in ipso enim statu se quis exercet quo ad perfe- ctionem charitatis perueniat, videretur, si pro re- ligionis ingressu precium tribueretur, emere quæ- velle, & vendere perfectionem charitatis, & cha- ritatem ipsam, quæ est Dei donum, quod a Deo gratis nobis datur, ut habetur in c. gratia, & in c. qui studet 1. q. 1. & ob id gratis dādum, ne simo- niâ committatur, quādoquidem nec pretio esti- mari potest. Addo, si pretio ingressus monasterij compararetur, videri posse nos emere facultatē inferendi Deo, & diuina faciendi, quod etiam spirituale est, & ob id simonia in ipsius alienatio- ne pretio facta committeretur. His præmissis.

4 Primum concludo, & pro certo pono pro in- gressu monasterij, receptioneque, & habitus seu vestitus monastici datione precij nomine nihil dari, petiue posse sine simoniæ vitio. Id quod pro- batur primo in ca. veniens de simon. nam, quod monaci receperant quendam in monasterium, & habitum monasticum eum induerant, propte- rea quod ei triginta solidos promiserat, mādāt ibi Summus Pontif. ut monaci illi puniantur; id quod non aliunde fit, quam quod deliquerāt: nō enim punirentur, si delictum non commisissent, arg. l. sancimus. C. de pœn. & l. Grachus. C. de ad- dult. Item simoniam committendo, id quod in- dicat nobis titu. de simon. sub quo canon ille ve- niens collocatus est; nam leges, & canones ad ti- tulum sub quo sunt, interpretari debemus arg. l. imperator. ff. de in diem adiect. & ut dixit Ias. in l. si filius, qui in potestate. n. 32. ff. de lib. & posth. ergo pretij nomine nihil dari, recipiue potest, p ingressu monasterij, alioquin simonia commit- titur. Idem habetur in c. de regularibus, & in ca. dilectus filius 2. & in c. quoniam eod. de simon. Idem in cap. 1. q. 2. in principio, & in ca. nulla, & in ca. fin. ead. & ibi quoque Glof. Sum. quæ iura semper loquuntur, ubi pro ingressu monasterij ali- quid datur, & promittitur, & simoniam commit- ti semper inquirunt. Facit quoque Extrana. sane, ne in vinea Domini eod. de simon. Secundo id, p- batur etiam ratione; nam ingressus monasterij, & monastici habitus susceptio se habet ad spiri- tualia, sicut præsentatio, electio, nominatio, po- stulatione ad dignitatem Ecclesiasticam; nam, si- cut per hæc paratur via ad ordinis, iurisdictionis- que Ecclesiasticæ, functiones exercendas: ita per ingressum monasterij, & receptionem habitus mo- nastici præparat quis sibi viam ad professionem, quæ est spirituale quoddam, quicquidem per cam- quæ profitetur religionis statum, quæ a Christo Do- mino demonstratus est, dum dixit; Si vis pfectus esse, vade, & vende omnia quæ habes, & da pau- peribus, & sequere me, ut dixit Caiet. 2. 2. q. 100. artic. 6. versic. Mihi videtur, quod hæc responsio

non valeat: at simonia committitur, ubi quid præstat, promittitur, ut quis eligatur, præsentetur, nominetur ad beneficium aliquod Ecclesiasticum, ut habetur in c. de hoc, & in ca. cum essent, & in c. ex diligenti, & c. nobis, & c. pen. de simon. ergo si quid detur, promittatur; quo in monasterium, monachumve quis recipiatur, aut monasticus habitus præbeat, simonia committitur. Tertio facit, nam si precium dari possit pro ingressu monasterij, ut quis pfectæ charitatis donum consequeretur, Deoque inferret, emere videretur, ut ex præmissis constat; at donum Dei, & spiritualia huiusmodi vendi non possunt, quin simonia committatur, ergo precij nomine pro ingressu monasterij nihil dari, recipiue debet, atq; sic sentit S. Tho. 2. 2. q. 100. art. 3. in resp. ad 3. nā inquit ibi, Pro ingressu monasterij non licere quocquam exigere, vel accipere quasi precium, & sequuntur eum citati antea; & Nauar. in conf. 86. de simo. lib. 5. communem hanc etiam opinionem esse testatur Viu. in sua Syl. opi. 724. nu. 10. & Archiep. Flor. in 2. p. Sum. Tit. 1. c. 5. §. 18. vers. Primo quod nulla.

Ab hac igitur conclusione discendum non est, quæ locum habet, vel ob paupertatem precij pro ingressu monasterij, habituue monastico præbendo tribuatur, nam nihilominus simonia committitur, ut habetur in cit. c. quoniam; cum enim ibi perlatum esset Romano Pōt. paucas sine precio in forores à monialibus recipi, allegantibus, ut simoniam tegerent, paupertatem; pena proposta contra delinquentes prohibet ibi, ne id in posterū fiat: Quoniam simoniaca labes, dicitur enim ibi, adeo plerasq; moniales infecit, ut vix aliquas sine precio recipiant in forores paupertatis prætextu, volētes huiusmodi vitium paleare; ne id de cætero fiat, pœnitens prohibemus, statuentes, &c. Ecce hic paupertatis nomine nihil precij, quo quis in monasterium recipiatur, peti posse; idque iure merito, nam spiritualia, quatenus talia sunt, nec vrgēte necessitate alienari possunt; etsi secus quo ad id, quod temporale habent, ut antea de calice consecrato, & huiusmodi conclusimus. Etenim receptio, & datio habitus, est spirituale quoddā, vel spirituali annexū; nam per eam fit quis persona ecclesiastica, adeo ut eā percipiens in excōicatione incidat, ut habetur in c. religioso, de sen. excom. lib. 6. atque sic dixit Nauar. in eod. conf.

Item locum habet conclusio hæc, etiam si consuetudo addit, ut precij nomine aliquid detur; nā & tunc simonia committitur, ut habetur in c. veniens de simon. & ibi Gloss. & c. fi. 1. q. 3. etenim abusus, & corruptela potius, quam laudabilis consuetudo hæc est, & dicitur in c. sicut pro certo de simo. & in ead. extranag. sane, ne in vinea Domini; nam, si laudabilis consuetudo esset, non precij nomine daretur.

Tertio locum habet, esto datum, acceptumve in pium vsum vertatur; nam nihilominus simonia committitur, ut habetur in cit. extranag. sane, ne in vinea Domini, & ut nos antea id quoq; probauimus.

Quarto locum habet etiam in Romano Pont. Ne repugnat, si dicatur religiones positio iure institutas esse, cui iuri Summus Pont. subiectus non est, ut habetur in c. proposuit de concess. præben. nam & consecrationes, & benedictiones ab eo iure sunt, & tamen, quia spirituales sunt, vendi nequeunt, cuiusmodi ingressus in religione etiam est, ea enim solum iure positio instituta alienari possunt, quæ spiritualia institutione facta nō sunt, sed solum prohibitione, id est, ubi cautum est, ut simonia committatur, si alienetur precio interueniente.

Postremo locum habet, esto quid parū detur arg. cit. extranag. sane, ne in vinea Domini, & ca. ex diligenti eod. de simo. nam, esto modicum detur, simonia tamen committitur, si precij nomine detur, ut id etiam suo loco probauimus.

Hæc autem, quæ diximus multo magis locum habent, ubi quis precij nomine præstaret, promitteretue, quo ad professionem admittatur, nam per eam quis obligatur immediate ad inferendum Deo in paupertate, obedientia, & castitate, ut habetur in ca. vnic. de vot. lib. 6. & ut dixit Syluest. in verb. Religio. 1. in principio. Postremo antecedentia ob hanc prohibentur precio comparari, ergo multo magis hæc, ppter quod enim unumquodque est tale, & illud magis tale, argu. auth. multo magis. C. de sacrosanc. Eccl. & l. oratio. ff. de spons.

Secundo concludo, & pro certo pono, si sponte, libere, pure, & nulla interueniente conuentione, uel pacto, sed mera liberalitate aliquid ab eo detur, qui in monasterium recipitur, uel antequam in monasterium ingrediatur, uel in ipso ingressu, legitime dari, & sine simoniæ uitio recipi. Et hoc ob cap. tua nos de simon. ubi hoc prope modum expressum habetur, si enim dicitur ibi, quis offerat suæ ecclesiæ libere, ac pure, ac deinceps roget, ut in canonicum recipiatur, Roma. Pontif. simoniam hunc ibi non committi hac de re consultus respondit, atque sic Gloss. not. in ca. non satis de simon. & eam not. ac sequitur ibi Abb. num. 6. Idem, & apertius habetur in extranag. sane, ne in vinea Domini. uers. Illa duntaxat eod. de simon. nam ibi, posteaquam propostis grauissimis pœnis prohibuit, ne quid pro receptione alicuius ad obseruantiam regularem, id est pro receptione in religionem recipiatur, deturue ui statuti, seu consuetudinis; excipit tamen, si quid vltro offeratur: Illa duntaxat, ait enim ibi, quæ persona ipsæ ingredientibus pure, & sponte, & plena liberalitate, omnique pactione cessante dare, uel offerre ecclesiis, monasteriis, prioratibus, domibus, & locis huiusmodi uoluerint cum gratiarum actione licite recepturi. Conclusio igitur hæc verissima est, & dubitatione caret; nam & quodcunq; sacramentum recipiens si moniam non committit si quid sponte, libereq; elargiatur. Cōis denique opinio hæc & tā a Theologis, quam à iuris pontificij interpretibus recepta est, ut testatur Viu. ead. q. nu. 11. & Archiep. Flor. in 2. p. Sum. tit. 1. c. 5. §. 18. in princ.

His

His duabus conclusionibus præmissis tanquā ab omnibus, & communiter receptis, restat, ut videamus, an pro victu, & alimentis eius, qui in monasterium recipiendus est, pactio, conuentione interuenire, fieriue possit. In qua quaestione, etsi DD. varij sunt, ut supra vidimus, ego tamen omiſſa, quæ in hac re fit, confusione, breuiter sic distinguendum cenſeo. Aut queritur, an diuino iure simonia committatur, si conuentione, pactioue interueniat, ut pro victu quid præstetur. Et in hoc casu sentio nullo modo simoniam committi. Primo, quoniam non pro spirituali, sed pro temporalis pactio interuenit, & pro victu, ut in facto proponi uirat diuino iure simonia non committitur, ubi pro temporalis temporale datur, ut antea vidimus, ergo neque hic. Postremo, qui misse sacrum, diuinaque alia officia pro quopiam se facturum promittit, pacisci antea potest, ut pro alimentis aliquid ipsi detur: ergo & hac ratione concludi debet, conueniri posse cum eo, qui in monasterium recipiendus est, ut aliquid pro victu præstetur: non enim minus prædicta spiritualia sunt, quam receptio in monasterium, vel monachum, immo magis, & in hanc sententiam dictū S. Thom. accipiendum cenſeo 2. 2. q. 100. art. 3. in responſion. ad tertium, & qui eum sequuntur, & Ang. in verb. Simonia. vers. 4. Sed tu t. ne, & Syluest. eod. vers. Secundam, ubi. Et ita oportet etiam dicere in conscientia, idem & apertius Guliel. Redoan. de Simon. p. 2. ubi quaestionem hanc disputauit. c. 29. nu. 12. vers. Sed tu tene, & nu. 13. vers. Ad capitulum.

Aut queritur, an positio iure simonia committatur. Et in hoc casu concludo simoniam committi. Primo ob hanc potissimum rationem, quoniam id prohibitum habetur in cit. extranag. Sane, ne in vinea Domini de simon. ibi enim prohibetur omnino, ne quid tale exigatur: esto statutum, consuetudoue extaret; cum enim ibi Romanus Pont. abusus quosdam recensisset, qui seruabantur, dum quispiam in religionem aliquam ingrederetur, recipere utique, eos corrigere uolens sic inquit. Nos igitur huic morbo pestiferi cupientes congruam adhibere medelam, & alijs pœnis in talia præsumentes inflētis a iure in suo robore duratis, pœnam adijcere grauiorem, vniuersis Abbatibus, prioribus, decanis, præpositis, & magistris, necnon abbatissis, & priorissis, alijsque prelat'is, quouis nomine nuncupatis, & eorum officialibus quarumcūque Ecclesiarum, monasteriorum, prioratum, domorum, & locorum quorumlibet religionum, ordinum, etiam militarium, tam exemptorum, quam non exemptorum, quocunq; nomine cenſeantur, ac Capitulis, & Conuentibus, & singularibus personis eorum, tenore præsentium auctoritate apostolica, (quamuis sit eis à iure inhibita) distinctius inhibemus, ne tam a maribus, quam à mulieribus uolentibus ingredi eorum religionem, ecclesias, monasteria, prioratus, domus, seu loca in earundem personarum receptione, aut ante, vel post illam, quocunq; passu, prandia, seu cœnas, pecu-

nias, iocalia, aut res alias, etiam ad vsum ecclesiasticum, seu quemuis pium vsum alium deputata, vel deputada directe, vel indirecte petere, vel exigere, quocumq; modo præsumant; sed eas potius cum omnimoda pietate recipiant, ac in victu, & vestitu sicut alias personas suarum ecclesiarum, monasteriorum, prioratum, domorum, & locorum syncera charitate pertractent, &c. Ecce hic apertissime prohiberi, ne quid quacunque occasione exigatur, petaturue, ergo nec pro victu. Secundo probatur id etiam, quoniam rationes, quamobrem prohibitum est, ne quicquam etiā pro victu recipiatur, referuntur in cit. extranag. vers. Ex quibus non enim ea est, quod pro spirituali hæc detur, & promittatur, quo casu simonia à iure diuino prohibita committeretur, sed primo, quia decori Ecclesiasticæ, & immaculatæ religionis detrahitur, quippe quia videtur venalis reddi, unde scandalum nascitur. Item, quoniam plures expensarum onere à sacre religionis proposito retrahuntur: tertio, quoniam diuinus cultus diminuitur, ex quo pauciores in religiones obone ingrediuntur. Postremo iure igitur simonia hic committitur. Tertio facit, quoniam, (ut habetur in compendio Privilegiorum religionū in verb. Moniales in vitium, & referit Nauar. in Man. c. 27. nu. 106. vers. Quarta) Clemens VIII. concessit, ut moniales nullam simoniæ pœnam incurrant propter pacta, & conuentiones in dotibus monialium factas in commodum earum uictum; ergo positio iure prohibitum est, & simonia eodem iure committitur; nam, si eo iure pactio fieri pro alimentis, & victu posset, non necessario requireretur, nec ad id privilegio opus esset; frustra enim petimus a Principe, quod habemus à lege l. 1. ff. ad municip. de inco. sitidem diuino iure id ueritum esset, Ecclesia dispensare in hoc non posset, ut antea uidimus. Concludo igitur positio iure prohibitum esse, ne pro victu, & alimentis eius, qui in monasterium, & religionem recipiendus est, conueniatur, & minus ob alias causas. Imo, vel ad usum pium nihil exigi ex pacto licere, & hanc conclusionem, & antecedentes uerissimas cenſeo, ut quæ ex medullis canonum depromptæ sint.

Excipitur tamen hodie ob privilegium concessum monialibus, ut diximus proxime, nam pro dotibus ad uictum ipsarum pertinentibus ex privilegio, quod habent, moniales pacisci possunt, id quod dixit Nauar. eod. uers. & Ioannes baptista Antonucius in Catechesi Neapolitana lib. 5. de simon. cap. 12. vers. Tertio scias. In hac igitur quaestione sic concludendum cenſeo, sed de simonia, quæ ante ingressum monasterij committi potest, hæc tenus, iam, quando committatur, ubi quis in monasterium receptus est, agamus; cum prius tamen explicauerimus, an receptus in monasterium, uel monachum per simoniam, si in ea profiteatur præsertim, & receptio, & professio ualeant.

B 2

S P M.

- 1 *Receptio simoniaca in monasterium an valeat.*
- 2 *Habitus monialis tributio simoniaca an valeat.*
- 3 *Professio simoniaca facta in aliqua religione an valeat.*

§. II.

Questio proposta nobis explicanda proxime hæc est, an receptus in monasterium, vel monachum si quid tribuat, quo ad professionem admittatur, professio simoniaca valeat. Abb. in c. veniens. num. 4. de simon. & Mar. Soc. Sen. & Fel. concludunt monachum per simoniam receptum remanere monachum, idem Anchar. nu. 4. & Io. de Anan. Probatur autem horum sententia, primo per c. veniens. de simo. nam ibi recepto quopiam in monachum per simoniam præcipitur, ut in alio monasterio in habitu monastico ipsi Deo inferuiat, ergo monachus valuit. Contra inquit nonnulli eo iure propositam conclusionem non probant, tum quod in initio appellatur, qui in monachum receptus erat, presbyter: tum quod esto præcipitur, ut in alio monasterio Deo inferuiat, tamen id fit, ut penitentiam agat, non autem quod monachus remanserit. Hæc Ant. & qui eum sequuntur, cuius responsiones mihi non probantur. Non prior, quandoquidem ante monachatum presbyter erat; non enim verisimile est post ingressum monasterii tam brevi temporis spatio presbyterum factum esse, cum & olim interuallum quoddam inter susceptionem ordinis intercedere deberet, ut habetur in c. 2. & seq. & in c. literas vestras, & in c. dilectus de temp. ord. Non posterior; esto enim in alio monasterio ut sit, præcipitur, quo penitentiam agat, tam in habitu monastico, ut id fiat, additur, ergo monachus remanserit inquit Abb. Quæ tamen responsio cui tibi potest, primum, quod de professione nulla mentio fit. Deinde, quoniam presbyter, qui pecuniam dederat, ut in monasterium reciperetur, bona fide dedit, quam obrem etiam sit, ut pecunia ei restituatur, ut diximus antea. Postremo, quoniam ante professionem multum temporis, scilicet annis spatium, intercedere debet, ut dicitur in c. ad apostolicam de regu. quod temporis spatium intercessisse ibi non apparet, immo etiam contrarium, scilicet statim, atque receptus ille fuit, ipsum Romanum Pont. adiuisse; ex quo igitur Canon ille de professione non loquitur, nec loqui potest, frustra ad questionem nostram allegatur. Unde secundo citatur c. quoniam de simon. nam ibi etiam iubetur, ut moniales, quæ per simoniam receptæ sunt, si in alijs monasterijs recipi nequeunt, ne damnabiliter in seculo vagentur, per dispensationem in eodem recipiantur, ergo tener receptio: nam, si non tenuisset, damnabiliter non vagaretur in seculo; quandoquidem laici remanserunt, quibus in seculo vagari licet, non autem monialibus, quæ iam professe sunt, ut habetur in c. si. de reg. Hic quoque; ca non mea sententia non probat, tum quod receptio ipsa simoniaca fuerat in recipiendo in sorores, non autem ad professionem, ut dicitur ibi in principio;

tum quod multum temporis intercesserat, ex quo moniales illæ fuerant receptæ, & ob id loquitur de illis, quæ ante statutum illud Synodale per simoniam fuerant receptæ: quare professio fieri potuit sine simonia. Ad id loqui potest iura allegata, ubi receptæ volebant remanere in monasterio. Postremo probatur sententia hæc, quoniam per monachatum quis Deo obligatur, ergo obligatio per simoniam non vitiat: nam nec excoicatio vitiat monachatum, ut habetur in c. cum illorum de sen. excom. ergo nec simonia.

Quare contraria opinio nonnulli amplecti sunt, si professionem non tenere. Et hoc ob eam rationem, quoniam in cit. c. veniens de simon. præcipitur, ut pecunia restituatur ipsi, qui eam dedit; ergo monachus, & professio non tenuerunt; nam, si teneret, pecunia habere non posset, ex quo proprium haberet, quod est contra substantiam monachatus; non enim proprium habere possunt monachi, ut habetur in c. cum ad monasterium de stat. monac. & ut dixit Glo. in c. si. vers. Item quid si dicat Profiteor de cod. apposit. & sequitur Abb. ibi. & Card. Hæc tamen ratio nihil facit; nam non idcirco pecunia ei restituatur, ut eam propriam habeat, ubi monachus erit, sed ut secum eam afferat, & eam aliud monasterium habeat, ita DD. ibi.

Quid igitur concludendum? Ego tria contemplanda esse censeo, quo materia hæc absolutam magis habeamus. Primum, an receptio ipsa in monasterium simoniaca valeat. Et in hoc casu teneo ipsam valere; & hoc ob eam rationem, quoniam sic recepti, coguntur renunciare eidem loco, & monasterio, in quod recepti erant, ut dicitur in c. de regulis in vers. Omnino dimittant, & in vers. Cogas eos ad renunciandum de simon. ergo receptio illa tenuit, quandoquidem renunciatio est iuris acq. siti dimissio arg. tot. tit. de renonc. non enim renunciatione opus esset, si receptio non valuisset, cum privatio non datur, ubi habitus non est, arg. l. nemo potest videri. ff. de regu. iur. & l. decem, ubi not. ff. de verb. oblig. Quoad receptionem igitur in monasterium teneo receptionem valere, atque ita indicant iura supra allegata; quis renunciare illud debeat, & in aliud transferri; ut antea vidimus. Alterum est, an habitus tributio valeat, & in hoc casu idem censeo, scilicet valere; nam nullo iure probatur sic receptum monachali habitu priuandum esse, immo iubetur, ut in habitu monastico in alio monasterio Deo inferuiat, ut dicitur in c. ta. c. veniens. Tertium est, an professio ipsa valeat, de qua in primis quod est, & in hoc casu teneo etiam professionem ipsam valere. Primum, quoniam nullo iure cautum est professionem per simoniam factam non valere, ergo nec nos id dicere debemus. arg. l. de precio. ff. de publ. in rem act. Præterea, quoniam solum iure præcipitur, ac cautum habetur, ut per simoniam receptus vel in monachum, vel in monasterium, in aliud monasterium transferat, sicut in cit. c. veniens, & in c. de regularibus & in c. quoniam de simon. nullum autem verbum de professione, ergo sine dubitatione valet. arg. l. cum prætor. ff. de iud. & c. non ne de præsum. Tertio, quoniam ubi Ecclesia voluit ad id per simoniam

nam non valere, id expressit, ut habetur in extrauag. cum detestabile de simon. nam ibi electiones, & collationes beneficiorum per realem simoniam factas, nullas reddit, quod de professione non facit, ergo valet. Quarto, quoniam professio est obligatio quædam, & votum, quæ cum peccato esse potest, arg. c. vnic. de vot. lib. 6. iunct. c. cum illorum de sent. excom. etenim excommunicatus hominum communione vitæ peccat, ut dicitur in ca. illud de cler. excomm. min. & in c. pen. de sent. excom. & tamen receptio excommunicati in monasterium valet, ergo & per simoniam facta professio. Confirmatur ratio hæc, quoniam & ordo, qui non minus sanctior est ipsa professione ob characterem, qui cum peccato esse potest, per simoniam recipitur: ergo & professio emissa valet; ita igitur iuris esse censeo, atque concludo, atque sic sentit Dom. Sor. de iust. & iur. lib. 5. q. 8. ar. 1. in resp. ad argumentum quintum. Et de hac questione itidem satis.

S. V. M. M. A.

- 1 *Religiosus simoniam committit, si pecuniam tribuat, quo ordinis functionem exerceat.*
- 2 *Religiosus pecuniam offerens, ut presentetur Episcopo, quo ad sacramentum penitentiae administrandum eum admittat, simoniam committit.*
- 3 *Religiosus an simoniam committat, si ut opulenter locum habeat, ubi concionetur, pecuniam tribuit.*
- 4 *Religiosus simoniam committit, si pecuniam præstet, quo capellaniam habeat.*
- 5 *Religiosus simoniam committit, qui pecuniam tribuit, ut fiat Generalis, Prouincialis, Visitator, Prior, Abbat, &c.*
- 6 *Religiosi eligentes ad generalatum, prioratum, aliam dignitatem eccl. monachum pecunia corrupti simoniam committunt.*
- 7 *Religiosi an simoniam committant, si pecuniam præstent, quo habeant officia, qua in monasterijs sunt, sed sunt facti.*

§. III.

Vidimus hucusque, quando a religiosis simonia committatur ante religionis ingressum & receptionem; modo videamus, ubi in monasterium quis iam receptus est, in quibus casibus monachus simoniam committat, quo functionem aliquam ibi habeat, quam rem, ut dilucidum habeamus, tres casus contemplabimur. Primum, ubi aliquid tribuitur, quo ea, quæ ordinis sunt, consequatur. Alterum, quo ea, quæ iurisdictionis, vel ipsam iurisdictionem. Postremum ea quæ facti potius sunt.

Quoad primum igitur & concludendum est simoniam committi, si pro exercenda functione aliqua ordinis in monasterio pecuniam tribuat arg. c. ad nostram de simo. Mandamus, ait enim ibi Romanus Pont. quatenus per ministerio exercendo, & cat. nullatenus pecuniam exigatis. Hæc ibi; si ergo pro ecclesiastico ministerio exercendo nihil exigi debet, alioquin simonia committi

tur, nec pro functionibus ordinis exercendis, pecunia tribui debet, ne simonia committatur; quæ doquidem functiones hæc omnium maxime ecclesiasticæ sunt. Idem habetur in c. cum in ecclesiis, & in c. ea, quæ cum sim. de simon. Quare, quod ut fratres cuiuscumque ordinis penitentium confessiones audiant, necessario postulatur, ut a suo Priore offerantur Episcopo loci, ubi monasterium est, quo ipsi probentur ad confessiones audire, ut habetur in Clem. dudum. §. statimus etiam de sepul. & apud Trid. Synod. sess. 23. c. 15. de refor. ob eam rem, si pecuniam tribuat quoad munus hoc admittantur, simoniam committent. Sicut et qui pecuniam tribuit, quo ad concionandum admittatur.

Verum quid de eo monacho, qui ut opulenter aliquem locum habeat, ubi concionem quæ drageimæ tempore habeat, pecuniam tribuit, pollicetur, an hic simoniam committit? Ego sentio simoniam hunc non committere; nam pecunia non tribuitur, quo concionandi facultatem habeat, sed ut habeat, unde commodius viuat, & plus lucratur, quod est avaritiæ specimen præfert, non tamen simonia committitur: alioquin sacerdos, qui eligit potius ire ad diuina facienda aliquo, ubi præter pecuniam, & prandium tribuitur, quæ eo, ubi aut pecunia, vel prandium tantum datur, simoniam committeret, atque sic sentit Caiet. 2. 2. q. 100. art. 3. in resp. ad prim. vers. Ad secundam; nam ait simoniam non esse, quod prædicator aliquis libentius in loco, ubi maiorem scilicet taxam elemosynam, quæ alibi, prædicet; idem Guliel. Redo. 3. p. c. 18. nu. 24. Atqui an simoniam monachus committit, qui impetrat a suo priore facultatem eundi foras ad diuina facienda, promittens ei aliquid se daturum? Sic; nam pro usu iurisdictionis dat, quo casu simonia committitur.

Simoniam etiam monachus committit, ubi monasterium animarum curam habet, capellaniam, si quo eam consequatur, aliquid ei promittit, ut habetur in c. non satis de simo. Nec prioratus, vel capellaniam quælibet monachorum, aut clericorum, annua detractione vidantur. Nec ab eo, cui regimè ipsarum committitur, pro earum commissione vllum precium exigatur; unde quis quis contra hoc decretum attentare præsumpserit, tam ille, qui dederit; quam ille, qui receperit, vel consenserit, partem se cum Simone non dubitet habiturum. Hæc ibi, ex quibus patet simoniam committi, ubi quid tribuitur, promittitur, quo aiarum curam quis habeat; sed de ijs, quæ ordinis sunt, hæc enus; id de ijs, quæ iurisdictionis sunt, agamus.

Quoad iurisdictionem igitur; hic est enim secundus casus, quem contemplandum nobis proposuimus, concludo breuiter monachum, qui ut functiones iurisdictionis exerceat, aliquid tribuit, promittit, simoniam committere, arg. tot. tit. ne per lat. vic. sias, & c. ad nostram de simon. Multo magis, qui magistratum aliquem in monasterio iurisdictionem habentem pecunia comparat, quicquid iurisdictionis illa Ecclesiastica spiritualis res est, & ob id sine simoniæ vitio alienari non potest pecunia steruente. Quod igitur, ut fiat Generalis, vel Prouincialis,

vel Visitator, vel Prior, vel Abbas sui ordinis, pecuniam tribuit, sine dubitatione simoniam committit; nam hi omnes iurisdictionem Ecclesiasticam in alios monachos, & fratres consequuntur, arg. c. ad nostram de appell. & c. ea, quæ de statu monac. & vt tradidit pluribus Abb. in c. cum contingat, nu. 2. cum multis seq. de for. compet. atque de prioratu sic habetur speciatim in cit. cap. non facis, ibi. Nec prioratus, scilicet simoniam committi, si precio comparetur: idem in c. 2. vers. Prioratus quoque de stat. monac. Immo & electores ipsi, & qui suffragij præstandi potestatem habent, si pecunia corrupti hinc, illum elegerint simoniam committent, arg. c. de hoc de simon. & c. nobis, eod. Qui itidem pecuniam præstat, vt in hoc, illoque monasterio collocetur, simoniam etiam committit, id enim non potest, vt dicitur in c. 2. vers. Prioratus quoque, seu obedientiæ de statu. monac. idque iure merito; nam, si vt quis primo in monasterium recipiatur, simoniam committit, pecuniam præstando, vt antea probauimus: multo magis, si receptus pecuniam præstat arg. c. quemadmodum de iur. iur. & l. patre furio ff. de ijs, qui sunt sui, vel alien. iur. Simoniam itidem committit monachus, qui de delicto accusate iudicem corrumpit suum, quamobrem iniuste absoluitur arg. ca. nemo presbyterorum de simo. Et de iurisdictione itidem satis.

7 Quoad tertium, scilicet vbi agit de iis, que facti potius sunt, sic distinguendum censeo. Aut sunt munera, quæ solis sacerdotibus, & clericis committi solent, cuiusmodi est officium magistri nouitiorum quoad mores, magistri chori, Syndici: & in his casibus simoniam committi cõcludo, si pecunia officia hæc comparentur; sic enim habetur in c. si quis Episcopus r. q. 1. & in ca. saluator. cod. q. 3. Aut sunt munera, quæ & laicis cõcedi solent, vt officium musice canendi, organa pulsandi, nec non campanas, item cellæ vinariæ officium, pœnoris, nec non culinæ, & huiusmodi, & hæc officia, si quis pecunia comparet, simoniam non committet, quandoquidem nec per se spiritualia sunt, nec personæ quæ ea exercēt, semper clerici sunt. Hinc videmus laicos cantores cõduci, vt suo cantu diuina celebrent, sicut etiam, qui organa pulsant, & campanas. In hac igitur questione sic concludendum censeo; iam pœnas explicemus, in quas incidunt religiosi, vbi pro ingressu simoniam committunt.

S V M M A.

- 1 Monasterio eijci quis debet, in quod per simoniam receptus est, & in arctius transferri, quæ duæ regulæ declarantur, quousque pateant.
- 2 Monasterium per simoniam ingressus deponi potest, si per accusationem id constet.
- 3 Monasterium ingressus excommunicatus etiam est, si quid ante, vel post per simoniam tribuat.

S. IIII.

De pœnis agendum nobis proposuimus, quibus afficitur, qui pro ingressu monasterii simoniam committunt. Verum, quo rē hæc magis absolutam habeamus primum de pœnis eius, qui per simoniam recipitur, deinceps de pœnis eius, qui recipit, agamus.

1 Primum igitur monasterio, in quod per pecuniam receptus quis est, priuari debet, vt habetur in c. veniens, & ibi not. Abb. & Mar. Soci. Sen. & in c. de regularibus, & in c. dilectus filius, & in c. quoniam de simon. Idque iure merito: scandalum enim daretur, si in eo monasterio, quod precio quodammodo sibi comparauit, iureret: vulgo enim fortasse diceretur monasterium hoc venale est, & ob id, qui vult aditum sibi in illud appetiri, pecuniam secum ferat. Ob scandalum igitur excludi ab eo debet arg. cit. c. de regularibus in fine. Præterea i eo peccauit, ergo eo priuari debet: sic enim & beneficium per simoniam reale adeptus, retinere illud non potest, & habetur in Extrauag. cum de testabile de simon. Id quod locum habet, esto, qui in monasterium receptus est, simoniam non commiserit, vel quia bona fide aliquid dedit existimans id licere, vt in cit. c. veniens, vel alia ipso ignorante, nec ratum deinceps habere: vt in cit. c. de regularibus. Postremo locum habet non solum in monachis, verum etiam & in monialibus, & in omnibus regularibus, vt habetur in c. quoniam de simon.

Excipitur tamen primo, vbi receptus simoniam ipse non commisit: nam tunc posteaquam illud monasterium renunciauerit, si absque scandalo esse ibi poterit per dispensationem, vt ibi maneat, concedi poterit. Si autem ignorantibus ipsis pecunia data fuerit, dicitur enim in cit. c. de regularibus, cogat eos ad renūciandum loco eidem, & postmodum in ipsum redire, si ibi absque scandalo potuerint remanere. Ecce hic habetur cessante scandalo, dispensari posse, vt remaneant in eo monasterio, qui alio pecuniam præbente, in monasterium recepti sunt, atque sic not. Gloss. ibi in verb. Ignorantibus.

Item excipitur, vbi simoniam ipse commisit, & monasterium aliud non adest, vbi collocetur, nam, posteaquam renunciauerit, per dispensationem in priori monasterio esse ei licebit, ita DD. concludunt, vt ait Abb. in ca. dilectus filius. 2. de simon. id quod fit, ne cum scandalo, & salutis suæ periculo vegetur, vt habetur in c. quoniam de simon. iun. c. si de regular.

Postremo excipitur, vbi professionem nondum emisit, nam tunc inuitum non cogi sentio ad transferendum se alio, si monachus esse nollit, non enim tunc vagatur cum salutis suæ periculo, ex quo per professionem nondum obligatus est. Poterit igitur ad seculum redire. Nec repugnant iura allegata, quæ volunt, vt tales in alio monasterio collocentur, nam locum habent, vel vbi monachi esse volunt, vel vbi iam professi sunt.

Secundo loco exclusus monasterio, in quod per simoniam

simoniam receptus erat, in arctius monasterium transferri debet, ubi delictum commissum deploret, ut dicitur in cit. c. de regularibus, & in c. dilectus filius, & ibi not. Abb. ac DD. & in cit. c. quoniam. Eiusdem tamen regulæ monasterium esse debet, ut habetur in allegat. c. quoniam, & c. de regularibus in fine. Arctius autem monasterium dicitur, ut ait Anton. quem sequitur Felin. in cit. c. de regularibus, quod in solitudine collocatum est, id quod habetur in cit. c. de regularibus. Generatim autem Arctius monasterium illud appellari censeo, ubi partium uiguitur, & disciplina monachatus diligentius seruatur. In arctius monasterium igitur collocari debet.

Excipitur tamen, ubi, qui receptus est, simoniam ipse non commisit, sed alius eo ignorante, nec ratum habentem: hic in aliud monasterium simpliciter collocabitur ad inferiendum Deo, ut dicitur in c. ueniens in fine, & in cit. c. de regularibus vers. si autem ignorantibus: non autem arctius monasterium quæretur, ut delictum deploret, ex quo ipse in hoc non peccauit, arg. l. sanctimus. C. de pœn. & c. 2. de constit.

Item excipitur, vbi per simoniam receptus professionem non fecisset, tunc enim, si monachus esse non uult, in arctius monasterium detruendi non poterit, sed alia pœna arbitraria punietur.

Postremo excipitur, ubi monasterium arctius non est, tunc enim in alio monasterio eiusdem ordinis, uel in eodem, si alius non adfuerit, collocabitur, ut aiunt DD. in cit. c. dilectus, & ibi Abbas Socin. Et de hac pœna satis, quæ tunc locum habet, ubi per inquisitionem de simonia quis conuictus est, ut dicitur in cit. c. dilectus filius: nam si per accusationem alia pœna etiam afficitur.

Item locum habet, ubi id, quod diximus, ubi simonia probata est, secus ergo, si denunciatus quis non esset, & iudicis sententia non interuenisset, nam, ex quo pœna est, & ad eam inurendam iudicis executio necessarii postulatur, in foro cõscientie non obligat, ut ait Gloss. communiter recept. in c. fraternitas, r. 2. q. 2.

Postremo locum non habet in simonia mentali, ut habetur in c. fin. de simon. nam, ex quo pœna proposita ab ecclesia inuitur, simonia uero mentalis occulta est, Ecclesia de occultis non iudicat, ut dicitur in c. sicut tuis in fine, & in c. tua, de simon.

3 Tertiõ pœna hac afficitur, qui per simoniam in monasterium receptus est: nam, si per accusationem conuincatur, deponi poterit, ut dicitur in cit. c. dilectus filius iun. & Gloss. Seueritatis, modo ipse simoniam commiserit, uel alius eo sciente, ac ratum habente. Ergo secus, ubi ipse simoniam non commisit, nec alius eo sciente, ratum habente, arg. c. de regularibus uers. Si autem ignorantibus eod. Secus etiam si ordinem non habeat: nam, ex quo dispositio ipsa proprie ab ordine fit, qui ordinem non habet, ab eo deponi non poterit, ubi enim habitus, non est, ibi priuatio dari non potest, arg. l. decem, & ibi not. ff. de uerb. oblig.

4 Postrema pœna est, quoniam, si ante receptio-

nem, uel post, exigentibus profunt uose, prandium, cenam, aut aliquod aliud dederit, esto in usum pium uertatur, tamen in excommunicationem incidit, ita habetur in extrauag. sane, ne in uinea domini de simon. ergo secus, si ex benignitate, & ulro aliquid offerat, ut habetur ibi in uers. Illud dumtaxat, & facit cit. c. dilectus filius in fine de simon. Secus etiam si non exigat, sed gratiose illud petant, exempli gratia dicendo Fac nobis lautum conuiuium, ut ingressus tui memores esse possimus, uel quid huiusmodi: nam solum excommunicantur, qui quasi debitum exigunt, per cit. extrauag. ergo alia secus, iam pœnas, in quas incidunt, qui per simoniam in monasterium quem recipiunt, explicemus.

S V M M A.

- 1 Pecunia data pro ingressu monasterij in utilitatem eius monasterij uertenda est, in cuius iniuriam est data.
- 2 Religiosus, seu monachus pecuniam recipiens, ut in monasterium quem recipiat, suspendi ab officio debet.
- 3 Religiosus, seu monachus pecuniam recipiens, ut in monasterium quem recipiat, expelli debet ab eo monasterio.
- 4 Religiosus, seu monachus pecuniam recipiens, ut in monasterium quem recipiat, accusatus, de hoc deponi debet.
- 5 Religiosus, seu monachus pecuniam recipiens, ut in monasterium quem recipiat, excommunicatus etiam est.
- 6 Moniales recipientes in monasterium, si pro uictus gratia paciscuntur de dote simoniam non committunt.

S. V.

Qui uerò pro recipiendo quem in monasterium, monachus uel pecuniam accipit, his pœnis afficitur. Primum pecunia accepta in utilitatem eius monasterij uertenda est, ad cuius iniuriam est data, arg. c. audiuimus de simo. uide tamen Tab. 4. capit. 6. ubi rem hanc pluribus egi.

2 Item hic, qui pecuniam accepit suspendi ab officio debet, si per inquisitionem contra ipsum agatur, ita dicitur in c. ueniens, de simo. nam ibi, cum quidam monachi pecuniam accepissent, pro recipiendo quendam in monasterium, mandat Romanus Pont. ut ab officii executione suspendantur, ergo suspendi in hoc casu simoniam committens debet. Id quod locum habet, esto de temporali dando tantum conuentum sit, nõdum autem datum: nam simonia nihilominus commissæ est spirituali tradito, ita not. Abba. ibi, nu. 2. & sequuntur DD. Item locum habet nõ solum, ubi monachus solus tantum simoniam committit, uerum etiam, & ubi omnes uel monasterium, modo uniuersi pecuniam acceperint, arg. cit. ca. ueniens. Immo omnes, qui de capitulo sunt, puniri debent, esto nihil acceperint, si non contradixerint: nam ita dixit Innoc. in c. r. de iis, quæ sunt maior.

à maior, part. ca. & sequitur Abb. in eo. c. ueniens, num. 3. Hæc autem suspensio quid operetur, & à quo tollatur, ex quo non ad correctionem, sed ad pœnam inuritur, declarauimus, in Tract. de susp. cap. 5. Ex his iam patet, qui repugnarunt, ne per simoniam reciperetur quis in monasterium, ex quo culpa uacant. puniendos non esse. Immo, qui uel ob imperitiam, uel ob negligentiam, uel ob timorem aliquem non repugnarunt, neque conseruerunt, mitius cum ipsis agendum esse.

Tertio alia arbitraria pœna puniri hic debet, & donec eam peregerit, à sacrorum ordinu executione suspendi, ut dicitur in c. dilectus filius secundo, de simo. Et hæc pœna suspensionis differt à superiori suspensione; nam hæc durat, quousque penitentiam iustam peregerit, ut dicitur in eo. c. dilectus in uersu. Et donec, & ipsa pœna ipso iure tollitur, ut probauimus in eod. Tract. de susp. ab superiori suspensio perpetua est, & non solum ab ordine, sed ab alio officio suspendit.

3 Quarto de suo monasterio expelli quoque debet, & in aliud arctius ad agendum pœnitentiam detruendi, ita habetur in c. quoniam, & ibi DD. not. de simon. Et hæc locum habent, ubi per inquisitionem actum est.

4 Quinto si monachus ratione hac simoniam committens accusatus sit, & probatum crimen, tunc deponi debet, ut dicitur in c. dilectus in p. Gloss. Seueritatis, atque sic concludunt DD. communiter Imol. & Host. in cit. c. quoniam, & Abb. ibid. num. 5. quam sententiam ego ut uerissimam sequor, ut scilicet per inquisitionem conuictus prioribus pœnis afficiatur, per accusationem uero deponatur, nam ita habetur in cit. c. dilectus. Et si contrarium diceremus, canonem illum correctum esse dicendum esset, quod est absurdum, ex quo nullo iure id cautum habemus, & iurium correctio uitanda est, arg. c. cum expediat de elect. lib. 6. & l. r. C. de inoff. dot. Et quamuis Glo. contrarium senserit in cit. c. quoniam, ibi, Credo quod hodie, ubi ait se credere correctum esse cit. c. dilectus, & solum monachos simoniam in hoc casu committentes hac una pœna afficiendos esse, ut de suo monasterio expellantur, & in arctius monasterium ad agendam pœnitentiam detrudantur, siue per inquisitionem, siue per accusationem, de simonia constet; à proposita conclusione nihilominus discedendum non est, quæ communis est, & ut diximus, ne cit. c. dilectus, correctum dicamus. Non igitur Gloss. hæc audienda est, sed superior sententia amplexanda, ut scilicet, si per inquisitionem de simonia conuicti sint, in arctius monasterium detrudantur; si per accusationem deponantur. Nec repugnat huic sententiæ c. inquisitionis de accusat. ubi uel per accusationem, uel per inquisitionem agatur, depositio semper fit: nam ius illud locum habet, ubi simonia in ordine, uel beneficio commissa est, non autem alibi, ita Inno. in cit. c. dilectus, & in eo. c. quoniam, ubi Hostien. & Abb. idem sentiunt, & Felin. in fine, qui opinionem hanc communem sentit. Hæc igitur sunt pœnæ recipientium in monasterium

aliquem per simoniam, quæ pœnæ per sententiam inferuntur. Quare, nisi sententia iudicis interuenierit, nulla inferitur; non enim in conscientia foro pœnas à iure positio constitutas subire quis cogitur, ubi iudicis opera postulat, nisi iudicis sententia prius interueniat, ut dixit Gloss. communiter recept. in c. fraternitas, r. qu. 2. & facit c. eum secundum leges §. si. de hæret. lib. 6. Non etiam locum habebunt, si conuicti non fuerint, quamuis, si fuerint infamati, purgare se debent, ut dicitur in c. in sinuatum, de simon. Non denique locum habebunt hæc pœnæ in simonia mentali ob c. fin. de simon. ex quo Ecclesia de occultis non iudicat, ut dicitur in c. sicut tuis in fine, & in c. tua nos eod. de simon.

5 Postremò si monachi pro prandio aliquid ab ingressu monasterii petierint, uel ob aliquod aliud, ipso iure excommunicati sunt, ut habetur in extrauag. sanè, ne in uinea Domini, cuius ablutio Romano Pont. reseruat est.

6 Excipiuntur tamen moniales, & nam, ut habetur in Compendio Priuileg. in uerb. Moniales, num. ultim. à Clemente Septimo concessum, seu permissum est, ut moniales nullam simoniæ pœnam incurrant propter pacta, & conventiones factas de dotibus monialium pro eorum uictu, atque sic dixit Nauar. in Man. cap. 27. numer. 106. uersu. Quarta quod Clemens Septimus, & in consil. 50. num. 3. uersu. Non obstat dicere de regula. lib. 3. & Ioann. Bapt. Antonucius in Catechesi Neapolitana lib. 5. cap. 12. uersu. Tertio scias hodie, atque sic consuetudine seruatur. Hoc tamen uerum est, ubi pro alimentis dos petitur, quod re dubia præsumitur, secus autem si pro ingressu, tunc enim simonia committeretur, & moniales punirentur: sed de pœnis, quæ pro ingressu simoniacho inferuntur hæcenus: ad pœnas trãseamus, in quas incidit ob simoniam ab ipsis monachis post ingressum commissam, id quod in sequenti præstabimus.

S V M M A.

- 1 Monachi, seu regulares quibus pœnis afficiuntur, si simoniam committunt in iis, quæ religionis propria non sunt.
- 2 Regularis per simoniam realem ordinem accipiens actiua, & passiuua uere etiam priuatus est.
- 3 Regularis simoniam committens in spiritualibus, quæ religionis sunt, quibus pœnis afficiatur.
- 4 Regularis minorum S. Francisci de obseruantia simoniam committens in electionibus aut Generalis ministri, aut Prouincialis quem subornado ipso facto excommunicatus est, & uoce actiua, & passiuua perpetuo caret.
- 5 Subornatus in electionibus prædictis, item in, pro quo subornatio facta est, eisdem pœnis afficiuntur, si subornantem non detulerint.
- 6 Subornatio licita non punitur.
- 7 Regularis extra religionem quorumuis fauorem procurans, ut officium obtineat, excommunicatus est, actiua, & passiuua uoce priuatus, & carceri per mensem

sem mancipari debet, modo tamen fauore usus sit. Bulla Pij Quinti refertur, quæ subornantes prædictos punit.

§. VI.

Quibus pœnis afficiuntur, qui pro ingressu monasterii aut dando, aut accipiendo, simoniam committunt, uideamus, iam quibus pœnis afficiantur monachi, seu regulares iam facti ob simoniam commissam, uideamus.

1 Pro regula igitur habebimus primò, ubi regulares in spiritualibus communibus simoniam committunt eidem pœnis affici, quibus alii eandem simoniam committentes. Et hoc ob eam rationem, quoniam contra ipsos speciatim ferè nihil cautum est. A communibus regulis igitur non discedemus, arg. l. iubemus, C. de testam. & l. precipimus, C. de appell. Excipitur tamen ubi ordines per simoniam hic regularis adeptus est: nam præter communes pœnas relatas à nobis in Tab. 4. cap. 4. hac propria afficitur, quod actiua, & passiuua uoce ipso iure priuatus est, ut habetur eod. cap. §. 1.

2 Secundo loco pro regula habebimus, & communibus pœnis affici regulares simoniachos, qui simoniam committunt in officiis, quæ religionis propria sunt ob rationem in regula priorè allatam.

3 Excipitur tamen quoad regulares minorum, S. Francisci de obseruantia, ubi quis eorum in electionibus aut Generalis ministri, aut Prouincialis, aut Procuratoris generalis quem subornauit: nam subornans aut in ipsis electionibus, aut ante eas per sex menses ipso facto excommunicatus est, uel pro se, uel pro alio subornauerit, & absolutio excommunicationis huius, articulo mortis excepto, Romano Pont. reseruata est. Item uoce actiua, & passiuua perpetuo caret. Hæc eadem pœna afficitur subornatus, et is, pro quo subornatio facta est, si subornantem non detulerint, ut habetur in Bulla Pij Quinti incip. Pastoralis. lata anno Domini 1571. Anno Pont. sui sexto. Excipitur tamen, ubi subornatio bona fide, & ad bonam finem facta est, exempli gratia, quis persuasit, ut idoneus, & religioni ut ilis eligeretur, atque sic consuluit Nauar. consil. 20. de sent. excom. lib. 6.

4 Postremò, qui ex eisdem fratribus extra religionem ad officium obtinendum, quorumuis fauorem procurauit, hic etiam excommunicatus est. Actiua, & passiuua uoce priuatus. Postremò carceri per mensem mancipari debet. Excipitur tamen, ubi qui literas huiusmodi impetrauit, ipse, fauore uel ipso usus non est, tum quod uerba eum effectu accipienda sunt arg. l. 1. §. hæc autem uerba, si. quod quisque iur. tum quod cessat causa finalis, quia scilicet non corrumpuntur electores, ergo & lex cessare debet, arg. c. cum cessante de appell. atque sic respondit Nauar. hac de re consultus in consil. 21. de sent. excom. lib. 5. Hæc autem, quæ diximus de subornatione, & fauore locum habente, esto per simoniam non interuenit. Verum quæ uerba Bullæ, quæ prædicta continent, non passim habentur, ob eam rem ipsa huc

inferenda curauimus. Sic ergo habetur in ea Bulla Pastoralis, quæ loquitur tamen de electione, & officio ministri Generalis, & aliorum superioru Ordinis minorum S. Francisci de obseruantia.

8 Qui uerò in electionibus, ubi dicitur n. ibi, uel ante eas per sex menses pro se, uel pro alio subornauerit, excommunicationis sententiam ipso facto incurrat, à qua nisi à Romano Pont. pro tempore existente præterquam in mortis articulo, absolui non possit, ac uoce actiua, & passiuua perpetuo careat subornatus, uel alius, etiam pro quo subornatio fiat, qui subornantem non detulerit, eandem pœnam incurrare censetur.

Qui autem ad officium obtinendum quorumuis fauorem extra Religionem procurauerit, ultra prædictas pœnas per mensem carceri mancipetur, Hæc ibi, ex quibus proposita habentur: sed de religiosis hæcenus, ad laicos christianos transeamus.

De laicis christianis, an simoniam committant. Cap. V.

S V M M A.

- 1 Laici christiani simoniam committere possunt, uel sint. Liberi Serui Viri Mulieres Reges Imperatores.

LAICI quoque Christiani simoniam committere possunt, ut habetur in c. 1. de simo. nam ibi dicitur nec notarium quidquam pro instrumento ordinu susceptorum accipere debere, sicut nec Episcopus pro manuum impositione, at Episcopus contrarium faciens simoniam committit, ergo & notarius, ergo & laicus: nam notarii laici sunt, cum clerici esse notarii nequeant, ut habetur in c. ne clerici, & ibi not. ne clerici, uel monachi, & ut ait Rebuff. in Prax. benefic. in titu. de mission. in possess. nu. 23. Idem probatur in c. cum essent, & in c. nemo, & in c. sicut tuis literis, ibi. Quamuis idem secundum sacrorum canonum de simon. Postremò id probatur ratione: nam delictum hoc uendendo, & emendo spiritualia committitur, ergo & laici delictum hoc committere possunt, cum & ipsi in primis contractus inire queant. si ergo laicus, uel quo ordinibus iniuriatur, sacramentumne aliud ipsi conferatur, uel à censuris absoluat, pecuniam præter, simoniam committet, arg. ca. aures. de simon. cum siml. Hæc autem regula locum habet uel laici liberi, seruiue sint, uel mulieres, uiriue, uel Reges, uel Imperatores, ac demum in quocunque dignitatis gradu sint, ut habetur in extrauag. cum detestabile de simon. & in c. de hoc

hoc eod. in antiqu. & in cap. quoniam eod. Sed de his hæcenus iam ad eos transeamus, qui Christi fidem baptismum non susceperunt.

De Infidelibus, an simoniam committant. Cap. V.

S V M M A.

- 1 Infideles simoniam committere possunt.
- 2 Infideles, si christiani fieri velint, & nemo baptizare ipsos velit, nisi pretio dato, an sine simonia vitio ipsum dare possint.
- 3 Baptizandus, qui rationis usum habet, vel in articulo mortis constitutus sit, pretium pro baptismo dare non debet.
- 4 Aqua baptismi etiam benedicta emi potest, quatenus aqua est, sine simonie vitio.
- 5 Baptismi adipiscendi gratia extra mortis periculum pecunia dari non debet.
- 6 Baptismi character confertur, esto per simoniam confertur.
- 7 Infante in articulo mortis constituto, si non adest, qui eum baptizare velit sine pretio, an liceat pecuniam dari, & qua ratione.
- 8 Baptismum conferre si quis nolit, nisi sibi iuretur pretij nomine aliquid dari, an iurare tunc nobis liceat.

INFIDELLES quoque, qui baptismum non susceperunt, simoniam committere possunt: tum quod contractus de iure gentium sunt, ut habetur in §. ius autem gentium in iusti. de iur. nat. gent. & civil. & in l. ex

hoc iure, ff. de iusti. & iur. ergo & a gentib. que Christum non norunt, simonia committi potest, quæ per contractus fit, ut infra suo loco uidebimus, tum quod meliori conditione esse non debent ipsi christianis, arg. c. iudex 2. de iudg. & ex tranag. dignum eod. Hinc in ueteri testamento Iafon Antiochius, qui sacerdotium Iudeorum uendidit, delictum hoc simonie commississe dicitur in cap. sicut eunuchus, & ibi Gloss. in uerb. Antiocho r. q. 1. Nec repugnat, si dicatur simoniacos in censuras aliquando incidere, quarum ipsi infideles capaces non sunt: nam aliis poenis arbitrariis afficiuntur, arg. c. postulasti de iudg. & ut tradidit Menoch. de arbit. iud. li. 2. centur. 5. cas. 449. Si ergo baptismum sibi dari pretio curent, simoniam committent.

- 2 Verum quid si baptizari quis uelit, & nemo sit, qui eum baptizet, nisi pretio dato, an dare illud poterit? Quoad questionem hanc, quam mox uet. Gloss. in c. baptizandis, r. q. 1. & tractarunt DD. & Abb. in c. cum in ecclesia, de simon. uarię DD. sententię sunt: nam quidam, ut ait Gloss. in cit. c. baptizandis, sic distinguunt. Aut baptizatus adultus est & in hoc casu nihil pretii nomine dandum esse inquit, tum quod, ut hic saluus sit, sola fides ei sat est, quandoquidem baptismum si

minis baptizatur, quod aquæ baptismi uicem sustinet, ut dicitur in c. baptismi uicem de consecr. d. 4. & c. 2. de presbyter. non bapt. & in c. 2. de bapt. tum quod se ipsum in hoc casu baptizare potest. Hanc opinionem sequitur Gloss. ibi, sed rationem secundam improbat, ac recte, quatenus continet se ipsum baptizare quem posse: nam saluum hoc est, nemo enim se ipsum baptizare potest, sicuti hoc expressum, & probatum multis rationibus habetur, in c. debitum, de bapt. Aut infans est baptizandus, & in hoc casu inquit afferentes, parente sue infantis potius baptismum administrare huic debere (modo id sciant, ac possint) quam pecuniam dare. Si uero modum, ac formam baptizandi ignorent, ratione uel alia impediatur, quominus baptizare possint, potius permittendum esse, ut puer sine baptismum moriatur, quam quicquam pretii nomine presteretur, concludunt. Et hanc opinionem sequuntur Syl. & nonnulli alii ab eo cit. in uerb. Simonia, num. 8. uerb. Octa uo queritur in uerb. Tertium. Glo. uero in cit. c. baptizandis, horum sententiam, quoad primam partem sequitur, non autem quoad secundam: nam, si nemo ad sit, qui baptismum infanti administraret, ait se potius pecuniam daturum, quam permissurum, ut sine baptismum moriatur, quandoquidem sine baptismum saluus esse non potest, & hæc Gloss. sequuntur in omnibus Abb. in c. cum in ecclesia, num. 5. & Mar. Socin. Sen. num. 2. uerb. Extra Gloss. de simon. & Caietan. 2. q. 100. art. 2. & Ange. in uerb. Simonia, num. 12. uerb. Vtrum possit aliquid sine simonia dari, presbytero pro baptismum, & etiam Ioan. Tabien. eod. num. 29. uerb. Vigesimo octauo. Ex quibus omnibus duæ opiniones colliguntur, quarum altera eorum est, qui in nullo casu pro baptismum suscipiendo pretii nomine quicquam dandum inquit. Alii uero contrarium sentiunt in infante, ubi nemo est, qui baptizet. Quid igitur concludendum? Ego, ut rem dilucidior reddam, premitto prius quædam communiter à DD. recepta.

- 3 Quotum primum est, si adultum, qui rationis usum habet, & baptizari cupit, quo baptizetur, pecuniam prestare non debere: nam in hoc casu saluus fieri potest, ex quo per eum non stat, quominus baptismum suscipiat, ut habetur in c. debitum, de bapt. cum supra citat. nam & communis cum Theologorum, tum iuris Pontificii interpretum sententia hæc est, etsi nonnulli contrarium fenserint, ut infra dicemus.
- 4 Alterum, itaque baptismi, esto benedicta sit, emi posse, atque sic dixit S. Thom. 2. 2. q. 100. artic. 2. in resp. 1. arg. quem sequitur Ioan. Tabien. in uerb. Baptismus, 6. num. 4. uerb. Tertio utrum aliquis, & Felin. in c. cum in ecclesia de simon. & Guliel. Redoan. de Simon. p. 3. cap. 5. num. 18. idque & ego sentio, dummodo respectu habito ad aquam, non autem ad benedictionem uendatur, aut ematur: nam & ratione hæc calix consecratus, consecratusque uestes uedi possunt, ut suo loco probabimus, atque sic DD. communiter concludunt: sicuti e contrario communiter sentiunt simoniam

simoniam committi, si respectu habito ad benedictionem uendatur.

Tertium, quod premitto est, ubi adiri potest, qui sine pretio baptismum administret, ut potest, quia infans in mortis periculo non uersatur, tunc pecuniam huic dandum non esse, etenim in hoc casu nec ab excommunicato notorio, denuntiatore baptizari quis debet, esto pecuniam nolit, ut probauimus in Tractatu de censuris.

- 5 Quartum est, quod premitto, scilicet nihil dandum esse pretii nomine, & ut baptismus ematur, esto sine pretio puer moriatur. Et hoc ob eam rationem, quoniam mortiferè peccatur, ut habetur in Act. Apostol. cap. 8. & ut infra suo loco probabimus, at, ut alius saluus sit, & ut proximum à peccato liberem, charitas non uult, ut ego salutem meam contemnam, magis enim salutem animæ meæ, quam proximi diligere debeo, ut docuit S. Thom. 2. 2. q. 26. art. 4. in resp. nam & ibi ait nos non debere subire aliquod malum peccati, quod contrarietur beatitudinis participatio, ut proximum à peccato liberemus: ergo, ne puer sine baptismum pereat, baptismum emere non debemus: quare, si sacerdos uellet, ut iuraret quis fe pretii nomine dare, non deberet, ut infra conclusionibus.

Premitto denique, si nihilominus baptismum pretio comparetur, & sic simoniace conferatur, modo reliqua ad ipsam conferendum necessaria adhibeantur, baptismum conferri, & ualere, ut in fra suo loco probabimus.

- 7 His sic præmissis, reliqua dubitatio est, ubi infans in periculo mortis est, & non est, qui sine pretio eum baptizet, an tunc pecuniam huic dari possimus, non pretii baptismi nomine (id enim non debere conclusimus proxime) sed ut ille inducatur ad baptismum conferendum, ne puer ille sine baptismum moriatur, ac pereat: in qua questione breuiter concludo, pecuniam tunc dari posse, ut conclusit etiam Guliel. Redoan. p. 1. cap. 6. num. 8. uerb. Et de infante baptizando ob necessitatem, cuius gratia multa conceduntur, ut ibi per eum, & 3. p. cap. 5. num. 16. ubi etiam questionem hanc disputauit, & Dom. Sot. de iusti. & iur. lib. 9. q. 6. art. 1. in resp. ad 1. argum. uerb. Ad primum igitur, ubi tria ergo sacerdos. Primum, quia ex parte dantis simonia non est: nam non hoc animo dat, ut baptismum emat, sed ut inducat ministrum ad baptismum conferendum, & ut auaritiæ eius expellat: ergo ex eius parte simonia non est, cum simonia sit studiosa uoluntas emendi spirituale, ut dixi in initio. Præterea confirmatur hæc conclusio, quoniam statim atque homo natus est, ius habet petendi baptismum, & in eius quasi possessione est, ergo simoniam non committit, si quod tribuat, ne impediatur, quo minus baptismum consequatur, & sic ut suam uexationem redimat, ut dixit Sot. ibid. nam ne in iure suo molestia, quis de facto afficiatur, esto spirituale ius sit, pecuniam dando simoniam non committit, ut dicitur in c. dilectus filius, de simon. quam obrem factum est, ut nonnulli existimarint, & adultis id hoc casu

licere, præsertim cum fieri possit, ut damnentur, si attriti tantum moriantur, ita Adr. quod lib. 9. art. 3. ad 3. & Supplen. & Gabr. 4. d. 2. q. 2. art. 2. præposit. 7. & idem de sacramento penitentię, quæ opinio probabilis est, nec mihi displicet, esto Sot. ibid. contrarium fenserit. Tertio facit, quoniam & si peccat, qui impellit aliquem, quo cum usuris pecuniam mutuum ei præstet, si aliunde sibi prospicere potest, tamen peccati culpam euadit, si necessitate confictus ab eo, qui alius sine usuris mutuum pecuniam ei dare non uult, sub usuris pecuniam accipit, ubi aliunde sibi consulere non potest, ut not. in c. super eo de usur. & Abb. in ca. cum in ecclesia, num. 6. de simon. ergo idem in casu nostro: ualeat enim argumentum ab ulura ad simoniam, & e contrario, ut dixit Bero. conf. 207. num. 14. uol. 3. In hac igitur questione sic concludendum censere: nam & in hanc sententiã opinionem accipiendam esse censo Caiet. Ioan. Tabien. Abb. Felin. Mar. Socin. Sen. & aliorum, qui hos sequuntur, qui huic pecuniam dandam censuerunt, ne infans sine baptismum moreretur, etenim & pia opinio est, ut quæ saluti animarum cõsulit, & ob id sequenda, arg. l. sunt personæ, ff. de relig. & sumpt. fun. & c. fin. de re iud. Et de questione hac fati.

- 8 Verum, quid si presbyter ille diceret iura te daturum mihi nomine pretij tantum, alioquin nolo baptismum conferre, an tunc iurare quis debet? Pro certo habendum est hoc animo iurandum non esse: nam simpliciter malum hoc est, quod nec pro totius mundi salute fieri debet, potest tamen quis responsum ad suam mentem accõmodare respondendo simpliciter dabo, animo tamen concipiens, scilicet propter uexationem redimendam, ad hunc finem suam responsum accomodando, non autem ad interrogantis, atque sic sentit Sot. eod. uerb. Ibi quapropter nisi mens me fallit. Atqui, an licet pagano, iudæque pecuniam dare, ut baptismum suscipiat? Hæc questione in seq. explicabimus.

S V M M A.

- 1 Pagani, & alij infidelibus an pecuniam dare liceat ut baptismum suscipiant.
- 2 Infideles emi possunt, ut fiant christiani.
- 3 Serui emi possunt, ut fiant christiani.
- 4 Maritus simoniam non committit tribuens aliquid uxori, quo permittat eum ingredi religionem.

§. I.

- 1 **Q**uestio nobis hæc explicanda est, si an pagani, alijque infidelibus pecunia dari possit, ut baptismum suscipiant. In hac questione, quam disputarunt DD. in c. cum in ecclesia de simon. tres DD. sententię sunt. Quarum prima fuit eorum, qui existimarunt id non posse. Primum, quoniam nec ecclesia, quæ ab aliis retinetur, pecunia redimi potest, ut habetur in c. quærela, de simon. ergo nec personæ, quæ lege alia derinertur, redimi queunt, ut baptismum suscipiant, ualeat

let enim argumentum de re ad personas, ut DD. communiter concludunt, & fac. in l. si domus §, in pecunia, num. 16. ff. de leg. 1. Hęc ratio mihi non satisfacit: nam idcirco ecclesia redimi non potest, quoniam spiritualis res est, ut per se constat, at homo, qui baptismum non suscepit, spiritualis res non est, ergo ex diversis argumentatione ducta non ualeat, arg. l. Papinianus exuli, ff. de minor. etiam, et si argumētum de re ad personas ualeat, illud tamen uerum est, ubi in utroque casu ratio eadem est, ut asserit la. ibid. quam hic non esse ex proxime dictis constat. Secundò pro hac opinione ratio hęc reddi potest, pecunia dari non debet ministro, ut baptismum conferat, ut proxime conclusimus, ergo nec, ut quis baptismum suscipiat, dari posse uidetur, dispositum enim in unum ex correlatiuis, locū habet & in alio, ut tradidit Bar. in l. r. C. de cupress. lib. 10. & arg. l. fin. C. de ind. uid. toll. at qui ad rationem hęc etiam responderetur idcirco pecuniam, ut quis baptismum administrat, dari ei non posse, quoniam esset hoc sacramentum emere, quod prohibitum est, at dare pecuniam, ut quis baptismum suscipiat, nō est sacramentum emere, sed allucere premio, ut baptismum quis accipiat, & ob id nihil spirituale emitur, nec simonia committitur. Postremò allucere aliquem ad baptismum non est spirituale emere, ut per se constat.

Quare, cum sententia hęc nullis rationibus nitatur, contrariam opinionem, ut aliquid dari possit, amplexatur Gloss. in c. quam pio in uerb. Interuentu, & Gloss. in c. pen. 2. q. 4. & Gloss. in c. dilectus, 2. in uerb. Inuitare de simon. Probatur autem sententia hęc primo per cit. ca. pen. nam ibi S. Augustin. ait quem debere proximum suū beneficiaria ad Deum colendum adducere, Debet homo diligere proximum suum sicut se ipsum, ait enim ibi, ut quem potuerit hominē uel beneficiaria consolatione, &c. adducat ad colendum Deum. Ecce hic aperte habetur beneficiis, ac liberalitate, & ob id pecunia licere homines allucere, & inducere ad colendum Deum, ergo & ut baptismum suscipiant. Secundò pro hac sententia facit, c. quod autem ead. q. 7. ibi enim quoq; S. Augustin. quo heretici ad christianam fidē reuertantur, non solum optat, ut propria retineat, uerum etiam & sua, ergo inde quoque argumentum sumitur licere pecuniam, & aliquid aliud dare infidelibus, quo ad baptismum ueniant: nam, si licet optare, ut nostra habeant, & dare liberebit, cum id, quod optare licet, & facere id legitime possimus: sicut ē contrario, quod non licet, nec optare etiam est pmissum, ut habetur in Decalogo. Nec rem cupies alienam, & iuxta illud eu angelii. Qui uiderit mulierem, &c. Postremo facit pro hac opinione, c. qui sincere d. 45. ubi iudeos non asperis uerbis, sed blandis ad fidem ducendos esse ait ibi, Romanus Pont. ergo & pecunia: nam, si simonia committeretur pecunia danda, & obsequio committeretur, cum utroque modo simonia committeretur, arg. c. cum essent de simon. & c. Saluator, 1. q. 3.

His tamen non obstantis, tertia fuit opinio distinguētium, & prima Abb. in cit. cap. cum in ecclesiis, de simon. nam ipse sic distinguit. Aut nolunt uenire ad fidem huiusmodi infideles, quoniam uerentur, ne deinceps cogantur mendicare, & ostiatim sibi uictum querere, qui in Iudaismo, & in priori statu diuites fuerunt, & in hoc casu inquit nobis licere ipsi pecuniā dare. Aut nolunt ad fidem uenire, quoniam christiani esse respuunt, & in hoc casu pecuniam eis dandam non esse inquit. Hęc Abba. ibi, quem sequitur Mar. Socin. Sen. Idem sentit Abb. in ca. dilectus, 2. num. 7. de simon. Hęc distinctio Abba. quoad primam partem mihi non displicet, et si eam nō ad modum probonam baptisimū susceptio nō impedit, ne sua bona licite acquisita retineat, ut habetur in extranag. dignum de iud. Quoad secundam ad propositum non facit: nam, et si nolunt esse christiani, fortasse beneficiis illecti mutata uoluntate fieri uolent.

Vnde Hofst. secundo loco sic distinguit, ut ait Abba. in eod. cap. dilectus. Aut quis uult pecuniā ipsis dare, quo sacramenta necessaria recipiāt, & id licere ait. Aut quo sacramenta non necessaria, & tunc secus. Hęc Hofst. quam obrem sequitur, si baptismum suscipiant, pecuniam ipsis dare posse, quandoquidem baptismus necessarium sacramentū est, iuxta illud Ioan. Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei, quæ tamen distinctio mihi non probatur: nam, si simonia committitur hac ratione, non minus committeretur in sacramentis uoluntariis, quam necessariis, cum non minus spiritualia sacramenta uoluntaria sint, ipsis sacramentis necessariis, ut per se constat, & spiritualitatis ratione, ut ita dicam, non necessitatis, simonia committatur.

Quid igitur concludendum? Hic duo cōtēplanda mihi uidentur. Primum an in hoc casu simonia committatur. Deinde, an dari quoque liceat sine peccato.

Quoad primum igitur sentio simoniā hic nō committi. Primum, quoniam simonia committitur, ubi spirituale, siue annexum emitur, aut uēditur (simonia enim nil aliud est, quam studiosa uoluntas emendi, uel uendendi spirituale, uel spirituali annexum, ut diximus in capit. 1.) At hic, quemcunque spectemus, spirituale nec emitur, nec uenditur: Nam, qui pecuniam tribuit, spirituale non emit (non enim spirituale est, in quo simonia committitur, mouere aliquem, ut baptismum suscipiat.) Qui etiam pecuniam recipit spirituale non tribuit, nec emit etiā deinceps. Non denique, qui sacramentum confert, nihil enim ei dari facimus, ergo nullo modo dici potest simoniam hic committi, ualeat enim argumentum à partium enumeratione, arg. tot. tit. de obl. quæ ex quasi contract. & de oblig. & quæ ex quasi delict. in Instit. Postremò facit, quoniam, si simonia committeretur, pecuniam tribuendo alicui, ut baptismum susciperet, & precibus ad id quem impellendo committeretur, cum & ratione hac simonia

simonia aliquando committatur, ut habetur in c. saluator, 1. q. 3. at hoc absurdum est, concionatores enim iudais, & aliis infidelibus suadendo, ut christianam fidem amplectentur, & aliis ut diuina frequentent, simoniam committerēt, quod non minus absurdum, quam ridiculum est, & ob id non dicendum, argum. l. nam absurdum, ff. de bon. libert. Concludo igitur simoniam hic non committi, & mirandum uideretur auctores allegatos doctrina præstantes hoc non animaduertisse, & de hoc satis.

Quoad secundum sic distinguendum censeo. Aut uenire ad baptismum suscipiendum ob id tantum uolunt, quo pecuniam habeant, & consequantur, & in hoc casu, si ob hęc causam in primis id faciant, pecuniam ipsis dandam non esse censeo, quandoquidem rectam intentionē non habent, quæ ad gratiam sacramentorum consequendam necessaria est, & peccat, & ob id & peccati huius causa sunt, atque idcirco pecuniā dantes: non enim faciendā mala sunt, ut ueniāt bona, etenim neminem nisi uolētē recipit Deus, ut habetur in cap. non est, 15. q. 1. & ca. ad fidem 23. q. 5. Aut in primis baptismum suscipere uolunt, quo christiani fiant, & si paupertatis timore à susceptione auocantur, ad quod denique suscipiendum ueniūt, ex quo pecunia ipsis tribuitur, & hoc licere sine dubitatione concludo, neuter enim hic peccat, ex quo uterque rectam intentionem habet, & in hanc sententiam iura supra citata accipiendā censeo, & hoc sensisse uidetur etiā Guliel. Redoan. de simon. p. 3. cap. 5. numer. 23. nam, si ob paupertatis metum se abstincent à baptisimi susceptione licite eis pecuniam offerri dicit, secus, si facerent ob id solum, quo pecuniam habeant. Nec repugnat, cap. quam pio, 1. q. 2. ubi dicitur nusquam legi discipulos domini, uel eorum ministerio cōueneris quempiam ad Dei cultum aliquo muneris interuentu prouocasse: nam propositam sententiam non tollit. Tum quòd, esto id non fecerunt, non idcirco tamen consequuntur, quia fieri potuerit, hoc enim ibi, non dicitur, Tum quod Apostoli pauperes erant, atque idcirco, quas elargirentur pecunias non habebant, argum. l. nemo plus iuris, ff. de regu. iur. Hinc S. Petrus Claudio ad portas ecclesiæ sedenti dixit ipsum intuenti, quasi pecuniam ab eo accepturus esset, Aurum, & argentum non est mihi, quod autem habeo, hoc tibi do surge in nomine Iesu Christi Nazareni, ut habetur in Act. Apost. Tum quòd aliis rebus prouocabant, ut pote ualerudine tribuenda, demonibus expellendis, quæ non minoris pecunia æstimanda sunt, Tum quod, & pecuniam etiam dabant ministrando ea, quæ ad uictum pertinerent, ut colligitur ex eisdem Act. Apostol. Tum quod & Christus Dominus beneficiis homines ad se alluciebat iuxta illud uenite post me, faciam uos fieri piscatores hominum, & alibi, sedebitis & uos super sedem iudicantes duodecim tribus Israel, ut infinita sileam, quæ idem fecit, ac contulit beneficia omnibus in hac uita. A proposita igitur sententia disceden-

dum non censeo, & secundū hanc distinctionē distinctio Abb. taceri potest. Pro certo tamē & in distincte teneri debet infideles emi posse, ut fiant christiani: Item seruos redimere, ut fiant clerici, ut habetur in c. generaliter, & ibi Glo. d. 54. & ut ait Maiol. de irregul. lib. 5. cap. 45. nu. 4. Nec uir & simoniam committit, qui quid ultra dotē dar uxori, quo permittat eum in monasterium ingrediri, ita Maiol. ibidem, sed de infidelibus satis, ad uniueritates transeamus.

S V M M A.

1. Uniueritates simoniam committere possunt.
2. Simoniam committit, qui omnibus monachis de aliqua uniueritate pecuniam tribuit, uel quo in monasterium recipiatur, uel in canonicum, uel ad ecclesiam aliquam presentetur.
3. Uniueritas simoniam non committit, esto omnes de uniueritate illam committant, si communi consilio non committatur.
4. Uniueritas, ubi simoniam committit, an singuli ex ea puniantur.

Uniueritates itidem simoniam committere possunt, ut pote Capitulum cathedralis ecclesiæ recipiendo aliquem in canonicū pretio dato. Itē Capitulum religiosorum eadem ratione quem in monachum recipiendo, nec non collegium laicorum presentando aliquem ad aliquam ecclesiam. Probatur autem id ratione: nam, cum simonia emptione, uenditioneque cōtrahatur, ut antea uidimus, uniueritates, & collegia emere, & uendere etiam possunt, arg. tot. tit. ff. quod cuiusq; uniuerf. nom. ergo & simoniam committent. Præterea simonia committitur delinquendo, ergo & ab uniueritate committi potest: nam & ipsa delinquit, ut tradidit Bar. cōmuniter recep. in l. aut facta, §. non nunquam, ff. de pœn. & Abb. in c. dilectus filius, 2. de simo. Postremò id habetur in extranag. sane ne in uinea de simon. nā ibi conuentus, & Capitula simoniā cōmittentes puniuntur: at hęc uniueritates sunt, ergo. Non est igitur quod hac de re dubitemus. Quare, si capitulum canonicorum pretio accepto aliquem in canonicum recipiat, simoniā committet, si itidē monachorum capitulum in monachum quēpiā eadem ratione, tantundem dicimus: si denique laicorum Collegium ad ecclesiam, in qua ius patronatus habet, quem presentet pretio etiam ductum, simoniæ pœnam non euadet, ut habetur in cit. extranag. sane, ne in uinea.

Hęc aut, quæ diximus, locū habent etiā in capitulis monialium: nam si pretium ab ipso recipiatur pro ingressu monasterii, pro certo habendum est, simoniam committi, ut supra abūde id probauimus, cap. 4.

3. Excipitur tamen, ubi cōcicato prius consilio id factum non est: nam, esto singuli de uniueritate pretium acceperint pro re spirituali alienanda, tamen uniueritas in pœnam simoniæ non incidit cum ab uniueritate id factum non dicatur, quod prius

prius communi consilio de more non deliberaverint, ut ait Bar. communiter recep. in cit. l. aut facta, §. non nunquā, n. 9. uerf. ulterius quæro, & sequitur Abba. in eod. cap. dilectus filius, nu. 1. 3. uerf. Sed iuxta prædicta, & Felin. num. 1. 2. uerf. Sexto in quantum, qui opinionem hanc communem testantur, & Jul. Clar. lib. 5. recept. sent. §. fi. q. 16. uerf. Vterius quæro, ibi, Sed hic aduerte. Si ergo quis, ut in monasterium recipiatur, separatim omnibus monachis pecuniam dederit, nõ capitulum, sed monaci illi simoniam cõmittent, ex quo postulat, quo quid ab uniuersitate factũ dicitur, ut prius cõi consilio id deliberauerint.

4 Atqui, tñbi uniuersitas simoniam committit, & punitur, an & singuli de uniuersitate simoniã commississe dicentur, & puniri poterunt? Ego sic distinguendum cenfeo. Aut singuli, qui de uniuersitate sunt, consilium dederunt, & autores fuerunt, ut simonia cõmitteretur, & in hoc casu hos simoniam committere cenfeo. Primum, quoniam delictum simoniã proprie singulares personæ committunt, improprie autem uniuersitates: nam, ex quo simonia delictum est, & ob id dolum requirit, in uniuersitates dolus proprie non cadit, argo. l. sed & ex dolo, §. 1. ff. de dol. & ob id proprie simoniam non committunt, at in delictis, quæ non proprie p uniuersitatẽ committuntur, ipsæ singulares personæ in primis puniuntur, secundo loco autẽ uniuersitates, ut tradidit Bar. in citat. §. non nunquam, num. 1. 2. & sequitur Abba. in eod. c. dilectus filius, num. 1. 4. & Mar. Soci. Sen. ibid. in fine: esto igitur uniuersitas puniatur, tamen & singuli de uniuersitate, qui hoc suaserunt, puniuntur. Postremo facit, quoniam sine dubitatione singulares hæ personæ peccarunt, ergo puniri debent, esto uniuersitas puniatur, non enim pœna uniuersitatis singulorum pœnam adi mit. cum id, quod uniuersitatis est, singulorum non sit, argum. l. sicut, §. 1. ff. quod cuiusque uniuers. nom. Esto igitur uniuersitas puniatur, tamen, & singuli puniuntur, qui auctores fuerunt, ut simonia committeretur, atque sic dixit Ioan. Monach. generatim in cap. si. de pen. lib. 6. quem refert, ac sequitur Gemin. ibid. in uersicul. Per hoc num. 3. ibi, Sed pone, & Jul. Clar. ead. quæst. in fine, ubi & in aliis delictis sic usu receptum testatur. Et hæc, quæ dixi locum habent in iis, qui consenserunt, esto non omnes consenserint.

Aut quidam non consenserunt, neque auctores fuerunt, ut simonia committeretur, esto nihilominus commissã sit, propterea quod maior pars consensit, ut committeretur, & in hoc casu, ex quo hi culpa uacant, pœnam, quam singuli cõsentientes passi essent, euadent, argum. cap. 2. de constitut. cum sim. l. ibi citat. & l. sancimus, C. de pen. pœnam ergo solum patientur, qua uniuersitas afficitur. Sed de re hæc satis. At quid de mandante? Hoc in sequenti explicabimus.

S V M M A.

1 Mandans, ut quis pro se spiritualia emat, & sic pecuniam pro re spirituali, eue annexa tribuat, simo-

- niam committit.
- 2 Consentiens, ut quis pecuniam tribuat pro se, quo spiritualia consequatur, simoniam committit.
- 3 Contradicens, ac prohibens, ne pecuniam quis tribuat, quo ipse spiritualia consequatur, simoniachus non est, quamuis deinceps pecunia detur.

§. I.

1 Mandans quoque tribui pecuniam, quo re spiritualia consequatur, eue annexam, simoniam committit, ut probatur per capit. sicut tuis litteris, de simon. nam ibi excusatur ab eius labe, qui prohibuit, ne pecunia pro sua confirmatione daretur: ergo non excusaretur, si eam dandam mandasset sumpto argumento a contrario sensu, quod ualidissimum est, ut habetur in l. 1. & ibi communiter DD. ff. de off. eius, etenim quod operatur propositum in proposito operatur oppositum in opposito, argum. l. fin. §. ff. de lega. 3. Item id probatur per cap. Mattheus eod. de simon. nam ibi, Romanus Pont. consulit cuidam, ut ecclesiam dimittat, propterea quod ante eius adeptionem de sua conscientia, & uoluntate, quamuis turbata, quidam amicus suus certam pecuniã quantitatem ei dederat, qui ipsi aduersabatur, & Gloss. ibi ait hunc simoniachum esse: ergo multo magis simoniachus dicendus est, & simoniã commississe, ubi expresse id mandasset.

Pro regula igitur habebimus mandantem pro re spirituali consequenda aliquid nomine pretii dari, simoniachum esse, & simoniam cõmittere.

2 Hęc autem regula locum habet, tñ etiam, ubi quis expresse id non mandat, sed tacito, ut pote, si patiat, & consentiat, ut alius pecuniam tribuat, quo spiritualia ipse consequatur, ut habetur in cit. c. Mattheus.

Item locum habet, esto turbato animo, & non libenti pecunia ab alio tribuatur, ut habetur in cit. cap. Mattheus, & ibi not. Gloss. in uerb. Paucis: nam ibi ait, in eo casu, esto turbata mente pmissit pecuniam ille dari, tamen simoniachũ esse, quandoquidem turbata uoluntas, sicut etiã coacta, uoluntas est.

3 Excipitur, tñbi expresse id prohibuisset, & cõtradixisset, ne quid daretur: nam in hoc casu, esto detur, simoniachus tamen non est, & spirituale, quod consequitur, retinere pot, ut habetur in cit. c. sicut tuis, de sim. & ibi Abb. ac DD. not. Sed de mandante hæcenus, de ratũ habente iã agamus.

S V M M A.

- 1 Ratam habens solutionem factam pecuniã, quam obrã spiritualia consecutus est, an simoniam committat.
- 2 Ratam habens solutionem factam ab aliquo, quam obrã beneficium adeptus est, an retinere illud possit.

§. II.

1 Quæstio nobis proposita est explicanda, tñ an ratam habens pecuniã solutionem factam ab aliquo, quam obrã beneficium ecclesiasticum adeptus est, simoniachus sit, exem-

exempli gratia quis pecuniam patrono dedit, quo Titium ad ecclesiam præsentaret, in qua ius patronatus habebat, uel Episcopo, ut præsentatũ in Titium, ipso Titio id ignorante, posteaquam autem beneficium est adeptus, pecuniam datam esse nõnit, & ratam dationem habuit, factõ igitur ita proposito, quaritur primõ an simoniam hic committat. Secundo an & beneficium retinere possit. Premisso tamen prius in simonia ratũ habitationem locum habere, ut habetur in ca. pen. & ibi Gloss. 1. de elect. & in c. sicut tuis de simon. & ut dixit Nauarr. in consil. 10. numero 7. de simon. lib. 5.

Quoad primam quæstionem tñ Ego sic distinguendum cenfeo. Aut Titij nomine, solutio facta est, & in hoc casu, si eam ratam habeat, Titij simoniam commississe sentio: nam & in delictis nomine alicuius factis rati habitio mandato comparatur, ut dicitur in cap. cum quis, de sent. excom. lib. 6. Sicut igitur in excommunicationem incidit, qui clerici percussione suo nomine factam ratam habet, ut dicitur in eod. cap. cum quis, ita & simoniam committit, qui pecuniã dationem suo nomine factam, quo spirituale cõsequeretur, ratam habebit, eadem enim in utroque casu ratio est, ergo & dispositio eadem esse debet, argum. cap. cum dilectus de confirm. util. uel inutil. & l. l. iud. ff. ad leg. Aquil. Quare in hoc casu dubitandum non est simoniam committi. Nomine meo autem datum dicitur, ubi ob meam causam datũ est, quamuis nomine meo nõ dicatur, modo mea causa detur, atque sic sentit Gloss. in ca. cum quis in uerb. Tuo nomine de sentent. excomm. lib. 6. & sequitur eam Syl. in uerb. Consensus, qu. 5. Aut eius Titij nomine solutio facta non est, exempli gratia, quia, qui pecuniam dedit, simpliciter ut quis beneficium renunciaret, dedit, non autẽ in fauorem Titij, & in hoc casu, esto solutionem factam ratam habeat, tamen simoniachus non erit, tum quod id, quod meo nomine gestum non est, ratam habere non possum, ut dicitur in eod. cap. cum quis in fine, & in c. ratum, de reg. in lib. 6. & ut inquit Abba. in hac quæstione in eod. ca. sicut tuis in fine, de simon. tum quod nec hic spirituale emit, neque uendit, quod ad simoniam cõmittendam requiritur, ut antea diximus, aliud enim est uendere, & emere, aliud uenditionem, emptionemque factã consentire, ut habetur in l. aliud, ff. de re iud. Non igitur simoniachus hic erit, atque sic dixit Abba. in eod. cap. sicut tuis in fine, & sequitur ibi Felin. num. 7. uerf. In Gloss. in uerb. Consenseris, & Mar. Socin. Sen. num. 25. uerf. & ex hoc inferitur.

Excipitur tamen primo, ubi ante beneficii acquisitionem ratam haberet, tñ enim, esto id nõ mandasset, tamen simoniachus erit, ex quo consensit id quod sentit Abba. in cap. sicut tuis in fine, ibi & ex hoc infero, quod iste soluens pecuniã post ius acquisitum, & traditionem, &c. ergo secus ante ius acquisitum, & pertinent hæc dicta in superiori §.

Secundo excipitur quoad peccatum: nam mor-

tifere peccat, ex quo mortiferum factum cõprobat, atque sic de ratum habente percussione clericum non suo nomine factam dixit Romanus Pontif. in citat. cap. cum quis de sent. excom. lib. 6. & concludunt communiter citati auctores. Et de quæstione hæc satis.

2 Quoad secundam quæstionem tñ concludo breuiter beneficium ab hoc retineri non posse, ut conclusimus in Tab. III. capit. 7. §. 1. Hinc nec paruuli, quibus pecunia parentes beneficia comparant, retinere ipsa queunt, ubi id sciuerunt, ut habetur in cap. sicut tuis litteris de simo. & in cap. de regularibus, & in cap. ex insinuatione eod. ergo neque hic, qui pecuniã dationem ratam habuit. Postremo, qui prohibet, ne pecunia detur, si deinceps dationem ratam habeat, dimittere beneficium debet, ut habetur in capi. sicut tuis litteris: nam ibi dicitur nõ imputandũ ei ad culpam, pœnam uel, qui prohibuit, ne pecunia daretur, nisi postquam data est, consenserit, ergo si consenserit, culpa ei tribuetur, quia peccabit, & pœnam patietur, quoniam beneficium non retinebit, ut colligitur ex antecedentibus eius canonis, ergo multo magis beneficium dimittere hic debet, qui nunquam contradixit, arg. cita. cap. sicut tuis litteris, uerf. Quia tamen longe diuersum est. Retinere igitur beneficium hic non poterit.

Verum quid si nomine meo pecunia data est, ego autem dationem ipsam ratam non habens, sed pietate ductus, & amicitia pecuniam datam ei restituo, an in pœnas simoniã incido? In hac quæstione sic distinguendum cenfeo. Aut quæstio disputatur in foro conscientie, & tunc in pœnas quem non incidere sentio, quandoquidem re uera peccatum non est, sicut nec ab eo peccatur, quis soluet promissum factum ob maleficiũ non uel promissionis, sed ob elemosynam, ut dixit Caietan. 2. 2. quæst. 62. artic. 5. quam sequitur, ac refert. Nauarr. consil. 10. num. 9. ubi in simili casu ipse consuluit. Aut disputatur in foro exteriori, & in hoc, nisi ex coniecturis contrarium probetur, ratam dationem habuisse existimabitur, & simoniã pœnis subiicitur, arg. ca. sicut tuis de simon. Sed de iis, qui simoniam committere possunt hæcenus, ad ea transeamus, quæ inesse ipsis debent, quo simoniam committant, & simoniã pœnis afficiantur.

De ijs, quæ requiruntur, & inesse debent ijs, qui in spiritualibus simoniam committunt, quo simoniã pœnis subiiciantur. Cap. VIII.

S V M M A.

- 1 Rationis usus, qui non habet, simoniam committere non potest, ita ut puniatur.
- 2 Furiosus, mente captus uel simoniam committere non potest, ita ut puniatur.
- 3 Furiosi pecuniam accipiens, id est a furioso pro spiritualibus simoniam committit.

PERSONAE propositae omnes simoniam committere possunt, ut vidimus, iam, quae in esse ipsis debent, quo ut simoniaci puniantur, contemplerur. Primum igitur rationis usum habere debent. Nam pri-

mo ad simoniam contrahendam voluntas requiritur, est enim studiosa voluntas uendendi, & emendi spirituale, ut diximus, quae in eo, qui rationis usu caret, desideratur, arg. l. furiosus, ff. de re gu. iur. Postremo simoniam committens grauissime peccat, ex quo voluntas in eo non est, quae ad peccatum committendum requiritur, non enim peccatum est, nisi uoluntarium, ut dixit S. Aug. re latus, 1. 5. q. 1. Rationis usum igitur habere debet, quo ut simoniaci puniantur. Quare nec furiosus, nec mente captus, nec infans simoniam committere queunt, ita ut puniantur: esto simoniam committant. Se habebunt igitur sicut hi, qui opinionem hereticam habent, ipsi uero heretici non sunt, quoniam ignorant probabiliter opinionem eam hereticam esse.

S V M M A.

- 1 Ignorans prohibitum esse pro re spirituali pecuniam dari an simoniam committat pecuniam dando.
- 2 An puniri possit.
- 3 An acquisitum, receptumue caratione retinere possit.
- 4 Simoniaci beneficii habens an admoneri ab id sciens te debeat cum ipse id ignoret.

§. I.

Deinde, quo tanquam simoniaci puniri possint, scire quoque debent pro spiritualibus, eiusue annexis nihil pretii nomine dari posse, sub modo, conditione, pactoue accipi, non enim poenam meretur, qui culpa uacat, ut habetur in cap. 2. de constit. & facit, cap. Apostolice de cler. excomm. minor. An igitur probabiliter prohibita haec esse ignorans excusabitur? Ego, ut absolutam materiam hanc habeamus, tria contemplanda mihi proposui. Primum an hic simoniam committat. Deinde an in poenas contra simoniachos latas incidat. Tertium an acquisitum

ea ratione retineri possit.

1 Quoad primum igitur pro certo habeo simoniam committi, tum quod pro spirituali pretium datur, quo casu simonia committitur, ut habetur in tot. titu. de simon. tum quod hic se habet sicut is, qui hereticam opinionem habet, non tamen ipse hereticus est, cum probabiliter ignoret, quid ecclesia teneat, paratus ei parere, si sciret ecclesiam contrarium asseuerare, & de hac prima questione satis.

2 Quoad secundam tan hic in poenas in simoniachos illatas incidat, sentio in eam non incidere. Primum, quoniam ignorantia probabilis iuris etiam diuini, ac naturalis excusat a poena, ut sentit Couar. in cap. alma. part. 1. §. 10. numero 1. uersicu. Quod si lex Pontificia: nam ibi ait, si lege Pontificia excommunicatio feratur pro actu iure diuino illicito, & damnato, & ignoret quis eum actum illicitum esse, ipsum excusat, idem sentit Angel. in uerb. Ignorantia, numero 4. uersicu. Si uero id contra quod facit ex ignorantia, est contra legem Dei, iunct. uersicu. Quod limita, quoad poenam iuris positui, idem Nauar. qui alios idem sentientes refert in Man. capit. 23. numero 47. uersicu. Adde his, & in consil. 4. numero 9. de usur. libr. 5. & ut tradunt DD. in re nostra, in cap. quoniam, numero 7. uersicu. Tertia conclusio de simon. & Nauar. in consil. 31. uersicu. Secundo quod ignorantia iuris, & in consil. 94. uident. & in consil. 82. eod. de simon. Secundo id probatur per citat. capit. quoniam, iubet enim ibi Romanus Pont. Episcopis diocesanis, ut singulis annis decretum illud per suas dioceses promulgent, ne per simplicitatem, uel ignorantiam se ualeant regulares excusare. Haec ibi Summus Pont. ergo ignorantia iuris huius excusat, atque sic inquitur ibi Ioann. de Anan. & Zaba. Non ergo ab hac sententia discedemus. An tamen probabilis ignorantia sit, iudex id arbitrabitur, ut citati auctores proxime ibidem id inquitur. Quare hac ratione censeo rusticos, & imperitos a simoniachorum poenis excusari. Et de hac itidem questione haecenus.

3 Quoad tertiam questionem tan per simoniam ignoranter commissam acceptum retineri queat, omiſſis in praesenti aliis spiritualibus, necnon simonia mentali, ac conuentionali, de quibus infra suo loco agemus, collationem beneficii ecclesi. per realem simoniam factam nullam esse concludo. Primum, quoniam ignorantia facti, in hoc casu non excusat: nam, si quis, exempli gratia, episcopo aliquid tribuat, quo Titio beneficium conferat, esto Titius dationem illam ignoret, tamen beneficium ipsi collatum retinere non poterit, ut habetur in c. nobis de simon. ibi enim reprobendam esse ait Romanus Pont. electione eius, quoniam ignoranter pecunia data est, ut eligeretur, idem habetur in cap. ex insinuatione, & in c. sicut tuis litteris, ibi, Quamuis eodem de simon. ergo minus ignorantia iuris excusabit, ut in c. ignorantia. de reg. iur. li. 6. Postremo pro hac sententia facit, quoniam, etsi ignorans se excommunicatum

municatum esse diuina faciendo irregularis non fit, ut habetur in c. Apostolica de cler. excō. min. tamen, si eidem beneficium interim conferatur, collatio nulla est, ut de electione dixit Gl. in cit. c. Apostolica in uerb. Ignorantia, & ibi DD. communit. & Couar. in cit. c. alma. p. 1. §. 7. num. 3. uersicu. Decimo & ut probauimus in Tractu de Censuris Tab. 1. c. 13. §. 1. num. 1. esto igitur excusetur a poena, non tamen lucrum consequitur, atque in hac sententiam accipiendum censeo Archiep. Flor. in 2. p. Sum. tit. 1. cap. 5. §. 3. qui ait simoniam committere quem etiam, si ignorans id faciat, quandoquidem ignorantiam hanc & naturalis, & diuini iuris esse inquit: nam, ut iura iuribus concilientur, quod fieri debet iuxta, c. cum expediat de elect. lib. 6. & le. 1. C. de dot. promiss. diad. lucrum accipietur, non autem i quo ad poenam, atque sic inquitur Ioan. de Anan. Zab. ac reliqui in eod. cap. quoniam.

4 Verum quid si ego scio quem beneficium per simoniam realem habere, cum ipse id probabiliter ignoret, an admonere de hoc eum debeam, cum nulla collatio fit ob extrauag. cum de testabile de simon. Plane ego sentio me ad id non teneri ob multa, quae allegat in simili Nauar. in cō. si. 37. num. 4. uers. Ad hoc etiam respondeo, tum quod bonam fidem ipse habet, quam obrem fructus, quos percipit, lucretur, ut in Tract. de simonia Reali, ca. 7. §. 2. num. 4. probauimus, tum quod nemini prauidetur sit, tum quod uerendum est, si de hoc edoceretur, ne forte se uellet, illud resignare, & sic in salutis discrimine poneretur, scandalumue nasceretur, arg. c. quia circa de consangu. & aff. Sed de hoc satis, ad alia transeamus.

S V M M A.

- 1 Simoniam, ut quis committat propositum emendi, uendendae spiritualia, eius annexa habere debet.
- 2 Praesumitur simoniam committi, si & tribuens spiritualia, & eadem accipiens inter se conueniant, ut aliquid detur, accipiatque.
- 3 Item, si spiritualia administrans, non aliis administrare ea uelit, nisi pecunia, aliquidue aliud ei tribuatur.
- 4 Tertio, si idem administrans spiritualia non expresse quicquam exigat pro administratione, sed difficultates aliquas inijciat, uel moretur tantum, quousque ei aliquid detur.
- 5 Quarto ex parte pecuniam dantis simonia praesumitur, si quid det, quo ipse, quibus dat, aut ei faueat, aut ne ei aduersetur.
- 6 Praesumatur nec ne simonia, ubi quis simpliciter dat aliquid, & non apparet de animo dantis.

§. II.

Postremo requiritur, quo praedicti simoniam committant, & ut simoniaci puniantur, ut propositum habeant emendi, uendendaeque spiritualia, id est non gratuito conferendi, accipiendaeque spiritualia, uel saltem non pure, sed sub conditione aut modo eadem spiritualia con-

tractandi, his enim duobus modis simonia committitur, ut uidebimus, sed prius de primo.

1 Propositum igitur ut habeant uendendi, emendique spiritualia, necesse est, quo simoniam committant, & quo tanquam simoniachi puniantur. Idque iure merito: nam humanus actus hic est: ergo propositum inesse ipsis debet. Praeterea simonia nil aliud est, quam studiosa uoluntas emendi, uel uendendi spirituale, spiritualeue annexum, ut in initio probauimus: ergo propositum huiusmodi habere debent, atque sic habetur in c. 1. & in c. non satis, & in ca. cum in Ecclesie, & in cap. ueniens, & in capit. Mattheus, & in capit. ex insinuatione cum simon. & sentit Gloss. in cap. ex tua, quam sequitur, & interpretatur Abba. ibi num. 5. de simon. Hinc Nauar. in consil. 22. num. 6. de simon. libro 5. dixit neminem committere simoniam iure diuino prohibitam, nisi qui intendit emere, uel uendere spirituale, uel illi annexum. Hoc autem locum habet, uel uterque, scilicet tam spirituale recipiens, quam tradens, uel alter tantum simoniam committat: nam uel unus, uel ambo affecti hoc animo sint, simoniam committunt, ita dixit Archiep. Flor. in 2. p. Sum. tit. 1. cap. 5. §. 3. & facit cap. ex insinuatione de simoni. & in c. de regularibus eod.

Atqui quando praesumetur ipsos animum hunc habuisse, ubi non expresse de emptione, uenditioneque, huiusmodiue alio contractu egerunt? Multis sane modis. Nam primum ipsi propositum hoc habuisse existimabuntur, ubi pactum interuenit, ut spiritualia conferenti quid detur, ut dixit Archiep. Floren. in 2. par. Sum. tit. 1. capi. 5. §. 3. ibi, Ita tamen, quod cesset, omnis pactio, & ut habetur in cap. de hoc, & in c. cum essent, & in c. ex diligenti, & in c. nobis, & in c. tua nos de simon. nam in c. de hoc iudicatur simoniam commissam ab episcopo, & ab aliis quibusdam, praeterea quod Episcopus ille beneficia promiserat quibusdam, quo sua electioni consentirent, ergo per pactum simoniam intercessisse conuincitur. Idem habetur in capit. cum essent, ibi enim clericus, quidam simoniam commississe dicitur, propterea quod miles promiserat ei beneficium quoddam, seu se praesentaturum eum ad beneficium, si sua negocia gereret: ergo ex pactione alicuius rei danda pro re spirituali, sicut etiam ex pactione rei alicuius faciendae, ut homagii praestandi pro beneficio consequendo, simonia concepta iudicatur. Idem in cap. nobis: nam ibi electio simoniacha dicitur, si ob ipsam electionibus pecunia promissa sit, idem & in reliquis iuribus citatis habetur. Pro certo igitur habendum est, etsi expresse, emptionis, uenditionisq; alteriusue contractus huiusmodi mentio facta non est, tamen, si paciscantur, ut aliquid fiat, de turbe pro re spirituali, scilicet quo tribuatur, uel ne ipsi aduersetur, uel faueat, simoniam committit. Idque iure merito, nam spiritualia, pure, nulla pactioneq; intercedente tribui debent, ut habetur in cap. fin. de pact. & in c. quam pio, r. q. 2.

3 Secundo de emptio, atque uenditio spiritualium, intercedere

intercedere ex parte ministrantis spiritualia existimantur, ubi ministrans ea non aliter administrare ipsa uult, nisi pecuniâ, aliquid aliudue accipiat, ut habetur in cap. non satis de simonia ibi, si exigatur aliquid ab eo, cui regimen ecclesiæ, prioratus, uel capelle, committitur, uel, p. christmate, oleo, sepulturae, hunc exigentem. cū Simone partem habiturum dicitur, id est simoniachū fore (Simon. n. hic est Simon ille Magus, unde Simonia dicta est, propterea quod ipse prius in Ecclesia Christi Domini spiritualia reddere uenalia uoluit, ut habetur in A. & Ap. cap. 8.) ecce hic prohibetur, ne quicquam pro spiritualibus exigatur, at exigere est ab inuito, & ut debitum accipere, ut dixit Gloss. iunct. l. soluendo, ff. de nego. gest. & Glo. in l. fideicommissa, §. si rem in uerb. Exegerat, ff. de lega. 3. & Alciat. in l. debitor, in uerb. Exigi, ff. de uerb. sign. Ex quo igitur hic sacramenta conferre non uult, nisi quid detur, uenalia ipsa habere presumitur, atque sic, dixit quoque Archiep. Flor. in 2. p. Sum. tit. 1. capi. 5. §. 2. uer. 7. Sed & sine pacto, multam enim præsumi de simonia ibi ait, si exigant à non uolentibus dare. Idem habetur in capit. cum in ecclesiâ eod. de Simon. nam ibi quoque prohibetur, ne quicquam exigatur pro ducendis personis Eccl. in sedem, uel sepeliendis mortuis, uel aliis sacramentis conferendis. Item in c. sequen. & in c. ea, quæ, & in cap. ueniens, & in c. ex tua, & in cap. ad nostram, & in c. Mattheus cum siml. de simon.

4 Tercio si simonia præsumitur, ubi, etsi ministranti spiritualia expresse non paciscuntur de pacto, nec quicquam exigunt, tamē difficultates aliquas mouent, & negocium faciunt suscepturis spiritualia, & tam diu morantur, quousque aliqd ipsi detur, ut habetur in ca. audiuimus de simonia. ibi enim puniuntur, qui difficultates ingerunt, qui sepeliri aliquo in loco uolunt, in religionem ingredi, donec aliquid eis detur, & eadē ratione in ecclesiis non patiuntur aliquos institui, ergo id non licet: ergo tacito & hi spiritualia uendere existimantur. Idem habetur in cita. c. ad apostolicam, ibi etsi forte. Idem in cap. sic ut tuis, ubi Episcopus quidam, qui confirmare electionem quendam uolebat pro extorquenda pecunia, simoniachus esse probatur. Hac ratione igitur, esto emptionis, uenditionis sue metio non fiat, intercessisse tamen simonia existimatur.

5 Postremo si simonia etiam presumitur, & emptio, & uenditio intercessisse, ubi spirituale aliqd accepturus, ei, qui ipsi aduersatur, quidpiam tribuit, ne deinceps aduersetur, ut habetur in capi. Mattheus de simon. nam ibi consentiens, etsi non libenter, ut contradicentibus electioni de se factæ aliquid detur, simoniachus dicitur, ut ibi habetur. Quare & qui daret competitori pecuniâ, pensionemue promitteret, ne ad beneficium secum concurreret, iurane sua ut renunciaret, qui examinatori, quo ei aut quesita proponenda patefaceret, aut aliâs ei opem ferret, in omnibus his casibus simoniam committeret. Excipitur tamē ubi in iure prorsus iam quæsitio, uexaretur, tunc

enim si quid tribuit, simoniam committere non censetur per cap. dilectus filius de simon. Sed de hoc infra pluribus.

6 Atquid, si neque pactio interuenisse apparet, neque spiritualia ministrantur ea deneget, nec ulla in re repugnat, sed tamen ultro quid datur, an simonia interuenisse existimabitur? Plane in foro conscientia questio hæc dubitatione non habet: nam conscientie ipsorum stabitur, argum. c. tua nos. in fine de simon.

Quoad forum exterius uero, uidebatur dicendum, ex quo nulla pactio, conuentione interuenit, sed pure quid datum est, simoniam non præsumi, arg. cit. cap. tua nos: nam ibi consultus Romanus Pont. de quodam, qui sua bona ecclesiæ offerebat, & in ea canonicus fieri cupiebat, simul que oblata bona in præbendam ipsi dari, simoniam committi respondit, si sua bona elargiatur hac conditione, & pacto, ut prædicta consequatur. Secus uerò si pure, ac sine pacto, uel conditione qualibet offerat rogans humiliter, ut in canonicum admittatur, & bona sua retinere sibi liceat, pro præbenda, & clerici eiusdem Ecclesiæ pure consentiant. Ecce hic, ubi pure, & sine conditione aliquid datur, accipiturque, simoniam non committi, neque præsumi. Contra sententiam hanc tamen facit cap. etsi quaestiones eod. de simon. nã, ubi quid simpliciter offertur, ad dignoscendum, quo animo datum sit, & an simonia fuerit commissa, multa ibi considerata docet Romanus Pont. scilicet personam dantis, an diues, pauperue sit, personam accipientis, an facile moueri possit ad simoniam committendam, muneris quantitatē, an mouere scilicet accipientem queat: nec nõ tempus, quo datur, & huiusmodi, ergo nõ simpliciter concludendum est simoniam nõ committi. Nec repugnat cit. c. tua: nam ibi canon ille loquitur, & Summus Pontifex, ubi libere quis offert sua bona, & deinceps rogat, ut recipiatur, & sic, ubi constat, quo animo data sunt: at questio nostra est, ubi dubium est.

Quid ergo concludendum? Ego secundum cit. cap. etsi quaestiones, concludendum censo, & sic ad arbitrium iudicis confugiendum, quo ipse contempletur an donandi animo res data sit, an uerò ut pretium rei spiritualis, si enim res magis pretii detur à paupere, si auaro, & qui nisi alio quo dato spiritualia administrare non solet, & eo tempore detur, quo filius dantis ad concursum beneficii, exempli gratia, iturus est, præsertim cū aliâs dans elargiri hæc nõ consueuisset, plane hoc animo hunc dedisse iudex arbitrabitur, quo beneficium suo filio conferat, & ob id in concursu ei faueat: Facit quoque cap. ad nostram de elect. & tunc simonia ab utroque executioni mandata realis, ab altero tantum conuentionalis erit. Contra uero, si is, qui dedit & diues, ac liberalis sit, & elargiri etiam huiusmodi hæc consueuerit, & res, quæ datur tam respectu habito ad ipsum dātem, quam accipientem, modici precij sit: & qui accipit non auarus. In hoc casu in foro fori animo spiritualia emendi dedisse hic non existimabitur argum.

gum. c. etsi quaestiones iunct. tradit. ibi a. DD.

At quid re dubia omnino? Simoniam non committam arbitramur, arg. ca. o dia de reg. iur. lib. 6. non enim dolus præsumitur, nisi probetur arg. l. dolus, & ibi Bar. ac DD. C. de dol. & l. merito. ff. pro socio, & Viu. in sua Sylu. opin. 500. & opin. 676, num. 6. atque sic sensit in re nostra Marchabrunus ab Anguillis consil. 18. num. 2. l. 4. vol. 1. & Nauar. consil. 12. de simon. lib. 5. In hac igitur questione sic concludendum censo. Et de primo modo, quo simonia committitur satis, ad alterum, scilicet, ubi sub conditione, modoue spiritualia conferuntur, quo casu etiam simonia committitur, transeamus id quod in seq. præstabimus.

S. V. M. M. A.

- 1 Conditione, modoue adiecto, ubi spiritualia conferuntur, simonia committitur.
- 2 Spiritualia pure, nullaq; adiecta conditione, modoue conferri debent.

S. III.

Daobus modis simoniam committi diximus, scilicet ubi precium pro re spirituali datur: & ubi sub conditione, modoue spirituale confertur, ac de primo egimus: iam igitur de secundo hic agamus. Requiritur ergo denique, quo simonia committatur, ut si precium non interuenit pro spiritualibus, sub conditione, modoue, saltem spiritualia conferantur, hac enim ratione simonia committitur: id quod hinc probatur, quod quoniam spiritualia pure, ac simpliciter conferri debent, ut habetur in c. quam pio, l. q. 2. & in c. si. de pact. & in c. tua nos de simo. alioquin simonia committitur, ut not. DD. in citatis iuribus, & præsertim Glo. in eod. c. tua nos. Hac quoque igitur ratione simonia committitur.

Quare, qui beneficium in alicuius fauorem renunciat, qui retenta pensione, simoniam committit, ut id probauimus infra in c. de renunciatione. Item, qui beneficium, in quo pensionem habet, cuiuspiam conferendum curat hac adiecta conditione, ut pensionem redimat, ut dixit Ludouicus Palestrelus in libello inscripto. Responsiones causas conscientiar. cas. 37. uer. f. Ad secundam difficultatem pag. 161. Hinc Nauar. in consil. 1. Vt eccl. beneficia sine dimin. confer. lib. 3. inquit se non audere excusare quempiam a simonia, qui hac conditione beneficium alicui contulit, ut iuraret se non renunciaturum beneficium illud cū pensione, nec in fauorem alicuius, nec permutaturum: idem dixit Nauar. generatim in consil. 32. nu. 2. de simon. lib. 5. nam ibi in summam inquit iura damnare omnia pacta, siue absoluta, siue conditionalia in spiritualibus; esto igitur precium non interueniat, sed conditio, modusue in spiritualium collatione, simonia committitur. Verū, quod multi casus sunt, in quibus simonia non committitur, scilicet uel quod id, quod datur, pro precio spiritualium nõ datur, sed ob aliam causam. Item, ubi precio quid tribuitur, non pro spiritualibus, saltem huiusmodi tribuitur. Denique, esto conditio, modusue adijciatur, à iure improbat non sunt, & idcirco simonia nõ committitur: ob eam rem singula hæc, & prius primum cõtemplemur quod in seq. capite præstabimus.

De casibus, in quibus simonia non committitur, esto in spiritualium administratione quid promittatur, detur, accipiaturq; Cap. IX.

S. V. M. M. A.

- 1 Sustentationis causa si quid detur, accipiatur uel in spiritualium administratione, simonia non committitur.
- 2 Episcopi beneficia conferentes hoc pacto, ut diuina administrantur, que beneficia illa possulat, simoniam non committunt.
- 3 Concurrentes ad beneficia simoniam non committunt.
- 4 Sustentationis gratia ut quid detur, pacisci potest, qui spiritualia administraturus est.
- 5 Capellani etiam, qui paciscuntur, ut habeant, unde sustentent, simoniam non committunt.
- 6 Concionatores pacisci possunt, dum eunt ad concionandum alicubi, ut sibi dentur, quæ ad se sustentandum pertinent.
- 7 Sacerdotes obligati ad diuina facienda pro sustentatione pacisci non possunt, quæ regula, quousque pateat, declaratur.

Roposuius proxime nobis explicandū, quando simonia non committitur, ubi in administratione spiritualium aliquid datur, accipiturue. Verum, quod multi sunt casus, ob eam rem si gillatim singulos explicemus.

Primum igitur, ubi in administratione, receptioneque spiritualium quidpiam datur, accipiturue, quo spiritualia ministrans sustentetur, simonia non committitur; id quod multis rationibus probatur. Primo, quoniam hac ratione spiritualia, nec venduntur, nec emuntur, ex quo id, quod datur, non pro spiritualibus, seu spiritualium precio, sed pro sustentatione ministri spiritualium datur, ergo simonia non committitur, que est uoluntas emendi, uendendique spiritualia, ut in primo capite posuimus: & tunc committitur, ubi precij nomine pro spiritualibus quidpiam datum, acceptumue est, ut ex definitione proxime allata probatur. Præterea, ut inquit Apost. ad Corin. 1. cap. 9. Qui altari seruit, de altare uiuere debet: Nescitis, ait enim ibi, quoniã, qui in sacrario operantur, quæ de sacrario sunt, edunt? & qui altario deseruiant, cum altario participant? Hæc Apost. quæ & habentur in cap. cum secundum Apostolum de præben. Si ergo, qui alteri seruit, de altari uiuere debet, iure spiritualia ministrans, alimeta sine simoniæ uitio petere poterit. Hinc, et si pro mutuo ultra sortem nihil recipi debet, alioquin

quin usura committitur, tamé Montes Pietatis, qui pauperibus mutuam pecuniam præbent, vsuram non committunt vsura sortem modicum exigentes, & hoc ob eandem rationem, quod id, quod accipitur pro sustentandis eorum ministris accipitur, vt id pluribus egit Nauar. in Comment. de vsuris. n. 59. cum multis seq. vers. Vigesimo not. & Lupus in c. nauiganti. §. 3. in Tract. de vsur. ergo idem in casu nostro; valet enim argumentum ab vsura ad simoniam. Postremo id DD. communiter concludunt. S. Hierony. relat. in c. iudices. 1. q. 1. & ibi Gloss. in verb. In sumptum. Idem S. Tho. 2. 2. q. 100. art. 2. in resol. & in resp. ad secundum argumentum, vbi & S. August. idem sentiētem refert. Idem Caiet. ibid. arti. 1. & in Sum. in verb. Simonia in quarta regula, & in sequē. & Archiep. Flor. in 2. p. Sum. tit. 1. c. 4. §. 2. vers. Secundo possint dari pecunia, & Syl. in verb. Simonia. q. 3. vers. Tertia regula, & Ioan. Tabien. eod. nu. 19. vers. Decimo octauo, & Nauar. in Man. c. 23. nu. 100. vers. Quarto quod non est simonia, & Alfonso. Al. arez. in Thesuro Christiane relig. in tit. de simon. c. 62. nu. 13. & in baptismo sic cōclufit Guliel. Redoan. in Tract. de Simonia. c. 6. nu. 18. vers. Verum pro conciliatione 1. p. & eadem parte c. 29. num. 10. cum duob. seq. & Gabr. Byel. d. 25. q. 2. not. 3. vers. Quarto, vt dicit, stipendiatio nem lib. 4. & Domi. Sot. de iust. & iur. lib. 9. q. 6. art. 1. concl. 2. vers. Posterior conclusio communis denique DD. sententia hæc est. Administrantes igitur spiritualia licite, ac sine simoniæ vitio pro sustentando, accipiunt, si quid ipsis offeratur. Hinc beneficia instituta ab Ecclesia; hinc præbendæ, ac decimæ, quo ministri Ecclesiæ sustententur, & vt quæ ad diuina faciēda pertinent, habeantur, arg. cit. c. cum secundum Apostolum de præben. & c. si. de rescrip. lib. 6. & tot. titu. de decim. & Caiet. in Sum. eod. de simon. in vers. Quarta regula. † Quare Episcopi beneficia alicui conferentes hoc pacto, vt curam animarum eius loci gerat, simoniam non committit; tum quod pactio illa non est simplex pactio, sed eius, quod beneficium habentem facere oportet admonitio. arg. c. si. de rescri. quam obrem nec collatio illa simoniaca est; expressum enim eo modo, quo tacito inest, nihil operatur, arg. l. 3. ff. de le. r. tum quod non pro administratione spiritualium, sed pro sustentatione conferunt. † Non itidem, qui ad beneficium consequendum concurrunt, qua ratione beneficia hodie sapius cōferuntur; nam, vt habeant, vnde se sustentent, concurrunt.

4 Hæc autem regula adeo vera est, † vt etiā quis pacisci de alimentis possit, sic enim asseruit Caiet. 2. 2. q. 100. artic. 2. vers. Ad euidentiam, & in Sum. in verb. simonia, vers. Quarta regula, ibi secundum; Secundum est, ait enim ibi, quod in articulo necessitatis licet deducere in pactū stipendium sustentationis. Hæc Caiet & sequitur quoque Guliel. Redoan. eod. 3. p. c. 18. num. 32. vers. Ex hoc autem. Probat autem & id ratione, nā pactio hæc non pro rebus Eccles. emendis, vendendis intervenit; sed vt administrans spiritualia,

habeat vnde viuat, quo administrare ipsa possit, quod omnino licet. Postremo, quonia si quis petat a sacerdote, vt eat aliquo missæ sacrum facturus, pacisci sacerdos ille potest, vt pacisciat de altari, calice, & vestibus ad diuina faciēda pertinentibus, & tamen simonia non committitur, vt ait Caiet. ibid. & Guliel. Redoan. & hoc ob eam rationem, quonia sine ipsis diuina fieri nequeunt; ergo & vt de victu sibi prospiciat, pacisci potest, vt habeat, vnde se sustentet; nam nec spiritualia fieri possent, si ministri non haberent, vnde se sustentaret, arg. c. si quis obiecerit. 1. q. 3. etenim & ob hanc rationem, vt proxime diximus beneficia instituta, nec non præbendæ; item iussum, vt decimæ, ac primitiæ sacerdotibus persoluerentur; nec nõ vt oblationes haberent, vt habetur in tit. de præben. & tit. de decim. & in ca. hanc consuetudinem 10. q. 1. & vt dixit Caieta. in Sum. in verb. Simonia, vers. Quarta regula, ibi Habes tamen. † Quare capellani, qui non habent, vnde viuunt, item † concionatores, qui aliquo eunt ad concionandum, vt dixit Gloss. in c. de quibusdam d. 37. sicut etiam clerici alij, qui inuitantur ad diuina faciēda, vt pote ad funera, ad anniuersaria, & ad huiusmodi alia officia peragenda simoniam non committunt, si paciscantur, vt per id temporis ad victum necessaria ipsis præstentur, ita sentit Guliel. Redoan. de simon. 1. p. cap. 29. nu. 12. cum multis seq.

Item locum hoc habet, esto hic, qui paciscitur non egeat; nam vt inquit Apof. 1. ad Corin. c. 9. Quis militat suis stipendijs vnquam? Quis paciscit gregem, & de lacte gregis nõ manducat? Esto igitur diues sit, pro sua tamen sustentatione, que necessaria sunt, petere potest, & simoniam nõ committit, atq; sic sentit Inn. in ca. quonia enormis in initio ne prælar. vic. suas, & Abb. in ca. Episcopus de præben. vidend. Nec repugnat, quod contrarium sentire videtur Caiet. 2. 2. art. 2. vers. Ad euidentiam, ibi Alio modo ex pacto vbi ait pauperi tantum indigenti ex pacto stipendium habere licere, & ob id, qui habet, vnde se sustentet, si de stipendio sustentationis paciscatur, conuinci falsum dicere; nam ratio ea tollitur per propositam rationem, scilicet quod suis stipendijs, & sumptibus spiritualia administrare quis non tenetur. Præterea ratio, quam obrem pro sustentatione pacisci licet, & simonia nõ committitur, ea est, quonia, pro precio spiritualium nõ accipitur, quod hac ratione datur; quæ ratio, & vbi quis habet, vnde viuat, locum sibi vindicat, vt per se patet; non idcirco enim spiritualia venduntur, ergo eadem dispositio locum habere debet arg. ca. cum dilecta de confirm. vtil. vel inutil. & l. illud. ff. ad leg. aquil. atque rationem hanc quoque tetigit Domini. Sot. & opinionem sequitur de iust. & iur. lib. 1. q. 6. artic. 1. vers. Neque vero duorum, ibi. Huic tamen inquam. Postremo ipsemet Caiet. in Sum. in verb. Simonia vers. Circa secundum caput, ibi Quarto not. ait, etsi sacerdos non bene facit ante spiritualium administrationem exigendo id, quod ex consuetudine datur, non tamen simoniam

moniam committere, quonia exactio antecedens modum debiti nõ mutat: ergo idem & hic mutatio status petitionem nõ mutat. Alioquin, si cōtrarium diceremus, diuiti Eccl. beneficium conferri non deberet, ne qui diues est, ex fructibus Eccl. viuere possit, quod absurdum est, & idcirco non dicendum, arg. l. nam absurdum. ff. de iur. patro. A proposita igitur conclusione non discedemus.

7 Vbi tamen † alias quis ad diuina faciēda, spiritualiaq; administranda obligatus est, nec de sustentatione pacisci poterit. Quare parochi pro sacramentis administrandis, diuinisq; alijs officijs obeundis pacisci de alimentis nequeunt; nā huius rei gratia beneficia eis collata sunt, atq; sic habetur in c. suam. iunct. Glo. de simo. & ibi not. Abb. nu. 10. & Fel. nu. 1. & Marc. Soc. Sen. nu. 7. & in cap. cum in Ecclesiæ eod. & Alfonso. Aluarez. in Thesuro. Christiane relig. c. 62. nu. 11. vers. Et distingue latius. Id quod locum habet, esto beneficium adeo tenue sit, vt ad victum necessaria ipsi non præbeat; sibi enim tribuat, qui se ad id obligauit. Tunc ergo artificij quopiam honesto victum sibi parabit, arg. c. clericus iunct. Glo. d. 91. & vt inquit DD. cit. proxime eisdem in locis; etenim & hoc S. Paulus scitauerit, vt habetur in Act. Apof. c. 20. & refertur in ca. cum Apof. de cens. & in c. nunquam de consecr. d. 5. Argentum, & aurum nullius concupiscit, sicut ipse scitis, ait enim ibi D. Paulus, quonia ad ea, quæ mihi opus erant, manus hæc ministrauerunt. Honesta vero artificia sunt, vsuere vestes, calciaméta, fundum colere, libros scribere, pueros docere, vt inquit cit. anctores; & facit cit. c. nunquam de consecr. d. 5. Si tamen ratione hac viuere nõ poterit, manus suam obibit, sacramentis scilicet administrandis, diuinisq; alijs faciēdis, ac deinceps Episcopus adhibet, qui censuris propositis parochianos ad suum parochiam alédum compellet. Vbi ergo quis ad spiritualia administranda obligatus est, pacisci de sustentatione non poterit. Non igitur parochi a suis parochianis sustentationis gratia petere quicquam possunt pro sacramentis administrandis, & diuinis faciēdis, qui beneficiū ecclesiasticum habent, vt dixi. Non Vicarij perpetui; nam loco parochi sunt, vt habetur in Cle. vnic. de off. vic. Nõ capellani, qui parochi partes agunt, & ob id ad ea obligantur, ad quæ obligati sunt ij, in quorum locum successi sunt, arg. l. si eū. §. iniuriarū. ff. si quis caut. subrogatus enim eius naturam sumit, in cuius locū subrogatur, vt not. in cit. §. iniuriarum. Non coadiutores dati, iuxta c. si. de cler. agrot. & c. 1. eod. lib. 6. & Trid. Syno. sess. 25. de reform. c. 7. & Paul. Fusch. de visi. & regim. eccl. lib. 2. c. 7. Non canonici, Non fratres, ac religiosi, quoad ea, que ex officio obligati sūt. Non Episcopi, quandoquidem hi omnes, vel ex beneficio, vel ex canonicatu, vel ex monasterio, vel ex pacto habent, vnde viuāt. Et hæc ratio est, quam obrem Episcopi suis muneribus obeundis petere nihil queunt, nisi quod iure cautum reperitur; vt habetur in c. cum sit Romana, & ibi DD.

de simon. Non idcirco tamen, si contra fiat, simonia committitur, ex quo nõ pro spiritualibus, sed pro sustentatione illud accipitur.

Excipitur tamen, vbi ex laudabili consuetudine quid daretur; tunc enim recipi, & peti, exigiq; potest sine simoniæ vitio, arg. c. ad apostolicam de simon. & vt dixit Guliel. eod. ca. 6. nu. 20. vers. Et sacerdos, & ita etiam consuetudine seruatur. Verū de hoc pluribus infra suo loco, atq; de hoc primo casu, vbi in spiritualium administratione si quid detur, simonia non committitur, satis; ad alterum transeamus.

S V M M A.

- 1 Simonia non committitur, si quid detur etiam ex pacto pro obligatione, qua quis se obligat ad morandū alicubi, aut ad eundem aliquo, vt ibi diuina faciat, spiritualiaque administret, aut profuis damnis, & interesse.
- 2 Capellani simoniam non committunt, si paciscantur, vt aliquid ipsis detur, propterea quod obligant se ad moram trahendam alicubi ad diuina faciēda.
- 3 Concionatores eadem ratione paciscētes, quo concionentur, simoniam non committunt.
- 4 Clerici quoque pacisci possunt eadem ratione, qui inuitantur aliquo ad funus, aut ad anniuersaria, aut processiones, aliaque diuina officia sine simoniæ vitio.
- 5 Vicarij Episcoporum eadem ratione pacisci possunt de mercede sibi danda, esto iurisdictionem spiritualem exercere debent.
- 6 Procuratores, qui curant, vt litera beneficiorum expendantur, simoniam non committunt, si quid accipiunt.

§. I.

Secundo loco † simonia non committitur, vbi quidpiam datur, accipiturque etiā ex pacto aut pro obligatione, qua quis se obligat ad morandum alicubi, ad eundem aliquo, vt ibi diuina faciat, spiritualiaque administret, aut profuis damnis, & interesse. Idque iure merito, tum quod non est hoc spiritualia vendere, seu locare, sed profana, scilicet obligationem eam, tū quod pro suo interesse, & damnis pactum fit, quæ itidē spiritualia nõ sunt, & ob id simonia locum habere in ipsis non potest, quæ circa spiritualia tantum committitur, vt vidimus, & infra suo loco probabimus. Hinc, etsi pro mutuo nihil vsura sortem recipi debet, alioquin vsura committitur; si tamen pro interesse, aut lucri cessantis, aut damni emergentis quicquam petatur, licite petitur, vt dixit Gloss. communiter recept. in c. quæstus de vsuris, & facit ca. 2. & ca. salubriter eod. Ex quo igitur & hic non pro spiritualibus, sed pro temporalibus, & pro interesse, ac damnis de aliquo dando pactum interuenit, simonia non committitur, atq; sic tradidit Inn. in c. quonia enormis ne prælar. vic. suas. Nam ibi ait nõ licere, nec pauperi sacerdoti accipere, neque ad diem, neq; ad annum aliquid pro officijs diuinis dicendis. Sed & diuiti, & pauperi licere pacisci cum aliquo, quod more

tur in

tur in aliqua ecclesia, ut celebret ibi diuina, ita tamen, ut nunquam pro diuinis aliquid accipiat. Immo & in pactis, & in intentione ait debere esse segregatos contractus, ut scilicet mercedem, quæ accipit, non pro diuinis accipiat, sed pro mansione, quam facit apud aliquam ecclesiam, vel pro alijs beneficijs, quæ ibi facit, vel pro recompensatione damnorum, quæ sustinet occasione moræ, quam ibi contrahit. Hæc Inn. ex quibus constat pacifici quem posse pro obligatione illa, & pro dānis, & pro interesse ob eam ratione, ut diximus, quoniam temporalia, & non spiritualia hæc sunt, esto pro labore diuina faciendi nihil recipi possit, eundem Inn. sequitur Abb. in c. sua nobis. nu. 12. & Mar. Soc. Sen. nu. 11. & Ioan. de Anan. vers. Si vero est sacerdos alienus de simo. Idem Abb. in c. significatum nu. 8. de præb. & Alfonso. Alvarez. in Thesaur. Christianæ relig. in tit. de simon. c. 62. nu. 13. vers. si vero Episcopus. & Guliel. Redoan. in tract. de simo. 3. p. c. 2. nu. 23. & nu. seq. Idem quoque asseruit Caiet. 2. 2. q. 100. artic. 2. vers. Ad secundum dubium, ibi, Patet tertio, & in Sum. in verb. Simonia vers. Quinta regula, ibi Primum est, quod locatio: Quamuis enim non liceat sacerdoti locare operam suam ad celebrandam missam, aut in loco operam suam ad celebrandam missam, quia missa secundum suum principale, est spiritualis, ut dictum est, licet tamen eidem locare libertatem suam contra quam toties debet occupatum se tenere, & impeditum ab operibus alijs: & breuiter tot concurrunt temporalia in istius modi annuis mensuris, hebdomadarijs, & cæteris obligationibus, ut intelligatur non spirituale rem aliquam, sed temporalia locari, & conducere. Hæc Caiet. ex quibus patet pro ea obligatione, qua obligamur ad moram trahendam alicubi ad eundem aliquo, pacifici nobis de precio licere, esto quis ibi moram trahat, eoque proficiatur, ut diuina faciat, nam pro his datur, & non pro agendis spiritualibus. Idem dicit Nauar. in Man. c. 23. nu. me. 102. vers. Quibus Addo idem Domi. Sot. de iust. & iur. lib. 9. q. 6. arti. 1. vers. Cum autem pro huiusmodi functionibus; nam pro obligatione, qua quis obligat se ad diuina faciendam, inquit mercedem percipi posse, ut pro obligando se, aut ad inferendum parochiæ, aut tot diebus ad celebrandum, confessionesque audiendas, & hoc ob ca. significatum de præben. communis denique DD. sententia hæc est. Quæ locum habet, vel clerici diuites sint, ut dixit Inno. in eod. c. quoniam enormis in fine, non obstante ca. clericos 1. q. 2. ob c. cum secundum apostolum de præb. etenim in vtroque casu eadem ratio sibi locum vindicat.

Item locum habet, esto pacti non sint: nam nihilominus pro eundo illuc, & pro mora ibi contracta, petere aliquid possunt, ut ait Mar. Soci. Sen. in cit. ca. suam num. 11. vers. Si vero est sacerdos. Quantum autem ipsis debeatur, consuetudini stabitur arg. l. de quibus. ff. de leg.

Quare capellani, & esto diuites sint, hac ratione si pacificantur, ut alicubi per aliquod tempus morentur ad diuina faciendam, simoniam non com-

mittit, & hoc uerum est, quamuis simpliciter pacificantur; nam intelligitur in casu licito arg. c. in dubijs de reg. iur. lib. 6. & ca. 2. eod. in antiq. & l. merito. ff. pro soc.

3 Concionatores quoque, & esto habeant, unde se sustentent, pro eo, quod asringunt se, aut ad eundem aliquo toties, aut ad moram alicubi, aut per totam quadragesimam, aut per totum aduentum, aut intra annum, quo ibi concionentur, pacifici de aliquo ipsis dando, sine simoniæ uitio possunt.

4 Clerici quoque, & qui obligant se ad eundem ad funus aliquod, aut ad annuaria, aut processiones, aut quibusdam diebus ad diuina faciendam, eadem ratione simoniæ uitium euadent: quædoquidem in omnibus his casibus pacta non de re spirituali sunt, sed aut pro mora illic trahenda, aut pro labore eundem eo, aut pro damnis, & interesse, quod sentiunt, & pro libertate, qua se quodammodo priuant, & sic pro re temporali.

5 Vicarii quoque Episcoporum & licite pacifici tur cum Episcopis de mercede ipsis danda, esto iurisdictionem spirituale exercere habeant: quoniam non pro iurisdictione exercenda, sed pro eo, quod illic moram trahunt, & a suis negotijs se abstrahunt, & libertate quodammodo se priuant, atque sic dixit Ioannes Carafa de simon. mentali. nu. 120. immo ad id teneri ait per c. charitatem. 12. q. 2. Idem Sylu. in verb. Vicarius. q. 7. & Inn. sentit in c. 1. ne prælat. uic. suas. Quare & ipse ait in c. 2. eod. licere sic pacifici. Ego tibi pro salario tuo centum tibi dabo, & tu exerceas iurisdictionem, & tu dabis mihi tuum lucrum, & sequitur Caraf. & Syl. ibid. Idem sequitur Caiet. in Sum. in verb. Simonia. vers. Sexta regula, esto ratione aliam reddat, quod scilicet ipsorum operæ temporales sunt, idem Nauar. consil. 28. num. 7. de simon. lib. 5.

6 Postremo & procuratores, qui Bullas beneficii expediendas curant, simoniam non committunt: nam pro opera eorum, quæ spiritualis non est, & pro suo interesse accipiunt, quod illis datur; sed de secundo casu hætenus: ad tertium traſeamus.

S V M M A.

- 1 Spiritualia venerandi gratia in ipsorum administratione, collatione uel si quid offeratur, simonia non committitur.
- 2 Baptismo administrato si quid tribuatur baptizanti, simonia non committitur.
- 3 Eucharistiam sumentes, si post eius susceptionem aliquid offerunt, simoniam non committunt.
- 4 Confessi, si quid sacerdotibus tribuant, simoniam non committunt.
- 5 Sponsi post matrimonium contractum per verba de presenti tribuentes Parocho aliquid, simoniam non committunt.
- 6 Viscentes loca sacra, ac sanctorum reliquias venerantes si quid offerant, simoniam non committunt.
- 7 Pace oblata a Parochis de more festis quibusdam diebus,

diebus, si quid tunc offeratur, si nonia non committitur.

8 Aqua benedicta aspersi in itinere a religiosis peregrini, & transientes, si nonia non committunt, si quid offerant.

9 Aqua benedicta ad sacerdotibus aspergentibus, benedicientibus si quid tribuatur, simonia non committitur.

10 Collatione facta alicui de aliquo beneficio, si deinceps quidpiam datur, grati animi significandi gratia, nullo pacto interueniente, simonia non committitur.

§. II.

1 Tertio & simonia non committitur in administratione, susceptioneque spiritualium, si quid vltro ad Dei honorem, & spiritualium offeratur. Nam primo neque hic spiritualium empro hoc quoque ratione simonia non committitur, atque sic dixit Archiep. Flor. in 2. p. Sum. tit. 1. c. 5. §. 3. ibi, Sed si pro, & Ang. in verb. Simonia nu. 1. vers. 6. Virum sola volūtas, ibi, Secus si daretur, & Guliel. Redoan. de simon. p. 3. c. 6. nu. 7. & Gabriel. Byel. d. 15. q. 2. 3. not. vers. Sexto, ut dicit quædam premiationem lib. 4.

2 Baptismo igitur administrato, & si quid a paribus baptizati ab alio offeratur, quod fieri consuevit, ob rationes propositas simonia non committitur.

3 Non itidem, & qui ob easdem rationes, ubi Eucharistiam susceperunt, aliquid largiuntur: esto eorum consuetudo mihi non probetur, qui statim atque Eucharistiam administrarunt puerum ad id destinatum habent, qui cum crumena, laccæ, ut aliquid ipsis detur, statim se offerunt; nam specimen auaritiæ, saltem præferunt.

4 Confessi etiam, & si quid sacerdoti, qui penitentiam sacramentum ipsis administrant, vltro aliquid offerunt, ob eandem quoque rationem simonia euadunt; nam id offerunt, vel quo sacramentum venerentur, vel quo accepti beneficii grati appareant, vel quo sacerdotem excitent ad preces ad Deum pro ipsis fundendas, in quibus casibus omnibus dari aliquid sine simoniæ vitio licet.

5 Sponsi quoque & post matrimonium contractum sacerdoti, qui sacramentum illud ipsis administrant, si quid largiantur, simoniam non committunt; nam & ipsi ob proximas causas, vel ob lætitiā largiuntur, & ob id simonia vitatur; et si eorum consuetudo mihi non probetur, qui statim patina ad pecuniam, & alia dona colligenda offerunt; nam auaritiæ specimen hoc præferunt, & quodammodo etiam simoniæ, quandoquidem pro administrato sacramento mercedem petere se velle videntur.

6 Non etiam ob has rationes, & qui sacra loca visitant, sanctorumque reliquias, simoniam committunt, si quid offerat, esto qui eas inspiciendas offert,

in primis ut lucretur, id faciat.

7 Non itidem, & qui pace oblata a Parochis de more in Ecclesia festis diebus aliquid offerunt, quamuis cum patina eant; nam inueterata consuetudo tollerari potest; quamuis admodum mihi non quadret, nisi ubi eleemosynæ peterentur pro aliquo pio loco, miserabiline persona; tunc enim licite, & honeste potest eleemosynam tribuentibus pax tribui.

8 Non itidem & ob eandem rationem simoniam committunt peregrini in itinere aspersi aqua benedicta, & inuitati ad sacras imagines deosculandas si quid offerant; et si offerentes auaritiæ crimine non aufugiunt, & simoniæ notam, si ob id ea offerunt; quæ tamen effugiunt pauperes religiosi, qui eleemosynam a peregrinis petunt, ac deinceps prædicta officia præstant; ea enim, ut grati animi quodammodo signa dent, & Deo ipsos commendat, facere videntur.

9 Aqua benedicta & sacerdotibus & des aspergentibus, vel benedicientibus, (quod fieri de more in Ecclesia in hebdomada sancta solet) si quid de more offeratur a Christi fidelibus, simoniam non committunt; eadem enim rationes, & hic locum habent, & ob id eadem iuris dispositio arg. ca. cum dilecta de confirm. vtil. vel inutil. & l. illud. ff. ad leg. aquil.

10 Non denique & simoniam committit, qui postquam beneficium ecclesiasticum ab aliquo legitime accepit, nulla antecedente pactio, aliquid muneris vltro offert, quo gratus appareat, atque sic sentit Nauar. in consil. 30. de simon. libr. 5. si enim is, cui beneficium renunciatum est, post habitam possessionem liberaliter ei, qui renunciauit, impensas restituat, quas in redimenda pensione, quæ supra beneficium erat, fecit, simoniam hunc non committere ibi ait, esto in foro exteriori contrarium existimaretur, si id notum esset: sed de his hætenus, ad alia tranſeamus.

S V M M A.

- 1 Donans simpliciter, ac pure clerico propter Deum simoniam non committit, esto ipsum deinceps roget, ut pro se ad Deum preces fundat.
- 2 Donatum quando quid dicatur, ut simoniam non interuenisse existimetur.
- 3 Sacerdoti pecuniam tribuens, si dicat ei tot missas celebres pro meis, an simoniam committat.

§. III.

1 Quarto & simoniam is non committit, qui simpliciter, & propter Deum temporalia cuiuspiam donat, ac deinceps eum, cui donauit, rogat, ut pro se ad Deum preces fundat. Idque merito, nam id probatur primo per ca. tua nos de simon. ibi enim si quis pure, sine pacto, vel conditione sua bona Ecclesiæ conferat, ac deinceps roget, ut in canonicum eius Ecclesiæ recipiatur, sine simoniæ vitio id fieri ibi dicitur: ergo idem & hic. Postremo id probatur etiam ratione: nam hic spirituale non emittitur, ex quo id, quod datur, benigne,

nigne, ac liberaliter tribuitur, non precij nomine pro spiritualibus; simonia vero tunc committitur, ubi spiritualium nomine precium datur.

Non igitur simoniam committit, qui clerico quidpiam elargitur, ac deinceps eum rogat, ut aut pro se missa facrum faciat, aut annuercarium, p suis. Non itidem qui donat quid prelato, & deinceps eum rogat, ut pro se beneficium impetret, modo principaliter ob id non donauerit, ita Ioa. de Anan. in c. tua nos. vers. Nota quod humiles preces de simon.

- 2 Verum quando donatum quid dicitur, atque existimabitur, ne simonia commissa intelligatur? (Non loquor nunc de donatis in beneficiis, & ordinis collatione, ingressu in monasterij; his enim locis hæc acta sunt.) Primum donatum id existimabitur, si donans id dicat. Deinde esto, id non dicat, rogat tamen deinceps, ut accipiens donatum pro se oret; non enim, quod datum est, precij loco se esse voluisse conuincitur. Postremo, si propter Deum se dare id dicat. At quid si pecunia a quopiam offeratur sacerdoti sic dicendo accipe hanc pecuniam, & tres, vel quatuor missas, p meis parentibus celebres (sieri enim sapius id solet) in pecuniam hoc pacto accipiendo sacerdos simoniam committat? Quoniam consuetudo est, ut quid pro huiusmodi annuercarijs tribuatur, non ut spiritualium precium, sed vel ut sustentatio, vel ut elemosyna, nec simoniã hic committi censo; tum quod verba secundum consuetudinem predictam accipienda sunt, arg. l. cum de interpretatione. ff. de leg. & c. ex literis r. de spons. & c. intelligentia de verb. sign. tum quod ex quo dat id, quod ei libet, non censetur contrahere voluisse. In hac igitur questione sic concludendum censo. Et de hoc itidem casu satis; ad alium veniamus.

S V M M A.

- 1 Prouocandi, & inuitandi ad diuina faciendã quæpiam dare aliquid licet.
- 2 Distributiones, quæ fiunt in Ecclesijs inter eos, qui diuinis officijs intersunt, quamobrem institutæ sint.
- 3 Pauperibus quidpiam dando, quo excitentur ad preces fundendas ad Deum pro dante, simonia non committitur.
- 4 Parentes aliquid promittentes suis filijs, quo libentius ad Ecclesiam eant ad diuina audienda, vel ut cofiteantur, simoniam non committunt.

S. IIII.

- 5 Quinto si simoniam non committit, qui quidpiam dat, quo prouocet, & inuitet, excitetque accipientem ad diuina faciendã, ut dixit Gabri. Byel. d. 25. q. 2. not. 3. vers. Tertio modo accipitur lib. 4. Idque iure merito, non enim pro spiritualibus datur, quo casu simonia committitur, sed ut excitet accipientem ad spiritualia. Postremo Ecclesia hac ratione clericos ad diuina faciendã inuitat; nam in ecclesijs collegiũ habentibus distributiones quædam ut fiãt inter

eos, vult, qui diuinis officijs intersunt. Et hoc ob eam rationem, quo promptiores ad diuina faciendã sint, & excitentur, ut habetur in ca. vnic. iunct. præsuppositione Helia, de cler. non ref. lib. 6. & apud Trid. Synod. sess. 2. r. c. 3. de reform. & sess. 24. de reform. c. 15. ergo & donationibus huiusmodi inuitare ad diuina faciendã homines nobis licet, cum eadem ratio in vtroque casu sit, & ob id eadem iuris dispositio esse debeat. arg. c. cum dilecta de confirm. vi. vel inutil. & l. illud. ff. ad lege equil. non enim Ecclesia id faceret, si id non liceret.

- 3 Qui ergo ratione hæc sua bona in pauperes distribuit, quo ipsos ad preces pro se fundendas ad Deum prouocet, simoniam non committit, ita dixit S. Thom. 2. 2. q. 100. art. 3. in resp. ad secundũ, & Archiep. Flor. in 2. p. Sum. tit. 1. ca. 4. §. 2. vers. Tertio ratione prouocationis, & Nauar. in Man. c. 23. nu. 100. vers. Quarto, quod non est simonia, & nu. 102. vers. Nono, & Ioan. de Sylua in Tract. de benef. 1. p. q. 7. vers. Minus autem, quæ refert, ac sequitur Guliel. Redoan. in Tract. de simonia. 3. p. c. 2. nu. 34. cum seq. & c. 18. nu. 13. & Ricard. de med. Villa d. 25. art. 3. q. 2. ad octauum lib. 4. & Byel. ibidem, secus autem, si daret pro precio orationis, & precum: nam simonia committitur; esto enim non sit annexa ordini, tamẽ per se oratio spiritualis res est, & ob id a quocunq; precio interueniente fiat, simonia committitur, ita dixit Gabrie. Byel. d. 25. q. 2. dub. 7. vers. A simili lib. 4. & Dom. Sot. de iust. & iur. lib. 9. q. 6. arti. 2. in resp. ad secundum.

Non itidem simoniam committunt parêtes, qui ut sui filij ad pietatem excitentur, & promptiores sint ad frequentanda sacramenta penitentia, & Eucharistia, quidpiam illis pollicentur, ac condonant ob antecedentes rationes. Nõ sacerdos ille parochus, qui omnibus suis, pauperibus præsertim, qui libellum doctrinæ Christianæ memoriter recitassent, semp aliquid elargiebatur.

Quare & è contrario, qui huiusmodi beneficijs illecti ad diuina faciendã eunt, simoniã non committunt; dispositum enim in vno ex correlatiuis, locum habet & in alio. l. 1. & ibi Bart. C. de cupress. lib. 10. Ac plane, si ratione hac inuitati diuina faciendã peccarent; & qui tribuunt, peccatum non euaderent; quod tamen verum non est, nec dicendum, ut ex dictis constat. E contrario itidem simonia non committitur, si præmia spiritualia proponantur iis, qui de Ecclesia bene merentur, ut exempli gratia, qui primus hostium christianæ religionis vrbes ingressus fuerit, vel portam patentem Eccl. dederit, ecclesiastica dignitate decorabitur; nam de Christiana republica bene iam meritis, licite tribuuntur, non enim precij nomine, sed gratitudinis gratia tribuuntur; ergo & ab initio proponi hæc queunt, quo excitetur ad bene merendum de Ecclesia, sicuti & distributiones, de quibus iã antea egimus. Vbi tamen dignitates, beneficiaque ecclesiastica proponuntur, à Romano Pont. id fieri tantum posse censo, quandoquidem pure, ac simpliciter communi

munij iure conferri debent, ut habetur in cap. fin. & ibi not. de pact. & in cap. quam pio. r. q. 2. Minus simonia committetur, si temporalia proponantur, cuiusmodi sunt distributiones, quæ in ecclesijs collegiatis fiunt ut dixi; quare licite dona proponuntur ijs pueris, qui doctrinam christianam melius memoriter recitauerint, quod à doctissimo quodam Anrhistite, & à grauissimis alijs viris factitari audiui. Sed de hoc itidem satis; ad alia transeamus.

S V M M A.

- 1 Temporale quid faciens, dans e alicui in primis, ac principaliter ob quæpiam alium finem, quam ob spiritualia consequenda, simoniam non committit, esto deinceps spiritualia speret.
- 2 Inseruiens Episcopo, ut eius beneuolentiam in primis sibi conciliet, secundo loco, sperans beneficium ecclesiasticum ab ipso sibi collatum iri simoniam non committit.
- 3 Curiales inseruientes Cardinalibus, & alijs huiusmodi in primis, quo in gratiam ab ipsis recipiantur, sperantes secundo loco se pensionem aliquam, beneficium ecclesiasticum consecuturos, simoniam non committunt.
- 4 Donans aliquid Episcopo, quo eius beneuolentiam sibi compararet in primis, sperans deinceps beneficium ecclesiasticum aliquod ab eo habiturum, simoniam non committit.
- 5 Dicentes opus aliquod Romano Pont. inferiori Ecclesie Antistiti, quo beneuolentiam in primis eorum sibi conciliet, in gratiam ab ipsis recipiantur, sperantes secundo loco dignitatem aliquam ecclesiasticam se consecuturos, simoniam non committunt.

S. V.

- 6 Sexto si simoniam non committit, qui temporale quid dans, faciensue principaliter, & in primis ob aliud, quam ob spiritualia, deinceps spirituale se consecuturum sperat. Nã ita sensu Gloss. communiter recept. in c. cum essent de simon. & Gloss. in c. quid prodest d. 6. r. & facit c. si officia. d. 5. q. & asseruit Nauar. in Man. cap. 23. num. 101. vers. Quinto, quod licet dare, & in consil. 16. de simo. lib. 5. & in consil. 14. eod. Et hoc ob eam rationem, quoniam in vna quaque dispositione id semper inspicitur, quod principaliter agitur, arg. c. cum voluntate de sent. excomm. & l. si quis nec causam, & ibi DD. communiter not. ff. si cer. pet. & l. 1. ff. de aucto. tut. Ex quo igitur in primis ob aliud, scilicet temporale tribuit, simoniam non committit, esto spiritualia deinceps speret. Postremo id probatur etiã, quoniam, si non liceret ratione hac actus nostros gerere, pauci essent, qui vitio hoc carerent, cum sola Dei actio mercenaria non sit.

- 7 Quare, si qui inseruit Episcopo principaliter,

ut eius beneuolentiam sibi conciliet, sperans deinceps ob eam amicitiam beneficium ab ipso sibi collatum iri, simoniam non committit, modo principaliter hoc animo ei non inferuiat, ita asseruit Gloss. in cit. cap. cum essent de simo. quam sequitur ibi Abb. nume. 4. & Mar. Socin. Sen. nume. 5. & Felin. qui opinionem hanc communem sentit.

Qui itidem Episcopo pecuniam mutuat principaliter, ac per se, ut ei opem ferat, ut eius amicitiam sibi conciliet, sperans secundo loco alicuius beneficii consecutionem ab ipso, simoniam non committit; quoniam pro re spirituali in primis mutuum non dedit, ita conclusit Nauar. in Man. cap. 23. num. 101. in fine vers. Per quæ priusdem respondi, & in consil. 22. num. 3. & in consil. 14. num. 6. de simon. lib. 5. & facit, quod dixit S. Thom. 2. 2. q. 78. art. 2. in resolut. Non etiam, qui mutuat pecuniam ei, qui beneficium sibi renunciare vult, modo in renunciatione mutui pactio non interuenit, ut consiluit Nauar. consil. 23. de simon. lib. 5. Quare nec simoniam in hoc casu committi censo, si alter ex permutantibus pecuniam mutuat ad Bullam beneficii conficiendam, modo & hic nulla pactio interuenit. Non etiam, qui curat cuiuspiam beneficium conferendum, vel confert, esto speret erga se ipsum gratum futurum, ut sentit Nauar. in consil. 80. eod.

8 Curiales itidem si inseruientes Cardinalibus, Romanoue Pontifici in primis, & principaliter, ac per se, ut gratiam eorum ineanat, sperantes secundo loco pensionem, beneficiumue aliquod ecclesiasticum per ipsos se consecuturos, simoniã vitio carent; quandoquidem non principaliter pro se, & immediate pro re spirituali inseruiunt, sed pro gratia eorum inenda.

9 Donans itidem si Episcopo, aliique Ecclesie Antistiti in primis, ac per se, ut ab eo in gratiam recipiatur, sperans secundo ab eo aliquid spirituale se accepturum, simoniam euadit, atque sic dixit Gloss. communiter recepta in capit. cum essent de simonia, & in capit. cum ad nostram de elect.

10 Dicantes itidem si opus aliquod Romano Pontifici inferioriue Ecclesie Antistiti, quo ab ipsis in gratiam in primis recipiatur, simoniam effugunt, esto deinceps, ac secundo loco præbendam, aliudue ecclesiasticum beneficium se habituros sperent, ob rationes supra allatas; etenim non pro re spirituali, sed pro temporali in primis hæc agunt, ut in facto proponitur. Secus ergo si in primis ob spiritualia hæc fierent, ut cit. auctores in idem in locis asserunt. Idem, si æque principaliter ob spiritualia, atque temporalia quis hæc faceret; nam & in hoc casu simoniam committeret, ut de venditione villæ cum iure patronatus dixit Abb. in cap. illud de iure patronatus, quauis, quod in vtroque casu simonia mentalis committitur, ex quo nulla pactio interuenit, ad restituendum acceptum spirituale quis non obligetur, ut habetur in c. si. de simon. & ibi communiter not.

D

Verum

Verum quid, si principaliter ob aliud fiat, secundo loco autem ob spiritualia, sed ut precium spiritualium etiam sit, an & hic simonia committetur? Exempli gratia quis emit villam in primis propter ipsam, secundo loco autem & propter ius patronatus, quod habet, & ob id etiam pluris emit. Sane simonia hic sine dubitatione committitur; quamvis secus esset, si ob illud ius pluris non emeret, esto libentius. Idem & in casibus superioribus dicendum est, si enim quis inseruiat Episcopo in primis, quo eius beneuolentiam sibi conciliet; deinde, quo beneficium ipsi conferat, simoniam committit; quandoquidem pro obiecto habet, se velle spirituale illud consequi eo obsequio, atque sic dixit Domin. Sor. de iustit. & iur. lib. 9. quæst. 8. artic. 1. vers. Est enim lubrica, fallaxque illa regula; sed de hoc itidem satis iam ad alium casum transeamus, ubi simonia non committitur.

S V M M A.

- 1 Spirituaria administrans, diuinaque officia obiens in primis, ac principaliter ob Deum, & ut ipsorum ratio postulat, secundo loco autem sperans pecuniarium commodum simoniam non committit.
- 2 Inseruiens Ecclesie alicui in primis propter Deum, licet deinceps speret in ea aut præbendam, aut Vicariam, aut altare sibi collatum iri, simoniam non committit.
- 3 Inuitatus aliquo admissam celebrandam, si in primis eo vadit propter Deum, secundo loco propter pecuniarium commodum, simoniam non committit, esto alias non iuisset, nec missam celebraffet.
- 4 Distributiones ut habeat, quæ iis dantur, qui in Ecclesia diuinis intersunt, & ea faciunt, secundo loco ad ecclesiam vadens, in primis autem propter Deum si simoniam non committit.
- 5 Vsuram non committit, qui in primis ut proximum iuuet, mutuum pecuniam præbet, esto secundo loco commodum aliquod speret.
- 6 Principaliter quando aliquid dari, fieriue dicatur.
- 7 Episcopus promittens famulo tantum in singulos annos, quousque ei beneficium conferat, an simoniam committat.
- 8 Officia ecclesiastica emens ut auditoratum cameræ, clericatumque, que per acquisitionem Cardinalatus vacat, an simoniam committat, qui hoc animo emit, ut Cardinalatum consequatur.

S. VI.

Septimo si simoniam non committit, qui spiritualia administrans, diuinaque officia obiens in primis, ac principaliter ob eum finem, cuius gratia administrari, fierique debent, deinceps sperat commodum aliquod se consecuturum pecunia estimabile. Id quod probatur primo tum rationibus in antecedenti casu allatis, & quod precium hic non interuenit, quo casu simonia committitur; tum quod & sanctissimi vi-

ri hac spe premij ducti Deo inseruiuerunt. Hinc Genes. cap. 28. magnus ille Patriarcha Iacobus. Si fuerit Dominus mecum, ait enim ibi, & custodierit me in via, per quam ambulo; & dederit mihi panem ad vescendum, & vestimentum ad induendum; reuerfusque fuero prospere ad domum patris mei, erit mihi Dominus in Deum. Hinc rex ille David psalm. 118. Inclinaui cor meum ad faciendas iustificationes propter retributionem. Si ergo hi sanctissimi viri spe premij Deum colebant, nec peccabant, in casu nostro simonia non committetur. Id quod locum habet, esto sacramenta non administrassent, nec diuina fecissent, nisi se consecuturos quidpiam sperassent.

- 2 Qui ergo si inseruiat alicui eccle. exempli gratia aut missæ sacro faciendo, aut aliis diuinis officijs obeundis in primis propter Deum, simoniam non committit, esto deinceps speret se in ea ecclesia aut præbendam, aut Vicariam, aut altare habiturum, arg. cap. si officia dist. 59. & cap. quid proderit dist. 61. inunct. Gloss. nam in cap. si officia, Urbanus Pontifex ostendit licere clericis in seruire Deo in ecclesiis ob spem ascendendi ad dignitates earum: hortatur enim ibi, ut in primis quis assuecat se in minoribus, quo deinceps ad maiora ascendat; ergo diuinis operam dare licet spe commodi alterius. Idem in cap. quid proderit; vnde Gloss. ibi not. licitum esse alicui inseruire in ecclesia spe stipendiorum, dum tamen non principaliter ad hoc seruiat, immo Gelass. in capit. consuluit. dist. 74. his premijs ad inseruiendum Deo allaciendos homines sentit. Qui itidem beneficium in primis renunciat, ut idonco conferatur, & nullo pacto interueniente sperat eum, in cuius fauorem renunciatio facta est gratum erga se futurum, renunciaturumue illud, cui deinceps ille volet, simoniam non committit, ut dixit Nauar. in consil. 15. & in consil. seq. de simonia libr. 5. quandoquidem natura comparatum est, ut cui beneficium ab eo etiam, nobis beneficii speremus, argum. l. si non fortem. §. libertus cum Gloss. ff. de condit. indeb. & ca. cum in officiis de testam.
- 3 Qui itidem si inuitatus aliquo, ut eat ad missæ sacrum faciendum, aliaue diuina officia, simoniam non committit, si in primis propter Deum ea diuina facit, secundo loco sperans pecuniarium commodum, esto alias eo non iuisset, nec diuina fecisset, ita dixit Nauar. in Man. cap. 23. num. 101. Et enim nec peccat, qui ob distributiones, quæ iis dantur, qui ad diuina officia eunt, si eo in primis vadit, ut Deo inseruiat, minus autem principaliter ob eas, ut sentit Gloss. in capit. 1. de cler. non residen. in verb. Receperit versic. Sed quid dices libro 6. quam sequitur Nauar. eod. numer. vers. Tum quia Gloss. illa celleberrima, & Gabriel. Byel. dist. 25. quæst. 2. tertio not. versic. Secundo modo accipitur, ut dicit causam principalem, ibi, Si autem non sunt finis principalis, libro quarto. Si sicut nec etiam is usuram committit, qui mutuum dat, quo in primis,

ac

ac principaliter proximum iuuet, secundo loco autem sperans aliquod commodum, ut asseruit Gloss. in ca. consuluit in verb. Sperantes de usur. & eam Gloss. not. ibi, Abb. ait, & dederit receptam testatur Nauar. eod. num. Vbiunque ergo principaliter ob Deum diuina quis facit, secundo loco autem pecuniarium commodum deinceps sperans, hic non peccat, nec simoniam committit. Sicut e contrario peccat, qui principaliter ut commodum aliquod habeat, diuina facit, ut ex dictis constat, & ut DD. inquit allegat: & Nauar. in cap. cum minister. 23. q. 5. num. 29. & in cap. 7. num. 12. cum multis seq. de orat. & hor. canon. & in Man. eod. cap. 23. num. 101. vers. Quinto. Hoc tamen verum intelligo quo ad peccatum; nam quo ad simoniam secus, nisi pro precio spiritualium data accipiantur, atque sic tradidit Domin. Sor. de iust. & iur. lib. 9. quæst. 6. art. 2. vers. Postremum. Demum prædicta, quæ diximus locum habent, ubi pactum non interuenit, nam eo interueniente in foro exteriori contractum existimaretur, cum ibi secundum extrinsecum iudicaretur, quod non fit in foro conscientie, ut habetur in c. humanæ aures 2. q. 5.

Verum, si quando principaliter, minusve principaliter, aliquid factum dicitur? Hanc rem Nauar. multis declarauit in ca. 6. num. 12. cum multis sequ. de orat. & hor. canon. & in Man. cap. 23. num. 101. & in cap. cum minister. num. 9. 23. q. 50. Atqui quod & obscure locutus, & rem ipsam nihilo magis declarasse mihi videtur; ob eam rem omisit ab eo dictis, præmitto in huiusmodi spiritualibus actibus in primis duplicem intentionem intercedere posse, quarum altera dicitur simpliciter intentio, quæ nil aliud est, quam intentio faciendi actum, sicuti eius natura postulat, & faciendi id, quod facit Ecclesia, & hæc intentio ad sacramenta omnia administranda necessario postulatur: hinc Trident. Synod. sess. 7. canon. 11. de sacramentis, sic inquit. Si quis dixerit in ministris, dum sacramenta consueverunt, & conferunt, non requiri intentionem saltem faciendi, quod facit Ecclesia, anathema sit, de qua intentione egi in Summa de Sacramentis. capit. 3. num. 8. Tab. 1. Altera est intentio, quæ intendit non solum actum facere, ut facit Ecclesia, verum etiam ad eum finem, cuius gratia institutus est: & hæc intentionem rectam nominant in sacramentis diuinarum rerum scriptores. S. Thom. d. 6. quæst. 2. artic. 2. lib. 4. & quæst. 64. artic. 10. in 3. par. & Scot. dist. 1. quæst. 6. artic. 10. lib. 4. & Tabien. in verb. Baptismus 8. & Syluest. eod. 3. num. 12. & nos in ead. Tab. cap. 4. num. 3. His præmissis quoad rem nostram, qui rectam intentionem habet in diuinis obeundis, sacramentisue administrandis, spiritualibusue conferendis, hanc principaliter spirituale actum gerere censo; qui vero contra, non principaliter. Qui ergo, dum missæ sacrum facit, dum alia diuina officia obijt, dum spiritualia administrat, beneficianaue spiritualia confert, rectam intentionem hanc habet, esto ad ea facienda utilitate ductus venerit,

simoniam hunc tamen non committere censo; nam, ex quo rectam intentionem habet, & propter Deum hæc facit, simoniam committere non potest. Sicuti e contrario, qui non propter Deum, sed propter commodum pecuniarium, aliudue huiusmodi, aut æque ob pecuniam, ac propter Deum hæc facit, simoniam committit, quoniam rectam intentionem non habet. Ex his igitur percipi facilius potest, quando quid principaliter, minusve principaliter fieri dicatur. Quando autem quis intentionem rectam habeat, se ipsum quis consulere potest, an propter Deum, vel pecuniam id faciat, ita sentit Nauar. eod. cap. 7. de Orat. & hor. canon.

At quid, si Episcopus accipiat clericum, quo eius opera utatur hac conditione, ut tot in singulos annos ei præstet, donec de beneficio ei prospiciat, an simoniam committet? & id liceat? Hanc quæstionem posuit Hostien. in cap. cum essent, de simon. & ibi concludit id licere, nec simoniam committi, si post beneficii collationem merces remittatur: nam ut ipse ait, sub conditione promissa erat, quæ beneficii collatione, tanquam conditione adimpleta tollitur, arg. §. Omnis in Instit. de verb. oblig. secus si pure, ac perpetuo mercedem promississet, quæ beneficium accepto remitteretur: tunc enim pro mercede sui laboris dari videtur. Abb. opinionem hanc sequitur, modo ob præstita obsequia beneficium non conferat: alias enim simonia committeretur; quandoquidem nec pro suffragio alicuius habendo beneficii promissionem facere licet, ut habetur in cap. de hoc de simonia. Quid igitur concludendum?

Ego præmitto prius casus nonnullos, quibus pro certo simonia committitur. Primum igitur pono simoniam committi, ubi huic tot in singulos annos promittit, & simul etiam beneficium; quandoquidem spirituale itidem pro obsequiis promittit, quod non licet, arg. cit. cap. de hoc de simon.

Item pono simoniam committi, ubi promittit tot in singulos annos, quousque beneficium ei conferat, sed post beneficii collationem nihil ei se velle dare pro suis operis testatur: nam pro obsequiis futuris beneficium ei conferre fateatur, quod etiam non licet, ut habetur in cap. cum essent de simon. Sicut nec pro stipendio obsequii, quod iam præstitit, beneficium conferre licet, quo scilicet stipendii obligatio remittatur, ut habetur in cap. veniens. 1. de testib. atque sic dixit Nauar. in Man. cap. 25. numer. 113. vers. Quibus addo. His præmissis, restat, ut videamus, quid iuris sit, ubi simpliciter tot in singulos annos promittit, donec beneficium ei conferat, quo casu Ego sic distinguendum censo. Aut hoc facit ob suam utilitatem propositum habens post beneficii collationem, ut gratis ipsi inseruiat; & in hoc casu ob ea, quæ in proximis casibus diximus, simoniam committit, & ob id non licet, esto mentalis sit, ex quo nulla pactio interuenit, atque hoc sentit Zabar. in eod. cap. cum essent in fine. Aut

D 3 id facit

id facit ob commodum, ac vtilitatem Ecclesiae, utpote, quia est vir honestis moribus praeditus, & ob literarum peritiam, rerumque gerendarum vsum, Ecclesiae vtilem ipsum futurum existimat, & ob eam rem, vbi occasio beneficii se se offert, beneficium ei promittit, interim autem vult, vt ei inferuiat, praebens ei mercedem, vt habeat vnde se sustentet, & in hoc casu simoniam non committit, immo & licet arg. ca. graue de praeben. atque sic sentit Abb. in cit. c. cum essent in sine, ibi Ego putarem, & in hanc sententiam Host. opinio locum habebit, & communis, de qua testatur Nauar. ibid. Aut facit, quo habeat, vnde se sustentet, & in hoc etiam casu id licere cenfeo, modo ea beneficia conferat, quorum curam gerere sciat, & possit. In hac igitur quaestione sic concludendum cenfeo.

8 Quid demum de ijs, qui officia, & dignitates quasdam ecclesiasticas emunt, vt auditoratum, clericatumue camerae Apostolicae, aliaue huiusmodi officia, quae per Cardinalatus acquisitionem vacant, an simoniam committant, si ea ratione curant sibi aditum ad Cardinalatum parare? Plane sentio, si solum ea officia comparant in primis, quo ipsa habeant, esto deinceps sperent Cardinalatus dignitatem ob dicta, prius, simoniam hos non committere; id quod sentit etiam quidam non improbat, & relatvs a Nauar. in consil. 67. vers. Ad quintum respondetur de simonia. libr. 5. & hoc animo emi haec opinor. Si vero eadem comparant, quibus tanquam precio vtantur ad Cardinalatus dignitatem adipiscendam, animo simoniam concipi sentio, & ob id peccari concludo; quod tamen mentalis simonia est, ad restitutionem non obligat. Sed de his haecenus ad alia transeamus.

S P M M A.

- 1 Iure, quod cautum est, vt in spiritualium administratione praestetur, sine simonia exigitur.
- 2 Decima licite, & sine simoniae vitio exiguntur ab ijs, quibus sacramenta administrantur.
- 3 Visitationis Ecclesiae gratia procuratio sine simoniae vitio exigitur a visitatore.
- 4 Consecrationis Ecclesiae gratia procuratio sine simoniae vitio exigitur.
- 5 Canonica portio ex relictis Ecclesiae non parochiali a moriente licite exigitur ab Ecclesia parochiali.

S. VII.

8 Octavo de simoniam non committit, qui in spiritualium administratione id exigit, quod aut diuino iure, aut humano praecipitum est. Quare decima de ijs, quibus sacramenta administramus, licite exiguntur; & hoc ob id, quoniam vt praesentur, cautum est in c. 2. de decim. Illi profecto clerici, dicitur enim ibi, qui a clericis spiritualium ministeriorum labores accipiunt decimas eis debent. Ecce hic decimas nos eis debere, qui nobis spiritualia administrant. Sine simoniae vitio igitur exigitur. Idem habetur in ca-

pit. ad apostolicae vers. Noueris eod. Idque iure merito; tum quod Deus ipse in signum vniuersalis dominij eas sibi referuauit, & sacerdotibus pro suo cultu concessit, vt dicitur in c. tua nobis eod. tum quod non pro spiritualium precio tribuuntur, sed vt Ecclesia ministri sustentetur. Facit quoque c. si de paroch. & alien. paroch.

3 Secundo licite accipit, & exigit sine simoniae vitio procuratorem Episcopus, ab ecclesijs, quas visit, ob eandem rationem, quod iure id permittitur, in c. cum apostolus, & in ca. sopitae, & in c. super eo cum trib. seq. de censib. & in cap. 1. §. procuratorem, & in c. 2. cum seq. eod. lib. 6. & in c. nec numerus 10. q. 3. atque sic dicit Ricard. de Med. Villa. d. 2. §. art. 3. q. 2. in resp. ad tertium libro 4. & quod hac praestatur pro alimentis, & non pro spiritualium precio, vt habetur in citatis iuribus. quo casu simonia non committitur, vt ante suo loco probauimus; & vt superior ab ipsis agnoscat, & non pro visitatione, vt dixit Abb. in ca. cum sit romana de simon.

4 Tertio licite, & sine simoniae vitio accipitur, atque exigitur procuratio pro consecratione Ecclesiae, ob eandem rationem, vt dicitur in cit. ca. cum sit romana, Consultationi tuae taliter respondemus, dicitur enim ibi, quod nihil pro ecclesiarum consecratione potes, vel debes praeter procuratorem exigere. Ecce hic dicitur posse procuratorem exigi pro hac functione, & hoc ob rationes in antecedenti conclusione allatas, vt no. Abb. ibi, ac DD.

5 Postremo Canonica portio eius, quae moriens reliquit Ecclesiae non parochiali, in qua sibi sepulchrum elegit, licite Ecclesia parochialis exigit, & sine simoniae vitio, vt dicitur in c. 1. & in c. de ijs, & in c. cum super, & in ca. in nostra cum similit. de sepulch. Sed de hoc itidem casu satis; ad alium veniamus.

S P M M A.

- 1 Vexationis tollendae causa in iure spirituali si quid detur, simonia non committitur, quae regula etiam declaratur.
- 2 Vexationis tollendae gratia in iure spirituali quaerendo si quispiam quid tribuat, simoniam committit, vbi iuxta vexatur.
- 3 Vexationis tollendae gratia in iure spirituali quaerendo, si quispiam quid tribuit, simonia committit, vbi iniuste vexatur, & de facto.
- 4 Vexationis tollendae gratia in iure spirituali dubio, id est, vbi de iure suo certus quis non est, si quid tribuat, simoniam committit.
- 5 Vexationis tollendae gratia pro spirituali nondum plene acquisito, si quispiam quid tribuat, simoniam committit.
- 6 Vexationis tollendae gratia pro iure quaesito, sed amisso recuperando, si quispiam quid tribuat, simoniam committit.
- 7 Vexationis tollendae causa iuste faciendae pro iure quaesito pleno conseruando, si quispiam quid tribuit, simoniam committit.

8. Pacis

8. Pacis concilianda gratia an dare quicquam liceat in spiritualibus.

S. VIII.

8 Nono de simonia non committitur, vbi quid datur pro vexatione tollenda, quae fit, faciendae timetur in iure spirituali quaesito certo, & plene, & nondum vlla ex parte adempto, iniuste, & de facto, tam iniudicio, quam extra iudicium.

Dixi primum Pro vexatione, quae fit in iure quaesito, quoniam, ne simonia committatur in hoc casu, necessario requiritur, vt qui vexatur, ius quod situm iam habeat in re spirituali, vt habetur in c. quaesitum 1. & ibi Gloss. q. 3. & in cap. dilectus filius 1. de simonia, & vt not. DD. ibi communiter Abb. in initio, & nu. 4. vers. Pro iure autem quaesito, & Mar. Socin. Sen. num. 6. vers. Aut datur, & Felin. num. 3. & Nauar. in Man. ca. 23. num. 102. vers. Octavo, qui opinionem hanc communiter receptam esse testatur. Idque iure merito, quando quidem in hoc casu non pro spirituali, quod iam habet, quidpiam tribuit, nec pro vilo iure spirituali quaerendo; sed pro vexatione tollenda datur, quae spiritualis non est, & ob id simonia non committitur, cum in spiritualibus tantum ipsa committatur. Non igitur pro iure quaerendo spirituali quicquam pecunia aestimabile tribui debet, quo impedimenta tollantur, quae iuste futura timentur, simonia enim tunc committitur, vt sentit Inn. in cap. Mattheus de simon. nam ait ibi simoniam committi, si electus ante confirmationem quid tribuat; idem Gloss. ibi, & sequitur Abb. & Mar. Socin. Sen. qui opinionem Inn. communiter receptam testatur. Idem Abb. in cit. ca. dilectus 1. num. 4. & Felin. num. 3. & Socin. & alij communiter, & Sylu. in verb. Simonia. num. 3. q. 3. vers. Quarta regula, ibi, in spiritualibus vero, & Nauar. in Man. cap. 23. num. 102. vers. Octavo, ibi, Dixi modo, & Rebuff. in Prax. benef. in titu. De resignat. simon. num. 2. 17. vers. Not. peruo, & Guliel. Redon. in Tract. de simonia. 3. par. cap. 2. num. 6. Idque merito, nam ratione hac spiritualia, quae non habet, emere pecunia conatur, quod si sine simoniae vitio fieri non potest argum. tot. tit. de simon. Si ergo quis contendat de beneficio cum aliquo, quem vere Dominum eius esse scit, & pecunia iudicem corumpat, quo beneficium ipsi adiudicet, simoniam committit. Si itidem in concursa beneficij plures sint, & alter alteri pensionem promittat, si beneficium habuerit, modo ei exceptionem aliquam veram, vt irregularitatem, non obiciat, simonia itidem hic committitur, quamuis exceptio probari nequeat, vt contulit Nauar. consil. 40. de simon. lib. 5. Idem, si quid aliud promittatur, ne competitor concurrat, vt dixit idem Nauar. consil. 39. & consil. 41. eod. tit. vbi simoniam commissam a quopiam inquit, qui promisserat se permutaturum beneficium cum alio, qui concurrere volebat, si

curaretur, ne id fieret. Non etiam quicquam dare licet in iure quaerendo, vel iniuste quis vexatur; nam simoniam nihilominus committit, ita dixit Inn. in eod. c. Mattheus. vers. Vel iniuste contraditio, fiat, & hanc opinionem sequitur Abb. & Mar. Soc. Sen. ibi; sicut etiam in cit. ca. dilectus filius, & eandem opinionem communiter receptam esse testatur Soc. in eod. c. Mattheus. nu. 6. Idem sentit quoque Fel. ibi. num. 3. vers. in Gloss. 1. & Sylu. in verb. Simonia. nu. 3. vers. Quarta regula, ibi in spiritualibus, & Ioan. Tabien. eod. nu. me. 28. vers. Viginti moseptimo, ibi in spiritualibus, uero, & Nauar. in Commen. de dat. & promiss. pp. iustit. uel grat. not. 9. nu. 16. vers. Et dixi regulariter, & in Man. cap. 23. num. 102. vers. Octavo, ibi, Dixi modo, in hoc enim casu ambitiosus existimatur, & dare, quo facilius spirituale consequatur. Hinc, cum quidam beneficium adeptus Bullas expedire impediretur a pensionario, qui ueterem pensionem super beneficium habebat, propterea quod uolebat praeteritas pensiones prius praestari, consuluit ei Nauar. in consil. 55. de simonia lib. 5. ne pensiones solueret, esto de facto impediretur, ne simoniam committeret. In iure spirituali quaerendo igitur, uel de iure, uel de facto quis uexetur, nihil dari licet, alioquin simonia committitur. Excipitur tamen, ubi quis ut impediretur, exepi gratia, ne ad concursum beneficij eat, eligatur ad dignitatem, in carcerem detineatur, in hoc enim casu simonia non committitur, si ut dimittatur, quidpiam praestetur, ita dixit Sor. de iustit. & iur. libr. 9. quaest. 6. artic. 1. in resp. ad quartum, & q. 7. art. 1. vers. Postrema denique dubitatio sit, utrum saltem ad redimendam uexationem, & Nauar. in consil. 41. de simo. lib. 5. Idque iure merito, non enim pro re spirituali datur, neque pro re, quae ad spirituale consequendum pertineat, nisi per accidens.

Dixi certo, nam ne simonia committatur, redimendo uexationem requiritur, ut de iure suo uexatus certus sit; si enim de iure suo dubitet, simoniam committit quidpiam dando, uel de facto uexetur, ut dixit Abb. uiden. in ca. cum pridem, num. 9. de pact. & Felin. in ca. dilectus filius. 1. num. 3. vers. Tertio limit. & Rebuff. eod. tit. num. 18. vers. Not. perpetuo, & communem opinionem hanc sentit Bertachin. in repertor. in uerb. Simonia. uers. Simoniam non committit, qui est certus; etenim ratione hac spirituale pecunia acquirere uidetur. Certus ergo esse debet uexatus se ius habere in re spirituali; pro qua uexatur; alioquin pecuniam dando simoniam committit.

Dixi Plene; hoc enim & tertio requiritur, quo pro vexatione tollenda si quid detur, simonia ne committatur, ut plenum ius in re illa spirituali acquisuerit. Quare, qui a maiori parte, exempli gratia, & sanior, i. legitime electus est; sed quia dubitat, ne aut in electione, aut in confirmatione, aut in possessionis acquisitione, molestia afficiat quodpiam tribuit, simoniam committit, ut de electio-

D 3 ne

ne habetur in ca. Matthæus de simon. de confirmatione in cap. sicut tuis à contrario sensu, & de possessione in ca. in tantum eod. nam & possessio beneficij eccles. quid spirituale est, vt dixit Abb. in ca. ad aures in fine de simon & in cit. dilectus filius, prope finem, & ibi quoque Felin. num. 3. & Gulielm. Redoan. de simon. 3. par. c. 22. num. 2. Ad summam nihil dare licet pro iure spirituali querendo, esto maiori ex parte illud adquisierit, & de facto quis vexetur, vt de communi sententia testatur Fel. in eod. c. dilectus filius. nume. 3. vers. In Gloss. 1. Excipitur tamen, quod dictum est de possessione in foro conscientie, vbi à potèti viro vexaretur: tunc enim, quo in primis eius benivolentiam sibi conciliet, vel litis sumptus, damna, scandalaque vitet, si quid ei tribuat, simoniam non committit, ita Abb. sentit in cit. c. dilectus nu. 4. vers. Aut non est in possessione, & cum hac opinione DD. transire ait Felin. ibid. & Gulielm. Redoan. de simon. 3. par. c. 2. nu. 17. vers. Secundo loco, & Rebuff. in Prax. benef. in tit. De resignat. simoniac. num. 20. & sequi. & Nauar. in Man. ca. 23. num. 102. vers. Octauo, vbi & hac de re consultus sic se respondisse restatur, modo hic firmum ius habeat. Multo magis ergo licebit in hoc casu generalia, communiaque verba facere, quæ non obligant, exempli gratia, semper tuus ero, Domus mea semper tibi patēs erit, ita dixit Abb. in c. cum venissent. nu. 6. de inst. & sequitur Redoan. ead. p. c. 20. nu. 24.

Dixi & nondum vllà ex parte adempto; nam, ne simonia committatur dando quidpiam pro vexatione, non fat est, vt ius plenum habeat acquisitum in illa re spirituali; verum etiam, ne vel ab eius possessione, vel de facto ceciderit; t si enim ab ea expulsus est, dando aliquid sine simonia vitio eam recuperare non potest, atque sic dixit Innoc. in cap. ad aures in fine de simon & sequuntur eum Zabar. & Abb. ibi, & in cit. ca. dilectus 1. numer. 4. vers. Aut non est in possessione. Idem Gloss. in c. dicimus 16. q. 7. Idque iure merito, non enim vexationem tantum redimere, sed & possessionem recuperare videtur: etenim, nec, vt in initio quis eam acquirat, esto alias ei debeatur, quicquam dari sine simonia vitio potest. Hinc pro beneficio adipiscendo temporale dari non potest absque simonia, quamuis alias debeat, vt habetur in cap. vendentes iunct. Gloss. Iustitiam. 1. q. 3. & sequitur Nauar. in Commen. de datis, & promiss. pro iustit. vel gratia, not. 1. 1. nume. 23. in fine. Quare & simoniam eum commisisse consultus respondit, vt ait ibi, qui Vicario generali dedit viginti aureos tanimo allicienti eum ad beneficium ipsi conferendum maius de duobus, quorum alterum ipsi per concursum debebatur, esto dixisset se dedisse, quo quam celerime collationem faceret, & Vicarius maius contulit, modo ob dictam pecuniam id fecisset.

Dixi iniuste, & de facto; hoc enim aliud etiam requiritur in iure quæsitò omnino, ne pro vexatione quid dando simonia committatur, vt vexa-

tus iniuste, & de facto vexetur, sicut habetur in cit. cap. dilectus filius 1. de simon. & ibi communiter DD. & S. Thom. 2. 2. q. 100. arti. 2. ad quintum: ibi enim, ait postquam ius alicui acquisitum est, licere per pecuniam iniusta impedimenta remouere; & sequitur eum Nauar. in consi. 4. 1. num. 1. de simon. lib. 5. & in consi. 55. eod. Quare, t si iure quis vexatur, exempli gratia, vel Episcopus ob delictum vult eum beneficio priuare: vel alius asserens se ius in eo beneficio habere, litem ei vult mouere, in huiusmodi casibus simonia committitur, si quidpiam detur. Id quod probatur primo per ca. nemo de simon. ibi enim dicitur non licere cuiquam aliquid temporale ab alio accipere, quo peccatum eius Episcopo non patefaciat. Ecce hic iniuste vexatur, & tamen nihil licere accipere dicitur: ergo, vbi quis iniuste vexatur, nihil dare licet. Idem probatur in cap. nisi de præben. nam cum ibi de quodam prioratu lis esset, tandem iudicis auctoritate conclusum fuit, vt alter prioratum haberet, alter vero annuatim pecuniæ summam quandam, & eam conuentionem Roman. Ponti. ibi probatur, quoniam non ex partium conuentione, sed iudicis iussu facta esset: ergo secus si a partibus; fuisset enim hoc spirituale quoddam emere, quod non licet, atque sic not. Gloss. ibi in verb. Ex iussione, & Abb. nume. 6. vers. Not. ibi, non quidem ex passione. Postremo id probatur ratione, nam non facti vexatio tollitur, sed ius in re spirituali emitur, ita dixit Abb. in cit. ca. dilectus, ibi. Quia non redimitur tunc vexatio facti: vel potius ne eo priuatur, ea pecunia efficitur contra c. nemo præbyterorum de simon. Vbi igitur molestia iure quis afficitur, nihil dari pro re spirituali potest, atque sic dixit Abb. in cit. c. dilectus. nu. 4. vers. Si vero iniuste vexatur, & sequitur Mar. Soci. Sen. ibid. nu. 6. vers. Si vero iniuste, & Gulielm. Redoan. in Tract. de simon. 3. p. c. 22. in principio vers. Quarto, vbi habetur non posse redimi vexationem prælati iuxta vexantis: nam dicitur potius correctio, & ita DD. communiter.

Hoc tamen locum non habet, t vbi pro concilianda pace de iudicis auctoritate aliquid datur; tunc enim dari aliquid sine simonia vitio potest, vt habetur in cit. ca. nisi essent de præben. & not. Abb. numero 6. vers. Nota ibi pro bono pacis. Idem ait in cap. cum pridem. nume. 8. vers. In Gloss. 3. de pact. Quare Iudex pro bono pacis discernere potest, ut duobus litigantibus pro eodem beneficio, alteri beneficium adiudicetur, alteri pensio tribuatur, vt inquit Abb. in eod. vers. per cit. cap. nisi essent de præben. Item iudex iubere potest, ut qui beneficii habet, alteri sumptus factos restituat, ut dixit Abb. in eod. c. cum pridem, & in hanc sententiam accipiendum est dictum Fel. in eod. ca. num. 3. vers. Item limit. & Bertach. eod. vers. Simonia non committitur, si alteri, & Rebuff. in Prax. benef. in tit. De resigna. numero 22. & Gulielm. Redoan. de simon. 3. par. capit. 2. numero 17. vers. Tercio est licitum. Idque

petuntur ante absolutionem.

§. IX.

1. **S** Decimò in administrandis spiritualibus simonia non committitur, ubi quid pœnæ nomine ab ecclesiastico iudice exigitur, idque iure merito, tum quòd pro spiritualibus nõ exigitur, quo casu simonia committeretur, sed p pœna peccati, & contumaciæ, quod licet, arg. ca. uenabilibus, §. porro de sent. excomm. libr. 6. tum quod Ecclesiasticus iudex, & per statutum, & per sententiam pecuniariam pœnam imponere potest, vt Felin. ac DD. tradunt in cap. irrefragabili, §. ceterum, ff. de off. ordin. ubi & Episcopi sicutum habere cõcluditur, sicut etiam Viu. in sua Syl. opin. 255. & facit cap. dilectus filius de off. ordin. & c. ex parte de verb. sign.
2. Qui ergo t ab excoicatione, aliæ censuræ absoluitur, si ob pœnam aliquid à iudice absolvente exigitur, simonia non committitur; non enim pro absolutione, sed pro antecedentis culpæ, ac contumaciæ pœna exigitur, quam obrem fuit excommunicatus, atque sic dixit S. Thom. 2. 2. q. 100. art. 2. in resp. ad tertium, & sequitur Archiep. Flor. in 2. p. Sum. tit. 1. cap. 4. §. 2. ver. Quarto ratione punitionis, & Angel. in verb. Simonia 2. num. 34. vers. Sextusdecimus, & Gulielm. Redoan. de simon. p. 2. cap. 3. num. 2. vers. Sed istis adductis, & 3. p. capit. 2. in fine, & Ricard. de Media Villa d. 25. art. 3. q. 1. ad quintum, & Gabriel. Byel. d. 25. q. 2. not. 3. vers. Quinto dicit punitionem lib. 4. & Nauar. in consil. 14. nume. 7. de
3. simon. lib. 5. t Statutum quoque ualet ob easdem rationes, quo cautum est, ut excommunicatus, soluat tantum in mensem, quousque in excommunicatione perseuerabit, ut dixit Host. in c. ad aures, de simon. & sequitur eum Abba. ibi, & Mar. Socin. Sen. & Ioan. Andr. num. 2. & Zabar. vers. Oppon. primò, & Ioan. de Anan. & Felin. qui opinionem hanc communem sentit, & alii à me cit. in Tractate de Censuris Tab. 1. cap. 5. num. 5. etenim non pro absolutione, sed pro contumacia id exigitur. Idem quoque sequitur Gulielm. eod. cap. num. 7. cum seq.
4. Ab aliis delictis itidem t si quis à iudice ecclesiastico absoluitur, pecuniaria pœna exigi potest, ex quo enim pœnæ nomine præstatur, simonia nõ committitur, id enim fit, quo improbitas coarceatur. Felin. tamen, ac DD. citati ab eo in cit. ca. irrefragabili, §. ceterum, inquit, quo auaritiæ suspicionem, ac notam ecclesiasticus iudex effugiat, honestius eum facturum, si in pios usus eam pecuniam distribuatur, & conuertat. Pro condemnatione quoque si pecuniaria pœna exigatur, simonia non committitur, ut de hæresi condemnato habetur in ca. cum secundum de heret. lib. 6.
5. Quæ diximus autem de fori exterioris iurisdictione, teadem cõcludimus, & de pœnitentiæ fori iurisdictione: nã & iudex hic ecclesiasticus à peccatis aliquem absolvens pœnæ nomine, ut pecuniam aliquam præstet, iubere potest, atque sic

Idque merito, non enim iudex pro spirituali iure quid dare, sed pro bono pacis censetur, secus autem si non auctore iudice quid daretur, tunc enim simonia committeretur, ut dixit Abba. in eod. cap. cum pridem, nume. 8. nam forte renuncians liti ius in beneficio habet. Ex quib. colligitur, ut habetur ex dictis à Panor. eod. nu. 8. Iudicem ad cõcedendam litem eum monere debere, qui minus iustam causam habet.

Dixi denique Tam in iudicio, quàm extra iudicium, quoniam in utroque casu uexationem redimere licet, ut sentit Gloss. in ca. cum pridem, & ibi Abba. num. 9. de pa. & si enim, ut not. ibi Abba. ex Gloss. si ergo certus sum me ius habere in beneficio, pecuniam ei tribuendo, qui mihi litem mouit, ut desistat ab ea, non pecco, id quod ex antecedentibus etiam colligitur. Multo magis ergo id locum habebit extra iudicium.

Pro regula igitur habebimus simoniam non committi, ubi pro uexatione tollenda tam in iudicio, quàm extra iudicium quidpiam datur, modo quis in possessione sit omnino. Excipitur tamen primò, ubi quis ius quæsitum in eo spirituali non habet, cuius gratia pecuniam tribuit: nam in hoc casu simoniam committit. Item excipitur, ubi dubitat, an ius habeat. Tertiò excipitur, ubi habet ius acquisitum, sed non plene, ut pote, quia possessionem nondum adeptus est. Quarto excipitur, ubi plene ius acquisiuit, sed aliqd ius amisit, ut pote possessionem, non enim pro ea recuperanda quicquam dare debet, esto de facto eam amiserit. Postremò excipitur, ubi plene ius habet acquisitum, & retinet, sed ratione quapiã iuste auferri illud ei potest; si enim, ne illud ei auferatur, quicquam tribuat, simoniam committit, ut ex dictis antea constat; sed de hoc itidem casu satis, ad alium ueniamus. Si illud addiderimus spirituale dari non posse pro uexatione tollenda; alioquin simonia committeretur; nam ob id licet, ubi quis uexatur pro spirituali aliquid dare, quoniam non pro spirituali, sed pro tēporali datur; si enim pro spirituali daretur, simonia committeretur, ergo & è contrario simonia committetur, si spirituale pro uexatione detur.

S V M M A.

1. *Pœna nomine si quid exigitur in spiritualium administratione, simonia non committitur.*
2. *Absolvens ab excommunicatione, aliæ censuræ, ab alioue delicto, si ob pœnam aliquid ab ipso exigitur, simoniam non committit.*
3. *Statutum ualet, quo cautum est, vt excommunicatus decem libras pro quolibet mense præstet, quousque in excommunicatione perseuerauerit.*
4. *Absolvens ab alijs delictis iudex ecclesiasticus, & pœna nomine pecuniam exigens, simoniam non committit.*
5. *Absolvens in foro pœnitentiæ pecuniam pœna nomine exigere etiam potest.*
6. *Impensæ factæ ab alio in citando, & admonendo, quæpiam antequam excommunicetur reus, licitæ*

fic dicit Archiep. Flor. ibid. uerf. eod. quartò ratione punitionis, ibi, & sic etiam in absolutione a casibus, etenim & hic pnam inurere potest, argum. cap. omnis de penit. & eorum, quæ tradidit Trid. Synod. sess. 14. cap. 8. de penit. & Gulic. Redoan. de simon. p. 3. cap. 2. in fine. Quo tamè avaritiam notam euadat, non sibi exactam pecuniam retineat, sed in pauperes distribuendam curet, ita Guilliel. ibid.

6 Non itidem si simonia committitur, si ante absolutionem excommunicationis petantur impense factæ in excommunicatione, ut in citado, & huiusmodi, ut habetur in cap. uenerabilibus. §. porro, uerf. Secus autem de sent. excomm. lib. 6. & ut dixit Nauar. eod. conf. 14. nume. 7. non enim pro absolutione, sed pro damnis, & interesse partis dantur, ut ibidem habetur, & Nauar. not. eod. in loco. Et de hoc etiam satis.

S V M M A.

- 1 *Consuetudine laudabili, si quid dari consuevit in spirituali administratione, licite datur, ac recipitur, quæ regula, quousque pateat, declaratur.*
- 2 *Consuetum prandium, pecuniaue aliqua ex consuetudine laudabili dari solita licite peti possunt.*
- 3 *Laici ad laudabiles consuetudines seruandas in spiritualium administratione cogi possunt.*
- 4 *Statutum laicorum laudabilem consuetudinem in spiritualium administratione, inductam tollere non potest.*
- 5 *Statuto laicorum impediri non potest, quo minus oblationes Ecclesie fieri consueuerint.*
- 6 *Consuetudinem laudabilem improbens, qua in spiritualium administratione prandium, pecuniaue clericis datur, reprehendendus est.*
- 7 *Consuetudine si inductum sit, ut parochis aliquid detur in administratione sacramentorum, & spiritualium, licite peti potest, esto ad spiritualia administranda ex officio obligati iur.*
- 8 *Consuetudo laudabilis quanam sit quoad rem hanc.*
- 9 *Consuetudo hæc laudabilis infra quod tempus inducatur.*
- 10 *Consuetudo, re dubia, an laudabilis existimetur.*
- 11 *Consuetudine debitum, si exigi egre potest post administrationem spiritualium, an sine simonia id exigi antea possit.*
- 12 *Debitum pro spiritualium administratione si non præstetur, apud quem iudicem peti possit, & qua actione*

S. X.

Undecimò si simonia non committitur, ubi quidpiam datur in sacramentorum, & spiritualium administratione, ex laudabili, & pia consuetudine. Hæc enim ratione & dari, & recipi datum legitime potest, ut habetur in cap. ad apostolicam de simon. ibi enim Romanus Pont. statuit, ut sacramenta ecclesiastica libere conferantur, & compescantur, qui malitiose laudabilem consuetudinem, qua aliquid dabatur, mutare nitantur, ergo & dari, & recipi legitime potest in spiritualium administratione, quod ex laudabili

consuetudine datur, non enim compescendi essent, qui eam consuetudinem impedirent, si eam seruare non deberent. Iure igitur, ubi laudabilis consuetudo adest, ut aliquid in sacramentorum, & spiritualium administratione detur, illud dari, recipique legitime potest, atque sic not. ibi Abba. Felin. Mar. Socin. Sen. & communiter DD. & S. Thom. 2. 2. q. 100. art. 2. in resp. ad quartum, & Caiet. in Sum. in uerb. simonia, ibi Tertio, & Guilliel. Redoan. p. 1. cap. 6. num. 20. uerf. Et sacerdotes, qui ex officio, & Gomef. in reg. De trienali possessore, q. 1. 2. uerf. & ista, quæ dicta fuerunt.

2 Quare, si in funeribus, mortuisque sepeliendis carens, candelle, panes, pecuniaue dari consueverunt, si etiam prandium, quod in diecesi Ariminenfi fieri uidi, & in aliis locis factitari audiri. Si itidem in baptismi administratione, necnon in nuptiarum benedictione pecunia, aliquidue dari consuevit, sicut in ordinibus conferendis egreus, uel sudarolium licite hæc dabuntur, ac recipientur, & simonie uitium uitabitur, ita dixit Ancharan. in eod. cap. ad apostolicam, nume. 1. & Ioann. de Anan. & Zab. uerf. Quæro, quæ sint.

3 Immo regula hæc adeo uera est, ut si laici prestare hæc nolint, compelli ad huiusmodi consuetudines laudabiles seruandas queant, ut de comuni DD. sententia testatur Felin. in eod. cap. ad apostolicam, & Gloss. fin. in fine, & habetur hoc expressum in eod. capit. ad apostolicam. Contra quam tamen sententiam, ac regulam duo faciunt uidentur. Primum, quod pro sacramentis, spiritualibusque administrandis nec consuetudine induci posse uidentur, ut aliquid tribuatur, ut habetur in cap. non satis, & in ca. cum in ecclesia, & in cap. ea, quæ, & in cap. ueniens, & in ca. in tantum, & in ca. sicut pro certo, & in ca. iacobus de simon. & in ca. quæstia. 3. quæ. 2. & c. pen. de sepult. cum similibus enim iuribus improbantur, qui consuetudinem allegantes pro spiritualibus pecuniam exigebant. Secundò, quod induci consuetudo non potest in iis, quæ a mera, atque libera offerentium uoluntate pendent, ut tradidit Bart. in l. cum de in rem uerso num. 9. cum multis sequ. ff. de usur. & Abba. Felin. Mar. Socin. Sen. ac DD. in c. suam de simon. Atqui à priori sententia discendum non est ob ea, quæ diximus: nec obstant proxime allegata. Non prior ratio ex iuribus cit. deprompta, quandoquidem ea iura loquuntur, ubi consuetudo adesset, ut aliquid pro pretio spiritualium daretur, ut colligitur ex ipsis, & ob id consuetudines illæ improbantur, ac recte, quandoquidem spiritualia nulla ratione pretio uendi possunt sine simonie uitio, secus autem, ubi laudabilis consuetudo est, quæ non pro pretio rei spiritualis permittit, ut quid tribuatur, sed ob aliã causam, ut hic uidebimus, atque sic sentit, S. Thom. eod. art. in resp. ad quartum. Non obstat altera ratio: nam ea locum habet, ubi ob nullam causam quis tradit, ut dixit Bart. in cit. l. cum de in rem uerso, sumitur, enim tunc donatio, & ob id consuetudo induci nequit, at hic causa, quam obrem hæc homines largiuntur, est pietas, pro sua enim animarumque

suorumque dedisse censentur, & ut grati erga Deum pro acceptis uideantur. Fawore igitur pia causa, & quod se sic obligari uoluisse uidentur, consuetudo inducitur, ita dixit Abba. in cit. ca. suam nume. 6. & Felin. & Mar. Socin. Sen. & Guilliel. Redoan. in Tractat. de simon. 3. p. cap. ultim. nume. 28. & communiter DD. Ex quo igitur pro anima rum salute id datur, & ut grati pro spiritualibus acceptis uideantur, iure consuetudo induci potest.

Item locum habet proposita regula, etiam si clerici, & ecclesie, quibus dantur, diuites sint: nã nihilominus petere consueuerunt, & solui debent, ut dixit Ancharan. quem refert, ac sequitur Felin. in cit. cap. ad apostolicam, nume. 3. uerf. Et adde, quod scribit, idem sentit Abba. in capit. suam nobis, num. 10. uerf. Sed quoad primam partem de sim. nam ibi ait, si proprius Parochus habet, unde uiuat, & consuetudo non adfit, ut aliquid detur, nihil exigere posse, secus si consuetudo adfit.

4 Tertio locum habet consuetudo hæc, & esto laicorum statuto contrariũ caueatur, ut scilicet uel nihil, uel solum tantum detur: nam statutum hoc contra ecclesiasticam libertatem est, & ob id nõ ualet, argum. cap. quæ in ecclesiis, & ca. eccle. sic. Maria de consuetu. & auth. cassi. C. de sacro sanct. eod. & ut nos probauimus in Bulla Cœnæ

5 Domini p. 2. & pertinet huc, quæ dixit Bar. in l. priuilegia in fine C. eod. ubi ait per laicos statutum reuocari non posse, quo cautum erat, ut singulis annis Fratribus pecunia quadam daretur, & hoc ob cit. cap. ad apostolicam, & sequitur eũ ibi Felin. quamuis nonnulli contrarium senserint, & male. Hinc Abba. secutus Barro. in cap. pen. in fine de sepult. ait Senenses non posse per statutũ tollere, quò minus oblatio ecclesie fiat, quæ in assumptione Beate Mariæ Virginis fieri consuevit, & sequitur eum Felin. in cit. ca. ad apostolicam, num. 2. in fine. Hinc conuincitur, & non recte quædam sensisse, qui palã improbare sacerdotes quosdam audebat, qui in anniuersariis consueuerant prandium, consuetamque elemosynam sibi dari uolebant, quandoquidem ea ex laudabili consuetudine, debebantur, ut pote pro animabus suorum,

7 Postremò locum habet, & esto proprius Parochus sit, qui ad sacramenta, spiritualiaque administranda obligatus est: nam, si consuetudo adfit, ut aliquid etiam ipsi detur, eius consuetudinis beneficio petere illud poterit, esto diues sit, & habeat, unde uiuat, atque ita sentit Abba. in c. suam numer. 10. uerf. Sed quoad primam partem: nã inquit Abb. ibi, si sacerdos proprius sit, & habeat, unde uiuat, cessante consuetudine, scilicet dandi aliquid, nihil ipsum exigere posse: ergo à contrario sensu, secus si consuetudo adfit. Idẽ dixit Abba. in cap. abolendæ, num. 6. uerf. In ca. Gl. iunc. Gloss. ibi, quæ ait clericos ecclesie, ubi quis sepe liendus est, non posse licite aliquid petere, etiam pro officio sepulcræ, si tamen consuetudo adfit, ut aliquid detur, laicos ad id præstandum licite compelli, id quod no. Abb. ibi, & sequuntur DD.

& probatur etiam per cit. capi. ad apostolicam, ubi Romanus Pont. laudabilem consuetudinem dadi aliquid in spiritualium administratione, ut seruent, laicos compellendos simpliciter ait, nec distinguit, an parochus, non parochus sit, ergo nec nos distinguere debemus: immo de propriis parochis ibi, agi magis sentiendum est, ut colligitur ex uerbis eius canonis. Quare si in funere octo, uel decem solidi dari etiam Parochis consueuerunt, esto ad illud munus obligati sint, iure tamen eos petere poterunt, modo tñ præstari possint ab iis, à quibus petuntur, aliã gratis omnia facere debent.

Atqui qua ratione apud iudicem consuetudo hæc allegabitur? Hæc ratione Consuetudo est, in quiet clericus, ut pro mortuo tantum detur, non igitur pro officio petetur, ita dixit Hostiẽ. quem refert, ac sequitur Abba. in cod. ca. abolendæ. num. 7. de sepult. Ego autem ratione hæc allegari consuetudinem posse dicerem. In anniuersariis, funeribus, diuiniue aliis officiis ex laudabili consuetudine tantum dari consuevit, quare peto, ut detur, hæc enim ratione pro spiritualium pretio peti non uidetur. Hoc tamen faciet, posteaquam spiritualia administrata sunt, ut probatur per ca. ad apostolicam de simon. & ibi not. Abb. Felin. & Mar. Socin. Sen. ibid. & idem Abb. in c. abolendæ, num. 7. ubi ergo laudabilis consuetudo est, ut aliquid detur, licite illud peti potest.

Excipitur tamen, ubi pia consuetudo non adesset: nam, ex quo, ubi pia consuetudo adest, licite petitur, ut pote, quia non pro spiritualium pretio datur, ergo à contrario sensu, secus, ubi consuetudo huiusmodi non adest, arg. c. non ne de præsumpt. & l. cum prætor, ff. de iud.

8 Atqui si pia consuetudo quanam est? Item quanto temporis spacio præscribitur? Tertio quid si dubitetur, an laudabilis consuetudo sit? Quartò, quid si id, quod debetur ex hac consuetudine, post spiritualium administrationem exigi nõ facile potest, an ante administrationem licite exigatur? Postremò hæc de re apud quem iudicem, & qua actione agatur? Quoad primam questionem uidebatur dicendum piã, & laudabilem consuetudinem esse, ubi id, quod datur, in pauperes, piaque loca distribuatur. Quod tamen uerũ non est, tam quòd spiritualia nulla ratione uendi possunt, esto pretium in piã causas distribuatur, ut id pluribus probat Gregorius relatus in cap. non est putanda, l. q. 1. & habetur in cap. ex multis prope finem, l. q. 3. & facit, cap. quoniam de simon. ubi pro religionis ingressu, nec pauper tatis ratione, quicquam pretii nomine peti potest, tum quòd mala faciendã non sunt, ut cœniant bona. Quæ igitur consuetudo hæc erit, DD. communiter concludunt eam consuetudine laudabilem dici, quæ à simplici liberalitate, & pietate populi profecta est, id est ea, quæ ad Dei pietatem, ac religionem inducta est, ita dixit Abba. in cap. suam num. 4. & Felin. nume. 2. & Mar. Socin. Sen. num. 12. cum seq. de simon. idem Abb. in c. ad apostolicam, num. 4. & Felin. num. 1. & Socin. num. 10.

num. 10. & itidem Abb. in c. cum M. num. 25. de prescript. Hæc sententia, etsi vera est, quo tamen dilucidior fiat, dico eam consuetudinem laudabilem esse, & simoniam non sapere, quæ in his casibus inducitur, in quibus, esto consuetudo non ad esset, legitime, & sine simonia vitio, quod daretur, & acciperetur, hi autem casus sunt, ubi non pro spiritualium pretio, sed pro alio aliquid datur. Quare, quod gratis, ac libere tributum accipi potest, ut habetur in cap. ma. nos de simon. & in c. sicut Episcopus, r. q. 2. uel ut grati uideantur, uel pro salute suarum animarum, & propter Dei amorē. Item pro sustentatione. Item pro obligatione, de quibus omnibus supra egimus, ob eam rem & in his consuetudo induci poterit. Sicut è contrario, si pro pretio spiritualium quid tributur, consuetudo induci non potest, hæc enim ratione improbara est consuetudo per cap. non satis de simon. & c. cum in ecclesia, & c. ea, quæ & ca. ueniens, & cap. sicut, & c. Iacobus eod. sed de quaestione hæc satis.

9 Quoad alteram, quanto temporis spacio consuetudo hæc præscribitur, decem annorum spacio ipsam præscribi dixit Abb. in cap. suam num. 9. & Felin. nume. 2. in fine, qui opinionem hanc communem sentit, & Mar. Soc. Sen. & Guliel. Redoan. in Tract. de simon. 3. p. cap. ult. in fine, quæ & rationibus probatur. Nam consuetudo hæc contra laicos est, contra quos simpliciter decem annorum consuetudo ualet, ut communiter not. in l. de quibus, ff. de leg. Postremò, quoniam consuetudo hæc non odiosa, sed pia, & gratiosa est, ut quæ pietatē spectet, & animarum salutem consulat, arg. c. ad apostolicam, de simon. quo casu decem annorum spacio consuetudo hæc præscribitur, ut dixit Gloss. in cap. fin. in uerb. Consuetudo de consuetud. lib. 6. & Alfonso. Alvarez. in Thesaur. Christ. relig. c. 62. num. 11. & Guliel. ibid. Quare, quod in ueterata consuetudo est cum in diocesi Ariminensi, tum Imolensi, ut in annuatiariis, & funeribus, & aliis diuinis officiis paululum pecuniæ, & nonnullæ etiam candle, tribuantur, alibi uerò & prædiū, & hæc ex laudabili consuetudine, scilicet ob salutem animarum, & quo clerici præiores sint ad præces fundendas pro se ad Deum, ob eam rem, ut loci consuetudo postulat hæc legitime petetur. Et de quaestione hæc itidem satis.

10 Quoad tertiam, si dubitetur, an laudabilis consuetudo sit, nec ne, id est an in initium laudabile habuerit, quid tum dicendum? Quod delictum in dubio præsumi non debet, arg. c. 2. de reg. iur. & l. merito, ff. pro soc. in initium laudabile fuisse, laudabilemque consuetudinem esse existimabimus, ita in materia nostra de simonia tradit Felin. uident. in c. ex parte 1. in fine, ff. de off. delega. etenim actus sonans uitium, & non uitium accipi debet in meliorem partem, scilicet ne uitium sonet, ut dixit Bart. in l. non solum, §. sed ut probari num. 3. ff. de ope. nou. nunc. & sequuntur DD. & Felin. in cit. loco. Quare contrarium asserens probare id debet. Hinc Nauarr. consi. 3. de simon. lib. 5. non ausus est subscribere se cuiusdam consilio,

quo uidebatur probari à paroco non debere præstationem quandam canonicis, & hoc ob id, quoniam dicitur canonici consueuerant eam præstationem accipere à tempore, cuius contraria memoria non extabat, & idcirco dicebat potuisse ex legitima causa eam præstationem à Romano Pont. impositam fuisse. et de hac tertia quaestione satis. Quoad quartam quaestionem, ubi post sacramentorum administrationem non facile homines præstant, quod ex pia consuetudine debetur, an illud exigi ante spiritualium administrationem queat, uariæ DD. sententiæ sunt, Abba. in cap. ad Apostolicam in fine concludit id exigi non licere, ne sacramenta alienare uideantur. Idem inquit Mar. Socin. Sen. num. 5. cum sequi. nam ibi ait, ubi consuetudo est aliquid dandi, sacramenta nihilominus libere conferenda esse, & non posse prius exigi aliam promissionem, uel cautionem: ergo multo minus rem ipsam. Idem not. Felin. ibid. in principio, uersic. Tertio, ubi ait, de communi DD. sententia clericos non posse ante collata sacramenta instare sacramentis subtrahendis, & non administrandis, quo laudabilis consuetudo obseruetur. Idem Caiet. in Sum. Quarto not. ait enim ibi, qui timoratum habes conscientiam, quod licet sacerdos minus benefaciat exigendo id, quod secundum laudabilem consuetudinem solet dari, si ante collationem spiritualium exigat, aut si negat, aut differat spirituales collationem, ut illud habeat, non tamen propterea simoniam indices. Hæc Caiet. ex quibus patet eundem, quod priores, sentire. Postremò id probatur per cit. cap. ad apostolicam, de simon. nam ibi statuit Romanus Pont. ut libere conferantur ecclesiastica sacramenta, ergo ante eorum collationem non est agendum de exactione eius, alioquin libere non conferrentur. Contra sententiam hanc tenet Nauarr. in Man. cap. 23. num. 106. uersic. Ad secundum: nam ibi ait consuetudo dari pro actibus spiritualibus, antequam spiritualia præstentur, licite peti posse ad impediendas contentiones, & molestias, quæ alioqui probabiliter putantur futura.

Quid ergo concludendum? Ego, ut rem dilucidior reddam, præmitto primum, ubi ultro quid offertur ante spiritualium administrationem, & collationem licite accipi posse, ut ait Nauarr. ibid. etenim, esto consuetudine non debeat, tamen, si sponte offeratur, sine simonia uitio accipitur, ut habetur, in cap. ma. nos de simon. Secundo, ubi post collationem, & administrationem spiritualium facile, & sine molestia præstatur, quod consuetudine debetur, tunc ante exigendum non esse: nam & hoc sentit Nauarr. & DD. proxime citat. His præmissis restat, ut aperiamus quid iuris sit, ubi cum difficultate id, quod debetur, post spiritualium collationem exigitur. In qua quaestione, ego concludo etiam in hoc casu ante spiritualium administrationem exigi non posse, & communem opinionem uerissimam esse, & hoc per cit. cap. ad apostolicam, de simon. nam ibi laici quidam uolebant laudabilem consuetudinem seruare,

ubi sacramenta ipsis administrabantur, quidam uerò clerici ante eorum spiritualium administrationem pecuniam exigebant, & si satisfactum ipsis non erat, dolo fingebant se impediri, & impedimenta quædam, quominus sacramenta administrarent, opponebant. Quare Summus Pont. hæc de re edoctus statuit, ut libere sacramenta conferantur, per Episcopum uerò loci compescantur laici, qui malitiose nitebantur laudabilem consuetudinem immutare. Ecce hic quod consuetudine debebatur, spiritualia recipientes nollebant præstare, contra uerò clericis, nisi prius pecunia ipsis daretur, impedimenta quædam fingebant, ne spiritualia administrarent, & tamen non statuit, nec decernit ibi, Romanus Pont. ut prius præstetur, quod consuetudine debetur, ac deinceps spiritualia administrarentur, sed contra, ut libere conferantur ecclesiastica sacramenta, & per Episcopum cogantur deinceps, quod consuetudine laudabili debetur, præstare. Ex quibus patet, etiam, ubi difficultas est in exigendo, quod debetur, non tamen ante spiritualium administrationem exigi posse, & sic per hunc canonem proposita quaestio optime dissoluitur, si quis eum paulo diligentius intueatur, & opinionem hanc sentiat & Redoan. consule tamen, & per obscure in Tract. de simon. 3. p. cap. ultim. Hinc Caietan. in Sum. in uerb. Simonia in 2. p. uersic. Quarto not. qui timoratum habet conscientiam, etsi hunc simoniam non committere astringit, qui ante spiritualium administrationem id, quod consuetudine debetur, exigit, ne deinceps necesse habeat litigare, tamen, quod huiusmodi præuentionem, & cautelam speciem quasi simonia habere ait, ob eam rem ipsum reprehendi addit. Ex quibus colligitur id fieri non debere, non enim reprehendi posset, si licite id fieret. Excipio tamen, si simpliciter, quis peteret extra iudicium, & sine difficultate libere sacramenta, & spiritualia administraret, esto nihil ipsi tunc daretur: nam tunc id licere sentio, non enim minus libere administratur. Præterea Romanus Pont. in cit. cap. ad Apostolicam prauas exactiones fieri prohibet, ut ait ibi in uersic. Quapropter, at exigere est ab iniusto extorquere etiam lite mota, ut alibi etiam diximus: ergo secus, si urbane, & amabiliter petatur, & in hanc sententiam Nauarr. accipi potest, alias ob ea, quæ diximus, eius sententiam sequendam non censeo. Et de hoc satis.

Verum quid si contra fiat, an simonia committatur? Breuiter concludo hanc simoniam non committere. Primum, quia hic spirituale non uendit, sed id, quod ex laudabili consuetudine debetur, petit, at in hoc casu simonia non committitur, argum. cit. cap. ad Apostolicam, ergo. Deinde, quoniam, si post spiritualium administrationem id peteret, sine dubitatione simoniam non committeret per cit. cap. ad Apostolicam, ergo neque est si ante, cum non magis simonia sit ante administrationem spiritualium, pecuniam accipere, quàm post, argum. c. de hoc autem, & c. non satis eo. de simon. atque sic asseruit Caietan. eod. uersic. Quar

tò not. & sequitur eum Nauarr. in consil. 85. de simon. lib. 5. ubi enim quendam parochum defendit à simonia, qui exegerat ante benedictionem nuptiarum, ex quo consuetudo erat ibi talis, atque de his hæc tenus.

12 Quoad postremam quaestionem denique, si licet apud quem iudicem agendum sit, quo laudabilis consuetudo hæc seruetur, quaque actione agatur. Quoad primum breuiter concludendum est apud Episcopum diocesenum agendum esse, ita habetur in cit. cap. ad Apostolicam, de simon. nam ibi iubet Romanus Pont. per Episcopum loci ipse cognita, impedimenta quædam consuetudinem laudabilem seruare. Si episcopus loci, ergo compescere hos debet, ergo apud diocesenum Episcopum res hæc agatur, atque sic notat Abba. ibi, & Mar. Socin. Sen. ac DD. & Guliel. Redoan. eod. cap. ult. num. 29. uersic. Et quia sacerdotes. Immo idem Episcopus, laudabilis consuetudo sit nec ne, arbitrabitur, arg. cit. c. ad Apostolicam, ubi Veritate cognita: idque iure merito, cui enim consequens committitur, & omne antecedens ad illud necessarium permittum esse intelligitur, l. 2. & ibi Iason, ac DD. ff. de iurid. omn. iud. & pertinent huc, quæ dixit Trid. Synod. Sess. 24. cap. 14. de reform. quoad secundum, alii denunciationem preponendam inquit, alii officium iudicis implorandum, ut ait Guliel. ibid. Ego tamen sentio, modò factum, uti est, narretur, & quid quis uelit, explicet, nihil interesse: nam Pontificio iure actionis propositio necessaria non est, ut habetur in cap. dilecti, & ibi DD. de iudic. Sed de consuetudine hæc tenus, quid iuris sit in statuto, iam uideamus, id quod in sequenti præstabimus.

S V M M A.

- 1 Statuto si caueatur, ut in spiritualibus administrandis, conferendisue quid detur, an ualeat.
- 2 Statutum laudabile, quodnam sit.
- 3 Statutum ualeat, ut qui in canonicum recipitur, tantum det in utilitatem, aut monasterij aut hospitalis, aut ecclesie, aut alterius pij loci.
- 4 Statutum ualeat, ut qui beneficium, præbendam uel aliam habuerit, tot missas, & totue alia diuina officia faciat in habendam.

§. XI.

12 Duodecimò simonia non committitur, ubi statuto laudabili cautum est, ut aliquid in spiritualium administratione præstetur, ut uidebimus. An igitur statutum hoc ualet? Felin. in c. Iacobus de simon. aperte concludit statutum hoc non ualere, esto id, quod tribuitur, in pios usus conuertatur. Eandem opinionem sequitur Abba. ibi prope finem dubius tamen, & Mar. Socin. Sen. num. 13. idem & apertius Abba. in cap. cum M. num. 25. uersic. Sed si statuto caueatur de consuetudine & sequitur quoque Dec. ibi, n. 28. uersic. in Gloss. in uerb. Perciperet. Probatur autem sententia hæc per ca. ex multis, r. q. 3. ubi statuitur

statuitur, ne pro spiritualibus conferendis quicquam percipiatur, esto in pios usus conuertatur. Ad hoc tamen responderi potest eum canonem locum habere, ubi pro pretio spiritualium, quid datur, ut colligitur ex ipsius uerbis, tunc enim, in quocumque pios usus tributum conuertatur, simonia committitur, & peccatur, secus ergo, si ob aliam causam, quid detur. Postremo, pro hac sententia ratio hæc redditur, quæ per statutum præstantur, coacte præstantur, statutum enim principum uoluntarium non habet, sed necessarium, ut dixit Abb. in cit. cap. cum M. num. 25. ibi. Sed dices tu, quare ualet, & sequitur Felin. in eod. ca. Iacobus num. 2. Hæc ratio etiam mihi non probatur, nam dummodo pro spiritualium pretio non tribuatur, simonia non committitur, nec absurdum etiam est, ut quis inuitus aliquando in spiritualium administratione aliquid præstet, arg. c. ad Apostolicam de simon.

Inn. autem, ubi quis sponte, ac libere, nulla interueniente promissione, ac pactione id dat, quod per statutum iubetur dare, tunc posse dixit in cit. cap. cum M. num. 8. ibi. Sed si non peteretur ab eo, & sequitur eum, ac not. inquit Abb. ibi, num. 26. uersic. Dicit autem hic Inn. & sequitur Addit. ad Abba. in litera C. nam hic non ob statutum, sed sponte dat, & ob id simonia non committitur, cum ex proposito maleficia distinguantur, arg. c. cum uoluntate de sent. excomm. & argum. l. uerum, & l. qui ea mente, ff. de furt. Contra opinionem hæc tamen facere uidetur, cap. dilectus 2. in fine, de simon. nam ibi Romanus Pont. inquit monasterium recipere posse a uolentibus ipsum ingredi oblatum ab ipsis, modo sine taxatione, & gratis fuerit oblatum: Illud tamen gratanter recipi potest, ait enim ibi Romanus Pont. quod fuerit sine taxatione gratis oblatum, ergo, ex quo per statutum præscriptum est, quid dandum sit, esto sponte detur, simonia commissa intelligitur: nam solutio illa, & oblatio illius taxationis, & præscriptionis, & sic coacte facta esse uideatur, atque sic notat ibi Abba. num. 6. & sequitur Felin. nu. 1. ubi multa ad id pertinentia ponit, sicut etiam Dec. in cit. cap. cum M. de constit. ubi non sponte quid fieri ab aliquo dicitur, ad quod cogi potest, esto non coactus id faciat. Hæc igitur sententia Inno. mihi non placet: nam, ne simonia committatur, non necessario requiritur, ut quod datur sponte detur, sed ne pro pretio spiritualium detur, arg. ca. tuas nos de simon. hoc enim si fiat, uel sponte, uel coacte quid detur, simonia non committitur, sicut & contrario, si pro pretio detur, simonia adert, quo quo modo sponte detur.

Quid igitur concludendum? Ego, etsi alias aliter sensu, nunc tamen re studiose, accurateque inspecta, concludo statutum ualere, ubi laudabile est. Et hoc ob eam potissimum rationem, quoniam Trid. Synod. Sess. 24. cap. 14. de reforma. exequat consuetudinem, & statutum: nam animaduertens, S. Synod. in pluribus ecclesiis aut ob earum statuta, aut ob prauas consuetudines in ecclesiasticis beneficiis tradendis exactiones illicitas fieri,

ea corrigere uolens, mandat Episcopis, ut diligenter de huiusmodi consuetudinibus, & statutis super prædictis cognoscant, & laudabiles tantum consuetudines, laudabiliaque statuta probent, prauas uero, & scandalosa eijciant, & aboleant, in pluribus ecclesiis tam cathedralibus, quam collegiatis, & parochialibus, dicitur enim ibi, ex eorum constitutionibus, aut ex praua consuetudine, obseruari intelligitur, ut in electione, presentatione, nominatione, institutione, confirmatione, collatione, uel alia prouisione, sine admissione ad possessionem alicuius cathedralis ecclesie, uel beneficii, canonicatum, aut præbendam, uel partem prouentuum, seu ad distributiones quotidiana certas conditiones, seu deductiones ex fructibus, solutiones, promissiones, compensationes sine illicita, aut etiam quæ in aliquibus ecclesiis dicuntur Turnorum luca, interponantur, hæc cum Sancta Synodus detestetur, mandat Episcopis, ut, quæcumque huiusmodi in usus pios non conuertuntur, atque ingressus eos, qui simoniaca labis, aut sordida avaritiæ suspicionem habet, fieri non permittant, ipsique diligenter de eorum constitutionibus, siue consuetudinibus super prædictis cognoscant, & illis tantum, quas ut laudabiles præbuerint, exceptis, reliquas, ut prauas, ac scandalosas reiciant, & aboleant. Eos uero, qui aduersus hæc in præfati decreto comprehensa quauis ratione commiserint, pœnis contra simoniachos æditis sacris Canonibus, & uariis Summorum Pontificum Constitutionibus, quas omnes inuolunt, teneri decernit, & c. Ecce hic Sancta Synod. mandat inquit tam de constitutionibus ecclesiarum, quæ sunt statuta propria earum, quam de consuetudinibus, & inbet, ut constitutiones laudabiles, id est laudabilia statuta, & consuetudines itidem laudabiles probentur, contrariæ uero reiciantur, & qui contra fecerint simoniace puniantur. Ergo, quod ex laudabili statuto præstatur in spiritualium administratione, licite præstatur, nec simonia committitur, & ob id statutum huiusmodi etiam ualet, ex quo Rom. Pont. nult, ut probetur, esto contraria opinio Abb. ac Felin. quæ communis erat, contrarium sentiret: nam S. Synod. si cut laudabilis consuetudo ualet, ita etiam laudabile statutum ualere uoluit, atque sic sensit etiam Nauarr. in Man. cap. 2. num. 102. uersic. Undecimo, & Gomez. in Reg. de triennali possessore, q. 12. uersic. Et ista, quæ dicta sunt, & idem Nauarr. in consil. 18. num. 5. uersic. Immo etiam, quæ de pœnit. & remiss.

Atqui quodnam laudabile statutum dicitur, ne simonia committatur? Illud plane, quod simoniam non inducit, hanc enim consuetudinem laudabilem quoque dici supra probauimus, hæc interpretationem laudabilis statuti, ut scilicet id sit, quod simoniam non inferat, facit Trid. Synod. ead. sess. 24. cap. 14. de reform. nam ibi mandat Episcopis, ut laudabiles constitutiones locorum, & consuetudines de dando aliquid in spiritualibus administrandis, probent, reliquas uero ut prauas, & scandalosas reiciant, & aboleant. Quæ autem

autem prauæ, & scandalosæ constitutiones, conuertendæ inque scandalosæ sint, significauit eadē Trid. Synod. ibidem, ubi mandat Episcopis, ne ingressus beneficiorum eos permittent, qui simoniaca labis, aut sordidæ avaritiæ suspicionem habent. Ex quo igitur laudabiles constitutiones locorum hæc dicuntur, quæ simoniæ speciem non habent, iure statuta laudabilia ea dicuntur, quæ simoniam non sapiunt: nam constitutiones ibi pro statutis capiuntur, ex quo de constitutionibus propriis locorum Sancta Synod. agit, arg. S. ius autem ciuile in Instit. de iur. nat. gent. & ciuili.

Quare, si statutum caueatur, ut in spiritualium administratione aliquid detur, uel quo ministri sustententur, uel ut excitentur libentius ad diuina obeunda (quam obrem in ecclesiis collegium habentibus quotidianas distributiones institutas esse antea diximus) uel quo sacriatur eorum interesse, qui moram ibi trahunt, & obligant se, libertateque quodammodo se priuant, uel ut simpliciter aliquid donetur, quod in pios usus distribuitur, & ad summam, quod simoniæ speciem, avaritiæque non habet, laudabile statutum hoc dicitur, ut colligitur ex Sancta Synod. eod. in loco, ibi, Hæc cum Sancta Synod.

3 Valebit igitur statutum canonicorum, quod cauetur, ut qui in canonicum recipitur, aliquid tribuat, quod aut in utilitatem ecclesie, in quam recipitur, aut in monasterii, aut hospitalis, alteriusue piæ usus conuertatur, ut colligitur ex ea Synod. in uersic. Hæc cum Sancta Synod. nam ibi, Episcopis mandat, ut quæ in huiusmodi ingressibus dantur, ne dari permittant, si in pios usus non conuertuntur, ergo secus, ubi in pios usus conuertuntur, argum. sumpto à contrario sensu, quod ualidissimum est arg. l. 1. & ibi, communiter not. ff. de off. eius.

4 Valebit quoque statutum, quod impositum est onus aliquod spirituale rei Deo iam dicatæ, ut exempli gratia, ut qui beneficium illud, præbendamue illam habuerit, tot missas, totue anniuerfaria, aut tot diuina officia in hebdomadam, in mensam, in annumue celebret. Nam primo id habetur in cap. significatum, & ibi, not. Glo. Abba. ac DD. communiter de præbend. ibi, enim capitulum ecclesie cathedralis onus hoc imposuit, ut qui eam haberet, tot missas in hebdomadam celebraret, id quod Romanus Pont. comprobatur, & in quam sententiam onus illud accipiendum sit, declarat, ergo fieri hoc potest, non enim Romanus Pontifex id permitteret, si simonia committeretur. Idem probatur in capitu. unic. ut ecclesi. benefic. & sic tradidit Abba. in capitu. Iacobus, numero 3. uersic. Si uero de simon. & Mar. Socin. Sen. numero 12. intercedere in hoc autem auctoritas Papæ debet. Secundo id probatur, quoniam meritorium est, & non simoniachum statuere aliquos redditus alicui ecclesie, ut ibi anniuerfarium alicuius fiat, ut dixit Innoen. in capitu. quoniam enormis, nume. 1. ne prælat. uicinas, & sequitur Paul. Fusch. in Tracta. de uisit. &

regimin. Eccles. libr. 1. capitu. 20. num. 3. Postremo id probatur etiam ratione: nam hæc dantur, & constituntur, ut qui diuina ea officia obit, habeat, unde se sustentet, & pro interesse, quod patitur, obligando se ad ibi commorandum, quas ob causas licere in spiritualium receptione aliquid ministris tribui antea probauimus, qui enim altari seruit, de altari uiuere debet, argum. capitu. cum secundum Apostolum de præbend. & beneficium propter officium datur, ut dicitur in capitu. fin. de rescript. libro 6. & ut dixit Innocent. in eodem capitu. quoniam, prope finem. Non igitur recipientes beneficia hac conditione, ut animarum curam habeant. Non altaria, capellasue, ut missas celebrent, non uicariatus, ut ius dicant, non episcopatus, aliaue dignitates, quo ordinis, iurisdictionisque munera obcant, simoniam committunt: nam præterquam quod emolumenta huiusmodi beneficiorum ob rationes proxime allatas assignata ipsis sunt, & dignitatem ecclesiasticam tueri, & pauperibus eiusdem emolumentis subuenire etiam debent, quam obrem laudabile statutum etiã de Tridentinæ Synodi sententia asseruimus. Sed de his hæc tenus, ad alia ueniamus.

De temporalibus annexis spiritualibus, ab ipse, aut ipsorum occasione habitis, nec non de spiritualibus alijs, in quibus simonia non committitur, quamuis pretium inserueniat. Cap. X.

S V M M A.

- 1 Spiritualia, quæ magna ex parte temporalia sunt, si ex ea parte alienentur, qua temporalia sunt, simonia non committitur.
- 2 Calices consecrati alienari possunt sine simoniæ uitio, si ratione materię, & non consecrationis alienentur. Item. Vases sacre, Corporalia, Campanæ benedictæ, Cerei benedicti, Panis benedictus, Aqua benedicta, Ecclesie consecratæ, Capelle, consecratæ, Camiterium benedictum.
- 3 Sacilegium committit alienans res ecclesie, ubi ad id facultatem non habet.
- 4 Laicis si calices sacri vendantur, qua ratione vendi debeant.

VPR A uidimus simoniam non committi ubi id, quod datur, pro pretio spiritualium non datur, modo uideamus, ubi pretium interuenit, & simonia non committitur, Et quoniam tres casus primarii sunt, scilicet, ubi datur pro temporalibus annexis ipsis spiritualibus.

bus. Secundò, ubi pro temporalibus habitis occasione spiritualium. Tertio, ubi pro aliis spiritualibus ab his, ob eam rem prius de primis, deiaceps de aliis, agamus.

1 Primum igitur si simonia non committitur, ubi spiritualia, quæ magna ex parte temporalia sunt, ex ea parte uenduntur, & emuntur, quæ sunt temporalia. Sed quod ratione non caret: nam simonia committitur, ubi spirituale uenditur, seu ne annexum, non autem ubi temporale, ut habetur ex definitione in initio huius operis.

Hæc autem spiritualia duplicis generis sunt: nam partim immobilia, scilicet ecclesiæ consecrata, cæmeteria, & huiusmodi, partim mobilia, ut calices consecrati, corporalia, uestes sacre cum ad aras exornandas, tum ad uestiendos clericos, ubi diuina faciunt, campanæ benedictæ, cærei, seu candelæ benedictæ, incensum benedictum, aqua baptismi, nec non panis benedictus.

2 Si ergo hæc alienentur si respectu habito ad eam partem, quæ temporalis est, ut pote respectu habito ad ædificium, terram, aurum, metalla pannos, & sic ad materiam ipsam, simonia non committitur. ita di. ut Archiep. Floren. in 2. p. Summ. titu. 1. capitu. 5. §. 2. 3. & Angel. in uerb. Simonia, 2. num. 23 qui et Ricard. idem sententem refert, & Ioann. Tabien. eod. num. 39. uersic. Trigesimo octauo, & num. 40. & num. 4. et Nauar. in Man. cap. 2. num. 99. in fine, & Caietan. in Summ. in uerb. Simonia uersicu. Tertia regula est, & Guliel. Redoan. de simon. p. 3. cap. 1. 7. num. 1. si la-

3 cril. gium tamen committit, si hæc alienandi potestatem non habens, ea quis alienet. Prælati igitur, & qui facultatem habent, prædicta uendere, permittitur: eque poterunt, modo, quatenus sunt temporalia, uenduntur, non autem quatenus spiritualia, alioquin simonia committeretur, si ob spiritualitatem, ut ita dicam, plures uenderentur, ut DD. communiter concludunt, & Sor. lib. 9. qu. 5. articu. 1. conclu. 2. uersicu. & postremò, quando temporale spirituali annexum est de iustit. & iu. Hinc etiam simoniam committit, qui uillam uendit, in qua ius patronatus habet, si ob illud ius plures eam uendat, ut ait Abb. in ca. quærelam de simon. & Mar. Socin. Sen. & Angel. in uerb. simonia, 2. num. 28.

4 Hæc, quæ diximus, si ut alienari prædicta possint respectu habito ad temporalia, locum habent, uel in laicos alienentur, DD. tamen citati calices, patenas, & huiusmodi laicis uendi non debere inquirunt, nisi conflata, contractaue sint, id quod & Redoan. eod. in loco ait, & Thom. ab Argent. d. 25. q. 1. artic. 4. quæsit. 1. in respon. ad quintum libr. 4. & Dom. Sor. de iustit. & iur. lib. 9. quæsit. 7. artic. 1. in respon. ad secundum, & ego etiam id sentio, tum quod id habetur in cap. aurum, 1. 2. quæsit. 2. tum quod non decet, sacra a laicis contractari, ut dicitur in capitu. in sancta, & in capitu. uestimenta, de consecra. d. 1. Excipitur tamen ubi alteri ecclesiæ hæc uenduntur, integra enim tunc uendi possunt, ut ait Ange. in uerb. Simonia, 2. num. 23. uersicu. Decimus casus, ubi

& Ricard. idem sententem refert: idem Redoan. eodem capitu. 17. num. 15. & Thom. ab Argent. ibid. & Sor. Item excipitur, ubi & laicis, qui pro ecclesiis ea emunt, uel quo utantur ipsi clerici, ubi in suis oratoriis missæ sacrum faciunt, ita Paulud. quem refert Redoan. eod. capitu. 18. At quid, si iudæis integra uenderent? Arbitrio iudicis uendentes puniendos censerem, arg. l. 1. ff. de iur. delib. Et de his itidem hæcenus, iam alium casum aggrediamur.

S V M M A.

- 1 Temporalia annexa spiritualibus si uendantur, simonia non committitur.
- 2 Fundi, ad seque ecclesiæ si uendantur, simonia non committitur.
- 3 Locans res immobiles ecclesiæ ultra triennium simoniam non committit.
- 4 Fructus percepti ex rebus ecclesiæ sine simoniæ uitio licite uenduntur.

§. I.

1 Secundò si simonia non committitur, ubi temporalia uenduntur, entunturque, quæ annexa spiritualibus sunt, & hoc ob rationem allatam in superiori casu. Hæc autem temporalia sunt mobilia, & immobilia ecclesiæ. Immobilia, ut fundi, ædes, & huiusmodi, quæ cum ad sustentandos ecclesiæ ministros, tum ipsam ecclesiam assignata sunt, ut sentit S. Thom. 2. 2. qu. 99. artic. 3. in respon. in fine. Mobilia, ut æqui, boues, & huiusmodi.

2 Si igitur fundi ecclesiæ, si uinea, si profana ædes uendantur, simonia non committitur, quamuis sacrilegium sit, si ab iis alienentur, qui ad id potestatem non habent, ut sentit S. Thom. ibidem non enim res ecclesiæ alienari queunt a sibus quibusdam exceptis, ut habetur in cap. nulli, & rot. ritu. de rebus eccl. non alienan. ubi Abba. ac DD. & ut tradidit Gloss. not. in Sum. 1. 2. q. 2. & ca. prædica ead. quæsit. sacra sunt, quippe Deo consecrata, ut dicitur in cit. iuribus, & ut tradidit S. Thom. eod. art. 3. & Nauar. in Man. cap. 2. 3. num. 99. uersicu. ex qua definitione, ibi, Non ite putes.

3 Non itidem si simonia committitur, si ultra triennium locentur contra extrauag. ambitiozæ Pauli II. de reb. eccl. non alien. nam nec si ad uitam locentur, committitur, ut dixit Preposi. quæ refert, ac sequitur Quint. Mandos. in Tract. de signat. grat. in titu. Indultum locadi res beneficiorum, Paulo post principium, & Zigan. de pens. q. 78. num. 4. Idque merito, etenim nec rone hac spiritualis res alienatur. Multo minus, si ad triennium locentur: nam fructus fundi ecclesiæ locari possunt, ut habetur in c. fin. ne prælat. uic. suas, & ibi Abba. ac DD. & Nauar. consil. 28. num. 7. de simonia, lib. 5.

4 Non denique si simonia committitur, si fructus temporales ex prædictis rebus ecclesiæ percepti uendantur, ut dixit Abba. in cap. 1. in fine, ne

ne prælat. uic. suas, & Mar. Socin. Sen. & Gloss. ultim. in capitu. fin. eod. & Gloss. Summ. 1. quæsti. prima. quæ & porcis etiam dari posse inquit, & Guliel. Redoan. in Tract. de simonia, 3. p. cap. 2. num. 3. 1. Frumentum igitur, legumina, poema, nuges, scenum, ligna, & alia quæcunque ex dictis bonis percepta licite uendi possunt. Verum quid de fructibus ex spiritualibus perceptis, ut pote ex decimis, & ex oblationibus, & ex iurisdictione Ecclesiæ. an hi uendi possunt? Hæc in seq. explicabimus.

S V M M A.

- 1 Decimarum fructus à clericis collecti sine simoniæ uitio uendi possunt.
- 2 Decimarum fructus laicis locari possunt.
- 3 Oblationes factæ in ecclesiâ alienari, uendique possunt.
- 4 Oblationes, quæ fiunt in ecclesiâ, locari possunt.
- 5 Panis, uinum, frumentum, succuli, carnes, caseus, agni, spalli, gallinatij, fabæ, & huiusmodi alia ecclesiis oblata uendi possunt, ac locari sine simoniæ uitio.
- 6 Laici conducentes oblationes ecclesiarum an ex altari, & huiusmodi alijs locis sumere ipsimet possint.
- 7 Iurisdictionis ecclesiasticæ obuentiones, seu fructus sine simoniæ uitio uendi possunt.
- 8 Cancellariæ ecclesiasticæ obuentiones etiam uendi possunt.

§. II.

1 Tertiò simonia non committitur, ubi fructus temporales ex spiritualibus percepti uenduntur, id quod probatur per ca. fin. ne prælat. uic. suas. sanct. Gloss. & iis, quæ Abba. ac DD. ibi inquirunt. Postremò res temporales sunt, ut in facto proponitur: simonia uero in spiritualibus committitur.

2 Fructus ergo si ex decimis collecti uendi possunt. si item & non collecti, ad modicum tempus laicis locari, ut habetur in capitu. 2. de locat. & ibi not. Abba. & ut ait Gloss. in capitu. quamuis in uerb. Concesserit: uersicu. Fructus uero decimarum de decim. & eam Gloss. not. inquit Abb. ibi. Idem sentit S. Thom. 2. 2. quæstio. 87. articu. 3. in resolu. & sequitur Tabien. in uerb. Decimæ, numero 12. uersicu. Undecimò, & hoc ob eandem rationem. Non tamen in perpetuum alienari possunt, quamuis, si contra fiat, nihilo magis simonia committatur, ut dicitur in eod. cap. 2. de locat.

Excipitur tamen, si ius decimarum locaretur, alienaretur: nam quod spirituale ius est, ut dixit, Sanct. Thom. eodem, simonia committeretur.

3 Oblationes etiam, si quæ in ecclesiâ fiunt, & ipsæ uendi possunt, ut dixit Guliel. Redoan. in Tracta. de simonia, 3. p. capitu. 2. numero 29. Idque iure merito: nam res spirituales non sunt, ut per se patet, & ob id sine simoniæ uitio uendi queunt, cum simonia in spiritualibus, eius anne

xis committatur, ut sepius diximus.

4 Atqui an locari eadem possunt, si exempli gratia, ut tantum in annum pro ipsis oblationibus detur? Plane id potest ob eandem rationem, quam proxime attuli, atque sic sentit Gloss. fin. in capitu. fin. ibi, item dicitur ecclesiâ ipsæ obuentiones ecclesiæ provenientes occasione ecclesiæ ne prælat. uic. suas, sequitur quoque eam Abba. ibi, numer. 9. uersic. In Gloss. fin. qui eam not. nam ait, non solum posse locari prædica ecclesiæ uerum etiam, & ipsas obuentiones ecclesiæ, ut sci licet quicquid obuenerit ecclesiæ, cedat conductori. Hæc Abba. Non est igitur quod hac de re dubitemus.

5 Quare si cera, panis, uinum, frumentum, succuli, agni, caseus, carnes, fabæ, candelæ, cærei, & id generis, quæ diuersis temporibus, uariisque ex causis ecclesiæ à Christi fidelibus offeruntur, ut in anniuersario omnium defunctorum, in Die Natalis Christi Domini, in die Veneris Sancti ad Crucem, in die Innocentium, & quo tempore mulier post partum ecclesiam ingreditur, ac intromittitur. Item ad altare Sanc. Antonij, nec non Sancti Bartholomæi, hæc omnia collecta uendi, & non collecta locari sine simoniæ uitio poterunt: nam, qui eas emerit, conduxitque, quicquid horum oblatum fuit, habebit, atque sic sentit Archie. Florent. in 2. par. Sum. titu. 1. capu. 5. §. 14. uersicu. Nota nonò, & Angel. in uerb. simonia, 2. num. 25. uersicu. Undecimò, & Guliel. Redoan. de simon. p. 3. cap. 16. num. 6. & capi. 2. num. 29.

6 Atqui an si laicus eas conduxerit, de altari summere ipse hæc poterit? Hostien. clericum præficiendum esse huic muneri dicebat, qui has oblationes colligeret, ne si à laico colligerentur, spiritualia contractati ab ipso contingeret. Hoc Hostien. quem sequitur Abba. in eod. capitu. fin. eodem, in fine. Contrarium tamen concludit Roman. consilio 287. nam laico ea inde summere licere respondit. Quid igitur concludendum?

Ego sic distinguendum censeo. Aut quaritur, an summo iure id fieri possit, & sine simoniæ uitio, & in hoc casu Roman. sententiam sequor: nam, sicut offerendo non offendunt, esto spiritualia casu contractent, ita neque ea inde auferendo peccabunt, argument. l. secundum naturam, ff. de regul. iur. quod enim operatur propositum in proposito, operatur oppositum in opposito, argumen. l. fin. §. fin. ff. de lega. 3. præsertim quod clerici habent famulos laicos quibus harum rerum cura sepius mandat. Aut quaritur, an ex æquo, & bono id fieri debeat, & id non debere censeo, tum quod hæc conducentes homines sepe sunt auaritiæ debiti, & male audiunt apud populum, tum quod Christi fideles ab huiusmodi oblationibus auocantur: nam ægre ferunt oblationes, a se factas, à perditis hominibus haberi, & lucri loco, merciumque quodammodo haberi. Ob has igitur

rationes Hostien. opinionem sequendam censere. Immo honestius, ac sanctius fore clericis suaderem, ut aut ipsis uterentur, aut, si non egerent, in pauperes distribuerent iuxta capit. quoniam, 16. q. 1. aut si eas alienare uellent, non in animum alienarent, sed ut offeruntur, postquam inde collegerunt: nam scio, cum casus huiusmodi contigisset, populum, ubi hoc sub odoratus est, egre id tulisse, & ob id sacerdotem hoc animaduertentem ab alienatione, ne scandalum daret, prudenter animum auocasse, atque sic sensit Archi. Flor. eod. §. 14. uersicu. Not. nono per capit. inter uerba, 11. quæst. 3.

- 7 Tertio jurisdictionis ecclesiasticæ, obuentiones temporales, id est fructus, licite, & sine simonie uitio uenduntur: nam neque obuentiones hæ res spirituales sunt, sed temporales, & ob id simonia in ipsis non committitur, atque sic sensit Gl. fin. in fine. in cap. 1. ne prelat. vic. suas, quam & sic sentire interpretatur, ac sequitur Abb. ibi, numer. 5. uersicu. In Gloss. fin. Idem sentit quoque Innocentius. ibid. & DD. communiter & Archiep. Flor. in 2. par. Sum. titu. 1. ca. 5. §. 14. uersicu. Not. tertio, & Ioannes Caraffa, de simon. ment. numer. 122. nam ibi ait, si prelati uendat omnes obuentiones ecclesiæ, eo etiam uenire, quæ habentur a iurisdictione, & sensit simoniam non committi. In noc. tamen inquit non iis uendendas eas oblationes esse, qui eam iurisdictionem exercent, ne iurisdictione, ipsa uendi uideatur, & cum eo transeunt DD. Ego tamen, ne scandalum detur, sic faciendum censeo, si tamen contra fiat simoniam non committi concludo.
- 8 Postremo Cancellariæ Ecclesiasticæ obuentiones uendi ob eandem rationem licite quebunt: nam si iurisdictionis ecclesiasticæ obuentiones licite uendantur, multo magis hæ. Quare Antistes quidam, qui hoc fecit, etsi scandalum dedit, quandoquidem ibi, nunquam id antea factum fuerat, simoniam tamen non commisit: Et re dubia uenit iuxta Cancellaria, obuentiones uendite censentur, argumen. l. merito, ff. pro soc. sed de his itidem hæc tenent, ad quartum transeamus.

S V M M A.

- 1 Scientia an uendi possit.
- 2 Scientiam si doceatur pretio interueniente, an simonia committatur.
- 3 Theologiam si doceatur pretio interueniente, an simonia committatur.
- 4 Beneficium ecclesiasticum si conferatur alicui, ut doceat pueros, an simonia committatur.
- 5 Licentiam eundem ad litterarum studia, si episcopus concedere uelit, nisi pecunia interueniente, an simonia committatur.
- 6 Magister concedens licentiam discipulis pecunia interueniente, ut tali die non legatur, quo diuinis rebus operam dare possint, an simonia committatur.

§. III.

- §. Quarto simonia non committitur, ubi spirituale alienatur, quod supernaturale non est, nec per se, & immediate ad animarum salutem datum est, cuiusmodi scientiæ, & artes sunt. An igitur simonia non committitur, si pro scientiis tradendis pecunia exigatur. Quorem hanc dilucidiorē habeamus, tria contemplanda sunt. Primum, an scientiæ uendi possint. Secundò, esto non possint, an pro ipsis explicandis pecunia licite, & sine simoniæ uitio exigatur. Tertio quid de theologia, & de doctrina christiana.
1. Quoad primum igitur pro certo habendum est scientias uendi non posse, ita ut ab uno in alterum transferantur. Tum quòd scientiæ habitus sunt, ut habetur apud Phil. libr. 6. moral. capitu. 3. habitus uerò inherentes alicui ab eo in alium transferri nequeunt. Tum quòd habetur id in prouerb. capitu. 17. Quid prodest stulto, dicitur enim ibi, habere diuitias, cum non possit emere sapientiam? atque in hanc sententiam prouerbium illud accipiendum ait Dom. Sot. libro 9. quæstio. 5. articu. 1. conclus. 2. uersicu. Nichilo fecius de iustit. & iur. Tum quòd, si uendi possent, & donari, & in ultimis uoluntatibus relinqui possent, quod est absurdum, & id non posse experientia docet. Tum quòd ditiores qui sunt, sapientiores, & doctiores pauperibus essent, ex quo pecunia abundantiores sunt, & tamē magna ex parte homines, qui de literis benemeriti sunt, pauperes fuerunt, Deus enim Optimus Maximus uoluit, ut suis laboribus, ac sudoribus, quis eas consequeretur, iuxta id, quod habetur apud Ciceronem ad Leptam lib. 6. Episto. famil. in fine. Non est igitur quod hac de re dubitemus.
2. Quoad secundum pro certo habendum est scientias sine simoniæ uitio merces exigi possit. Videbatur dicendum id non posse. Primum, quia in prouerbis, capitu. 23. dicitur, Noli uendere sapientiam, & doctrinam, & intelligentiam. At qui ad hanc rationem responderet ibidem, dum dicitur ueritatem emi. Nam sicut his uerbis ueritatem emi, significatur tanti sapientiam æstimandam, ut qui eam non habet, eam emere debeat, item & prioribus scilicet Noli uendere sapientiam, significatur, qui eam habet, ipsam non uendere, id est eam priuatur, curare debere, ita respondit ac declarauit, conciliauitque ea dicta Dominus Sot. ead. quæst. 5. art. 1. uers. Et postremo quando temporale, ibi, Illud autem prouerb. Secundò pro hac sententia facit, quòd Spiritus Sanctus docet scientias etiam naturales, ut inquit, S. August. in libro de Magisterio. Ad hanc rationem etiam respondit Sot. ibidem scilicet scientias, & artes naturales per generalem concursum a spiritu sancto edoceri, & ob id simoniam non committi, si pretio quis eas doceat, alioquin nulla alia bona naturalia uendere liceret, neque grana, neque uinum, neque oleum, quandoquidē & hæc a Deo sunt, simoniam uerò committi, ubi per specialem

cialem influxum dona a Spiritu Sancto sunt, ita Sot. ibid. uersicu. Secundò arguitur. Tertio iubetur in cap. 1. & in c. quia non nulli de magistr. ut gratis doceatur. At qui neque iura, hæc propositam sententiam probant, idcirco enim ibi prohibetur, ne quicquam pro docendo accipiat, non ob eam rem, quod simonia sit pretio doceat, sed quoniam Sancta Synod. ibi mandat, ut beneficium ecclesiasticum docenti assignetur, quo gratis doceat. Nulla ratio igitur opinionem hæc tuetur, quam tamen plures secuti sunt. Hosti. in Sum. de Magistris, §. utrum scolaribus in fine, & Syl. in uerb. Doctor, q. 10. & alii quos citat, non tamen sequitur Sot. eod. lib. 9. q. 5. art. 1. conclus. 2. uersicu. Qui subinde DD. asserunt. Quare contrariam opinionem, ut pro docendo scientias pecuniam exigere sine simoniæ uitio nobis liceat, amplectari debemus. Et primo, quoniam hanc opinionem sequitur Gloss. in c. de quibusdā in uerb. Magistris, d. 77. & Gloss. in c. uendentes, 1. q. 3. eadem sequuntur diuinarum rerum scriptores plures Durand. Palud. Adri. Armach. Ricard. & Do. Sot. qui ipsos recentet eod. uers. ibi, In primis, opinio est, & Thom. ab Argent. d. 25. art. 4. in secundo quæstio. 11. 4. Communis denique DD. sententia hæc est. Preterea, quoniam & rationibus probatur. Et primo quòd nec iure diuino, nec humano id prohibitum est. Non diuino iure: nam, ubi Christus enumerat ea, quæ uendi noluit, hoc non adiecit, ut habetur apud Matth. ca. 10. ubi enim gratiarum dona Apostolis conferens, quæ plebi communicaret, in firmos, inquit, curate, mortuos suscitare, demones eicite, gratis accipitis, gratis date. Ecce hic naturalia (quo in numero scientiæ sunt) non poni. Idem significatur apud Ioan. cap. 2. ubi Christus Dominus ementes, & uendentes e templo eiecit, uenditionem enim sacrarum non licere indicauit. Idem habetur apud acta Apostol. cap. 8. Pecunia tua tecum sit in perditionem, ait enim ibi, S. Petrus, quoniam existimasti spiritum sanctum pecunia possideri. Ex quibus omnibus apparet, ex quo naturalium honorum cuiusmodi scientiæ sunt, mentio facta non est, earum uenditione simoniam non committi. Diuino iure igitur id prohibitum non est. Non etiam humano, immò contra potius, ut qui ipsas docent, mercedem habeant, iubetur: nam in cap. 1. de magistris, & in eod. capi. quia non nulli, & in cap. fin. eod. & apud Trid. Synod. sess. 23. de reform. capitu. 18. mandatur, ut beneficium eccl. ad id designetur, & ei, qui docendi munus habet, conferatur, ergo simonia non committitur, si pro docendo scientias, merces petatur. Idem & apertius habetur in le. medicos, C. de profess. & medic. libr. 10. ubi enim præcipitur, ut mercedes, & salarii iis, qui liberales artes docent, reddantur, quo facilius liberalibus studiis, & artibus multos instruant. Ex quo igitur nec iure diuino, nec humano id prohibitum est, sine simoniæ uitio exigere merces pro docendo scientias licite poterit. Hinc Sabinus iure cons. quòd pauper erant, a suis auditoribus sustentatus dicitur, in l. 2. §. fin. pro-

pe finem, ff. de orig. iur. Postremo docere scientias non est spirituale quoddam supernaturale, tum quòd scientiæ ipsæ naturales sunt, ut apud Phil. libr. 2. moral. ca. 1. DD. inquit, apti enim natura ad ipsas consequendas sumus, & ut dixit Sot. ead. q. 5. uersicu. At uerò, quia etiam naturalia, tum quòd nostris laboribus acquiruntur, & ob id nec materia simoniæ esse possunt: nam ea spiritualia materia simoniæ sunt, quæ sunt ex ordine supernaturalium, ut diximus antea. Adde a docente hoc quæri, scilicet auxilium ad eas scientias comparandas, quòd auxilium temporale est, & ob id circa ipsum simonia committi nequit, ut dixit Caietan. qui & hanc opinionem sequitur, 2. 2. q. 100. art. 3. uersicu. Ad secundum. Concludendum igitur est, cum communi sententia simoniam non committi, si pro docendo scientias pecunia exigatur. Et de quæstione hac satis.

3. Quoad tertiam uerò quæstionem pro docendo theologiam, si pretii nomine quicquid exigatur, simoniacum hoc sit, concludendum est breuiter neque hoc simoniacum esse, nec pro ipsam docendo simoniam committi. Primum, quoniam, qui theologiam docet, intellectum tantum erudit, sicut quælibet alia scientia, ergo sicut in aliis scientiis simonia non committitur, ita neque in hanc docendo, si pretium exigatur. Postremo a docente theologiam nil aliud queritur, quam auxilium temporale ad eam consequendam, ergo hæc quoque ratione simonia non committitur, si pro eâ docendo pecunia exigatur, nã si monia committitur ubi pro spirituali pretium tribuitur. Nec repugnat, si dicatur simoniam committi a concionatore, si concionando eâ doceat: nam concionator ad id docet, ut salutem animabus afferat, & ad animos mouendos ad Deum, quod non fit simpliciter ipsam theologiam docendo, ut inquit Dominus Sot. de iustit. & iur. lib. 9. q. 5. art. 1. uersicu. At uero de theologia: Hoc autem est uerum, ait enim ibi, quòd concionatori theologiam de suggesto docenti, ne utiquam citra simoniam licet prædicationis pretium ex conuentione recipere, & ratio discriminis est, quia theologia tantummodo intellectum erudit, sicut aliarum quælibet scientiæ, prædicatione uerò per se ad animarum salutem fit, commouendisque sursum animos. Hæc ibi, ex quibus dicta probantur. Idem asseruit eod. lib. q. 6. art. 2. in resp. ad secundum, ubi, Neque simile de scientia, quæ uendi potest. Non repugnat etiam, quòd ait Hostien. in capitu. non nulli de magistr. scilicet, non licere theologo de publico salario habenti pro extraordinaria lectione, quicquam accipere sine simoniæ uitio, hoc enim nihil est, quandoquidem si pro docendo theologiam pretium exigendo quis simoniam committeret, uel de publico salario haberet, simoniam non euaderet. A proposito igitur conclusione non discedemus, quam & asseruit Sot. in allegatis locis, & Caietan. 2. 2. quæstio. 100. articu. 3. uersicu. Ad secundum dicitur, & usus etiam seruat, præscripta enim merces ipsis est, qui in publicis

gymnasia theologia docent. Neque igitur simoniam committent, qui pretio ducti doctrinam christianam docebunt.

Verum quid si beneficium eccl. alicui conferatur, ut pueros doceat, an simonia committitur? Quid si pro licentia danda clerico, ut ad publica gymnasia eat, pecunia exigatur, an simonia committitur? Quid si magister, licentiam tribuat discipulis, ne tali die festo ad scholam ueniant, pecunia exigatur, an simonia, & hic committitur?

- 4 Quo ad primam questionem, breuiter, concludo simoniam committi, ita dixit Nauar. in Man. cap. 25. num. 58. & Ioan. Tabien. in verb. Magister, num. 9. & hoc ob eam rationem, quod beneficia pure conferenda sunt, ut habetur in ca. cum pridem, & in ca. fin. de pact. alioquin simonia committitur, ut ibi not. idem quoque dixit Sot. de iust. & iur. lib. 9. q. 5. art. 1. conclus. 2. uersicu. Ex his fit consequens, ubi ait simoniam esse, si detur aliquid spirituale pro doctrina alicuius scientie, id est, ut doceat quis aliquam scientiam. Contra rium tamen dicendum uidebatur per c. 1. & ca. quia, nonnulli de magistr. ubi habetur, ut docenti pauperes beneficium conferatur. Atqui a proposito sententia discedendum non est. Nec repugnant iura allegata, quandoquidem ibi pactio non interuenit, sed uult ecclesia ibi, ut docēs pauperes habeat, unde uiuat, id quod potest, & facit cap. significatum de preben. potest enim uacanti prebendæ onus hoc iniungi, ut qui eam habuerit, docendi munus obeat, atque sic dixit Host. in cit. cap. nonnulli, & Nauar. & Tabien. c. eisdem in locis. Sed de hac questione satis.

- 5 Quoad secundam, an clericus, qui beneficium eccl. animarum curam habens retinet (quo casu residere tenetur, arg. tot. tit. de cler. non resid.) an inquam clericus possit sine simonia uitio pecuniam Episcopo dare, quo ad publica gymnasia discendi causa eat, iuxta, c. cum ex eo de elec. li. 6. cū aliis episcopus eam dare nolit? Inn. in c. prohibeas de magistr. inquit simoniam non esse, sed turpe lucrum. Hæc opinio, quod nulla ratione, nulloque iure probatur, tenenda mihi non uideatur. Quare contrariam sequitur Host. ut scilicet, simonia committatur. Tertia fuit opinio distinguendum, & prima Abb. in eod. cap. prohibeas: nam dixit simoniam non proprie committi, sed quasi simoniam, & eam sequitur Felin. nu. 1. uer. Et per istum tex. Hæc opinio etiam mihi non quædrat, quo enim iure, quæ ratione nitatur, non uideo. Altera fuit Tabien. in verb. Magister, n. 11. nam inquit, si in concedenda licentia respectus habeatur ad liberationem, quam consequitur a spirituali officio, quod ecclesiæ debet, simoniam committi, secus autem, si concedatur, respectu habito ad moram, quam in scholis facit, non enim tunc simoniam, sed turpe lucrum esse inquit. Hæc opinio sequitur quoque Ange. in verb. Magister, nu. 15. Horum opinio, nec mihi etiam ardet, tum quod questio simpliciter proponitur, tum quod diuisio hæc locum habere hic non potest, ut uidebimus. Quid igitur concludendum?

Ego sententiam Host. uti nerissimam sequor, ut scilicet simoniam simpliciter, uere, ac proprie Episcopus committat, quocumque animo prædictus sit: Ad quod probatur potissimum hac ratione, quoniam concedere hanc licentiam est dispensare cum eo clerico, ut possit a sua ecclesia studio rum causa abesse, ut dicitur in cit. ca. cum ex eo, ibi in futurum dispensare, & dispensare in hoc casu est iurisdictionem eccl. exercere (non enim ad laicum id pertinet) at qui iurisdictionis eccl. functiones exercet pecunia accepta, simoniam committit, ut habetur in cap. ad nostram de simon. ergo & episcopus in hoc casu pretio ductus dispensando simoniam uere, ac proprie committit, soli dissimulatio enim ratio hæc est, & è medullis materiam deprompta, si quis eam paulo diligentius contempletur. Ab hac igitur sententia discedendum non est, quam & sentit Rebuff. in Prax. benef. in titu. Dispenfatio de non residendo, num. 16. nam ait, si episcopi pro literis de non residendo pecuniam accipiant, simoniam eos committere.

Excipio tamen eum, qui eam licentiam scribit: nam si pro suo interesse, & quo sustentet, quidpiam ab eo exigitur, simonia non committitur, sicut nec etiam pro literis dimissoriis, si quæpetatur eadem ratione, & pertinent huc, quæ habentur apud Trid. Synod. sess. 23. Et de hac questione itidem satis.

- 6 Quoad postremam, an, si magister pecunia accepta concedat discipulis, ut aliquem festum die agant, simoniam committat. Breuiter concluditur, si pecunia accipitur respectu habito ad celebrationem festi, simoniam committi, quandoquidem uenditur facultatem illam dies festo agendi. Si uero respectu habito ad recreationem ipsorum pecuniam accipit, turpe lucrum est, non autem simonia, ita Rayn. quem refert, ac sequitur Ioan. Tabien. in verb. Magister nu. 10. Sed de questione hac itidem satis, ad alios casus transeamus.

S V M M A.

- 1 Spirituale temporale annexum spirituali non temporali licite, & sine simonia uitio uenditur.
- 2 Cantores sine simonia uitio operam suam uendunt, quam adhibent ad missas, & diuina officia celebranda.
- 3 Organa, tibias ductiles, necnō cornes pulsantes, ubi diuina officia celebrantur, simoniam non committunt, si pro huiusmodi operis pretium uelint.

S. III.

- 1 Quinto simonia non committitur, ubi spirituale temporale per accidens, id est non necessario annexum spirituali non temporali emitur, exempli gratia cantus, & sonus, si enim quis cum cantoribus paciscatur, ut dum missæ sacrum, diuinaque alia officia celebrantur, musice canant, & uel sono uerbi gratia, aut organo, aut tibiis ductilibus, aut cornis, aliisue huiusmodi instrumentis

strumentis, plane simoniam non committit. Et hoc ob hanc potissimum rationem, quod ab eis non ipsa spiritualia emantur, quæ cantu, sonoque celebrantur, sed uox, & artis opus in primis, quæ temporalia sunt, nec necessaria omnino ad opus illud, atque sic dixit Caiet. 2. 2. q. 100. art. 3. uers. Ex his autem duobus: Ex his enim patet primo, dicitur enim ibi, quare cantores pro capellis Papæ, Dominorum, & Ecclesiarum, sicut & organistæ licite ex pacto locant operas suas: quoniam principale in eis quæsitum est opera humana, non spirituale, quamuis opera humana ad spiritualia cōducantur, quæritur enim in eis uox, artis opus, & huiusmodi, quæ sensibilia, & temporalia sunt. Hæc Caiet. idem asseruit Domin. Sot. de iust. & iur. lib. 9. q. 6. art. 2. conclus. 2. uers. Igitur primum omnium, ubi, Quare cantores, & hoc ob eandem rationem, quod hæc diuinis officijs necessaria non sunt. Ex his ergo patet spiritualia hæc annexa, quæ temporalia sunt, sine simonia uitio uendi posse; sed iam ad alia transeamus.

S V M M A.

- 1 Iurisdiclio temporalis, ac secularis sine simonia uitio uendi potest.

S. V.

- 1 Postremo simonia non committitur, ubi spirituale, quod uenditur, spirituale temporale est, cuiusmodi iurisdiclio secularis habetur; & esto enim prohibitum sit iure communi, ne uendatur, ut habetur in auth. ut iud. sine quoque suffrag. & hoc ob eam rationem, ne subiecti deinceps oneribus grauioribus afficiantur, (quod enim emitur, & uenditur) tamen simonia non committitur, si uendatur, ita DD. inquit Abb. & Zabala. & Ioan. And. & Anan. ac reliqui in c. 1. ne prelat. vic. suas idem Anan. in c. 2. eo. & Nauar. lib. 3. de empr. & uendit. consil. 22. num. 3. & Sylu. in verb. Simonia. q. 12. in fine uers. Septimum. Idque iure merito, quandoquidem simonia circa spiritualia ecclesiastica committitur, non autem circa spiritualia secularia. Quare, qui officium Præfidi, Vicarij, & ad summam, qui magistratum, quempiam a seculari principe emit, simoniam non committit. Immo, nec, qui a principe Ecclesiastico, qui iurisdictionem hanc secularem habet, si ea ab ipso uendatur ob eandem rationem. Sed de his hæc tenus; ad postremum caput ueniamus.

De casibus, in quibus simonia non committitur in spiritualium administratione, collatione, quæ non pure, simpliciterque administrantur, committuntur, sed pacto interueniente. Cap. XI.

S V M M A.

- 1 Pactum de dando, faciendove id, quod res spiritualis, quæ traditur, aut natura, aut iure postulat, simoniam

non inducit.

- 2 Beneficium curam animarum habens si cui hac conditione, & pacto conferatur, ut diuina faciat, sacramentaque ibi administret, simonia non committitur.
- 3 Cathedralicum quia Episcopo debetur, ob eam rem si de quantitate eius conuentio fiat, simonia non committitur.
- 4 Beneficia plura curam animarum habentia, quod quis retinere non potest, ob eam rem simonia non committitur, si beneficium tale cupiam hac conditione conferatur, si quod habet simile, renunciet.
- 5 Canonicum recipere hac conditione, ut ei prebenda tribuatur, simoniacum non est.
- 6 Capella, seu altare habentia hoc onus, ut qui ea obtinuerit, tot missas in hebdomadam celebret, si cui committitur hac conditione, ut ea onera subeat, simonia non committitur.
- 7 Promissio facta a priore monasterij de recipiendo quempiam in monasterium si prius didicerit, quæ ad receptionem postulantur; uel ab Episcopo de conferendo alicui ordinem, si didicerit ea, quæ ad ordinem pertinent, simoniacum non est.
- 8 Obligatio antidotalis in pactum deducta an simoniam inducat.

Uetusque uidimus, quando simonia non committatur, ubi in spiritualium administratione quidpiam tribuitur tam precij nomine, quam non precij nomine; iā tertium casum antea propositum uideamus, quando scilicet

simonia itidem non committitur, ubi nec pure, nec simpliciter spiritualia administrantur, conferunturque, sed pacto interueniente. Verum quod duo casus hi sunt; quorum primus est, ubi pactum interuenit de ea re, quæ tacito inest; alter, ubi auctoritas superioris interuenit; ob eam rem prius de primo, deinceps de altero agamus.

- 1 Primum igitur pactum interuenit, ubi pactum interuenit, ut id detur, siue, quod res spiritualis, quæ traditur aut sua natura, aut ipso iure postulat. Nam pactio de his rebus dandis, faciens disue, quæ tacito insunt, simoniam non inducit, ut dixit Gloss. in c. ad audientiam. 2. in verb. Renunciante de rescri. quam sequitur Abb. ac not. ibi num. 6. uers. In Gloss. 2. & Fel. nume. 19. uers. Expressere, quod inest, ubi & alios idem sentientes refert. Idem Gloss. & ibi quoque Abb. in c. significasti in verb. Conditione de elect. & Glo. in c. olim in verb. Sub ea de rest. spol. & Guliel. Redoan. in Tract. de simon. par. 2. c. 3. num. 4. & Iaf. in l. 3. num. 14. uers. Adde pro ampliacione. ff. de leg. 1. & Nauar. in consil. 17. nu. 1. de simo. lib. 5. Idque iure merito, nam conditiones, quæ tacito insunt, expressæ nihil operantur, ut habetur in cit. l. 3. & ibi Iaf. ac DD. not.

- 2 Quare, & quod qui beneficium curam animarum habens obtinet, ad diuina faciendā, sacramentaque administranda obligatus est arg. c. omnis de poenit. ob eam rem, si dum beneficium huiusmodi cupiam conferatur, hac pacto conferatur,

ur, vt sacramenta administret, dinnaque faciat, simonia non committitur. Et hoc ob eam rationem, quod ad hæc obligabatur, esto nihil diceretur, atque sic dixit Crauet. consil. 145. Tom. 1. & 2. num. 4. vbi & alios quosdam idem sentientes refert; nam ait ibi non committi simoniam pactis, & conuentionibus, quæ iure permittuntur, cuius modi antecedentia sunt.

3 Quod ꝑ cathedraticum etiam Episcopo debetur, ob eam rem, si de eius quantitate conuentio fiat, simoniaca non est, vt habetur in c. fi. 10. q. 3. Sicut nec etiam ea conuentio improbat, quæ de eo fit, quod ob subiectionem debetur, vt in ca. pen. & ibi Gloss. p. 18. q. 2.

4 Quod etiam ꝑ plura beneficia curam animarum habentia communi iure quis retinere nõ potest, vt dicitur in c. de multa de præb. & apud Trident. Synod. sess. 24. de reform. c. 17. ob eam rem, si beneficium curam animarum habens habenti aliusmodi hac pactione tribuatur, vt prius relinquatur, & hæc pactio licita erit, & simonia non committetur.

5 Sicut nec etiam ꝑ si quis in canonicum recipitur hoc pacto, vt præbenda deinceps ei detur; nõ ipso iure præbendam canonicus habere debet, vt dicitur in c. relatum, & ibi Gloss. de præben. & vt ait Iaf. in cit. l. 3. nu. 14. ff. de leg. 1. & Guliel. Redoan. in Tract. de Simonia par. 2. c. 3. num. 5. non enim præbenda vi pacti debetur, sed ob canonicatum. Non etiam Patronus, qui presentando quempiam inquit presentabo te, sed si ad inopiam venero, vel quia inops sum, volo mihi subuenias; nam sibi reseruat id, quod iure ipsi debetur; cõmuni enim iure patronus ecclesiæ, vbi pau per est, aliab ea ecclesia debet, deductis tamen prius necessarijs ad eius ministros, vt habetur in c. quicumque fidelium, & ibi Gloss. 16. q. 7. & in c. nobis in fine de iure patronat. & ibi quoque Abb. & Sylu. in verb. ius patronatus q. 2. Excipitur ergo, vbi inops non est, & aliunde se alere non potest. Excipitur etiam, vbi ante presentationem aliquid sibi dari vellet; tunc enim simonia committitur, ex quo pro presentatione, & non de bonis Ecclesiæ tunc accipit.

6 Non etiam ꝑ simonia committitur, si in collatione capelle, altarise pactione fiat, vt singulis hebdomadis tot missas quis celebret, vbi altare, capellane onus illud habet, arg. ca. significatum, & ibi Abb. ac DD. de præb.

7 Sicut ꝑ nec etiam, si promissio fiat à Priore monasterij de recipiendo quempiam in monasterium, simonia committitur; nec ab Episcopo, si promissio fiat cuiuspiam de ordine cõferendo, hac adiecta conditione, & pacto, vt recipiendus in monasterium, & ordini iniciandus in id studeant, quo idonei ad prædicta fiat, exempli gratia, vt lingua Latinam percipiant, & ordini sacro iniciandus saltem patrimonium habeat; non enim in his casibus simonia committitur, vt dixi, atque sic tradidit Gabr. Byel. d. 25. q. 2. in 3. dubio in 2. corollario ibi. Sic forte lib. 4. qui etiam renunciat beneficij, vt alteri conferatur, nõ expresso eo, sed genere

ratim, simoniam non committit, ita Nauar. consil. 17. de simo. libr. 5. nam alicui conferri debet; etenim in his casibus, omnibus pactiones ipsi de rebus fiunt, quæ iure ipso tacito iusunt, quo casu expressa pactio nihil obest, arg. cit. l. 3. & ibi DD. ff. de leg. 3. Hinc Nauar. consil. 3. num. 4. de simon. libr. 5. conclusit eum, cui beneficium confertur, posse iuste, & sine labe simoniæ promittere conferenti, vel cui libet alii in tituli acceptione se post acceptionem soluturum quicquid iuste debebit idem conclusit in consil. 12. eod. tit. simoniam cõmissam nõ fuisse à quodam Abbate, qui presentauerat quendam ad beneficium litigiosum, hoc adiecto pacto, vt nisi presentatus intra tempus à iure statutum suam persequatur presentationem, ipse possit contrauenire presentationi, & agere oportuna, & necessaria; nõ sibi referuauit ea, quæ à iure sunt permissa.

Excipitur tamen, vbi pactio ratione alia fit, atque inest, vt dixit Fel. in cit. ca. ad audientiam 2. vers. eod. de rescrip. ꝑ Si quis igitur obligatus cuiuspiam ad beneficium ecclesiasticum ipsi collatum, quæ obligatio antidotalis dicitur. (ea enim obligatur iis, qui nobis bene fecerunt, quæque obligatio neminem non parit,) si quis inquam ratione hac obligatus paciscatur, vt id, quod naturaliter debetur, & ciuilliter debeatur, quod pactione nõ eo modo exprimitur, quo ipso iure inest, simonia committitur, ita sentit Inn. in c. tuam in domino de atar. & qualit. & sequitur eum ibi Ad. dit. ad ipsum, & Fel. in c. ad audientiam. 2. in verb. Exprimere, quod inest num. 21. ibi, Fallit secundo, vbi & alios quam plures idem sentientes refert de rescrip. & Abb. in cap. conf. luit in fine de vsur. & Iaf. in cit. l. ex hoc iure. m. 5. 8. vers. Sextus effectus. Secus autem, si in pactum deducatur eo modo, quo inest, id est se obligas nõ plus vult obligari pactione, quam antea obligatus esset; non enim tunc simonia committitur, quãdoquidem ea pactione obligatio illa suam naturam non mutat, ita DD. inquit, quos refert Fel. in cit. c. ad audientiam eod. in loco. Etenim in mutuo id etiam contingit, si enim mutuans obligat ciuilliter eum, qui mutuum accepit, vt & ipsi mutuum præstet, ad quod antidotali obligatione tenebatur, quod obligatio hæc precio æstimabilis est, vsura committitur; secus, si obliget se eo modo, quo naturaliter erat obligatus, ita dixit Card. in Clem. 1. q. 20. ibi, De primo dic de vsur. & Abb. in ca. consiluit in fine eod. & S. Thom. 2. 2. q. 78. art. 2. ad secundum, & Sylu. in verb. Vsura. 1. q. 2. & de communi testatur Ioannes Baptist. Lup. de vsur. Commen. 3. §. 1. in fine vers. Ex quibus deducitur; ergo idem & in casu nostro, nam ratio, quam obrem vsura cõmittitur in primo casu, est, quoniam obligatio illa pecunia æstimabilis est, non autem in secundo; quæ ratio quoad simoniam & in primo casu locum habet, ex quo promittitur aliquid pro spirituali; quod pecunia æstimabile est. Quare simoniam non commissam ab eo sentit Nauar. consil. 81. qui dixit Cardinali, qui beneficium ei conferendum curauerat, ante literas expeditas

expeditas cum moraretur expeditionem, omnia quæ habebat, & ipsum beneficium esse parata eius obsequio, & voluntati; erant enim verba illa generalia, & communia quedam, quæ non obligat, arg. l. si ff. de testam. & c. cum venisset de insti. & Nauar. ibid. Nihil vero certi continebant. Et de hoc etiam casu satis.

1 Iure positino tantum vbi in aliquo simonia committitur, Romani Pont. auctoritate intercedente illud si fiat, simonia non committitur.

2 Renunciatio beneficij in fauorem alicuius facta vel retenta sibi pensione simoniaca non est, si auctoritate Romani Pont. fiat.

3 Receptio in monasterium pacto interueniente, vt pro alimentis quidpiam detur, simoniaca non est, si Pontificis auctoritate id fiat.

4 Permutatio beneficiorum simoniaca non est, vbi auctoritate superioris fit.

S. I.

Postremo ꝑ simonia non committitur, si spiritualia pure, ac simpliciter non tradantur, sed pacto aliquo interueniente, modo eius generis sint, in quibus non diuino iure simonia committitur, sed positino, & auctoritate Romani Pont. interueniat. Idque iure merito; ex quo enim positino iure cautum est, vt in ipsis simonia committatur, vt in facto proponimus, simonia nõ cõmittitur, si Romani Pont. auctoritas interueniat; non enim ei iuri subiectus est, vt habetur in c. ppositus de concess. præb.

Quare, ꝑ si de Pontificis Maximi licentia beneficium quis renunciet, aut in fauorem alicuius, aut retenta sibi pensione, simonia nõ committitur, vt DD. communiter concludunt, & Stylus Romanæ Curie obseruat. Non itidem ꝑ qui de eiusdem licentia in monasterium recipitur pacto de alimentis interueniente; nam, quod id quoque positino iure prohibitum est, Romanus Pont. dispensare in eo potest; id quod in monialium receptio ne quoad dotes factum est, vt suo loco vidimus. In prædictis tamen inferior Romano Pont. dispensare non potest; quandoquidem alij omnes communi iuri subiecti sunt, vt dicitur in ca. 1. & si. de const. ꝑ Qui etiam superioris auctoritate beneficium permutat, simoniam non committit ob eandem rationem; de qua permutacione, quod infra abunde egimus, ob eam rem nihil est, quod hac deinceps addamus. Hi sunt ergo casus præcipui, in quibus simonia non committitur, ad quos reliqui omnes transferri possunt, de quibus, si quid reliquum fuerit, suis locis agemus. Sed de ijs, qui simoniam committere possunt, hætenus; ad effectus eiusdem transeamus.

De effectu simonia quatenus contractus quidam est, & primò respectu habito ad ea, quæ ordinantur, scilicet ad sacramenta. Cap. XII.

- 1 Spiritualia per simoniam acquiruntur.
- 2 Precium pro spiritualibus acceptum aliquando acquiruntur.
- 3 Spiritualia per simoniam collata valent.
- 4 Sacramenta omnia per simoniam administrata valent.
- 5 Ordo per simoniam collatus tenet, esto ipsius executione non detur.
- 6 Executionem ordinis non habere quid significet.

Aboluta efficiente causa simoniæ, iam effectus ipsius explicemus. Et quoniam hi partim sunt eius, quatenus contractus quidam est: partim quatenus est delictum; ob eam rem de prioribus primo, & de alijs deinceps agamus.

1 Effectus igitur simoniæ ꝑ quatenus contractus rationem habet; est acquisitio rei spiritualis respectu habito ad ementem spiritualia, & acquisitio precij aliquando respectu habito ad ipsa spiritualia vendentem; acquiruntur enim spiritualia per simoniam. Id quod hinc probatur, ꝑ quoniam spiritualium collatio per simoniam facta valet. An igitur collata per simoniam valent? (De precio enim infra oportuniore loco agetur.) Vt rem hanc absolutam magis habeamus id primo in ijs, quæ ordinis sunt, & prius in sacramentis; deinceps in ijs, quæ sunt iurisdictionis Ecclesiasticæ, contemplabimur.

4 Quoad primum igitur ꝑ pro regula habendum est sacramenta per simoniam collata valere. Id quod probatur primo, quoniam nullo iure cautum est, quominus valeant; ergo nec nos ea minus valere dicere debemus, arg. l. de precio. ff. de publ. in rem act. Præterea, quoniam si canones id voluissent, sine dubitatione id expressissent, sicut de executione ordinum, & de beneficijs in Extrauag. cum detestabile de simo. at id factum nõ est, ergo reliqua ab ipsis diuerso iure censi debent; inclusio enim vnus alterius exclusio est, arg. l. cum prætor. ff. de iud. & c. nonne de presump. pt. etenim & exceptio in vno casu regulam in cõtractis constituit, vt DD. cõmuniter concludunt, Bar. in l. quæstium. §. denique. ff. de fund. instruct. Dec. in l. 1. num. 21. & alij ab eo citati. ff. de reg. iur. Tertio, quoniam & ab excommunicatis, censuræque alia irretitis, quæ ordinis sunt, facta cõmuniter valent paucis exceptis, vt probauimus in Tract. De censuris Tab. 1. c. 13. §. 16. num. 14. ergo & à simoniacis administrata, ergo non est quod de hoc dubitemus, atque sic generatim de sacramentis dixit Archiep. Flor. in 2. p. Sum. tit. 1. ca. 4. §. 3. vers. Et prima, ibi, Et hoc intelligendum est, & facit §. verum cum seq. d. 32. Verum, quo dilucidius etiam id appareat, sigillatim singula sacramenta inspicimus; & quoniam ipsa partim characterem imprimunt, scilicet Baptismus, Chrisma, & ordo; partim non, ideo de prioribus, & primo de ordine id probemus.

5 Ordo igitur per simoniam collatus tenet: id quod dixit S. Tho. 2. 2. q. 100. art. 6. in resp. ad 1. argum. & sequitur DD. communiter, & Nauar. in Man. c. 23. num. 1. 1. 1. vers. Octavo dico. Probat autem id & pluribus, & primo per c. si quis ordinaverit de simon. nam ibi ordinatus per simoniam ab ordine suscipitur, & suspensus dicitur, quousque per sedem apostolicam cum eo dispensetur, ut ibi habetur. Si ergo ab ordine suspensus est, ergo ordinem suscipit: non enim ab eo, quod qd non habet, suscipi potest, cum vbi habitus non fit, ibi priuatio non detur, arg. l. decem, & ibi communiter not. ff. de verb. oblig. Adde, si ordo collatus non esset, non dispensatio, sed collatio necessario postularetur. Idem habetur in c. per tuas 3. eod. nā initiatus ordini subdiaconatus per simoniam, quia promiserat suo presentatori se nihil ab eo petiturum, nec ad superiores ascendere, nē que in suscepto debet ordine administrare, nisi cum eo fuerit dispensatum, ut ibi quoque dicitur. Si ergo i suscepto ordine ministrare potest, si cū eo dispensetur, ergo ordinem susceperat: idem habetur in cap. ex tua eod. & in §. sicut ergo. iunct. Gloss. l. q. 1. Postremo id probatur etiam ratione, nam vir baptismo initiatus baptismi character ad ordines suscipiendos capax, habilisque fit, ut probauimus in eod. Tract. de Censuris Tab. 2. ca. 6. vers. Dixi primo, qui character, sicut delerit nequit, ut asseruit Trid. Synod. sess. 7. canon. 9. de sacramentis, ita nec capacitas,abilitasq; illa tolli potest, arg. c. accessorium de reg. iur. lib. 6. & §. sed naturalia in Inst. de iur. natu. gent. & ciuil. etenim ut inquit Gloss. ac DD. quos refert, ac sequitur Fel. in c. per tuas 2. n. m. 5. vers. Quod circa conclusio de simon. nulla legis, hominisue prohibito impediri potest, quia in character imprimatur, ergo nec per simoniam impediri potest. Pro certo igitur habebimus, quęcunque simonia committitur in ordinis susceptione, quicunque ordo sit, ordinem conferri. Non tamen executio nē ordinis sic ordinatus hab. bit, ut diximus antea, & probatur iuribus supra citatis.

6 Verum quid hoc est excoionem ordinis suscepti non habere? Nil aliud est, quam iure non posse ordinis, quę quis suscipit, functiones exercere, & si iustas exerceat, ipsum peccare: & se habet prohibitio hęc sicut impedimenta matrimonij nō dirimentia matrimonium; nam, qui ijs impedimentis detinetur, quod contra legem prohibentem facit, peccat, sed matrimonium nihilominus valet, ita inquit Nauar. in Man. cap. 12. nu. 3. 1. & Conar. in tit. de spons. & matrim. 2. p. c. 6. sic igitur & in casu nostro; sed iam ad alia sacramenta veniamus.

S V M M A.

- 1 Baptismus, & confirmatio per simoniam administrata valent.
- 2 Baptismi, & confirmationis gratia an conferatur, ubi per simoniam ea sacramenta collata sunt.

1 **B**aptismus itidem, & confirmatio per simoniam administrata valēt, cum ob rationes supra generatim allatas, tum ob rationes speciatim de ordine: nam & hęc sacramenta characterem imprimunt, ut tradidit Triden. Synod. sess. 7. canon. 9. de sacram. quo casu & in peccato suscepta sacramenta tenent. Immo si ea suscipientes per simoniam sibi administrari probaliter ignorent, & sacramentorum gratiam consequuntur, nam sacramenta nouę legis non ponentibus obicem, quod est peccatum, gratiam semper conferunt, ut asseruit Trid. Synod. ead. sess. 7. cano. 6. cum seq. Quare, si pater precium tribuat sacerdoti quo filio baptismum ministrat, vel Episcopo, quo ipsum confirmet, est o ministri ipsi semper peccent, ipsa tamen sacramenta suscipiens non peccat; & ob id sacramentorum gratia non priuatur; quamuis secus esset, si & ipsa simonia conscius sacramenta proposita sibi ministranda curaret; tunc enim gratiam non cōsequetur, nisi postquā eius peccati ipsum penituisse: sed iam ad Eucharistiam transeamus.

S V M M A.

- 1 Eucharistia conficitur etiam a simoniacho.
- 2 Eucharistia suscipitur a simoniacho.

S. II.

1 **E**ucharistia quoque conficitur a simoniacho, id est ab eo, qui ad eam conficiendam precio ducitur, modo sacerdos sit, & propositum conficiendi habeat, & super materiam aptam, & habilem cōsecrationis formam proferat; non enim ordinis potestas impediri omnino potest. Hinc excommunicatus etiā ob hęc simoniam, ceteraque alia irre titus, est o per cōfuras, & per peccatum impediatur, quominus Eucharistiam conficiat, tamen eam conficiet, si id conetur, ut id ab unde probauimus in Tract. de Censuris. c. 13. §. 16. nu. 6. Tab. 1. & pertinent hęc c. inter catholicam, & c. multi. l. q. 1. & quę dixit S. Tho. 3. p. q. 82. art. 6. communiter recept.

2 Qui itidem per simoniam per Eucharistiam sumit, eam vere sumit; nam, anteaquam eam recipiat, sacramentum est, quandoquidem post panis, & vini consecrationem Dominus Noster Iesus Christus vere, realiter, ac substantialiter sub speciebus illis sensibilibus continetur, ut tradidit, & asseruit Triden. Synod. sess. 13. de Sanctissimo Eucharistie sacramento, cap. 1. & canon. 4. quod in alijs sacramentis non contingit, quę solum, vbi administrantur, sacramenta sunt. Vterque tamen peccat, & ob id rem sacramenti non recipit, id est gratiam, ut dixit ead. Synod. eod. c. 8. Sed iam de matrimonio agamus.

S V M M A.

- 1 Matrimonium contractum per simoniam valet.
- 2 Matrimonium contractum per simoniam valet.

2 Matrimonium contractum presente parocho excommunicato, denunciato, notorio valet.

S. III.

1 **M**atrimonium etiam per simoniam contractum valet: nam editū de matrimonio contrahendo prohibitorium est, id est quicunque non prohibentur, contrahere illud possunt, ut dicitur in ca. cum apud sedem, & ibi Gloss. de spons. at simoniaci non prohibentur, ergo contrahere illud poterunt. Præterea simonia nō numeratur inter impedimenta matrimonij, quę recentur in his versiculis.

Error, conditio, votum, cognatio, crimen, Cultus disparitas, vis, ordo, ligamen, honestas, Si sis afūnis, si forte coire nequibus; & c. qui referuntur in supplemento 3. p. Sum. S. Tho. q. 50. art. 1. 1. & declaratur etiā a Conar. in tit. de spons. & matrim. in 2. p. c. 6. §. 1. cum multis seq. & a Nauar. in Man. c. 22. nu. 30. Non est igitur, quod hac de re dubitemus.

Verum si an matrimonium contractum presente parocho ob simoniam, aliamue causam excommunicato, notorio, denunciato, valet. Hęc questio ob eam rem proponitur, quoniam Trid. Synod. cauit, ne matrimonium valet, si nō presente parocho, aliove sacerdote de ipsius Parochi, seu ordinarij licentia, contrahatur, ut habetur sess. 24. de reform. matrim. c. 6. Si ergo Parochus excommunicatus, notoriusue sit, an valet matrimonium, si eo presente contrahatur? Videbatur dicendum ipsum non valere; nam, ex quo notorius excommunicatus est, interponere suā auctoritatem non potest, & interposita nihil operatur, ut id probauimus in Tract. de Censuris Tab. 2. c. 14. At qui contrariam opinionem sequi debemus, scilicet matrimonium valere. Primum, quoniam nō reperitur cautum, ne valeat: ergo ipsum valere interpretabimur arg. l. præcipimus. C. de appell. & l. iubemus. C. de testam. Præterea, quoniam ut testis quodammodo Parochus interuenit, ut colligitur ex eod. ca. 1. vers. Qui aliter, quā presente parocho; at contractus, ad quem excommunicatus testis notorius adhibetur, valet, ut id pluribus probauimus in Tractatu de Censuris, Tab. 2. c. 17. §. 1. ergo & matrimonij contractus valet. Confirmatur hoc, quoniam re dubia pro matrimonio respondere debemus, arg. ca. si. de re iud. ergo a proposita sententia discedendum nō est; nam & sic, cum casus hic contigisset Romę Anno Domini 1594. Clemente VIII. Ponti. Maxim. in conuentu Illustrissimorum Cardinalium, qui singulis hebdomadis super Concilio habetur, conclusum fuisse audiui. Nec obstat proposita ratio contraria: nam ea locum habet, vbi auctoritatem quis interponit, & pars est ipsius contractus, quod in casu nostro nō fit. Matrimonium igitur in hoc casu etiam valet, sicut a simoniaci contractū, ut diximus; sed de sacramentis hætenus; quid iuris enim esset de penitentia, ac extrema vñctione diximus supra: iam de diuinis officiis agamus.

De ijs, quę ordinis sunt, an per simoniam facta valeant quoad diuina officia. Cap. XIII.

S V M M A.

- 1 Officia diuina quęnam sint.
- 2 Eucharistia sacramentum a simoniacho, & nō minus a malo, quam a bono sacerdote conficitur.
- 3 Orationes, ac preces, quę in missa feruntur, valent etiam a malo sacerdote factę, esto magis profint, quę a bono, & qua ratione.
- 4 Officia diuina omnia per simoniam facta valent.

De diuinis officiis secundo loco agendum nobis proposuimus, an per simoniam facta valent; verum quęnam hæc sint prius proponendum est. Diuina officia igitur hæc sunt. Primum missæ sacrum, septem horarū canonicarum preces, Officium beatissimę Virginis, Officium mortuorum, septem psalmi, & graduales, nec non alia huiusmodi preces. An igitur valeant, si per simoniam fiant?

Quoad missæ sacrum, (quod duo continet, scilicet sacrosanctum Eucharistie sacramentum, secundum loco preces ipsas, quę tam pro viujs, quam pro defunctis offeruntur) respectu habito ad sacramentum Eucharistie pro certo habendum est ipsum confici etiam a simoniaco, & malo nō minus, quam a bono sacerdote, ita dixit S. Thom. in 3. p. q. 82. art. 6. in resp. & S. Aug. in c. intra catholicam. l. q. 1. & Gregor. in cap. multi secularium ead. q. & non est de hoc dubitandum, quandoquidem, & ab hæreticis conficitur, atque sic conclusimus in antecedenti cap. §. 2.

Quoad preces vero respectu habito ad ipsum tanquam Ecclesie ministrum etiam & ipse valēt, non secus, ac si a bono fiant: secus autem si respectus habeatur ad ipsum tanquam ad priuatā personam; tunc enim oratio potior est boni, quā mali, ut ait S. Tho. ibid. & communiter DD. ut testatur Nauar. in Man. c. 25. num. 79.

Eadem ratione, & de alijs diuinis officiis idē sentimus, quod de precibus, quę in missa offeruntur, conclusimus, ut scilicet valeant, quatenus ab eo fiunt, ut a ministro Ecclesie, atque sic conclusit S. Thom. eod. Vnde etiam quantum ad hoc, ait enim ibi, est fructuosa non solum oratio sacerdotis peccatoris in missa, sed omnes eius orationes, quę facit in Ecclesiasticis officijs, in quib. gerit personam Ecclesie, licet orationes eius priuatę non sint fructuosę. Hęc ibi, ex quibus patet reliqua officia omnia diuina prodesse per simoniam facta, vbi ab Ecclesie ministro fiūt. Vel igitur precii nomine pro missæ sacro faciendo, vel pro mortuorum officio obeundo quid tribuatur, quo casu simonia committitur, tamen proposita officia proderunt; sed iam de consecrationibus, & benedictionibus per simoniam factis agamus.

De ijs, quæ ordinis sunt, an per simoniam facta valeant quoad consecrationes, & benedictiones. Cap. XIII.

S V M M A.

- 1 Consecrationes, & benedictiones, quæ in Ecclesia fiunt, partim ab Episcopis, partim à sacerdotibus fiunt, et quanam hæ sint.
- 2 Benedictiones, & consecrationes factæ per simoniam an valeant.
- 3 Ecclesia, & miteriumque à simoniacho consecrata an polluta sint.

Proposimus nobis denique explicandū an benedictiones, consecrationesque per simoniam factæ valeant; verum, antequam id absoluamus, quam consecratione consecrentur, ac benedictione afficiantur, & à quibus, præmittamus. Hæc igitur partim fiunt ab Episcopis tantum, ut consecrationes Ecclesiarum, arg. C. miterij, Calicis, patenæ, corporaliæ, campanæ, abbatum, & uirginum, olei chrisimatis, olei sancti, & huiusmodi. Partim & à sacerdotibus, ut benedictio aquæ cum ad baptismum ministrandum, tum ad Christi fideles aspergendos, benedictio candelarum festo die Purificationis Beatæ Virginis; benedictio oliuarum ac palmarum dominica die sanctum pascha antecedente, benedictio cinerum primo die quadragesimæ, salis, nec non sponsi, & sponsæ, & huiusmodi.

- 2 An igitur hæc per simoniam consecrata valeant? Videatur dicendum hæc non valere. Primum ob c. ecclesia. 1. q. 1. nam ibi dicitur ecclesiam, quæ pactione consecrata fuerit, potius execratam, quam consecratam dici debere; ergo per simoniam consecratum dici tale posse videtur. Secundo, quoniam, ut habetur apud Machab. 2. sic de malis ministris dixit Deus. Maledicam benedictionibus vestris, & refertur in c. maledicam. 1. q. 1. Atqui contrariam opinionem sequi debemus, scilicet & benedictiones, & consecrationes factas per simoniam valere. Et hoc ob cā potissimum rationem, quoniam vi characteris ordinis fiunt, quæ vis, ac potestas peccato non tollitur, ut sentit S. Thom. in 3. p. q. 82. arti. 6. Hinc & ab excommunicatis hæc facta valere pluribus id probauimus in Tractatu de Censuris Tab. 1. cap. 13. §. 16. num. 1. q. Præterea, ubi lex per simoniam aliquid factum non valere voluit; id expressit, ut habetur in Extrauag. cum detestabile de simoniat de his, ubi agit, nusquam consecrationes, ac benedictiones non valere ait, est o ipsarum mentionem faciat, ut in c. cum in Ecclesia, cum seq. & in c. sua nobis, & in c. sicut pro certo, & in c. ad apostolicam de simo. ergo nec nos dicere debemus arg. l. de precio. ff. de publ. in rem act. Ab hac igitur sententia non discedemus, quam & sequitur Gloss. in cit. c. ecclesia. 1. q. 4. Nec repugnat canō

iste, quatenus inquit, ecclesiam per pactionem consecratam potius execratam, quam consecratam dici debere; nam, ut responderi ibi Gloss. verum est, ubi forma legitima adhibita non est, vel in odium simoniæ id dictum est. Ego autem aliter respondeo, scilicet ius illud non obstat; nam non dicitur ibi consecratam non esse, sed dici non debere, nam & quæ maritum habet, maritum non habere dicitur, ubi mariti munera non exercet, ut habetur in c. inter corporalia de postulat. prælat. & qui ordinem per simoniam suscepit, dicitur ordinem non habere, quia executionem non habet, ita dicitur & hic, quoniam legitime consecratio facta non est, ob eam rem consecrata non dicitur. Non repugnat etiam illud Malach. nam Benedictio mali sacerdotis, quatenus ab ipso indigne fit, maledictione digna est, quatenus autem a ministro Ecclesie proficitur bona, & facta est, ita respondit S. Thom. in 3. p. q. 82. arti. 5. in fine, vel dicitur Maledicam benedictionibus vestris, id est ob vestras benedictiones in peccato mortifero factas vobis maledicam. Non est igitur a proposita conclusione discedendum.

- 3 Atqui & an ecclesia, Camiteriumque per simoniam consecrata polluta erunt, & ob id reconciliatione egeant, antequam in ipsis Ecclesijs diuina fiant, & in Camiterio Christi fidelium corpora sepeliantur? Ego sentio polluta ob id non esse: ecclesia enim quibusdam casibus polluitur, in quibus casus noster non est. Nam aut per sanguinis humani iniuria factam effusionem, aut voluntariam humani seminis emissionem polluitur, ut habetur in cap. vnic. de consecr. Eccl. vel alt. libr. 6. aut quod in ea excommunicatus sepelitur, aut infidelis, ut habetur in cap. consuluisti de consecr. eccl. vel alt. & in ca. ecclesiam. 1. & 2. de consecr. dist. 1. aut quod per Episcopum excommunicatum publicum consecrata est, arg. cit. c. consuluisti: ergo ex his apparet casum nostrum in his non numerari. Diuina igitur in ipsis fieri, & in Camiterijs mortui sepeliri poterunt. Quare ob id & reliquis benedictis, & consecratis licite uti poterimus. Excipio tamen, ubi ob simoniam esset excommunicatus; nam tunc si notorius, denunciatus esset, & consecraret ecclesiam, polluta esset, ut dixi proxime. Sed de his hæcenus. Verū quid si a simoniaco quid agatur, non tamen simoniace, an valebit? Hoc in seq. explicabimus.

De ijs, quæ ordinis sunt, an à simoniaco, non simoniace tamen facta valeant.

Cap. XV.

S V M M A.

- 1 Acta, seu facta à simoniacho, non tamen simoniace, an valeant.
 - 2 Suscipiens ordinem a simoniacho non tamen simoniace an executionem ordinis suscepti habeat.
 - 3 Sciens suum prelatum simoniachum esse an suscipere ab eo ordines debeat, si id prelatum ei præcipiat.
- Proposimus

Proposimus proxime nobis explicandum, an facta à simoniacho non tamen simoniace, valeant: cuius questionis solutionem, ut dilucidare habeamus. Primum id contemplantur in ijs, quæ ordinis sunt: deinceps in ijs, quæ iurisdictionis.

- 1 Quoad primum igitur, Ego sic distinguendum censeo. Aut hic simoniachus excommunicatus, suspensus est, i. eam simoniam commisit, quam obrem in excommunicationem, suspensionemue incidit (id enim contingere posse antea vidimus) & in hoc casu vel hic agat quidpiam vi ordinis, quem per simoniam accepit, vel non accepit, idem de hoc sentio, quod de excoicato, & suspensio ob aliam causam, cuius acta valere pro regula traditur, ut probauimus in Tract. de Censuris. c. 15. §. 12. nu. 2. Tab. 2. Quare quod, quæ abunde, ibi de excommunicato diximus, & præsertim, c. 13. §. 4. ead. Tab. & hic sibi locum vindicant, ob eam rem, quæ huc pertinent, illi sumantur. Aut hic simoniachus eam simoniam commisit, quam obrem, nec suspensus, aliæ censure irretitus est: & in hoc casu de hoc breuiter id concludo, quod de alio peccatore; de quo etiam pro regula traditur spiritualia ab eo administrata valere.

- 2 Verum, quoniam in prædictis casibus contingit simoniachum spiritualia administrantem peccare, an ab ipso spiritualia recipere nobis licebit? Glo. in c. per tuas 2. in verb. Ministret, ibi, Si vero aliquis ignoranter de simo. disputans hæc quæstionem, an suscipiens ordinem à simoniacho, non tamen per simoniam ordinis executionem consequatur, sentit id nobis non licere: nam inquit hunc executionem ordinis non accipere; si enim id liceret, executionem ordinis etiam quis consequeretur.
- 3 Antequam questionem hæc dissoluamus, quaestio huius Glo. prius explicemus. Glo. igitur ibi ait eum, qui ordinem à simoniacho accipit non tamen per simoniam, ordinis executionem non accipere, & eam ibi sequitur Abb. nu. 6. vers. Idem puto in eod. tenet Gloss. in c. statumimus. 1. q. 1. Probatur autem primo per c. si qui a simoniaco. 1. q. 1. nam ibi dicitur, Si qui a simoniaco non simoniace ordinati sunt, si probare possint, eum ordinarentur, se nescisse simonios eos esse, misericorditer sustineri, quoad executionem ordinis: ergo iure ipso executione carebant, ex quo misericorditer sustinentur. Idem habetur in cit. c. statumimus; nam sic inquit, ibi Romanus Pont. Simonios autem non simoniace a simoniaco ordinatos misericorditer, per manus impositionem pro temporis necessitate in officio concedimus permanere. Hæc ibi. Si misericorditer igitur sustinentur, iure ipso executionem non habent. Contrariam sententiam nihilominus nonnulli amplecti sunt, quos refert Glo. in eod. c. statumimus; nã antecedentem sententiam locum habere dicebat, ubi simoniaco illi manifesti essent, vel pro talibus probari possent, secus autem si occultis. Et hoc ob c. si. 1. §. 7. ubi iure suo quis priuari non debere

dicitur, nisi in iudicio id factum sit. Pro hac sententia facit quoque c. vestra, & c. si. de cohabit. cler. & mulier. ubi clericus, qui crimen commissit, quousque ab Ecclesia tolleratur, & notorium non est, crimen ipsum commississe, non vitandus dicitur. Quid igitur concludendum? Ego sic distinguendum censeo. Aut hic simoniachus denunciatus, notorius est, & ab Ecclesia non tolleratur; & in hoc casu, quæ executionem ordinis non habet, non solū quoad se, sed neque et quoad alios, ob eam rem recipi ordines ab eo non debent: etsi quis sciens ordinem ab hoc suscipiat, executionem eius non habebit. & in hoc casu prior sententia loci habebit & prima pars posterioris. Aut hic nec denunciatus, nec notorius est, & in hoc casu licet quo ad se suspensus sit, arg. c. vestra, & c. si. de cohabit. cler. & mulier. tamen quoad alios secus est: & ob id ab ipso sacramenta omnia licite recipere possumus, & hoc ob extranag. ad euitanda, cuius supra mentionem fecimus, nam permittit nobis cōionem etiam in diuinis cū iis, qui excoicant, interditi, suspensive sunt, & quocumque crimine polluti, dummodo nec notorii, nec denunciati sint, & in hoc casu locum habebit secundæ opinionis secundæ pars. Ita igitur in hac quæstione concludendum censeo.

- 3 Hinc dissoluitur quæstio alia mota à Glo. in cit. c. statumimus, si ego scio meum prelatum simoniachum esse, ipse vero mihi præcipit, ut ordines ab eo suscipiam, nunquid parandum ei sit, nã, si notorius, denunciatus sit, ei parere non teneor ob cit. extranag. esto excoicaret me, nam potius executionem tollere debeo, arg. c. inquisitio ni de sent. excom. imo nec me excommunicare potest, ex quo suspensam iurisdictionem hæt: alias vero licite possum. Et de quæstione hac itidem sentis.

Ex solutione quæstionis huius, antecedentis propositæ in primis solutio habetur: nam, si simoniachus notorius, denunciatus sit, & ob id ab Ecclesia non tolleratur, suscipere ab ipsis spiritualia, nec et audire debemus; secus autem si nec notorius, nec denunciatus sit, sed ab Ecclesia est tolleratus, & hoc ob cit. extranag. ad euitanda, ato; sic sentit quoque Nanar. in cons. 54. de sent. excom. lib. 5. nam ait non peccare quem audiendo missam eius, quem scit simoniachum, & ob eam excommunicatum, si denunciatus non sit, secus si denunciatus sit, vel notorius. Facit quoque, quod dixit in cons. 56. eod. Quæ omnia quod locum habent, ubi etiam quid iurisdictionis spiritualis in foro interiori agunt, ob eam rem nihil præterea hic addemus. Atqui de ijs, quæ ordinis sunt, hæcenus, ad ea, quæ iurisdictionis eccl. sunt, trãeamus.

De ijs, quæ per simoniam acta sunt, an valeant respectu habito ad iurisdictionem eccl. Cap. XVI.

S V M M A.

- 1 Iurdictio ecclesiastica fori exterioris si ematur, an emptio valeat.
 - 2 Sententia super re spūali lata per simoniam an valeat.
 - 3 Dispensatio an requiratur in actis factis à simoniacho.
- Vidimus

Idimus supra, quæ ordinis sunt, an per simoniam facta valeant; iam de ijs, quæ iurisdictionis sunt, idem agamus, de qua duo contemplabimur. Primum, an iurisdictionis fori exterioris ecclesiastici si ematur, an valeat. Postremo de sententijs per simoniam de spiritualibus lib. latis.

Iurisdictionem fori exterioris ecclesiastici ergo si quis emat, nullam emptionem esse sensisse videtur Nauar. in Man. c. 23. nu. 111. ver. Ad de cimam tertiam, ibi, Tertio quod ipso iure. Hanc sententiam simpliciter acceptam, Ego non sequor. Et hoc ob eam rationem, quod nullitas actus est pena, quæ ipso iure infertur et factio hominis non interveniente, ut hoc cuique; notum; at pena hæc non inuritur, nisi ubi expresse id iure cautum est, etiã si in alijs similibus id cautum sit, ut sentit Gloss. 1. in Clem. 1. de consang. & affin. & Gloss. si. in c. si de iur. patro. ergo, ex quo id iure cautum non habemus, id non dicemus, arg. l. de precio. ff. de publi. in rem act. simpliciter. igitur sententia Nauar. accepta mihi vera non videtur. Non ergo, qui vicarium Episcopi emit per simoniam, iurisdictione non carebit, quicquid dixit Nauar. ibid. nam nec simoniam exceptione obesse, nec inualida ex reddere, quæ facta ab eo sunt, qui in quasi possessione prelatum est, dixit Bero. conf. 87. nu. 6. vol. 1. Excipio tamen primo, ubi per simoniam realem beneficium ecclesiasticum, iurisdictionem hanc habens quis adeptus est; nam adeptio hæc, & acquisitio nulla erit, & hoc ob id, quod cautum est per extrauag. cum detestabile de simo. Item, ubi per simoniam confidentialem, esto conuentionalis simonia tãtum commissa sit, ut videbimus. Tertio, ubi in Romana curia iurisdictionem hæc adeptus esset, & hoc ob Bullam de datis, & promissis ob gratiam, vel iustitiam, quam interpretati sumus infra. In his igitur casibus sententia Nauar. locum habebit, modo denunciati, notorie sint, alias valebunt cum ob l. Barbarius. ff. de off. prætor. & ibi DD. & in c. nihil de elect. tum ob extrauag. ad euitanda. Et de hac quaestione satis.

Quoad secundam quaestione, an sententia lata per simoniam super re spirituali valeat, concludo, etsi in his sententijs simonia committitur, ut sentit Gloss. in c. vendentes in verb. Iustitiam. 1. q. 3. & Abb. in c. cum ab omni. nu. 7. de vit. & honest. cler. & habetur in c. nemo de simo. proprio iure, & ubi simonia non esse nullam. Et hoc ob eandem rationem, quod nullo iure id cautum est; at communi secus; eo enim iure venalis sententia nulla est, ut habetur in l. venales. C. quando prouoc. non est necess. Venales sententias, dicitur enim ibi, quæ in mercedem a corruptis iudicibus profertur, etiã citra interpositæ prouocationis auxilium iam pridem a diuis principibus infirmas esse decretum est. Hæc ibi, ex quibus manifesto constat mercede sententias latis nullas esse, ex quo infirmæ sunt etiam prouocatione, seu appellatione non intercedente, atque sic DD. ibi not. Idem habetur in ca. ei qui appellat. §. venales. 2. q. 6. &

in cit. c. cum ab omni. in fine, & ibi Gloss. & Abb. nu. 7. de vit. & honest. cler. Idem sentit Gloss. in l. si. in verb. Aut gratia, & ibi Bar. ac DD. C. de pen. iud. qui mal. iud. Not. quoque hoc Gem. in c. 1. §. si quis. nu. 8. ver. An sit nulla, de re iud. lib. 6. communis denique sententia hæc est. Quare, si quis ratione hac beneficio ecclesiastico quem priuandum curauerit, aut excommunicandum, aut censura, penaue alia ecclesiastica afficiendum, sententia nulla erit, & multo minus acta alia iudicii. Id quod locum habet, esto pecunia detur, ut sententia iusta feratur; nam nihilominus venalis sententia est, ut habetur in c. vendentes. 1. q. 3. & ibi Gloss. & facit l. 2. ver. Sed si dedi. ff. de condi. ob turp. caus. Si vero non ob pecuniam, sed aut ob metum, aut ob fauorem, aut ob amicitiam, obsequiaue sententia feratur, aut post sententiam latam tribuatur, tunc ipsa valebit, licet rescindatur, ut cit. auctores proxime concludunt, ac Gloss. & habetur in l. seruo. §. cum prætor iunct. Gloss. in verb. Ambitione. ff. ad trebell. & Vant. de nullit. sent. ex defect. process. num. 135. cum duob. seq. In hac igitur quaestione sic concludendum est, ut scilicet, ubi pecunia interuenit, iudicii acta nulla sint, alias vero valeant, esto rescindi possint de eorum, quos citauit, sententia. Quare his exceptis casibus pro regula habebimus ea, quæ iurisdictionis sunt, simonia intercedente valere.

Atque, ubi in sacramentis, ac prædictis simonia commissa est, utpote in exequiis mortuorum, in benedictionibus nubentium, in Cemeterii consecratione, in sacrorum vasorum, vel vestimentorum benedictione, in receptione chrisimatis, in aquæ, salisue benedictione, vel panis benedicti venditione, & similibus, dispensatione opus erit? nam simoniacum in ordine dispensatione egerit suo loco probauimus. Prepositi. in c. statimimus. 1. q. 1. in huiusmodi simoniae speciebus Episcopum dispensare posse conclusit, atque sic eum refert, ac sequitur Pet. Foller. in Prax. Crimi. Cano. 2. p. iudicial. in verb. Vel crimen simoniae. ca. 18. nu. 34. ver. Quis ergo possit dispensare, & Hof. quem refert, ac sequitur Armill. in verb. Simonia nu. 53. Quorum sententia mihi non probatur. Primo, quia in huiusmodi casibus nulla censura simoniacus irretitur; nam in excommunicationem, & suspensionem solum quis incidit ob simoniam realem in ordine, beneficioque commissam, non autem in alijs casibus, ut habetur in Extrauag. cum detestabile de simo. & ut ante de communi DD. sententia id probauimus. Præterea non etiam irregularitate simoniacus huiusmodi afficitur: non enim iure id cauetur; ergo nec nos dicere debemus, arg. c. is qui, & ibi communiter not. de sen. excom. lib. 6. Non denique ratione alia inhabilis fit ad prædicta faciendâ, suscipiendâue, nisi mortiferi peccati culpa; at ad tollendum mortiferi peccati impedimentum, & culpam non necessario Episcopi auctoritas postulat, sed prius parochus facit. arg. c. ois de penit. ergo in prædictis, & similibus casibus, nulla dispensatio alia requiritur, nisi penitentia, arg. c. si. de simo. Eorum tamen sententia locum

locum habere fortasse potest, ubi depositio interuenisset, quod tamen pro certo affirmare non audeo; sed de effectu simoniae, quatenus contractus est, satis ad alios effectus transeamus, quatenus delictum quoddam est.

De effectibus simoniae per se de iure diuino, quatenus simonia delictum est. Cap. XV II.

S V M M A.

- 1 Mortifere peccat simoniam committens; quæ regula, quousque patet, declaratur.
- 2 Peccatum simoniae est grauius alijs.
- 3 Simoniam committens etiam in re leui grauius peccat.
- 4 Simoniam committens quando non peccat.

Effectus autem simoniae, quatenus delictum est, duplicis generis sunt; nam partim de iure diuino, partim de iure positivo sunt; de quibus singulis, & primùm de ijs, qui de iure diuino, agamus.

Primum igitur simoniam committens mortifere peccat, ita inquit diuinarum rerum scriptores communiter. Archie. Flor. in 2. p. Sum. tit. 1. c. 4. §. 1. ver. Et quod sit mortale, ubi & alios idem sentientes refert, & Caie. in Sum. in verb. Simonia in principio, & Ange. eod. p. nu. 6. ibi, Sed ego distinguo, & Dom. Sor. de iust. & iur. lib. 9. q. 5. art. 2. ver. Ad quaestionem, ubi & opinionem hanc receptam testatur, & multis rationibus probatur. Immo quod sacra res iniuria afficiuntur, sacrilegium esse addit, & Nauar. in Man. c. 23. nu. 100. paulo post princ. ubi & de communi sententia testatur, & in c. 25. nu. 68. ver. Secundo peccat mortaliter, & nu. 112. ubi hoc de clericis simoniam in ordine, beneficione committentibus ait, & alij omnes. Probatur autem id primo per c. qui studet. 1. q. 1. nam ait ibi Greg. Nazianz. de simoniacis agens, capitale crimen simoniacos committere, ergo mortale peccatum est; nam capitale peccatum regulariter mortiferum est, ut interpretatur Gloss. ibi in verb. Capitale. Idem habetur in c. quicumque; ead. §. 1. Secundo facit, quoniam peccatum simoniae omnibus alijs peccatis grauius dicitur, in c. sicut de simon. & in c. patet. 1. q. 7. nam in c. sicut, ait ibi Romanus Pöt. simoniacum peccatum magnitudine omnes alios morbos vincere; si ergo alios morbos vincit, scilicet animæ, quæ sunt peccata (non enim simonia corporis morbus est) si ergo alia peccata vincit, sine dubio mortiferum peccatum est; non enim leuia, quæ venialia dicuntur, alia peccata, scilicet mortifera vincunt. Idem habetur in cit. c. patet: nam ibi dicitur, reliqua crimina simoniae comparata quasi pro nihilo reputari; non ergo simonia leue peccatum est. Hinc & Maiol. in Tract. de irregul. inter enormia peccata simoniam numerauit. ca. 12. nu. 2. at enormia peccata mortifera dicuntur arg. c. vnum orarium d. 25. Tertio facit, quoniam

qui simoniam committit, hinc cum Simone Mago, & Gezi, qui simoniaci fuerunt, partem habiturum inquit Ecclesia in c. nõ satis, & in c. si. q. & in c. nõ silere cum sequ. de simon. at illi æternis ignibus damnati sunt, ergo simoniaci mortifere peccat; non enim ob leuia peccata, sed ob grauiora, mortifera ad æternos illos ignes quis damnatur arg. c. qualis quisque egreditur d. 25. & facit ca. Mattheus in fine, & c. p. tuas eod. de simon. Postremo id probatur et ratione; nam primo, qui simoniam committit, alienam rem contractat contra domini voluntatem, id est Christi Domini; nam ipse, ut spiritualia gratis darentur, iussit, ex quo gratis ab ipso ea accipimus, ut habetur apud S. Mattheum c. 10. at, qui contra domini voluntatem rem contractat, sicut committit, ut habetur in ca. fortit in Inst. de oblig. quæ ex delict. nasc. ergo mortifere peccat; nam cõter furtum committens in re graui mortifere peccat, arg. c. fures eum duob. sequ. de furt. & ut tradidit S. Tho. 2. 2. q. 66. ar. 6. & Nauar. in Man. ca. 17. nu. 2. Ad do iniustitiam ex hac etiã parte committit; quod spiritualia venalia reddere quis conatur, cum nullo humano precio æstimari queant Pro regula igitur habendum est, qui simoniam committit, mortifere peccare.

Quæ regula locum habet non solum in simonia reali, vel conuentionali, verum etiam & in mentali, arg. c. si. de simo. nam ibi DD. communiter inquit de simonia mentali agi, & per Romanum Pont. iubetur, ut per penitentiam simoniacus ille Deo satisfaciatur, ergo mortifere peccat; per leuioribus enim culpis, & venialibus peccatis non necessario sacramentum penitentia requiritur, ut declarauit Trid. Syno. sess. 14. de penit. c. De confessione ver. Nam venialia; multis enim modis alijs ea expientur, ut dixit Glo. in c. vnũ orarium. §. nunc aut in verb. Quia facile d. 25. & ibi quoque Tur. Crem. ubi nouem modis ea tolli docet, scilicet Oratione dominica, asperione aquæ benedictæ, Eucharistia, cuiuslibetue sacramenti susceptio, elemosynis, generali parochi confessione, Episcopi benedictione, necnon sacerdotis postmissam, ac demum peccatoris tonsione. Mortifere igitur & simoniacus mentalis peccat, atque sic colligit Nauar. in eod. ca. si. num. 7. & idem inquit in Man. c. 23. nu. 103. paulo post principium, & Guiliel. Redoan. de simon. p. 4. c. 8. nu. 38 & Gabrie. Byel. d. 25. q. 2. ver. Secundo not. lib. 4.

Item locum habet tam in emente, quæ in vendente vel pro se, vel pro alio quis emat ob eadem rationes, arg. c. sicut tuis prope finem de simon.

At quid si in re leui simoniam quis committit, explei gratia precij nomine dat quis numos quatuor sacerdoti, ut vnam orationem pro se dicat, vel pauperi, ut semel pro se orationem dominicam, salutationemque angelicam recitet, an hic peccabit? Nonnulli existimant hinc non peccare, quorum sententia omnino mihi non probatur, nam esto in omni fere materia de minimis non curetur, arg. l. scio. ff. de ininteg. rest. tamen, ubi rō lo cum habet in re minima, quæ in maiori, idem in vtroque statuitur, arg. c. cum dilecta de confir. vtil.

vel inuit. & l. illud. ff. ad l. aquil. ar. hic eadem ratio est & in re leui, quâdoquidem spiritualia precia estimantur, ob eam rem & hic cenfeo peccari.

4 Excipitur tamen primo, vbi quis probabiliter ignorantia iuris laborat, ut pote, quia nescit precium pro spiritualibus dari non posse; nam tunc non peccabit: probabilis enim ignorantia excusat, quandoquidem voluntas non adest, arg. l. c. u. testamenti, c. l. seq. C. de iur. & fact. ignor. Quare Rustici, qui pro suorū animabus anniuersaria, diuinaque alia officia celebranda curat, si quod clericis præbent; eorum spiritualium precium esse arbitrentur, non peccant, ut alibi etiam id supra diximus: quandoquidem in istâ ignorantia eam habent, ex quo raro hæc publice in Ecclesijs explicantur. Addo eorum animum ad Ecclesiæ cōsuetudinem accipi debere.

Secundo non peccat spiritualia recipiens, si ipso in scio alius spiritualia administranti precium dederit; nam hic ignorantia facti est, & ob id excusatur arg. c. apostolicę de cler. excom. min. & c. si vero aliquis de sen. excom. nam ignorantia facti in re aliena præsertim excusatur, ut habetur in l. si ff. p. suo, & in l. regula. ff. de iur. & fact. igno. Quare, si cui beneficium, ordone collatus sit, alio precium dante, cum ipse id omnino ignoret (cuiusmodi casus habentur in c. simoniace, & in c. ex in sinuatione, & in c. nobis fuit, & in c. super tuis literis de simon.) esto precium tribuens simoniam committat, & peccet, recipiens tamen culpa omnino vacabit arg. eorum iurium, quæ proxime citantur: non enim peccatum est, nisi volūtarium sit, ut dicitur 15. q. 1. quod in ignorante desideratur.

Postremo excipitur, vbi quis id non animaduertens precij nomine aliquid daret; nam tunc leuiter peccat; non autem mortifere, sed de effectu hoc satis, ad alios transeamus.

S V M M A.

- 1 Gratia diuina ab eo amittitur, qui simoniam committit.
- 2 Sacramentum recipiens per simoniam eius gratiam non consequitur; quæ regula, quousque pateat, declaratur.
- 3 Pœnitentiæ sacramentum per simoniam acceptum non valet.
- 4 Extrema vnctio per simoniam recepta non valet.
- 5 Sacramentum simoniace recipiens, sacramenta alia recipere sine peccato non potest, nisi eum simoniaci peccati pœniteat.
- 6 Simoniam committens apud Deum non meretur, si quid boni operis ab eo fiat, nisi eum peccati pœniteat.

§. I.

1 Gratia t diuina quoque ab eo amittitur, qui simoniam cōmittit, ut dixit Archiep. Flor. in 2. p. Sum. tit. 1. c. 4. §. 3. vers. Et prima, quæ omnes inuoluit. Idque iure merito: nam, ex quo mortifere peccat simoniam committens, ut proxime probauimus, iure diuinam gratiã amittit,

gratia enim hæc gratia gratum faciens est, per quæ ipse homo Deo coniungitur, ut dixit S. Thom. 2. 2. q. 11. art. 1. in resp. ibi. Secundum hoc igitur duplex est gratia, at gratia hæc mortiferi peccati culpa tollitur, ut dixit S. Thom. ead. q. 113. arti. 2. in resp. ibi. Effectus autem diuinæ dilectionis in nobis, qui per peccatum tollitur, est gratia, & q. 87. art. 2. in resp. vers. Primo quidē ex parte, ibi. Quæ quidē causa. Nō est igit, qd hæc de re dubitem?

Item non solum gratiam gratum facientem si moniachus amittit, ut dixi, verum etiam si sacramentū aliquod per simoniã suscipit, eius gratiã non recipit: nã, esto per sacramenta omnia obicē non opponenti, quantum in ipsis est, gratia cōferatur, ut asseruit Trid. Synod. sess. 7. de sac. cano. 6. & duobus seq. tamen, vbi obex ponitur, gratia non confertur arg. cit. canon. 6. à cōtrario sensu, & facit c. 1. cum multis seq. 1. q. 1. Idque iure merito, nam gratia sacramentorum se habet ad gratiã gratum facientem, sicut species ad suum genus, ut dixit S. Tho. in 3. p. q. 62. ar. 2. in resp. ad tertiu, & ob id posita sacramentali gratia, necessario ponitur & ipsa gratia gratum faciens, per quam animę essentia perficitur, ac diuinum quoddam esse per ipsam ei tribuitur, atqui p simoniã gratia gratum faciens tollitur, ut proxime probauimus, ergo nec gratia sacramentalis datur, a quo enim genus remouetur, & quæuis eius species arg. l. si qd earum. §. interempti. ff. de leg. 3. & l. as in l. filius à patre. nu. 10. lib. 10. ff. de libe. & posth. Siue igitur quis per simoniam baptismum recipiat, siue Eucharistiã, siue ordinem, aliudue sacramentum, sacramenti gratiam non recipit.

3 Tertio t qui per simoniam sacramentum pœnitentiæ, aut extremæ vnctionis recipit, nihil facit, neutrum enim recipit. Non prius, quoniam aut peccatum illud simoniæ confitetur, aut non confitetur. Si non confitetur, confessio uti nō integra non valet, omnium enim peccatorum, quæ mortifera sunt, & quæ quis se cōmississe meminit, cōfessio esse debet, ut declarauit Trid. Synod. sess. 14. de pœnit. c. 5. de confess. vers. Ex his colligitur, & ut asseruit ead. sess. can. 7. & habetur in ca. omnis de pœnit. & ut DD. communiter inquirunt, & Nauar. in Man. c. 9. nu. 14. Si confitetur, quoniã sciēs in peccato perseuerat, absolui non potest, & si absolutio tribuitur, absolutio non valet, arg. c. quod quidam de pœnit. & eorum, quæ tradidit Trid. Synod. ead. sess. de sac. pœnit. c. 4. Pœnitentiæ sacramentum igitur non recipit, qui per simoniam illud sibi dari conatur. Non etiã t extrema vnctio recipitur, quandoquidem in mortifero peccato perseueranti sacramentū hoc administratū nullū est. Hæc igitur duo sacramenta per simoniã accepta non valent, nam horum sacramentorū vis, atque effectus, quos conferunt, a gratia, quæ p ipsa tribuitur, proficiscuntur, at gratia in hoc casu nō confertur, ex quo simoniam committendo mortifere peccatur, ergo nec sacramenta, sublato enī fundamento, nec reliqua adesse possunt, arg. l. 1. & 2. ff. de vs. fruct. & c. cum Paulus. 1. q. 1.

5 Quarto, t qui simoniam cōmittit, ex quo mortifere

zifere peccat, sacramenta alia recipere in eo peccato perseuerans sine mortifero peccato nō potest; nam, ut DD. communiter concludunt, ad vnumquodq; sacramentum suscipiendum contritio postulatur, ne peccet, immo regulariter ad Eucharistiã suscipiendam confessio requiritur, ut declarauit Trid. Synod. sess. 13. c. 7. de sac. Euch.

Postremo t sicut etiam alij in mortifero peccato perseuerantes apud Deū nō merentur, ita nec simoniaci, quandoquidē opera in mortifero peccato facta Deo grata non sunt, quamuis effectus aliquos operentur, ut habetur per Glo. in c. q. quidam de pœnit. & remiss. & in §. quod autem que rat hic aliquis de pœnit. d. 3. & ibi Nauar.

Excipiuntur tamē primo ijs omnes, quos mortifere non peccare antea asseruimus, scilicet ij, qui aut ignorantia iuris, aut facti probabiliter laborantes simoniam cōmiserunt, aut non animaduertentiam nam, ex quo mortifere non peccant, gratiam nō amittunt, & sacramentis recipiendis (præterquã quod recepta valent) gratiam sacramentorū consequuntur, recipere alia diuina possunt, & apud Deum merentur; nam, ex quo ob mortiferū peccatum ea damna pariebantur, ea causa cessante, effectus ipsius cessare debet arg. c. cū cessante de appell. & l. addigere. §. quamuis. ff. de iur. parro.

Postremo excipiuntur, qui simoniam cōmiserunt, sed deinceps eius criminis pœnitentiã egerunt; nam tunc amissam gratiam recuperant non solum gratum facientem, verum etiam & sacramentorum gratiam, si qua susceperunt, quæ cum peccato esse possunt, cuiusmodi sunt Baptismus, Confirmatio, Ordo, & Matrimonium; pœnitentiã enim horum gratia recuperabitur, esto per simoniã habita sint; sed de his effectibus satis ad alios transeamus.

S V M M A.

- 1 Infelices casus simoniachos sequi aliqui solent; nam
- 2 Giezi simoniachus lepra percussus.
- 3 Simon Magus damnatus.
- 4 Judas laqueo mortuus.
- 5 Monasterium cum monialibus corrui.

§. II.

1 Infelices casus etiam t simoniachos quâdoque consequuntur: nam Giezi t qui diuinam gratiam vendere voluit, lepra percussus est, ut habetur lib. 4. Reg. c. 4. Domus Ieroboam euerfa & deleta hanc ob causam dicitur lib. 3. Reg. cap. 13. & refert Glo. in c. eos. 1. q. 1. facit quoque c. si cur eunuchus ead. q. t Simon Magus, qui gratiã Spiritus sancti emere voluit, ut deinceps eã venderet, infelici casu interit damnatus, ut habetur apud Act. Apoc. c. 8. t Judas Ischariotes, qui Christum Dominum vendidit, laqueo miser crepuit, ut habetur apud S. Matth. c. 27. Infelicitate igitur hi perierunt, ut refertur in ca. qui studet. 1. q. 1. t Monasterium est, vbi moniales pro ingressu eius precium volebant, corrui extinctis monialibus omnibus vna excepta: nam, cum sepius S. Hiero.

per quãdam monialē eas ad monuisset, ut illud si moniæ genus omitteret, nec audire ipsum voluit sent: immo eam monialem, quæ de mandato eius Sancti ipsas admonerat, irrississent, eidem moniali apprensus idem Sanctus eam è monasterio extraxit pronuncians monasterium casurum, & moniales omnes interfecit. Id quod factum comprobauit; nam statim atque è monasterio eam monialis egressa est, monasterium corruens oēs moniales interfecit, ita referunt Archiep. Flor. in 2. par. Sum. tit. 1. c. 4. §. 3. vers. Quarta perditio, & Borgas. de Irregular. p. 6. in tit. de simon. nu. 91. vers. Quarta, & Viu. in sua Syl. opi. 724. num. 10. vers. Vnde abstinendum est. Infelices etiam casus sequi ait Rebuff. in Prax. benef. in tit. Quor modis beneficia acquirantur, n. m. 3. Ab huiusmodi peste igitur omnino cauendum est; sed iam ad alia transeamus.

S V M M A.

1 Simoniachus ad aternos ignes damnatur, nisi eum simoniæ pœniteat.

§. III.

1 Postremo t post huiusce vite cursum simoniachus ad aternos ignes damnatur arg. c. qui studet, & ca. si quis neque. 1. q. 1. & ut sensit Archiep. Flor. in 2. p. Sum. tit. 1. c. 4. §. 3. in princ. & Conar. in reg. peccatum. 2. par. §. 8. nu. 8. vers. Non me latet, ibi; Secundum DD. qui opinionē hanc communem sentit, & Gusi. l. Redoan. de simon. p. 4. c. 9. nu. 25. prope finem, & c. 8. nu. 38. vbi & simoniachum mentalem pœnam hanc patit ait. Id quod probatur etiam rationibus; nã hic mortifere peccat, ut supra probauimus: at mortifere peccans, nisi resipiscat, aternis illis ignibus cremandus traditur, ut sacra litera docent. Hinc illud nisi pœnitentiã egeritis, omnes peribitis. Postremo, qui simoniam committit, cum Simone Mago, & cum Giezi partem habere dicitur in c. non satis, & in seq. & in c. consulere, & in c. seq. de simon. at illi ad aternos illos ignes damnati sunt, ergo & hic, nisi peccati huius eum pœniteat. Excipitur tamen, vbi peccatum hoc pœnitentiã quis delet: nam tunc veniam consequitur, & grauissimas eas pœnas euadit arg. c. Matthæus, & c. de regularibus, & c. dilectus, & ca. si. de simon & cit. c. si quis neque 1. q. 1. & ut dixit Gulielm. Redoan. in 4. par. c. 8. nu. 8. Sed de pœnis, quæ à iure diuino sunt, satis ad pœnas, quæ à iure positivo sunt, transeamus.

De pœnis simoniæ, quatenus delictum est, quæ non iure diuino, sed positivo, & ab homine inferuntur. Cap. XV III.

S V M M A.

- 1 Pœna certa an præscripta in simoniachos sit.
- 2 Accusatus, & infamatus de simonia, si clericus est, suspendi

suspendi interim potest, atque ei prohiberi, ne diuina faciat.

- 3 *Inquisitus de simonia, & infamatus suspendi interim potest ab officio.*
- 4 *Accusatus, inquisitus de simonia, & non infamatus, donec causa agitur, suspendi ab officio interim non potest.*
- 5 *Purgatio canonica facienda ab eo est, contra quem simonia crimen per accusationem, inquisitionem, obiectum est, & nulla ratione probatum, si adhuc in fama simoniae laboret.*
- 6 *Purgatio canonica forma quam sit.*
- 7 *Purgatio canonica indicta infamato de simonia, & non conuicto, si facta non sit, tanquam conuictus de simonia puniri debet.*

DE pœnis, quibus simoniaci diuino iure afficiuntur, egimus; iã de pœnis agamus, quæ alio iure positio in eisdem inferuntur. Verum, antequam ipsas aggrediamur, contemplandū prius est, an certa regula præscribi possit, quæ pœnæ in simoniachos inferantur. DD. igitur, vt Joa. de Anan. in Rub. de simo. & in ca. accedens de accus. & Fel. ibi. & Boer. de c. 1. r. 7. nu. 3. & alij fere omnes certa regula id præscribi non posse inquirunt, sed modo hanc, modo illam inferri cõcludunt. Gloss. vero in c. de hoc in verb. Deponendi de simon. & in c. dilectus filius 2. in verb. Seueritatis eod. simoniachorum pœnã depositionem esse ait. Addo ego in quibusdã casibus simoniachos semper excommunicari, & suspendi, alijsque pœnis affici, vt habetur in extrauag. cum deestabile de simon. & in alijs Bullis, quas varijs in locis retulimus.

Quid igitur concludendū? Ego sic distinguendum censo. Aut queritur de pœnis, quæ ipso iure in simoniachos inferantur: & in quibusdã casibus regulam certam dari posse cõcludo; & hoc ob eã rationem, quoniam in ipsis lex certam regulam præscripsit, vt habetur in Extrauag. cum deestabile de simo. ibi enim, qui per realem simoniam ordinem, beneficiumque ecclesiasticum adeptus est, ipso facto vt excommunicatus sit, & collatio beneficij nulla, fanciuit. In hoc igitur casu, & huiusmodi certa regula tradi potest; quãdoquidẽ, qui ea ratione offendant, prædictis pœnis semper afficiuntur. DD. igitur sententia hic locum nõ habebit. Esto alias eorum sententia locum sibi vindicare possit, non enim pœnas ipso iure in vno casu illatas, traducere ad aliũ a lege non expressum nobis licet, vt tradidit Gloss. communiter recep. in Clem. vnic. de consang. & affin. in verb. Eos.

Aut queritur de pœnis, quæ per sententiam inferuntur; & in hoc casu, si queritur, an aliqua pœnã in simoniachos sapius, & pro regula inferatur, et contra eorundem DD. opinionem certam regulam tradi posse sentio; sapius, n. de positionis pœna inferatur, sapius infamia nota inuritur, & alia vt præci priuatio, vt videbimus. Si vero queritur an eadem in vnumquemque simoniachum infer-

ri semper debeant, in hoc DD. sententiam verisimam censo, vt scilicet certa regula tradi non possit, sed modo prædictas pœnas, modo ipsis leuiiores: modo grauiiores inferri oportere. Et hoc ob eam rationem, quoniam, cum simoniae crimẽ modo leuius, modo grauius sit, respectu habito, & ad delictum ipsum, & ad personam ipsum committentem, & ad scandalum, & ad alias huiusmodi conditiones, vt habetur in c. per tuas de simo. pœna delicti grauitati respondere debet, arg. c. 1. de iis, quæ sunt a maior. pat. cap. ar. id ex factis pendet, vt per se patet, & factorum vt singulariũ certa scientia haberi nequit arg. c. 1. de cõst. lib. 6. ergo nec certa regula in hoc tradi potest, sed vt infra videbimus, arbitraria pœna simoniaci puniuntur. In hanc igitur sententiam opinio DD. & verisimã, & interpretanda mihi videtur. Hac quaestione sic explicata; iam propositum nostrũ aggrediamur. Verum, quod nos de his pœnis age volumus, quæ sapius in simoniachos inuri solent, esto nõ semper debeant; ob eam rem vt materia hæc dilucidior reddatur, duo capita contẽplabimur. Primum, quæ pœnæ in eos inferantur, qui in quocunque spiritali, & in quocunque loco simoniam committunt. Alterum, quæ in eos, qui in quibusdã tantum casibus, & in aliquibus tantum locis simoniaci sunt. Iam igitur primum caput aggrediamur, & prius, vbi criminaliter, deinceps vbi civiliter contra simoniachum agitur.

- 1 Prima pœna ergo, quæ inferitur in simoniachum clericum infamatum, & accusatum, in quocunque spiritali simoniam commiserit, est suspensio a diuinis; nã accusatus de simonia, & infamatus interim suspendi ab officio debet, atque illud ei prohiberi, vt habetur in c. accusatum iunc. Gl. de simo. Accusatum, scilicet de simonia, dicitur enim ibi, nec esse habuimus prohibere, ne missarũ solemnia celebraret; donec quid esset, verius constitisset. Addit Gloss. ibi, Intelligit de eo, q. erat publice infamatus. Ecce hic aperte habetur accusatum de simonia, & infamatum suspendi a diuinis posse, idem ait Inn. ibid. Not. ait enim & ipse, accusatum suspendi ab officio, & hoc est propter infamiam, idem inquit quoque Abb. n. 3. & Joa. de Anan. ibid. & Mar. Soci. Sen. in c. sicut nu. 9. eod. Communis deniq; DD. sententia hæc est, quæ & probatur ratione. Primo, quoniam in omnibus delictis grauioribus, qui accusatus est, si & infamia laboret, & cum accusatione infamia concurrat, suspendi ab officio interim potest, vt habetur in c. inter de purg. cano. & vt inquirunt Inn. Abb. ac DD. in cit. c. accusatum de simo. at crimẽ simoniae grauissimum est, vt dicitur in c. sicut, & in c. tãta, & in c. per tuas eod. & in c. si. r. q. vlt. ergo & hic suspensio poterit. Idque iure merito: nam si contrariũ fieret, ex quo publice infamatus est, scandalum, & offensam Christi fidelibus ideret diuina faciendõ. arg. c. presbyter si a plebe, & c. si mala fama 2. q. 5. atque sic sentit cit. auctores eisdem in locis.

Contra conclusionem hanc tamen duo facere videntur. Primum quod lite pendente nihil innovandum est, vt habetur in tot. tit. vt lit. pen. & in Clem.

Clem. eod. Item priuari sua possessione, quis etiã non potest, argum. c. 1. iunctis allegatis, ibi a Gl. in verb. Crucem deferre eod. in antiquo. ergo neque hic, antequam de simonia conuincatur, prohiberi posse debet, quominus diuina faciat. Atqui a proposita conclusione discedendum nõ est ob rationes allatas. Nec repugnant proxime allegata, tum quod speciatim in grauissimis criminibus contrarium cautum est, & in re nostra in c. accusatum, & in cap. sequ. eod. de simon. & ob id regulis propositis standum non est, tum quod ea locum habent, ubi scandalum non datur, quæstio autem nostra est, ubi scandalum ob infamiam datur.

Pro regula igitur habebimus accusatum de simonia, & infamatum interim suspendi, ab officio posse, ac debere. Quæ regula locum habet in quocunque spiritali simonia commissa sit, tum quod generaliter loquitur de quocunque spiritali citat. cap. accusatum, ut per se patet, & ut DD. inquirunt, in cap. sequen. ergo generaliter, & simpliciter intelligi debet, arg. l. 1. §. & generaliter, ff. de lega. præstan. & l. de pretio, ff. de publ. in rem act. tum quod & rationes etiam ipse generaliter sunt, siue igitur sit quis accusatus, & infamatus, quod sacramenta, aliaue diuina officia, iurisdictionemque ecclesiasticã pretio ductus administrauerit, siue quid aliud huiusmodi fecerit, suspendi debet si clericus sit.

- 2 Item locum habet, quæ uel per inquisitionem simonia contra ipsum proposita sit, nam concurrente infamia, ut in priori casu dictum est, suspendi ab officio hic quoque debet ob eandem rationes, quas in antecedenti conclusione posuimus, & facit cap. inter de purg. canon. Immo & a beneficio, si criminis grauitas id postulet, arg. c. 1. cap. inter.

Tertiõ hæc, & omnes aliæ locum habent, esto actus simoniacus nullus sit, ut habetur in extrauag. 2. de simon. nam ibi excommunicati sunt, qui beneficium per simoniam realem cõferunt, accipiuntue, esto collatio nulla sit, ut ibi dicitur, atque sic in multis locis dixit Nauarr. in consi. 33. de simon. lib. 5. uident.

Postremõ locum habet, quæcunque simonia commissa sit, modo infamatus, accusatus, inquisitus sit.

- 3 Excipitur tamen quæ ubi accusatus de simonia infamatus non est, tunc enim, dum causa agitur, suspendi ab officio interim non potest, ita sentit Gloss. in eod. cap. accusatum, & sequuntur communiter DD. Idque iure merito, cessat enim ratio scandalali, quam obrem suspensio proposita inferatur.

Postremõ excipitur, ubi clericus non est, qui simoniam commisit: nam suspensio ab officio ecclesiastico fieri non potest, ex quo ecclesiasticum officium non habet, ubi enim habitus non est, ibi, priuatio fieri non debet, arg. l. decem, & ibi, communiter not. ff. de verb. oblig. Quare, si laicus, quo suo filio beneficium, ordine conferatur, pecuniam tribuat, esto infamatus sit, & accu-

satus, tamen ab officio, quod non habet, non suspendetur, poterit tamen fortasse interdictio subici, quo casu sacramenta suscipere, diuini que interesse non poterit.

- 4 Verum, quid si delictum deinceps probatum non sit, & adhuc infamia uigeat, quid tunc fiet? Indicetur accusato, inquisitione purgatio, ut habetur in re nostra, in capit. de hoc de simon. cum enim Episcopus quidam clericis duobus beneficia promississet, quo suæ electioni consentirent, Romanus Pont. de hoc consultus mandauit, si promissa dicti clerici receperint, & aliqua ratione delictum constet, ut perpetuo deponantur. si uero id probatum non sit, sed tantum infamia publica laborent, canonica purgatio indicatur, ecce hic aperte habetur canonice purgare se debere, qui de simonia infamatus est, & accusatus, ubi delictum probatum non fuit: idem habetur in cap. insinatum eod. & in c. cum Petrus M. de accus. & DD. omnes in citatis iuribus.

- 5 Purgatio autem canonica infamati, quæ ratio ne fiat, tradidit Specu. in titu. de purg. canon. & eum refert, ac sequitur Petr. Foller. in Prax. criminal. 2. par. ind. cap. 34. num. 9. nam infamis iurare debet corporaliter super Sanctis Euangelis se immunem esse a crimine, ob quod dicitur infamatus, ut habetur in cap. accepimus de purg. canon. In casu nostro igitur simoniae crimen infamatus irabit se, exempli gratia pro tali ecclesia, pro taline re spiritali danda nec per se, nec per interpositam personam, nec alium pro se sciente pretium accepisse, dedisseue, nec mandasse, nec consilium præstitisse, ut reciperetur, dareturue, nec receptum, datumue ratum habuisse. Quo iurando præstito ab infamato computatores assumuntur ad arbitrium iudicis pro grauitate criminis, & infamati, necnon pro qualitate personæ infamati, qui ibidem ad sacrosancta Dei euangelia iura bunt se credere infamatum uerum iurasse, uel de eorum conscientia ipsum immunem esse ab eo crimine, & uerum iurandum exhibuisse, ita dixit Foll. in re nostra eod. numer. 9. & habetur etiam in cit. c. accepimus, & generatim, in c. constitutus & c. quoties eod. de purg. canon. Hac igitur ratione infamatus se purgabit, de qua purgatione uid. Diaz. in sua Prax. canon. crim. c. 151. & Add. ad eum, ubi, ait nõ facile ad hæc purgationem ueniendum.

- 6 Si uero ratione hac quæ se purgare non poterit, quia scilicet iurandum illud subire non uult, hominesue non inuenit, qui immunem a crimine iurando asserant, tunc tanquam cõuictus puniri debet, ut habetur in cit. cap. de hoc de simon. nam de hac purgatione agens Sõmus Pont. inquit, si defecerint in ipsa, tanquam auctores tanti sceleris puniendos esse, ergo ut conuicti puniretur, atque sic not. Abb. ibi, & Ioan. And. & Anan. quem tamen uideas in cap. accedens de accusa. idem habetur in eod. cap. insinatum de simon. & in cit. ca. cum Petrus M. & ibi, quoque Gloss. Abba. ac DD. & Diaz. eod. cap. 5. uident. Pœna uero pro criminis grauitate, & personæ qualitate inferetur,

inferetur, iuxta ca. per tuas 1. de simon. Sed de hac prima pœna facis, iam ad alias tranſeamus.

S P M M A.

- 1 Depositiō est pœna, qua simoniaci puniri possunt.
- 2 Depositiō quid sit, & quotuplex.
- 3 Deponi per simoniam quinam possint.
- 4 Depositiō an fiat, in quocunque spiritali simonia commissa sit.
- 5 Depositiō an fiat eius, qui simoniam commisit, vel civiliter, vel criminaliter de simonia, contra ipsam agatur.
- 6 Deponi non potest, qui per transactionem simoniam committit.

S. I.

Secunda pœna † qua simoniaci puniri possunt, ubi cōiūcti sunt, si criminaliter agatur, depositio est, deponi enim possunt, ut habetur in cap. inquisitionis de accus. & in c. 2. de confess. & in cap. de hoc, & in c. insinuatam de sim. cum similit. Hinc Barba. consi. 1. 3. nume. 34. uolu. 3. deponendum quendam dixit, propterea quod per pecuniam prioratum a laico habuerat, & facit cit. cap. de hoc. Verum quo pœnæ huius cognitio dilucidior sit, hæc contemplanda nobis sunt. Primum, Depositiō quid sit, deinde qui homines deponi possint. Tertio an imponi queat, in quocunque spiritali simonia committatur. Postremo, an pœna hæc inferatur, uel civiliter, uel criminaliter agatur.

Quoad primum igitur depositio generatim, & communiter sumpta est a motio perpetua a spiritali, aut omnino, aut ab eius executione. Id quod hinc patet, quoniam per depositionem hanc quis priuatur aut beneficio, aut ordinis executione, ut habetur in allegatis iuribus. Hęc igitur breuis depositionis definitio est, ex qua duas eius species esse colligitur: quarum altera quis ab ordinis executione amouetur, quæ sic definiti potest. Depositiō ab ordine est depositio, ac remotio perpetua ab ordinis executione, per hanc enim depositionem, quis priuatur, ne ordinis functiones exerceat, esto aliter eam descriperit Abba. in cap. et si clerici, num. 7. uersic. Not. quod non omne crimen de iud. & sequitur Dec. ibi, nume. 9. uersic. Quinto not. & male, ut ex dictis constare potest. Altera uero, qua quis beneficio ecclesiastico priuatur, quæ sic describi potest, depositio a beneficio est depositio, qua quis perpetuo beneficio priuatur. Et de hoc primo satis.

Quoad secundum, † scilicet quinam deponi possint, ex antecedenti quæstione dignosci facile potest. Nam, ut uidimus, per depositionem quis priuatur aut ordinis executione, aut beneficio ecclesiastico, at clerici tantum ordines habent, & beneficia ecclesiastica habere possunt, arg. ca. cum contingit de arat. & qualita. ergo & ipsi tantum deponi possunt. Præterea clericos tantum deponi, ac depositos esse legimus, ut in cap. 1. de cler. pugn. in duel. & in cap. 1. d. 47. & in ca. qui semel

d. 50. & in c. 1. d. 51. & in re nostra in c. inquisitionis, de accus. & in cit. c. de hoc, & c. insinuatam, de simon. & in c. ea, quæ iunct. Gloss. periculum, & in c. dilectus filius, 2. iunct. Gloss. Seueritatis eodem, & expressum habetur in cap. si quis episcopus 1. q. 1. & hoc dixit etiam S. Thom. 2. 2. q. 100. art. 6. in respon. Postremo facit, quoniam, si contrarium diceremus, scilicet laicos etiam, deponi posse, eo, quod quis non habet, priuari diceremus, quod absurdum omnino est, non enim priuatio datur proprie, ubi habitus non est, arg. l. decem, & ibi, communiter not. ff. de uerb. oblig. ergo pro certo habendum est clericos deponi tantum posse, non autem laicos, qui neque beneficiorum ecclesiasticorum capaces sunt, neque ordinem habent, & ob id, ubi diuina etiam sunt, in choro esse nequeunt, ut habetur in c. sacerdotum, de consecr. d. 2. not. Paul. Fusch. de uisit. & regimin. ecclesi. lib. 1. cap. 20. nu. 3. Et de hoc itidem satis.

Quoad tertiam quæstionem, † an deponi quis possit in quocunque re spiritali simoniam commiserit, breuiter concludo, in quocunque spiritali simonia committatur, deponi quem posse. Primum, quoniam spiritalia, in quibus simonia committitur, aut ordinis, aut iurisdictionis sunt, ut diximus antea, & infra suo loco probabimus, at depositio sit, & ubi simonia commissa est in iis, quæ iurisdictionis sunt, exempli gratia in collatione beneficii, & in iurisdictione ecclesiastica deleganda, ut habetur in cap. de hoc, & in c. insinuatam de simon. & in c. inquisitionis de accus. & in c. 2. de confess. & in c. faré, 15. q. 3. & in ca. 1. & in c. 2. ne prelat. uic. suas. Item, ubi commissa est in iis, quæ ordinis sunt, ut in baptismo, eucharistia, chrismate, ordinatione, benedictione nubentium, & in exequiis mortuorum, & in monachatu, ut habetur in c. baptizandi, & in c. nullus episcopus. 1. q. 1. & in cit. cap. inquisitionis, & in ca. ea, quæ, & in cap. suam nobis iunct. Gloss. fin. & in c. dilectus, 2. iunct. Gloss. Seueritatis, & ibi Abb. ac Felin. de simo. quæ partim ordinis, scilicet posteriora, partim iurisdictionis, scilicet priora sunt, ut tradidit Gloss. communiter recept. in ca. transmissam de elect. ergo, ex quo deponi, quis potest, uel in iurisdictione ecclesiastica, uel in ordine simoniam commiserit, in quocunque spiritali simonia commissa sit, deponi quis poterit. Præterea eadem ratio, quam obrem deponitur, quis in propositis casibus, ubi simoniam committit, & in aliis locis habet, si in eis simonia committatur, non enim diuersa ratio reddi potest, ergo & eadem iuris dispositio, & ob id depositio locum habere debet, arg. cap. cum dilecta de confirm. util. uel inuti. & l. illud, ff. ad leg. Aquil. Postremo depositio est pœna ordinaria simoniaci, ut dixit Gloss. communiter recept. in eod. cap. de hoc in uerb. Deponendi de simon. & habetur in cit. cap. dilectus filius, 2. iunct. Gloss. in uerb. seueritatis eo. ergo in quocunque spiritali simonia committatur, depositio locum sibi iudicabit. Pro regula igitur habebimus deponi quem posse, in quocunque spiritali simoniam commiserit.

Quæ

S P M M A.

Quæ regula locum habet, quocunque simonia commissa sit, modo de ipsa conuictus fuerit, si enim non conuincatur, deponi non potest, quandoquidem hæc pœna non ipso iure, sed per sententiam inuitur, ita Armill. in uerb. Simonia, n. 55. Item locum habet, uel per accusationem, uel per inquisitionem, de simonia, quis conuictus sit: nam de accusatione non est quod dubitemus, ex quo depositio simoniaci ordinaria pœna est, ut diximus, de inquisitione, ita dixit Abba. in c. de hoc, numero 9. uersic. In Gloss. in uerb. Deponendi de simo. 1. & Zab. in ca. 2. eod. & Arch. & Io. And. & habetur in cit. ca. inquisitionis, & ibi Abba. ac DD. de accus.

Excipiuntur tamen laicam ipsi, ut diximus antea, pœnæ huius capaces non sunt, & ob id pro delicti grauitate, personæque qualitate alia pœna puniuntur, arg. c. per tuas, de simon. & c. postulasti de iud. iunct. l. 1. ff. de iur. delib. & c. de causis, de off. deleg.

Secundo † excipitur, ubi per transactionem quis simoniam commisit, non enim hic deponitur, ut probauimus in hac Tab. cap. 29. §. 2. nu. 3.

Postremo excipitur, † ubi civiliter de simonia agitur, tunc enim non ab ordinis executione deponetur, quæ ordinaria simoniæ pœna est, ut sæpe diximus, sed ab administratione, & beneficio remouebitur, ut dicitur in cit. cap. per tuas. uersic. Tales ergo contra talem, & ut not. Abb. ibi num. 1. & Mar. Socin. Sen. num. 11. & idem Socin. in c. super his, num. 14. cum sequen. & ibi quoque Abba. de accusat. & idem in cap. de his eod. & Hælyas in præsupposito suo in cap. 1. de testib. lib. 6. Idque iure merito, priuatio enim beneficii, ac dignitatis extra ordinaria pœna est, & per ipsam uideatur remoueri quis tanquam indignus, & inutilis. Ex his non solum tertia, quæstio dissoluta est, uerum etiam quarta, quæ quærebatur, an deponi simoniachus possit tam ubi civiliter, quam ubi criminaliter agitur: nam ab ordine deponi, quis non potest, ex quo ordinaria pœna simoniaci est, nisi ubi criminaliter agitur, ubi civiliter uero a beneficio tantum, ut infra suo loco uidebimus.

Verum quis cum hoc dispensabit, ut ordinis executionem habeat, beneficium retineat? Pro regula habendum est, ubi depositio uerbis facta est Episcopum in his casibus dispensare posse, in quibus ante depositionem poterat. Et e contrario, ubi tunc non poterat dispensare, neque nunc posse, atque sic conclusit Abba. in cap. ex tua, nume. 16. de cler. non resid. & idem Abba. in cap. at si clerici, §. de adulteris, num. 14. uersic. Quarto ad declarationem, & ibi quoque Felin. Deci. ac DD. ab eo cit. de iud. Casus autem, in quibus Episcopus dispensare potest, in quarta Tab. explicauimus. Si uero depositio actu facta est, tunc tantum Episcopus depositum restituere ualet, ubi in iuria depositus quis est, aliàs autem Romanus Pont. cum hoc solum dispensat, sed de hac pœna itidem satis, ad tertiam tranſeamus.

- 1 Infamia notari simoniachus potest.
- 2 Infamia quid sit.
- 3 Infamia quotuplex.
- 4 Infamia canonica quænam sit.
- 5 Infamia facti quænam sit.
- 6 Infamia iuris quænam sit.
- 7 Infamia, qua simoniachus afficitur, quænam sit.
- 8 Infamia an ipso iure, uel sententia simoniachus afficiatur.
- 9 Infamia an afficiatur simoniachus tam dans, quam accipiens.
- 10 Infamia an simoniachus afficiatur, ubi cunque, & in quocunque spiritali simonia commissa sit.
- 11 Infamia an inferatur in simoniachum, civiliter, criminaliterue agatur.
- 12 Infamia iuris a quo tollatur.

S. II.

Tertio, † si criminaliter agatur, infamia notari simoniachus conuictus etiam potest, ut habetur in cap. fin. 1. q. 3. & in c. sane 15. q. 5. & ut not. Gloss. in cap. ex diligenti in uerb. simonia, & ibi Abba. ac DD. ubi materiam hanc tractant de simon. & Gloss. in cap. 1. in uerb. Mediatore de testib. lib. 6. & in cap. si quis episcopus in uerb. Mediator, 1. q. 1. sentit id etiam Abba. in c. de simoniace, ibi, & potest etiam ratio duplex de simon. & Menoch. de arb. iud. lib. 2. centur. 5. cas. 40. 1. num. 26. Verum, quo materiam hanc dilucidiosem, & quatenus ad rem nostram pertinet, ab solutam magis habeamus, de infamia hæc breuiter contemplanda nobis sunt. Primum quid sit. Deinde quotuplex. Tertio, quæ infamia canonica. Quarto, quæ infamia facti. Quinto, quæ infamia iuris. Sexto, qua infamia simoniachus afficitur. Septimo, an ipso iure, sententiaue simoniachus infamis fiat. Octauo, an simoniachus infamis fiat tam dando, quam accipiendo. Nono, an simoniachus fiat infamis, ubi cunque simoniam committit. Decimo, an simoniachus infamis fieri possit, quocunque ratione agatur, & sic civiliter, uel criminaliter. Postremo, a quo infamia per simoniam in iusta tollatur. His enim explicatis, absolutam materiam hanc habebimus.

- 1 Quoad primum igitur, † ut rem paucis absoluamus, infamia nil aliud est, quam læsa dignitatis status, legibus, & moribus improbatas, ita tradidit Bar. quem DD. communiter sequuntur in l. 1. nu. 1. ff. de iis, qui not. infam.
- 2 Quoad secundum † infamia triplex est, alia canonica, alia facti, alia iuris, ita dixit Abba. in cap. testimonium, nume. 6. uersic. ego in hac materia de testibus.
- 3 Quoad tertium † infamia canonica est infamia, quæ ex quouis peccato mortali nascitur, argum. c. infames, 6. q. 1. & ut dixit Abb. in eod. c. testimonium ibid. uersic. Secundo infamia, tolliturque peccato per penitentiam sublato, ita de communi testatur Abba. eod. in loco, & sequitur etiam Syl. in uerb. Infamia. q. 6.

Quoad

5 Quoad quartum ¶ Infamia facti est, quæ proficitur ex facto aliquo, quamobrem homines de aliquo male sentiunt, & ob id infamis ratione hac is dicitur, cuius opinio, seu nomen apud bonos, & graues viros ob aliquod crimen lesum est, de hac egit Bart. in l. de minore, §. tormenta, ff. de quaest. Tollitur autem infamia facti per contrarium factum, ut habetur, in ca. inter sollicitudines uerfic. Præcipiens, de purg. canon. & ut dixit Abba. in od. cap. testimonium, num. 6. uerficu. Nec obstat iste textus, & Mar. Soci. Sen. in c. accedens ad. de purga. canon. num. 18. Qui ergo male uiuendo infamatus est, bene uiuendo famam recuperabit.

6 Quoad quintum ¶ Infamia iuris est infamia illa, quæ aut per sententiam, aut ipso facto in iuris in casibus, in quibus iure cauetur, ut quis infamis sit, qui casus numerantur in l. 1. ff. de iis, qui not. infam. Et causis, quæ ciuili iure infamant, & pontificio homines infamantur: nam pro regula traditur, qui secundum leges infamis est, eum & canonico iure infamem esse, ita tradidit Abb. in eod. cap. testimonium, num. 6. uerfic. Ego in hac materia, de testib. & habetur in cap. omnes uero infames, & in cap. infames, 6. q. 1. Tollitur autem per Summum Pontif. Non igitur Episcopi eam tollere possunt, ita concludunt Abb. ac DD. in c. cum te, ubi res hæc agitur de re iud. In casu nostro autem quid iuris sit, infra explicabimus.

7 Quoad sextum ¶ scilicet, qua infamia simoniacus afficiatur, DD. & Abba. in cap. ex diligenti, num. 6. & Mar. Socin. Sen. num. 15. uerfi. Sed quæ ro, qualis sit ista infamia de simon. concluditur iuris infamiam esse. Probat autem primo, quoniam, ut ipsi inquirunt, scilicet Abba. Felin. Soci. ibid. infamia hæc, qua simoniacus afficitur, per principem tantum tollitur, ut ait Glo. in dicto c. ex diligenti, & sequuntur ibi, DD. ergo iuris infamia est: nam infamia huiusmodi per principem tantum tollitur, argum. l. 1. §. de qua, ff. de postulation. non autem reliquæ: nam canonica penitentia tollitur, infamia facti contrario facto, ut probauimus supra, & allegati DD. proxime inquirunt. Hæc rationem simpliciter ueram non esse, sed secundum iura allegata in initio, ex iis, quæ infra dicuntur, constabit. Præterea sic argumentantur in ca. sane 15. q. 3. comparatur crimen hoc simoniae læsæ maiestatis crimini, ergo, sicuti infamia iuris quæ ibi notatur, ergo & hic. Ad hanc rationem responderi potest, si uera esset, & simoniacum infamia canonica, & facti quoque notari: nam, & in læsæ maiestatis crimine, quis sic notatur: qui enim crimen læsæ maiestatis committit, sine dubitatione mortifere peccat, & ob id infamiam canonicam subit, ut ex dictis constat. Item eius nomen apud bonos viros sine dubitatione læditur, quo casu, quis in facti infamia incurrit, ut diximus antea. Non igitur ratio hæc necessario concludit. Adde ego pro hac sententia id, quod colligitur ex c. super his, & not. ibi Abba. ac Socin. de peniten. in dubio, ubi infamiae mentio fit, iuris infamiam significari. Ex quo igitur in cap. fin. 1. q. 3. & in cap.

sane, 15. q. 3. infamiae mentio fit, iuris infamiam ibi agi, interpretandum uideretur. Quid igitur concludendum? Ego non discedens à communi opinione omnino, sed eam declarans primum teneo in cit. iuris, ubi uel præcipitur, ut simoniacus infamia notetur, uel infamis dicitur, de infamia iuris agi ob rationem à me proxime allatam, scilicet quoniam in dubio, ubi infamiae fit mentio, pro iuris infamia accipitur. Deinde quoniam si contrarium diceremus, ex quo infamia hæc, ut uidebimus, in iuris per sententiam, parum operaretur si canonica infamia esset: nam penitentia statim tolleretur, & ob id sententia ludibrio quodammodo esset. Hinc factum est ob eandem rationem, ubi excommunicationis simpliciter mentio fit, ut pro maiori excommunicatione accipitur, ut in c. pen. de sent. excomm. & ego in Tractatu meo de Censuris id egi. Canonica igitur esse non potest. Minus etiam infamia facti, quoniam, ex quo ob factum, quod quis commisit, ipsa oritur, ut uidimus antea, si ex sententia oritur, non ex facto orta diceretur. Adde, ex quo per contrarium factum tollitur, sententiam parum operaturam. Concludo igitur cum communi sententia, à qua in hoc non dissentio, ubi per sententiam simoniacum infamia notandum iura mandant, iuris infamiam significare. Secundo loco est concludo simoniacum ipsum non solum iuris infamiam notari posse, uerum etiam ipso facto in infamiam canonicam incidere, ex quo enim ea infamia, quis ob mortiferum peccatum notatur, ne mo inficiabitur, simoniacum mortifere peccare, ex quo grauissimum delictum committit, & tale, quod reliqua crimina pro nihilo reputantur, ut probauimus antea, hinc partem cum Simone ipsum habiturum, & cum Giezi dicitur in c. non factis, & in cap. seque. de simon. qui ad æternos ignes damnati sunt, qua pena puniuntur, qui mortifere peccarunt, & penitentiam non egerunt. De infamia quoque facti, ubi id notum est, simoniacum infamia notari, dubitandi locus non relinquitur: nam quis non respuat, & digito non mōstret eum, qui spiritualia reddere uenalia conetur? Adde hoc etiam sentire Abb. num. 6. in fine, & Felin. in cit. cap. ex diligenti, num. 3. de simon. nam, postea quam dixit in infamiam iuris simoniacum non incidere nisi post sententiam in crimine, subiungit hæc, licet prius possit incurrere infamiam facti. Hæc ibi Felin. ex quibus aperte simoniacum & infamiam facti incidere colligitur, & probatur per cit. cap. ex diligenti in fine, id quod & not. ibi Zabara. uerfic. Oppon. quia innuit. Nec repugnat, si dicatur Felin. non simpliciter dicere simoniacum in infamiam facti incurrere, sed posse incurrere: nam ob eam rem id dixit, quoniam ea infamia non consequitur, nisi ubi crimen notum est, ubi enim ignoratur, & est ignotum, infamia cessat, quandoquidem apud graues viros non notatur, ex quo factum ab ipsis ignoratur. Ex his igitur patet simoniacum infamia iuris, & facti notari, & in canonicam etiam incidere.

8 Quoad septimum, ¶ an infamia hæc ipso iure, seu

seu facto in iuris, an sententia, ex iam dictis canonicam infamiam, nec non infamiam facti ipso facto in iuris constat, modo in secundo casu delictum notum sit, statim enim atque quis simoniam commisit, mortifere peccat, & ob id canonice infamia obuoluitur, item statim atque crimen notum factum est, infamia facti laborat. Quoad infamiam etiam iuris, est ex dictis constare potest, tamen quod id notum fiat, rationibus etiam id probabitur, scilicet infamiam hanc per sententiam in iuris. Probat igitur primò sententia hæc per c. fin. 1. q. 3. nam ibi, Romanus Pontif. iubet, ut simoniaci nota infamiae percellantur. Itē in c. sane, 1. q. 3. decernit Summus Pontif. ut perpetua infamia si moniaci dānetur. Si ergo iubet, ut percellatur nota infamiae: ergo ipso iure non sunt tales, et si decernit, ut damnetur perpetua infamia: ergo antea infames non erant, non enim condemnatione opus esset, etenim uerba hæc disponunt, & actum futurum respiciunt, ut scilicet iudices percellant, & damnent simoniacos perpetua infamia, ut uerba disponentia, & actum futurum respicientia iudicis sententiam postulant, ut docuit Abb. in cap. si diligenti, num. 18. uerfi. Si uerò sunt uerba disponentia de for. cōpet. Præterea facit, quoniam in dubio debemus interpretari penam potius per sententiam in iuris, quam ipso iure & ipso facto, ut dixit Gloss. communiter recept. in ca. in penis, de reg. iur. lib. 6. & Abba. num. 6. & DD. ergo idem hic, argu. l. interpretatione, ff. de pen. ex quo enim cautum est, ut infamia notetur, per sententiam id faciendum esse interpretabimur. Postremo facit, quoniam in aliis publicis criminibus infamis per sententiam quis fit, arg. l. 1. ff. de iis, qui not. infam. Nec obstat cap. sane, 15. q. 3. ubi comparatur crimen hoc cum crimine læsæ maiestatis, quamobrem contrariam opinionem, ut scilicet ipso iure simoniacus infamis sit, amplexatus est Felin. in cit. cap. ex diligenti, propterea quod læsæ maiestatis crimen ipso facto infamiam in iuris nam esto in aliis simile sit, non tamē in hoc, quoniam contrarium habemus in cit. ca. fin. 1. q. 3. & in cap. sane 1. q. 3. & facit quod non in omnibus paria sunt hæc delicta, ut habetur in cap. licet Hæly in fine, & ibi Gloss. in uerb. Alia pena de simon. & Bero. conf. 207. num. 5. uol. 3. Ab hac igitur sententia non discedemus, quæ benignior est, & sequuntur eam Abb. & communiter DD. in eod. c. ex diligenti, num. 6. & Armil. in uerb. simonia, num. 5. scilicet simoniacum iuris infamia per sententiam, & non ipso facto notari.

9 Quoad octauum, ¶ an scilicet tam dans, quam accipiens infamia notari possit, concludendum breuiter est utrunque notari posse, tum quod id habetur in cap. fin. 1. q. 3. ubi de dante, & accipiente idem dicitur, tum quod esto de uno tantum diceretur, de altero tamen dictum idem intelligeretur: nam, ex quo dans, & accipiens correlatiua sunt, dispositum in uno ex correlatiuis locum habet in alio, argum. l. 1. c. de cupress. libro 10. ubi Bart. penam impostam uendenti, & ementi in

positam dixit. Non est igitur, quod hac de re dubitemus.

10 Quoad nonum, ¶ an scilicet in quocunque spirituali simonia committatur, infamia notari quis possit. Pro certo etiam habendum est pro quacunque simonia notari quem posse: nam simonia committitur, aut in sacramentis, aut in sacramentalibus, aut in beneficiis ecclesiasticis, ac dignitatibus, aut in aliis spiritualibus, eiusque annexis, ut antea uidimus, at pro his omnibus ecclesia iubet, ut quæ infamia notetur, ut habetur in cap. fin. 1. q. 3. sic enim ibi dicitur si quis præbendas, uel prioratus, uel decanatum, aut honorem, uel promotionem aliquam ecclesiasticam, seu quodlibet sacramentum ecclesiasticum, ut pote chrisma, uel oleum sanctum, & consecrationes altarium, uel ecclesiasticum interueniente execrabili ardore auaritiæ perperam acquiriuit, honore male acquisito careat & emptor, atque uenditor, & interuentor nota infamiae percellantur, & nec pro passu, nec sub obsequio alicuius consuetudinis ante, uel post aliquid exigatur, uel ipse dare præsumat, quoniam simoniacum est, sed libere absque diminutione aliqua collata sibi dignitate, atque beneficio profuerit. Hæc ibi, ex quibus proposita conclusio optime probat præterea eadem ratio in quauis simonia est, ergo eadem dispositio in omni esse debet, arg. c. cum dilecta de confirm. util. uel inutil. & l. illud, ff. ad leg. Aquil. Adde DD. generatim de simonia cis loqui, ubi de eorum infamia agunt, ergo & nos de omni intelligemus, arg. l. cum de interpretatione, ff. de leg. Pro quacunque igitur simonia in facta notari quis potest. Excipitur tamen simonia mentalis: nam, ex quo ecclesiæ nota non est, in foro exteriori puniri ipsa non potest, non enim de occultis iudicat, ut dicitur in ca. sicut tuis in fine, & in c. tua nos de simon. In penitentia foro igitur punietur, ut habetur in cap. fin. de simon. Secundo excipitur etiam simonia tam conuentionalis, quam realis, ubi quis accusatus de ea, & conuictus non est: nam, ex quo, ut probauimus, per sententiam infamia hæc in iuris, si quis nec accusatus, nec conuincatur, de simonia non condemnari, sed absolui ipsum oportebit: nam actore non probante reus absoluitur, ut dicitur in l. qui accusare, ff. de edend. & de quaestione hac etiam satis, iam decimam aggrediamur.

11 Quoad decimam questionem, ¶ concludendum breuiter etiam est hanc infamiae penam in iuris, ubi criminaliter agitur. Primò, quoniam pena hæc ad publicam uindictam pertinet, ut per se patet, & ob id ad publicum commodum in iuris, interest enim reipublice, ut delicta puniantur, ut habetur in l. ita un iuratus, ff. ad le. Aquil. at ubi ad publicam uindictam, publicumque commodum pena infertur, criminaliter agi dicitur, ut tradidit Gloss. in l. 3. in princip. in uerb. Centum aureorum, ff. de sepulcr. uiolat. quam communiter receptam esse testatur Bart. ibi, & Clar. in Prax. crimin. lib. 5. §. si. q. 1. uerfi. Quarta ergo fuit opinio, ergo pena hæc infertur, ubi criminaliter agitur. Secundo facit, quoniam nullum commodum priuatum

uatum hinc consequitur, ut id quoque per se patet: ergo hac quoque ratione, ubi criminaliter agitur, poenam hanc inuri asserendum est: nam, ut citati auctores eisdem in locis inquirunt, civiliter tum agi de crimine dicitur, ubi & priuatum commodum agitur. Postremò facit le. infamem iust. Gloss. ff. de publ. iud. Non est igitur quod hac de re dubitemus. Hæc autem locum habet, quicunque simoniam committat, & quamcumque simoniam, & in quocunque spiritali, est enim poena, quæ non solum ecclesiasticæ personæ, sed non ecclesiasticæ accommodata est.

Atqui an eodem tempore, & pro eodem simonia delicto, & deponi, & infamia notari quis poterit? Plane id posse dicendum est: nam sic expressum id habetur in c. fin. l. q. 3. non enim absurdum est pluribus penis ob idem delictum, quæ affici. Et de quaestione hac itidem satis!

12 Quoad postremam quaestionem, scilicet infamiam hanc quis tollere possit, breuiter concludo Pontificem Max. eam tollere tantum posse: nã ita sensit Gloss. in c. ex diligenti in verb. Infamia, de simon. ibi enim ait cum tali infamia non dispensari nisi per Principem, at Principis nomine simpliciter prolatum Summum Põr. interpretabimur, & ob id, ex quo de ecclesiastica re agitur, Pontificem Max. verba enim re dubia, & simpliciter prolata in potiore sententiam accipienda sunt, argum. l. cum quaeritur, ff. de stat. homin. etenim, & ubi ius civile nominamus, ius civile Romanorum intelligimus & ubi poetam apud Latinos Virgilium, apud grecos Homerum accipimus, ut dicitur in §. sed ius quidem civile uer. Sed quoties, in Insti. de iur. nat. gent. & civil. Summus Pontifex igitur cum hoc infamiam dispensare tantum potest, atque sic dixit quoque Abba. in cit. c. ex diligenti, num. 6. uerfic. sed infamia iuris est illa, & in fine, ibi, sed dices, quomodo poterit inferior à Papa, & Zabar. uerfic. Oppo. quia innuit, ibi, sed infamia iuris, & Ancharan. uerfic. Quintò not. Id quod & ratione etiam probatur: nam cum infamiam Summus Pontif. tantum dispensare potest, ut tradidit Innocen. in ca. cum te, in uerb. Infamia, ubi materia hæc tractatur de re iudic. & sequitur Abb. ibi, num. 10. iunct. num. 14. & communiter DD. Postremò inferiores ecclesiæ Presides, ut Episcopi solum in casibus dispensant, ubi id iure permissum ipsi est, aut tacito, aut expresse, ita Innocen. ait in eod. ca. cum te, & sequitur Abb. ibid. & idem Innocen. in c. dilectus de temp. ordin. at in hoc casu concessum id ipsis non reperitur, ergo dispensare non possunt. Adde pro hac sententia facere, l. r. §. de qua, ff. de postulan. Pro regula igitur habebimus Romanum Pontif. ob simoniam infamatum sententia intercedente famæ restitue re tantum posse.

Excipitur tamen, ubi Episcopus contra sententiam, ex qua infamia secuta erat, in integrum restitueret: nam tunc consequeretur etiam famæ restitutio, ita habetur in l. r. §. de qua, ff. de postulan. & dixit Abba. in cit. ca. cum te, & ibi, DD. communiter, idem Abba. in casu nostro, & Mar. Soci.

Sen. in c. ex diligenti, in fine, de simon. etenim abfurdum non est, ut principaliter fieri aliquid prohibeatur, per consequens uero permittatur, arg. l. r. & ibi, communiter not. ff. de auctor. tut. sed iã ad aliam penam transeamus.

S V M M A.

- 1 Poena arbitraria simoniacus puniri etiam potest.
2 Poena arbitraria quamobrem, & quando simoniacus puniatur.

§. III.

Postrema poena, quæ in simoniacos inferitur, arbitraria poena est, ad arbitrium iudicis enim puniri simoniaci etiam possunt, ita inquirunt DD. Bald. in l. in eos, ff. de tutel. nã ibi, ait extra ordinem, simoniacum per officium iudicis puniri, & ob id arbitraria poena, & Redoan. in Tracta. de simon. p. 4. cap. 9. num. 25. ubi pluribus rem hæc egit, sic inquit, In correctione, & punitione huius criminis, non potest dari certa doctrina, sed secundum qualitatem simoniae aliter, & aliter puniatur, idem dixit Menoch. de arbit. iud. lib. 2. centu. 105. cas. 40 r. num. 28. ubi & alios idem sentientes refert: nam & ipse quoque ibi ait pro rei, facti, & personæ, qualitate arbitriam penam simoniaci iudicis, & Boer. decif. l. 7. num. 3. & Foller. in Prax. Crimin. Can. 2. p. iudicial. ce. 18. prope finem, Vide tamen extrauagari in hoc facto, ait ibi, & in effectu iudex secundum qualitatem simoniae personarum notorietatis, aut occultæ simoniae scandali, aut non scandali, & an persona inculata sit aliàs solita, uel non in talem labem incidere, quia multum attenditur, an sit solitus, uel non, secundum Abba. in c. et si quaestiones, de simon. & an consuetudo possit in aliquo excusare, ac attenditis debitis circumstantiis potest imponere, & arbitrari poenam, non autem intelligas esse penam arbitriam, sed ubi reperitur certa poena determinata, illa imponitur, nisi circumstantiæ consideratæ aliud suadeant. Ecce hic concludi à Foller. arbitriam penam imponi posse. Non est igitur, ex quo tot doctissimi uiri hoc inquirunt, quamobrem dubitemus: Nam & probatur per c. per tuas de simon. ibi enim agens Summus Pontif. qui testes contra simoniacum admittant, multa consideranda inquit, & non solum modum, quo contra ipsum agitur, uerum etiam, & qualitas ipsius, scilicet utrum ipse sit regularis, quia renunciauerit mundo, an secularis, facilius enim, & sine magno scandalo remouetur regularis ab administratione, quam secularis, ut dicitur in cita. cap. per tuas prope finem, & ibi, Gloss. in uerb. le uioribus. Item respicitur, an inferioris gradus, an excellentioris sit dignitatis, si enim, exempli gratia, Episcopus sit, mitius agetur, ne scandalum tribuatur, ut ait Gloss. in eod. cap. in uerb. excellentioris. Tertio, inspicitur adhuc, utrum ante fuisset claræ opinionis, & bonæ famæ: nam & mitius, cum hoc agetur, ex quo non facile de huiusmodi persona delictum creditur, arg. c. cum in iuuentute,

nure de præsump. Quarto an grauius infa matus, & ualde suspectus. Quintò, utrum de facili possit puniri, & sine scandalo, neque condemnari, si enim scandalum graue nasceretur, & sine eo facile puniri non posset, poena, qua poterit, punietur, argum. c. de hoc uerfi. Regem de simon. Hæc igitur & alia huiusmodi iudex considerando poenam grauiorem, leuioremue inferet, ac moderabitur.

At inquit quispiam cum tot in simoniacos poenæ late sunt, ut uidimus, & infra etiam uidebimus, cur arbitraria poena inferatur? Ob eã rationem, quod poenæ in simoniacos pro certo lata modo leniores, modo grauiores essent respectu habito ad proxime dicta. Item imponi quandoque nõ possent, uel quia status hominis id nõ patitur, cuiusmodi depositio, & beneficii priuatio sunt, quæ laicis non conueniunt, ut diximus, uel quia sine graui scandalo inuri non possent. Adde ob simplicitatem, & inscitiam etiam in hoc errari posse, quamobrem nimis grauius punirentur, si ordinarijs penis afficerentur. Iure igitur arbitraria poena, permissum est, ut inuratur. Hinc dignoscitur non omisso uerum id esse, quod inquirunt, quidam certam poenam in simoniacos præscriptam non esse, contrarium enim supra uisum est, esto respectu habito ad iam dicta, idem modo ipsas moderetur, modò augeat, modo alias inferat, ut alibi supra diximus.

Pro regula igitur habebimus simoniacos arbitraria poena puniri posse, quæ regula locum habet non solum, ubi ecclesiastica persona simoniam committit, uerum etiam, & ubi laica, immo tunc magis dicendum id est, quando quidem in laicos raro præscripta poena est: nam solum in simonia reali in beneficio, & ordine ipso iure excõicatus reperitur in extrauag. cum detestabile de simo. Item locum habet, quamcumque simonia commissa sit, & probata fuerit.

Tertio locum habet in quocunque spiritali sit commissa.

Excipitur tamen, ubi præscripta certa poena est, & nulla ratio suadet, quamobrem ab ipsa discedatur, uel maior, minorue inferatur. Et de pena hac satis, iam ad penam, quæ inferitur, ubi civiliter agitur, transeamus.

De poena simoniae, ubi civiliter agitur. Cap. XIX.

S V M M A.

- 1 Beneficio priuari, & administratione officij simoniacus potest, ubi civiliter agitur.

VARTO poena, quæ in simoniacos inferitur, est remotio ab administratione, & beneficio, id est beneficii priuatio, ubi civiliter agitur, remouentur enim tanquam inutiles, & damnosi, atque sic dicitur in c. per tuas r. uerfi. Sed civiliter de simon. & nota. Abb. ibi, qu. 1. & Mar. Soci. Sen. n. 1. & idem Ab-

ba. in c. super his, nu. 4. uerfi. Ultimo not. & Mar. Socin. Sen. nu. 15. de accus. Esto igitur ad publicum commodum agatur, tamen civiliter agi dicitur, ex quo nõ agitur, ut ab ordine deponatur, ad publicam uindictam, ita DD. alleg. in cita. iuribus etenim, ubi agitur ad priuationem officij, seu beneficii, & nihil applicatur fisco, iudicium civile dicitur, ut de communi sententia testatur Iul. Clar. in sua Prax. crimi. lib. 5. §. fin. q. 1. uerfi. Quintus casus. Parochiani ergo, si ob simoniam sui Parochi agant, ut beneficio priuetur, civiliter agere dicentur.

Hæc autem poena locum habet in quocunque spiritali simonia committatur. Item quamcumque simonia uel conuentionalis, uel realis. Excipiuntur tamen laici: nam, quod beneficium ecclesiasticum non habent, ob eam rem eo priuari nequeunt, arg. l. decem, ff. de uer. obl. Alia igitur poena pro delicti grauitate punientur, argu. l. r. ff. de iur. delib. & c. de causis de off. delega. Et de pena hac itidem satis.

Huc usque poenas iuris positui enumeramus, quæ in simoniacos per se inferri solent pro quacunque simonia, iam eas, quæ per accedens inferuntur, id est in aliqua tantum simonia, quod secundo nobis agendum erat, enumeremus: Et quoniam hæc in quatuor casibus locum habet. Primum, ubi simonia hæresim coniunctam habet, deinde, ubi in Romana curia est commissa. Tertio, ubi in electione Romani Pont. Postremò, ubi cõfidentialis est, ideo sigillatim has penas, quæ in his casibus inferuntur, & prius primi casus, ubi simonia hæresim coniunctam habet, ponamus, id quod in seq. præstabimus.

De penis simoniae, ubi hæresim coniunctam habet, Cap. XX.

S V M M A.

- 1 Simonia an hæresis sit.
2 Simonia hæresis est, seu hæresim coniunctam habet, ubi spiritalia emens, uendensue credit uenalia esse, & temporalis pretio estimari posse.
3 Simonia hæresim coniunctam non habet, ubi quis solum habet ad uitæ spiritalia emit, aut uendit lucri faciendi gratia.
4 Simonia cur aliquando hæresis, & simoniaci cur hæretici in iure nominentur.
5 Simonia poena, ubi hæresim coniunctam habet, eadem est, qua hæreticus afficitur.

DE penis agendum mihi proposui, quæ in simoniacos inferuntur, ubi eorum simonia hæresim coniunctam habet. Verum, ut rem hanc dilucidior habeamus tria hic contemplabimur. Primum, an simonia hæresis proprie sit, & ob id simoniacus hæreticus. Secundo, esto nõ sit, an aliqui esse cõtingat. Postremò, ubi hæresim cõiunctam hæt, quibus penis simoniaci

niaci huiusmodi afficiantur.

1 Quo ad primam quaestionem igitur uidebatur dicendum simoniam haeresim esse. Et hoc ob eam rationem, quod in multis iuribus simonia haeresis nominatur, & simoniaci haeretici dicuntur. Nam primum de simonia habetur in ca. quoties de simon. ibi enim, cum quidam ordinem per simoniam suscepisset, sic ait ibi Romanus Pontifex. Peruenit ad nos, quod per simoniam haeresim fueris ordinatus. Ecce hic appellat Romanus Pontifex simoniam, simoniacham haeresim. Eadem ratione nominat eam Gregorius in c. fertur, l. q. r. Cui enim ipsi nunciatum esset simoniam Francorum Regnum inuasisse, sic ait. Fertur simoniacha haeresis, &c. in regni nostri finibus dominari. Ecce hic quoque simoniam dici simoniacham haeresim. Idem habetur in c. quicumque, & in c. cum liqueat ea. q. r. & in c. quanto, 2. q. 7. Ex quibus omnibus iuribus manifesto constat, simoniam haeresim appellari. De simoniaciis etiam, scilicet, & ipsos haereticos dici habetur in c. fin. l. q. 7. Patet simoniacos, ueluti primos, & principales haereticos ab omnibus fidelibus respuendos, ait enim ibi Paschalis Papa, & si commoniti non resciuerint, ab exteris etiam potestatis reprimendos. Omnia est quamina ad comparationem simoniace haeresis, quasi pro nihilo reputatur. Haec ibi, ex quibus patet simoniachos non modo haereticos dici, sed primos, & principales haereticos, & simoniam ipsam haeresim esse.

Contra sententiam hanc tamen multa faciunt, quae contrarium suadent, quomobrem simonia crimen diuersum ab haeresi dicendum uidetur. Nam primò definitio simoniae non conuenit definitioni haeresis, simonia enim, ut posuimus in inicio, est uoluntas emendi, uel uendendi spiritualia, uel spirituali annexum haeresis autem est infidelitatis species ad eos pertinens, qui Christi fidem profitentur, sed eius dogmata corrumpunt, ut dixit S. Thom. 2. 2. q. r. art. r. in respò. Ex quo igitur non eandem definitionem habent, ergo eadem species esse non possunt: cui enim hominis definitio non conuenit, homo esse non potest. Praeterea simonia est habitus, qui est in uoluntate, haeresis uero in intellectu. Ex quo igitur diuersis potestatis nituntur, hac etiam ratione eadem non sunt. Accedit, quoniam, si simonia haeresis esset, non diuerso nomine nominarentur, nec in diuersis locis tractarentur, at diuerso nomine nominantur, & in diuersis locis tractantur, & notissimum id est, ergo non idem sunt, arg. l. si idem, C. de testam. Postremò, si simonia haeresis esset, non solum, qui realem simoniam in ordine, beneficio, uel committeret, statim excommunicatus esset, uerum etiam & qui simoniam conventionalem, item & aliquando, qui mentalem, quando scilicet ex parte simoniaci executioni mandata esset, item in omnibus spiritualibus: nam quacunque ratione ad haeresim exprimendam apta haeresis exprimitur, in excommunicationem quis incidit, ut DD. communiter concludunt, & ego in meo Tractatu de Cenfuris probaui, at simoniachus so-

lum in excommunicationem incidit, ubi in beneficio, ordine uel simoniam committit, ut habetur in extrauag. cum detestabile de simon. & ut nos antea suo loco id probauimus ergo ratione hac quoque conuincitur simoniam haeresim non esse, nec simoniachos haereticos esse nominandos. Quid igitur concludendum?

2 Ego sic distinguendum, & proposita iura, & rationes, & ob id propositas sententias, sic conciliandas cenfeo. 1. Aut, qui simoniam committit, credit gratiam, & spiritum sanctum, & ob id spiritualia huiusmodi emi, ac uendi, & pretio temporali aestimari posse, & in hoc casu simoniachus hic haeticus est sine dubitatione, & simonia haec haeresis, quandoquidem contra fidem est, quae asserit spiritualia haec uendi non posse, tum quòd temporali pretio aestimari nequeunt, quamobrem S. Petrus Simonem illum impium reprehendit in A. apost. cap. 8. dum dixit. Pecunia tua sit tibi in perditionem, quoniam existiasti Spiritum Sanctum pecunia possideri, tum quòd spiritualium huiusmodi homines domini non sunt, tum quòd id uenit Deus illis uerbis, Gratis accepistis, gratis date, atque sic tradidit S. Tho. 2. 2. q. 100. art. r. in respon. Qui ergo ratione hac spiritualia uendi posse contendit, ac credit, sine dubitatione haeticus est, si ea emere, uendere conetur, & simonia tunc commissa, haeretica simonia est, atque sic sentit S. Thom. ibid. & communiter concludunt DD. Innoc. Anchar. & Anan. in c. quoties de simon. & Abb. & Mar. Socin. Sen. & idem Abb. in c. sicut simoniaca eor. idem Soci. in Rubr. eo. nu. 19. & in c. licet Haly, n. 5. eo. & Guhel. Redoan. de simo. p. 4. c. 10. n. 3. Aut non credit hoc, sed solum, qui emit, uehementer auctore habere beneficium, ordinem, aliaue spiritualia, & ob eam rem pretium tribuit, qui uero alienat, ut lucretur, pretium accipit, & in hoc casu, ex quo spiritualia non idcirco aestimari temporali pretio, ac uenalia reddi credunt, esto simoniaci sint, & simonia committatur, non tamen ipsi haeretici sint, nec simonia haec haeresis est, ita cit. auctores eisdem in locis communiter concludunt. Qua ratione hodie pauci simoniaci haeretici fortasse sunt, quadoquidem quae praesent, potius tribuunt, quo inducant accipientem ad spiritualia sibi tradenda, quam quòd spiritualia uenalia esse arbitrentur, ut dixit Abb. in c. per tuas, l. n. 10. de sim. Hac igitur ratione opiniones propositae concilianda sunt. 2. Nec repugnant iura in initio quaestionis huius allegata, quae simoniam simpliciter haeresim nominant, & simoniachos haereticos. Nam ea ratione nominantur, uel quòd de simonia ibi agebatur, quae coniunctam haeresim habebat, uel quòd prima fronte, qui spiritualia uendunt, emuntue, quasi uenalia ab ipsis haberi aestimantur, & ob id quasi haeretici dicuntur, uel quòd Simon Magus, qui in noua lege primus simoniam commisit, haeticus fuit: nam praeter alias haereses, hanc etiam habuit, quòd credidit Spiritum Sanctum pecunia emi posse, id quòd Sanctus Petrus, ut antea uidimus, illi obiecit illis uerbis

bis Pecunia tua tecum sit in perditionem, quoniam dona Dei existimasti pecunia possideri, atque sic dixit Sor. de iustit. & iur. lib. 9. q. 5. art. r. in fine. Simoniaci ergo ob has rationes haeretici dicuntur, & simonia haeresis. Non igitur proprie haeretici sunt ipsi simoniaci, atque sic dixit Archiep. Flor. in 2. p. Sum. tit. 1. cap. 5. in uer. Ex his, & S. Thom. ead. q. 100. art. 5. in respò. ad primum & Mar. Socin. Sen. in Rubr. num. 15. cum seq. de simon. Ex his iam patet, an simonia haeresis proprie sit, & quando haeresim coniunctam habeat, quas duas quaestiones contemplandas nobis proposuimus.

3 Quoad tertiam quaestionem, scilicet quibus poenis simoniaci afficiantur, ubi simoniam cum haeresi coniunctam habent. Quòd materia haeresis esset omnino explicanda, si uniuersa, quae de haeresi dicuntur, inferere huc uellemus, ob eam rem pro regula habebimus hos simoniachos generatim iis poenis affici, quibus haeretici afficiuntur, quae autem eorum poenae sint, habentur in c. excommunicamus 1. & 2. de haeret. in antiq. & in c. cum secundum leges, & in c. super eo eod. li. 6. & tot. titu.

Et haec regula locum habet, quacunque persona sit, uel ecclesiastica, uel non ecclesiastica, qui per poenam huiusmodi ad quoscunque accomodatae sunt.

Item locum habet quacunque simonia, & in quocunque spirituali commissa sit. Immo uel mentalis, modò de ipsa conuictus sit, extrinsecus quae haeresim expresserit.

Postremò locum habet, esto simoniam quis non commiserit, modo tamen credat, & asserat spiritualia temporali pretio uendi posse, ut hoc per se patet, sed de poenis hinc haec tenus, ad poenas eorum transeamus, qui in curia Romana simoniam committunt: id quòd secundo loco explicandum nobis proposuimus.

De poenis eorum, qui in Romana Curia simoniam committunt. Cap. XXI.

S V M M A.

- 1 Bulla Gregorii de datis, & promissis pro gratia, uel iustitia, refertur.
- 2 Curia nomine quid comprehendatur, quòd ad bullam hanc pertinet.
- 3 Causa quanam sint, pro quibus habendis simoniae committatur, in poenas huius bullae quis incidit.
- 4 Simonia, qua requiratur, quo in poenas praedictae Bullae quis incidat.

ECUNDO loco explicandum nobis proposuimus poenas, quae inferuntur in eos, qui in Romana Curia simoniam committunt. Verum quòd ipsae comprehenduntur tam Bulla Bonifacii Octauae, quam Gregorii XIII, sed uberius in Bulla Gregorii, ob eam rem

Gregorii Bullam tantum inferendam huc curauimus. Praeterea, quòd propositae poenae locum habent solum, ubi in curia simonia committitur, ideo Curiae nomine quid comprehendatur, praemittendum duxi. Sicut etiam Gratia, Iustitiaque nomine, per quibus habendis simonia committitur, si quid per tui nomine detur, promittatur, ac demum pro qua simonia haec poenae inurantur. Haec igitur quatuor praemittenda sunt, quibus praemissis poenas explicabimus id quòd faciendum mihi antea proposui, iam igitur, ut re aggrediamur Bulla haec est.

Gregorius Episcopus Seruus seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam. Ab ipso Pontificatus nostri principio quam maxime possumus enitimus, atque contumimus, ut domus, & Curia nostra a fordibus expurgeretur. Cui rei salubri consilio incumbens felic. record. Bonif. Papa VIII. excommunicauit, & anathematizauit omnes Clericos, Religiosos, & laicos utriusque sexus, siue familiares Curiae, siue undecunque alios, qui aliquod pactum facerent, seu quid paruum, uel magnum promitterent, uel promissionem reciperent, aut ex pacto, uel promissione occulta, uel manifesta, siue sub uerbis generalibus, & plene non expressis, siue specialibus, & aperte expressis facta, quae quam darent, aut reciperent pro iustitia, siue gratia, siue pro se, siue pro alio, in causis, uel iudiciis, seu alias per literas Apostolicas, & quibuscunque aliis modis apud sedem Apostolicam obtinenda, & eam sententiam ad promittentes, & acceptantes, dantesque & recipientes duxit extendendam. Illos etiam, qui sibi intra triduum non renunciarent eum, quem in culpa esse scirent, uel alicui per quem ad se fideliter referretur, simili uoluit sententiae subiaccere. Ac decreuit, ut nullus hanc incurrens excommunicationis sententiam, absque speciali mandato suo absolutionis beneficium ualeret obtinere, nisi in mortis articulo constitutus. Sed nec quisquam admitteretur ad absolutionis gratiam, nisi prius erogatum esset pauperibus, quantum ille dedisset, uel etiam recepisset. Iustitiae, uero, siue gratiae expeditiones sic obtentae nullius prorsus essent roboris, uel momenti, & scienter illis utentes simili sententia innodauit, ac referuans sibi absolutionem eorum cum praedictis, ad poenas similes in omnibus obligauit. Sed hoc scelus ita hodie in more inducitur, ut plerique cupiditate improbi quastus potentiorum suffragationibus aduixi huiusmodi negociorum expeditiones hac illac conquirentes turpissime nudi dinentur. Alii alios, quos gratia praestare arbitrantur, donis, pollicitationibusque ambiat. Quidam etiam se talium operam, atque industriam pretio, & muneribus quassisse assingant. Quae cum pessima sint, & Curiae praedictae existimationem grauissime offendant, in eos, qui talia agunt animaduertendum fore arbitrati, Constitutionem praedictam, cum suis cenfuris, & poenis omnibus in nouamus, easdemque omnes extendimus ad audentes quaecunque horum facinorum, quae adscripsimus, dantesque illis, & aliis supra dictis, auxilium, consilium, uel fauorem. Quae in e-

tiam eos omnes omni beneficio, & officio ecclesiastico, & seculari, siue temporali, siue perpetuo, ipso iure priuamus, ac priuatos esse declaramus, & præterea infamiam subiectos perpetuo, ac inhabiles, ad illa, & alia esse uolumus, à quibus etiam, prout quæque res erit, tales pœnæ exigantur, quæ cæteris sint exemplis illis tamen, qui rem adhuc incognitam, complicesque ac fautores, & socios retexerint, impunitas concedatur. Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ M D LX IIII. Nonis Nouembris, Pontificatus nostri Anno Tertio. Hæc est Bulla Gregorii, iam secundum aggrediamur, scilicet Curia nomine qui comprehendantur.

2 Quoad secundum ergo, juxta quo Bulla hæc locum sibi in Curia Romana Pontificis uindicat, Curia nomine accipitur hic primum ipsemet Summus Pontifex, & sedes Apostolica, secundo magistratus omnes tam ordinarii, quam delegati ipsius, & Apostolicæ sedis, quorum opera utitur ad causas, quæ apud se aguntur. Id quod probatur primò illis uerbis, ut domus, & Curia nostra à foribus expurgetur, illis enim significatur finis, quod obrem constitutio hæc promulgata est, scilicet ut domus, & Curia Romani Pontificis à foribus expurgetur, & domus, & Curia eius prædictos in primis comprehendit, ergo ipsi Curia nomine accipiuntur. Præterea constitutione hac puniuntur, qui gratiam, iustitiæ datione, promissione, uel consequuntur, ut expressum hoc habetur in ipsa: at hæc haberi tantum possunt à Romano Pontifici in primis: deinde à prædictis iudicibus, ac magistratibus: ergo Curia nomine iam dictos comprehendit, ut concludendum est, alioquin parietes accipiendi essent, quod non minus absurdum, quam ridiculum est. Postremò id sensit etiam Nauarr. in Comment. huius Bullæ, num. 29. not. 18. uers. Tertio: nam ibi declarans, quoniam in pœna huius Bullæ incidat, inquit omnes illos, & solos incidere in has pœnas, qui faciunt actiones prædictas, per iustitiam, uel gratia obtinenda ab ipsomet Papa, uel eius Summa sede, uel ab officariis, aut delegatis eorum, quatenus sunt tales, uel subdelegatis eorum intra curiam eius, uel ubi Papa residet. Hæc Nauarr. ex quibus proposita conclusio probatur, scilicet Curia nomine Romanum Pontificem, ac prædictos comprehendit, in quorum numero sunt Summus Pœnitentiarius, Vicarius Papæ, Auditores Rotæ, nec non Camera Apostolica, & hmoi.

Ex hoc iam constat primò in pœnam huius Bullæ eos incidere, qui pretio nituntur, gratiam, iustitiamque consequi à Romano Pontifice non solum ubi est in Curia, uerum etiam, & ubi extra Curiam, id enim fieri potest, ut habetur in Clem. ne Romani, §. sane uers. eo tamen addiecto de elect. Itē & è contrario, si à Curia prædicta, quis impetret eadem ratione, esto Papa ibi non adsit, ut asseruit Nauarr. eod. uers. ibi, Dixi intra curiam, uel ubi Papa residet.

Constat secundò, ex quo Bulla hæc locum habet solum, apud sedem Apostolicam, & curiam, locum non habere apud alios iudices etiam ec-

clesiasticos, neque in eorum curiis, ex quo enim lata constitutio hæc est, ut Domus, & Curia Apostolica foribus expurgetur, ergo non in aliis locis habet, arg. l. cum prætor, ff. de iud. & ca. nonne de præsumpt. atque sic dixit Nauarr. eod. no. & uers. ibi. Secundò, quòd actiones similes factæ. Esto igitur apud legatos de latere, aliosque nuncios Apostolicos, nec non præfides prouinciarii, apud Episcopos, eorumque curias delicta per hanc Bullam prohibita committantur, ea tamen committentes in pœnas eius non incident, non enim in Curia Apostolica sedis, nec apud Pontificem sunt, quod requiritur, atque sic conclusit etiam Nauarr. eod. uers. Non etiam locum habet in parochiis, & sacerdotibus, qui animarum curam gerunt in urbe, quandoquidem non sunt de domo, & Curia Romani Pontificis, ubi est Curia Quare in pœnas non incidere, qui per simoniam se baptizandum ibi curaret.

Constat denique multo minus locum habere hanc constitutionem in curiis aliorum Principum laicorum, & de hoc iam satis, tertium aggrediamur.

3 Quoad tertium, scilicet quæ causæ illæ sint, in quibus, si iustitiam, gratiamue quis obtineat aliquo dato, promissione in pœnas Bullæ huius incidat. Breuiter concludo omnes causas esse, quæ apud Apostolicam sedem, & Curiam tractantur, uel ordinis, uel iurisdictionis sunt. Id quod hinc probatur primum, quoniam iustitia, & gratia in his causis tantum requiritur à Romano Pontifice, & à suis iudicibus, & hoc per se patet. Postremò, quoniam Gregorius in hac Bulla referens eos, quos excommunicauit Bonifacius Octauus, inquit eos excommunicauit, qui promissionem, dationemue facerent, pro iustitia, siue gratia obtinenda in causis, uel iudiciis, seu aliis apud sedem Apostolicam, ut habetur in initio Bullæ ibi, Excommunicauit iunct. uers. Pro iustitia, siue gratia, & uers. In causis, uel iudiciis, at causis, & ea quæ in iudiciis, seu aliis extra iudicium apud Sedem Apostolicam, eiusue curiam aguntur, aut ordinis, aut iurisdictionis sunt (hoc enim negari non potest) iure igitur, quo in pœnas huius Bullæ, quis incidat ob dationem, promissionemue, aut gratiam, aut iustitiam in his causis consequi conatus esse dicit.

Quare, qui gratiam quamquam contra Bullam hanc obtinere conabitur, exempli gratia aut dispensationem in matrimonio, in irregularitatibus, ne resideat in beneficio, ut plura beneficia curam animarum habentia retinere sibi liceat, aut indulgentias, aut absolutiones a cæsuris, aut a uoto, aut a iureiurando, & huiusmodi, aut ut de beneficio ei prouideatur (hæc enim omnia per gratiam conceduntur) qui itidem iustitiam, exempli gratia, ut index sibi detur, in omnibus his casibus, hi pœnis huius Bullæ obligabuntur. Immo eisdem pœnis obligabitur, qui ne iustitia, gratiane fiat eadem ratione operatur cum ob rationes, quas reddidit Nauarr. in eo. Comment. no. 9. n. 19. uers. Quinto inferatur, scilicet uerissimile non esse Romanos Pontifices uoluisse eos puniri, qui pro gratia, iustitiæ uera aliquando darent, eos uero, qui pro iniustitia

tia obtinenda quid promitterent, cuiusmodi prædicta sunt, impune abire, ex quo & iustitia fieri dicitur, esto iniuste iudicium feratur, arg. l. ius pluribus modis dicitur, ff. de iust. & iur. tum quòd, quæ hæc consequuntur, gratiam consequuntur. Qui ergo ratione hac dilationes longiores, breuiorese dandas curat: qui sententiam interlocutoriã, definitiuamue proferendam, litem, iudiciumque, prorogandum, morandumque à iudice impetrat, & id generis, in pœnas huius Bullæ incidit, atque sic dixit Nauarr. num. 17. uers. Ex quibus eod. Quicquid igitur dixerit Gloss. in Extrauag. Bonifac. in uerb. Sub generalibus, quæ contrarium sentit, audienda non est. Hæc igitur sunt causæ, in quibus Bulla hæc locum habet, uel se ipso, exempli gratia per Breue, literasue alias Apostolicas gratia, iustitiæque impetrentur, uel solo uerbo concedantur, nihil enim interest, quoad modum ea acquirèdij, ut habetur in Bulla in uers. Per literas Apostolicas, uerbum enim quibuscunque aliis, omnes modos complectitur, arg. c. solite, §. si. de maior. & obed. atque sic dixit Nauarr. in eod. comment. not. 17. num. 29. Et de hoc tertio iridem satis.

4 Quoad quartum denique, quod præmittèdum nobis diximus, scilicet, quæ simonia requiratur, ut in pœnas Bullæ huius quis incidat (res enim, quasi species simoniæ DD. faciunt, scilicet mentalem, conuentionalem, ac realem, ut suo loco uidebimus) quoniam simonia locum habet tantum in spiritualibus, eiusue annexis, antequam questionem propositam dissoluamus, contemplandum, prius breuiter est, an Bulla hæc locum habeat èt in causis, quæ à Romano Pontifice ab eiusue iudicibus obtinentur, & ad laicam iurisdictionem pertinent, Romanus enim Pontifex in ecclesiastico statu iurisdictionem laicam habet, sicut alii Reges, ac Principes in suis regnis. Quoad questionem hanc igitur Nauarr. in Commentario huius Bullæ no. 17. nu. 29. uers. Tertio, locum non habere in huiusmodi causis asseruit, quamobrem etiam conclusit, quod aut apud Gubernatorem, uel Urbis, uel Burgi, aut apud iudices Capitoli, delegatosue eorum, immò, & apud ipsum Papam pro iustitia, uel gratia temporali obtinenda contra Bullam hanc uenit, non incidere in pœnas ipsius, esto mortifere peccet. & hoc ob has rationes. Primum, quoniam Bulla hæc de iustitia, & gratia obtinenda apud sedem Apostolicam loquitur, ut habetur in ipsa in principio, & paulo post, at sedes Apostolica, quatenus talis est, respectum habet ad spiritualia tantum, & sic tam ad ea, quæ ordinis, quam iurisdictionis ecclesiasticæ sunt: ergo non ad iurisdictionem laicam pertinet, etenim, quæ apud Romanum Pontificem sunt tanquam Regem, non dicuntur fieri apud eum, quatenus est Papa. Præterea facit, quoniam uerba proprie, & formaliter intelligenda sunt, argum. l. in delictis, §. extraneus, ff. de noxal. act. ubi dicitur sciente domino non fecisse aliquid seruus, antequam eius seruus esset, sicut etiam testamentum militis non dicitur ante militiam factum, in l. Titius, ff. de milit. test. nec dicitur Papam uidisse, qui eum uidit, dum Cardinalis esset. Postremò,

quoniam grauius peccant iurisdictionem ecclesiasticam offendendo, quam laicam, quandoquidem spiritualis maior temporali est, & excellentior, sicut sol ipsa luna, & aurum plumbo, ut dicitur in c. solite de maio. & obed. & in c. duo d. 96. Contrariam sententiam nihilominus ego sequor, ut scilicet locum habeat in iurisdictione temporali, & sic laica. Primum, quoniam propositum Romani Pontificis est, quod in proemio ait, expurgare Curiam suã à foribus, & sic ab auaritia, & hæc ratio finalis, seu finis proximus est, quamobrem constitutio proposita lata est, ut ex ipsa Bulla constat, at si de spiritualibus tantum constitutio loqueretur, finis propositus non consequeretur, quandoquidem non minus in spiritualibus causis, quam in temporalibus sordes committuntur, ergo, ex quo ratio, & in illis locum habet, & dispositio locum habere debet, arg. c. cum dilecta, de cõfirm. util. uel inutil. & l. illud, ff. ad leg. Aquil. Præterea pro hac sententia facit, quoniam, ubi ratio legis generalis est, esto factum speciale fit, tamen quo usque ratio pertinet, eoque lex trahitur, ut habetur in l. pe. §. pe. & ibi not. ff. de iur. & fact. ign. ergo extrauag. hæc & ad laicam iurisdictionem pertinere debet, quandoquidem ratio, & finis ipsius, quæ est, ut expurgetur Curia à foribus, generalis est, & ad utranque iurisdictionem spectat. Non repugnant modo proposita: nam, esto sedes Apostolica proprie iurisdictionem spirituales habeat, tamen communis loquendi usus, qui inspicendus est, ar. l. librorum, §. quod autem cassius & ibi Gloss. singu. ff. de leg. 3. habet, ut ad sedem Apostolicam ire dicatur tam is, qui pro re spirituali, quam, qui pro temporali ire contendit. Et quamuis Romanus Pontifex Rex quoque sit, non tamen unquam dicitur ad regem ire, qui ad Apostolicam sedem uenit. Non etiam repugnat, quod dicitur spirituales iurisdictionem esse maiorem laicam non idcirco consequitur ad laicam constitutionem hanc non pertinere, esto magis ad spirituales pertineat, & pro spirituali, in primis promulganda fuerit. Constitutio igitur hæc tam in spirituali, quam in temporali gratia, iustitiæ obtinenda locum habet, atque sic postea reperi prætorium sacre pœnitentiariæ concludere, & exceptionem ipsius Nauarr. non admittere apud eundem Nauarr. in add. ad conf. 16. in fine de sent. excom. lib. 6.

Hoc præmissis quoad questionem in primis propositam, scilicet in qua simonia Bulla hæc locum habeat, ubi in spiritualibus, eiusue annexis commissa est. Pro certo primum pono in simonia reali locum habere: nam Gregorius referens eos, quos Bonifacius excommunicauit, cuius constitutione & ipse confirmat, inquit eos excommunicasse, quæ ex pacto, uel promissione quicquam darent, aut reciperent pro iustitia, gratiaque & idcirco ubi uterque promissum executioni mandauit, ut habetur in uers. Aut ex pacto, uel promissione, ergo ubi realis simonia commissa est Bulla hæc locum habet, ipsa enim tunc committitur, ubi promissum ab utroque præstitum est saltem ex

parte, & sic executioni simonia mandata est, ut DD. communiter concludunt, & nos suo loco probabimus. Accedit, quod Bulla hæc, ut modo uidebimus, & in conuentionali simonia, locum habet, ergo multo magis, ubi realis est, locum habet, arg. auth. multo magis, C. de sacros. eccl.

Secundo pro certo etiam pono in simonia conuentionali Bullam hanc locum sibi vindicare: nam per eam puniuntur etiam, qui pactum aliquod faciunt, seu quid paruum, uel magnum promitterent, uel promissionem acciperent, ut dicitur in uersic. Qui aliquod pactum facerent, & sic puniuntur, qui promissionem tantum fecerunt, ipsamque acceperunt, esto à neutro promissum executioni mandatum sit, ut ubi pro spiritualibus conuentione, promissione tantum interuenit de aliquo dādo, faciendone, & executioni mandata non est, conuentionalis simonia committitur, ut infra suo loco probauimus, ergo & in simonia conuentionali Bulla hæc locum habebit.

Verum quid de simonia mentali, ubi scilicet, quidpiam datum, acceptumque est pro gratia, iustitiaque obtinenda nullo pacto, nullaue conuentione intercedente, sed solo animi affectu, quo casu simonia mentalis committitur, arg. c. fin. de simon. an & in hac hæc Bulla locum habebit? Videbatur dicendum locum non habere ob cit. c. fin. de simon. ubi nullam pœnam à iure postiuo illam tam simoniachum mentalem pati ibi dicitur, ut DD. not.

Atqui contrariam opinionem sequi debemus: scilicet Bullam hanc etiam locum habere, ubi aliquid datum, acceptumque est, pro iustitia, uel gratia, esto nulla pactio, nullaque promissio antecesserit, Tum quod id habetur in uersic. Et eam sententiam, ibi Dantesque, & recipientes: nam postquam Bonifacius excommunicauit, qui aut pactum facerent, de aliquo dando pro gratia, iustitiaue, aut qui ex pacto, promissione uel aliquid darent, acciperentque, eam censuræ sententiam ad dantes, recipientesque extendit, ut dicitur in eo. uersic. ergo de dante, & recipiēte, ubi promissio pactioque non interuenit, accipi debet extensio illa, non enim ad casum trahi potest: ubi conuentione præcessit, & ex conuentione datum aliquid est, ex quo extensio de se ipso ad se ipsum fieri non potest, Tum quod id dixit Nauarr. in eod. comment. not. 18. num. 3. uersic. Ex quo sequitur, ibi enim sic inquit, Ex quo sequitur, quod quicumque datur, uel recipit aliquid pro iustitia, uel gratia, & etiam nullo pacto, nulla promissione, nulla acceptatione præcedente, incurrit has pœnas. Hæc Nauarr. ubi eam conclusionem colligit ex allegato uersic. Constat igitur, & ubi pactio, conuentioneque nulla interuenit, sed simpliciter quidpiam datum, acceptumque est pro gratia obtinenda, & idcirco in simonia mentali Bullæ huius pœnas locum sibi vindicare. Nec repugnat cit. cap. fin. Primo ob eam rem, quod ibi id cautum non est, ut in casu nostro, in simonia enim simpliciter mentali locum habere potest, non autem in hoc casu, uoluit enim. Legislator augere pœnas in hoc casu,

quandoquidem grauius offenditur, ex quo Romanam Curiam, Apostolicamque sedem hæc fordidus inficere quis conatur, quæ aliarum magistris esse debet, & est. Nec repugnat, si dicatur Ecclesiam de occultis non iudicare, ut dicitur in c. sicut tuis, & in c. tua nos de simon. nam uerum illud est, in delicto animo tantum concepto secus autem, ubi externo aliquo signo delictum est patefactum, tunc enim ecclesia de his iudicat, ut in huiusmodi casibus habetur apud Gloss. in Clem. 1. §. uerum in uerb. Eo ipso de hæret. esto enim iudex id ignoret, non tamen lex, quæ certa est, arg. §. fin. in Instit. de uerb. obliga. Postremò simpliciter uerum non est simoniachum mentalem non puniri, ut probauimus infra in 2. p. cap. 2. §. 1. A. proposita igitur sententia discedendum non est.

Excipio tamen in hoc casu, ubi parū quid datum, acceptumque est, in hoc enim casu pœnas huius Bullæ locum non habere sentio, tum quod rei paruitas & à mortifero peccato, & à restitutione excusat, ut ait S. Thom. 2. 2. q. 59. art. 4. in resp. ad secundum, & q. 66. art. 6. in respon. ad tertium, & facit, l. scio, ff. de iurisd. omn. iud. tum quod modicæ rei datione simonia non committitur, arg. cap. & si quæstiones de simo. tum quod Bulla hæc lata est, ne iudices rei datione moueantur, id quod re parua fieri existimandum non est, atque sic sentit etiam Nauarr. in eod. Comment. not. 10. Hoc autem quantum, ac quale sit, iudex arbitrabitur iuxta cit. ca. & si quæstiones. Esto contrarium sentire, ubi pactio, & conuentione etiam de re parua interuenisset, ut infra in capite de pretio disputauit. Postremò excipiuntur omnes casus, in quibus supra simoniam non committi probauimus: nam nec in hoc casu simonia committitur, si uno ex dictis modis quidpiam detur, promittaturue, aut accipiatur. Quare si pro mercede laborum quid tribuatur Bulla hæc locum non habebit, atque sic sentit Nauarr. eod. not. 17. uersic. Sed iis non obstantibus. Immo de mercede laborum conueniri poterit, ut pote cum aduocato, procuratore, tabellione, & etiam cum solicitatore, quandoquidem non pro gratia, iustitiaque consequenda pactio fit, sed pro laboribus, atque sic dixit Gloss. in extrauag. Bonifacii, & Nauarr. eod. num. 34. Licet igitur pactum hoc fiet, Rogo te, ut dispensationem habendam mihi cares ab irregularitate, uel absolutionem à censura, & pro tuo labore tantum tibi dabo. at si diceretur dabo tibi centum si curaueris mihi conferendum beneficium uel dispensationem dandam, secus.

Iudicibus etiā sportulæ, nec non xenia de more tribui poterunt, modo plus iusto non tribuantur, ut dixit Nauarr. ibid. nu. 35.

Postquam itidem gratia obtenta est, Bulla hæc cessat, si quidpiam detur: nam Bulla loquitur, ubi quidpiam datur, promittiturue pro gratia, iustitiaque obtinenda, ut habetur in uersic. iustitia, seu gratia, ergo secus pro iam obtenta, inclusio enim unius, alterius exclusio est, arg. l. cum prætor, ff. de iud. & c. non ne de præsum. Præterea, prohibitio

nis

nis ratio cessat, scilicet subornationis timor, ergo & prohibitio arg. c. cum cessante de appel. Potremo id uidetur dari, ut gratis quis appareat, quod naturali iuri consentaneum est, ut scilicet beneficii beneficiamus, atque sic asseruit Nauarr. pluribus eod. not. 17. nu. 3. uersic. Quinto dicitur. Hoc tamen uerum interpretor, modo, quod post datur, antea promissum non esset; tunc enim Bulla locum sibi vindicaret, ut per ipsam patet. His quatuor præmissis, iam pœnas ponamus, quæ in eos inferuntur, qui simoniā hæc committunt: id quod in seq. præstabimus.

S Y M M A.

- 1 Excommunicati sunt ipso iure, qui per simoniam iustitiam, gratiamue obtinere uoluntur; quæ regula, quousque pateat, declaratur.
- 2 Familiares Curie, qui dicuntur.
- 3 Episcopi simoniam hanc etiam committentes, Bullæque offendentes excommunicati sunt.
- 4 Curantes sibi mandatum dari ad iustitiam, gratiamue impetrandam precio interueniente, pactione, excommunicati sunt.
- 5 Quærentes donis, & pollicitationibus eorum gratiā, qui apud eos ualent, ad quos iustitiam, gratiamque facere pertinet, excommunicati sunt.
- 6 Fingentes se dedisse precium, munerue ijs, qui gratia ualent apud eos, ad quos pertinet gratiam, iustitiamque facere, excommunicati sunt.
- 7 Consilium, auxilium, fauoremque ad hæc præstantes excommunicati sunt.
- 8 Non denunciante, qui simoniam hanc committunt, ipso facto excommunicati sunt.
- 9 Absolutio excommunicationis huius Romano Pontif. reservata est.
- 10 Acceptum ob hanc simoniam, & contra hanc Bullā, inter pauperes distribuendum est.
- 11 Anathemate predicti obligati quoque sunt.

S. I.

Pœnas nobis explicandas proposuimus, quæ in eos inferuntur, quibusque ij puniuntur, qui in Romana Curia simoniam committunt. Et quoniam nouem sunt, ideo tres hic, reliquas in seq. explicabimus.

1 Primum igitur est ipso facto excommunicati sunt, qui iustitiam, gratiamue per simoniā in Romana Curia habere conantur, ut habetur in proposita Bulla in initio.

Hæc autem pœna multis modis amplificatur. Nam primo respectu habito ad personas eam committentes locum habet in quocunque personarū genere; siue enim clerici, siue religiosi, siue laici uiriusque sexus in hoc offenderint, in pœnam hanc incidunt, ut dicitur in ead. Bulla uersic. Anathematizauit omnes clericos.

Item vel familiares Curie sint, ut habetur in eod. uersic. (Familiares autem Curie dicuntur, qui ijs inseruiūt, qui in curia sunt, & cum ipsis assidue commorantur, arg. c. licet de priuileg. & c. si de uerb. signi. & Clem. vlt. de celebr. missi. & ut

dixit Rebuff. in ead. Prax. in regu. 3. cancell.) In curia eos esse interpretor, qui in Curia functionem aliquam exercent, & ob id non quoscunque accipio.

Tertio hac pœna afficiuntur, qui nec in Curia morantur, nec familiares Curie sunt, sed aliunde ad Curiam veniunt, & sunt, ut dicitur in eod. uersic. Siue undecunque alias. Si ergo, qui extra Curiam domicilium habent, ad eam proficiantur, & ibi simoniam hanc committant, hanc pœnam non effugient. Immo si per literas quis absens id agat, tantundem cenfeo, cum ob uerba, Undecunque alias; tum quod Ecclesia poluitur, & ab eo, qui extra Ecclesiam existens in Ecclesia existentem aut iacto lapide, aut ratione alia interficit, ut dixit Gloss. communiter recept. in ca. uenit. in uerb. Sanguinis de consecr. Eccl. vel alt. lib. 6. atque sic conclusit Nauarr. in explicatione dictæ Bullæ.

3 Atqui, et an Episcopi, & Cardinales constitutione hac comprehendantur? Quoad Episcopos uidebatur dicendum ipsos non comprehendere. Primum ob c. quia periculosum de sent. excomm. lib. 6. nam ibi suspensione, interdictoque non obligari Episcopos ait Romanus Pont. nisi Episcoporum expressa mentio habeatur; ergo & in casu nostro. Secundo facit c. inquisitores de hæret. lib. 6. nam, ut ibi dicitur, Si inquisitor à Papa delegetur, nisi speciatim contineatur in mandato, ut contra Episcopos inquirat, inquirere nequit.

Contrariam sententiā tamen, ut Episcopi constitutione hac comprehendantur, sequitur Gloss. in cit. extrauag. Bonifacii Octauii, in uerb. Clericos, & Nauarr. in Bulla Gregorij proposita. num. 10. uersic. Sexto not. Probatur autem hac ratione, quoniam proposita extrauag. omnes clericos afficit, ut dicitur in initio eius in uersic. Omnes clericos; ergo & Episcopos comprehendit, ex quo & ipsi clerici sunt, ut habetur in c. clericos. d. 2. r. & in ca. perlectis d. 25. qui enim omnes dicit, nemine excludit arg. c. si Romanorum. di. 19. & l. Iulianus. ff. de leg. 3. Hanc opinionem ego etiam sequor, quandoquidem constitutio hæc generalis est, & à Romano Pont. lata, cuius legibus omnes subiecti sunt, ut habetur in c. 1. & in c. si. de const. Non repugnant modo iura cit. idcirco enim suspensio, & interdictio non obligantur, quoniam speciatim hoc priuilegium illis concessum est, ergo in alijs secus; concessio enim unius alterius prohibitio est, arg. c. non ne de præsump. & l. cum prætor. ff. de iud. nā exceptis hæc pœnis quoad alias priuilegium ipsos non habere dixit Gloss. recept. communiter in cit. c. quia periculosum, in uerb. suspensionis. In hac igitur quæstione sic concludendum cenfeo.

Quoad Cardinales uero quæstionem hanc disputauit Nauarr. ibid. & contra Gloss. quæ habetur in Extrauag. eiusdem Bonifacii asseruit Cardinales in pœnas propositæ Bullæ non incidere.

4 Secundo loco est in excommunicationem hæc incidunt, qui mandatum sibi dari curant ad gratiam, iustitiamque impetrandam precio interueniente, pactione uel simili, ut habetur in cit. Bulla in

in vers. Sed hoc scelus adiunct. vers. Constitutio- nem prædictam.

5 Tertio ꝑ excommunicatione hac ipso facto obligatur, qui donis, & pollicitationibus eorum gratiam querunt, qui apud eos valent, ad quos iustitiam, gratiamque facere pertinet, vt dicitur in ead. Bulla, ibi, Alij alios iunct. eod. vers. Constitutionem.

6 Quarto ꝑ excommunicati etiam sunt, qui fingunt se precium, muneraue ijs dedisse, qui gratia apud eos valent, qui, vt proxime dixi, gratiam, iustitiamque facere habent, sicuti habetur in vers. Quidam etiam iunct. eod. vers. Constitutionem.

7 Quinto ꝑ hac eadem pœna afficiuntur ij, qui ad hæc faciendâ auxiliium, consilium, fauoremue præstant, vt habetur in ead. Bulla in vers. Dantes que alijs, & illis, &c. Qui tamen in pœnas non incidunt, si ad gratiam obtinendam hæc præstant, si gratia non obtineatur; & si ad paciscendum, ꝑ mittendumue, nisi promissio sequatur, ita Nauar. ibi. not. 30. num. 42. vers. Trigesimo, ibi Animaduertendum, & in conf. 11. in fine de sent. excom. lib. 6.

8 Sexto ꝑ excommunicati sunt hac excommunicatione, qui non denunciant eos, quos in hac culpa esse sciunt intra triduum Romano Pontif. vel alteri, per quem ad ipsum id fideliter deferatur, vt dicitur in vers. Illos etiam, qui intra triduum. Excipitur tamen, qui in curia non est: nam ad denunciandû hic non tenetur, vt dixit Syl. in verb. Excommunicatio 7. ca. 43. & Nauar. eod. not. 22. nu. 37. Idque iure merito; tum quod constitutio hæc pœnas graues infert, & ob id coarctanda est arg. c. in pœnis de reg. iur. lib. 6. & l. interpretatione. ff. de pœn. tum quod graue esset, & fieri non posset, vt qui quam longissime à curia abest, certiorum Romanum Pont. intra triduum faceret; at lex impossibile præcipere non debet, argu. c. erit autem lex di. 4. Secundo excipit Nauar. vt scilicet intra triduum quis denunciare nõ teneatur, si fraternam correctionem facere velit; quæ fraternam correctio qua ratione locum ibi habeat, non video: nam, si iam in culpa sunt, quod requirit hæc Bulla, quid correctio profit non video; ex quo iam in excommunicationem inciderunt ob dationem, promissionemue. Si vero nihil horum intercessit, sed tantum animus, ac propositû, non est opus denunciatione. Hi omnes ergo excommunicatione obligantur.

9 Verum ꝑ quis excommunicationis huius absolutionem tribuet? Romanus Põti. nam in ead. Bulla in vers. Ac decreuit, statuit, vt hic excommunicatus absolutionis beneficium non valeat obtinere absque speciali suo mandato; ergo sibi absolutionem Summus Pont. reseruauit, ex quo ꝑhibet, ne absolutio hæc tribuatur sine eius mandato; non enim eo opus esset, si reseruata ipsi absolutio non esset, arg. c. nuper de sent. excom. Speciale igitur mādaturum, articulo mortis excepto, hic postulabitur, & ob eam rem generalem facultatem absoluendi habens à castibus Romano Põtif. reseruatis, absoluere ab hoc casu non poterit,

ex quo speciale mandatum hic requiritur, arg. c. 1. de excep. lib. 6.

10 Immo, ꝑ qui quidpiam ob hanc causam accipit, absoluti non poterit, nisi in pauperes illud distribuat, vt dicitur in Bulla in vers. Sed nec quiscquam, & hæc secunda pœna est, quæ irrogatur. Et de hac excommunicationis pœna fatis.

11 Tertia ꝑ pœna est Anathema; Bonifacius Ostauius enim non solum excommunicauit Bullam hanc offendentes, sed etiam anathematizauit, vt refertur hic in principio; hoc autem Anathema, quod verbum sit, & quid significet abunde id de clarauit in Tract. de Cens. Tab. 2. c. 33. §. 1. vbi vero ponitur cum excommunicatione, vt hic, vbi dicitur excommunicauit, & anathematizauit maledictione significat, vt in prima parte Bullæ Cænar. Domini, cap. pen. id declarauit; Sed de his pœnis hæctenus, ad alias transeamus: id quod in seq. præstabimus.

S V M M A.

- 1 Nulla est gratia, iustitiæ per simoniam in Romana Curia impetrata.
- 2 Priuati ipso iure sunt beneficijs ecclesiasticis, quæ habebant, qui pro iustitia, gratiæ habenda in Romana Curia simoniam committunt.
- 3 Priuati sunt officijs Ecclesiasticis, quæ habent ipso facto, necnon secularibus, qui simoniam in prædictis committunt, in Romana Curia.
- 4 Infames perpetuo sunt ipso iure etiam.
- 5 Infames eandem simoniam committentes in Romana Curia ad beneficia, & officia, quib. priuati sunt; item & ad alia consequenda.
- 6 Ad arbitrium iudicis puniri quoque debent.

§. II.

Tres pœnas in Bullam hanc offendentes propositas vidimus; iam reliquas videamus. Quarta pœna igitur hæc est, ꝑ quod ipso iure iustitia, gratiæ contra Bullam hanc impetrata nulla sunt, vt dicitur in vers. Iustitiæ vero, siue gratiæ. Quare beneficiorum collationes, dispensationes, absolutiones, indulgentiæ, & alia huiusmodi obtenta nulla erunt.

2 Quinta pœna est beneficiorum Ecclesiasticorum priuatio, quæ prius habebantur; nam Bullam hanc offendentes iure ipso suis beneficiis priuati sunt, vt dicitur in vers. Quin etiã eos omnes. Vel igitur beneficium curam animarum habeant, vel non habeant, sed beneficium simplex, vel canonicatum, (hæc enim beneficii nomine comprehenduntur) ipso facto priuati eis sunt.

3 Sexta pœna est officij Ecclesiastici ipso iure priuatio, vel officium temporale, vel perpetuum sit. Si ergo Magister Sacri Palatii, si Rotæ Apostolicæ Auditores, si Aduocati concistoriales; alijue Bullam hanc offendant, suis officiis priuati sunt. Quæ diximus autem de officiis Ecclesiasticis, eadem de officiis secularibus sentimus; nam & ipsi statim priuati sunt, vt dicitur in eod. vers.

4 Septima pœna est Infamia perpetua; ꝑpetua enim

enim infames ipso facto sunt, vt dicitur in vers. Et præterea infamia: & quoniam à iure hæc inferitur, iuris infamia est.

5 Octaua pœna est inhabilitas; reddunt enim inhabiles ipso facto, ne possint beneficia, & officia habere, quibus priuati sunt, nec etiam alia, vt habet in vers. Ac inhabiles ad illa, & alia esse volumus. Ad illa, quibus priuati sunt: Ad alia scilicet, quæ non habebant: idque iure merito, nam, ex quo infames facti sunt, inhabiles quoque sunt redditi, vt dicitur in cap. infamibus, de regu. iur. lib. 6.

6 Postrema pœna est arbitraria, vt scilicet pro delicti grauitate puniatur, vt dicitur in vers. A quibus etiam, ꝑnt quæque res erit, tales pœnæ exigantur, quæ cæteris sunt exemplo. His igitur pœnis ipso iure afficiuntur, qui Bullam hanc offendunt. Atqui an in conscientia foro hæc pœnæ locum habeant? Hoc in sequ. explicabimus. Si illud adiderimus impunitatem consequi, qui criminis huius socios, denunciat, vt habetur in Bulla in fine.

S V M M A.

1 Pœna proposita an in foro conscientia locum habeant.

§. III.

Pœnas plures in eos inferri declarauimus, qui propositam Bullam offendunt, ꝑ modo (quod explicandum proxime nobis proposuimus) an in conscientia foro locum habeant, declaremus.

Quoad excommunicationem igitur, & anathema in conscientia foro ipsa locum habere DD. communiter cõcludunt, vt sentit Nauar. in ead. Bulla not. 26. num. 44. vers. An etiam in foro conscientia. Hanc opinionem ego etiam sequor; & hoc ob eam rationem, quod censura pure lata executionem secum ferunt, nec iudicis operam ad ipsas exequendas postulant, vt habetur in cap. pastoralis. §. verum. vers. Hos itaque, & ibi DD. communiter de appell. & Caiet. 2. 2. q. 62. art. 3. & Couar. in reg. peccatum. §. 8. num. 6. vers. Huc pertinet, & Dom. Sot. lib. 1. q. 6. de iust. & iur. qui pluribus hanc rem declarauit, & rationem aliam reddit. Non solum igitur in foro fori, verum etiã in foro conscientia excommunicatio hæc operatur. Quare, nisi quis absoluetur, sacramenta suscipere non poterit.

Quo ad restitutionem quoque eius, quod quis accepit, & in conscientia foro locum pœna hæc habebit; tum quod acceptum eius factum non est, sed in pauperes est distribuendum; tum quod Romanus Pontif. aperte cauit, ne absolueretur, nisi erogatio in pauperes fieret. Excipio tamen, vbi non posset: tunc enim & in conscientia foro excusatur, vt habetur in reg. impossibilitu de regu. iur. lib. 6. & vt Nauar. hic ait.

Quo ad nullitatem quoque actuum, sicut etiã quoad inhabilitatem sine dubitatione hæc pœnæ,

& in conscientia foro locum habebunt: lex enim potest actum nullum reddere, & inhabilem quæ facere ad aliquid, vt id pluribus asseruit Couarr. eod. numer. 6. & ob id si quid consequeretur, ad quod inhabilis factus est, nec in conscientia foro retinere illud poterit, vt id exemplis declarauit Couar. eod.

Quoad priuationes denique tam beneficiorum, quam officiorum, quibus constitutio hæc ipso iure priuat, quoniam executionem ipsa non facit, & graue nimis esset, quem contra se executionem huiusmodi facere; (abhorret enim natura quem se suis rebus spoliare) ob eã rem in foro conscientia ad ea beneficia, officiaque omittenda quis non cogitur, atque sic dixit Nauar. in ead. Bulla not. 26. nu. 44. vers. Secundo: etenim in foro conscientia pœna à iure imposita non debetur ante iudicis sententiam, vt dixit Glo. communiter recep. in c. fraternitas. 12. q. 2. & Couar. in eod. §. 8. nu. 6. vers. Quod de lege pœnali dicitur, & Domin. Sot. ibid. & facit c. cum secundum leges. §. si. de hæret. lib. 6. Et hæc sunt, quæ de hac constitutione explicanda censuimus, quæque ad rem nostrã pertinere putauimus: iam de pœnis simoniæ confidentialis agamus, quod in seq. præstabimus.

De pœnis eorum, quæ simoniam confidentialem, seu confidentialia committunt. Cap. XXII.

S V M M A.

- 1 Bulla Pij IIII. de confidentiali simonia.
- 2 Bulla Pij V. de confidentiali simonia.

Ona à nobis antea. explicata locum habent, vbi simplex simonia commissa est: hæc vero, quas modo explicabimus, locum sibi vindicant, vbi quis simoniam confidentialem commisit. Verum quod simonia

hæc simonia species quadam est, ob eam rem, quo eius cognitionem absolutam magis habeamus, de ipsa hæc cõtemplabimur. Primum quid sit. Deinde quamobrem introducta. Tertio quãdo interuenisse existimetur. Quarto qua ratione probetur. Quinto qua pœna feriat. Sexto apud quos iudices agatur. Postremo qua ratione ab alia simonia differat. Hæc sunt, quæ contemplan da hic nobis proponimus. Verum, quod hæc omnia, quæ huc afferemus, depromuntur ex Bulla Pij IIII. incip. Romanum Pontificem lata anno Domini 1564. Decimo septimo Kalen. Nouẽbr. Pont. sui anno Quinto, & ex Bulla Pij V. incip. In tolerabilis multorum lata anno Domini 1569. Kalen. Iun. Pontif. sui anno Quarto; ob eam rem eas Bullas huc inserendas curauimus. Bulla igitur Pij IIII. Hæc est. ꝑ

Contra quoscumque in confidentiam recipientes, vel reuinentes Ecclesias, & beneficia Ecclesiastica.

Pius Episcopus seruus seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam. Romanum Pontificem in excelsa militantis Ecclesie specula constitutum, vigilans mentis oculos, non solum in absentium extendere, sed potissimum in presentium, domesticorumque fratrum, & filiorum suorum mores diligenter perscrutandos, aliquando reflectere, ac eos, praesertim quos in Apostolica sollicitudinis partem auocauit altissimus, ne dum ab omni passionis illicitae contagione, verum etiam ab eius omnimoda suspitione, vacuos, & immunes conservare decet, ut qui ceteros illustris officij sublimitate antecellunt, eosdem praesertim illa morum integritate praestare dignoscantur. Sane licet dudum, cum certam simoniachae prauitatis speciem, quam beneficiorum confidentiam vocant, etiam Roman. Cur. atque adeo in sacrum ven. fratrum nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium collegium, quasi per cuniculos irrepisset, ac nonnullos ex ipsis fratribus, nimia quadam facilitate, seu potius importunis amicorum familiariumque precibus adductos, beneficia Ecclesiastica in confidentiam huiusmodi recepisset, & frequenter recipere intelleximus, hanc illicitam beneficentiam exercendam, seu amicitiae colendae viam, a tanto saltem Collegio prorsus eliminare cupientes, eosdem fratres in Concistorio nostro secreto, non semel admonuerimus, huic aliena beneficia custodiendi modo ne adhaererent, ne illa hoc pacto acciperent, utque sic recepta admitterent: nihilominus nuper ad aures nostras peruenit eorum aliquos, monitionis nostrae immo potius timet oblitos, ea qua custodienda receperant beneficia, nondum tamen dimisisset. Et insuper illos, & nonnullos alios, etiam Patriarchas, Archiepiscopos, & alios Episcopos, ac etiam Cameram Apostolicam Clericos, Ecclesias, Monasteria, dignitates, & alia beneficia huiusmodi, in sui fauorem resignata, cessa, vel alias dimissa acceperant, aut de illis per obitum, vel alias vacantibus, a nobis, & praedecessoribus nostris, seu etiam ab ordinarijs, & alijs inferioribus collatoribus, etiam ad patronorum praesentationem, ad alterius commodum sibi prouideri obtinuisse, illaque, ac etiam alia aliter vacantia, sibi in titulum, commendam, vel administrationem, aut alius dicta auctoritate concessa, quandoque in resignantium, vel cedentium, seu etiam aliorum fauorem cessisse, vel alias dimisisset. Ac sibi propterea pensiones annuas, ac fructus, redditus, & proventus Ecclesiarum, Monasteriorum, dignitatum, & aliorum beneficiorum huiusmodi, in toto, vel in parte, etiam aliquando cum facultate illas, & illos transferendi, ac etiam collationem, provisionem, praesentationem, & aliam dispositionem beneficiorum Ecclesiasticorum ad eorundem Ecclesiarum, Monasteriorum, & dignitatum Praelatos pro tempore existentes, ac alios huiusmodi beneficia pro tempore obtinentes pertinentium,

nec non regressus, siue accessus, & ingressus ad Ecclesias, etiam Cathedralis, Monasteria, ac alia diuersa beneficia Ecclesiastica, sibi reservari procurasse, & obtinuisse, ad hoc videlicet, ut confidentes sic decimarum Apostolicarum, vel communis dictae Camerae debitorum, solutionem eludant, integrisque beneficiorum, etiam in mensibus Apostolicis vacantium, aut alias dispositioni sedis Apostolicae generaliter referuatorum collationibus, ac interdum, ut beneficia ipsa, tempore procedente, in aliquorum tunc forsitan de iure inhabilium, & incapacium, vel nodum adhuc natorum fauorem, cedantur, seu resignentur, vel ut personae inhabiles, & incapaces huiusmodi, etiam laici pensionibus, ac fructibus, redditibus, & proventibus Ecclesiasticis fruatur, & gaudeant, seu potius illis, & facultate transferendi praedicta abutantur, in animarum suarum periculum, & perniciosum exemplum. Quare nos hanc Cardinalium eorundem in monitionibus nostris parendo incuriam, & tam illorum, quam ceterorum Praelatorum, & clericorum, ac aliorum quorumcunque indignam fallaciam conniuentibus oculis diutius minime dissimulandam, sed huic errori, ne radices altius agat, occurrentum tandem esse censes. Et quoniam hanc ipsorum, qui monitioni nostrae non parentes, beneficia huiusmodi in confidentiam, ut praefertur, retinuerunt, & fructus ex eis indebite, vel percipiendos, vel per alios nomine suo, etiam per simulatas illorum locationes, & fictas de receptis quietantias, ac donationes, & remissiones percipi sinendo, grauiter exceperunt Cardinalium metam, potius ex immoderata, & inordinata indulgentia, quam aliquo praecceptorum nostrorum spreto processisse facile reputamus. Idcirco omnes, & singulas Ecclesias, etiam metropolitanas, & alias Cathedralis, & monasteria etiam concistorialia, prioratus, praeposuras, praepositarum, dignitates etiam maiores, & principales, etiam conuentuales, personatus administrationes, & officia, ceteraque beneficia ecclesiastica cum cura, & sine cura, secularia, & quorumuis ordinum, regularia etiam de iure patronatus, etiam laicorum, etiam nobilium, & illustrium, etiam ex fundatione, & dotatione existentia, per eundem Romanam Ecclesiam Episcopos Cardinales, & quoscunque alios etiam Patriarchas, Archiepiscopos, & alios Episcopos, ac etiam eiusdem Camerae Clericos, in titulum, commendam, vel administrationem, aut alias in huiusmodi confidentiam iure prohibitam cuiusvis personae, ut praefertur, contemplatione, vel intuitu, quouis modo recepta, illorum liberam collationem, & dispositionem nobis, & sedi Apostolicae harum serie referuentes, ipso iure a die receptionis eorundem vacauisse, & vacare; ac fructuum, & pensionum reservationes, ac facultates transferendi, & collationis beneficiorum concessiones, eis, ut praemittitur factas, ac regressus, siue accessus, & ingressus concessos huiusmodi cessare, & cessare, ac extinctos esse, Et eosdem Cardinales, seu quosvis alios a prima die receptionis

receptionis beneficiorum huiusmodi, citra fructus, redditus, & proventus earundem Ecclesiarum, monasteriorum, dignitatum, & aliorum beneficiorum, ac pensiones praedictas indebite percipere, suosque facere non potuisse, neque debuissent, sed illos omnes, & singulos ad cameram eandem deuolutos fuisse, & esse, illique deberi, ac ipsos Cardinales, & alios, ad quorum manus quomodolibet peruenerunt, & eorum haeredes, ad integram illorum restitutionem in vtroque foro teneri, & ad id opportunis iuris remedijs compelli debere auctoritate apostolica, tenore praesentium decernimus, & declaramus. Et insuper vniuersis, & singulis tam eiusdem Rom. Ecclesiae Cardinalibus, etiam Episcopis, quam praelatis, & clericis, & alijs praedictis, praesentibus, & futuris, ne deinceps vlllo vnquam tempore aliquas Ecclesias, monasteria, dignitates, vel alia beneficia, etiam de dicto iure patronatus uti praefertur existentia, aut fructus, vel pensiones, aut regressus, seu accessus in confidentiam praedictam, aut ad effectum reservationum huiusmodi sibi postmodum cedentibus procurandarum, perciperant, Cardinalibus videlicet, & alijs praelatis huiusmodi, in virtute Sanctae obedientiae, & sub interdicti ingressus Ecclesiae, reliquis vero sub maioris excommunicationis latae sententiae poena, per contrafacientes eo ipso incurrendam, a qua nisi a nobis, aut Romano Pont. pro tempore existente, praeterquam in mortis articulo constituti, absolui nequeant, districte inhiabemus. Ac quascunque collationes, provisiones, praesentationes, commendas, reservationes, facultates etiam transferendi, ac regrediendi, siue accedendi, & ingrediendi, ac alias dispositiones de ecclesijs, monasterijs, dignitatibus, & alijs beneficijs, eorumque fructibus, & beneficiorum collationibus per nos, & alios Rom. Pontifices successores nostros, etiam motu proprio, seu concistorialiter, aut etiam per ordinarios, & alios inferiores collatores, etiam ad patronorum eorundem praesentationem, & alias quomodolibet cum interuentu confidentiae huiusmodi, expresse, siue occulte, ac de iure praesumpto, & alias contra praemissa pro tempore factas, nullas, & inualidas, nullisque roboris, vel momenti fore, neque cuiquam suffragari, sed ecclesias, monasteria, dignitates, ac alia beneficia huiusmodi, ipso iure vacare, ac nostrae, & sedi Apostolicae dispositioni reservata, fructusque, & pensiones Camerae Apostolicae applicatos, ut praefertur esse, & censeri; Sicque in praemissis omnibus, & singulis, per quoscunque iudices, & commissarios, etiam ipsius Ecclesiae Rom. Cardinales, sublata eis quavis aliter interpretandi, & iudicandi facultate, etiam per praesumptiones, & coniecturas legitimas, & eorum arbitrio (cum alias confidentias huiusmodi in lucem erui, & probari non posse constet) procedendo, iudicari, & diffinire debere; Ac quicquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scietur, vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane similitur decernimus. Non obstantibus felicis memor. Bonifacii Papae Octauiani praedecessoris nostri

de vna, & concilii generalis de duabus dietis, ac alijs constitutionibus apostolicis, nec non collegii praefati iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus contrariis quibuscunque; Aut si alijs quibus communiter, vel diuisim ab eadem sit de indulgentum, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possunt per literas Apostolicas, non faciētes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Et ne quisquam vlllo vnquam tempore praesentium ignorantiam praetendere possit, volumus, & eadem auctoritate decernimus, quod ipse praesentes literae ad Basilicam Principis Apostolorum de Vrbe valuas, per aliquem ex Curforibus nostris, illarum copia ibi affixa, & dimissa, & etiam in Cancellaria Apostolica de more publicentur, ac in eisdem Cancellariae quinterno, ad maiorem partium illas in iudicio producere volentium, commoditatem describantur. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae reservationis, declarationis, inhibitionis, decreti, & voluntatis, infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se noverit incursum. Datū Romae apud sanctum Petrum, anno incarnationis Dominicae 1564. 17. Kalen. Nouemb. Pont. nostri anno Quarto.

Haec est Bulla Pii Quartij, iam Bulla Pii Quintij ponamus. †

De confidentijs beneficalibus, earumque casibus, praesumptionibus, & probationibus, & de penitentium beneficia in confidentiam.

Pius Episcopus seruus seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam. Intolerabilis multorum peruersitas qui sacrosanctas constitutiones nonis quotidie fraudibus eludere nituntur, saepe illarum auctores in necessitate adducit cautius prouidendi, quo pertinacium animi ab improbis conatibus grauiore sanctione propofita reprimantur. Bene quidem, & prouidenter felicis recordationis Pius Papa Quartus praedecessor noster ad tollendam fiduciarum mancipationis beneficiorum Ecclesiasticorum corruptellam, statuit, & decreuit, ut ipso iure vacarent Ecclesiae, Monasteria, ceteraque beneficia Ecclesiastica, in confidentiam a quibuscunque, etiam S. Rom. Ecclesiae Cardinalibus, cuiusvis personae contemplatione, vel intuitu recepta. liberam illorum dispositionem sibi, & Apostolicae sedi reservando; nec valerent ipsorum collationes, seu concessiones, nec fructuum, nec pensionum reservationes, nec facultates illas transferendi, nec regrediendi, seu accedendi ad ecclesias, monasteria, beneficia supra dicta, illaque recipientes fructus, pensiones, & alias res eorundem indebite perciperent, prohibens quibuscunque etiam sub censuris Ecclesiasticis, ne quid huiusmodi amplius auderent. Ac etiam decreuit omnes, & quascunque provisiones,

fiones, præfectiones, collationes, commendas, & alias dispositiones de ecclesijs, Monasterijs, & beneficijs; nec non reservationes fructuum, pensionum, rerum, & iurium, ac etiam transferendi, regrediendi, accedendi, & ingrediendi, aliasque facultates, siue per se, siue futuros Romanos Pont. etiam motu proprio, ac concistorialiter, siue etiã per ordinarios collatores, etiam ad patronorum præsentationem cum interuentu confidentiæ huiusmodi siue expresse, siue occulte, ac de iure præsumpto, & alias contra prædicta pro tempore factas nullius momenti fore, nec cuiquam suffragari, sed Ecclesias, Monasteria, & beneficia huiusmodi ipso iure vacare, ac prædictæ dispositioni seruata esse, sicque per quoscumq; etiam per præsumptiones, & coniecturas legitimas, & alias eorum arbitrio procedendo cum aliquo confidentias huiusmodi in lucem erui, & probari non posse constaret, iudicari, & diffiniri debere. Nec non irritum, & inane quicquid secus contingeret attentari, quemadmodum consecis super his literis suis plenius continetur. Verumtamen præter improbas multorum cupiditates prædicta, quæ ad purgandam hac pernicie Ecclesiam, & animarum salutem ab ipso prædecessore adita sunt, in multis deprehendimus viam aperuisse grauius delinquendi. Si quidem cum frequentibus plurimum querelis pridem concitati, quod iudices in causis huiusmodi confidentiarum expediendis remissiores essent, omnes & singulas causas ipsas vbicunque, & inter quoscumque motas ad nos aduocauissemus, ac omnimodam huiusmodi causarum præsentium, & futurarum, rerumque omnium ex ipsis resulantium cognitionem nobis, & successoribus nostris reseruauissemus, & super quibusdam coram nobis processum fuisset, variis inde, nec leuibus coniecturis intelleximus vitium quidem confidentiæ occulte irrepisse, sed plerisque causis præsumptiones, & coniecturas, quæ ad illud probandum deducuntur, minime sufficere eiusque rei causa plurimos, qui ante literarum prædictarum editionem huiusmodi confidentias exercebant, vbi cognouerunt obstructam veritatem propter difficultates probandi in iudicijs, confidentias ipsas contempta constitutione prædicta, Ecclesias, Monasteria, & beneficia sic recepta, vt prius retinere alios fructus, pensiones, & alias res accipere, alias eorum exemplo ad similia, & grauiora fidentius commoueri. Multi enim ipsa beneficia iure retinere nequeunt, alii ne cogantur ad sacros ordines ad residentiam, ad incedendum in habitu clericali, vt ad bellum proficiscantur, vt inimicos occidant, alii ut alieno nomine lites agant, aut defendant, alii propter crimina incapaces, quidam vt purgato delicto, vel absolutioe consecuta illa repetant: eadem in alios deponunt, & in plerisque fructus ipsorum, aut eis ministrantur, aut quibus ipsi statuunt, sæpe laicis, & inhabilibus, plerique vel senes, vel infirmi, vt beneficia in domibus suis perpetuent, illa renunciant, & renunciant in alios, qui vel profanam familiam cedentium de fructibus Ecclesiasticis a-

lant, vel illa etiamnum infantibus, aut nascituris afferunt, facto interdum circuitu retrocessionis cum reservatione fructuum, & aliarum rerum, aut accessu præsertim ab illis qui præstandorum iurium Camera Apost. sunt immunes, alii, aut in capaces, aut alijs beneficijs onusti, aut Ecclesiastico ordini se se emancipare refugientes, aut meretricia beneficia ecclesiastica alijs conferenda procurant, vt de illis postmodum ad libitum suum disponatur, fructus etiam percipientes illorum. Ad hæc plerique ordinarii, & alii collatores, ac etiam patroni laici curant deponenda beneficia, vt fructus, seu pensiones capiant eorundem, alijsue faciunt ministrari. Alia autem per multa eiusdemmodi admittuntur, quibus immaculata rerum diuina puritas impie violatur, disciplina ecclesiastica neruus dirumpitur, & imminens patitur exitium animarum. Quare nos volentes periculosum talium audaciã noui iuris subsidio cohibere præsentium auctoritate statuimus, vt si quis quacumque auctoritate ecclesiam, vel Monasterium, aut aliud beneficium ecclesiasticum, qualecunque ex resignatione, vel cessione cuiuscumque personæ simpliciter, aut cum circuitu retrocessionis cum regressu, vel accessu etiam sola dimittentis intentione receperit, vt illa, vel illud etiã in euentum regressus, vel accessus, eidem dimittenti, vel alteri postea conferatur, aut illius fructus, vel eorum pars alii, vel alii concedantur, vel pensiones soluantur, ex eisdem hæc confidentia censetur. Itidem si ordinarius, vel alius collator contulerit ante hæc, aut conferat in futurum beneficium ecclesiasticum quouis modo vacans ea conditione tacita, vel expressa, vt postea in alteram pro arbitrio collatoris, seu alterius cuiuscumque contrariis communis ordinationem disponatur, siue vt de eo pronisus fructus illius, vel partem ad utilitatem, vel libitum conferentis, vel decedentis, aut alterius reliquat, & remittat, seu pensionem illi, vel illis quem, vel quos idem collator, aut cedens, vel alius per se, vel alium scripto, aut verbo iusserit, seu significauerit, persoluat, & pariter si patrono etiam laico, vel alteri præsentatori, seu electori contigerit, aut contingat id fieri. Ad hæc si Clericus prædictæ Camera, aut Cardinalis, aut alius a solutione iurium ipsius Camera, vel etiã Cancellaria apostolicæ exemptus post resignationem, vel cessionem alicuius extranei de Ecclesia, Monasterio, vel alio beneficio Ecclesiastico in se apostolica, vel alia auctoritate factam & admittam illam, vel illud etiam consecis literis apostolicis, & possessione apprehensa in eundem resignantem, vel cedentem, modo spatium interiecto veluti duorum, aut trium mensium retrocesserit, aut retrocedat in futurum, & ex illa retrocessione fructus Ecclesie, seu Monasterii, aut beneficii, vel eorum pars, seu pensio, seu quid aliud super illis reseruat, aut regressus, seu accessus, & ingressus ad illam, vel illud ipsi clerico, vel Cardinali, aut alii exempto sit, fueritue concessus. Postremo si quis crimine aliquo absolutus, aut cum quo super irregularitate dispensatum est, denuo

repperit

repperit quacumq; auctoritate Ecclesiam, Monasterium, vel aliud beneficium Ecclesiasticum, quod ante, vel post commissum delictum, aut contra eam irregularitatem dimiserit, in quibus horum casuum confidentiæ prauitas sit contracta, casusque huiusmodi literis prædictis comprehendantur, ac si illis speciatim expressi fuissent, licet ipsum confidentiæ crimen alterius tantum partis conscientia sit admissum. Ad probandum vero plene confidentiarum abusus inter alias etiam hæc præsumptiones, & coniecturæ habeantur legitime; Videlicet, si quis post cessam ab se Ecclesia, vel monasterium, aut beneficium, & publicatè resignationem, seu cessionem, captam; a successore possessionem se se in illa, vel illo, seu rebus illius per se, vel alium, seu alios de facto ingesserit, aut fructus perceperit, aut quicquid successor illi, vel eius propinquus ipsos, aut partem aliquam remisit eorundem. Si recipiens beneficium constituerit, dimittentem, vel eius parentes, aut propinquos procuratores, ad percipiendum, vel locandum fructus beneficii dimissit, & illi, vel illis de fructibus perceperit, aut percipiendis donationem fecerit. Si vel sola procuratorum depositione, vel libris rationibus mensurarium ex parte dimittentis exeditio, quæ personam recipientis concernit, prosequuta sit, simulq; expensæ pro ea necessaria ab illo factæ fuerint. Denique, si quis pro cessione alii cui facta quacumq; auctoritate de beneficio ecclesiastico per se, vel alium, seu alios intercesserit, vel alias in negotio cessionis se se immiscuerit nequomodo, deinde aliquid de fructibus talis beneficii de facto et per manus possessoris, ac et simplicis donationis titulo perceperit, seu de illo postmodum ad voluntatem intercessoris fuerit dispositum quandocumq;. Testes autem de quaque singulari singulas probare valeant præsumptiones, & coniecturæ, pluresq; huiusmodi præsumptiones, & coniecturæ plenam probationem faciant in prædictis. Ceteri criminosi, & ceteri omnes, qui ad perhibendum in casibus simoniæ testimonium recipi possunt, ad prædicta omnia admittantur. Sed ne quisquam et vana fiducia fretus non intendendi contra se iudicium in crimine perseueret, vt quæ hoc malum grauioris censura stimulo vsquequaque prohibeatur oēs & singulos, qui hucusq; ecclesias, monasteria, beneficia, fructus, pensiones, aliasue res intercedente hoc confidente vitio receperunt, ac retinent, nisi statim ad se reuertant, & recipiscetes sceleri admissione sibi, pœpexerint, & qui quid tale admiserint in futurum et omnibus, & singulis alijs Ecclesijs, monasterijs, dignitatibus, administrationibus, officijs, & beneficijs obtentis, quæ pariter sub dicta reservatione comprehendendi volumus, nec non fructibus, pensionibus, & alijs rebus Ecclesiasticis, ac etiam Rom. Curie, & alijs officijs temporalibus, præsentium auctoritate priuamus, & ad futura inhabiles decernimus, & in iuris subsidium excoicationis sententia innodamus, a qua nullus, nisi in mortis articulo constitutus, ab alio, quam a Romano Pont. absolutionis beneficii valeat obtinere. Nos enim ad-

uocatione causarum huiusmodi, & reservatione cognitionis illarum, rerumque omnium inde emergentium nobis, & prædictis successoribus, vt prædictum est facta (causis illis duntaxat exceptis, quæ iam coram nobis pendere noscuntur: ac etiam iis, quæ ratione Ecclesiarum, & monasteriorum, quorum dispositio in concistorio fieri consuevit aut debet, itemque contra ordinarios, collatores, Episcopos, & alios superiores prelatos, et Cardinales haberi contigerit, vt iã alijs nostris literis statutum est audiendis, decidendis, & terminandis, harum serie prorsus relaxata, decernimus ita deinceps quoscumq; iudices ordinarios, delegatos, et causarum Palatii apostolici Auditores, ac prædictæ Romanæ Ecclesie Cardinales, sublata eis, & ipsorum cuiusque; quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, vbiq; iudicari, interpretari, & diffiniri debere, nec non irritum, & inane quicquid secus in prædictis per quoscumq; quauis auctoritate, cieter, vel ignoranter contigerit attentari. Quo circa oibus locorum ordinarijs districtius iniungimus, vt in suis quisque; Ecclesijs, Ciuitatibus, Diocesis, & locis et exemptis, ad prædicta studiosè attendant, & quatenus illis relaxauimus, in delinquentes seuerè animaduertant, si diuinæ Maiestatis iudicium, dictaque; sedis censuram voluerint euitare. In ceteris vero causis, & negocijs (nobis, & prædictis successoribus exceptis) eisdem locorum ordinarijs præsentium auctoritate delegamus, vt gratia, & fauore postpositis, p se quisque; cui venerit vsus, contra prædictos oēs sub ipsa exceptione comprehensos diligenter inquirent, suoque inquisitiones oēs sigillo, ob signatas ad prædictam Sedem primò transferant, vt nos, & prædicti successores in causis huiusmodi procedentes, quod iussu fuerit decernamus. Nos, n. singulis ordinarijs, & delegatis, alijsque; personis quibuscumque; ne prædictorum executionem quoquo modo impediât, vel alias in illis sese interponant, et per simile edictum inhibendi, eosdemque; ac alios contraditores, & rebelles quoscumque; per censuras, & penas Ecclesiasticas, ac oia alia iuris, & facti remedia oportuna compellendi, auxilium brachij secularis, quocumque; opus erit inuocandi, ceteraque; in prædictis oibus, & singulis necessaria faciendi, & exequendi, plenè, & liberè tenore præsentium concedimus facultatè. Non obstantibus, felicis memorie Bonifacii Papæ Octauij prædecessoris nostri de vna, & in Concilio generali edita de duabus dietis, alijsque; Apostolicis constitutionibus, & ordinationibus, quodque; Episcopis, Collatoribus, & Prelatis prædictis, et Cardinalibus, vel quibus alijs ceter, vel diuini a prædicta sit Sede indultum, vel in postero indulgeri contingat, quod interdicti, suspensi, vel excoicari, aut contra indulta huiusmodi ad iudicium trahi non possint per literas Apostolicas non faciètes plenè, & expressam, & ad verbum de indulto huiusmodi mentionem, & quibuslibet alijs priuilegijs, indulgentijs, & literis Apostolicis, generalibus, vel specialibus, quorūcunque tenorū existat, per quæ præsentibus, non expressa, aut in totum non inserta effectus præsentium, aut attributæ prædictis ordinarijs iurisdictionis explicatio, seu exercitium, vel executio impediri valeat quocumque;

H

vel

vel differri, & de qb. quorūq; totis tenorib. habē da sit in nostris literis mentio specialis, ceterisq; contrarijs quibuscūque. Literis prædecessoris hu iusmodi nihilominus in suo robore duraturis. Volumus autem vt præsentium exempla, etiā im pressa edātur, eaque Notarii publici manu, & cu iuscunq; Curia Ecclesiastica, eiusue Prælati sigillo obfirmata, eandem illam profusū fidem in iudicio, & extra vbiq; locorum faciant, quam ipse præsentis facerent, si essent exhibitæ, vel ostē se. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ priuationis, statuti, decreti, inno dationis, inunctionis, delegationis, concessio nis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præ sumperit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorū eius se no uerit incursum. Dat. Romæ apud Sanctum Pe trum anno Incarnationis Dominicæ, 1569. Kal. Iunii, Pontificatus nostri anno quarto.

His propositis Bullis; iam quid simonia confi dentialis sit, quod primo loco faciendū nobis p osumus ponamus; id quod in seq. p̄stabitur.

S V M M A.

- 1 Simonia confidentialis quid sit.
- 2 Simonia confidentialis in beneficijs ecclesiasticis lo cum tantum habet.
- 3 Simonia confidentialis fit tantum, ubi pactum aut ta citum, aut expressum interuenit.
- 4 Simoniam confidentialem non committit, qui benefi cium in fauorem alicuius renunciat hac intentione in mente tantum retenta, vt illud postea renunciet in fauorem sui amici.
- 5 Simoniam non committit, qui libere in manu ordina rij beneficium renunciat proposito in mente reten to, vt fratri conferatur.
- 6 Simoniam non committit, qui beneficium alicui con ferendum curat, sperans illud idem sibi renunciatū sibi ab eodem.
- 7 Simonia confidentialis tunc committitur, ubi conue nitur, vt beneficium ei resignetur, qui illud conferē dum curauit, contulitque, aut cui ipse voluerit.
- 8 Simonia confidentialis committitur, si resignās bene ficium referuat pensionem, fructus, eorumue par tem alteri.

S. I.

Proposuius Bullas, & constitutiones, qui bus simonia confidentialis punitur, iā quid simonia hæc sit, vt sumus polliciti, ponam⁹.

1 Simonia confidentialis est simonia, qua quis be neficium ecclesiasticum aut conferendo cuipiā, aut in eius fauorem resignando, aut ad illud eun dem præsentando, eligendoue, aut aliquid prædi ctorum, vt fiat curando conuenit, aut pacificatur tacito, expresseue cum eo, qui beneficiū illud ha biturus est, vt illud idem beneficium aut sibi, aut alteri resignet; vel pensionem ex eo, fructus eorū ue partem eius alteri præstet. Hæc descriptio ex propositis Bullis colligitur, vt videbimus; iā eius singulas partes explicemus.

Dixi ergo primum Simonia, quo significetur esse simoniæ generis speciem; nam omnis simo nia confidentialis est simonia; non autem è con trario omnis simonia est confidentialis. Simoniā autem esse hinc conuincitur, quoniam Ecclesia stica beneficia pure, & sine conditione, ac pacto conferri, ac resignari debent, vt habetur in ca. si. & ibi Gloss. ac DD. de pact. hic vero sub pacto, & conditione, ac modo conferuntur, ac resignantur.

2 Dixi, Quia quis beneficium Ecclesiasticum; t tum quo significetur, quæ simoniæ huius materia sit, quæ est beneficia ecclesiastica; non enim in alijs spiritualibus locum habet, vt habetur in cit. Bullis, etsi quæcūque ecclesiastica beneficia hæc sint, aut maiora, minoraue; aut curam animarum habentia, non habentia; aut secularia, regula riarue, nihil interest; in omnib. enim simonia hæc per propositas Bullas prohibetur, vt in Bulla Pii Quarti, ibi, Idcirco omnes, & singulas Ecclesias, & in Bulla Pii V. in principio. Tum quo separatur à simplici simonia, quæ in omnibus spiritualibus committitur, vt videbimus.

Dixi, aut conferendo cuipiam, aut in eius fauorem resignando, aut ad illud eundem præsentan do, eligendoue, aut aliquid prædictorum, vt fiat curando; dixi inquam hæc, quo significetur, qua cunq; ratione beneficium cuipiam conferatur, simoniam hanc locum habere posse, & a quocūq; que, vt habetur in Bulla Pii V. in vers. Quare cum seq. nam beneficium conferitur, vel per collatio nem, vel per institutionem, quæ duo fiunt, vel per resignationem, præsentationem, electionem, no minationemue.

Dixi, Conuenit, aut pacificatur tacito, expresse ue; &c. t quo significetur simoniam hanc non cō mitti, ubi pactum, conuentioe expressa, ta citaue nō interuenit; sic enim habetur in Bulla Pii V. vers. Item, si ordinarius, ibi, Conuentione taci ta, vel expressa. t Non igitur simoniam hanc com mittit, immo nec aliam, qui in Episcopi manu be neficium renunciat, confidens Episcopum illud suo fratri collaturum esse, qui dignus est, vt dixit Nauar. in Man. c. 23. num. 109. vers. Ad duodeci mum, & vers. Tum quia hoc consequitur, & vers. Sexto; & in consil. 15. & in consil. 17. de simon. lib. 5. etenim pactum non interuenit, nec cōuentio,

6 sed sola spes, quam quis habet. t Nō itidem simo niam committit, qui renunciat beneficium in fa uorem alicuius, hoc proposito in mente tamen reten to, vt deinceps illud renunciet in fauorem sui amici, vt sensit Glos. in c. ordinationes. 1. q. 1. nā nec hic pactio vlla interuenit, sed solum spes gra titudinis, quam obrem etiā fit, vt ei, qui de se be nemeritus est, modo alias dignus sit, beneficium conferre quis possit, vt dixit Nauar. in consil. 19. de simon. lib. 5. t Non denique simoniam com mittit, qui curat al. cui beneficium conferendū, esto speret eum erga se, suosque gratum futurū, immo illud idem beneficium aliquando in sui fauorem renunciaturum: vt in simili consuluit Nauar. in consil. 80. eod. de simonia. nam ait ibi quendam fratrem, simoniam hanc non com mississe,

mississe, qui beneficium fratri conferēdum cura uit sperans post aliquod tempus in sui fauorē ab ipso illud sibi renunciaturum. Quotiescunq; igitur pactio, nec tacita interuenit, simonia non committitur, immo nec peccatur; quandoquidem natura comparatur esse, vt ab iis, quibus ne fecimus, gratia nobis referatur, arg. l. si non for tem. §. libertus, iun. c. Gloss. ff. de cond. in deb.

Dixi, Vt illud beneficium, aut sibi, aut alteri re signet, t quo significetur primus modus, quo si monia hæc committitur, qui est, ubi quis pacto, hoc interueniente resignat, vt deinceps resigna rarius aliquando, & post aliquod tempus in fauorem ipsius resignantis, alteriusue idem benefi cium resignet: hac enim ratione simonia confi dentialis committitur, vt habetur in Bulla Pii V. vers. Quare nos volentes, ibi, Vt illa, vel illud, & c. Si ergo beneficium resignans pacificatur, vt deinceps beneficium illud idem sibi, alteriusue re signetur, simonia hæc committitur, atque sic dixit quoque Nauar. in consil. 33. num. 4. & in con sil. 76. num. 6. lib. 5. de simon. Hinc colligitur alia ratio, qua simonia hæc à simplici differt: nam in simplici non conuenitur, vt illud idem beneficiū resignetur, sed aliud quid sit, daturue pro benefi cij resignatione, & collatione arg. c. de hoc, & ca. ex diligenti de simo.

Dixi denique, Vel pensionem ex eo, fructus, eorumue partem eius, alteri præstet, ob eam ra tionem; t quoniam simonia hæc confidentialis quoad pensionem, fructusue præstandos ex eo beneficium, tunc committitur, ubi pactio, & con uentio interuenit, vt p̄sio, fructus, eorumue pars alteri præstetur; nam Bulla Pii Quinti, ubi de cō uentione fructuum agit, inquit, Aut illius fructus, vel eorum pars alij, vel aliis concedantur, vel pen siones soluantur: ergo simonia hæc non commit titur, sed simplex tantum simonia, si conferens, resignans, præsentansue ad beneficium, fructus, pensionemue sibi, & non alteri referuat, dictio enim illa, Alii significat quem diuersum ab ipso resignante, atque sic consuluit Nauar. in consil. 32. & in consil. 33. num. 4. & in consil. 76. num. 6. vers. Sexto de simon. Nec repugnat contrarium consuluisse in consil. 75. & 78. eod. nam ob eam rem id ab eo factum fuit, quoniam in Bulla Pii Quinti ab initio habebantur loco dictionum earum Alii, vel aliis, Illi, vel illis, & secundum eam lectionem, quæ videbatur inferre simoniam hæc committi à resignante, quamuis sibi fructus, pen sionemue referuaret, sic tunc consuluit. Verum, quod poitea impressiones eiusdem Bullæ habe re caperunt dictiones illas Alii, vel aliis, quibus significabatur simoniam confidentialem quoad fructus committi, ubi alij referuabantur, & non ipsi resignati, ob eam rem contrarium deinceps consuluit Nauar. vt vidimus, atque lectionem eam Alii, vel aliis vsu receptam esse testatur Ad ditio ad Nauar. in cit. consil. 78. quamobrem fit, vt confidentialis simonia non committatur, ubi quis fructus, pensionemue sibi, sed alteri refer uat ex beneficio, quod renunciauit. Et hic mo-

1 dus secundus est, quo simonia hæc in beneficio committitur. Quare simonia simplex erit, si quis beneficium renuncians pactioe fructus, pensio nemue sibi referuauit; confidentialis vero, ubi al teri, quamuis contrarium Bulla Pii Quarti suade re videatur in vers. Ac sibi propterea pensiones. dici tamen fortasse potest loqui Bullam in secun da resignatione, & non in prima. At si conuenia tur, vt beneficium resignatum deinceps resignetur, tunc nihil intererit, cui resignatio fiat: quan doquidem confidentialis simonia semper erit, vt supra vidimus; sed de definitione simoniæ huius satis; ad alterum, quod explicandum nobis pro posuimus, transeamus.

S V M M A.

- 1 Simonia confidentialis, vnde ortum habuerit, & ob quas causas introducta sit.
- 2 Simonia confidentialis vnde dista.

S. II.

Alterum, quod explicandum nobis propo suimus, est, vnde simonia hæc confidentialis ortum habuerit, & ob quas causas introdu cta sit. t Quoad hoc igitur, vt paucis me expediā, à tribus causis ortum habuit, vel ob tres causas introducta est.

Quarum prima est, ne annata soluerentur, & alia onera, quæ apostolica sedi debentur; resigna bantur enim beneficia in eorum fauorem, qui priuilegium habebant, ne ea onera subirent, quo deinceps resignatarii aliis resignarent, sicut cum resignatariis conuenerant, vt habetur in Bulla Pii Quarti, paulo post principium, & in Bulla Pii Quinti, vers. Multi enim ipsa beneficia, ibi, Præ fertim ab illis.

Alterca causa est, vt ii, qui tunc inhabiles, & incapaces beneficiorum erant, vel ob delictum, vel quod nondum nati essent, quando resignatione ho bar, ubi habiles, capacesque facti, ac nati essent, beneficia resignata haberent, vel fructus eorum perciperent; exempli gratia quis senex opulenti beneficium possidens, quod in sua familia remanere volebat, neminem habebat, sed filium fratris aut infantem, aut irregularem, aut ratio ne alia incapacem; quo igitur beneficium ad hūc perueniret, renunciabat hic beneficium in fauorem alicuius capax pacto intercedente, vt resignatarius in fauorem eius nepotis beneficiū resi gnaret, ubi habilis ad beneficium factus esset, vel fructuum partē interim redderet. Hæc igitur est secunda causa, quamobrem simonia confidentia lis hæc introducta fuit.

Postrema causa est, quamobrem simonia hæc introducta est, vt scilicet, qui beneficia haberent, ea sibi referuarent, nec amitterent, vel ob deli ctum ab ipsis commissum, vel committendum, vel ob incapacitatē, ob aliamue causam. Si ergo quis clericus beneficium ecclesiasticū habēs ho micidii, delictiue aliud commississet: si irregularis

factus, quamobrem beneficio priuari pertimescebat, ne eo priuaretur, in alterius fauorem illud resignabat, pacto hoc inito, vt post absolutio- nem habitam delicti, dispensationemque irregu- laritatis, illud idem beneficium ipsi restitueref. Si delictum itidem committere volebat, quam- obrem beneficio priuandus erat, eadem ratione beneficium resignabat. Si itidem beneficium cu- ram animarum habens intra annum sacerdos fieri, ordinis sacro initiari recusat, iuxta c. licet canon iunct. c. cum ex eo de elect. libr. 6. quo liberius viueret. Item, si in ecclesia residere nolle- bat, quod debetur, iuxta ca. ex gestis, & cap. quia non nulli de cler. non resid. & iuxta Trid. Synod. sess. 6. cap. 1. de reform. & sess. 7. ca. 2. & seq. & ca. 1. sess. 23. eod. Si clericalem habitum gerere respuebat, si ad bellum proficisci cupiebat; arma ferre; procuratoris, patroniue partes agere con- tra sacros canones, vt habetur in titul. ne cler. so- cul. negot. se immisc. & in tit. de cler. percus. & in tit. de postulando. Hic ergo in his casibus, & hu- iusmodi beneficium in alicuius fauorem resigna- bat pacto praedicto interueniente, vt posteaquam periculum amissionis euassisset, suasque libidi- nes expleuisset, beneficium suum recuperaret, at- que sic habetur in propositis Bullis, & praesertim in Bulla Pij V. versic. Multi enim ipsa beneficia. Haec igitur causae sunt, quamobrem simonia con- fidentialis introducta est.

- 2 Ex his colligitur, ¶ quamobrem simonia haec confidentialis dicta sit: nam quod resignans primo beneficium confidebat, eum in cuius fauorem beneficium resignauerat, seruaturum ea, que promiserat ob pactum inter ipsos initum, scilicet restitutum beneficium, aut sibi, aut alteri, aut fructus, eiusue partem, vt conuentum erat, ob eam rem confidentialis simonia appellata est; nullo enim alio iure eorum pacta, vt de re prohibita nitebantur. Sic enim & fideicommissa ob eam rem eo nomine sunt nominata, vt habetur in Instit. de fideicommiss. hered. in princip. & in §. fin. sed de his haecenus; ad alia transcamus.

S V M M A.

- 1 Simonia confidentialis quando interuenisse praesumatur.
- 2 Praesumptione vna probata, an simonia haec confidentialis probata sit.
- 3 Testes singulares an probent in hac simonia.

§. III.

¶ Quoad tertiam quaestionem, scilicet quan- do simonia haec confidentialis interuenisse praesumatur, ¶ varieg coniecturae censentur a Pio V. in eadem Bulla in vers. Quare nos volen- tes. Nam primo, vt ibidem habetur simonia haec confidentialis interuenisse existimatur, ac praesu- mitur, vbi quis beneficium accepit ex resignatio- ne, aliaue cessione aut simpliciter, aut cum cit- cuitu retrocessionis, vel regressus, vel accessus, vt deinceps illud resignanti, alteriue resignet ad ar-

bitrium ipsius resignantis. Vel fructuum par- tem, pensionemue ex eis alij, vel aliis praestet. Et haec praesumptio locum habet, esto sola dimitten- tis intentione beneficium receperit: nam si inter- tio haec probetur, in exteriori foro simonia haec interuenisse existimabitur, ita dixit Nauar. in Man. c. 23. num. 110. vers. Quinto not. ibi, Sexto, quod haec extrauagans.

¶ Quod autem supra diximus de regressu, & ac- cessu, differunt ea inter se; nam regressus est, vbi resignatio beneficium hoc pacto facta est, vt si prius moriatur is, cui beneficium est resignatum, ad resignantem beneficium reuertatur; & differt ab ingressu, qui fit, vbi is, cui beneficium collatum est, ante possessionem habitam cum eodem pacto resignat. Accessus vero est, vbi beneficium vn- confertur, vt deinceps illud alteri cedat, eximpli- gratia, Summus Pont. vult Episcopatum conferri infanti, sed quoniam ipse inhabilis est, alteri con- fert, vt ei infanti viro factio illud cedat, ita decla- rant Rebuff. in Prax. benefic. in titul. De regres- sibus.

Secundo simonia haec praesumitur, vbi benefi- cii collator hoc pacto tacito, expressoue cuiuspiam beneficium confert, vel vt deinceps recipiens in alterum pro arbitrio collatoris beneficium con- fert; vel vt fructus, eorumue partem eadem ratio- ne alteri tribuat, vel pensionem praestet, & eadem de patrono, & de eligente dicimus; secus ergo si sine pacto percipiantur: esto enim in exteriori fo- ro, simonia interuenisse praesumatur, in conscientia foro tamen secus est, ita sentit Nauar. in cōsi. 20. de simon. lib. 5. Haec autem praesumptio habe- tur in eadem Bulla in vers. Item si ordinarius.

Tertio praesumitur haec simonia, vbi exem- ptus a solutione iurium Curiae beneficium accep- tum per resignationem, cessionemue ab aliquo ei factam, etiam literis cōfectis, & possessione ap- prehenfa modico temporis spatio interiecto, vt trium mensium, vel duorum eidem, a quo est prius resignatum, vel cessum, beneficium resi- gnat, reseruat, aut fructibus, aut eorum parte, aut pensione, aut regressu, seu accessu, ingressuue ipsi, vel alteri, haec habetur in versic. Ad haec si cle- ricus. Quare hinc factum cenfeo, vt in Romana Curia, antequam beneficia conferantur, immo ante concursum beneficiorum, iusiurandum pre- beatur competitoribus, quo iurent se tunc ani- mum beneficium renunciandi non habere, ne scili- cet simonia haec committatur, & ne quis hoc ani- mo beneficium sibi conferendum curet, quo de- inceps alij resignet, retenta sibi pensione.

Quarto simonia haec praesumitur, vbi absolu- tus a delicto, vel irregularitate, beneficium iterum accipit, quod ante, postue delictum commissum, irregularitatemue renunciauit, haec in vers. Po- strimo eod.

Quinto praesumitur, etiam, vbi post beneficii resignatum, ac resignationem publicatam, cap- tamque a possessore possessionem, vel miscet se, aut per se, aut per alium in eo beneficio, aut fru- ctus percipit eiusdem, aut a successore ipsi, eiusue propin-

propinquis fructus, horumue pars remittitur, haec in vers. Ad probandum vero. Haec ratione committere simoniam volebat quidam, qui be- neficium resignare volens fructus pendentes sibi reseruare volebat, vnde consultus ego, an id fieri posset, respondi id non posse; & si contra fieret, si moniam committeri. Quare libere beneficium resi- gnauit. Hinc consultus Nauar. conf. 78. de simo. libr. 5. an Abbas, qui cesserat beneficii, posset de eius consensu, cui cessit, post possessionem ab eo habitam, Abbatiam cessam gerere, & administra- re; ob hanc praesumptionem respondit non posse in foro exteriori, secus autem in conscientia foro.

Sexto simonia praesumitur, vbi qui beneficii per resignationem accepit, constituit dimitten- tem, eiusue parces, ac propinquos, procuratores ad percipiendos, locadosue fructus beneficij di- missi; & eosdem fructus necessarias, percipiendos- ue elargitur. Haec in vers. Si recipiens beneficii.

Septimo praesumitur simonia haec, vbi benefi- cium resignans expeditionem, qua ad recipien- tem pertinet, simulque necessarias expensas pro ipsa expeditione facit. Haec in vers. Si vel sola pro- curatoris. Verum quid si e contrario, beneficium recipiens literas pensionis, quam beneficium ce- dens sibi reseruauit, expedit, an simoniam hanc commississe dicatur? Simoniam hanc commississe, sentit Nauar. in consil. 74. de simon. lib. 5. cuius opinio mihi non probatur, quandoquidem, vt vidimus, Bulla haec loquitur, vbi resignans be- neficium sumptus facit, non autem vbi benefi- cium recipiens: Simplex tamen simonia intercef- sisse existimabitur in hoc casu in foro exteriori, nisi de Romani Pont. auctoritate id fecerit; qua- uis, si sumptus factos cum pensione compensare deinceps vellet in foro conscientia secus esset, vt dixit Nauar. in eod. consil. & in hac simplici simo- nia eius opinio locum habebit.

Postremo praesumitur haec simonia, vbi is, qui per se, aliosue intercessit, rationeue alia se mi- scuit, vt beneficium concederetur; deinceps fru- ctus aliquos eius beneficij etiam donationis ritu- lo percipit, vel de voluntate intercessoris de eius beneficio disponitur. Haec in vers. Denique si quis. Hinc Nauar. eodem consil. 78. respondit eum, qui beneficium resignauit retenta pensio- ne, accipere fundum beneficij, & ex fructibus eiu- pensionem habere sine licentia Romani Pontif. non posse. Haec igitur coniecturae sunt, quibus si- monia haec praesumitur, & qua in Bulla Pij V. ha- bentur.

- 2 Atqui, ¶ an vna ex his praesumptionibus, con- iecturisque probata, simonia haec confidentialis probata erit? Item per quot, & quos testes proba- ri debet?

¶ Quoad primum breuiter concludo coniectu- ra vna ex dictis probata simoniam hanc proba- tam non censeri; tam quod sic statuit Pius Quin- tus in ead. Bulla; Testes autem de qua re singula- res, ait enim ibi, singulas probare valeant praes- umptiones, & coniecturas: pluresque huiusmo- di praesumptiones, & coniecturas plenam proba-

tionem faciant in praedictis. Haec ibi. Si ergo plu- res praesumptiones, & coniecturae plenam proba- tionem faciunt, ergo vna non facit. arg. l. cum pre- tor. ff. de iud. & cap. non ne, de praesumpt. Tum quod id dixit quoque Nauar. in Man. cap. 23. nu- me. 110. vers. Nota octauo. Contra sententiam hanc tamen facere videtur coniectura secunda supra proposita, vbi ordinarius pacto tacito, ex- pressoue beneficium conferet alicui, vt ad libi- tum de ipso disponere possit: nam coniectura haec probata sola, simonia probata videtur; ex quo si- monia committitur, vbi non pure, ac libere bene- ficium confertur, vt habetur in ca. fi. & ibi Gloss. de pact. Quare ego sententiam Nauar. sequor, vt scilicet in arbitrium iudicis collocatum id sit, an vna pluresue coniecturae plene probent arg. cap. de causis. §. 1. de off. deleg. & l. i. ff. de iur. delib. Nec repugnat, quod dixit Summus Pont. plures coniecturas plenam probationem facere; nam et- si hoc dixit, non tamen hoc negauit, quin & vna probaret: & de hoc satis.

3 Quoad secundum, ¶ etsi testes singulares non probant, vt habetur in ca. bonae. 1. de elect. & ibi Abb. pro regula, not. 7. vers. Secunda regula. ta- men in hoc casu probantur; sic enim statuit Pius V. in proposito vers. Si ergo vnus vnus, alter alte- ram ex illis coniecturis probet, probatio valebit. Immo ad testimonium ferendum in hac simo- nia & criminosa, sicut in simplici simonia, admit- tentur, ut habetur in ead. Bulla Pii V. Ceterum, ait enim ibi criminosa, & caeteri omnes, qui ad perhibendum in casibus simoniae testimonium recipi possunt, ad praedicta omnia admittantur. Haec ibi; de quibus tamen testibus infra suo loco agemus; & ex his soluta quaestio quarta est, quam nobis explicandam proposuimus: iam ad quin- tam veniamus.

S V M M A.

- 1 Poena, quibus simonia confidentialis puniatur, haec sunt.
- 2 Collationes beneficiorum, regressus, fructuum, pensio- numque reseruaciones ipso iure nulla sunt.
- 3 Fructus percepti ab huiusmodi beneficijs per simo- niam collatis, restituendi sunt.
- 4 Beneficijs, quae antea quis legitime obtinebat, ipso iure priuatus est.
- 5 Inhabilis simoniachus hic ipso iure fit ad beneficia in posterum acquirenda.
- 6 Cardinales, & alij Ecclesiae Antistes simoniam hanc committentes ipso iure ingressu Ecclesiae priuati sunt.
- 7 Excommunicati reliqui sunt.

§. IIII.

¶ Quoad quintam quaestionem, ¶ scilicet qua- poena simonia haec puniatur; paucis ut me expediam, multipliciter puniatur. ¶ Nam primo beneficiorum collationes, regressus, fru- ctuum reseruaciones, pensiones, & huiusmodi, nullae ipso iure sunt, ut habetur in cit. Bulla Pii Quarti in versic. Ac quascunque collationes, & Pii Quinti in versic. Sed ne quisquam, atque sic

dixit quoque Nauar. in Man. c. 23. num. 110. in vers. Secundo not. Id quod locum habet, esto ab vtraque parte executioni mandata non sit, & sic cōventionalis simonia sit; nam, ex quo nullas collationes esse ijdem Romani Pont. decernunt, expectandum non est, vt ab vtroque executioni mandetur, atque sic sensu Nauar. in Man. c. 23. num. 109. vers. Secundo not. vbi hac ratione peiorem esse simplici simonia inquit; nam ait, simul ac q̄s beneficium in confidentiam prædictam accipit, ipso iure collationem factam nullam esse, quod non fit in alia simonia conuentionali.

3 Secunda p̄na hæc est, q̄ quod fructus huiusmodi beneficiorum, quæ hac ratione collata sunt, in conscientie foro retineri nequeunt, vt habetur in Bulla Pij III. in vers. Et eisdem, sed Cameræ apostolicæ restituendi sunt, sicut eorum beneficiorum collatio Apostolicæ sedi reseruata est, vt dicitur in eod. vers. Ac quascunque. Quamobrem etiam fit, vt alia simonia simplici, cōventionali, realiq; peior sit; quandoquidem per ipsas non aufertur ordinario potestas beneficia conferendi per eas simonias, quod & notauit Nauar. eod. num. 110. vers. Tertio not. nouam.

Tertia p̄na illata per Pium V. in cit. Bulla in vers. Sed ne quisquam etiam vana fiducia, hæc est; q̄ nam, qui ante eius extrauag. beneficia per simoniam confidentialem acceperunt, vel pensiones, & huiusmodi, si statim, eius Bullæ notitia habita, illa non dimiserint, ipso iure, & alijs beneficiis, & officiis etiam temporalibus licet iure obtentis priuati sunt. Sicut etiam, & ii qui post eam Extrauag. beneficia huiusmodi ratione consecuti sunt. Gravior igitur simonia hæc ipsa simplici, cōventionali, & reali est: nam beneficiis alijs acquiris ipso iure priuatus quis non est, quod & not. Nauar. no. 110. vers. Not. decimo, & in consi. 50. de simon. lib. 5. Beneficia tamen iuste acquisita, esto prædicti ipso iure priuati sint, antequam per iudicem ipsis priuentur, ea vltro remittere nõ coguntur, ex quo p̄na hæc à lege iniusta est, quæ in conscientie foro ante iudicis sententiam non debetur, vt tradidit Gloss. communiter recep. in c. fraternitas. 1. 2. q. 2. quod est not. quandoquidē scrupulis animi liberat. At quid si quis hoc ignoraret? Vide Nauar. ibid.

5 Quarta p̄na hæc est, q̄ nam, qui simoniam hanc committunt, ad futura beneficia inhabiles ipso iure sunt, vt dicitur Pius V. in eod. vers. Sed ne quisquā, ibi, Et ad futura inhabiles decernimus, & Not. etiam Nauar. in eod. vers. Not. Decimo, & in cit. consi. 50. num. 2.

6 Quinta p̄na est, q̄ Interdictum in Cardinalibus: nam, si hanc simoniam committant ipso iure ingressu Ecclesiæ priuati sunt, sicut etiam alii Ecclesiæ Antistites, vt habetur in Bulla Pij III. in vers. Insuper vniuersis.

7 Postrema p̄na est excommunicatio, quæ et si per Bullam Pij III. eod. afficit eos tantum, qui Ecclesiæ Antistites non sunt, per Bullam tamen Pij V. in vers. Sed ne quisquā, ibi, Et in iuris subsidium, omnes complectitur, & absolutio eius

Romano Ponti. reseruata est. Et his p̄nis, scilicet interdicto, & excommunicatione afficitur, esto alias priuilegium habeant, quascunque ratione concessum, ne censuris irretiri possint, vt habetur in vtraque Bulla in vers. Non obstantibus; sed de hac itidem quæstione satis; ad aliam transeamus.

S V M M A.

- 1 Simonia confidentialis cognitio ad quem spectet.
- 2 Simonia confidentialis qua ratione à simplici simonia differat.

S. V.

1 Quoad sextam quæstionem, q̄ scilicet huiusmodi simonia cognitio ad quem spectet: eam sibi, successoribusque suis Pius V. reseruauit in Bulla incip. Licet fel. record. Pius Papæ III. la. ta. anno Domini 1568. die quinta mensis Ianuarii. Pont. sui anno Secundo; sicut etiam in eiusdem Bulla incip. Intolerabilis multorum; esto singularibus personis cognitionem huiusmodi aliquando mandauerit, vt habetur in Bulla incip. Cum sicut accepimus, & in alia incip. Cum alias omnes, & singulos casus eiusdem Pij V.

2 Quoad postremam quæstionem, q̄ scilicet qua ratione à simplici simonia cōmissa in beneficio differat, etsi ex dictis antea colligi potest, tamen paucis id perstringamus.

Primum igitur hæc simonia confidentialis in beneficiis ecclesiasticis tantum locum habet: simonia vero simplex in spiritualibus, omnibus, eiusue annexis, vt ex dictis constat.

Secundo in simonia hac id, quod datur, & accipitur est idem beneficium, vel quod habetur ex beneficio, vt fructus, & pensiones ex eo: nam vel paciscuntur inter se, vt idem beneficium restituitur, vel fructus, pensione ex eo præstetur, vt vidimus: at in simplici simonia non idem, neque ex eodem est, quod datur, aut accipitur; nam datur sapius, vel aliud spirituale, vel pecunia, vel pecunia æstimabile.

Tertio simonia hæc fit sub illa spe, & fiducia semper: at simplex non ita; nam simpliciter promittitur, aut datur aliquid in ipsa.

Quarto simoniam hanc cōmittens beneficiis, & officiis, quæ legitime antea habebat, ipso iure priuatus est, quamuis cōventionalis simonia sit; quæ p̄na in simplici simonia locum non habet; nullo enim iure hoc cautum habetur.

Quinto simoniam hanc committentes excommunicati sunt, esto priuilegium habeant ne censuris irretiri possint, quod non fit in simonia simplici; non enim id dicitur in extrauag. cum detestabile de simo. nec alio iure; ergo nec nos dicere debemus. arg. l. interpretatione. ff. de p̄nis. & ca. in p̄nis. de reg. iur. lib. 6.

Postremo simoniam hanc committentes, vel conuentionalis simonia sit excommunicati ipso iure sunt, nec non priuati beneficiis, & officiis legitime antea habitis, & acquisitis etiam per hanc

hanc simoniam, nec non inhabiles ad alia consecranda, quæ p̄næ in simplici simonia locum non habent, nisi realis sit, ut habetur in cit. extrauag. cum detestabile de simon. & in Bulla Pij Quinti incip. Cum primum Apostolatus. lata anno Domini 1566. Calen. April. Pontif. sui Anno Primo vers. Et ut simoniacæ prauitatis. Ex his igitur patet, qua ratione simonia hæc à simplici differat: & de p̄nis huius simoniæ satis, iam ad p̄nas trãseamus eorum, qui simoniam in electione Romani Pont. committunt.

De p̄nis eorum, qui in electione Romani Pont. simoniam committunt. Cap. XXIII

S V M M A.

- 1 P̄na eius, qui per simoniam Romanus Pont. electus est.
- 2 P̄na eorum, qui aliquem in Pontificem Roma. elegerunt per simoniam.
- 3 P̄na eorum, qui mediatores fuerunt, vt quis per simoniam in Romanum Pont. eligeretur.
- 4 P̄na eorum, qui viuo Romano Pontif. papatum ambiunt.

VARTO loco explicandum mihi proposui quibus p̄nis, afficiatur, qui in electione Romani Pontif. simoniam committunt: & quoniam hæc partim pertinent ad ipsum electum, partim ad eligentes, partim ad mediatores, & omnes hæc p̄næ habentur in Bulla Iulii Secundi incip. Cum tam diuino, & a quocunque inde elici, ac depromi facile possunt, ob eam rem ipsam Bullam tantum huc inferendam censui, quæ hæc est.

De simoniacha Pont. electione, & huiusmodi simonia complicibus, eorumque p̄nis.

Iulius Episcopus seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam. Cum tam diuino, quam humano iure, in spiritualibus præcipue, detestabiliter sit simonia: labe prohibita, & longe magis in electione Rom. Pont. Vicarii Iesu Christi D. N. abominabilis sit, & uniuersali Ecclesiæ, perniciofa, Nos, qui regimini eiusdem uniuersalis Ecclesiæ (meritis licet imparibus) annuete domino præsidemus, cupientes quantum cum Deo possumus in præmissis pro tantæ rei necessitate, ac periculi magnitudine, ut tenemur in posterum salubriter prouidere, de fratrum nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium consilio, & unanimo consensu hac nostra perpetuo nalitura constitutione, Apostolica autoritate, & de potestate nostræ plenitudine, q̄ statuimus, ordinam⁹, decernimus, & definitimus, qd̄ si, (qd̄ Deus p̄ sua clementia, & ineffabili bonitate auertat) contigerit, postquam nos, uel successores nostros succes-

sive, ipse Deus ab huiusmodi uniuersalis Ecclesiæ regimine absoluerit, humani generis inimico procurante, & ambitione, uel cupiditate ad hoc inclinante, seu impellente, electionem Romani Pont. ab eo, quem eligi contigerit, uel ab aliquo, seu aliquibus de cetero Cardinalium quomodolibet notum dātibus, per simoniacam hæresim (indando, promittendo, uel recipiendo pecunias, bona cuiusque generis, castra, officia, uel beneficia, seu promissiones, & obligationes) commissam p̄ se, uel alium, seu alios quomodocunque, & quali tercunque (etiam in duarum partium, uel omnium Cardinalium unanimi concordia, quomodolibet, etiam per uiam assumptionis unanimiter, ne mine discrepante, etiam sine scrutinio factæ) celebrari, uel fieri, nõ solum huiusmodi electio, uel assumptio, eo ipso nulla existat, & nullam eidem sic electo, uel assumpto administrandi in spiritualibus, & temporalibus, facultatem tribuat, sed et contra dictum sic electum, uel assumptum, de simoniacha labe, a quocunque Cardinali, qui eidem electioni interfuerit, opponi, & excipi possit, sicut de uera, & indubitata hæresi, ita quod à nullo p̄ Romano Pont. habeatur, quinimo ipse sit à priori suo Cardinalatu, & alio quocunque honore, ecclesiis cathedralibus, etiam Metropolitanis, & Patriarchalibus, monasteriis, & dignitatibus, & alijs quibuscunque beneficiis, & pensionibus, q̄ tunc obtinebat in titulum, uel in commendam, aut alias quomodocunque, eo ipso absque alia declaratione, priuatus existat, & idem electus, non Apostolicus, sed apostaticus, & tanquam simoniachus, & hæresiarca, & ad prædicta omnia, & singula p̄petuo inhabilis habeatur, & sit. Nec huiusmodi simoniacha electio per subsequente ipsius intronizationem, seu temporis cursum, aut etiam omnium Cardinalium adorationem, seu obedientiam, ullo unquam tempore cōualescat. Liceatque omnibus, & singulis Cardinalibus, etiam illis, q̄ huic simoniacæ electioni, seu assumptioni consenserint, etiam post intronizationem, & adorationem, seu obedientiam, ac etiam uniuerso Clero, Populo Romano, nec non subditis, & Sancti Angeli de Vrbe, ac quarumuis aliarum Romanæ Ecclesiæ arcium Præfectis, Castellanis, Capitaneis, & alijs officialibus (quocunque homagio, seu iuramento, uel cautione prestitis non obstantibus) a talis electi, etiam intronizati, obedientia, & deuotione, impune, & quocunque discedere (ipsis, fidei Romanæ Ecclesiæ, & obedientiæ futuri Romani Pontificis canonice intratis nihilominus astrictis permanentibus) & eum, ut magum, ethnicum, publicanum, & hæresiarcham enitare. Ad cuius quoque confusionem, possint Cardinales, qui præfactæ electioni se opponere uoluerint, si præsumperit, se regimini uniuersalis Ecclesiæ, prætextu talis electionis ingerere, auxilium brachii secularis contra eum implorare. Nec tales ab eius obedientia discedentes, tanquam tunica Domini scissores, aliquarum propter dictum discessum p̄narum, seu censurarum ultioni subiaceant.

Cardinales

Cardinales uero, qui eum sic simoniace elegerunt, a suis ordinibus, etiam Cardinalatu, titulis, & honore a quibuscunque Patriarchalibus, Archiepiscopalibus, Episcopalibus, & aliis prælaturis, ac dignitatibus, & beneficiis, quæ in titulum, uel commendam tunc obtinebant, uel in quibus, seu ad quæ ius tunc habebunt, absque alia declaratione, privati existant, nisi ab illo penitus, & cū effectu discesserint, & reliquis Cardinalibus, qui huiusmodi simoniæ non consenserint, infra terminum octo dierum, postquam fuerint ab eis requisiti, personaliter si fieri poterit, aliis per edictum publicum, se absque fictione, uel fraude uerint, & coniunxerint. Et tunc si præfatis aliis Cardinalibus se unuerint, & coniunxerint in primum statum, & ad pristinos honores, & dignitates, etiam Cardinalatus, ac ecclesias, & beneficia, quibus præerant, & obtinebant, reintegrati, rehabilitati, ac restituti, & repositi, & ab huiusmodi simoniæ labe, & censuris, ac pœnis ecclesiasticis quibuscunque, absoluti eo ipso existant.

Mediatores uero, & proxenete, trapezata clerici, quam laici, cuiuscunque dignitatis qualitatis, & ordinis fuerint, etiã Patriarchali, Archiepiscopali, uel Episcopali, uel alia seculari mundana, siue Ecclesiastica dignitate præditi, etiã quorumcunque Regum, & Principum Oratores, uel Nuncii, huius simoniæ electionis participes, sint omnibus suis ecclesiis, beneficiis, prælaturis, & feudis, ac aliis quibuscunque honoribus, & bonis, eo ipso privati, & ad similia inhabiles, ac et actiue, & passiuè intestabiles, & eorum bona ipso facto, ad instar reorū criminum læsæ maiestatis, Fisco Apostolicæ sedis applicentur, & deuoluantur, si prædicti delinquentes ecclesiastici fuerint, uel aliis Romanæ Ecclesiæ subditi. Bona uero, & feuda taliter delinquentium, non subditorum secularium, in partibus existentia, Fisco secularis Principis, in cuius territorio bona sita fuerint, ipso facto similiter applicentur. Ita tamen, quod si infra tres menses, a die, quo notum fuerit illos simoniam commississe, uel participasse, Principes dicta bona fisco suo actualiter hoc applicauerint, ex tunc illa Fisco Ecclesiæ Romanæ applicata censeantur, & sint eo ipso, absque alia simili declaratione. Promissiones quoque, & obligationes, siue sponfiones propterea quocunque, etiam ante tempus dictæ electionis, etiam extra personas Cardinalium, per quoscunque alios quomodocunque factæ cum quauis inexcogitabili solemnitate & forma, etiam iuratæ conditionales, siue euentuales, & in forma excommisfarum, ex quacunque causa, etiam depositi, mutui, cambii, confessionis de recepto, donationis, arrendamenti, uel uenditionis, permutationis, uel alterius cuiuscunque contractus, etiam in ampliori forma Cameræ Apostolicæ factæ, sint nullæ & inualidæ, & ad agendum inefficaces, nullusque illarum vigore cogi, uel constringi possit, in iudicio, uel extra. Liceat que omnibus, ab illis impuue, absque aliquo metu, siue periurii nota, recedere. Et insuper liceat Cardinalibus, qui electioni prædictæ simoniæ

interfuerint & a præfato sic electo discesserint, adhibitis secum aliis Cardinalibus, etiam illis, qui huiusmodi simoniæ electioni consenserint, & postea eisdem Cardinalibus in dicta simonia nõ complicibus se unuerint, si se cum eisdem unire uoluerint, alioquin sine eis ad alterius nihilominus Pontificis electionem, non expectata alia sententia declaratoria simoniæ electionis, huiusmodi (eadem tñ præsentem nostram constitutione semper in suo robore permanente) libere, alias tamen Canonice, deuenire, & concilium etiam generale inducere, & conuocare in loco idoneo, p ut eis uidebitur expedire. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, & p cipue fel. recor. Alexandri Papæ III. quæ incipit licet de uitanda discordia, & aliorum Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum, etiã in conciliis generalibus editis, ceterisque contrariis quibuscunque. Inhibentes postremo omnibus, & singulis S. R. E. Cardinalibus, qui pro tempore erunt, & eorum Sacro Collegio, ne Apostolica sede uacante, prædictis contrauenire, uel contra præmissa, uel aliquod præmissorum statuere, disponere, & ordinare, uel aliquo modo facere, seu attentare præsumant, quocunque ex quoquo colore, uel causa sub excõmunicationis læsæ sententiæ pœna, quam ipso facto incurrant, & a qua non nisi per Romanum Pontificem canonice electum, absolui possint, nisi in mortis articulo. Decernentes ex nunc irritum, & inane, si secus super his, uel aliquo præmissorum, a quoquam scietèr uel ignoranter, etiam per nos contigerit attentari. Ut autem præsentis constitutionis, decreti, statuti, ordinationis, ac inhibitionis nostre tenor ad omnium notitiam deducatur, uolumus præsentem literas nostras in ualuis Basilicæ Principis Apostolorum, nec non in Cancellariæ, ac acie cam pi Floræ affigi, nec aliam earundem literarū publicationem solemnitate requiri, aut expectari debere, sed huiusmodi affixionem pro solemnitate publicatione, & perpetuo robore sufficere. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum constitutionis, ordinationis, statuti, decreti, definitionis, applicationis, approbationis, & inhibitionis infringere, uel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorū eius, se no uerit incursum. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, anno incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo quinto, 19. Calend. Februarii, Pontificatus nostri anno Secundo.

Hæc igitur Bulla Iulii Secundi est, ex qua pœnæ habentur, de promissione facile possunt, læ ob simoniam tam contra electum in Romanum Pontificem, quam contra ipsum eligentes, & mediatores. Verum quid si uiuo adhuc Romano Pont. p simoniam quis Pontificatum ambiat, an & hic propriis pœnis afficitur? Plane, & hunc propriis pœnis affici concludendum est: nam ipsum Pius Quartus uariis pœnis afficit in Bulla incip. Cum secundum Apostolum Anno Domini 1558. 17. Calend.

Calend. Ianuarii, Pont. sui anno Quarto, quæ pœnæ, quod inde elici queunt, ob eam rem Bullam huc inferendam existimauit. Atqui de pœnis tam communibus, quam propriis simoniæ, & de effectibus ipsius tam de iure diuino, quam positiuo hæcenus, ad Materiam transeamus.

De Materia communi simoniæ, quatenus contractus est, Cap. XXIII.

S V M M A.

- 1 Materia Simoniæ, alia communis, alia propria est.
- 2 Materia communis simoniæ duplex est.
- 3 Materia communis simoniæ, quatenus conuentionis rationem habet, est contractus.
- 4 Emptione, uenditioneque an simonia tantum committatur.
- 5 Contractibus non gratuitis omnibus simonia committitur.
- 6 Contractus non gratuiti quanam sint, quibus simonia committitur.

BSOLVTIS effectibus simoniæ, tertio loco de materia eiusdem nobis agendū est, sed quoniã duplex ipsa est communis, & propria, & communis itidē bipertita, alia quatenus contractus, alia quatenus est crimen. Ideo prius de materia communi, & primo quatenus contractus est, deinceps de reliquis agam.

Materia igitur communis simoniæ, & quatenus conuentionis rationem habet, contractus est. Id quod hinc patet, quoniam simonia definitur, ut in initio posuimus, esse studiosa uoluntas emendi, uendendique spirituale, uel spirituali annexū, ergo eius materiam contractum esse fatebimur: nam & de contractu rei spiritualis, & de profana contractus dicitur.

Atqui, quoniam contractuum species plures sunt, ut habetur in §. fin. in Instit. de oblig. & in pluribus seq. tit. & in l. 1. ff. de act. & oblig. ob eam rem, quibus contractibus simonia committatur, inspicimus.

Videbatur igitur dicendum, emptione, & uenditione tantum simoniam committi, & hoc ob eam rationem, quoniam simonia definitur, ut proxime diximus, esse studiosa uoluntas emendi, uendendique spirituale, aut spirituali annexum, ergo per emptionem, & uenditionem tantum committi dicendum uidetur.

Contrariam opinionem amplexari nihilominus debemus, scilicet, & per contractus alios ab emptione, & uenditione simoniam committi. Id quod probatur primo, quoniam sic inquit DD. communiter S. Thom. 2. 2. q. 100. art. 1. in resp. ad quintum argumentum, & Archiep. Flor. in 2. pa. Sum. tit. 1. cap. 5. §. 1. de simon. ibi, Nomine autē emptionis, & Syl. in uerb. Simonia, nu. 1. uers. secundum, & Ioann. Tabien. eod. num. 2. uers. No mine autem emptionis, & Mar. Socin. Sen. in Ru

bric. de simon. num. 11. & Ioann. de Anan. eod. in loco, ubi & alios idem sentientes refert uers. Est autem simonia, & Dom. Sor. de iustit. & iur. li. 9. q. 5. art. 1. concl. 3. uers. Sub illis autem uerbis emendi, & Guliel. Redoan. in Tract. de simo. 3. p. cap. 1. num. 6. & seq. & Nauar. in c. fin. nu. 10. eo. de simon. ubi communem hanc DD. sententiam esse testatur. Probatur id etiam: nam spiritualia gratis danda sunt, ex quo gratis nobis sunt tradita, ut habetur apud Matth. 10. capi. 2. & refertur in c. quicquid. 1. q. 1. & in c. sunt nonnulli cum simil. & si contra fiat simonia committitur, arg. eorum iurium: ergo uel quid aliud detur præter pecuniam, qua sola emptio, & uenditio fit, simonia committitur, non enim gratis dantur, quod, ne simonia interueniat, postulatur. Postremo id habetur in c. de hoc de simon. & in c. cum essent: nã in c. de hoc, cum quidam beneficia nonnullis, pmississet, quo electioni de se faciendæ assentirentur, & id ab ipsis factum esset, simoniam ab ipsis commissam esse habetur, & tamen ibi emptio, uenditioque non intercessit (non enim pecunia numerata interuenerat, quæ ad emptionem, & uenditionem perficiendam requiritur, ut dicitur in §. pretium autem cum seq. in Instit. de emp. & uendit. sed beneficiorum promissio, Item in c. cum essent, simoniam commissam ibi habetur, propterea, quod pro beneficio ecclesiastico habendo ne gocia cuiusdam se curaturum, quidam promiserat, facit quoque c. ex diligenti, eod. ubi simonia etiam ab eo committitur, qui pro spiritualibus habendis homagium facit, sicut etiam simoniã committit, qui, ut in canonicum recipiatur, hac conditione sua bona ecclesiæ offert, ut dicitur in c. tuos de simon. Ex quibus omnibus patet simoniã committi, esto pro spiritualibus habendis pecunia numerata pretii nomine non tribuatur, sed aliud quid detur, & ob id esto emptio, & uenditio non interueniat: sat enim est, ut pro spiritualibus consequendis aliquid pretii loco tribuatur: nam semper simonia committitur, quoties non gratis præstantur. Nec repugnat ratio contraria a definitione simoniæ de prompta, tum quod definitio illa a iure tradita non est, & ob id iuri præiudicium facere nullum ualet, arg. c. si diligenti, de for. compet. & c. contingit de sent. excomm. tum quod emptionis nomine, ac uenditionis contractus omnis intelligitur, per quem alienatio rei fit, nõ gratuita, ut habetur in l. statu liber. §. Quintus, ff. de stat. liber. & ut dicit Alciat. in l. alienationis uerbum, ff. de uer. sign. & Abb. in c. prælatorem, num. 4. de accusat. & ibi quoque Feli. & Guliel. Redoan. in re nostra in Tract. de simon. 3. p. cap. 1. in fine, tum quod esto uenditionis, tantū mentio facta sit, nihil tamen hoc officit, quod n. sapius per emptionem, scilicet pretio dato simonia committitur, ob eam rem ad eam se lex accommodauit, arg. l. nam ad ea, ff. de leg. quo casu contractus minus frequentes non excluduntur, arg. l. 1. C. de rapt. uirg. Pro certo igitur habebimus & per alios contractus ab emptione simoniam committi.

Atqui

Atque contractus hi, per quos simonia committitur quinam sunt? Plane omnes, qui grati non sunt, ita DD. cit. communiter inquit, & Nauar. ibid. & Ioan. de Anan. in Rub. eo. de simon. in uers. Est autem simonia, & Gabrie. Byel. d. 25. q. 2. uers. scilicet. Dicitur emendi lib. 4. & ob id omnes, in quib. mutua obligatio oritur, hi enim proprie contractus dicuntur, ut habetur in l. Labeo, §. contractum, ff. de uerb. sign. & not. Glo. in §. fin. in Instit. de oblig. Hi autem sunt, exempli gratia, ueditio, locatio, & huiusmodi. Quare hinc colligitur, ubi quis ultrò aliquid donat, simoniā hunc non committere: id quod habetur in c. & si quaestiones, & in c. tua nos de simon.

Item duplicis generis sunt, & partim notati partim innotiati. Nominati, ut emptio, ueditio, locatio, & conductio. Innominati, s. Do, ut des. Do, ut facias. Faccio, ut facias. Faccio, ut des, qui contractus innominati respectu dicuntur, ut tradit Ias. in l. naturales, num. 3. cum seq. ff. de præscript. uerb. Sed de his contractibus generatim hæcenus, iam speciatim qua ratione in singulis simonia committatur, contemplerur. Id quod in seq. præstabimus.

De emptione, & uenditione contractu, quo simonia committitur. Cap. XXV.

S V M M A.

- 1. *Emptione, & uenditione spiritualium simonia committitur.*
- 2. *Emptione, & uenditione spiritualium simonia committitur, ubi pretium in pecunia numerata tribuitur, uel promittitur, esto emptio, uenditionis que nulla mentio fiat.*
- 3. *Remissione debiti pro re spirituali simonia committitur.*

EMPTIONE, uenditioneque spiritualium igitur sine dubitatione simonia committitur, ut ex dictis patet, & habetur in ca. non satis, & in c. seq. & in c. quæ rebatur de simon. cum sim. Id quod locū habet, uel emptionis, uenditionisque nulla mentio fiat, sed aliis uerbis ut edo pretium in pecunia numerata pro re spirituali constituatur, quandoquidē uerba ad subiectam materiam interpretamur, argum. l. si uno, ff. locat. & l. plenum, §. equitii, ff. de usu, & habit. Quicumque ergo pro re spirituali consequenda pecuniam tribuit, promittitue, exempli gratia dicendo, Dabo tibi centum, si mihi beneficium contuleris, esto non cogitet de emptio, & uenditione, tamen simoniam committit, ita dixit Nauar. in c. fin. nu. 10. uers. Nobis tamē primo de simon.

Verum quid de eo, qui pecuniam nō tribuit, nec promittit, sed eam, quæ ipsi debebatur, remittit, an hic simoniam committet? Concludendū

est sine dubitatione simoniam ab hoc committi, ut habetur in c. ueniens 1. de testib. nam ibi simoniam commissam habetur à quodam presbytero, propter ea quod singulis parochianis quinque barilos uini remiserat, quos suo parochio ipsi debebant, si ad ecclesiam eius Parochie, in qua ius patronatus habebant, eum presentassent, atque sic not. ibi Abb. nume. 1. uers. Not. 3. & Felin. Si ergo remittendo eam obligationem simonia committitur, ergo etsi pecuniæ obligatio remittatur, simonia committitur. Idque iure merito, tum quod spirituale gratis non datur, quod debet, ut habetur in c. quicquid, 1. q. 1. sed aliquo in terueniente, quod simoniam committit, tum quod, qui debitu remittit, dare, & qui liberatur, accepisse uidetur, ut dicitur in l. quin etiam, ff. de calumn. nam ibi docens Iurecons. quinam dicatur pecuniam accepisse, quo calumniæ causa negocium faceret, inquit etiam eum accepisse dici, quod obligatione liberatus est, ergo idem & hic, atque sic ait Gloss. in cit. c. ueniens, ubi multa ad id citat, & sequitur Abb. ibi, & Add. ad eum. Idem dicit Gloss. in c. si quis ordinauerit de simon. esto alias non idem sit dare, quod remittere, ut DD. in eo. c. ueniens. Si ergo remittam centum, quæ mihi Episcopus debet, quo beneficium mihi conferat, sine dubitatione à me simonia committitur.

Id quod locum habet, non solum, ubi tunc liberat, uerum etiam ubi se liberaturum promittit, ut sensit Abb. in eod. c. ueniens, num. 5. & nu. 1. Id quod dubium mihi non uidetur: nam & qui presentem pecuniam non tribuit pro re spirituali consequenda, sed se daturum pollicetur, simoniam committit, argum. c. cum essent, & c. ueniens, & c. nobis, & c. seq. cum sim. de simon.

Item simoniam committit non solum obligationem iam ortam remittens, uerum etiam & oriendam, id quod hebetur in c. ueniens de testibus, ubi promittebatur remissio debiti, quod nō dum respectu habito ad presbyterum ortū erat, ex quo nondum eam ecclesiam adeptus erat, cuius Parochis obligatione illa consti. gebatur, & facit c. per tuas, & c. si quis ordinauerit de simon. & not. ibi DD.

Excipitur tamē, ubi quis nulla antecedente conuentione, pactoque postquam spiritualia quis adeptus est, obligationem remitteret, ut exempli gratia, se gratum præberet: nam tunc simonia nō committitur, ex quo non pretii nomine, sed gratitudinis gratia benigne, ac liberaliter condonatur, atque sic not. Ioan. Andr. in eod. ca. ueniens de testibus, quem refert, ac sequitur Abb. ibi, nu. 5. Idque merito, nam & ante condonari potest, modo spiritualium nomine non tribuatur, argum. c. & si quaestiones, & c. tua nos de simon. & ut nos supra suo loco probauimus. Si tamen statim, uel nō multo post id fiat in foro exteriori pro rei quantitate, & personarum qualitate, an simonia commissa sit, existimabitur. Sed de emptio, & uenditione satis, ad alios contractus transeamus.

De

De locatione, & conductione contractu, quo simonia committitur. Cap. XXVI.

S V M M A.

- 1. *Locatione, & conductione spiritualium simonia committitur.*
- 2. *Locare, & conducere uasa sacra, & uestes sacras, quando simonia fit, Item &*
- 3. *Beneficia Ecclesiastica, &*
- 4. *Munera, & functiones Ecclesiasticas, &*
- 5. *Iurisdictionem Ecclesiasticam, &*
- 6. *Operas suas ad diuina faciendi.*

LOCATIONE itidem, & conductione spiritualium sine simonia committitur: nam nec contractus hic gratuitus est, sed pecunia intercedente fit, ut habetur in Instit. in princ. de locat. & uendit. & in l. 2. ff. eod. Verum ut rem hanc dilucidiorē habeamus, breuiter hæc contemplanda sunt. Primum, an liceat sine simoniæ uitio sacra uasa, & calices, nec non uestes sacras locare. Item, an beneficium ecclesiasticum. Tertio, an munera & functiones ecclesiasticas. Quarto, an iurisdictionem ecclesiasticam. Postremo, an operas suas ad functiones Ecclesiasticas obeundas.

Quoad primam quaestionem igitur ego sic distinguendum censéo. Aut quis uult sacra uasa, uestesque sacras, propterea quod talia sunt, maiori constituta mercede locare, & sic non solum id, quod temporale est, uerum etiam & quod spirituale, & id sine simoniæ uitio fieri non posse censéo, tum quod ea ratione, quin simonia committatur, nec alienari omnino possunt, ut probauimus supra Cap. 10. tum quod hoc est spiritualium uisum pretio locare, quod etiam simonia est, cum gratis dandus sit, ex quo gratis tributus est, ut dicitur in c. quicquid 1. q. 1. & alibi sæpe diximus.

Aut locat ea respectu habito ad ipsam materiam tantum, ut pote ad aurum, argentum, & ad pannum, & huiusmodi, & id sine simoniæ uitio fieri, tunc concludo, nā & ea ratione alienari possunt, ut habetur in c. Apostolicis, & in c. aurum 12. q. 2. & probauimus in eod. §. 10. etenim usu hæc consumuntur, quamobrem, ut aliquid præstetur, conueniri potest, atque sic dixit Dom. Sot. de iusti. & iur. lib. 9. q. 6. art. 1. uers. Per hæc & de uasorum usu, etenim se habet sicut ubi quis locat operas suas ad inferniendum parochiæ, quod licet, ut dixit Sot. ibid. paulo ante, & nos supra suo loco. Et si huiusmodi contractus frequentandus non est, uel quod auaritiæ specimen præferat, uel quod scandalum facile dare potest, & ob id cauendum ob c. 2. de oper. nou. nunc. sicut etiam locanda ecclesiasticis personis tantum sunt, quoad usum destinatum, & ipsis præscriptum utantur, non autē laicis, nec ad profanas functiones, cum laici nec ea contrahere possint, ut dicitur in c. in sancta, & in c. uestimenta de consecr. d. 1. & arg. ca. aurum

12. q. 2. Ex his iam patet, quando hæc pignori dari possunt.

Quoad secundam quaestionem an ecclesiasticum beneficium locari possit sine simoniæ uitio, hic etiam distinguendum est. Nam aut quaeritur, an fructus, & obuentiones omnes, quæ percipiuntur ob beneficium, cuiusmodi sunt fructus fundi ecclesiæ, uinea, item oblationes, quæ fiunt in ecclesia, & huiusmodi. Et hæc quod profana sunt, locari sine dubitatione possunt: nā & uendi queunt, ut probauimus eod. cap. ubi & fructus iurisdictionis ecclesiasticæ uendi posse asseruimus. Aut quaeritur, an ius cum ea percipiendi, tum exercendi functiones ecclesiasticas, scilicet sacramenta administrandi, &c. & neutrum id fieri posse concludo. Non primum, quoniam spirituali annexum est, quo casu simonia committeretur, argum. c. quanto de iud. etenim simonia non solum in spiritualibus committitur, uerum etiam & in annexis ipsorum, ut sensit Gl. communiter recept. in Sum. 1. q. 1. Non secundum, quoniam spirituale per se est. Non igitur capellanis, id est ut quis capellanus sit in aliqua ecclesia. Non uicariis conduci possunt, nec locari, ut habetur in c. ad nostram de simon. Discretionem uestre mādamus, dicitur enim ibi, quatenus pro ministerio ecclesiastico exercendo, siue pro uicariis assignandis, seu pro chrismate nullatenus pecuniam exigatis. Hæc ibi, ex quibus proposita conclusio aperte probatur. Si ergo quis, ut animarū curam ecclesiæ, ubi oblationes plurimæ sunt, consequeretur, pecuniam tribuit, pro certo simoniā committet, esto simonia non committatur, si obuentiones illæ aperte emanant, ut diximus antea: nam profanae sunt, functio autem illa est spiritualis. Et ex his solutio tertiæ quaestiones habetur, scilicet functiones ecclesiasticas locari non posse.

Quoad quartam quaestionem iurisdictionem ecclesiasticam etiam locari nō potest, alioquin simonia committitur, argum. c. ad nostram de simon. & habetur in c. 1. cum duobus seq. & ibi Innoc. & Abb. ac DD. not. ne prælat. uic. suas, & Syl. in uer. Vicarius, qu. 7. Si ergo Episcopus pretio ductus uicarium aliquem constitueret, uel generalem, uel foraneum, simoniam committet, & e contrario, qui huiusmodi iurisdictionem mercede conduceret. Quare mea sententia simoniam mentalem committit Vicarius ille, qui hoc animo tribuit aliquid Episcopo, ne ipsum eo munere priuet, esto Episcopus non hoc animo accipiat, argum. c. nemo presbyterorum de simon.

Quoad postremam demum quaestionem an scilicet locare operas suas, quis possit ad diuina faciendi, quod hanc quaestionem absoluimus, c. 9. §. 1. ob eam rem, quæ huc pertinet, illinc promanant. Et de locatione, ac conductione satis.

De permutatione contractu, quo simonia committi potest. Cap. XXVII.

S V M M A.

- 1. *Permutatione simonia aliquando committitur.*
- 2. *Permu-*

- 2 Permutatione rei spiritualis cum temporali simonia committitur.
- 3 Permutatio beneficiorum ecclesiasticorum fieri potest.

PERMUTATIONE quoque simonia aliquando committitur: id quod ut dilucidius habeamus, hæc contemplanda sunt. Primum quid sit permutatio. Deinde an possit permutatio fieri rei spiritualis cum temporali. Tertio an beneficium ecclesiasticum cum alio beneficio sine simoniae uitio. Quarto, quando in permutatione simonia committatur. Quinto, quando permutatio simoniacha non sit. Sexto, an res una spiritualis cum alia spirituali permolari sine simoniae uitio possit.

Quo ad primum permutatio nil aliud est, quam duarum specierum mutua facta præstatio, arg. l. 2. ff. de rer. perm. & ut sensu Rebuff. in sua Prax. benef. in tit. de perm.

- 2 Quo ad secundum. Permutatio rei spiritualis cum temporali facta simoniacha est: nam permutatio huiusmodi prohibetur in ca. fin. de rer. perm. id quod & not. Gloss. ibi, in verb. Temporalia, & Abba. num. 3. & Syl. in verb. Permutatio, 2. q. 1. 3. uerf. Decima. Idque merito, tum quod ratione hac spiritualia pro profanis dantur, quasi pretio, quod prohibitum est, ut in c. quicquid, 1. q. 1. tum quod pactio traditur, quæ in spiritualibus prohibita est, ut in c. quam pio, 1. q. 2. Quare, qui nuptui sororem tribuit alicui beneficium ecclesiasticum habenti, nondum tamé sacris initiato, hac conditione, ut ipse beneficium ei renūciat, ille uero totum suum patrimonium, certe si moniam committit, secus, si simpliciter pro dote patrimonium promitteret, rogaretque ipsum, deinceps ut beneficium sibi renunciaret, ex quo retinere illud non potest, tunc enim id posset Romani Pontificis autoritate intercedente, ut infra uidebimus. Simoniam itidem committit, qui ius percipiendi decimas habens, quod est spirituale, cum rebus temporalibus permutat etiam autoritate Episcopi intercedente, atque sic dixit quoque Nauar. lib. 3. de iur. patron. consi. 3. uerf. Secundo.

Quo ad tertium, an beneficium ecclesiasticum cum alio beneficio ecclesiastico permolari possit. Concludendum est id posse, ut habetur in c. questum, & in c. ad quæstiones cum seq. de rer. perm. in antiq. & in c. unicus. eod. lib. 6. & in Clem. unic. eod. atque sic DD. communiter concludunt, & usu etiam seruatur. Non est igitur quod hac de re dubitemus, ex quo iure ipso permutatio hæc permilla est, quæ regula locum habet, ut permutatio fieri possit etiam, ubi unum beneficium cum pluribus permutatur, & beneficium curam animarum habens cum alio simili, aut cum simplici, ut notatur, in c. cum uenerabilis, ubi Abba. num. 3. qui communiter hoc receptum esse, te-

statur, & ibi, quoque Dec. in princip. de rer. perm. idem ait quoque Rebuff. in eod. Tract. nu. 40. & Quint. Mandos. in Tract. de signat. grat. in tit. Permutationes paulo post princip. ubi & beneficium æquale cum inæquali permolari posse concludit, non enim iure id prohibitum est. Sed iam quartum aggrediamur, quod in sequen. præstabimus.

S V M M A.

- 1 Permutatione beneficiorum simonia committitur, si absque superioris autoritate permutatio fiat.
- 2 Permutatione beneficiorum simonia committitur, si ob maiorem dignitatem, in iudiciumque unius beneficij pecunia detur, ab eo, qui illud accipit.
- 3 Permutans beneficium pinguius cum tenui simonia committit, si pensionem sibi retineat sine autoritate Romani Pont.
- 4 Permutans beneficium cum pensione, quæ pro titulo non est, simoniam committit.
- 5 Permutans ius ad rem, quod habet ad beneficium cum alio simili simoniam committit.
- 6 Permutans beneficium non ob necessitatem, ut utilitatem ecclesie, peccat.
- 7 Renunciens beneficium alicui, ut quod ipse habet, alteri renunciaret, simoniam committit.

S. I.

- 1 Quo ad quartum. Permutatio committitur in permutatione beneficiorum, quoad titulum, si absque superioris autoritate fiat, ut habetur in c. questum de rer. perm. Generaliter itaque teneas, dicitur enim ibi, quod commutationes præbendarum de iure fieri non possunt, præsertim pactioe præmissa, quæ circa spiritualia, uel connexa spiritualibus labem semper continet simonia. Hec ibi. Si ergo commutationes præbendarum, ac beneficiorum semper labem continent simonia, ubi præsertim pactio interuenit, ergo, ex quo permutationes non fiunt sine pactioe (est enim permutatio contractus, & in omni contractu pactio, & conuentio quædam interuenit) contra faciendum simonia committitur, atque sic Abb. ac DD. ibi not. idem dixit Syll. in verb. Permutatio, 2. q. 1. & Rebuff. in Prax. benefic. in tit. de perm. num. 52. & Nauar. in Man. capit. 23. num. 100. uerf. Tertio. Idque iure merito, ex quo enim pactio interuenit, quæ in re spirituali improbat, ut dicitur in cap. quam pio, 1. q. 2. & in c. cum pridem, & in c. ult. de pact. & ut ait Gloss. in eod. c. questum in uer. Simonia, sine dubitatione simonia committitur. Accedit, quod uidetur ratione hac spirituali quasi pretio quodam aliud spirituale uterque consequi uelle, cum pure, & gratis tribui debeat, arg. cit. c. quam pio, 1. q. 2. Simonia igitur committitur in permutatione beneficiorum, quoad titulum si sine superioris autoritate fiat, atque sic dixit quoque Guliel. Redoan. de simon. p. 3. cap. 12. num. 1. Quare simoniam committeret, qui de autoritate superioris ecclesiam constituit, & idcirco ius parro-

natus acquisiuit, si cum alio conueniret, ut sibi aliud beneficium ecclesiasticum relinqueret, seu renunciat, et ipse uero eum renunciantem ad beneficium a se constitutum præsentaret, & uterque conuentio nē impleret superioris autoritate nõ interueniente: nõ sic in simili tradit Nauar. consi. 10. de sim. li. 5.

Secundo loco in hmoi permutatione simonia committitur, si ubi beneficia permutantur, quæ respectu habito ad fructus paria sunt, ob id pecunia præstatur, quæ alterum altero maiorem dignitatem, iurisdictionemque; hæt, nõ ea pecunia pro pretio dignitatis, ac iurisdictionis spiritualis datur, quod nõ licet, arg. tot. tit. de sim. & c. quicquid 1. q. 1. Item quoque permutatio libere, ac pure fieri debet, non aut pacto, conuentioneque; aliqua intercedente, arg. c. quam pio 1. q. 2. & ut dicit Gl. in c. questum de rer. perm. & facit, c. cum pridem, & c. si de pact. atque sic sensu Abb. in c. ad questio nes, nu. 3. de rer. perm. nam ibi ait pinguiorem ecclesiam nõ posse permolari cum ecclesia tenui, uel minus pingui interueniente pecunia simpliciter ex ea parte, quia uideretur pecunia dari pro redditibus spiritualibus, uel pro re spirituali obtinenda. Si ergo in hoc casu simpliciter non licet pecuniam dari, ubi & præsumptio cadere potest, pro temporalis dari, multo minus in re nostra, ubi aperte pro re spirituali tribuitur, atque sic dixit Syll. in uerb. Permutatio, 2. n. 6. q. 6. & Guliel. eo. ca. n. 8. uerf. Tertio, quod non detur, & Dom. Sot. de iust. & in li. 9. q. 7. art. 2. uerf. Est tamen excessus christiano cauendus, & Ludouicus Palestrelus in libro inscripto Responsiones casuum conscientie in cas. 37. uerf. De tertio quæsto pag. 165. Immo, nec superioris autoritate intercedente id fieri potest, ut dixit Arch. quem refert, ac sequitur Syll. ibid. Idque merito, nam, ut spiritualia uendatur, dispensari non potest, quandoquidem diuino iure id est prohibitum iuxta illud Gratis accipitis, gratis date.

- 2 Tertio simonia committitur, si permutans beneficium pinguius cum tenui pensionem sibi su per fructus reseruat Romani Pont. autoritate nõ intercedente: nam, etsi permutatio à iure pmilla sit autore superiore, qui Romano Pont. inferior est, hoc tamen permittitur, modo pure, ac simpliciter, & libere fiat, ut dixit Quint. Mandos. in Tracta. de sign. grat. de perm. in fine, at hic permutatio simpliciter non fit, sed pacto, & conuentione referuando sibi pensionem, quæ pacta, conuentioneque prohibite sunt, ut sæpe diximus in c. cum pridem, & in c. si de pact. & in c. quam pio 1. q. 2. ergo Romano Pont. autore tantum id fieri potest, & ita Nauar. in Man. cap. 23. nu. 100. uerf. Tertio, ibi, & idem de permutatione, & Guliel. Redoan. de simo. p. 3. cap. 11. Quare ob eandem rationem simonia etiam committitur, si paciscatur inter se permolari, ut cui opulentum magis beneficium confertur, impenfas ad literas permutationis expediendas faciat, etenim uidetur pro spirituali temporale dare, quod nõ licet, ut habetur in c. fin. de rer. perm. idem si pecunia præbeatur, ita Nauar. ibid. Idem, si ut fructus

presententur, qui excedunt fructus beneficij minoris, ita Nauar. in consi. 50. de sim. li. 5. Idem si fieret pactio, ut si beneficium aliquod eorum haberet pensionem, is eam solueret, qui ante permutationem habebat illud beneficium: nam & hic simoniam committi si absque Romani Pont. autoritate id fiat, consuluit Nauar. consi. 51. eod. autoritas superioris igitur intercedere in hoc debet.

4 Quarto permutatio committitur, si etiam superioris Episcopi autoritate intercedente permutatio fiat beneficij, quoad titulum cum pensione, quæ pro titulo data non est, sed tanquam temporale quoddam: nam tunc simonia committitur, quandoquidem ea pensione tanquam pretio temporali pro spirituali consequendo data uidetur, ita Zab. in Clem. 1. §. ead. q. 8. de suppl. neglig. prela. Imol. atque alii, quos refert, ac sequitur Caccia-lup. in Tract. de pension. q. 14.

5 Quinto permutatio committitur ab eo, qui permutat ius ad rem, quod habet ad beneficium cum alio, qui simile ius habet: nam beneficiorum permutatio eorum tantum permilla est, quæ iam permutatum sunt, ut dicitur in cap. unic. uerf. sua beneficia permutare uolentes, de rer. perm. li. 6. Pronomen enim illud sua, dominium significat, arg. l. seruos autem suos, ff. de leg. 3. & no. ibi Phil. Franc. uerf. Tertio not. & Anch. & Gem. nu. 5. & nu. 7. at qui habet ius ad rem, non est beneficij dominus, arg. c. si tibi absenti de præben. li. 6. ibi enim dicitur, si tibi absenti per Episcopum beneficium collatum sit, antequam collationem ratam habueris, dici tuum non possit, & hoc ob eam rationem, quoniam habet ius ad rem. In re autem quis ius habere dicitur, ubi quis dominus iam est, ergo permutatio huiusmodi fieri non potest, ex quo permilla non est: nam spirituali quasi pretio quodam uterque uti uelle uidetur, quod prohibitum est, arg. c. quam pio 1. q. 1. Præterea pactio, & conuentio interuenit, quæ etiam in spiritualibus sine simoniae uitio interuenire non potest, ut habetur in c. cum pridem, & in ca. fin. de pact. Quare, si quis expectaret per Apostolicas literas beneficia aliqua etiam uacantia, tamen ante collationem, & acceptionem permutare illa non potest, quoniam adhuc sua non sunt, licet ei debita sint, arg. cit. c. si tibi absenti, atque sic dixit de duobus permutare uolentibus iura hæc Anchar. in eod. c. unic. uerf. Tertio collige, & Franc. ibid. & Gemin. idem Fel. in c. ad audientiam, uerf. Not. etiam de rescrip. & Abb. in c. cum olim, n. 4. uerf. Item dubitatur eod. de perm. & Ioã. And. quem refert, ac sequitur Syll. in uerb. Permutatio q. 13. num. 13. uerf. Nona habens sola, & qu. 7. & Nauar. in consi. 43. n. 2. de sim. li. 5. quæuis hodie ne mandata de prouidendo, & gratia, quæ expectatiua dicuntur, concedantur, & concessa, ut nullæ sint, omnino prohibuerit Trid. Syn. sess. 24. de reform. cap. 19. Idem & de aliis, qui ratione alia ad rem ius habent, ut pote, quia electi presentati, nominatiue sunt: nõ neque hi permutare ius illud poterunt cum alio simili, aut cum beneficio iã acquisito, ita DD. cit. ibid. & Nauar. in Man. c. 23. n. 100. uerf.

uerf. Tertio, quod permutatio, ibi & quia iura so- lum permittunt, & Nau. eo. n. & Rebuff. in Prax. benefide Permutatione, nu. 23. uerf. Octauo reg- ritur, ubi & alios idem sentientes refert. Excipi- tur, tamen, ubi de licentia Romani Pont. id fie- ret: nam, ex quo eius permiffu beneficiorū, quæ quis plenè acquifuit, permutatio fieri pōt, mul- to magis huiusmodi iurium, arg. c. vii licet de re- gu. iur. in 6. & l. non debet, cui plus, ff. eod.

6 Sexto fimonia cōmittitur, uel certe peccatur, ubi non ob necessitatē, utilitatēne ecclesie, & id- circo, ut Deo melius inferuiat, permutatio fit, q̄- dēt, ut habetur in c. quæfitū iunc. iis, quæ tradunt ibi Abb. ac DD. de rer. pm. sed ob terrenū cōmo- dū nullo respectu habito, ad diuinū cultū. Et hoc ob eam rōnem, quoniam re spirituali quasi pretio parare nititur, quod prohibitum est tot. tit. de si- mo. Præterea, qm̄ pactio interuenit, quod ēt iure prohibitum est, c. quā p̄o, t. q. 2. & c. cū pridē, & c. si de pact. atque sic sensit S. Th. d. 25. q. 3. art. 3. ad octauum li. 4. nā ibi inquit, si pro aliquo ter- reno cōmodo utriusq; uel alterius fiat permuta- tio, esse simoniam, idem inquit Syl. in uerb. Per- mutatio, 2. q. 3. Quare, qui beneficium, quod hēt, permutat cū alio ob id, quod ubi illud aliud est, uenationib. piscationibusque operam dare pōt, plane hic peccabit, ex quo ob has causas permuta- tio permiffa non est, secus autē, si permutatio fiat, ut Dei cultus magis augetur, & liberius, ac tutius Deo inferuiat. Non igitur simoniam com- mittet, qui ob inimicitias, ob pestilentem aerem, & huiusmodi causas beneficium permutat, ita S. Thom. ibid. & Syl. eod. q. 12.

7 Septimò fimonia cōmittitur, si hac pactio- ne, ego renuncio meum beneficiū tibi, ut tu meo Ne poti, uel amico tuam renuncies, ita dixit Anc. in c. unic. uer. Tertio no. ibi Primum, quod ipsis per- mutantib. & Phil. Fr. uer. In tex. ibi sua beneficia, & Gem. n. 5. uerf. An ualeat permutatio, qui & a- lios idem sentientes referunt, & Nau. in cōf. 4. 3. n. 3. uerf. Quartò de sim. li. 5. non enim hac per- mutatio est, ut scilicet tu mihi tuū, ego tibi meū resignem, sed est renūciatio adiecto pacto facta, & ob id simoniacha, arg. c. cū pridem, & ca. si. de pac. & c. quā p̄o, t. q. 2. nam & pretii noīe meū beneficium renunciaffe uideor, quo suū meo ne poti renunciet, & facit c. cū uniuersorū de rer. permu. Hi ergo modi sunt, quib. simonia in per- mutatione committitur, ex quibus ēt, quando si monia non committatur, colligi facile pōt, quod erat nobis postremò loco explicandum, cognito enim uno ex contrariis, aliud cognoscitur, arg. l. qui accusare, ff. de accus. & in Inst. in prin. de his, qui sunt sui uel alien. iur. ob eā rem singulos casus breuiter explicemus: cum tamen illud explicāe rimus, an permutationem beneficiorum facturi tractare inter se de permutatione queant sine su- perioris autoritate, quam quæstionem in seq. ex- plicabimus.

S V M M A.
1 Permutari beneficia an sine superioris autoritate

tractare de permutatione queant.

§. II.

Vidimus supra simoniam committi, si absq; superioris autoritate permutatio beneficio- rum fiat: modo uideamus, quod proxime polliciti sumus, an de permutatione tractare in- ter se saltem queant superioris autoritate nō in- tercedente. In hac quæstione, quæ uariis in locis tractatur, tres DD. sententiæ sunt, quarum prima fuit Host. cum quo transit Ioan. Andr. ut scilicet tractatio hec fieri non possit; ait enim permuta- tionem debere compleri, seu procedere de auto- ritate Episcopi, assert tamen remedium quod- dam habenti causam permutandi, ut scilicet con- ferat se ad Episcopum; & permutationis cau- sam narret, rogando eum, ut sibi provideat in ali- quo loco. Immo addit posse subiicere superiori; quodnam beneficium sibi accomodatū esset; & cui suum, non autem debere ipsum tractare cū eo, quo cum uult beneficiū permutare: Hanc opinionem sequitur etiam Gl. in c. cum uniuersorū, ubi Tractare de rer. perm. Et pro hac opinio- ne facere uidetur ca. cum uniuersorū eo. nā ibi ui- riatur permutatio, & ibi habetur inter se tracta- tionem habuisse, Abb. tamen ibi inquit eū cano- nem pro contraria ēt snā facere. Ego autem bre- uiter respondeo ius illud opinionē hanc non pro- bare: nā ob eā rem uitiatur ibi permutatio, quoniam non permanserant in simplici tractatione, sed ex parte iā erat adimpleta ante consensum su- perioris, quod non poterat, alter enim ex ipsis p- mutare uolentibus iam prabendā resignauerat. Quare, cum opinio hac nec ratione, nec iure nita- tur, contrariam amplexatur Gl. in Clem. unic. in uerb. Volentib. eo. de perm. Eandē sequitur Zab. ibid. n. 5. uerf. Septimò no. & n. 7. uerf. Secūdo op- pono, scilicet tractationem quidem fieri posse de permutando, at non ipsam permutationē sine su- perioris autoritate. Eā quoque sequitur Io. Andr. sibi cōtrarius, & Goffr. & Abb. qui ipsos refert in c. quæsitum, n. 10. uerf. Sed quæro eo. de perm. & idem Abb. in c. cum uniuersorum, n. 2. eod. & Io. Tab. in uerb. Beneficium, 3. n. 7. q. 15. Probatur autem per cit. Cle. unic. in uerb. Volentib. nā ibi iubetur, ut beneficia resignata ex causa permuta- tionis aliis, quā ipsis uolentib. permutare, non conferantur. Si ergo uolentibus permutare resi- gnari debent, quæ rōne sciri poterit, an id uelint, nisi inter se prius id tractent, ita Gl. ibi argumen- tatur. Ad hanc tamen rationem responderi pos- set, a superiore id inquiri posse, ubi expedire Ec- clesie uiderit, arg. c. quæsitum de rer. perm. Secū- dō ratio hæc etiam redditur, scilicet si contrariā opinionem sequeremur, fore opinionem hanc periculi plenam, cum nulla permutatio fiat, nisi prius inter se de permutatione tractauerint. Ter- tia fuit opinio Syl. in uer. Permutatio, 2. quæst. 5. qui sensit, & contractum fieri posse de permuta- tione, & concludi etiam posse, sub hac conditio- ne tamen, si superiori placuerit. Et hoc ob eam rationem, quia talis conclusio non est cōclu- sio,

si, cū pendeat actus, quousque superior consen- serit; q; merito, nā conditio nihil ponit in esse, arg. l. si quis sub conditione d. andorum decē, ff. si quis omisi. cau. test. & §. ex conditionale in Insti. de uerb. obl. Hinc, etsi alienatio emphyteusis fa- cta sine directi domini autoritate nulla est, & em- phyteota à iure suo cadit, tamen ualeat, & periculū illud euadit, ubi consensum directi domini refer- uat, ut tradunt DD. in l. fi. C. de iu. emph. Hæc opi- nionē sequitur Rebuff. in Prax. benef. in tit. de p- mu. nu. 5. uerf. Vigesimo quā fuerit inuentum.

Quid igitur concludendum? Ego cōcludo pri- mū tractationē de permutando beneficium sine si- monia uitio fieri posse iuxta secundā opinionē, quæ uerissima est: nam, ex quo permutatio cōtra- tus est, necessario tractare inter se posse de p- mutare uolentibus debent, cum & ius doceat nullā permutationem sine tractatione lu- iusmo li fieri, & in hoc casu sequor opinionē eam prima improbat. Secūdo itidē sentio ipsos in- ter se concludere ēt posse de permutando, & in- strumentum ēt fieri ab eisdem posse de hac pro- missione, hac tamen semper adiecta conditione. Si superiori placuerit, & in hoc sequor opinionē Rebuff. & Syl. ob rōnes allatas: immò in foro con- scientiæ ad simoniam uitandam fat esse ait Syl. ibid. ut eā conditionem animo cōceptā habeat. Hinc matrimoniu ualeat contractum cū cōsanguī- nea sub conditione, si dispensatio haberi poterit, nec offenditur Cle. unic. de consan. & affi. Postre- mō concludo ad ipsam permutationem actū fa- ciendam, ita ut alter alteri beneficiū resignet, & possessio etiam tradatur, superioris autoritate oī- no requiri, arg. cit. c. cum uniuersorum de rer. p- mut. & hoc dubitationem nōn habet ob c. quæsi- tū eo. & si prima opinio id uellet, uerissima esset, aliàs uero simoniacha, si in possessionē ingrederē- tur beneficiorū, quæ permutarunt, esto clausula illa adijciatur, scilicet, si superiori placuerit, factū enim protestationi contrarium est, & idcirco nō prodest. In hac quæstione igitur sic concludēdū censetiam casus simoniam, in quibus simonia in permutatione non committitur, id quod in seq. præstabimus.

S V M M A.

1 Simonia quamobrem in permutatione nō committatur.
2 Superior quisnam sit in permutatione faciendā.

§. III.

Casus nobis explicandos proposuimus, in quibus permutatis beneficiis simonia nō com- mittitur, iā ergo rem ipsam aggrediamur. Primum igitur simonia non committit, ubi superioris autoritate permutatio beneficiorū fit quoad titulū, & sic cessat primus casus ↑ superior autem hic Episcopus est in sua diocesi, ita dixit Gl. in Cle. unic. in uerb. Conferant de rer. permu. & sequitur Anc. ibid. nu. 7. & Zab. n. 15. q. 8. & ha- betur in c. quæsitum eo. in antiq. quid iuris autē si in diuersis diocesibus sint beneficia docuit Za- ba. in ead. Clem. Item simonia non committitur, ubi permuta- tio simpliciter, & pure fit, nullo alio pacto, & con-

uentione intercedente, & sic cessat casus secundus & tertius: ita dixit Quint. Mandos. in Tract. de si- gnat. grat. in tit. Permutatione in sine.

Tertio cessat simonia, ubi permutatio fit bene- ficii quoad titulū cum alio beneficio eadem ra- tione, & sic cessat casus quartus.

Quartò cessat simonia, ubi permutatio benefi- ciorum ab iis fit, qui ea, & re ipsa, & legitime asse- cuti sunt, & sic cessat casus quintus.

Quintò simonia cessat, ubi permutatio benefi- ciorum mutua fit inter eos, qui beneficium ha- bent, & sic cessat casus septimus.

Sextò simonia cessat, ubi ob utilitatem necessi- tatemq; Ecclesie permutatio fit, & fm formā tra- ditam à Pio V. in Bulla incip. Quanta Ecclesie Dei incommoda lata anno 1568. Calend. April. Pont. sui Anno tertio.

Septimò simonia cessat, ubi permutatio nō fit tituli ad titulū beneficii, sed ob proprietatē iux- ta c. ad quæstiones de rer. perm. Si ergo quis per- mutaret ecclesiā, cuius dñs quoad proprietatem est, cū alia hmōi sine superioris autoritate, quis contra ius faceret, tamen simoniā non committe- ret: nam autoritas illa in hoc casu requiritur, pro- pterea quod alienatur ius Ecclesie, q̄ alienatio fie- ri sine superioris autoritate non pōt, arg. ca. nulli de reb. eccl. nō alien. non aut ob simoniā. Quare multo minus simoniā cōmittetur, si res sacra cū alia simili permutetur, ut pote calix sacratus cū alio simili sacro. Minime oīum, si fundi eccle- siæ, uineę, prata, syluæ, & hmōi alienentur: nā esto sine licentia horū alienatio fieri nequeat, & ob id peti debeat, quæ & dari solet adhibita clausula, si in euidētem, de qua habetur apud Quint. Mandos. in Trac. de sign. grat. pag. 98. in tit. si in euidē- tem, tamen simonia non committitur, ut id asser- uimus supra ca. 20. non enim hæc proxime dicta spiritualia eius generis sunt, quorum alienatio- ne simonia committatur.

Verum quid si cōuētū est de permutatione in manib. Apostolicæ sedis, sed anteq̄ supplicatio si- gnaretur, alter eorū pecuniā alteri mutuā dedit aīo ipsam recuperandi: item post signatā suppli- cationē alia officia eidē prestitit partim ob ami- citiam inter ipsos iā diu contractā, partim ut se- gratum ostendat, partim ne à permutatione di- scedat, an simoniam hic committit? Breuiter cō- cludendum est hunc simoniā non cōmittere, & hoc ob eam rōnem, qd̄ ea præstat, non ut pretium permutationis, sed ob cās p̄dictas, esto speret de- inceps eū à permutatione nō discessurū, atq; sic consuluit Nau. conf. 22. de sim. li. 5. Sed de his ha- ctenus, ad postremā quæstionem transeamus.

S V M M A.

1 Permutari præter beneficia an res alia sacra sine si- monia possint.

§. IIII.

Quoad postremam quæstionē, an scilicet res alia sacre cum aliis sacris permutari possint, sine simonia, breuiter concludendum est id licite posse, quandoquidem prohibitum id nō est, modo rei tantum ualor estimetur, & artificii,

non autem consecrationis, Calix ergo cum alio calice licite committatur, ut dixit Sot. de iustit. & iur. lib. 9. q. 5. artic. 2. prope finem uersiculi. Quo circa res alias sacras, & Ludouicus Palestrelus in libello inscripto Responsiones casuum conscientie, cas. 37. pag. 163. uersu. Respondetur quod licet permutare, & uestes sacre cum aliis similibus uestibus, sed de permutatione hactenus, ad renunciationem transeamus.

De renunciatione contractu, quo simonia committitur. Cap. XXVIIII.

S V M M A.

- 1 Renunciatio rei spiritualis simonia aliquando committitur.
- 2 Renunciatio beneficii ecclesiastici quid sit.
- 3 Renunciatio beneficii ecclesiastici quotuplex sit.

PER renunciationem quod que rei spiritualis simonia aliquando committitur, ut uidebimus, uerum, quod renunciationes huiusmodi lo cum habent potissimum in beneficiis ecclesiasticis, ob eam rem, ut materia hanc dilucidior habeamus, hanc contemplanda nobis sunt. Primum renunciatio hanc quid sit. Secundo quotuplex. Tercio, an simonia committatur, si pecuniam quis accipit, quo beneficium renunciet. Quarto, an simonia committatur, si simpliciter, & pecunia non interueniente in fauorem alicuius beneficium renunciet. Quinto, an simonia committatur, si beneficium quis renunciet retenta sibi pensione. Postremo, si quis renunciet electioni nominatione, de se factis, uel literis expectatiuis, quas habet, in alicuius fauorem, an simoniam committat, his enim explicatis materiam hanc cognitam habebimus, quatenus ad rem nostram pertinet.

- 2 Quoad primum igitur Renunciatio beneficii ecclesiastici nil aliud est, quam renunciatio uoluntarie facta de beneficio Ecclesiastico, quod quis habet, ita colligitur ex tit. extra de renunc. & ex dictis ab Host. in Sum. tit. De renunc. in principio, & a Rebuff. in Prax. benef. in 3. p. in tit. de renunciat.
- 3 Quoad secundum quod duplex est alia expressa, alia tacita: omnia in presenti tacita, quae ad nos non pertinet, de expressa agamus, quae duplex itidem est: nam altera pura, & simplex est, quae permittitur ex causa legitima, & de qua agitur in eo. tit. de renun. extra, & de hac agendum non est, quandoquidem simonia in ipsa non committitur, ex quo nullo pacto, nullaue conuentione intercedere, quo casu simonia committitur, sed pure fit, arg. c. quam pio, 1. q. 2. & c. cum pridem, & c. si de pacto. Altera est, quae non pure fit, & de hac hic agendum est. Et quoniam hanc renunciatio fit aut data pecunia, alioque temporalis, aut ad fauorem alicuius, aut de retenta sibi pensione, id de his, &

prius de prima, agendum est, id quod in seq. praestabimus.

S V M M A.

- 1 Renunciatio, seu resignatio beneficii ob pecuniam simoniam committit.

§. I.

Tertia quaestio est, an simoniam committat, qui pecunia ductus beneficium resignat: in qua quaestione breuiter concludo simoniam committi, quandoquidem resignationes, ac renunciationes beneficiorum fieri debent pure, ac simpliciter, non autem pecunia data, arg. c. qua pio, 1. q. 2. & c. si de pacto. atque sic sentit Do. Sot. de iustit. & iur. lib. 9. q. 7. art. 2. ibi, Quod si pactum contra ius diuinum & Guli. Redoan. de sim. p. 3. c. 9. nu. 3. in seq. & facit c. querelam de sim. Quare, uel pecunia in hoc casu det, ut resignatio simpliciter fiat, esto in fauorem huius, uel illius non sit, tamen simonia committetur, arg. c. nemo presbyterorum de simon. sed de hac quaestione factis, ad quartam transeamus.

S V M M A.

- 1 Resignatio, seu renunciatio beneficii in fauorem alicuius facta simoniacha est.
- 2 Renunciatio beneficii simoniace, an ipso iure priuatus eo sit, ubi renunciatio est nulla.
- 3 Renunciatio simoniace beneficii, esto renunciatio nulla sit, tamen in penas simoniae incidit.
- 4 Renunciatio facta in fauorem alterius Rom. Pon. a ueritate simoniaca non est.
- 5 Renunciatio facta in fauorem alterius in manu Legati de latere simoniacha est.

§. II.

Quarta quaestio est, an simoniam committat, qui beneficium in fauorem alicuius resignat, quam quaestione, ut paucis dissoluam, concludo hunc simoniam committere: Nam renunciatio hanc libere facta non est, sed pacto, seu conuentione interueniente, at renunciatio huiusmodi simoniacha est, ex quo pure, & sine conditione fieri debet, arg. cit. c. quam pio, 1. q. 2. & c. cum pridem, & c. si de pacto. ergo, atque sic inquit DD. coiter Inno. in c. ex parte 1. & Gl. 1. iunct. 2. de off. dele. & ibi, quoque Abb. & Fel. idem Glo. in c. dilecto, & ibi quoque Abb. n. 3. de praeb. & Gl. in c. ordinationes 1. q. 1. & Gl. in c. cum inter R. in uerb. Ex consensu, ibi & no. quod, qui renunciat de elec. & Archiep. Flor. in 3. p. Sum. ti. 1. c. 5. §. 1. uer. No. 4. idem Crau. conf. 12. 2. to. 1. & 2. ubi probat pluribus id esse, si constituatur procurator ad resignandum in fauorem eius, cui procurator uoluerit: nam nihilominus simonia committitur, tum quod libere facta non est, sed sub conditione, arg. l. si. C. de contrah. emp. & §. pretium uersu. Sed nostra in Insti. de empt. & uend. tum quod perinde est, atque si ipse id faceret, & nominaret, argum. l. item eorum, §. si decuriones, ff. quod quisque uniuers. nomin. Idem Innoc. & Abb. & DD. communiter in c. cum uniuersorum per eum canonem, de ter.

rer. permut. & Rebuff. in Prax. benef. tit. De resignatione conuentionali, quam in fauorem uocatur paulo post princip. & Nauar. in Man. cap. 23. nu. 107. uersu. Ad decimam. Non est igitur quod hac de re dubitemus, nec quod ab hac communi opinione discedamus.

Verum quid, si renunciatio beneficii simonia cha publicata non est iuxta Bullam Gregorii XIII. inc. Humano uix iudicio latam anno 1583. Non. Ianuarii Pont. sui Anno Decimo, quo casu renunciatio nulla est, sicut etiam ubi simonia realis committitur, an resignans nihilominus beneficii resignati dominium retineat? Et ubi realem simoniam commisit, an in penas contra simoniachos reales latas incidit? Quoad primam quaestione concludo hunc resignantem ius suum, quod in beneficio habet, non amisisse: nam sic dixit Innoc. in c. cum uniuersorum de rer. permut. & sequitur Rot. dec. 7. in antiqua. de renunciat. & Nauar. in consil. 2. 1. & consil. 36. de simon. lib. 5. & in Man. cap. 23. num. 105. Idque iure merito, ex quo enim resignatio non ualuit, beneficii dominium apud resignantem remansit, non entis enim nullae sunt qualitates, arg. l. eius, qui in provincia, ff. si cer. pet. Quare is, in cuius fauorem resignatum fuit, esto simoniam commissam ignorauerit, fructus perceptos suos non fecit de eorundem sententia. Quoad alteram quaestione concludendum etiam breuiter est in penas hunc in cidisse latas contra simoniachos in beneficio: nam pena huiusmodi locum habent, esto resignatio nulla sit, ut habetur in extra. 2. de simon. Nec repugnat, si dicatur, ex quo renunciatio nulla est nullum effectum parere posse, ut proxime dixi: nam uerum illud est, quo ad renunciationem, quae nulla fuit, at simonia reuera commissa est, & realis, & ob eam rem mirandum non est, si eius pena locum habeat, quamuis actus super quo commissa est, nullus sit. simoniachis penas igitur hic obligatas erit, atque sic conclusum esse in officio sacre Penitentiariae refertur apud Nauar. in consil. 36. in fine de simon. lib. 5. Et Gregorio XIII. conclusionem eam relata ab ipso probatam. Resignatio igitur beneficii in alterius fauorem facta, & simoniacha est, & quamuis nulla sit, puniatur.

Excipitur tamen, ubi renunciatio in manu Romani Pont. fit, tunc enim simonia non committitur, quandoquidem, ex quo iure pontificio prohibitum est, ne spiritualia hanc sub conditione, modoue renuncientur, ut in c. cum pridem, & in c. si de pacto. & in c. quam pio, 1. q. 2. ei iuri derogasse Summus Pont. existimatur, ubi permittitur huiusmodi renunciationem, arg. l. consulebat ff. de re iud. atque sic Craue. ibi in fine. & Rebuff. ibidem in princ. & Nauar. eo. in loco, & Quint. Mandos. in Traet. de signa. grat. in tit. de resignationibus, & renunciationibus uersu. In resignationibus: nam & ibi ait coram Papa admitti clausulam in fauorem alterius, & non alias, nec alio modo, de qua clausula multa tradit ibi Mandos. Idem Guli. Redoan. de simo. p. 1. c. 2. §. n. 6. cum duobus seq. & nu. fin. & p. 2. ca. 1. uident. & ca. seq. &

Bero. conf. 87. nu. 7. uol. 1. & DD. in ca. non satis de simon. & Dom. Sot. de iust. & iur. li. 9. q. 7. art. 2. uersu. Ad quaestione. Ac plane, si Pontificus iure prohibitum id non esset, sed diuino, Romanus Pont. non posset resignationes huiusmodi admittere, & in hoc dispensare, at admittuntur, ergo, et enim in hoc casu spirituale pro temporali non datur, Canonico iure igitur id prohibitum est, atque sic sentit Syl. in uerb. Renunciatio, qu. 6. nam ait ibi renunciare beneficium, ut alteri detur, simoniachum esse, quia id prohibitum est, ita quoque sentit Craue. conf. 122. nu. 12. tom. 1. & 2. inquit tamen Nauar. & si stylus hic olim Romane Curiae erat, hodie tamen non seruari ceptum esse, sed permitti, ut una cum renunciatione unius offeratur petitio alterius, cui renunciatus beneficii conferri uelit, & ita etiam ego audiui seruari. Quare, si renunciatio hac forma fieret, Ego renuncio tibi meum beneficium, si & quatenus Sedi Apostolicae placuerit, nec aliter, nec alio modo, simoniacha renunciatio hanc non erit, modo tamen ex parte ante placitum Apostolice sedis. executio non fiat, ut dixit Nauar. ibid.

Verum quid, si fiat resignatio in manu legati de latere in fauorem alicuius, an simonia committitur? Et hic simoniam committi concludendum est: nam contra ius positium hoc est, in quo dispensare legatus non potest, ita dixit Craue. eod. conf. ubi & alios idem sentientes refert. Id quod adeo uerum esse inquit, ut resignatio nec facta ualeat, nec resignanti obstat, & sic iudicatum esse testatur Rebuff. quem refert, ac sequitur idem Craue. ibid. idem Nauar. dixit de Cardinali conf. 35. nu. 3. de simon. lib. 5. Minus ergo apud alios inferiores Ecclesiae antistites id poterit, ut id pluribus concludit Guli. Redoan. p. 2. cap. 22. per totum, & n. 13. & 14. ex quo enim iuribus cautum est, ut beneficia pure conferantur, iure merito resignationes huiusmodi ab his infimis recipi nequeunt, cum iuri communi subiecti sint, arg. c. 1. & fin. de constit.

Secundo excipitur, ubi renunciatio etiam fit in manibus inferioris Romano Pont. eo animo, ut alicui eius cognato, uel alteri conferatur, nulla conditione, pacto, uel expresse intercedente: nam neque hic simonia committitur, tum quod definitio simoniae ei non conuenit, ut per se patet, & ob id iure diuino simonia non est, tum quod nec ulla pactio, quam obrem nec iure positio simonia efficitur, atque sic dixit Gl. in c. ordinationes 1. q. 1. quam communiter receptam esse testatur Nauar. in Man. cap. 23. n. 107. uersu. Secundo. Idem ait Archiep. Flor. ibid.

Atquid, si quis roget ordinarium, in cuius manu beneficium resignat, ut beneficium illud cuiuspiam conferat, an simoniam tunc committet? Breuiter concludendum est simoniam quidem non committi, ut sentit Rebuff. in sua Prax. benef. tit. De pura resign. uersu. Pot tamē sic resignans: nam ibi ait resignantem posse rogare sine simonia superiore, ut conferat tali, arg. c. tua nos de simon. Facit quoque pro hac sententia, quod mandatū datū ad

renunciandum beneficium in manibus ordinarii libere, & ad petendum ab eo post liberam renunciationem, ut de hoc beneficio huic, uel illi prouideat, simoniachum non est, sed ualet sicut etiam collatio uel eius madata facta, & tamen negari non potest, quin ex eo mandato colligatur intentionem renunciantis fuisse, ut a se nominato conferatur, ita Rota declarauit, ut asseruit Casador. decis. 2. de simon. quem refert, ac sequitur Nauar. eod. num. 107. uers. Secundo, ibi Pro quo facit, qui & Dec. & Abba. contrarium sentientes reprobant. Simonia quidem igitur non committitur, attamen hodie prohibitum hoc est per Bullam Pii V. incip. Quanta Dei ecclesie incommoda. lata Anno Domini 1568. Calen. April. Pontifici Anno tertio: nam præterquam quod in ipsa cause legitime resignationum numerantur, prohibetur etiam ne ratione ulla admittantur ad beneficia resignata, qui designantur quacunque ratione a resignantibus. Immo ea beneficia resignata Episcopos nec suis conferre posse ibid. dicitur, alioquin collatio nulla est, & qui contra fecerint, a collatione suspenduntur. Quare hodie solum apud Romanum Pont. resignationes huiusmodi fieri tantum possunt. Sed de quaestione hac satis, ad alteram transeamus.

S V M M A.

- 1 Renunciatio beneficium in fauorem alicuius retenta sibi pensione simoniam committit.
- 2 Renunciatio beneficium in fauorem alicuius retenta sibi pensione simoniam non committit, si autoritate Romani Pont. id fiat.
- 3 Pensio quid sit.
- 4 Pensio quot modis concedatur.
- 5 Pensio est materia simonia.
- 6 Pensionibus ipsis quando simonia committatur.
- 7 Pensiones an redimi possint.
- 8 Pensionibus in ipsis ubi simonia committitur, quæ pena inferantur.

S. III.

- 1 Quinta quaestio est, an simonia committatur, si resignans beneficium, in fauorem alicuius cum eo conueniat, ut singulis annis pensionem quampiam sibi præstet. In qua quaestione concludimus simoniam committi: nam & hæc renunciatio libere non fit, sed pactione intercedente, & ob id simonia committitur: cum renunciatio beneficiorum pure, & nullo pacto, nullaque conuentione intercedente fieri debeat, ut sepissime diximus, & habetur in ca. quam pio, 1. q. 2. & in c. cum pridem, & in c. fin. de pact. atque sic DD. communiter sentiunt, & Dom. Sor. de iur. sit. & iur. lib. 9. q. 7. art. 2. uers. Ad quaestione ibi. Et pariter si quis non per niam permutationis.
- 2 Excipitur tamen si conuentione fieret, ut dixi in antecedenti quaestione, adiecta conditione hac si apostolica sedi id placuerit, nec aliter, nec alio modo, tunc enim simonia non committitur, ex quo conditio nihil ponat in esse, ut in anteceden-

ti quaestione diximus. Quare renunciatione sub hac forma factam Romano Pont. notam faciat, quam si admiserit, simoniae uitium purgabitur, ita dixit Caccialup. q. 19. pag. 65. uers. Ita non cadit in resignatione in manu Papæ in Tracta. de pens. & in tot. ea quaest. ubi hoc disputauit, & Felin. in cap. ad audientiam, 2. uers. Tertia conclusio de rescrip. & Guliel. eod. p. 1. cap. 25. num. 11. & p. 2. cap. 15. ubi late hanc materiam disputauit, secus autem si de hac conuentione Romanum Pont. certiores non fecerint, esto enim renuncians pensionem impetret a Romano Pont. tamen, ex quo uitium illud ignorat, purgare illud non censetur.

Secundo excipitur collatio beneficiorum alias etiam uacantium a Romano Pont. facta: nam, si ipse Summus Pont. pensionem, dum beneficium confert, sibi, alteriue reseruat, simoniam nullam committit, tum quod super fructus imponitur, qui spirituales non sunt, & ob id nulla simonia diuino iure prohibita committitur, tum quod, & si non libere beneficia confert, tamen id iure positio cautum est in cit. c. cum pridem, & in c. fin. de pact. cum siml. cui iuri Romanus Pont. nõ subicitur, ut habetur in c. proposuit de concess. præben. Id quod & sensu Caccialup. ibid. Tum quod nõ retinet nomine pretii, sed suo iure, quod liberam fructuum Eccl. administrationem hety, & idcirco potest sibi, alteriue pensionem ex beneficii fructibus reseruare. Verum pensio quid est? Quot modis conceditur? An materia simoniae est? Quando in ipsa simonia committitur, & quibus pœnis afficiuntur, qui in pensionibus simoniam committunt? Hæc breuiter nobis hic explicanda sunt, quod ad rem nostram pertinet.

3 Quo ad primum, quoniam pensio constituitur aliquando non ut ecclesiasticum ius, quoddam, sed ut stipendium, cuiusmodi concedi solet laicis cuiuscunque sexus, uel ob benemerita, uel ob aliquod officium, & obsequium exercendum, quale habent, quidam medici chirurgici, & feminae curantes infirmos in hospitalibus, quæ beneficiis annexa sunt, ut inquit Nauar. in consil. 63. lib. 5. de simon. aliquando, ut ius quoddam ecclesiasticum, ut sensu Nauar. ibid. & Cardin. in Clem. 1. §. eadem, q. 3. & 4. de suppl. neg. prælat. ob eam rem, quod de hac pensione hic agimus, quæ annexa spirituali est, ideo quid hæc sit, breuiter describamus. Pensio igitur hæc, est ius quoddam spirituali annexum, quo quis pecuniam, seu fructus ex beneficio aliquo ecclesiastico consequitur.

4 Quo ad secundum, quod ut ex dictis proxime constat sumendo ipsam pensionem generatim, duobus modis conceditur.

5 Quo ad tertium, quod pensionem simoniae materiam esse pro certo habendum est: nam ex quo ius spirituali annexum esse concluditur, iure materia simoniae ponitur, quandoquidem simonia, & in annexis spiritualibus locum habet, arg. c. quaesitum de rer. permut. & ut infra suo loco probabimus.

Quo ad

6 Quo ad quartum, quod multis modis simonia in pensione committitur. Nam primo, si quis beneficium resignet in alterius fauorem retenta sibi pensione sine Romani Pont. autoritate simoniam committit, ut conclusimus in initio huius §. Item simonia committitur, si Episcopus, & inferior Pontifice Max. beneficium conferat reseruata sibi, alteriue pensione, tum quod beneficia simpliciter conferenda sunt, ut sepe diximus, tum quod beneficia ecclesiastica sine diminutione conferri debent, sicut habetur in titu. ut Eccl. benef. sine dim. confer. etenim his canones transgredi non licet, sed pro uiribus tueri eos debet, arg. c. 1. de constit. iunct. c. ego de iure iur. Tertio simonia committitur per translationem pensionis, si enim facultatem transferendi pensionem, quis habens pecunia accepta eam transferat, simoniam committit, ita sensu Nauar. a contrario sensu in consil. 66. de simon. lib. 5. & apertius in consil. 93. eod. nam ibi translationem factam pensionis pro extinguenda alia pensione simoniacham fuisse ait, ex quo de Romani Pont. autoritate facta non fuit. Immo, si quis pensionem hac conditione transferat, ut transferes fructus habeat, do nec uiuat, simoniam committit, non enim & hoc fieri sine Romani Pont. autoritate potest, ut dixit Nauar. in consil. 65. eod. tit. Multo minus ergo emi poterit sine simoniae uitio, ut de communi testatur idem Nauar. in consil. 63. n. 4. & in consil. 60. eod.

7 Atqui quod an pensiones debite ex beneficiis ecclesiasticis redimi sine superioris autoritate possint uitio simoniae cessante? Nauar. in Man. capi. 23. num. 11. uers. Ad duodecimum, ait pensionem constitutam super beneficium ecclesiasticum redimi pecunia non posse anticipata solutione sine simonia, & si redimatur redemptionem non ualere. Idem asseruit in consil. 63. ubi quaestione hanc disputauit, & in consil. 61. eod. de simon. lib. 5. nam stylum Curiae testatur huc esse, ut remitti pensio gratis possit, non autem constricti, redimi pretio, transferriue sine autoritate Papæ. Hanc eandem opinionem sequuntur non nulli, quos refert Quint. Mandos. in Tracta. de signat. grat. in Tit. extinctiones uers. extinctio.

Contrariam opinionem sequitur Caiet. in Tracta. 31. art. 5. respon. 10. & Hieronym. Gigas de pens. q. 52. Probatur autem hæc opinio a Caieta. primo hac ratione, quoniam pensio respectum habet solum ad fructus beneficii non autem ad spiritualia. Secundo, quoniam & laicis conceduntur. Hæc Caieta. Quid igitur concludendum? Ego sic distinguendum censo. Aut pensiones constitutæ sunt pro stipendiis, & non ut quid annexum spirituali, ut in prima quaestione diximus, & in hoc casu sententiam Caiet. sequor ob rationes iam allatas. Aut assignatæ sunt, ut quid spirituali annexum, uel pro titulo, & in hoc casu opinionem Nauar. sequor. Id quod & sensu Dom. Sor. de iustit. & iur. lib. 9. q. 7. art. 2. uers. De tertio mēbro: nam ait functionibus spiritualibus pensiones ad iudicatas, redimi non posse, secus autem si sub se-

culari titulo concessæ sint. Pro certo igitur habemus pecunia redimi pensiones has non posse Romani Pont. autoritate non interueniente, tunc enim id potest, ut dixit Mandos. eod. uers. Aut super huiusmodi extinctione. Sed de hoc satis.

8 Quo ad postremum, quod scilicet quæ pena simoniachus hic afficiatur uel simonia realis sit, concludendum est arbitraria pœna, hunc puniri, quandoquidem nulla certa pœna contra hunc simoniachum præscripta est. Non igitur in excommunicationem incidit extrauag. 2. de simon. si pensionem per simoniam quis consequatur: nam citat. extrauag. loquitur de simonia in ordine, beneficium commissum, pensio uero neque ordo, nec beneficium est, sed spirituali annexum, ut insuperat, atque sic conclusit Nauar. in consil. 63. de simon. lib. 5. Postremo nec inhabilis ad beneficium simoniachus hic fit per Bullam Pii Quinti contra simoniachos latam, quam posuimus in Tab. De simonia Reali: nam ea Bulla loquitur solum de simonia commissam in dignitate, ac beneficio, cuiusmodi pensio est non est, atque sic in simili conclusit Nauar. in consil. 93. eod. tit. Excipitur tamen, ubi pensio emeretur, constitueretur ue tanquam medium acquirendi beneficium spirituale, uel ordinem, tunc enim puniretur, ut is, qui simoniam committit in beneficio, ordine, ut dixit Nauar. in consil. 60. num. 2. eod. tit. Hoc casu excepto alias arbitraria pœna simoniachus hic puniretur: sed de his hæc tenus, ad postremam quaestione transeamus.

S V M M A.

- 1 Electiones, & nominationes, presentationes, literæ expectatiuæ, & huiusmodi in fauorem alicuius renunciari non possunt.

S. IIII.

- 1 Quo ad postremam quaestione, an scilicet renunciari possint in alterius fauorem electiones, nominationes, presentationes, literæ expectatiuæ, & huiusmodi sine simonia, primum concludo hæc renunciari in alterius fauorem non posse. Et hoc ob eam rationem, quoniam hæc sunt personalia quædam, & uidetur electa industria personæ, quo casu transferri in alium non potest, arg. c. quoniam, §. is autem cui de off. deleg. & facit, c. cui de præben. lib. 6. Hinc permittari hæc non posse antea concludimus. Secundo dico, si in fauorem alterius id fiat, simoniam committi, etsi pro commodo temporali, ut pote, quæ pecunia renunciati promittitur dubitationem non habere, nam ita inquirunt DD. Butr. Dominic. & Abb. quos refert, ac sequitur Felin. in eod. c. ad audientiam, 2. uers. literæ non dant ius de rescript. & Guliel. Redoan. de simon. p. 2. capi. 15. num. 37. cum seq. esto enim spiritualia non sunt, tamen ad spiritualia præparant, & sicut pro presentatione habenda si pecuniam quis præstat, simoniam committit, esto spiritualis presentatio non fit, ita & hic. At si nihil recipiat, adhuc cetero simoniam

simoniam committi, ex quo non pure renunciat, etenim & de renunciante beneficium idem conclusimus, ergo idem & de renunciante huiusmodi iura dicendum est, cum accessorium sequatur naturam sui principalis, ut dicitur in c. accessorium, de reg. iur. lib. 6. & in c. unicus, de consecr. Eccl. vel alt. Ita igitur in hac questione concludo. Sed de renunciatione hactenus, ad transactionem transeamus.

De transactione, contractu, quo simonia committitur. Cap. XLIX.

S V M M A.

- 1 Transactione facta de re spirituali simonia aliquando committitur.
- 2 Transactione quid sit.

TRANSACTIONE itidem + super re spirituali facta temporalis aliquo dato simonia committitur, ut videbimus. Verum, ut rem hanc dilucidior habeamus, hæc contemplanda nobis sunt. Primum, transactio, quid sit. Deinde, quando per ipsam simonia committatur. Tertio, qua ratione. Quarto, an vera simonia per ipsam committatur. Postremo, quando sine simonia transactio fiat, his enim explicatis absolutam materiam hanc habebimus, quatenus ad rem nostram pertinet.

- 2 Quo ad primum igitur + transactio est de re dubia, & lite incerta non gratuita pactio, ita tradidit Host. in Sum. de transact. in princi. & Syl. & Jo. Tabien in verb. Transactio, sensit quoque idem ius in Rubr. C. eod. nam ad transactionem de o simul requiri ait. Primum, ut aliquid detur, retineatur, & ob id gratuita esse non potest. Deinde, ut de re dubia fiat. Probat quod definitio hæc per l. i. ff. de transact. iud. l. transactio nullo dato, C. eod. Sed de his satis, ad alia transeamus.

S V M M A.

- 1 Transactio hæc simonia speciem habet, si cum de titulo beneficii lis sit, temporali dato transactio fiat.
- 2 Transactio hæc simonia speciem habet, si fiat ab ijs, quorum uterque asserit se ad aliquam ecclesiasticam dignitatem ius habere per concursum.
- 3 Transactio hæc speciem simonia habet, si lite orta de iure patronatus, seu de iure presentandi inter aliquos alter temporali accepto alteri ius suum cedat.
- 4 Transactio fieri non potest super subiectione spirituali.

§. I.

- 1 Quo ad secundum + simoniae species in transactione committitur. Primum, si ubi lis de beneficii ecclesiastici titulo est, temporali da-

to transactio fiat, ita enim habetur in c. constitutus de transact. nam, cum ibi lis esset super quandam capellam, & transactio ea ratione interuenisset, Romanus Pont. aditus ab altero eorum, qui transegerat, propterea quod alter nolent eam seruare, mandauit irritam transactionem eam fieri, & hoc ob eam rationem, quoniam transactiones huiusmodi speciem continent simoniae. Ecce hic manifesto constat transactionem super ecclesiastico beneficio fieri non posse. Idem quoque habetur in c. super eo eod. & ibi Abb. ac DD. no. Ex quibus patet transactionem in ipsis spiritualibus temporalibus dato sine simoniae uitio fieri non posse, ut dixit Gloss. in c. 2. in verb. super decimis, & ibi, quoque Innoc. & Abba. num. 5. de transact. & Gloss. in c. præterea in fin. eod. & Syl. in verb. Transactio eod. q. 2. vers. Si vero clericus petit beneficium, & Tabien. eod. num. 4. vers. Aut petitur res spiritualis. nam inquit ibi, si dicat quis se electum, uel canonicum in beneficio institutum, non ob id ab hoc transactionem fieri posse sine simonia. Quare si plures in cuiuspiam beneficii concursu fuerint, & inter se contendant transigere inter se non poterunt, atque sic sensit Naua. in consi. 44. de simon. lib. 5.

- 2 Item transactio simoniae speciem continet, si fiat de annexis ipsis spiritualibus, utpote de iure patronatus, uel de presentatione, ut habetur in c. præterea de transact. nam consultus ibi Romanus Pont. quid iuris, si inter laicos, & religiosos, orta questio de presentatione alicuius ecclesie ab ipsis sic transigatur, ut laici presentationem habeant, religiosi uero pensionem, respondit transactionem eam non tenere, & hoc ob eam rationem, quoniam pactio ipsa simoniacha esse uideatur: ergo hinc colligitur, & in connexis spiritualium transactionem simoniacham fieri, in patronatus enim spirituali annexum est, & pertinet ad hoc c. cum essent. & ibi not. Abb. de simon. Si ergo de huiusmodi iure transigens simoniam committit, multo magis si illud emere conetur, atque sic dixit quoque Abb. in eod. ca. cum essent. Quæ diximus autem supra, si temporale pro spirituali detur, locum habent, & ubi spirituale datur: nam neque in hoc casu transigi potest, ut inquit Innoc. & Abba. num. 3. in eod. c. super eo. de transact. Quare, si renunciaret quis beneficium simplex alicui, quo à lite mota de beneficio discedat, simoniam committit.

- 4 Postremo + sine simoniae uitio transigi non potest super subiectione spirituali, ut habetur in ca. præterea 2. de transact. nam ibi Romanus Pont. ait idcirco non ualuisse transactionem de huiusmodi re à quibusdam facta, quoniam iniquitatem simoniacham contineret. Nō licet igitur de hac re spirituali transigi temporali dato, atque sic dixit Innoc. ibi in fin. & sequitur Abba. num. 2. vers. Ultimo not. Idem Abba. in c. de cetero 2. vers. In Gloss. & in c. super eo num. 3. vers. Aut contentur de beneficio ratione subiectionis, eod. de transact. Idque iure merito, nam qui subiectionem ecclesiasticam temporali dato remittit, iurisdictionem

tionem ecclesiasticam pretio dato remittit, hoc dubitationem non habet, at, qui pretio accepto iurisdictionem ecclesiasticam emit, simoniam committit, arg. c. nemo presbyterorum de simon. ete nim sicut nō licet uisum eius alienare, ut habetur in eod. c. nemo presbyterorum, & c. 1. ne praelat. uic. suas, multo minus ipsam iurisdictionem, arg. auth. multo magis, C. de sacrosanct. eccl. Quare, si ecclesia aliqua neget se subiectā alicui Episcopo, ut pote quoad sacramenta suscipienda, uel quoad iura Episcopalia ei reddenda, de quibus in c. conuenerunt de off. ordin. sine simoniae uitio transigi non potest. Excipitur tamen, ubi spirituale etiam daretur, tūc enim sine simoniae uitio transigi poterit, sic enim dixit Inn. in eod. c. 2. de transact. & sequitur Abba. num. 5. vers. Dic tamen secundum Inn. & in eod. c. 2. de cetero uers. in ead. Gloss. 2. a contrario sensu. Hoc tamen intelligo, ubi superioris auctoritas interuenit, sed de secunda questione satis, iam tertiam aggrediamur.

S V M M A.

- 1 Transactione simonia qua ratione committatur.
- 2 Transactione an simonia proprie committatur.
- 3 Depositionis pena non afficitur, qui per transactionem simoniam committit.

§. II.

- 1 Tertia questio est, + qua ratione simonia in transactione committatur: quam questionem ut paucis absoluamus, dicimus in transactione simoniam committi, seu per transactionem, quoniam, ex quo transactio fit, ubi hinc inde aliquid datur, accipitur, fieri potest, ut qui nullum ius in spirituali, ut pote in beneficio, habet, de quo lis est, illud consequatur, per hanc transactionem dando, promittendoue temporale, at, qui dat, promittit, ut spirituale habeat, simoniam committit, ut dicitur in c. super eo de transact. & in c. de hoc, & in c. cum essent de simo. ergo ratione hac simonia hic committitur, atque sic dixit Abb. in c. 2. num. 5. vers. Et hæc differentia & inter compositionem de transact. & in eod. c. super eo, nu. 1. vers. Not. primam regulam, etenim spiritualia pure dari, accipiue debent, non pretio intercedente, ut dicitur in c. cum pridem, & in ca. fin. de pact. & in c. quam pio 1. q. 2. Resoluitur ergo contractus hic in simoniam hac ratione.

- 2 Ex his, quæ diximus + tacito questionis quartæ solutio habetur, scilicet, an simonia per transactionem proprie committatur, & ob id transactio de re spirituali prohibita sit: nam concludendum est simoniam proprie non committi. Id quod hinc probari primò potest: nam etsi contingit aliquando quempiam, qui nullum ius habet in spirituali, illud consequi dando, promittendoue temporale, quo casu simonia committitur, ut proxime diximus, tamen & e contrario contingere potest, ut, qui temporale dat, ius in eo spirituali habeat, & ob id dando, promittendoue simoniam non committat, ex quo id facit, ut uexationem redi-

mat, arg. c. dilectus filius 1. & nos antea suo loco explicauimus. Ob hanc igitur rationem, quod modo simonia interuenire potest, modo non interuenire, simonia proprie per transactionem non committitur. Postremo id probatur etiam, quoniam iura ipsa nunquam transactionem simpliciter simoniam continere inquit, sed modo speciem simoniae continere, habere, ut in c. cum pridem de pact. & in c. constitutus, & in c. super eo de transact. modo pactio simoniachā uideri, ut in c. præterea 1. eod. modo iniquitatem simoniacham, ut in c. præterea 2. eo. ergo hac quoque ratione non proprie simoniam continere uidetur, atque sic sensit Inn. in eod. c. constitutus, & Abba. ibi num. 3. nam ait ob eam rem dici in eo canone speciem simoniae transactionem eam continere, & non pure simoniacham esse, quoniam is, qui dat aliquid simpliciter, ut in beneficio quiete persistat, potest habere ius in eo, & sic non sequi per transactionem aliquid spirituale. Verum, quia contrarium contingere potest, ob eam rem ecclesia super re spirituali transigi uetuit, ut Abba. ibi, & Innoc. inquit, non solum enim à malo, sed à specie mali abstinendum est, ut habetur in c. cum ab omni de uit. & honest. cleric. idē dixit quoque Abb. in eod. c. super eo.

- 3 Quare + quod per transactionem non committitur semper uera simonia ob eam rem per transactionem ipsam committens non deponitur, ut sensit Innoc. in c. constitutus, & apertius Abba. num. 3. in uers. Et ex hoc inferit eod. de transact. Et de questione hac satis, ad postremam transigamus.

S V M M A.

- 1 Amicabilis compositio ubi interuenit in spiritualibus simonia non committitur.
- 2 Iudicis auctoritate pro bono pacis si quid temporale detur, ubi lis est de beneficio simonia non committitur.
- 3 Transactione simonia non committitur, ubi non de titulo beneficii, sed de proprietate litigatur.
- 4 Transactione, qua spirituale pro spirituali datur, simonia non committitur.

§. III.

- 1 Postrema questio est, ubi in transactione simonia non committitur: casus ergo explicandi hi sunt, in quibus transactio simoniae uitio caret. (Accipimus autem hic transactionem large, ac communiter.) + Primum igitur simonia non committitur, ubi super re spirituali, de qua lis est, compositio amicabilis fit, ut dicitur in ca. super eo de transact. Verum, ut dilucidior res hæc habeatur præmittendum prius est, quid amicabilis compositio sit. Item unde sit dicta. Tertio, quamobrem simoniam non contineat. Quoad primum amicabilis compositio nil aliud est, quam compositio gratis facta, id est nullo pretio intercedente, pretiue nomine aliquo dato, ita habetur in cit. c. super eo, Alias, si gratis, & amicabiliter

liter inter se litigantes componant, dicitur enim ibi, sacris canonibus nequaquam dicimus obuia re. Hæc ibi, ex quibus patet amicabilem compositionem eam dici, quæ gratis fit, atque sic no. Abba. ibi, nu. 2. sicut etiam Inn. Idem Inn. in c. 2. nu. 1. uers. Compositio autem interuenire potest, & Abb. num. 5. ubi ait ibi, Compositio uero est gratuita pactio. eod. Ex quo patet, quamobrem in spiritualibus admittatur, quoniam scilicet gratis fit, qua ratione spiritualia tradi debent, arg. c. q. pio, t. q. 2. cum simil. & tor. titu. de simon. Patet etiam inde, quamobrem transactio prohibeatur, scilicet, quoniam non gratuita pactio est, in eam aliquid datur, uel retinetur, ut à lite discedatur, ut uidimus antea in principio, & ut dixit Abba. in eod. c. 2. nu. 5. qua ratione spiritualia dari prohibentur. Dicta est autem amicabilem compositio, uel quia interuentu amicorum fit, uel quia inter se, ut amici conueniunt, ut pote ut ad arbitrium iuris periti lis terminetur, cuius dicto promittunt se stare, ita dixit Abba. in eod. c. super eo num. 2. uers. Sed quæro de exemplo. Quare iudicis autoritas hic non requiritur, ut dixit Abba. in eod. c. super eo num. 2. in fine. Ex his patet dissolutio tertiæ questionis, scilicet quamobrem compositio simoniae non contineat, scilicet quoniam gratis fit. His præmissis, ut ad rem redeamus, concludendum est primum, ubi neuter litigantium beneficium possidet, si à lite alter eorum discedat, uel sponte, uel amicorum precibus simoniã non committit, si alteri deinceps beneficium conferatur, ex quo nihil pro re spirituali tribuitur, retinetur, quo casu simonia interuenit, ita dixit Innoc. in c. super eo, & ibi Abba. nu. 2. & uterque in c. 2. eod. de transact. & Syl. in uerb. Transactio in primo dicto uers. Si uero clericus, & Tabien. eod. Quare si ad beneficium (quod nunc iuxta Trid. Syn. fit) concursus fiat, & plures deinceps post cõsensum inter se litigent, simonia cessabit, si alter compositione hac interiecta à lite discedat. Non itidem simonia committitur, si is, qui in possessione beneficii est, hac compositione beneficium dimittat, quamuis sine superioris autoritate dimittere non possit, ut habetur in c. admodum, & in c. quod in dubiis de renunciat. atque sic dixit Abba. in eod. c. super eo, & in c. cum pridem num. 3. de pact. Vbi ergo hæc compositio interuenit simonia cessat.

Item simonia non committitur, si ubi duo de beneficio litigant, quo à lite discedatur, & sic pro bono pacis, & ut inter se concilientur, ob impenfas factas, non autem pro spirituali, iudex aliquid temporale tribuendum decernit, arg. cit. c. cum pridem à contrario sensu. & not. Abba. ibi num. 8. nam ait iudicem ex officio suo providere posse, ut una pars cedat liti supra spirituali ob bonum pacis, & recipiat impenfas factas ab altera. Idem sentit Gloss. ibi in uerb. Non duximus de pac. non enim iudex existimatur pro spirituali dare, atque sic asseruit ibi Abba. in c. nisi de preben. num. 8. & Goff. quem refert, ac sequitur Abba. in c. 2. nu. 5. de transact. & Guliel. Redoan. de simon. p. 2. c.

3 t. num. 4. Quare ob eandem rationem & per se à iudice imponi poterit, ut habetur in cit. c. nisi, & not. ibi Abb. & in eod. ca. cum pridem, non enim hæc transactio, sed compositio est. Idem si partes inter se conueniant, & deinceps iudex compositioem probaret, ut lenit Nauar. in cons. 46. de simon. lib. 5. modo is, apud quem remanet beneficium, in eo ius haberet. Pro bono igitur pacis iudex statuere hoc potest, ut aliquid datur, alias sine eius autoritate fieri id nequit, ut dicitur in cit. c. cum pridem, quippe, quia simonia committeretur. Hinc meo iudicio errant ii, qui intro mittunt se inter huiusmodi litigantes, & ut à lite discedatur, aliquid cedenti tribuendum curant, ex quo enim iudicis autoritas requiritur, sine ea non potest, arg. c. non ne de præsump. & l. cum prætor, ff. de iud. Immo, si pensio imponeretur, & Romanus Pont. eam comprobaret, si tamen tractatus hic Pontifici non explicaretur, simonia nihilominus committeretur, ut alibi probauimus. Si tamen id bona fide facerent, existimantes id fieri posse, in foro conscientie excusarentur à peccato.

3 Simonia denique non committitur, si transactio fiat, ubi non de titulo beneficii, sed de proprietate litigatur, licet enim hic transigi, ut dixit Gloss. in cit. c. super eo in uerb. Super re sacra, ubi si uero res sacra, & sequitur quoque Innoc. ibid. sicut etiam in c. 2. ubi quoque Abb. num. 6. uers. Quid autem, si litigatur eod. de transact. etenim tunc, ut ait Abb. eod. num. 6. non potest dici quæstio illa super re spirituali, & perennit huc ca. 1. de eo, qui mit. in poss. ff. & quæ dixit Abba. ibi, num. 3. & in c. contingit, num. 12. de dol. & cont. idem quoque asseruit Guliel. Redoan. de simon. p. 2. cap. 31. num. 40. Quare, quod multa monasteria sunt, quæ beneficia quam plura animarum curam habentia possident, & proprietatis eorum domini sunt, ob eam rem, si monasterium beneficium aliquod suum esse asserat, ratione hac transactio fieri poterit. Multo magis autem hoc locum habebit, si de calice, uestibusque sacris, aliisque ad diuina faciendâ pertinentibus, lis de dominio, ac proprietate sit, transigi enim sine simoniae uitio hic poterit: non enim sit, quatenus res spirituales sunt, sed quatenus p. fan. qua ratione eas alienari posse antea conclusimus, & de ipsis ergo transigi, & permutari sine simoniae uitio poterit. Itæ, si super decimis fiat, hac ratione ualet, ut habetur in c. ex multiplici de simon. & ita Guliel. eo. ca. num. 17. cum multis seq. Minus etiam simonia committitur, si de terris, fundisque Ecclesiasticis transigatur, esto enim sine superioris autoritate alienari nequeant, si tamen contra fiat, simonia non committitur, cum non sint ex iis sacris, in quibus simonia committatur, ut alibi probauimus. Quæ diximus autem de prædictis, locum etiam habent in aliis iuribus temporalibus Ecclesie, ut habetur in c. de cætero, & ibi Abb. eod. de transact.

4 Postremo excipitur, ubi pro re spirituali, de qua lis est, spiritualis alia datur: nam tunc sine simoniae

monia vitio transigi potest, ita dixit Inn. in eod. c. 2. num. 1. uers. Quidam dicunt, ibi, Nos dicimus licitam esse transactionem, & permutationem, & sequitur eum Abb. num. 5. in fi. Si enim de beneficio aliquo lis sit, transigi poterit, spirituali alio quo dato, quod tamen intelligo superioris auctoritate. Ex his dissoluta est quæstio illa, an transactio fieri possit supra alia re spiritualia beneficio sed de transactione satis ad alios contractus transigamus.

De contractibus quatuor innominatis, quibus simonia committitur. Cap. XXX.

S V M M A.

- 1 Contractibus innominatis simonia committitur.
- 2 Contractus innominati in spiritualibus locum non habent.
- 3 Dans aliquid, ut spirituale quid faciat, simoniam committit.
- 4 Faciens aliquid, ut spirituale quid fiat, simoniam committit.
- 5 Faciens aliquid, ut spirituale detur, simoniam committit.
- 6 Dans aliquid, ut spirituale detur, simoniam committit.
- 7 Renuncians alicui hereditatem, legatum, patrimonium uel suum, quo beneficium eccle. filio renunciet, simoniam committit.

Distremo per contractus etiam alios innominatos simonia committitur, ut uidebimus; nam & hi gratuiti non sunt, scilicet Do, ut des, Do, ut facias: Facio, ut des: Facio, ut facias: & ob id in spiritualibus locum non habent, ut dixit Gloss. in cap. inter R. in uerb. Ex consensu de elect. & Abb. num. 13. uers. Secunda solutio, ibi, Nam ista spiritualia, & Gomeff. in reg. de trien. possess. q. 12. uers. Secundo præter, & Guliel. Redoan. de simon. p. 2. c. 4. nu. 19. cum seq. idem sentit Rebuff. in Prax. beneficii in tit. De requisit. ad collat. num. 2. nã ibi ait hodie paucos esse collatores à labe simoniae exemptos beneficium nulli conferentes sine contractu innominato. Non est igitur, quod hac de re dubitemus. Idque iure merito, nam in spiritualibus nulla pactio, nullaque conuentio interuenire sine uitio simoniae potest, ut habetur in c. quã pio. 1. q. 3. & in c. cum pridem, & in ca. si. de pact. & in c. tua de simon. ergo & hi contractus comprehenduntur, cum nomina ea generalia sint.

3 Si ergo quis quidpiam tribuat, ut spirituale fiat: exempli gratia, ut Episcopum, Abbatem, presbyterum in sedem ponat, uel mortuum sepeliat, uel sponso benedicat, uel ut Ecclesias consecret præter procuracionem, uel ut electioni de se facien-

tur, in omnibus his casibus simoniam hic committit, ut habetur in c. cum in Ecclesia, & in c. cum sit Romana, & in cap. de hoc, & in ca. nemo presbyterorum, & in c. ex diligenti, & in cap. nobis, & in c. ad nostram, & in c. ueniens de simon. cum simil. Idem, si mutuam pecuniam præbeat, quo eum presentet, eligatur ad beneficium, uel ipsi conferatur, simoniam committit, ita Nauar. in Man. ca. 17. num. 206. uers. In quinto, & sexto notabili, ibi, Et ita mutare. Simonia itidem committitur, si renunciet quis in fauorem alicuius beneficium hoc adiecto pacto, ut restituat sibi pecuniam, quam impendit pro redimenda pensione, quæ erat imposita ipsi beneficio, non enim est pactum, quod ex natura rei inest, sed aliud, & idcirco simoniacum, cum pure resignari debeat. cap. si. de pact. ita Nauar. in consi. 30. de simonia lib. 5.

4 Item, qui aliquid facit, facturum se promittit, quo aliquid spirituale sibi fiat, ut pote se curaturum negotia alicuius, quo ad beneficium eum presentet, sicut etiam, qui sua bona Ecclesie offert, quo in ipsam recipiatur, simoniam etiam committit, ut dicitur in c. cum essent de simo. & in c. tua nos, & in c. per tuas 3. eod. sicut etiam, qui promittit se molestiam non affecturum quempiam, si ad ordinem eum presentet, ut in ca. pen. eod. & in c. si quis eod. qui itidem renunciat beneficium alicui eo pacto, ut aliud beneficium simplex in fauorem sui nepotis, alteriusue renunciet, simoniam committit, ut dixit Nauar. cõsi. 30. de simon. lib. 5. non enim hæc permutatio est. Possit tamen Romanus Pont. id permittere.

5 Quis itidem facit, ut detur, simoniam etiam committit: sicut etiam, qui dat, ut sibi detur.

7 Quare, qui aut legatum, aut hereditatem omittit, ut alius eam consequatur, sibi uero, filio uel beneficium eccle. relinquat, simoniam committit. Sicut etiam is, qui uolenti fororem suam uxorem ducere, suam patrimonij partem relinquit, quo beneficium Eccl. quod habet, ei relinquat, atque sic dixit quoque in simili Rebuff. in Prax. beneficii in tit. Quot mod. benef. acqui. nu. 3. nam ibi ait, eum, qui resignat beneficium fratri uxoris, ut ille bonis paternis renunciet in fauorem resignantis beneficium, uel ut maiorem dotem consequatur, simoniam committere, Qui itidem beneficium renunciat in fauorem alicuius hoc adiecto pacto, ut eius frater suam neptem in uxorem ducat, simoniam committit, ut sentit Nauar. consi. 31. de simon. lib. 5. Qui demum renunciat beneficium alicui hoc pacto, ut pensionem sibi præstet, ac impenfas ipse faciat pro expeditione Bullæ pensionis, simoniam committit, ita Nauar. cõsi. 37. eod. tit. Quia in re offenderet etiam is, qui Episcopo quid elargitur, quo suo filio, fratriue beneficium conferat; simonia enim & hic committitur arg. ca. etsi quæstiones à contrario sensu de simon. Et ex his iam patet, per quos contractus simonia committatur. Verum si in ultimis uoluntatibus quid pro spiritualibus relinquatur, an si monia committitur? Hoc in sequenti explicabimus.

De ultimâ voluntatibus, quando ipsis simonia committatur. Cap. XXXI.

S P M M A.

- 1 Relicta legata, hereditatesque ecclesiis, vt missæ, diuinaque alia officia fiant, an ualeant, simoniamue inducant,
- 2 Hæredes, & legatarij obligari possunt, vt missas, officiaque diuina faciendâ curent.
- 3 Legatum factum monasterio hac conditione, vt tot puellas in monasterium recipiant, an ualeat.

Vastio nobis explicanda hæc, pposita proxime nobis est, an relictæ, & legata, hereditatesque ualeant, exempli gratia, vt tot missæ, diuinae officia pro se fiant. Quâ quæstionem, vt absolutâ magis habeamus, duo contemplabimur. Primum quid iuris in propositis casibus, ubi pro tot missis, diuinisque officiis quid relinquatur; alterû, ubi aliquid relinquatur monasterio hac conditione, vt tot puellæ in monasterium recipiantur.

Quoad primum igitur pro regula habendum est legata, atque hereditates ecclesiis ob propositas rationes relictæ, scilicet vt tot missæ, totque diuina officia fiant, ualere. Nam primo sic asseruit Rip. in l. nemo potest. nu. 125. cum seq. ubi quæstionem hanc disputauit. ff. de lega. 1. & eum refert, ac sequitur Paul. Fufch. De visit. & regimin. Eccl. lib. 1. cap. 20. num. 38. ibi, Vnde ualeat legatum idem tradidit Nauar. in Man. cap. 17. num. 257. ibi enim ait legatum pecuniæ parochæ alicuius Ecclesiæ, vt perpetuo singulis menses tot missæ pro legante dicantur, ualere. Ergo eod. c. & nu. vers. Ad quæstionem hic de pecuniâ, concludit legatum pecuniæ huiusmodi ualere, vt tot missæ pro legante celebrætur, quot celebrari possunt ex lucro eius pecuniæ ad rationem quinque pro centu ad singulos annos; legari enim & usufructus pecuniæ potest, ut habetur in l. 1. & 3. ff. de usufruct. ear. rer. quæ usu consum. idem sensit in conf. 8. de reb. eccl. non alien. libr. 3. Secundo proposita regula probatur etiam ratione; nam suæ rei quisque potest, quam uult conditionem, & pactum adicere, ut habetur in cap. uerum, & ibi not. de condit. apposit. & in c. cum dilecti de donat. & in l. in traditionibus. ff. de pact. ergo & pactum huiusmodi, ut tot missæ, totque diuina officia pro se celebrentur, adicere potest, & facit c. significatum de præben. Postremo in c. fin. de testam. statuitur, ne ab huiusmodi relictis canonica portio detrahatur, ergo ualent, alioquin frustra id caveretur. Contra sententiam hanc tamen facere uidetur, quod pro spiritualibus precii nomine nihil dari, recipiue potest, sed pure tribui debent, arg. cap. quam pio. r. q. 2. & c. cum pridem, & cap. si. de pact. Atqui 2 proposita regula discendum non est. Nec repugnat ratio alla; ea enim locum habet, ubi precii nomine relin-

querentur, secus autem, ubi relinquuntur, aut ob sustentationem ministrorum Ecclesiæ, qui ea diuina officia faciunt: aut quo facilius alliciantur ad ea diuina officia obeunda; in his enim casibus, & huiusmodi simoniam non committi antea probatum est, & in hanc sententiam Ecclesiæ consuetudo testatoris uoluntatem interpretatur, arg. cit. c. si. de testam. Excipitur ergo solum, ubi expresse precii nomine id relinquere tunc, n. simonia committeretur. Et de hac quæstione fati-

- 2 Quare ob easdem rationes hæredibus, ac legatariis onus hoc adici poterit, ut si hæreditatē, legataue uelint, tot missas, diuinaque officia faciendâ curent.
- 3 Quoad secundam quæstionem, scilicet quid iuris sit, si legatum alicui monasterio fiat hac adiecta conditione, ut tot puellas ad habitum religiosum recipiat, an legatum hoc ualeat. Hanc quæstionem pertractarunt DD. multis in locis, ut refert Natta in conf. 6. & 8. tom. 3. incip. Ex facto narratur, ubi quæstionem hanc disputauit. Verum, quo dilucidior quæstio hæc habeatur, duo contemplabimur. Primum, an legatum hoc ualeat Deinde, esto non ualeat, quid de illo faciendum sit.

Quoad primum uidebatur dicendum legatum hoc ualere: & hoc ob eam rationem, quoniam, ut proxime conclusimus, legatum ualeat relictum Ecclesiæ, ut tot diuina fiant; ergo idem in hoc casu, & multo magis, ex quo missæ factam spirituale magis est, quam ingressus monasterii. Atqui contrariam opinionem sequi debemus, scilicet legatum hoc relinqui non posse. Primum, quoniam pro ingressu monasterii, & ut quis in monasterium recipiatur, si quid præstetur, simonia committitur, ut s. o. loco antea probauimus, & habetur in cap. quoniam de simon. ergo nec ubi quis quidpiam relinquit in ultima uoluntate, id fieri poterit, cum eadem ratio in utroque casu sit. Nec repugnat ratio contraria, quandoquidem, ut uidimus, consuetudo Ecclesiæ interpretatur ea præstari, relinquiue, uel pro alimentis, uel quo facilius impellantur ad diuina faciendâ: quam interpretationem non facit in proposito casu religiois, quandoquidem nec ratio ne alimentorum conditio adici potest quoad ingressum monasterii, & hoc, quia prohibitum est in cit. cap. quoniam, ibi, Prætextu paupertatis, & in Extrauag. Sane, ne in uinea Domini de simonia; quam obrem autem id factum sit, ea potissimum ratio redditur in cit. extrauag. ne auocentur homines à statu religionis, ad quem Ecclesiæ optat, ut homines accedant ob tutiorem uiam salutis. Id quod in prædictis non fit. Et de hoc satis.

Quoad secundum uero casum quid de legato illo faciendum sit, omisso in præsentis casu, ubi monasterium legatum recepisset, & puellas ad habitum religionis admisset, quandoquidem supra explicatum est, an receptio hæc ualeat, & quid de pecuniâ recepta faciendum sit: omisso, inquam, hoc casu, solum uidendum est, ubi nec legatum

legatum receptum, nec puellæ in monasterium admittæ sunt. In hoc igitur casu tres DD. sententiæ sunt, vt refert Natta eod. conf. nume. 7. Quarum prima fuit Bart. in l. 2. C. de instit. & substit. qui existimauit legatum hoc purum reddi, & conditionem reiciendam ibi ait, si relinquo aliquid monasterio, si receperit filiam meam in monasterium, talem conditionem reici, & legatum remanere purum; & hoc ob eam rationem, quoniam conditio hæc turpis est, vt quæ simoniam contineat, argum. c. non satis de simon. & ob id conditio reicienda est, legatum uero firmum debet remanere idque iure merito, nam conditio turpis, quæ pro impossibili habetur à iure, si adiciatur uel institutioni, uel legato pro nō scripta habetur, & institutio, legatumque ut purum seruetur, vt habetur in l. conditiones. ff. de cond. instit. & l. obtinuit ff. de condit. & demonstr. & l. vnic. C. de ijs, quæ pen. nomin. & facit Gloss. in §. fin. in Instit. de legat. & in §. impossibilis eod. de instit. Altera est opinio, vt legatum, & conditio uententur; & ob id nec legatum, nec conditionem ualere, & hanc opinionem tenuit Bart. sibi contrarius in l. Titio. §. i. ff. de condit. & demonstr. & hoc ob id, quoniam conditio illa est turpis, & inhonesta, & idcirco relictum etiam nullum, & cum hac opinione transeunt DD. nonnulli ibi, immo Alexan. in d. l. 2. C. de instit. & substit. communem opinionem hanc esse inquit. Tertia fuit opinio quorundam, qui existimarunt & legatum, & conditionem ualere, ut legatum honestum, & piuum, & relictum pro eleemosynâ, & pro anima testatoris. Hæc tamen opinio, quod repugnat cit. c. quoniam de simo. & cit. extrauag. sane ne in uinea Domini, reicienda est.

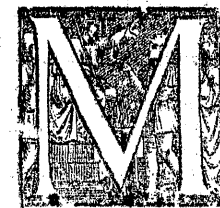
Quid igitur concludendum? Ego sequor opinionem Bar. in l. 2. C. de instit. & substit. ut scilicet legatum ualeat, & monasterium petere illud possit, esto conditio non adimpleatur. Et hoc ob duas potissimum rationes. Primo respectu habitato ad naturam dispositionis, quæ est ultima uoluntas, cui si conditio impossibilis adiciatur, reiecta ipsa conditio, relictum tamen ualeat, iuris supra cit. Postremo, quoniam adhuc animæ testatoris subuenitur, ex quo monasterium legatum habet. Nec facit, si dicatur uoluntatem testatoris non adimpleri; nam adimpletur quatenus potest; uoluit enim ipse in pios usus sua bona distribuere, & eo modo, quo existimabat id posse; si enim id non posse sciuisset, conditionem eâ fortasse non addidisset. Adde opinionem hanc communem contra Alex. esse, ut ait Ias. in cita. l. 2. C. de instit. & substit. & sequitur etiam Natta. eod. conf. in fin. In hac igitur quæstione sic concludendum censet: sed de simonia quatenus contractus est satis: de ipsa iā agamus quatenus delictum est; id quod in sequentibus præstabitur. Si hoc addiderimas, qui in ultima uoluntate ratione hac quidpiam relinquere uult, duobus modis id facere posse, uel relinquendo ipsi monasterio simpliciter propter amorem Dei, & deinceps rogari

do ipsas moniales, ut has, illasue puellas in monasterium recipiant: nam tunc legatum purum est, receptio autem puellarum precibus petitur, arg. ca. tua nos de spons. Vel relinquendo legata tot puellis, quæ monasticum habitum susceperint; hæc etenim ratione simonia non committitur, & relictum ualebit: sed iam rem propositam aggrediamur.

De Materia communi Simonia, quatenus crimen est. Cap. XXXII.

S P M M A.

- 1 Materia simonia quatenus crimen, est delictum.
- 2 Simonia publicum crimen est.
- 3 Simonia equiparatur crimini læsæ maiestatis.
- 4 Appellatio non admittitur à sententia contra simoniacum lata.

MATERIA communis simoniae uero, quatenus crimen, est delictum. Id quod probatur primo hac ratione, quoniam, si ipsam definierimus, quatenus talis est, dicemus Simonia est delictum, seu crimen, quod committitur spiritualia, eiusue annexa uenalia reddendo, ut probatur in toto tit. de simon. & ut sensit Ioan. de Anan. in Rub. de simon. uers. Deinde dicit D. Florent. Secundo id etiam probatur, quoniam simoniaci puniuntur, & grauissimis pœnis afficiuntur, ut supra probauimus; ergo simonia delictum, crimen, seu peccatum est: nam pœnæ peccatorum medicinae sunt, ut dixit Philip. libr. 2. Moral. cap. 3. & S. Thom. 1. 2. quæst. 87. articul. 3. in 2. oppos. & probatur in l. 1. ff. de instit. & iure. Postremo id expressum habetur in capit. per tuas, 1. de simon. & in cap. tanta eod. & in cap. si. 1. quæst. 7. in quibus iuribus habetur simoniam non solum crimen esse, uerum etiam ad eius comparationem cætera crimina, quasi pro nihilo reputari. Non est igitur, quod hac de re dubitemus, scilicet simoniam crimen esse, ac delictum.

Item quod delictum publicum, seu crimen publicum est, atque sic asseruit quoque Anan. ibi dcm, uers. Quis autem admittatur ad accusandum, nam quilibet admittitur ad accusandum, & testificandum, ut ait ibi Anan. & infra uidebimus, publicum crimen est, ergo arg. instit. de public. iud. in principio uers. Publica autem, & equiparatur crimini læsæ maiestatis, & a sententia contra simoniacum lata nō appellatur, ut inquit Fel. in c. sicut de simon. & Marant. in suo specul. in 6. par. num. 287. sed statim sententia executioni mandari debet.

K Verum

Verum, ut eius cognitionem absolutam habeamus, quatenus delictum est, de ipsa nobis hæc in hoc capite contemplanda sunt. Primum quisnam iudex de hoc crimine cognoscat. Deinde, quoniam de hoc crimine, sicut etiam de aliis & civili liter, & criminaliter agi potest, hic quando criminaliter, & quando civiliter agatur. Tertio, quoniam accusare simoniachum possit. Quarto, quibus testibus, & quibus rationibus simonia probetur; his enim explicatis absolutam simoniae cognitionem habebimus, quatenus delictum est: iam igitur primam questionem aggrediamur, id quod in sequenti præstabitur.

S V M M A.

- 1 Iudex Ecclesiasticus de simonia crimine cognoscit.
2 Iudex Ecclesiasticus duplex est.
3 Iudex fori conscientie quinam sit, qui a peccato simonia absolutus.
4 Iudex fori contentiosi, qui de crimine simoniae cognoscit, quinam sit, ubi simonia simplex est.
5 Clerici seculares, ac laici simoniaci a suo Episcopo puniuntur.
6 Moniales simoniam committentes ab Episcopo loci puniri possunt.
7 Monachi, ac regulares simoniaci a quibus puniuntur.
8 Iudex Ecclesiasticus quis nam cognoscat de simonia, ubi hæresim coniunctam habet.
9 Punitus simoniachus hereticus, quatenus hereticus, an & quatenus simoniachus est, puniri possit.

S. I.

Quoad primam questionem igitur, scilicet quisnam iudex de crimine simoniae cognoscat, concludendum breviter est Ecclesiasticum iudicem esse, ita dixit Gloss. in ca. cum sit generale in verb. Malefactores de foro compet. & sequitur Abb. ibi num. 20. qui ait crimen hoc simoniae esse mere crimen Ecclesiasticum, & ob eam rem secularem iudicem ei se intrimitere non posse, idem sequuntur Add. ad practicam crim. canon. Diaz. ca. 91. in litera A. & DD. communiter, ut testatur Anan. in Rubr. de simonia, numer. 9. & refert, ac sequitur Clar. lib. 5. recept. sent. §. simonia, uers. Hoc crimen est mere ecclesiasticum. Id quod & ratione probatur, nam materia simoniae res spiritalis, eius annexa est, ergo ad iudicem Ecclesiasticum, & non seculare eius cognitio pertinet. Non est igitur, quod hæc de re dubitemus.

Verum quod & ecclesiasticus iudex duplex est, alius fori conscientie, seu penitentiae, alius fori contentiosi; ideo quis nam ex his sit in hac materia, uideamus. Iudex igitur fori conscientie, ac penitentiae in hoc crimine simoniae, sicut etiam in aliis criminibus, ac peccatis, sacerdos est, qui iurisdictionem ordinariam, delegatamue in ipsum simoniachum habet. nam ad ipsum causam hanc cognoscere pertinet, & ipsum penitentem

absoluere, ut habetur in cap. omnis de penit. & ibi communiter not. Proprius ergo Parochus, ab eoque delegatus simoniachum penitentem absolvere poterit, & facit cap. fin. de simon. Excipitur tamen, ubi simoniachus excommunicatus esset, ut pote, quia simoniam realem in ordine, beneficium commissit, nam, quod tunc in excommunicationem ipso iure incidit, ut habetur in extrauag. cum deestabile de simon. simplex Parochus, qui iurisdictionem fori contentiosi non habet a simonia peccato ante sublatam excommunicationem non absoluet, non enim penitentiae sacramenti capax excommunicatus est, ut dicitur in cap. pen. de senten. excommun. Idem in omnibus aliis casibus, in quibus quis simoniam committens in excommunicationem incidit, ut pote, uel quia simoniam confidentialem, uel in Romana Curia eam committit, in his enim casibus, ut supra uidimus, in excommunicationem incidit, & ob id ante sublatam excommunicationem absolueret a peccatis simplex parochus non poterit.

Iudex autem fori contentiosi, ubi clericus, laicusue simoniam commisit, Episcopus est eius diocesis, in qua domicilium habent, qui simoniam commiserunt. Id quod probatur in ca. de hoc de simon. ibi enim cauetur, ut Archiepiscopus deponat quosdam clericos, qui per simoniam quandam in seipsum elegerant, & inducat Regem, & Principes quosdam ad pecuniam acceptam restituendam, ergo Episcopi ius cognoscendi crimen hoc habent, & quoniam alterius subditum iudicare nemo potest, arg. ca. fin. de constit. lib. 6. & l. fin. ff. de iurisd. omni. iud. ob eam rem subditos Archiepiscopi fuisse concludendum est. Idem habetur in cap. insinuatum, & in c. ex tua, & in cap. dilectus filius 1. & 2. & in cap. ad apostolicam eod. de simon. Postremo id probatur etiam ratione, quoniam, ex quo simonia Ecclesiasticum crimen est, ad iudicem ecclesiasticum pertinet, ut probauimus, at in tota diocesi communi iure ordinarius iudex Episcopus tantum est, ut habetur in cap. cum Episcopus de offic. ordin. lib. 6. Cum Episcopus in sua tota diocesi iurisdictionem ordinariam noscatur habere, dicitur enim ibi, dubium non existit, quin in quolibet loco ipsius diocesis non exempto per se, uel per alium possit pro tribunali sedere, causas ad Ecclesiasticum forum pertinentes audire, personas Ecclesiasticas, cum earum excessus exegerint, capere, ac carceri deputare, necnon & cetera, quae ad ipsius spectant officium, libere exercere. Hæc ibi, ex quibus patet, id quod diximus, scilicet Episcopum in tota diocesi ordinarium iudicem esse, item causas ad Ecclesiasticum forum spectantes, cuiusmodi hæc est, ad ipsum pertinere, id quod & dixit Abb. in c. conquereute, nu. 2. uers. Quinto habet Episcopus de off. ordin. Pro certo igitur habendum est, si simoniaci, aut clerici seculares, aut laici sint, ab Episcopo puniri ipsos posse.

Vbi

Vbi itidem moniales simoniam committunt, ad Episcopos eorum correctio pertinet, arg. cap. quoniam de simon. & facit ca. unic. §. fin. de stat. reg. lib. 6. nam ibi iurisdictionem ordinariam in moniales habere Episcopos loci dicitur. Idem quoque sensit Paul. Fusch. de uisitat. & regimin. Eccl. lib. 2. c. 1. & nu. 4. 2. nam de uisitatione ipsarum agens inquit Episcopos inquirere debere, ne sic aliqua recepta per simoniam: ergo de simonia ab ipsis commissis cognoscere potest, & iudicare arg. l. de qua re. ff. de iud.

Verum, quid de monachis, & regularibus? Quoniam ob multa priuilegia, quae ipsis a Romanis Pontificibus concessa sunt, a iurisdictione Episcoporum sunt exempti: ob eam rem ad ipsorum superiorum eorum in hac re correctio pertinet; nam & in grauissimis delictis in ipsos iurisdictionem habent, arg. cap. significasti 2. & cap. sicut ex literis, & cap. suscepimus de homicid. & ut id pluribus egit Abb. in cap. cum contingat. nu. 21. uers. Et primo quæro de foro compet. & Foller. in sua Prax. criminal. p. ultim. cap. 36. num. 39. ergo & quoad simoniam. Si ergo intra sua monasteria simoniam commiserint, uel in electionibus, uel in petitionibus magistratum, & huiusmodi, a suo priore, uel Abbate, uel alio superiore puniuntur. Idem etiam in aliis spiritualibus, eiusue annexis.

Excipitur tamen primo, ubi extra monasterium simoniam ita notorie committerent, ut populo scandalum darent, nam, si Episcopo instante intra tempus ab ipso præscriptum seuerè a suo superiore non puniuntur, ac de punitione Episcopum certior non fecerint, ab Episcopo puniri possunt, ita de regularibus delinquentibus generaliter cauit Trid. Synod. sess. 25. de regul. cap. 14.

Secundo excipitur, ubi monachus ob simoniam deponendus esset, nam tunc ad Episcopum id etiam pertinet, ut dixit Foller. in eod. loco, ubi & Rom. idem sententem refert, & Ioann. de Lignan. quem itidem refert, ac sequitur Abb. in eodem cap. cum contingat, num. 2. ibi, Et a prædictis excipit.

Postremo excipitur, ubi monachus curam animarum haberet, sunt enim sæpius monasteria, quae parochias habent, uel Ecclesias animarum curam habentes, quibus suos monachos perficiunt. Si ergo hi monachi simoniam committunt in sacramentis administrandis, & in aliis diuinis officiis obeundis, sicut alii seculares clerici, ab Episcopo puniri poterunt, ita sensit Paul. Fusch. eod. lib. 2. cap. 16. num. 21. Et hætenus de simonia simplici.

Quoad simoniam autem, cum hæresi coniunctam non solum Episcopus, sed & inquisitor cognoscere potest, & punire, argum. cap. ut officium, & cap. inquisitores cum similibus de hæret. libro 6.

At quid si is, qui simoniam huiusmodi commisit, solū quatenus hereticus est, punitus fuit, an deinceps, & quatenus simoniachus, puniri possit?

Ego sentio sine dubitatione id posse; non enim plura delicta simul concurrentia immunitatem præbent, ut dicitur in l. nunquam plura. ff. de pub. delict. Postremo de eo delicto, quatenus simonia est, penam non est passus; ergo puniri iterum poterit, & facit, quæ dixit Clar. lib. 5. in sua Prax. Crim. §. si. q. 57. uers. Dicitur est non posse, præcedit sed de iudice criminis huius hætenus; iam de accusatore agamus.

S V M M A.

- 1 Criminaliter, civiliterque an agatur contra simoniachum.
2 Criminaliter, civiliterue quando contra simoniachum agi dicatur.

§. II.

Secunda quæstio proposita hæc est, quando de simonia, seu in simoniachum criminaliter, civiliterue agi dicatur; quam quæstionem, ut dilucidiorẽ habeamus, explicandum prius est, an de simonia, seu contra simoniachum criminaliter, civiliterque agi possit. Concludo igitur breuiter contra simoniachum, & de simonia criminaliter, civiliterque agi posse: nam ita expressum habetur in c. 1. de testib. lib. 6. & in c. per tuas. 1. uers. Tales igitur contra talem de simon. & in eisdem locis DD. not. id quod & ratione probatur; nam pro quocunque crimine & civiliter, & criminaliter agi potest, ut dixit Blac. in sua Pract. crim. quem refert, ac sequitur Iul. Clar. in sua Prax. Crim. lib. 5. quæst. 1. paulo post princip. uers. Scias ergo. Cum igitur simonia crimen sit, idemque grauissimum, ut dicitur in c. tanta de simon. & in cit. c. per tuas, non est, quod dubitemus an de ipsa & civiliter, & criminaliter agi possit. Secundo explicandum etiam est, ante quam propositam quæstionem dissoluamus, duas penas pro quouis delicto imponi posse, scilicet aut ordinariam, aut extraordinariam. Ordinaria pena delicti ea dicitur, quæ lege, statutoe imponitur committenti delictum illud, quod in iudicium deducitur, ut exempli gratia pro delicto homicidij pena capitis imponitur, & pro furto, ut fustibus cedatur. Extraordinaria uero est, ubi quis punitur non ea pena, quæ pro delicto statuta est, sed alia, ut exempli gratia, ubi quis priuatur ob crimen officio, aut beneficio, aut dignitate, & huiusmodi, ita dixit Clar. ead. q. 1. uers. Scias etiam duo esse genera penarum, quæ pro delictis imponuntur. His præmissis.

Quoad quæstionem propositam & criminaliter de simonia agi tunc dicitur, quando agitur, ut ab ordine deponatur: nam hæc ordinaria simoniae pena est, ut habetur in cap. dilectus filius iunct. Gloss. seueritatis de simonia, & in cap. per tuas 1. & in cap. de hoc eod. & in cap. inquisitionis. Civiliter uero, ubi agitur, ut ab administratione amoueatur, beneficium priuetur ut dicitur in cita. cap. per tuas. uers. Tales ergo

K 2 contra

contra talem, & vt not. Abb. ibi num. 1. & Mar. So cin. Sen. num. 11. & idem Soc. in ca. super his. nu mer. 14. cum seq. de accusat. & ibi quoque Abb. & idem in c. de his eod. de accusat. & Hælias in præsupposit. suo in eod. ca. 1. de test. lib. 6. Idque iure merito, nam propria pœna simoniaci depo sitio ab ordine est, & ob id ordinaria est pœna; pri uatio vero beneficii, ac dignitatis extraordina ria pœna est, quandoquidem videtur remoueri tanquam indignus, & inutilis. Et de hac quæstio ne satisiam tertiam aggrediamur.

S P M M A.

- 1 Accusare de simonia omnes possunt, qui ad alia crimi na accusanda admittuntur.
- 2 Accusare de simonia possunt, & qui alia non admit tuntur.
- Mulieres, } accusare de simonia possunt.
- Meretrices }
Serui, }
Criminosi }
- 4 Excommunicatus an de simonia accusare possit.
- 5 Hæretici an de simonia accusare possint.
- 6 Laici an clericos de simonia accusare possint.

§. III.

Tertia quæstio est, quinam accusare simo niachum possint: id quod, ut ordinatim a gamus, duas nobis regulas ponendas exi stimauimus.

- 1 Primum igitur ꝑ accusare simoniachum pos sunt, qui in aliis criminibus ad accusandum ad mittuntur, id quod hinc probatur: nam ex quo ad accusandum admittuntur, qui in alio crimine reiciuntur, ut uidebimus, multo magis, qui non reiciuntur argu. anth. multo magis. C. de sacro sanct. Eccle. Qui autem sint, qui in aliis crimi nibus admittantur, hi omnes sunt, qui non prohi bentur arg. l. qui accusare. ff. de accus. & ut dixit Clar. in Prax. Crim. §. fin. q. 14. & de prima regu la satis.
- 2 Postremo etiam hæc secunda regula est, qui alias in aliis criminibus ad accusandum non ad mittuntur, ad simoniachum accusandum reci piuntur.
- 3 Nam ecce primo ꝑ propter sexum mulieres ac cusare non possunt, ut habetur in l. 1. & seq. & in l. qui accusare. ff. de accusat. & in le. de crimine. C. qui accus. non poss. & tamen ad simoniachum accusandum admittuntur, arg. c. tanta de simo niacham ibi dicitur meretricem accusare posse, & ibi communiter not. & Diaz. in Pract. crimin. canon. capitul. 9. 1. quæ tamen alias ob uitæ suæ turpitudinem excluditur, ut in le. quæ adulte rium. C. de adult. ergo multo magis mulieres a lia admittentur.
- Item propter status conditionem, ut serui: nã ne quempiam accusent, & præsertim suos domi nos, prohibentur, arg. l. uix certis. ff. de ind. & ta men de simonia nõ solum alios, sed & dominos accusare possunt, ita dicitur in cit. c. tanta: Tanta

est labeis huius criminis, quod & serui suos domi nos, & quilibet criminiosi admittuntur ad accu sandum. Hæc bjarque sic not. Abb. Socin. Ioan. de Anan. vers. nota casum, ac DD. & Diaz. in Prax. crim. can. ca. 9. 1. vers. Ideo propter eius gra uitatem.

Tertio criminosi etiam accusare prohibentur: Item & infames, & huiusmodi alii, qui recensentur in ead. l. 1. & seq. & in l. qui accusare de accu sa. cum multis seq. & tamen in hoc crimine ad mittuntur, vt dicitur in cit. ca. tanta, ibi, Et quili bet criminosi. Idem probatur per ca. si dominus eod. de simon. nam ibi dicitur quemlibet catho licum præcibus etiam alliciendum esse, vt simo niacham rabiem patefaciat, atque sic ibi not. & Diaz. ibid.

- 4 Verum ꝑ quid de excommunicato, an accusa re simoniachum potest? Ego censo id ei non li cere; nam nec hæreticū accusare potest, vt id plu ribus asseruit Carrer. in Tract. de hæret. nu. 107. vers. De effectu autem diuino, & facit c. præfiden tes de hæret. lib. 6. nam ibi iudicibus excommu nicatis tantum permittitur, & in quibusdam tan tum casibus, vt iudicium exercere: facit quoque cap. in fidei fauorem eod. vbi ad testimonium fe rendum admittuntur, ergo, ex quo in accusatore id cautum non habemus, à communi iure non di scedemus, ar. l. in bemus. C. de testam. & l. præci pinus. C. de accusat. atque sic inquirunt Ala. & Vin cen. quos sequuntur DD. ut refert Ioa. de Anan. in c. si dominus vers. Vltimo not. de simon. Quid itidem ꝑ de hæretico? Neque hunc admittendū concludo, & hoc ob ci. ca. si dominus de simon. nam ibi ait Rom. Ponti. non quemlibet catholi cum respuendum esse ab accu. satione simonier: ergo secus si non catholicus sit; valet enim argumē tum à contrario sensu, vt habetur in l. 1. & ibi cõ muniter not. ff. de offic. eius. Hæreticus igitur ad accusandum de simonia non admittetur, atque sic dixit Glo. in cit. c. si dominus, in verb. Catho licus. Non etiam admittetur infideles, vt Iudæi, & qui Christi fidem professi non sunt, atque sic sensit Glof. ibid. dum ait, nec Paganos admitti; & DD. ut ait Anan. ibi. cit.
- 6 Quarto ꝑ laici ad clericos accusandos non ad mittuntur, ut dicitur in ca. cum P. Manconella, & ibi Not. Glof. Abb. ac DD. de accus. & Glo. Sum. 2. q. 7. & facit quoque c. 1. cum multis seq. ead. q. 7. & Iacob. Nouell. Tom. 2. ad regul. Adduen. re gu. 54. incip. Laicus, Et hoc ob eam rationē, quo niam sapius laici clericos odio prosequuntur, vt dicitur in ca. laicus ead. q. 7. & Clar. in sua Prax. eod. lib. §. si. q. 14. vers. Propter reuerentiam dixi; & tamen ad accusandos eod. de simonia admittuntur, ita dixit Glo. in eod. c. cum P. Man conella, & Iacob. Nouell. ead. reg. n. 6. uid. Abb. & Fel. in c. ueniens 1. de testib.

Excipitur tamen primo, ubi laici, qui accu sant, infames, uilesque homines sunt: tunc enim nec ad accusandum clericum de simonia admit tuntur, nisi & ipsi clerici de eo crimine infama ti sint, ita inquirunt Glof. ac DD. in eodem cap. cum

cum P. Manconella, & in c. tanta, & Glof. Sum. 2. q. 7. Quamuis contra laicum admittantur, uel qui accusatur, infamatus non sit, ita Innoc. in eo dem c. cum P. Manconella. Item excipitur, ubi qui accusat, inimicus accusati est, nã esto de cri mine infamatus sit & clericus, tamen non audi tur, atque sic habetur in eod. cap. cum P. Manco nella, nam ibi clericus infamatus erat de simo niacham, id quod hinc patet, quod purgatio induci tur, quæ non fit, nisi ab infamato, quod Glof. ibi sen tit in verb. Purgationem, sed quia accusator ini micus erat, ob eam rem non fuit auditus, atque sic Glof. 1. ibi not. in fi. & DD. communiter. Po stremo excipitur, ubi catholicus non est, ut dixi mus supra, sed de accusatore satis; ad probatio nes transeamus.

S P M M A.

- 1 Testes admittuntur ad simonia crimen probandum, qui ad alia crimina admittuntur.
- 2 Testes ad simonia crimen probandum admittuntur, qui alias passim non admittuntur ad quæuis crimi na probanda.
- 3 Criminosi, id est, qui in crimine perseverant ad simo niacham probandam admittuntur.
- 4 Proxenetæ in simonia committenda, an vt testis ad mittatur ad eam probandam.
- 5 Inimici, & conspiratores non admittuntur testes ad simoniam probandam contra suum inimicum.
- 6 Socius in simonia committenda, an ad eam proban dam admittatur contra socium.
- 7 Testis unus an simoniam probet.
- 8 Testis cum fama an simoniam probet.
- 9 Insurandum an detur ad supplendam probationem simoniae.
- 10 Torqueri an possit accusatus de simonia.
- 11 Probatio simoniae per signa fieri potest: & qua si gna.
- 12 Excommunicati an admittantur ad testimonium con tra simoniachum.

§. IIII.

Postrema quæstio est, quibus probationibus simonia probetur. Ideo ut ordinatim a gamus, primo de testibus agamus, de quibus & duas regulas ponamus.

- 1 Primum igitur ꝑ ad simoniam probandam hi testes admittuntur, qui ad alia crimina probanda non repelluntur, nam, quod & mox uidebimus, ad hoc crimen probandum, & hi testes recipiuntur, quorum testimonium in aliis criminibus im probatur; ergo multo magis, qui ad alia proban da admittuntur, & huc admittentur.
- 2 Postremo ꝑ ad crimen hoc probandum, (quod pro altera regula nobis erit,) & hi admittuntur, qui alias admitti non solent. Id quod hinc probatur.
- 3 Nam ecce primo, ꝑ testi testimonium eius, nec in criminali, nec in civili causa admittitur, qui in aliquo crimine perseverat, ut habetur in c. testimonium de testa. & ibi not. & ut Abb. inquit

in c. per tuas 1. num. 13. vers. Secunda lectura, & ibi DD. de simoni. tamen locum hoc non habet in crimine simoniae, nam in crimine perseveras, testimonium tamen contra simoniachum ferre potest, ut habetur in eod. c. per tuas, vers. Cæteras autem exceptiones, ibi enim, postquam Sū mus Pontifex expressit, quæ exceptiones contra testes propositæ reiciendæ essent, scilicet conspi rationes, & capitales inimicitie, alias, scilicet fur ti, & adulterii, repellendas esse non ait, præsertim quod testes illi de dictis criminibus erant emen dati. Si ergo præsertim, quod emendati erant, re cipiantur, idem si non essent emendati, nam dictio illa, Præsertim idem, quod maxime signifi cat, ut Abb. ibi, ac DD. declarant, & sic explicat casum minus dubium, & tacet magis dubium, ut DD. Abb. Fel. qui de communi DD. sententia testatur ibid. inquirunt. Hæc tamen locum habet interuenientibus cõditionibus, ac qualitatibus, quæ habentur in eod. c. per tuas. Criminosi ergo ad testimonium ferendum cõtra simoniachum admittuntur.

- 4 Item ꝑ Proxenetæ, qui alias mediatores dicitur, & sunt ij, per quos contractus fit, quamuis ad contractus probandos non admittantur, quorū ipsi auctores fuerunt, ut fierent, nisi consentien tibus partibus, ut habetur in §. quoniam uero in auct. de testib. & not. Glof. in c. 1. in verb. Ciuili ter de testib. cogend. lib. 6. & Vin. in sua Syl. opi. 959. num. 13. qui communem opinionem hanc ait, tamen ad simoniam probandam etiam eius, cuius auctores ipsi fuerunt, admittuntur, si ciuili ter agatur, & nihil receperunt, ut dicitur in eo. ca. 1. de testibus. Mediatores, per quos scelus si moniae plerūque committitur, dicitur enim ibi, ad testimonium contra secleris huius auctores in testationem criminis, admittuntur, si non aga tur criminaliter, sed ciuilitate, & emolumentum exinde non fuerint assecuti. Hæc ibi, ex quibus proposita conclusio habetur. Duo igitur necessa rio postulantur quo Proxenetæ ad hoc, ut testes admittantur, & ut ciuilitate agatur, & emolumen tum ne fuerint consecuti, copula enim, Et utrum que adimpleri postulat argu. l. si heredi plures. ff. de condit. instituen. Verum quid si tantum ei promissum sit emolumentum? Adhuc sentio excludendos ipsos esse, nam sic inquirunt Ioan. Andr. & Gemin. hic, & Dec. consil. 28. num. 5. ut re fert Addit. in cita. cap. 1. de test. Non admittentur igitur Proxenetæ huiusmodi, ubi quidpiam eis datum, aut promissum sit. Item nec ubi criminaliter agitur. Excipitur tamen, ubi esset si monia cum hæresi coniuncta, nam tunc, & in his casibus admittentur in fidei fauorem, ut habe tur in cap. in fidei fauorem de hæret. libr. 6. In fi dei fauorem, dicitur enim ibi, concedimus, ut in negotio inquisitionis hæreticæ prauitatis ex communicati, & participes, uel locii criminis, ad testimonium admittantur, & cat. modo falsa non dicere præsumantur. Hæc ibi. Si ergo in hæresi participes, ac locii admittuntur: ergo multo magis, ubi simonia simul ade rit.

rit, atque sic sensit. Viu. in sua Sylu. opin. 95 r. nu-
me. 4. Item ubi in Curia Romana simonia in be-
neficio, ordineque commissa est; nam tunc nō mō
dō nō excluditur socius, ac particeps simoniae, ve-
rum premium, & veniam consequitur, vt suo lo-
cō vidimus, & habetur in extrauag. cum de testa-
bile de simon. Proxenetæ igitur, ut diximus, ad-
mittuntur.

5 Verum quid de inimicis. Item quid de socio
criminis, an ad testimonium ferendum de simo-
nia admittentur?

Quoad primum, nec in crimine simoniae ini-
mici admittuntur, nec conspiratores, ut habetur
in cap. per tuas. r. in uerb. Nos uero de simonia.
Nam non iustitia gratia, sed odio ducti testimo-
nium ferre existimantur, ut dicitur in eod. c. per
tuas eod. uers. Inimici autem dicuntur, qui capi-
tales inimici sunt, ut in cit. uers. habetur atq; sic
dixit quoque Nauar. in cons. 76. num. 3. de simo-
lib. 5.

6 Quoad secundum, si socius etiam non admitti-
tur, ut habetur in c. ueniens. r. & ibi not. de testi-
bus, quod tamen locum non habet, ut diximus,
ubi hæresim coniunctam haberet ob cit. ca. in fi-
dei fauorem: sicut etiam, ubi in curia Romana, si
monia commissa est in ordine, beneficium ob cit.
extrauag. in fi. de simon. Postremo excipitur, ubi
simonia coniuncta esset cum crimine læsæ mate-
statis, ut habetur in cap. si quis Papa, dis. 59. & ut
ait Gloss. in c. nemini 15. q. 3. & Abb. in eod. cap.
ueniens. num. 7. & facit ca. in fauorem de hæret.
lib. 6.

7 Atqui, si unus testis simoniam probet? Pla-
ne concludendum est per unum testem simoniam
non probari, ita ut condemnari de simonia quis
queat, ut dicitur in cit. cap. ueniens de testibus,
esto civiliter agatur, & præsumptio etiam orta
fit ex alterius dicto, qui delicti participes fuit, ob
cit. cap. ueniens: nam ibi unus testis simoniam
commisissam pbauerat, & idem dixerat quidam
ex iis, qui socii criminis fuerant, & tamen Roma-
nus Pont. ibi ait, non probari, atque sic not. Abb.
ibi num. 4.

8 Verum, si an uno teste cum fama plenissime
simonia probabitur? Neq; hac ratione: non enim
coniungitur cum fama unus testis ad perfectam
probationem, ut dixit Gloss. in eod. cap. ueniens
in uerb. Illorum de simon. quam communiter re-
ceptam testatur Mar. Socin. Sen. in cap. sicut. nu.
8. de simon.

9 Non itidem si iusiurandum ad supplementum
probationis datur: quandoquidem causa grauis
est, ex quo est criminalis, atque sic dixit Abb. in
eod. c. ueniens, num. 4. etenim in criminali cau-
sa etiam civiliter mora, licet actor presumptionem
pro se habeat, non tamen ei iusiurandum
defertur ad supplendam probationem, sed locū
regula sibi uindicat. l. qui accusare. C. de edend.
scilicet actore non probante reus absoluitur, at-
que sic dixit Gloss. in c. tam literis in uerb. Proba-
ta de testa, & sequitur Abb. ibi. Quid ergo fiet, si
semiplene simonia probata sit? Plane, si infama-

10 tus de simonia quis erit, tunc ipsi purgatio indi-
cetur, ut in ca. cum P. Manconella de accus. & in
c. de hoc de simon. et si deficiet in purgatione, ut
conuictus punietur, sicut ibi dicitur, etenim uio-
lenta præsumptio tunc est contra ipsam, ut dixit
Gloss. communiter recept. in c. in sinuatum in fi-
de simon. si poterit etiam torqueri, uel civiliter
agatur, si præterquam quod infamatus est, indi-
cia sint contra eum, uel semiplene delictum proba-
tum; alias esto indicia cōtra clericum sint, ubi
tamen infamatus non erit, torqueri non poterit:
nec è contrario, si infamatus tantum sit, indicia
uero nō ad sint, ita dixit Abb. antiq. quem refert,
ac sequitur Fel. in c. ueniens. r. in fine de testib. &
in eod. ca. de hoc, & alij allegati ab eo, & Abb. in
c. cum in contemplatione. nu. 6. de reg. iur. Nec
repugnat cit. c. de hoc, ubi infamatus purgatio in-
dicitur, nam indicia contra ipsos non erant, & ob
id torqueri non poterant.

11 Tertio, si in criminalibus probationes lu-
ce meridiana clariore esse debent, ut habetur in
l. si. C. de probat. & ibi not. tamen ad simoniam
probandam fat est probatio, quæ per signa, & cō-
iecturas, & præsumptiones fit, ut dicitur in cap. si
cut de simon. Sicut simonia peccatis sui magnitu-
dine alios morbos uincit, dicitur enim ibi, ita si
ne dilatione mox, ut eius signa per aliquam per-
sonam claruerint de Ecclesia Dei debet elimina-
ri, atque repelli; Ecce hic signis simoniam proba-
ri, atque sic not. Abb. ibi, & Mar. Socin. Sen. & Fe-
lin. & Clar. in Prax. Crim. lib. 5. §. simonia in fi-
ne. Id quod fit, tum ob criminis grauitatem, tū
quod clam sapius fit, & ob id probari non facile
potest, ita Crauet. consil. 122. numer. 8. tom. 1. &
2. ubi, & Corn. idem sententem refert. Idem Ber-
rach. in Repert. in uerb. Simonia. uers. Simonia
crimen cum clam. Re dubia tamen in foro fori
ob animæ salutem simoniam potius commissam
præsumi dixit Burgn. Cauale. decif. 27. num. 72.
par. r. ubi pœna corporis nō imponitur, alias au-
tem secus. Ea tamen signa, & coniecturæ euiden-
tes, ac de crimine reum conuincentes, & proba-
ta esse debent, ita sensit Gloss. in cap. in sinuatum
in fine, quam DD. communiter sequuntur, ut ait
Alexand. de Neu. consil. 64. num. 2. & seq. & con-
sil. 97. num. 6. in cit. consil. crim. tom. 1. Clar. eod.
§. in fin. & Addit. ad eum, & Additio ad Diaz. in
Prax. crimin. canon. capit. 9. r. in litera. C. & facit
c. sicut simonia eod. de simonia.

12 Et communicati si etiam ad testimonium fe-
rendum contra simoniacum non admittuntur,
ut dicit Abb. in cap. licet Hely. num. 21. & sequi-
tur Mar. Socin. Sen. num. 54. de simon. & Ioann.
de Anan. uers. in Gloss. indifferenter, idem Abb.
in cap. per tuas. num. 3. & Socin. numero 6. eod.
Id quod & ratione probatur, nam nusquam cau-
tum reperitur excommunicatos ad testimo-
nium ferendum contra simoniacum admitti:
ergo repellendi sunt, argum. cap. decernimus de
sent. ex comm. lib. 6. Contra sententiam hanc ca-
men duo facere uidentur, Primum citat. cap. li-
cet Hely, & cap. per tuas, ubi criminosi ad testi-
monium

monium ferendum admittuntur. Secundò con-
tra facit c. eos. r. q. r. nam ibi dicitur tollerabili-
orem esse quorundam hæresim, quam simonia, ac
ad hæresim probandam & excommunicati ad-
mittuntur, ut habetur in c. in fidei fauorem de he-
ret. lib. 6. ergo & ad simoniam probandam admit-
ti posse uidentur. At qui à proposita sententia di-
scedendum non est ob ea, quæ diximus. Nec re-
pugnant contraria, non prius argumentum, tum
quod et si criminosi in cit. iuribus admittuntur,
non tamen excommunicati eo in numero habentur,
declarant exempla, ibi proposita furti, & adul-
terii, tum quod alij criminosi ab excommunicatis
hominum communione non carent, qua cō-
muniōe excommunicati priuati sunt, ut habe-
tur in c. illud de cler. ex com. min. & in ca. pen. de
sent. ex comm. Non est igitur mirandum, si crimi-
nos, & non excommunicati admittuntur. Non
obstat sequendum, id est cit. c. eos: nam ibi agitur
de simonia quæ hæresim cōiunctam habet, ut ibi
aperte habetur. Ob hæresim igitur illud fit, non
ob simoniam. Pro regula igitur habebimus ex-
cōiactos ad simoniam probandam non admitti.
Excipitur, ubi hæresim coniunctam haberet, ut
in cit. c. eos, atque in hanc sententiam Gl. uerum
sentit in eod. c. licet Hely in uerb. Indifferenter,
& ita inquit Anan. ibi. Verum, an criminosi sem-
per admittuntur? Hoc in sequenti explicabimus.

S P M M A.

- 1 Testes criminosi an admittantur contra simoniacos, &
2 Contra quemcumque, & quæ uis ratione agatur, &
3 Admissi an plene probent.

§. V.

¶ Vidimus criminosos testes admitti contra si-
moniacos, modo uidendum est, quæcumq;
ratione agatur, an admittantur. Item an cō-
tra quemcumque. Postremo, an plene probent.
Tria igitur hic contemplanda sunt.

¶ Quoad primum si ergo concludendum est,
ubi de simonia civiliter agitur, criminosos testes
admitti, ita habetur in c. per tuas. r. uers. Hos ue-
ro, ubi Carteras autem exceptiones de simon. &
Abba not. ibid. num. 2. uers. sic. Nota secundò, &
Mar. Socin. Sen. nu. 9. & sequuntur DD. communi-
ter de simon.

Id quod locum habet, esto criminosi illi de cri-
mine emendati non sint: nam nihilominus ad-
mittentur. Id quod probatur eo c. per tuas uers.
Præsertim cum testes de crimine fuerint emen-
dati: nam ibi dicitur criminosos eos testes præ-
sertim esse admittendos, quoniam de crimine
fuerant emendati: ergo idem si non essent emen-
dati ob diditionem illam. Præsertim, quæ signifi-
cat idem etiam in casu contrario, ut dixit Abb.
ibi num. 5. & num. 3. quasi dicat admittuntur,
& si non sint emendati, sed maxime, ubi sunt emē-
dati, atque sic de communi sententia testatur Fe-
lin. ibid. num. 9 in uers. n. Gl. in uer. Præsertim.
Excipitur ergo, ubi criminaliter agitur, ex quo

enim admittuntur, ubi agitur civiliter, ergo se-
cus, ubi criminaliter, inclusio enim unius alte-
rius exclusio est, arg. l. cum prætor, ff. de iud. & c.
non ne de præsumpt. atque sic habetur in eod. c.
per tuas, & ut DD. communiter ibi not. Quod ta-
men locum non habet, ubi simonia hæresim con-
iunctam habet, tunc enim ob hæresim admittun-
tur, esto criminaliter agatur ob fidei fauorem, ar-
gum. c. in fidei fauorem de heret. lib. 6. atque sic
dixit Abb. in eod. c. per tuas num. 2. & Socin. nu.
9. uers. Octauò not. in fin. & idem Abba. in cit. c.
licet Hely de simon. num. 21. & Socin. nume. 54.
Et de hoc primo satis.

¶ Quoad secundum si an scilicet admittatur
contra quemcumque testes huiusmodi crimino-
si Concludo hic etiam breuiter non semper, sed
habita ratione personæ contra quam producun-
tur: nam si persona, contra quam producuntur, re-
gularis sit, si infans, si sine scandalo puniri potest
admittuntur, sicut habetur in eod. c. per tuas uer-
si. Item utrum ipse sit. Alias secus, atque sic Abb.
ibi, numer. 13. Excipio tamen, ubi simonia hære-
sim coniunctam haberet, ut supra dixi. Et de hoc
etiam satis.

¶ Quoad tertium si an criminosi testes, ubi ad-
mittuntur, plene probent, concludendum est nō
plene ipsos probare, sed modo maiorem, modo
minorem fidem facere habita ratione conditio-
nis testium, & qualitatis, quantitatisque criminū
quæ ipsis obiciuntur: nam, si testi obiciatur cri-
men grauius, quam simonia sit, minor fides ipsis
adhibebitur, quam, si crimina leuiora pauciora-
ue obiciantur, atque sic sensit Gloss. in eod. c. per
tuas in uerb. An paria, & sequitur Abb. num. 13.
uers. sed quanta fides sit eis adhibenda. Item in-
spiciendum est, an alia adminicula concurrant,
ut dicitur in cit. c. per tuas si enim, exempli gra-
tia is, contra quem producitur, alijs de simonia
conuictus fuerit, maior fides criminosis testibus
adhibebitur ob regulam c. semel malus de regu-
iur. lib. 6. Quare, quicquid nonnulli contrarium
senferint, an maiorem, minoremue fidem faciāt,
in de arbitratibus, ut sensit Abb. in eod. cap. per
tuas. An autem si in quempiam civiliter actum
sit, criminaliter deinceps iudicio priori absoluto
agi poterit? Id declararunt Iul. Clar. in sua Prax.
Crimin. lib. 5. §. fin. q. 2. & præsertim prope finē,
& Marant. in suo Speculo in quarta parte primæ
partis iud. uers. Quia tamen supra dixi, quod po-
test, quis agere civiliter, & criminaliter: nam cō-
muniter concludūt, agi posse, ubi ad diuersa agi-
tur: sed de materia communi hætenus, ad mate-
riam circa quam simoniae transeamus.

De spiritualibus materia propria circa quam
simonia. Cap. XXXIII.

S P M M A.

- 1 Spirituales sunt materia propria circa quam simonia
2 Spirituales, circa qua simonia committitur, quid
sint.

- 3 *Scientias, & artes si quis doceat pecunia accepta, simonia non committitur.*
- 4 *Temporalium alienari me pecunia accepta, an simonia aliquando committitur.*

MATERIA uero propria circa quam simoniæ, & id est ea, in quibus simonia committi potest. Primum spiritualia sunt, ut inquit S. Thom. 2. 2. q. 100. arti. 1. & art. 3. cum seq. & Dom. Sot. de iustit. & iur. libr. 9. q. 6. paulo post principium uer. Iam supra, & Syl. in uerb. Simonia, num. 1. & Ioan. Tabien. eod. nu. me. 1. uerf. Spirituale autem dicitur triplex, & n. 7. uerf. Sexto, & Ang. eod. r. num. 1. & Nauar. in Man. cap. 23. num. 99. uerf. Spirituale, & ut pertinet, & Gloss. Sum. 1. q. 1. & Abb. Felin. Mar. Socin. Sen. & communiter Pontificii iuris interpretes in c. consilium de simon. & facit ca. quæstium de rer. permut. Verum quo rem hanc dilucidior habeamus cõtemplanda de his spiritualibus generatim hæc sunt. Primum quid sint. Deinde unde dicta. Tertio à quo instituta, & quænam sint. Postremo cur in ipsis simonia committatur.

Quoad primum igitur spiritualia hæc, circa quæ simonia committitur, nil aliud sunt, quam spiritualia quedam supernaturalia ad animarum salutem per se, atque immediate data, atque instituta à Christo Domino.

Dixi spiritualia, ut sub quo genere posita sint, dignoscatur, non solum enim spiritualia de spiritualibus supernaturalibus dicuntur, quo in numero habentur gratia gratum faciens, dona spiritus sancti, & sacramenta, uerum etiam & de spiritualibus naturalibus, cuiusmodi sunt uentus, ær, anima, & status hominis, ut sensit S. Thom. 1. p. q. 4. art. 3. in respon. ad quartum, & Nauar. eod. dem num. 49. & Dom. Sot. lib. 9. q. 5. art. 1. uerf. Secunda conclusio de iustit. & iur. & Syl. in uerb. Simonia, q. 3. Tum ut ab omnibus separetur, quæ spiritualia non sunt.

Dixi supernaturalia primum, ut eo tanquam differentia à spiritualibus omnibus naturalibus separent, quæ sunt proxime dicta, ut aer, aia, &c. De inde, ut separetur et à scientiis, & artibus oibus, quæ etfi spiritualia sunt, in supernaturalium numero tamen non habentur, atque sic dixit Sot. ibidem uerf. At uerò, quia etiam naturalia. Quare, qui eas docet pretio accepto simoniam nõ committit, ut dixit Gloss. in c. uendentes, 1. q. 3. sicut nec etiam iurisdictionem secularem, & dignitates, & officia secularia, ut dixit Guliel. Redoan. de sim. p. 2. cap. 35. nu. 25. & nos suo loco supra tradidimus.

Dixi Ad animarum salutem, quo tanquã alia differentia seiuuantur ab illis spiritualibus, quæ supernaturaliter quidem concessa sunt, non tamen ob animarum salutem, cuiusmodi uictoriae aliquæ, ut inquit Nauar. ibid. uerf. Dixi Ad salutem animarum, atque sic sensit Sot. ead. concl. 2.

uerf. Colligamus ergo nam ibi ait spirituale, circa quod simonia committitur, esse supernaturale, id est gratiam, sacramenta, dona spiritus sancti, quæ ad æternam nos felicitatem amouent.

Dixi Per se data, institutaque, quo tanquã alia differentia ab omnibus aliis temporalibus seiuuantur, quæ omnia, & etfi ad eum finem referri debent, scilicet ad animarum salutem, cuius gratia creata sunt, & in primis ad Dei laudẽ, ut sensit S. Thom. 2. 2. q. 100. in respon. ad prim. & ut declarauit Dom. Sot. de iustit. & iur. libr. 9. q. 7. artic. 1. in respon. ad primum argu. non tamen per se, & immediate, sed ob aliud data sunt, licet ad corpora sustentanda, & ad uitam hanc uiuendam. Non ergo simonia committitur, si fructus rerum temporalium, si fundi, si ædes, si æqui, si carrus, si denique omnia, quæ ad uitam nostram necessaria sunt, uendantur. Simonia tamen committitur, si cariori ob id uenderentur, quod quis per ipsa animarum salutem consequi possit. Qui igitur, exempli gratia carius locare aquã alicui, propterea quod infansem deferre uult ad baptizandum, ne sine baptismo moriatur, id quod contingeret, si equum non conduceret, plane hic simoniam committet, id quod sensit S. Tho. eod. uerf. Ad primum, ubi generatim inquit ratione finis temporalia uendi nõ possent.

Dixi à Christo Domino, quo separentur ab iis, quæ spiritualibus annexa sunt, & simoniæ itidem materia, sed ab ecclesia instituta sunt, sed de hoc primo satis, ad alterum transeamus.

S V M M A.

1 *Spiritualia, circa quæ simonia committitur, unde dicta sint.*

§. I.

Quoad secundum tamen scilicet spiritualia hæc unde dicta sint, DD. uariè sententiæ sunt. Nõ nulli existimantur spiritualia à spiritu dicta esse, id quod sensit Nauar. in Man. ca. 23. in prin. nu. 99. Caiet. autem ait in Summ. in uerb. Simonia in prin. appellari à Spiritu Sancto, ut sunt spiritualis ratio uitæ, qua in Christo uiuimus, sentimus, intelligimus, & operamur.

Ego, etfi horum sententias non improbo, quæ doquidem prior sententia considerat ipsa spiritualia generatim sumpta, unde dicta sint. Posterior uero cõsiderat illa speciatim, quatenus sunt talia, ut circa ipsa simonia committatur. Ego inquam tamen dico spiritualia hæc dicta esse, uel ab efficiente causa ipsorum spiritualium, uel a fine, uel ab eorum materia. Ab efficiente, quoniam, qui illa instituit, spiritualis in primis est, scilicet Christus Dominus, ac Deus. A fine, quoniam ob salutem anime, quæ spiritualis est data, instituta que sunt, ut DD. communiter concludunt. A materia denique, quoniam spiritualia hæc magna ex parte incorporalia, & ob id spiritualia sunt. Item, quoniam spirituale, quod est in ipsis, nobilius ipso non spirituali est. Iure igitur ab eo nominata sunt, arg. l. cum queritur, ff. de statu. homin.

min. ita Ego sentio. Et de hoc itidem satis.

S V M M A.

1 *Spiritualia à Deo, & à Christo Domino data, instituta, quænam sint.*

§. II.

Quoad tertium tamen spiritualia hæc, quæ à Christo Domino, & à Deo sunt, ut supra uidim, & modo probabimus, hæc in primis numerantur, scilicet gratia gratum faciens, Dona spiritus sancti, Donum prophetiæ, & miracula faciendi, uirtutes theologice, sacramenta nouæ legis, ac iurisdicctio ecclesiastica.

A Deo autem hæc data, institutaque esse, scilicet Dona spiritus sancti, prophetiæ, & miracula faciendi, nemo recte sentiens id inficiabitur, ab alio enim haberi hæc nequeunt, ut per se patet, & ut id significauit S. Petrus in Act. Apostol. cap. 8. ubi enim reprehendens Simonem illum Magũ, qui pecuniam ei obtulerat, quæ miracula faciendi potestatem ipsi traderet, peccania tua, inquit, ibi tecum sit in perditionem qui donum Dei exstimasti pecunia possideri. Id quod refertur etiam in c. qui fudet, 1. q. 1. sacramenta quoque in uerf. à Christo Domino instituta esse, præter quam quod communis Theologorum sententia hæc est, nouissime decretis Sacrosanctæ Trid. Synod. id declaratum, & assertum est sess. 7. canon. 1. de sacram. iurisdictionem ecclesiasticam demũ fuisse ab eodem Christo Domino suæ Ecclesiæ traditã habetur cap. 18. apud S. Matth. ubi quæcunque ligaueritis super terram erunt ligata & in cælis, & quæcunque solueritis super terram, erunt soluta & in cælis. Sed de his spiritualibus satis, ad annexa spiritualibus, quæ & ipsa simoniæ materia sunt, transeamus: nam, quamobrem simonia in ipsis committatur, in sequenti capite id explicabimus.

De annexis spiritualibus materia circa quam simonia. Cap. XXXIIII.

S V M M A.

- 1 *Annexa spiritualibus materia simonia sunt.*
- 2 *Annexa spiritualibus quid sint.*
- 3 *Annexa spiritualibus unde dicta sint.*
- 4 *Annexa spiritualibus cur instituta sint.*
- 5 *Annexa spiritualibus quot sint.*
- 6 *Annexa spiritualibus antecedenter quæ sint.*
- 7 *Annexa spiritualibus consequenter quænam sint.*
- 8 *Annexa spiritualibus à quo instituta.*

ANNEXA spiritualibus iã dictis simoniæ materia circa quam itidem sunt, id est circa quæ simonia committi potest, ut DD. allegati in antecedenti capite in principio inquit, & Ioan. And. in c. consilium, ibi sunt quedam spiritualibus annexa, & Abb. & Za-

ba. ac DD. de simon. Verum, ut rem hanc dilucidior habeamus de his annexis hæc nobis cõtemplanda sunt. Primum quid sint. Deinde, unde dicta. Tertio, quamobrem instituta, & inuenta. Quarto, quot eius species sint. Postremo, à quo instituta.

Quoad primum igitur Annexa spiritualibus iam dictis sunt ea omnia, quæ ab ecclesia instituta sunt, quo spiritualia antecedentia aut sanctius, fructuosiusque conficiantur, administranturque, aut quo conferuntur, ut paulo post uidebimus.

Quoad secundum, dicta sunt Annexa, id est ad aliquod aliud Nexa, id est Applicata, quoniam hæc nõ sunt eiusdem speciei, cuius sunt spiritualia, quibus annectuntur, sed extrinsecus adueniunt, & ut diuersa illis applicantur, & annectuntur, ut id quoque probabimus, uerbum enim Annecto, unde Annexum ductum est, significat applicationem alicuius alterius ad id, quod iã est.

Quoad tertium, cur annexa hæc instituta sint, atque inuenta, ut paucis rem expediam ob id instituta sunt, quo spiritualibus iam dictis inferuiant, ut dixit Dom. Sot. lib. 9. q. 6. art. 1. uerf. scilicet. Quarto denique loco, ubi enim ennumerans spiritualia, quæ simoniæ materia sunt, quarto loco inquit esse spiritualia per annexionem, qualia sunt sacerdotalia (id est beneficia ecclesiastica, quæ sacerdotibus conferri debent, & ob id sacerdotalia dicta, & prebendæ, quæ spiritualibus functionibus inferuiunt. Ecce hic aperte haberi Annexam hæc spiritualibus inferuire, & ob id instituta esse, beneficia enim, & prebendæ in numero horum annexorum sunt, ut paulo post uidebimus. Idem ait, q. 7. art. 1. in principio. Idem quoque dixit Nauar. in Man. cap. 23. num. 99. uerf. Vel ab Ecclesia, ubi enim declarans quænam ab Ecclesia instituta sint, & circa ipsa simoniæ materia committi possit, inquit esse sacramentalia, & eis annexa, quibus sacramenta parantur, conficiuntur, & cõferuntur. Ecce hic quoque & apertius haberi annexa hæc instituta esse, quo spiritualibus iam dictis inferuiant, sacramenta enim in eorum spiritualium numero habentur, ut uidimus.

Quoad quartum, scilicet quot species horum annexorum sint. Non nulli tres species ponunt, quarum altera est eorum, quæ antecedunt ipsa spiritualia, & annexa antecedenter nominantur, & huius speciei numerantur aedes sacre, ceteraria, & altaria, calices, patenæ, uasa, sacra, vestes, & ornamenta ecclesiarũ, & huiusmodi, quod enim hæc ex spiritualibus prædictis non sunt, sed ad ea spiritualia pertinent, annexa ipsis dicuntur, quæ uero preparantur pro ipsis spiritualibus, & ob id tempore priora quodammodo sunt, ob eam rem annexa antecedenter nominantur, ita S. Thom. 2. 2. q. 100. art. 4. in respon. Quedam sunt annexa spiritualibus in quantum ad spiritualia ordinantur, ait enim ibi, sicut ius patronatus, quod ordinatur, ad præsentandum clericos ad ecclesiastica beneficia, & uasa sacra, quæ ordinantur, ad sacramentorum usum, unde huiusmodi non præsupponunt spiritualia, sed magis ea ordine temporis

poris præcedunt. Hæc ibi S. Thom. ex quibus annexa quædam huius speciei habentur, & quamobrem etiam annexa spiritualibus antecederet dicantur. Idem sentit Angel. in verb. Simonia, 1. num. 4. & apertius Syl. eod. q. 1. versic. Quartum nam ibi annexum antecederet appellat ordinatum ad spirituale, spirituale vero annexum, inquit enim ibi, secundum S. Thom. & alios num. 4. dicitur dupliciter. Primum, sicut ad spirituale ordinatum, sicut ius patronatus, quod ordinatur ad præsentandum clericos ad beneficia, & vasa sacra ordinata ad sacramentorum usum. Adde & generaliter omne, in quo spirituale ministratur, ut sacra uestis, ecclesia, cæmeterium, reliquæ sanctorum, & omnis huiusmodi res. Idem Guliel. Redoan. de simon. p. 1. cap. 27. & capi. 28. & in hoc omnes conveniunt, ut sentit Syl. ibid. Altera species annexorum est eorum, quæ annexa consequenter, & dependenter dicuntur, item ius percipiendi decimas, primitias oblationes, & quæ in funeribus offeruntur, & huiusmodi, ut citati auctores eisdem in locis, & DD. communiter concludunt, & pensiones. Etenim, quod & hæc ad eadem spiritualia pertinent, & ex ipsis spiritualibus non sunt, ob eam rem annexa spiritualibus dicuntur. Quod itidem ipsis conferuntur, qui clericale officium habent, & idcirco necesse est, ut clericale officium quis habeat, antequam hæc ei applicentur, ob eam rem annexa consequenter, seu dependenter nominantur. Habere beneficia ecclesiastica, ait enim ibi S. Thom. in cit. loco, dicitur spirituale annexum, quia non competit nisi habenti officium clericale, idem Syl. & DD. communiter, unde hinc etiam apparet, quomobrem & dependenter nominata sint, quia scilicet à clericorum officio pendunt. Addunt Syl. & Redoan. in huius speciei annexis numerari etiam, quicquid clericis competit ordinis ratione, ut missæ sacrum facere, & alia diuina officia obire. Quorum sententia mihi non admodum probatur: nam functiones huiusmodi non extrinsecus adveniunt, sicut annexa, sed potius ab ipsis spiritualibus enascuntur, alioquin & sacramenta ministrare dicendum esset esse annexum huiusmodi. Proprie igitur hæc annexa mihi non videntur, sed potius effectus, qui ab ipsis emanant. Tertia species annexorum est eorum, quæ annexa concomitantur dicuntur, & in horum numero labor in primis numeratur, sic enim inquit Ricard. de Media Villa d. 25. art. 3. q. 3. versic. Respondeo, ibi vel concomitantur, & labor annexus spiritualibus officiis, & Gabriel. Biel. ead. d. q. 1. versic. Concomitantur, ut labor, & Redoan. eod. cap. 7. num. 3. & cap. 29. num. 2. versic. Et concomitantur. Horum sententia mihi etiam in hoc non satis facit, & hoc ob eam rationem, quod labor ipse, & operatio, atque actio, quæ adhibentur, dum spiritualia conficiuntur, administrantur, & natura postulantur, & pars quodammodo spiritualis, quatenus respectum habent ad ministrum, sunt, non enim sine ipsis spiritualia confici, admini-

strari possunt. Hanc ergo speciem inter annexa non commode numerari posse cenfeo.

Quare ego sententiam S. Thom. secutus duas priorum annexorum species esse concludo, quarum altera eorum est, quæ ad spiritualia prædicta præparantur, & antecederet annexa dicuntur, altera eorum, quæ consequuntur. Prioris speciei ea omnia annexa sunt, quæ preparationis rationem habent, & tripartita sunt. Partim pertinentia ad id, ut spiritualia prædicta honestius, sanctiusque conficiantur, atque administrantur, cuiusmodi sunt, quæ annexa antecederet dicuntur, ut omnia sacra vasa, vestesque benedictæ, ecclesia, altaria, & cæmeteria, & huiusmodi. Partim pertinentia, ut fructuosius spiritualia eadem administrantur, & ut facilius eorum effectus, quis consequatur, & sunt hæc exorcismi, catechismi, & preces variaz, quæ ad sacramenta adhibentur, ut id sentit Nauar. in Man. cap. 23. num. 99. versic. Vel ab ecclesia, his enim adhibitis precibus, ac sacramentalibus vis demonum comprimatur Dei auxilium imploratur, & idcirco spiritualium effectus fructuosior, & vberior percipitur. Partim pertinentia, ut commodius eadem spiritualia administrantur, ut varii magistratus, nec non penz, ut in sequenti videbimus. Posterioris vero ea omnia sunt, quæ ad ipsa spiritualia, eorumque ministris sustentandos pertinent, & hæc sunt beneficia ecclesiastica omnia, ius percipiendi decimas, oblationes, & alia, quæ annexa consequenter à DD. & S. Thom. dicuntur, ut supra vidimus. Hæc igitur annexa spiritualibus sunt, iam, à quo instituta sint, contemplantur, hæc enim ratione ipsorum cognitio, & dilucidior, & perfectior habebitur.

S V M M A.

- 1 Annexa spiritualibus ab ecclesia instituta sunt auctoritate diuinitus ipsi tradita.
- 2 Potestas à Deo ecclesiæ tradita duplex est.
- 3 Ordinis potestas quia sit.
- 4 Annexa spiritualibus quare ratione ipsis inferuiant.

S. I.

S. Annexa vero hæc ab ecclesia auctoritate ipsi diuinitus tradita instituta sunt, ut dixit Nauar. in Man. cap. 23. num. 99. versic. Secundò quod omnia, & ut sentit etiam Domi. Sor. de iustit. & iur. lib. 9. q. 5. art. 2. versic. Aliquantulo autem grauior, ibi Nihilofecias. Verum, quod potestas hæc à Deo ecclesiæ tradita duplex est, ordinis scilicet, & iurisdictionis, esset hic agendum, quæ annexa Ecclesia instituerit ordinis potestate, & quæ iurisdictionis, sed quoniam hæc exposita sunt supra cap. 3. §. 3. & §. 4. ob eam rem, quæ huc pertinent, illinc sumantur, hic vero duo ponemus. Primum potestas hæc ordinis quid sit. (iurisdictionis enim potestatis definitionem infra oportuni loco collorabimus) Alterum quare ratione annexa hæc spiritualibus à Deo datis, institutisque inferuiant.

Quoad

Quoad primum igitur, potestas ordinis hæc est potestas tradita ecclesiæ supra Christi corpus uerum, Christus enim Dominus in nouissima cæna, quam cum discipulis suis habuit, ecclesiæ characterem ordinis tradidit illis uerbis. Hoc facite in meam commemorationem, id est accipite potestatem hoc faciendi, id est consecrati, ut id pluribus egit Nauar. in capitu. nouit not. 3. numer. 83. de iud. ubi & communiter receptum hoc esse testatur.

Quoad secundum spiritualibus à Deo, Christoque Domino datis, institutisque annexa ab ecclesia instituta uarie inferuiunt. Nam primo ipsa spiritualia honestius, maiorque pietate conficiuntur, & hoc ob consecrationes & uestium, quibus & ministri, & altaria exornantur, hæc enim omnia ob eandem causam consecrantur, ut habetur in c. 1. cum multis seq. de consecr. d. 1. & in c. missarum solemnium, & in c. hic ergo, & in c. seq. & in c. ecclesiæ, uel altaria ead. di. & de altari speciatim in c. altaria, & de uestibus, & de uasis in c. in sancta, & in c. uestimenta, & de corporalibus in cap. consulto ead. d.

Secundò fructuosius eadem spiritualia recipiuntur, ut baptismus ob catechismum, & exorcismos, qui sunt, de quibus in c. ante baptismum & in c. siue de consecr. d. 4. & sacramenta reliqua ob preces, quæ adhibentur, ut mittam alia diuina officia cum ad diuinam opem implorandam, tunc ad Dei laudes celebrandas instituta.

Tertiò ob oculos per caeremonias ipsorum spiritualium effectus magis, magisque ponuntur.

Quartò ob titulorum ecclesiarum diuisionem, magistratumque uarietatem iurisdictionis ecclesiastica tam fori conscientie, quam fori exterioris facilius administratur, ut per se patet.

Postremò eadem spiritualia ob iura assignata percipiendi fructus præbendarum, & beneficiorum, & decimarum, & oblationum, melius conservantur, his enim emolumentis, & ministri, & spiritualia sustentantur, & sine ipsis esse diutius non possent, ut dicitur in c. si quis obiciat 1. q. 3. His igitur rationibus annexa ab ecclesia instituta (cuiusmodi antecedentia sunt, ut antea uidimus) spiritualibus inferuiunt.

Ex his iam constat, quæ materia circa quam simonia fit: nam & spiritualia, & ipsi annexa sunt, ut probauimus. Verum, quod hæc generatim contemplati sumus, iam speciatim magis, ut simonie materia eadem sint, contemplantur: id quod ut ordinatum fiat, spiritualia, quæ à Deo, Christoque Domino data, institutaque sunt, proponemus, & ipsi annexa suo quæque loco simul tractabimus. Primum ergo Gratiam gratum facientem, & Donum Spiritus Sancti. Deinde sacramenta. Tertiò iurisdictionem ecclesiasticam simonie materiam esse probemus: id quod in sequenti præstabitur, quibus absolutis, quamobrem in ipsis simonia committatur, quod hic explicandum nobis antea proposueramus, commodius explicabimus in Capite 48. §. fin. huius Tab.

De Gratia gratum faciente, & de donis spiritus sancti, & alijs spiritualibus à Deo datis, materia propria circa quam simonia committi potest. Cap. XXXV.

S V M M A.

- 1 Gratia gratum faciens, & dona spiritus sancti sunt spiritualia, circa quæ simonia committi potest.
- 2 Gratia gratum faciens, & dona spiritus sancti uendi nec de facto possunt.

PROPOSVIMVS nobis contemplandum proxime speciatim magis, ut spiritualia, eisque annexa simonie materia sint: Et primo id in gratia gratum faciente, & donis spiritus sancti, & alijs similibus, iam igitur rem aggrediamur. Primum igitur Gratia gratum faciens, nec non dona spiritus sancti, & alia huiusmodi à Deo proficiscentia simonie materia propria circa quam sunt, id est circa quæ simonia committi potest. Id quod hinc probatur: nam spiritualia hæc ad animarum salutem à Deo condonantur, unde illud Gratia Dei uita æterna, at spiritualia huiusmodi simonie materia circa quam sunt, ergo. Contrarium tamen dicendum uidebatur, scilicet spiritualia hæc simonie materiam non esse, & hoc ob id, quod simonia committi in ipsis non potest, simonia enim est studiosa uoluntas emendi, uendendique spirituale, uel spirituali annexum, ut DD. communiter concludunt, & ut in initio huius operis posuimus, & at spiritualia hæc nec de facto uendi possunt, ut dicitur in c. indices uersic. Poterat 1. quæf. 1. & in cap. saluator uersic. Nec Apostolus ead. q. 3. & ut dixit Gloss. 1. in c. 1. r. q. 1. & Abb. in c. consulere, num. 3. uersic. Vnde ad uerba, & Mar. Socin. Sen. num. 5. de simon. & Ioan. Tabien. in uerb. Simonia numer. 7. uersic. Sextò, ibi essentialiter, ut gratia, charitas, & uirtutes infuse, & Angel. eod. nume. 1. & Do. Sor. de iustit. & iur. lib. 9. q. 6. paulo post principium uersic. Iam supra, ibi, Hæc autem quadruplici, ergo simonia circa hæc uersari non posse uidetur. Atqui à proposita conclusione descendendum nõ est ob rationem in initio allatam. Nec repugnat ratio contraria, nec iura allegata: nam ex quo simonia est studiosa uoluntas emendi spirituale, non necessario requiritur, ut res tradatur, sed uoluntas sat est, hinc & simonia mente tantum concipitur, ut habetur in cap. fin. de simon. & conuentionalis etiam, esto non fuerit adimpleta. Hinc crimini huic nomen Simon ille Magus dedit, quod spiritum sanctum pecunia adipisci conatus est, esto illud nõ fuerit adeptus. Quare ratio hæc magis conclusionem propositam tuetur, quam oppugnat. Non iura allegata etiam repugnant, nec DD. auctoritates: nõ esto inquam uendi hæc nec de facto posse, non tamen sequitur, quin simonia committi

committi in ipsis animo possit: nam & qui animi-
mum committendi delictum aliquod habet, pec-
cat, esto committere illud nequeat, ut sensu Pa-
lud. qui m referat, ac sequitur Ioan. Tabien. in uer-
Simonia num. 7. uersic. Sexto pro declaratione,
ibi, Videtur tamen. Et facit quoque cap. iudices,
ubi & si spiritalia hec uendi nequeant, simulari
tamen uenditio posse ibi dicitur. Materia igitur
simoniae, id est simonia in his spiritalibus com-
mitti potest. Hoc autem fiet, pecunia quæren-
do ex spiritalia, ut habetur in eod. ca. iudices, &
in c. saluatoris sed de his hæc tenus, iam ad sacramē-
ta transeamus.

De sacramentis generatim, materia propria
circa quam simonia, Cap. XXXVI.

S V M M A.

- 1 Sacramenta noua legis simonia materia circa quam sunt.
- 2 Sacramenta noua legis sine simonia uicio uenduntur, quæ regula, quousque pateat, declaratur.

SECUNDO loco sacramenta noua legis quoque à Christo Domino instituta materia circa quam simonia sunt, ut sensu Do. Sot. de iustit. & iur. libr. 9. q. 6. art. 1. in principio. Id quod probatur primo, quoniam ex eo spiritalia generare sunt, quæ in primis ob animarum salutem sunt instituta, ut diximus supra, quamobrem etiã sit, ut gratiam uniuersa conferant, quantum in ipsis est, ut asseruit Trid. Syno. sess. 7. canon. 6. cum duobus seque. de sacram. at ea materia simoniae sunt, ut proxime diximus, ergo & hæc. Secundo, si pro ipsis conferendis, administrandisque aliquid pretii nomine exigatur, simonia committitur, ita enim inquit DD. communiter S. Tho. 2. 2. q. 100. art. 2. in respon. & Archiep. Flor. in 2. p. Sum. titu. 1. cap. 5. §. 16. & Angel. in uerb. Simonia, 1. num. 1. uersic. Secundo accipitur per causa litatem, & Tabien. eod. num. 2. 9. iun. & nume. 3. 1. & Syl. eod. q. 8. Idem sensu Gloss. in c. baptizandis, 1. q. 1. & Galiel. Redoan. in Tracta. de Simonia, 3. p. cap. 5. nu. 2. Facit postremo pro hac sententia c. c. in ecclesia de simo. nam cum delatū esset ibi Romano Pont. pro sacramenti, & aliis spiritalibus pecuniam exigere, sic inquit. Ne igitur hæc de cetero fiant, uel personis ecclesiasticis deducendis in sedem, & cæ. seu aliis sacramentis conferendis, seu collatis aliquid exigatur, distri-ctius prohibemus. Si quis autem contra hoc uenire præsumserit, portionem cum Giezi se nouerit habiturum. Hæc ibi. Si ergo, ut ait Romanus Pont. pro sacramentis conferendis, collatisue qd piam exigens portionem cum Giezi habeat, simoniam committit: nam & Giezi eam commisit, ut DD. communiter concludunt. Idem habe-

tur in ead. apostolicam eo. ubi quoque iubetur, ut ecclesiastica sacramenta libere conferantur, & ob id sine pretio, ut in c. fin. 1. q. 3. Ex quibus omnibus manifesto concluditur pro sacramentorū administratione pretii nomine nihil dari, exigue posse, ita Anan. in eod. c. cum in ecclesia uers. Not. hic regulam, & DD. & Dom. Sot. eod. art. in prima conclusione uers. Prior Pro spiritali sacramentorum gratia, & DD. allegati omnes in eisdem locis, alioquin simonia committitur, & ob id sacramenta simonia materia sunt, quod in primis probandum nobis proposueramus. Pro sacramentis igitur administrandis, conficiendis que pretii nomine nihil exigere potest. Verum quid de sacramentalibus ab ecclesia institutis? Hoc in sequenti explicabimus.

S V M M A.

- 1 Sacramentalia materia circa quam simonia sunt.

§. I.

§ Item nec pro sacramentalibus quicquam exigere potest, alioquin simonia committitur, & ob id materia simoniae sunt, ut sensu Naua. in Man. cap. 23. num. 99. uersic. Dixi uel ab ecclesia potestate supernaturali sibi data. Sacramentalia uero sunt ea, quæ non ad essentiam sacramentorum pertinent (cuiusmodi sunt materia, & forma eorū, quæ à Christo Domino instituta sunt) sed quæ ab ecclesia instituta, uel ad sacramenta factus honestiusque administranda, conficiendaue adhibentur, uel ad eorum effectus facilius consequendos, illustriusque explicandos fiunt, ita sentiunt DD. S. Thom. q. 60. art. 10. in 3. p. in respon. & Sot. d. 3. q. 1. art. 10. conclus. 2. libr. 4. & Vig. cap. 16. §. 8. uer. 5. & Tabien. in uerb. Baptismus. 5. num. 13. & Catech. de sacram. cap. De ceremoniis, & nos in Tractatu De sacramentis Tab. 1. cap. 15. Hæc autem partim uerba, partim facta sunt. Verba, ut in Baptismo exorcismus, & Catechismus, & Consecrationes, benedictionesq;, in omnibus alijs preces, atque orationes, nec nō diuinæ scripturæ lectiones. Facta, cuiusmodi sunt unctiones chrismate, oleone sacro facta in baptismo, missio salis in os baptizandi, ut mittā in præfenti sacras uestes ad sacramenta conficienda, administrandaue institutas. Pro his igitur nec pecunia pretii nomine exigere potest, ut speciatim infra suo loco uidebimus.

S V M M A.

- 1 Labor, seu opera, quæ adhibetur ad sacramenta conficienda, administrandaque, quando materia simoniae sunt, id est in ipsis simonia committitur.

§. II.

§ Tertio nec pro labore, quo sacramenta, spiritaliaue alia administratur exigere quicquam potest, alioquin simonia committitur. An igitur pro labore, quo sacramenta, spiritaliaue alia

alia administrantur, pretii nomine nihil exigere potest? Videbatur dicendum esse licere. Primum, quoniam labor ille non uidetur id licere quid spirituale, sed temporale, ut sensu Nauar. eod. uers. Tertio quod quadam, ibi, Alia mixta, at simonia circa spirituale committitur. Hæc ratio tolli potest, esto enim temporalis res sit, proficiscitur tamen à potestate spiritali, ut uidebimus. Secundo pro hac sententia facere uidetur, quoniam licet nobis pacisci, ut tantum in singulos annos detur, quo in aliqua Ecclesia missæ sacrum faciamus, parochiue munus obeamus, ut DD. communiter concludunt, & nos alibi diximus. Ad hanc rationem solutio paulo post habebitur. Hæc igitur opinio, tenuit Ant. ut refert Abb. in c. suam, num. 4. de simonia, nulla ratione consistere uidetur.

Quare contrariam opinionem, ut simonia committatur, si quid pro labore administrandi sacramenta pretii nomine exigatur, DD. communiter sequuntur, ut testantur Abb. in eod. c. suam num. 4. & Mar. Socin. Sen. num. 1. 2. eod. Idem sensu Abba. in cap. cum sit Romana, & ibi Anan. Ioan. An. dre. & Zab. de simon. sequitur quoque Caieta. in Sum. in uerb. Simonia uersic. Quinta regula, ibi, Primum est, quod locatio, & 2. q. 100. art. 3. uers. Ad secundam dicitur, quod ratio diuersitatis, & Gabriel Byel. d. 2. 5. q. 2. uers. Concomitantibus. 4. & Dom. Sot. lib. 9. q. 5. art. 1. conclus. 2. uersic. Tertio arguitur de iustit. & iur. Probatur autem primo horum sententia hac ratione, quoniam labor hic connexus omnino est sacramentis, argum. c. si quis obiecerit, 1. q. 3. & ob id uideretur exigere, si quid pretii nomine exigere, tam pro labore, quam pro spiritalibus, quod est prohibe- tum, & simoniacum, ita Abb. inquit in cit. iuribus. Hæc ratio mihi non omnino probatur: nam solum locum habet, ubi simpliciter pro sacramentis aliqd exigitur, & quid, si speciatim paciscat, ut pro labore, quæ in sacramentis administrandis patitur, tñ sibi detur, nō aut pro sacramentis? Plane, ex quo speciatim de labore paciscitur, presumptio illa pro sacramentis id exigere, cessat, & ob id etiam ratio, argum. cap. cum cessante de appell. & l. adigere, §. quamuis, ff. de iur. patron. nō enim probat hoc esse, quod ab hoc contingit abesse, argum. l. neque natales, C. de probat. & leg. non hoc. C. unde legit. Secundo loco Caieta. ibidem ob eam rationem id non posse, inquit in illis actionibus spiritalibus, quæ plus sunt spirituales, ut missæ, prædicationes, consecrationes uirginum, & huiusmodi, quoniam, si id fieret, ex quo spirituale, quod est in ipsis, principale est, pro spiritali dari uideretur, cum in una quaque re id, quod primum est, consideretur. Ad hanc rationem eodem modo, quo supra respondendum est, scilicet eam locum habere, ubi simpliciter, & generatim pacto interueniret, non autem, ubi speciatim de labore.

Quid igitur concludendum? Ego sic distinguendum censeo. Aut id, quod datur, promittitur, uel exigitur, pro eo labore datur, promittitur, exigitur, quo sacramenta, & spiritalia

alia immediate sunt, uidelicet pro ea opera, quæ ad spiritalia facienda adhibetur, ut exempli gratia pro labore, qui adhibetur, ad formas sacramentorum enunciandas, ut baptisimi, Eucharistia, poenitentia, & aliorum sacramentorum, uel pro labore, qui adhibetur ad ablutionem faciendam in baptismo, uel ad exorcismos, catechismosque faciendos, confessionesue audiendas, & sic pro opera essentialiter coniuncta illi spiritali, adeo, ut sine illa opera sacramenta nec confici, nec administrari possint, & in hoc casu pro huiusmodi laboribus atque operis pacisci, quem de mercede non posse concludo. Et hoc non ob rationes superius allatas, quæ non omnino probant, sed ob hanc potissimum quod labor ille, & opera illa proficiscitur à potestate spiritali data à Deo, uel ab ecclesia autoritate sibi diuinitus tradita, sacramenta enim conficere, ea que administrare spiritalis potestatis est, argum. capitu. omnis de poenitent. & capitu. 1. §. ad presbyterum cum sequent. d. 25. sicut etiam alios spirituales actus exercere, nec non iurisdictionem ecclesiasticam, quamobrem neque pro ipsa exercenda quicquam recipi potest pretii nomine sine uicio simoniae, argum. cap. nemo presbyterorū de simon. Sunt igitur quodammodo spirituales opera huiusmodi, ac labores, ex quo à spiritali potestate proficiscuntur, non autem mere temporales, ut DD. existimasse uidentur. Id quod & hinc patet, quoniam, si quis formas sacramentorum super debitam materiam proferat, nihil tamen faciet, si potestatem eam non habeat. Pro hoc igitur labore exigere pretii nomine nihil potest. Qui ergo pro ea opera, quam impendit in sacramento aliquo administrando, uel pro missæ sacro faciendo, uel pro diuinis officiis obeundis, uel pro concione habenda, uel pro exorcismis, catechismoque faciendo in baptismo, uel pro audiendo poenitentem dum quis peccata confitetur, & ad summam pro opera, quam quis immediate adhibet ad spiritalia prædicta, & alia huiusmodi facienda, simoniam committit, & sine simonia uicio pacisci, exigere nihil potest, & in hoc casu communis DD. sententia locum habet pro labore spiritali administrandi pretii nomine nihil exigere, petine posse, at que sic sensu Caietan. 2. 2. quest. 100. art. 3. uers. Ad secundum dicitur: nam ait laborem, qui in ipsa celebratione, & prædicatione interuenit, partem esse celebrationis, & prædicationis per se, quoniam spiritalia per tales actus humanos distendat Deus, ita Caietan. ibid. inquit, quæ & propositam conclusionem confirmant, idem asseruit Dom. Sot. de iustit. & iur. lib. 9. q. 6. art. 1. uers. An uero in mercedem: nam ait laborem hunc concomitantem spiritalia, & sacramenta, imò de eorum substantia uendi non licere, quādoquidem esset idem, quod uendere ipsa sacramenta, & spūalia. Nō est igitur quod hac de re dubitemus.

Aut datur, exigitur, promittitur, uel quidpiam pro eo labore, qui non necessario ad spiritalia facienda requiritur, & de essentia spiritalium non

non est, sed per accidens, exempli gratia exigitur pro labore, qui adhibetur ad eundem aliquo ad diuinam faciendam, ut missa sacrum, concionem, aliudque diuinum officium, & in his casibus pro hoc labore sine simonia uitio de pretio pacisci nobis licet. Id quod hac ratione probatur, quoniam labor hic spiritualis non est, nec pars spiritualium, & idcirco simonia materia esse non potest, esto per accidens requiratur, ut eo quis eat, si ibi diuina facere vellet. Pro his ergo laboribus, & operis, quæ non necessario ad diuina faciendam postulantur, pacisci nobis licet, & in hac quaestione sic concludendum cum communi censeo. Verum quid, si pro licentia danda cuiuspiam, ut in sua parochia sacramenta administret, pretii nomine quicquam exigit, an simonia committatur? Hoc in sequenti explicabimus.

S V M M A.

- 1 Licentia concedenda gratia, ut quis in sua parochia sacramenta administret, si pretij nomine quicquam exigitur, simonia committitur.
- 2 Licentiam concedens Parochus sacerdoti, ut sacramentum penitentiae in sua parochia administret, pecunia interueniente simoniam committit.
- 3 Licentiam concedens alicui in sua parochia, ut baptismum conferat, sponfos benedicat, functionesque alias exerceat, pretio accepto, simoniam committit.
- 4 Licentia data alicui, ut in sua parochia sacramenta administret, reſeruatis sibi emolumentis, quæ dari consueuerunt in diuinis illis administrandis, an simonia committatur.
- 5 Parochus tribuens sacerdoti pecuniam, quo eum adiuuet in parochia administrandis, simoniam non committit.
- 6 Licentiam si petat parochianus à suo parochio confitendi alteri sua peccata, an simonia committatur, si parochus eam dare nolit, nisi pecunia tributa.

S. III.

Postremo nec pro danda licentia, ut quis in sua parochia sacramenta administret, pretii nomine quicquam recipi potest, ut habetur in capitulo ad nostram de simon. & in cap. 1. & fin. ne prelat. uic. suas. Verum quid si pretio ductus Parochus sacerdoti permittat, ut penitentiae sacramentum suis parochianis administret, an & hic simonia committatur? Quid si eundem parochianus licentiam petat à suo parochio confitendi sua peccata alteri, parochus autem nolit, nisi pecunia accepta, an & hic simonia committatur?

Quoad primam quaestionem concludimus simoniam committi. Primum, quoniam licentiam hanc dare nil aliud est, quam iurisdictionem fori penitentiae delegatam uendere, quæ est res spiritualis, arg. c. omnis de penit. & ut antea diximus, at uendere spiritualem ecclesiasticamque

iurisdictionem, seu usum ipsius, simonia est, ut habetur in cap. 1. & in cap. seq. ne prelat. uic. suas, & ibi not. Abba. ac DD. ergo & hic simonia erit. Secundò facit, quoniam hic pecunia iurisdictionem hanc delegans, iurisdictionem exercet, nam delegare iurisdictionis est, ut habetur in l. imperium in fine, ff. de iurisd. om. iud. at iurisdictionem ecclesiasticam pecunia exercens, simoniam committit, argum. capi. nemo presbyterorum de simon. ergo & hic. Tertio facit, quoniam pro uicariis assignandis, & pro exercendo ministerio ecclesiastico nihil exigi debet, & sic pro generali concessione, ut dicitur in capi. ad nostram de simon. & facit, c. consulere eod. ergo nec pro singulari functione exercenda, licentiaue deleganda, quicquam exigi debet, ualet enim argumentum de toto ad partem, argum. l. quæ de tota, ff. de rei uend. Non est igitur, quod hac de re mea sententia dubitemus. Quæ autem diximus de licentia sacramenti penitentiae administrandi, generaliter sentimus, & de licentia concessa administrandi omnia sacramenta, & obedi omnes alias functiones ecclesiasticas, cum ob cit. cap. ad nostram, & c. consulere, tñ ob eandem rationes, quæ & hic locum habent, ergo & dispositio, arg. l. illud, ff. ad leg. Aquil. & c. cum dilecta de confir. ma. util. uel inutil. ¶ Simoniam ergo committet, qui pretio accepto licentiam tribuit baptismum conferendi, sponfos iungendi in matrimonium, ac benedicendi in sua parochia, nec non alia spiritualia administrandi.

Verum quid si Parochus non ob spirituale petit quid sibi dari pro licentia danda alteri sacerdoti, exempli gratia iungendi in matrimonium sponfos, sed ob emolumenta, quæ amittit, an simonia hic committetur? Simoniam non committi dixit Syl. in uerb. Simonia q. 8. uers. Secundum, ibi, Dicit tamen Vec. Huius sententiam ego etiam sequor, nam non pro spirituali exigitur, sed pro temporalibus, quod amittitur. Hinc et si cuique liberum est sepulturam sibi eligere, tamen parochialis Ecclesia canonicam portionem habere debet, ut dicitur in ca. 1. & seq. & in c. ex parte de sepult. Ac plane iniquum uideretur, si sponfi, qui iungendi in matrimonium sunt, alium sacerdotem quaererent, qui licentiam a proprio parochio impetraret ipsos iungendi, ac benedicendi, & ob id prinandi eum emolumento, quod condonari solet in huiusmodi benedictionibus à sponfis: nam ex quo parochus totius diei pondus sustinet, æquum postulat, ut commodum etiam non amittat, ut dicitur in l. secundum naturam, ff. de regu. iur. Quæ diximus autem de matrimonio eadem sentimus, & de aliis ecclesiasticis functionibus. Quare simoniam non committit mea sententia qui licentiam tribuit alicui sacerdoti, ut in hebdomada sancta Christi fidelium ædes aqua benedicta de more aspergat, ac benedicat, si ob emolumenta, quæ tunc consequitur, non ob licentiam aliquid sibi dari postulet.

Atqui si simonia committitur, è contrario, si parochus conueniat cum sacerdote, ut parochiale

chiale munus in sua parochia exerceat precio dato? Videbatur dicendum simoniam committi: nam, quod operatur propositum in proposito, operatur oppositum in opposito arg. l. fin. §. fin. ff. de leg. 3. at supra vidimus non posse emi licentiam hanc, ergo nec conduci quem ad huiusmodi Ecclesiasticas functiones posse videtur. Contrariam sententiam nihilominus sequi debemus: nam pretium, quod præstatur, non pro spiritualibus illis exercendis tribuitur, sed ob victum, quem habere inde debet, cum suis stipendijs nemo militet, inquam: item ob id, quod incommodum sentit, ex quo sua negotia dimittens, hæc agit, ut antea id pluribus probauimus, atque sic dixit Abb. in simili in cap. 1. num. 4. ne prelat. uic. suas, quam obrem opposita ratio nihil facit. Hinc consuetudo inueterata conducendi capellanos, concionatores, & huiusmodi, quæ animarum curam gerant, & missæ sacrum, diuinaque officia alia faciunt, sed de quaestione hac satis, ad alteram transeamus.

Quoad secundam quaestionem an si parochianus licentiam à suo parochio petat confitendi alteri sua peccata, simonia committatur, si parochus eam concedere nolit, nisi pecunia tributa: breuiter, & hic concludimus simoniam committi, tum quod dans licentiam huiusmodi, & delegans facultatem, hanc iurisdictionem Ecclesiasticam exercet, pecunia accepta: delegare enim iurisdictionis est, ut dicitur in l. imperium in fine, ff. de iurisd. omni. iud. at pecunia iurisdictionem Ecclesiasticam quis exercendo, simoniam committit, arg. cap. nemo presbyterorum de simon. ergo & hic: Tum quod parochus hic licentiam hanc concedens, pecunia accepta, iurisdictionis facultatem vendere censetur: hoc est si moniachum, ut habetur in cap. 1. & 2. ne prelat. uic. suas. Pro licentia igitur alteri confitendi nihil pretij nomine exigi potest; alioquin simonia committitur, atque sic dixit Syl. in uerb. Simonia. quæst. 8. uers. Quartum, ibi, Imò secundum Ray. & Ioan. Tabien. eod. num. 3. uers. Trigesimo primo, ibi sacerdos etiam, & Archiep. Floren. in 2. part. Sum. tit. 1. cap. 5. §. 16. uers. Sacerdos etiam, qui & alios idem sentientes referunt, & Gulielm. Redoan. 1. par. cap. 7. num. 2. & par. 3. cap. 6. num. 8. Hæc autem regula amplificatur, & corâctatur, ut ante cedens supra posita. Adde simoniam committi si pecunia exigitur, etiam pro spirituali non administrandis, ut habetur in cap. nemo presbyterorum, & ibi DD. not. de simon. Ioan. de Anan. & Zab. & alii.

Verum quid si Episcopus concedat facultatem absoluedi a casibus ipsi reſeruatis, modo aliquid præstetur in aliquod opus pium, an simonia committitur? Nauar. in consil. 18. num. 4. & 5. de penit. libr. 5. ait hunc peccare, & difficile posse a laice simonia saluari, nam concessio hæc est iuris spiritualis, ius autem tale sine modo, & conditio ne, & libere, & pretio non interueniente dari debet, ut habetur in cap. si, & ibi Gloss. de pact. Ego autem sic distinguendum censeo. Aut uult, ut ali-

quid præstetur pro ea concessione, & sententiam Nauar. uerissimam censeo, gratis enim accipimus, & gratis dare debemus. Aut uult pro pena peccati, & id posse concludi, nam simplex parochus id potest penitenti mandare, ut in pauperes, opusue aliud, pium quid tribuat: sed generaliter de sacramentis hæcenus, iam speciatim de singulis, & primo de baptismo agamus.

De baptismo, Sacramento nouæ legis materia propria circa quam simonia. Cap. XXXVII.

S V M M A.

- 1 Baptismus est materia propria circa quam simonia, id est circa quem simonia committi potest.
- 2 Baptismi administrandi gratia si quid pretij nomine promittatur, exigitur, deturue, simonia committitur.
- 3 Baptismus dum confertur, si quid sponte offeratur, licite, & sine simonia recipi potest.

Baptismus igitur nouæ legis sacramentum materia propria circa quam simonia est, id est id, circa quod simonia committi potest, nam sacramentum nouæ legis est, ut cuique notum, & asseruit Trid. Synod. sess. 7. can. 1. de sacram. at

sacramenta omnia sunt materia propria circa quam simonia, id est circa quam simonia committi potest, ut proxime probauimus, ergo & hoc.

Pro baptismo igitur conferendo, si quid pretij nomine promittatur, detur, exigiturue, simonia committitur, ut habetur in ca. ut dictum est. 1. q. 1. & ut dixit Gloss. in c. quicquid in uerb. Ex communicatione ead. q. 1. & ut sentiunt Archiepisc. Flor. in 2. p. Sum. tit. 1. cap. 5. §. 10. uers. Pro baptismo autem, & Sylu. in uerb. simonia. q. 8. num. 8. uers. Tertium, & Ioan. Tabien. eod. nu. 19. uers. Vigesimo octauo, & Guliel. Redoan. part. 1. cap. 6. ubi simoniam mentalem in ipso committi posse pluribus asserunt, eodem denique DD. sententia hæc est. Ergo nihil dari, promitti, exigique potest pretij nomine pro baptismo administrandis, tum ne simonia committatur, tum ne quæ a baptismi susceptione ratione hac auocetur, ut habemus in ca. baptizandis. 1. q. 1. Baptizandis, consignandisque fidelibus, dicitur enim ibi, sacerdotes pretia nulla præstant, nec illationibus quibuslibet impositis exagitare cupiant renascentes, quoniam, quod gratis accepimus, gratis dare mandamur. Et ideo nihil à prædictis proſus exigere moliantur, quod uel paupertate cogente detenti, uel indignatione reuocati, redemptionis suæ causas iure despiciant, seruum habentes, quod, qui prohibita deprehen-

si fuerint admiffisse, vel commiffa non potius sua sponte correxerint, periculum subituri proprii honoris. Hæc ibi, Zelasius Pontifex. Ex quibus tria habentur. Primum à baptizandis nihil exigi debere. Alterum, quomobrem, scilicet, & quod gratis accepta, gratis dari debent, & ne quis paupertate, indignationeue motus, baptismi, fufceptionem committat: quam rationem reddidit quoque in capitu. relatum 10. queftio. 3. & Abba. in capitu. cum fit in fine de fimonia. & Gul. Redoan. p. 1. cap. 6. numero 6. & 3. p. cap. 5. numero 26. Postremum, est pœna, qua contrafaciens punitur. Nihil igitur pro baptifmo administrando exigi debet. Idem habetur in capitu. quicquid, vbi & contrafaciens punitur, & in capitu. placuit 2. & in capitu. emendari, & in capitu. seq. ead. q.

3 Excipitur tamen † ubi ab iis, qui baptizantur, uel, qui baptizandos offerunt, sponte quid daretur, tunc enim simonia non committitur, & ob id licite accipitur, ut dicitur in capitu. quicquid 1. q. 1. & in citat. capitu. placuit 2. ead. queft. Quare, quod alicubi cœrens offertur, alibi sudariola aliqua, ob eam rem licite à baptizantibus hæc recipiuntur, quod tamen sic interpretor, modo pretii nomine non offerant, sed pietatis, gratitudinisue gratia, alioquin, si pretii nomine daretur, recipienda nõ essent, Imò admonendi sunt idiotæ, ne dum quid huiusmodi offerunt, quasi baptismi pretium se offerre credant. Item excipitur, ubi pro sustentatione, ita de baptifmo dixit, & asseruit Gulielm. Redoan. p. 1. capitu. 6. numero 18. versicu. Verum pro reconcil. Verum quod ad baptismum administrandum multa adhibentur, scilicet exorcismi, & catechismi, item aquæ benedictio, tertio sal, quarto oleum, quod dicitur catechumenorum: quinto chrisma, quæ omnia benedicta sunt, postremò patrini, qui baptizandum fufcipiunt, ob eam rem, an hæc simoniæ materia sint, id est simonia committi in ipsis possit, & quando, contemplerur, id quod in sequenti præstabimus, eo ordine, quo ipsa posuimus.

S V M M A.

- 1 Exorcismi, catechismi que materia simoniæ sunt, id est in ipsis simonia committi potest.
- 2 Exorcismi, & catechismi ab Ecclesia instituti sunt.
- 3 Exorcismos, catechismosque adhibendi gratia nihil pretij nomine peti potest, alioquin simonia committitur.
- 4 Libri continentés res sacras ac spiritualia an si vendantur, simonia committatur.

S. I.

† Exorcismi, ergo, & catechismi, qui adhibentur, dum baptismi sacramentum administratur, ut habetur in ca. sicut paruuli cum multis seq. de consecra. d. 4. materia propria circa quam simoniæ sunt, id est in ipsis simonia committi potest: nam sacramentalia sunt, ut sensit

Nauarr. in Man. cap. 2. 3. num. 99. versicu. Dixi uel ab Ecclesia, at in sacramentalibus simonia committi potest, ut supra probauimus: ergo & in his. Præterea spiritualia sunt, cum habito respectu ad potestatem, qua sunt instituta, † (Ecclesia enim potestate ipsi diuinitus tradita hæc instituit,) tum habito respectu ad potestatem, qua exerceantur, ordinis enim potestatis sunt, ex quo ab iis tantum, qui ordinis potestatem habent, adhiberi possunt, qua ratione itidem simonia committitur, si pretium præstetur, quo adhibeantur. Postremò spiritualia sunt, que baptizandum ad baptismi gratiam facilius recipiendam disponunt, ergo hac quoque ratione uendi sine simoniæ uitio nequeunt. † Non igitur sacerdos, dum baptismum administrat, quo exorcismos, catechismosque adhibeat, pretii nomine quicquam exigere debet, alioquin simonia committitur, atque sic dixit Dom. Sot. de iust. & iur. lib. 9. queft. 6. artic. 1. versicu. Nequit enim sacerdos pro exorcismis. † Emi tamen possunt libri omnes, qui non solum catechismos, & exorcismos continent, uerum etiam & spiritualia alia omnia, cuiusmodi sunt formæ sacramentorum, sacra Euangelia, & alia diuina officia, quandoquidem non ipsa spiritualia uenduntur, sed sumptus facti cum aliquo honesto lucro recuperantur. Quare missale, Breuiarium, testamentum uetus, ac nouum, & huiusmodi libros, qui de diuinis tractant, uendentes, simoniam non committunt, committerent tamen, si maiori pretio ob id uenderent, quod spiritualia continerent, sed iam ad alia transeamus.

S V M M A.

- 1 Aqua benedicta, sal benedictum, nec non oleum, & chrisma itidem benedicta, quæ ad baptismum administrandum adhibentur, materia circa quam simonia sunt, id est in ipsis simonia committi potest.
- 2 Aqua, & sal benedicta, si vendantur respectu habito ad ipsam benedictionem, simonia committitur.
- 3 Aqua, & sal benedicta si vendantur respectu habito ad ipsorum substantiam, non autem ad benedictionem, simonia non committitur.

S. II.

† Aqua benedicta itidem baptismi materia, quæ de ecclesiæ institutione benedicitur, item sal benedictum, nec non oleum, & chrisma itidem benedicta, quæ omnia statuto ecclesiæ ad baptismum administrandum adhibentur, ut de sale habetur in cap. ex hinc, & in capitu. sequent. & de oleo in capitu. deinde, & de chrismate in capitu. postquam, & in cap. accepisti de consecra. d. 4. hæc inquam omnia materia simoniæ sunt, id est in ipsis simonia committi potest.

2 Si ergo † aqua, & sal benedicta, quatenus talia sunt, id est habito respectu, ad ipsam benedictionem, vendantur, uel ob id maiori pretio, simonia committitur, tum quod hæc sacramentalia sunt,

lia sunt, uel dixit Nauarr. in eodem capitu. 2. 3. numero 99. versicu. Dixi uel ab Ecclesia, & ob id in ipsis simonia committitur, ut supra probauimus, tum quod benedictiones illæ spiritualia sunt ab Ecclesiæ autoritate ipsi diuinitus tradita ad animarum salutem instituta, in quibus etiam simoniam committi antea probauimus. Non igitur sine simoniæ uitio uendi possunt.

3 Excipitur tamen, † ubi quis emit aquam, uel sal habito respectu ad ipsorum naturam, non autem ad benedictionem: nam tunc licite uenduntur, & emuntur, atque sic de aqua dixit S. Thom. 2. 2. queftio. 100. articul. 2. in respon. ad primum argum. & sequitur Felin. in cap. cum in ecclesiæ de simon. Id quod & probatur ratione: nam aqua secundum se non est quid spirituale, sicut nec sal, ergo in eius emptione simonia committi non potest, cui enim uerba legis non conueniunt, nec dispositio conuenire debet, argumen. l. 4. §. toties, ff. de damn. infect. Postremò facit, quoniam, & hac ratione licet sacros calices, nec non uestes benedictas emere, ut dixit Nauarr. in Man. capitul. 2. 3. num. 99. versicu. Tertio in fine, & nos alibi. Non est igitur, quod hac de re dubitemus, Sed iam ad chrisma transeamus.

S V M M A.

- 1 Chrisma quot modis summitur.
- 2 Chrisma ex balsamo, & oleo factum, & ab Episcopo benedictum respectu habito ad eius consecrationem uendi non potest.
- 3 Chrisma respectu habito ad eius materiam, an uendi possit.
- 4 Chrismate sacerdos vngens baptizatum pro unctioe nihil recipere potest.

S. III.

Verum, an pro chrismate pretij peti potest? Quo rem hanc dilucidior, & absolutior, magis habeamus, † præmitto nomen hoc Chrisma aliquando summi pro sacramento ipso, quod alias dicitur confirmatio, de quo in sequenti capite agemus. Item summi pro oleo, & balsamo simul mixto, ex quibus unctio fit, quæ grece chrisma dicitur, ut habetur in cap. unic. §. ad exhibendum autem de sacra unctioe, & in hanc sententiam hic accipimus. Secundò loco chrisma hoc modo acceptum adhiberi primo ad vngendum baptizatum in capite, ut habetur in eodem cap. unic. §. quia uero iunct. uersicu. In uerbo uero, & uersicu. Et post baptismum chrisma te sancto. Item, ad vngendum in fronte ab Episcopo baptizatum dum confirmatur, & confirmationis sacramentum confertur, ut dicitur in eodem capitul. unic. §. per frontis chrisimationem. Tertio, ad vngendum Episcopum, dum consecratur, scilicet quoad caput, & manus ipsius, ut legitur in eod. c. §. hoc ergo chrismate. Quarto, ad vngendum Regem in brachio, seu humero, uel in armo, ut ibidem habetur, §. unde in

ueteri testamento. Quintò ad consecrandum altare, calicem, templum, ut dicitur eod. in loco in §. fin. His præmissis, quoad quæstionem propositam tres casus contemplandi sunt. Primus, an liceat respectu habito ad consecrationem ipsius chrismate: nam ab Episcopo consecratur. Alter, an respectu habito ad materiam ex qua confectum est. Postremus, an respectu habito ad administrationem, & usum eius.

Quo ad primum igitur pro certo habendum est † uendi non posse: nam id prohibetur primò in capitu. non satis 1. de simon. nam quod in hebdomada sancta, parochiales ecclesiæ, ac cathedrales chrisma pro vngendis baptizatis sicut etiam oleum catechumenorum ad vngendos catechumenos ante baptismi fufceptionem, nec non oleum benedictum ad vngendos infirmos, recipiunt, quidam uerò Episcopi pro huiusmodi chrismate, & oleis pretium sibi dari uolebant, ob eam rem id ibi prohibetur: Pro sepultura quoque & chrismate, & olei receptione, dicitur enim ibi nulla cuiusque pretij exactio attentetur. Ecce hic prohibitio facta, ne quicquam pro chrismate exigatur, ergo pro huiusmodi chrismate confectato nihil recipi debet, consecratum enim ab Episcopo recipitur. Idem habetur in ca. ea, quæ eod. de simon. Audiuimus, dicitur enim ibi, quod numos pro chrismate ab ecclesiis extorqueris, quos nunc cathedraticum, aliquando paschalem præstationem, interdum paschalem consuetudinem appellatis: Quia uero hoc simonia cum esse cognoscitur, mandamus, quatenus præterea alicuius consuetudinis uel præstationis præscriptos denarios nullatenus exigatis. Ecce hic pro chrismate nihil exigi posse, alioquin simonia committitur. Idem habetur in capitu. in tantum, & in cap. ad nostram eod. & in ca. quicquid 1. q. 1. & in capitu. placuit 2. ead. queftio. atque sic sensit Dom. Sot. de iust. & iur. lib. 9. q. 6. articul. 1. uersicu. Per hæc & ualorum usu, ibi Pari modo iunct. uersicu. Nisi hoc in iniuriam. Non est igitur quod hac de re dubitemus. Idque iure merito nam consecrationes illæ mere spirituales sunt, & ob id pretio alienari nequeunt, atque sic sensit Nauarr. cap. 23. num. 99. versicu. Tertio in fine, ergo idem & de oleis prædictis benedictis: Et de casu hoc primo satis.

3 Quoad secundum, an scilicet respectu habito ad materiam uendi possit, uidebatur dicendum, neque ratione hac uendi posse, ob citat. capitul. placuit, ibi enim sic dicitur Placuit, ut nullus Episcoporum pro modico balsami, quod benedictum pro baptismi sacramento per Ecclesias datur, (quia singuli tremissem pro ipso exigere solent) aliquid ulterius exigat, ne forte, quod pro salute animarum per in uocationem spiritus sancti consecratur, sicut Simon Magus donum Dei pecunia uoluit emere, ita nos uenundantes damnabiliter uenundemur. Hæc ibi. Si ergo pro modico balsami nihil exigi debet, ne damnationem quis consequatur, ergo nec pro ipsa materia quoque exigi quicquam debet.

bet, balsamum enim est materia, ex qua chrisma fit, ut supra diximus. Nec facit, si dicatur id fieri ob consecrationem: nam considerare videtur solum Romanus Pontif. materiam ipsam dum ait, Pro modico balsami. Postremo id sensisse videtur etiam Abba. in cit. c. ea, que de simon. nam ibi not. ex eo textu non solum prohiberi pecuniam exigi pro chrismate, in quantum est sacramentum, verum etiam pro ipso liquore chrismat. Hæc tamen ratio mihi non satisfacit: nam canon ille prohibet, ne exigatur pecunia ab Ecclesijs pro chrismate, quod singulis annis præstatur, ubi est benedictum, ad quod præstandum Episcopi tenentur, Prohibitio igitur illa, uel respicit ipsam consecrationem, quam obrem etiam ait illud esse simoniachum, uel ipsam obligationem, quam obrem illicite exigitur, quod ipsi non debetur. Contra opinionem hanc tamen face-re uidetur, quod calices consecrati, uestes, & huiusmodi, respectu habito ad materiam, sine simonia vitio vendi possunt.

Quid igitur concludendum? Ego sic distinguendum censo. Aut loquimur in foro conscientie, & in hoc casu simoniam non committi censo, si id, quod exigitur, pro materia ex qua chrisma confectum est exigitur, non autem pro consecrationem, ut proxime diximus, & calices ratione hac legitime emuntur, non enim vera hic spirituale uenditur, quam obrem simonia committitur, atque in hanc sententiam opinio Dom. Sot. accipienda est, qui de iust. & iur. lib. 9. q. 6. artic. 1. versicu. Per hæc de vaforum, ibi Pari modo, dixit vendi posse. Aut loquimur in foro fori, & in hoc casu locum habere censo priorem sententiam: id quod mihi suadet cit. ca. placuit: nam, ex quo tam modicum balsamum inest in eo chrismate, existimatur non ipsum balsamum, sed ipsum chrisma consecratum vendi, & ob id dicitur ibi. Pro modico balsami. Item id prohibitum est, ne si concederetur, paulatim inducerentur ad ipsum chrisma, non autem ad balsamum vendendum, imperiti enim fortasse existimare possent pro eo, quod consecratum est, id exigi, quam obrem contingeret sic venundantes damnabiliter venundari, & hoc est, quod dicitur, in cit. cap. placuit in versu. Ne forte, quod pro salute animarum, & c. nos venundantes damnabiliter venundemur, quasi dicat, nec contingeret aliquando vendendo balsamum vendi etiam consecrationem ipsam. Ob periculum igitur illud vitandum Ecclesia id vetuit, non autem, quod semper esset simonia: nam, si semper simonia committeretur, non forte, ut ibi ait, sed pro certo dixisset, damnabiliter venundaretur, quam obrem sequitur eo iure probari simoniam non committi, ubi balsamum solum uenditur, sed solum, ubi & consecratio, quod, ne contingeret, etiam ne pro modico balsamo quicquam exigatur: prohibitum est, vel fortasse simonia est, quoniam prohibita. Caueat igitur, qui distribuendis illis oleis, ac chrismate in hebdomada sancta in cathedralibus Ecclesijs præpositi sunt, qua in re multi sa-

pius difficiles se præbent, ubi ova, caseus, & huiusmodi ipsis non deferuntur: nam uel simoniam committunt, si pro illis sacramentalibus quidpiam exigant, uel saltem auaritia notam non effugiunt. Nec consuetudo eos excusat, nec, quod se non pretii nomine, sed beneficentia gratia, accipere inquit, excusantur, ut habetur in capit. non satis, & in cap. ea, que, & in c. in tantum de simon. Quare ob id nec Episcopi in hoc negligentes esse debent. Et de hoc casu etiam fati.

4 Quoad tertium casum, pro uigendo etiam huiusmodi chrismate baptizatos nihil recipi potest, id enim ob simoniam prohibitum est, ut habetur in cap. baptizandis versicu. Consignandis iunct. Gloss. & in c. quicquid r. q. 1. quandoquidem spirituale hoc est, & ob id pro eo exercendo nihil recipi sine simonia vitio potest, ut habetur in c. ad nostram de simon. sed de patris iam agamus.

S V M M A.

- 1 Patris solum interueniunt in baptismo, & confirmatione.
- 2 Cognatio spiritualis, qua nascitur ex baptismo, & confirmatione inter eum, qui baptizatur, uel confirmatur, & baptizantem, uel confirmantem, & patrem, & matrem baptizati, uel confirmati, & inter ipsum leuantem in baptismo, uel chrismate, & leuatam, & patrem, & matrem leuati.
- 3 Cognationem spirituales, ut quis contrahat secum, si pretium ei præstet, simonia committitur.
- 4 Donata mutuo inter compadres simoniam non inducunt.
- 5 Donata a patris suis filiis spiritualibus, posteaquã de fonte baptismatis eos leuarunt, uel in confirmatione susceperunt, simoniam non inducunt.

S. III.

- 1 Duo sacramenta sunt Baptismus, & confirmatio, in quibus præter ministrum, qui ea sacramenta administrat, alius adhibetur, qui aut de sacro fonte leuat, aut suscipit in confirmatione, ut tradidit Catechi. de confirmatione cap. De patris, & apud Trid. Synod. sess. 24. ca. 2. de reform. matrimon. Inter quos, scilicet ministros, & patris respectu habito ad ipsum leuatam, & susceptum, nec non patrem, & matrem leuati, cognatio spiritualis nascitur, matrimonium contrahendum impediens, & post contractum dirimens, ut habetur in cap. 7. & c. fin. de cognat. spirit. libr. 6. iunct. l. is, que sancit Trid. Synod. eod. cap. 2. His præmissis, tan si, ut quis eam cognationem spirituales secum contrahat, pretium polliceatur, tribuatue, simoniam committat? Breuiter ego sentio simoniam committi: nã est res spiritualis ab ecclesia inducenda ad animarum salutem, quo scilicet tanquam pedagogi susceptos in Christi fide instruant, ut DD. communiter concludunt, & Catech. eod. capi. at in huiusmodi spiritualibus simonia committitur, ut antea probauimus, ergo & hic.

Non

4 Non tamen simoniam committunt compadres, si mutuo deinceps aliquid inter se elargiantur; nec patris, si statim, ut de fonte baptismi, uel de confirmatione susceperunt, ipsis baptizatis, confirmatisque aliquid elargiantur, quod de more fieri consueuit; nam hæc non ob cognationem contractam, quasi precium tribuuntur, sed, ut beneuolentia ex ea cognitione ortæ signa nulla appareant, qua ratione simonia non committitur, atque ita consuetudine seruatur. Licet igitur consuetudo est, & ob id sine simonia vitio seruari potest. Atqui de baptismo satis: iam ad confirmationem alterum sacramentum transeamus.

De confirmatione Sacramento nouæ legis materia propria circa quam simonia.

Cap. XXXVIIII.

S V M M A.

- 1 Confirmatio est materia simonia, id est circa quam simonia committi potest.
- 2 Confirmationis conferenda gratia nihil recipi pretii nomine potest sine vitio simonia.
- 3 Christianus quatenus talis sine simonia vitio vendi non potest.
- 4 Reliquia sanctorum sine simonia vitio vendi nequeunt.
- 5 Reliquia licite redimuntur, ab ijs, qui eas contemnant.
- 6 Reliquia præponi non debent fidelibus causa lucri.

Confirmatio itidem, & nouæ legis sacramentum est materia propria circa quam simonia, id est id, circa quod simonia committi potest; nam sacramentum nouæ legis est, ut asseruit Trid. Synod. sess. 7. canon. 1. de sacram. et sacramenta omnia sunt materia propria simonia, id est circa quæ simonia committi potest, ut probauimus c. 30. ergo, & hoc. Pro confirmatione igitur tribuenda, si quid pretii nomine exigatur, simonia committitur. Nihil ergo Episcopus, (qui sacramenti huius ordinarius minister est, ut dicitur in c. presbyteri, & in ca. presbyteris de consecr. d. 4. & in c. 1. cum multis seq. de consec. dist. 5. & in ca. vnic. §. per frontis de sacr. unct. & ut nos id latius probauimus in Commentario nostro de sacramentis, Tab. 2. c. 2. num. 4.) nihil inquam pro confirmando, seu pro confirmationis sacramento administrando, exigere sine simonia vitio potest, & ob eam rem id non debet: etenim sic inquit Abb. in c. ad nostram de simon. & in c. ea, que, & ibi quoque Mar. Soc. Sen. nu. 2. eod. & Archiep. Flor. in 2. par. Sum. tit. 1. c. 5. §. 16. uer sic. Eodem modo, nec pro confirmatione, & Syl. in uerb. Simonia q. 8. uer. Quartum, & Guillem. Redoan. 1. p. c. 7. in principio, ubi idem ait de penitentia, & extrema unctione, & de Eucharistia,

& par. 3. cap. 6. in principio, & communis denique DD. sententia hæc est. Idem quoque habetur in c. dictum est. r. q. 1. ibi, Et ut de cætero, nec pro ordinatione, nec pro chrismate uel baptismo, uel balsamo; manifesto enim ibi prohibetur, ne pro chrismate quicquam exigatur, quod nomē chrisma pro confirmatione Sacramento accipitur: nã & communiter à Christi fidelibus sacramentum illud chrismatem nomine nominat, nomine sumpto à materia ex qua fit, quæ est chrisma, scilicet ex oleo, & balsamo confectum, & ab Episcopo consecratum, ut habetur in cita. §. per frontis, & in c. 1. cum seq. 26. q. 6. Præterea ibi pro materia sacramenti huius accipi non potest, tum quod speciatim deinceps balsami mentio fit, quod, ut dixi materia quoque sacramenti huius est: tum quod & ante, & post de sacramentis alijs ibi agitur, & non de eorum materia, ergo illud Chrismate, quod interiectum est pro sacramento quoque recipi debet. Nō est igitur quod hac de re dubitemus. Ac plane si pro signandis in uertice infantibus chrismate nihil a sacerdotibus exigi potest, ut dicitur in c. placuit 2. ead. q. 1. minus licebit pro ipso met sacramento conferendo quicquam exigere, arg. auth. multo magis. C. de sacrosan. Eccles. Excipitur tamē, ubi quid ultro offertur: id enim recipi potest, arg. c. placuit, 3. & c. nullus Episcopus r. q. 1. Ex his ergo apparet pro confirmatione, quæ est sacramentum nouæ legis, quo baptizatus ad Christi fidem publice ex officio uendenda adscribitur, atque corroboratur, ut posuimus in ead. Tab. 3. ca. 12. quando recipi sine simonia vitio aliquid possit.

3 At quid, si homo Christianus, quatenus Christianus est, uendatur, an uendens simoniam committeret? Hanc questionem à nemine rectam inueni, sentio tamen sine dubitatione huc simoniam committere; nam, si ratione hac uenditur, character, qui baptismi imprimitur, uenditur, qui est signum quoddam spirituale, & indelebile, ut tradidit Trid. Synod. sess. 7. de sacram. canon. 9. quo separantur baptizati à non baptizatis, at spirituale huiusmodi uendens simoniam committit, ergo & hic. Postremo, si committitur simonia, ubi Ecclesia consecrata uenditur, uel calix, uel uestes benedictæ, uel chrisma benedictum, ut supra probauimus, ubi quatenus sacra, benedicta que sunt, uenduntur, eadem ratione, & christianum uendendo habito respectu ad ipsum, quatenus christianus est, ob id plurimum uendendo, simoniam committet. Quare ob easdem rationes, qui christianum pluris uenderet, uel quod confirmatus est, uel quod ordinibus est initiatus, uel Abbatē, quoniam est benedictus, uel Episcopum, quoniam est consecratus, sine dubitatione simoniam committeret, nam & consecrationes, & benedictiones, & collationes ordinum sunt res spirituales, & ob id precio estimari nequeunt.

Hæc autem, quæ diximus locum habere censo, esto christiani prædicti mortui sint, nam adhuc spirituale quoddam in se retinent, ex quo uel templum spiritus Sancti fuerunt. Quare reliquæ

quia sanctorum cum ob id uendi non licet, tum quod sancta sunt, & ad excitandos Christi fideles ad pietatem designata, & ad diuinam gratiam imploranda propolita. Simonia igitur committitur, si uendantur, atque sic sensu Gloss. in c. fin. de reliq. & uenerat. sanct. & ibi Abb. & Syluest. in uerb. Reliquia, num. 1.

5 Excipio tamen, ubi precium daretur pro ipsis redimendis, exempli gratia apud Christianam fidei hostes Turchas reliquias sanctorum aliquas sunt, quas illi non uenerantur, sed contempnunt; plane in hoc casu redimere ipsas licebit, quando quidem ea ratione non spirituale, quod in illis est, emitur, sed uexatio illa, ut ita dicam, tollitur, ex quo ab ijs redimuntur, qui eas aspernabantur. Qua ratione, & christiani capti licite redimuntur, quamobrem etiam res Ecclesie licite alienantur, ut habetur in ca. aurum 12. quest. 2. cum similibus. Vide etiam exceptionem infra cap. sequentem in fine.

6 Verum, an licet reliquias proponere a clericis, quo per ipsas lucrantur? Neque id licet, ut habetur in cit. ca. fin. de reliq. & uenerat. sanct. & ibi not. Abb. Idem sensu Trid. Synod. sess. 25. de reliquiis in uerb. In has autem sanctas, ibi, Omnis porro superstitio, nam hoc esset uenales ipsas facere. Caueant igitur Parochi, ne in tam graue simonia crimine incidant, quod tamen euadent, qui bona fide, & ad excitandos Christi fideles ad pietatem, eas preponunt; esto enim deinceps quid offeratur, simoniam tamen non committent. At quid de ijs, qui indulgentias suis Ecclesiis concedendis curant, quo lucrum inde percipiant, an simoniam committent? Infra agetur, ubi de indulgentiis tractabitur sed de confirmatione satis, ad Eucharistiam transeamus.

De Eucharistia sacramento noua legis materia propria circa quam simonia.

Cap. XXXIX.

S V M M A.

- 1 Eucharistia est materia simonia circa quam, id est sacramentum circa quod simonia committi potest.
- 2 Eucharistia conficienda gratia precij nomine nihil exigi debet, alioquin simonia committitur.
- 3 Eucharistia administranda gratia precij nomine nihil exigi debet.
- 4 Eucharistiam summentes, si quid offerant uero, licite recipitur.
- 5 Consuetudo offerendi se statim cum patina, seu lance ijs, qui Eucharistiam sumpserunt, laudabilis non est.
- 6 Vocatus ad deferendam Eucharistiam alicui, qui alias ad id non est obligatus, licite pro eo itinere aliquid petit.
- 7 Hostias non consecratas, si sacerdos emat, an recuperare pretium ab ijs possit, quibus consecratas prebet.
- 8 Iudas an simoniam commisit Christum uendendo.

9 Videntes exules, inimicosue suis inimicis simoniam non committunt.

Eucharistia quoque et simonia materia est, id est id, circa quod simonia committi potest, nam & ipsa sacramentum nouae legis est, ut asseruit Trid. Synod. sess. 7. canon. 9. de sacram. imo omnium aliorum est praestantissimum, quippe, quod gratiae fontem contineat, quam alia sacramenta conferunt.

2 Primum igitur pro Eucharistia conficienda nihil recipi a sacerdote potest, aut debet, alioquin simonia committitur, quandoquidem usum ordinis uenderet, quod simoniachum est, nam pro ministerio Ecclesiastico exercendo nihil, sine simonia uicio exigi potest, ut dicitur in ca. ad nostram de simon.

3 Pro Eucharistia quoque et iam consecrata administranda nihil exigi debet, atque peti, alioquin simonia committitur, ut habetur in c. nullus Episcopus. 1. q. 1. Nullus Episcopus, aut presbyter, aut Diaconus, dicitur enim ibi, qui sacram dispensat communionem, a percipiente gratiam communionis aliquid precium exigit, neque enim uenditur gratia, neque pro precio gratiam spiritus sancti damus, sed dignis muneribus sine defraudatione participare concedimus. Si quis uero eorum, qui connumerantur in clero, ab eo, qui sacram communionem dispensat aliquid precium exegerit, deponatur, sicut imitator simoniachus fraudis. Haec ibi, ex quibus tria habemus. Primum nihil ab accipiente Eucharistiam accipi posse. Secundo rationem, quamobrem id prohibeatur, scilicet, quoniam gratia non uenditur, neque Spiritus sanctus, alioquin simonia committitur. Tertium poenam, quae est depositio. Si ergo nihil exigi potest pro Eucharistia administranda, & contrarium faciens punitur, ut simoniachus, pro Eucharistia administranda exigi nihil potest, alioquin simonia committitur. Nec repugnat, si dicatur ibi Eucharistiae mentionem non fieri, sed sacrae communionis, nam sacramentum corporis, & sanguinis domini, quod est Eucharistia, uario nomine nominatur, dicitur enim Eucharistia, dicitur & communio, ut per belle declarauit Romana Catechismus in ca. de Eucharistia paulo post per incipium, uerb. Huius ergo admirabilis sacramenti dignitatem, ubi, & quamobrem sic nominetur, optime declarauit, id quod & nos in commentario nostro de Sacramentis fecimus Tab. 4. cap. si. num. 10. Nihil ergo pro administranda Eucharistia, exigi debet. Idem habetur in c. dictum est ead. q. 1. atque sic inquitur quoque Archiep. Flor. in 3. par. Sum. tit. 1. c. 5. §. 16. uerb. Item pro Eucharistiae collatione, & Syluest. in uerb. Simonia. q. 8. uerb. Quartum, & Guiliel. Redoan. 1. par. ca. 7. num. 2. uerb. Pari modo, & par. 3. cap. 7. & communiter DD Postremo id probatur ratione, nam inter alia sacramenta san-

ctitate,

ctitate, & dignitate sacrosancta Eucharistia principem locum obinet, continet enim Christum dominum sanctitatis fontem, ut asseruit Trid. Synod. ead. sess. 7. canon. 1. iunct. cap. 1. & cap. 3. de Eucharistia sess. 13. ergo gratis administrari, & non pretio debet.

4 Excipitur tamen, ubi gratis uero eucharistiam summentes aliquid offerunt, illud enim sine simonia nota recipi potest: nam exactio solui prohibetur, non autem uoluntaria oblatio; sic enim & a ministro baptismi sponte oblatum recipi potest, ut dicitur in cap. placuit, 3. & in c. quicquid 1. q. 1. Non tamen quorundam locorum consuetudo placet, laudabilisque uidetur, in quibus parochi Eucharistiam administrantes pueros paratos habent, qui statim atque ipsi Eucharistiam administrant, praesto ad sunt cum cibis, seu patinis ijs, qui Eucharistiam sumpserunt, quo aliquid ab eis tribuatur, tum quod pro Eucharistia administrata pretium petere uidentur, tum quod pauperes, qui pecuniam non habent, rubore perfunduntur, & a frequenti Eucharistiae communione quodammodo auocantur, imò & diuites quandoque erubescunt, cum ad manus pecuniam tunc non habent, tum quod auaritia specimen praeserunt. Ne igitur Eucharistia uendi existimetur, ne auaritia nomen subeat, ne a frequenti Eucharistiae susceptione Christi fideles auocent consuetudo haec tolli deberet arg. c. baptizadis, & c. placuit, 2. 1. q. 1. Honestius uero ista igitur faceret parochi, si mensis paratis, & mantilibus impositis Eucharistiam conferret: nam, qui deinceps offerre aliquid uolent, in paratis iam mensis imponi poterit, qua ratione proposita uicia effugient.

5 Verum quid si sacerdos ab ijs, quibus Eucharistiam administrat, pretium exigit, quod impedit aut in frumento emendo pro hostiis faciendis, aut pro ipsis hostiis non consecratis, uenduntur enim publice, ut Bononiae, & alibi hostiae non consecratae, ego sentio hunc simoniam non committere, Et hoc ob eam rationem, quoniam frumentum illud, & hostiae illae, quamobrem petitur pretium, res spirituales non sunt, in quibus simonia committitur, tamen id non debere, & facientem peccare sentio. Primum ob scandalum, quando quidem uidetur ea ratione sacramentum uendere, non paruam illam materiam, Praeterea auocatur Christi fideles ab eucharistia suscipienda. Ad do, si parochi sint, ad id obligatos suis sumptibus esse, argum. c. omnis de penit. & eorum, quae dixit Trid. Synod. sess. 16. de sacram. Eucharistiae cap. 6. etenim & ob hanc rationem beneficia tribuuntur, quo ecclesiastica onera sustineant, argum. c. fin. de rescript. lib. 6. Hinc nec episcopi pro modo chrisinate, & oleo, quae ecclesiis in habdo-

mada sancta, & ad baptismum, & ad extremam unctionem distribuunt, recipere quicquam possunt, ut habetur, in cap. statumimus, 1. q. 1. Hinc & hac ratione ad candelas in festo die purificationis, & ad palmas etiam in die palmarum distribuendas suis sumptibus, parochi tenentur. Esto igitur simonia non committatur ob praedicta, nihilominus id facere non debent.

8 Atqui an Iudas simoniam commisit, qui Christum Dominum uendidit? Breuiter concludo simoniam commississe, tum quod id habetur in c. qui studet, 1. q. 1. tum quod Christus Dominus res maxime spiritualis diuina, & sacra est, atque sic Gloss. ibi ait, Non tamen simoniam committunt, qui exules nostri temporis uendunt, uel inimicos suis inimicis, non eos eo animo uendunt, quatenus Christiani sunt, sed quatenus, uel exules, id est patrie hostes, uel inimici sunt. Atqui de eucharistia satis, ad penitentiae sacramentum transeamus.

De penitentia sacramento noua legis materia propria circa quam simonia. Cap. XL.

S V M M A.

- 1 Penitentia sacramentum quid sit.
- 2 Penitentiae minister quanam sit.
- 3 Penitentiae materia tam remota, quam proxima quanam sit.
- 4 Penitentia sacramentum est materia circa quam simonia.
- 5 Penitentia sacramentum alicuius gratia precij nomine nihil recipi debet, alioquin simonia committitur.

PENITENTIA itidem quae est sacramentum nouae legis, per quod peccatum post baptismum commissum deletur, ut diximus in commentario nostro de sacramentis Tab. 5. cap. 13. cuius minister

sacerdos, iurisdictionem ordinariam, delegatam ue habens, est, materia uero remota ipsa peccata, & proxima penitens ipse contritus, confessus propositum satisfaciendi habens, ut ibidem probauimus capit. 2. & cap. 15. Penitentia in qua haec est materia propria circa quam simonia, id est circa quam simonia committi potest: nam, ex quo sacramentum nouae legis est, ut proxime inuimus, & asseruit Trid. Synod. sess. 7. canon. 1. de sacrament. sacramenta uero huiusmodi materia simoniae sunt, iure & hoc materia huiusmodi est.

5 Pro sacramento penitentiae igitur administrando pretii nomine nihil recipi debet, alioquin simonia committitur, ut dixit S. Thom. 2. 2. quae. 100. art. 2. uerbis. Ad tertium, quem sequitur Syl. in uerb. simonia q. 8. uerbis. Quartum, ubi & Per. de Palud. & Host. idem sentientes refert, & Ioan. Tabien.

Tabien. cod. numer. 3. 2. vers. Thigefimoprino, & Archiep. Flor. in. 2. par. Sum. rit. 1. c. 5. §. 16. vers. Nec pro pœnitentia, & Guliel. Redoan. ca. 7. nu. 1. vers. Et pro pœnitentia 1. p. & par. 3. ca. 6. nu. 6. & habetur id in c. nemo pœsbyterorum de simonia, ubi prohibetur, ne pœsbyteri minus digne pœnitentem gratia vel favore ad reconciliacionem adducant. Item ne è contrario eadem ratio ne digne pœnitentem à reconciliacione remoueat, quandoquidem simoniachum id est; Nec quemquam pœnitentem, vel minus digni pœnitentem, dicitur enim ibi, gratia, vel favore ad reconciliacionem adducat, & testimonium reconciliacionis ferat eidem: vel quocumque liuore digne pœnitentem à reconciliacione remoueat, quia simoniachum est utrunque. Hæc ibi. Si ergo pro sacramento pœnitentiæ administrando, non administrando gratia, vel favore, vel odio, simoniam committit, quibus modis, sicuti pecunia, si monia committitur, ut dicitur in c. saluator, 1. q. 3. iure merito, ne simonia committatur, nihil recipi debet, non solum ab eo, qui sibi pœnitentiæ sacramentum administrare vult, sed neque etiam ab alio, quandoquidem simonia committitur, esto absolutio tributa, & actus non valeat, argum. c. quod quidam de pœnit. iunct. cit. ca. nemo pœsbyterorum, & arg. extra quag. cum detestabile de simon. etenim & uoluntate sola committitur, ut alibi uidimus. Verum quid, si parochus in articulo mortis constitutum absoluerit, nisi pecuniam ei tribuat? Quid, si pecuniam tribuat parochus alicuius, ne aliquem absoluat? Quid, si parochianus pecuniam tribuat parochus suo, ne deferat Episcopo eum statim temporibus sacramentum pœnitentiæ, Eucharistiæque non suscepisse? Quid de sacerdote, qui libentius hunc, quam illum pœnitentem audit, propterea quod vberiorrem eleemosynam ab hoc, quam ab illo accipit, & sperat? In omnibus igitur, his casibus contentum est, an simonia committatur, & prius de primo, de quo in sequenti agemus.

S V M M A.

1 Pœnitentiæ sacramentum in articulo mortis constituto, si parochus administrare nolit, nisi precio dato, an potius sine sacramento huiusmodi mori quis debeat, quam precium dare.

§. I.

1 Prima quæstio est, si parochus cuiquam in articulo mortis constituto pœnitentiæ sacramentum administrare nolit, nisi precio dato, eo in statu versans, an potius mori sine huius sacramenti susceptione debeat, quam precium præstare. Cuius quidem quæstionis solutio haberi potest ex quæstione antea de baptismo in huiusmodi casu proposita supra, ubi conclusum est adultum, & qui rationis usum habet (ex quo uoluntas ei pro baptismo facta est, ut habetur in c. de bitum de baptis.) debere potius mori, quam precium pro baptismo præstare: ergo idem & in ca-

su nostro, perinde enim est, atque si hic pœnitentis facultatem sacerdos non habeat, cui confiteatur: huic enim facta erit contritio. Hinc illud. Dixi confitebor aduersum me iniquitates meas, & tu remisisti impietatem peccati mei. Quamuis, quod fieri potest, ut uere contritus non sit, sed tantum attritus, non aspernaret eorum sententiam, qui ab adulto quoad baptismum ob eandem rationem, quod attritus fortasse tantum est, dari posse aliquid inquirunt, non pretium sacramenti, sed ad uexationem tollendam, & impedimentum illud auaritiæ eius, præsertim quod ius petendi habet, & est in eius quasi possessione: Etenim, & ab usurario sub usuris pecuniam accipere possumus in necessitate, quando alias mutuum sine usuris præstare non uult. Hæc quæ de pœnitentia, & baptismo diximus, in aliis sacramentis locum non habent, quandoquidem non ita necessaria sunt, ut hæc. Et de quæstione hac itidem satis; ad secundam transeamus.

S V M M A.

1 Simonia committitur, si pecunia sacerdoti detur, ne alicui sacramentum pœnitentiæ administrer.
2 Simonia propria an sit prædicta.

§. II.

1 Secunda quæstio est, an simoniam committat, qui pecuniam parochus tribuit, ne alicui parochiano pœnitentiam administret. Et uidebatur dicendum simoniam non committi, quoniam in hoc casu spirituale nec emi, nec uenditur: Simonia uero est studiosa uoluntas emendi, uendendique spirituale, uel spirituali annexum, ut dicitur Gloss. Sum. 1. q. 1. & ut in initio huius operis posuimus.

Atqui contrariam opinionem sequi debemus, scilicet simoniam & hic committi. Primum, quia hoc habetur in c. nemo pœsbyterorum de simonia, ubi enim prohibetur pœsbyteris, ne quis eorum quempiam minus digni pœnitentem gratia, uel favore ad reconciliacionem adducat, & è contrario, ne digni pœnitentem quocumque liuore à reconciliacione remoueat; & hoc ob eam rationem, quoniam utrunque simoniachum est; Nec quemquam pœnitentem, uel minus digni pœnitentem, dicitur enim ibi, gratia, uel favore ad reconciliacionem adducat, & testimonium reconciliacionis ferat eidem: uel quocumque liuore digne pœnitentem à reconciliacione remoueat, quia utrunque simoniachum est. Ecce hic eque prohibetur, ne quis pœsbyterorum minus digne pœnitentem ad reconciliacionem adducat, & ne digne pœnitentem à reconciliacione remoueat, at, si pecunia præstetur, ut quis ad reconciliacionem admittatur, sine dubitatione simoniam committit, (nisi enim spirituale, id est sacramentum emere,) etgo & simoniam committet, qui pecuniam præstet, ne digni pœnitens ad reconciliacionem admittatur. Præterea ibi id expressè dicitur, scilicet, quia simoniachum utrunque

S. III.

que est, quæ ratio ad utrumque casum pertinet. Potestremo facit, quoniam uidetur permutatio quædam spiritualis cum temporalis fieri: nam pro temporali spirituale negatur; ergo, ex quo temporalis permutatio cum spirituali fit, simonia committitur, quam obrem cessat etiam ratio contraria in initio posita, quæ potius hanc, quam contrariam opinionem tuetur, nam, ex quo simonia est uoluntas emendi, uel uendendi spirituale, quod in ipsis est, spirituale emitur, ac uenditur. Non est igitur, quod de hac quæstione dubitemus.

2 Atqui an simonia uera hæc erit? Inn. in eod. c. nemo pœsbyterorum, sentit hanc non esse ueram simoniam; nam inquit contrafacientes puniri ad instar simonia, quod autem ad instar alicuius est, non idem cum illo est. Tancr. etiam idem sentire uidetur, nam ait simoniam large committi, & ob id non proprie. Ratio autem horum esse potest, quoniam spirituale non uidetur uendi, neque emi, quæ ratio proxime sublata est, nam emitur spirituale illud, ne detur alteri temporali dato. Quare contrariam opinionem sequitur Abb. ibi, & eam uti uerissimam, ego etiam amplector, quæ probatur ratione de prompta ex cit. c. nemo pœsbyterorum, nam, posteaquam prohibuit ibi Ecclesia, ne quis pœsbyterorum minus digne pœnitentem gratia, uel favore reconciat, & digni pœnitentem ne odio à reconciliacione remoueat, rationem huius reddens, inquit Quia utrumque simoniachum est. Si ergo simoniachum est contrafacere in utroque casu ibi positum, in primo uera simonia committitur; ergo & in secundo, ex quo enim ratio illa eque utrunque casum spectat, & eadem ratione utrunque determinare debet, nam ubi una determinatio plura determinabilia respicit, equaliter debet ea determinare, argum. l. eum, qui ades. ff. de usucap. & l. iam hoc iure. ff. de uulg. & pupil. Id quod eo magis hic dicendum est, quoniam, ex quo dicitur, ubi Simoniachum est, illud est significat rei essentiam, proprietatem, & ueritatem, ita traditur DD. in l. imperium. ff. de iuris. omn. iud. quam obrem significatur in prædictis duobus casibus simoniam uere, ac proprie committi. Quæ diximus autem de sacramento pœnitentiæ, eadem sentimus, & de aliis sacramentis, ac spiritualibus omnibus ob eandem rationem: Sed iam ad tertiam transeamus.

S V M M A.

1 Parochus non deferens Episcopo ob pecuniam parochianum, qui statim temporibus pœnitentiæ sacramentum, Eucharistiæque non suscipit, simoniam committit.
2 Index Ecclesiasticus, qui pecunia corruptus absoluit, non absoluendum: condemnatur, non condemnandum, simoniam committit.

1 Tertia quæstio est, an simoniam committat parochianus, qui suo parochus pecuniam tribuit, ne deferat Episcopo ipsum statim temporibus pœnitentiæ, Eucharistiæque sacramentum non suscepisse, nam quisque ubi rationis usum habet semel in annum saltem peccata confiteri, & in Paschate Eucharistiæ suscipere debet, ut habetur in c. omnis de penit. An igitur simoniam hic committat. Videbatur dicendum ab hoc simoniam non committi, quoniam spirituale nec emi, nec uendi uidetur. Simonia uero, ut in initio posuimus, est studiosa uoluntas emendi, uendendique spirituale.

Atqui contrariam opinionem sequi debemus, scilicet ab hoc simoniam committi. Probatur autem primo hac ratione, nam parochus hic se habet sicut pœsbyter, qui pretio ductus, uel amicitia alicuius publice peccantem Episcopo non denunciat, (non enim ratio diuersa reddi potest,) at qui se habet, sicut pœsbyter, (ille) simoniam committit, ut habetur in c. nemo pœsbyterorum de simonia. Nemo pœsbyterorum, dicitur enim ibi, xenium, uel emolumentum quodlibet temporale, imo spirituale detrimentum a quocumque publice peccante accipiat, ut Episcopo, uel ministris eius peccatum illius cellet, nec pro respectu cuiusque personæ consanguinitatis, aut familiaritatis hoc Episcopo innotescere detrectet. Ecce hic prohibetur, ne pecunia, ratione uel alia pœsbyter publice peccantem cellet, & Episcopo ne id significet: Et hoc ob eam rationem, quia dicitur in fine eius canon. quia simoniachum est utrunque, ratio enim hæc non solum ad postremum dictum ibi, sed etiam ad primum dictum iam hic positum refertur, ut DD. ibi communiter interpretantur. Si ergo simoniachum id est non patefacere publice peccantem, si precio id fiat, ergo idem, & in casu nostro. Præterea facit, quoniam hic parochus non significans id Episcopo desinit suum munus exercere ob pecuniam, ergo simoniam committit, etenim & sacerdos non reconcilians digne pœnitentem ob pecuniam simoniam committit, ut conclusimus antea, & habetur in eod. c. nemo pœsbyterorum.

2 Quare ob eadem rationes, & Index Ecclesiasticus, qui pretio corruptus non absoluendum absoluit, & absoluendum non absoluit, simoniam committit, ob cit. ca. nemo pœsbyterorum. Cautent igitur tam sacerdotes, quam iudices Ecclesiastici, ne in simoniam hanc incidant. Mea sententia igitur Vicarius cuiusdam Episcopi prudenter respuet pecuniam sibi oblatam, quo cellaret quendam sacerdotem ob nescio quid delicti, ne Episcopo id nunciaret, nam simoniam commisit, si pecuniam eam accepisset ob cit. c. nemo pœsbyterorum. Quamuis si ob penam, quæ ei sacerdoti deberetur, eam non respuisset, & in eam ipsum condemnasset, simoniam non commisit, quod fortasse etiam factum fuit, nam & ob hanc causam, qui delictum commisit, preces offerre

offerre potest, id est supplicare, ut Episcopus, cui supplicatur, ei delictum condonet, & Episcopus penam pecuniariam imponere: quandoquidem non ad iurisdictionem Ecclesiasticam redimendam, sed ad uitia coercenda imponitur. Atqui de quaestione hac itidem satis.

S V M M A.

- 1 Confessionem huius audiens sacerdos libentius, quam illius ob id, quod ab illo pecuniam, & non ab hoc expectat, an simoniam committat.
- 2 Simoniam an committat sacerdos, qui libentius huc, quam illuc ad diuina facienda vadit, propterea quod ibi plus datur quam alibi, & quid etiam de concionatore, qui ob eandem rationem ad opulenter magis locum, quam tenuem vadit ad concionandum.

S. III.

Quarta quaestio est, tan simoniam committat sacerdos, qui libentius hunc, quam illud audit confitentem, propterea quod ab illo, & non ab hoc emolumentum aliquod, uel maius sperat. In qua quaestione breuiter concludo simoniam hunc non committere: nam sic sensit Sylu. in uerb. Simonia. q. 8. uersic. Quartum, ibi, Quod intellige, & dixit Marcus Antonius Berardus in sua Sum. inscripta Summa Corona. p. 3. De simonia. ca. 10. num. 1. uersic. *Tud anco ascoltare le confessioni.* Et hoc ob eam rationem quoniam nulla ueditio, emptioque spiritualis hic interuenit, sed solum expectat eleemosynam, quam ille gratis, & ultro dare consuevit: ergo simonia non committitur, cum ea committatur, ubi ueditio, emptioque spiritualis interuenit, ut diximus in initio. Quare ob eandem rationem, quia ad diuina alio quo facienda libentius uadit, quam alio, propterea quod ibi, & pecunia & prandium tribuitur, non autem alibi, simoniam non committet; Non itidem concionator, nec capellanus, qui libentius obligant se ad suum munus exercendum, ubi plus emolumenti habent, quam ubi minus; atque sic sensit Dom. Sotus de iust. & iur. lib. 9. q. 16. art. 2. uersic. De praedicationibus, ibi, Neque uero simoniam habet: nam ait simoniam non committere, si malit concionare, ubi melius sustentatur, si quando praedicatione non est necessaria. Immo si renuat concionari ubi uictum sibi supeditandum non sperat, sed tunc peccare ait; Non denique, qui libentius eunt ad diuina propter distributiones quae dantur, quamuis nonnullam auaritia non tam subeant, si absque causa id faciant, Non enim mea sententia, si clericus pauper sit, & parentes alere habeat, uel alios sibi necessitudine coniunctos, auaritia notandus est, si malit esse, capellanus, ubi emolumentum maius habet, quo se, suosque sustentet: Non etiam, eximius concionator, ad quem sumptus plurimos facere oportet cum in uestitu, tum in uictu, & in itinere, si & ipse ob has, & alias huiusmodi causas curat, ut locus ad concionandum ipsi destinetur, ubi plus emolumenti est habiturus, & multo ma-

nus, si huiusmodi locum optat ob maiorem spiritualemente fructum faciendam. Simonia igitur in praedictis casibus non committitur. Excipio tamen, ubi quis id, quod sibi daretur, pro pretio praedictorum diuinorum acciperet, nam esto poenitens non hoc animo tribuat, uel alij, simoniam mentalem tamen accipiens hoc animo affectus committet, arg. c. tua nos, & c. si. de simon. atque sic sensit Archid. quem refert, ac sequitur, & declarat Sylu. eod. uersic. Quartum, ibi, Imo secundum Archid. & in hac sententia uera est opinio Gulielmi Redoan. 1. par. ca. 7. num. 1. uersic. Et pro poenitente, ubi ait sacerdotem, qui audit confessionem ad lucrum intendens, simoniam committere: nam accipiendum est, si pretii loco accipit, alias secus, esto auaritia specimen committat, nam simonia non committitur, nisi interueniat pretium, quod hic non adest, quicquid dixerit Ang.

Verum quid de eo, qui imponit poenitentiam, ut tot missas celebrandas curet, quo poenitens ei onus hoc iniungat, & sic eleemosynam ab eo dari solitam accipiat? Hanc quaestionem in sequenti explicabimus.

S V M M A.

- 1 Sacerdos poenitenti imponens, ut missas aliquas celebrandas curet, an simoniam committat, si onus hoc sibi imponendum curet, quo eleemosynam illam habeat.

S. V.

Quoad primam quaestionem igitur, tan scilicet sacerdos simoniam committat, qui poenitenti pro pena imponit, ut tot missas celebrandas curet, quo poenitens ei onus hoc iniungat, & sic eleemosynam dari solitam accipiat. Breuiter concludo sacerdotem hunc simoniam non committere, nam, ut in facto proponitur, non in animo habet uendere spirituale, quo casu simonia committitur, sed habere eleemosynam, quae gratis, & ex consuetudine dari consuevit, quo casu simonia non committitur, ut alibi supra diximus. Quod tamen auaritia specimen hoc praesert, & scandalum praebere potest, ob eam rem scilicet erit huiusmodi penas non imponere, uel impositas ipsum sacerdotem imponentem sibi persolendas non summere; Quamobrem etiam prudenter in aliquibus diocesis Episcoporum statutis prohibitum est, ne huiusmodi missas celebrandas, qui in poenitentia foro eas imponunt, ad se auocent. Non hic ergo simonia committitur, ut uidimus. Excipio tamen, si in impositione huiusmodi penas sic diceretur, Tot missas celebrandas cures, pro quibus, singulis tantum mihi dabis, hic enim sine dubitatione simonia committeretur, sed de quaestione hac satis, alteram uero infra opportuniori loco aboluemus, iam ad extremam unctionem transeamus.

De

De extrema unctione Sacramento nouae legis materia propria circa quam simonia. Cap. XL I.

S V M M A.

- 1 Extrema unctio quid sit.
- 2 Extrema unctio minister, & materia quae sint, & quibus conferatur.
- 3 Extrema unctio est materia propria circa quam simonia.
- 4 Extrema unctio administranda gratia nihil pretij nomine dari debet, alioquin simonia committitur.
- 5 Olei causa quo oleo extrema unctio fit, si quid detur, an simonia committatur.

EXTREMA unctio itidem, quae est sacramentum nouae legis, per quod reliquiae peccatorum tolluntur, ut probauimus in Commentario de sacramentis Tab. 6. cap. 1. 2. 7. & cuius minister sacerdos est, ut asseruit Trident. Synod. sess. 14. cap. 3. eod. & nos in ead. Tabul. cap. 2. num. 3. Materia uero oleum ex oliuis ab Episcopo consecratum, ut declarauimus eod. cap. 1. 9. & iis confertur, qui in articulo mortis constituti sunt, & aegroti, sunt, ut ibidem probauimus cap. 1. 6. Extrema unctio, inquam est materia propria circa quam simonia, id est circa quam simonia committi potest, nam sacramentum nouae legis est, ut asseruit Trid. Synod. sess. 7. canon. 1. de sacram. at sacramenta omnia sunt materia propria simoniae, id est circa quae simonia committi potest, ut probauimus cap. 3. ergo & extrema unctio. Pro ea igitur administranda nihil pretij nomine dari, exigui potest, alioquin simonia committitur, ut habetur in cap. fin. 1. q. 3. & ut inquit Archiepiscopus Florent. in 2. par. Sum. tit. 1. capit. 5. §. 16. uersic. Eodem modo, nec pro confirmatione, & Sylue. in uerb. Simonia. quaest. 8. uersic. Quartum, & Gulielm. Redoan. cap. 7. in princip. 1. par. & par. 3. cap. 7. num. 1. 3. cum seq. & communiter DD. Simonia itidem committitur, si pro oleo benedicto, quatenus benedictum est, aliquid exigatur, ut habetur in ca. non satis de simon. est enim materia, ut dixi, ex qua sacramentum conficitur: de huiusmodi tamen oleo egi supra de baptismo cap. 32. §. 3. Quae igitur huc pertinet, illinc sumentur; iam de ordine agamus.

De ordine Sacramento nouae legis materia propria circa quam simonia. Cap. XL II.

S V M M A.

- 1 Quid materia propria circa quam simonia est, id est sacramentum, circa quod simonia committi potest.
- 2 Ordinis conferendi gratia nihil pretij nomine dari, recipique potest.

ORDO etiam materia propria circa quam simonia est, id est sacramentum, circa quod simonia uersari potest, ob rationes, quas de aliis sacramentis reddidimus. Verum, ut quando simonia in ipso committatur, omnino cognoscamus, duo nobis contemplanda sunt. Primum respectu ordinis suscipiendi quando simonia committatur. Alterum respectu habito ad eius usum, id est quando simonia committatur ordinis functionibus exercendis: his enim duobus explicatis, absolutam ordinis materiam habebimus: iam igitur primum explicemus, de quo haec contemplabimur. Primum, an pro collatione ordinum simonia committatur, si quid pretij nomine detur, promittaturue. Deinde, quid si aliquid Episcopo detur pro literis dimissoriis obtinendis, ut ab alio Episcopo ordines suscipere quis possit. Tertio, quid de iis, qui ad ordines presentant, si pretio ducti id faciant. Quarto, quid de Episcopo, qui ordines sacros ei, qui patrimonium non habet, nec beneficium unde uiuat, patet interueniente inter ipsum, & ordinandum, quod nihil ab ipso Episcopo uictus gratia petatur. Quinto, quid de examinatore, qui pretio ducti quem minus idoneum quasi idoneum esse referunt. Sexto, quid de notario, qui pretium pro instrumentis, & literis ordinum recipit. Septimo, quid si pecuniam quis praebeat Episcopo, ne cuiusdam ordinem per simoniam conferat. Postremo, quid de eo, qui pecuniam ianitori Episcopi praebeat, quo facilius ad Episcopum habeat pro ordine, beneficioque consequendo. Ac denique, quid si quis familiaribus Episcopi pecuniam tribuat, quo ei ad ordinem, beneficiumque consequendum faueat. Haec sunt quaestiones, quae sigillatim hic nobis contemplanda sunt, & prius prima.

Quoad primam quaestionem igitur pro ordinum collatione nihil pretij nomine exigere, tribui promittit debet, ut habetur in c. placuit. 1. par. q. 1. & in c. de ordinationibus, & in ca. pueri ead. q. 6. alioquin simonia committitur, ut habetur in

M cap.

cap. 1. & in cap. quoties, & in cap. tanta, & in cap. ex tua, & in c. de simoniaca, & in c. sicut de simonia, in quibus iuribus apertissime habetur pro ordinum receptione, collatione uel pretij nomine nihil dari posse sine simoniae vitio. Idem habetur in cap. 2. r. q. 1. & in ca. quisquis, & in cap. cum ordinaretur, & in ca. reperiuntur, & in cap. nullus, & in cap. si quis Episcopus, & in cap. qui per pecuniam cum multis seq. & in cap. ordinationes cum multis etiam sequ. & per totam eam 1. quæst. & in c. sicut Episcopum 1. q. 2. Non est igitur, quod hac de re dubitemus: nam & DD. omnes communiter hoc asserunt, & Archiep. Florent. in 2. par. Sum. tit. 1. cap. 5. §. 16. vers. Item pro sacramento ordinis, ibi, De episcopo clarum est, & Sylu. in verb. Simonia. q. 8. vers. Quintum, & Guliel. Redoan. 1. p. c. 8. nu. 3.

Hoc autem locum habet, vel alius ab eo, qui ordinem suscipit, pretium tribuat, ut pote amicus, pater, frater, & huiusmodi: etenim, & ubi pro electione aliquis datur de eius consensu, qui eligendus est, simonia committitur, ut habetur in cap. Mattheus de simonia, & in capit. ex insinuatione eod.

Item esto, ordini iniiciendus id ignoret argumen. cit. cap. ex insinuatione, & cap. nobis eod. de simon. atque sic dixit Syluest. in verb. Simonia. quæst. 8. vers. Quintum, ibi, Ad de secundo, quod si pro mea ordinatione, præter ea, quæ supra alibi citauimus.

Excipitur tamen, ubi non pro pretio rei spiritualis quid datur, sed benignitatis gratia argum. cap. etsi quæstiones de simon. & ut not. Abb. ac DD. in cap. ex tua eod. & habetur in capit. sicut Episcopum. 1. quæst. 2. Vel igitur pietatis causa, vel ut gratas appareat, uel ut laudabilem consuetudinem seruet, aliquid præstetur, simonia non committitur; quam obrem hinc fit, ut Careus Episcopo ab ipsis ordinibus iniiciendis detur sine simoniae vitio. Atqui an pro degradatione mercedis nomine quicquam recipi potest? Breuiter concludendum est id sine simoniae vitio non licere, sicut enim collatio ordinis est actus ordinis Episcopatus, ita ablatio usus ordinis collati, (quod fit degradatione) est actus potestatis eiusdem: in priori casu simonia committitur, si pecunia exigatur, ergo & hic, atque sic cõsuluit Nauar. conf. 88. de simo. lib. 5. Et de quæstione hæc satis, ad aliam transeamus.

S V M M A.

- 1 *Literas dimissorias habendi gratia a suo Episcopo, quo ab alio Episcopo ordines quis suscipiat, si pecuniam præstet, simoniam committit.*
- 2 *Ordines alterius Episcopi subiecto conferre Episcopus non potest sine proprii ordinarij licentia.*

§. I.

- 1 *Secundo ¶ simonia committitur, si a quopiam pecunia præstetur ordinario, quo literas dimissorias ab ipso obtineat, ut ab alio Episcopo suscipere ordines possit; non enim sine licentia proprii ordinarij, quis alterius subiecto ordines conferre potest, ut habetur in capit. nullus, & tot. tit. de temp. ordin. libr. 6. Si ergo suo ordinario quis aliquid præstet, quo licentiam hæc habeat, simonia committitur; tum quod iurisdicatio spiritualis delegata uenditur, quod sine simoniae uitio fieri non potest, argum. cap. 1. & 2. & ibi Abb. ac DD. ne prælat. iur. suasitum quod ordinarius licentiam hæc tribuens ministerium Ecclesiasticum exercet, ut per se patet; (delegat enim, quod est munus iurisdictionis, ut dicitur in Imperium. ff. de iurisd. omni. iud.) ergo simoniam committit, ut habetur in cap. ad nostram, & in cap. nemo presbyterorum in fine. Hinc Trident. Synod. sess. 2. 1. cap. 1. de reformat. nec sponte oblatum, ut recipiatur, prohibet; & hoc ob hanc rationem, quoniam ab Ecclesiastico ordine omnis auaritiæ suspicio abesse debet. Non est igitur, quod hac de re dubitemus. Non ergo Episcopi pro huiusmodi dimissorijs, aut licentijs, nõ etiam pro sigillo accipere quicquam ipsi, eorumque ministri debent, ut ait ibid. Sancta Synod. Verum quid de publico scriba, seu notario, qui literas scribit? Hoc paulo post explicabimus, iam tertiam quæstionem aggrediamur.*

S V M M A.

- 1 *Ordinem sacrum suscepturus, nec habens beneficium, nec patrimonium, unde uiuat, simoniam committit, si cum Episcopo conueniat, & ei promittat se nihil ab eo pro se sustentando petiturum, si ei ordines conferat.*
- 2 *Ordinem sacrum conferens ei, qui nec beneficium habet, nec patrimonium, unde uiuat, ad eum sustentandum obligatur.*
- 3 *Præstans quem ad titulum sui beneficij, vel patrimonij quo ordinibus iniicietur, promissionem ab eo recipiens, quod nihil ab eo petit, simoniam committit.*

§. II.

- 1 *Tertio ¶ simoniam committit, qui uolens sacro ordini iniiciari, nec habens beneficium, patrimonium uel, unde uiuat, Episcopo promittit pro se sustentando nihil ab eo petiturum; ¶ nam iure cautum est, ne clericis cogantur cum ordinis dedecore medicare, ut sacris ordinibus non iniiciantur, nisi legitime constet ipsos, aut beneficium Ecclesiasticum ad honeste se sustentandos pacifice possidere, aut patrimonium, pensionem uel huiusmodi habere, ut statuit Trid. Synod. sess. 2. 1. de reformat. capit. 2. alioquin, si Episcopi ordines*

ordines prædictos eis conferant, ad eos sustentandos obligantur, ut dicitur in cap. Episcopus de præb. in antiq. & in c. si Episcopus eod. libr. 6. Si ergo ordini sacro iniiciendus non habens unde uiuat, obligationem hanc Episcopo remittat, quo ei ordinem conferat, simoniam committit, ut habetur in cap. pen. de simon. Si quis ordinauerit, dicitur enim ibi, seu ad ordinem præstauerit aliquem, promissionem, uel iuramentum ab illo recipiens, quod super prouisione sua non inquietet eundem, ordinator a collatione, præsentator uero ab executione ordinum per triennium, & ordinatus ab ordine sic suscepto donec dispensationem super hoc per sedem Apostolicam obtinere meruerit, non erint se suspensos. Ecce hic, qui ordinauit, & qui ordinem suscepit, ut simoniam puniri ob iuramentum, & promissionem factam de non inquietando ordinatorem super prouisione illa, quod accipitur quoad sustentationem, ut dixi, atque sic sensit Gloss. ibi, Hos simoniacos in uerb. Per triennium. Postremo id probatur etiam ratione, quoniam hic ordinandus obligationem temporalem futuram remittit pro ordine, qui est res spiritualis, accipiendo, ut per se patet; at, qui temporale pro spirituali remittit, simoniam committit, ut alibi supra probauimus, & ut declarauit Abb. in cap. per tuas 3. in fin. de simon. Nec repugnat, si dicatur obligationem, quam remittit, nondum natam esse: nam nascitura speratur, & ob id spes illa promitti potest: sic enim & iactum retis, & fructus futuri, & nondum nati uendi possunt, ut habetur in l. nec emptio, & ibi Gloss. ff. de pignor. Non est igitur, quod hac de re dubitemus.

Quare eadem ratione, si quis præsentat quem piam ad titulum sui beneficii, uel patrimonij, quo ordinibus sacris iniicietur, simonia committitur, si, qui præsentatur, promittat præsentanti se nihil unquam de eo beneficio, patrimonioque petiturum: nam hoc expressum habetur in cita. cap. pen. & in eod. cap. per tuas 3. de simonia, etenim per huiusmodi remissionem obligationis emittitur præsentatio illa, quæ est preparatio ad ordinem suscipiendum, & ob id quid annexum spirituali, sicut etiam electio. Hoc autem locum habet, esto præsentator hic simoniam ignoraret, ut dicitur in eod. ca. per tuas; Per tuas nobis literas intimaſti, dicitur enim ibi, quod cum D. lator præsentium uellet in subdiaconum ordinari, & certum titulum non haberet quandam præbyterum exorauit, ut ipsum ad Ecclesiæ suæ titulum præsentaret. Quod cum ille facere recusaret, ipse illi firmiter repromissit, quod nunquam, si præsentaret eundem in ecclesia sua, aliquam peteret portionem, & sic ad præsentationem eius extitit ordinatus, nec se in hoc illicitum egisse aliquid intellexit, & infra. Nos in quis. t. r. quod, nisi cum eo fuerit misericorditer dispensatum, nec ad superiores ascendere, nec in suscepto debet ordine administrare. Hæc

ibi, ex quibus manifesto propofita conclusio habetur. Non igitur recte, & sine simoniae uitio ad suum patrimonium quis quendam præsentauit huiusmodi pacto interueniente: esto enim simoniachum esse illud ignoraret, minus tamen licitum ob surreptionem nouit. Et de quæstione hac etiam satis: ad quintum transeamus.

S V M M A.

- 1 *Examinatores eorum, qui ad ordines admittendi sunt, simoniam committunt, si pretio ducti id muneris obeant, quæ regula, quousque pateat, declaratur.*
- 2 *Examinari debet is, qui ad ordines admittendus est.*
- 3 *Examinatores referentes ordinandum esse dignum, ut ad ordines admittatur, cum indignus sit, simoniam committunt, si pretio ducti id faciant; sicuti è contrario, si dignum indignum referant.*
- 4 *Dans quidpiam Episcopo ne quem eligat, ordines uel conferat, simoniam committit.*
- 5 *Præstans quem pecunia ad ordines simoniam committit.*

§. III.

- 1 *Quinto ¶ simoniam committunt examinatores eorum, qui ordinibus iniiciendi sunt, si ob id pretium uelint; ¶ antequam enim quis ad ordines admittatur, diligens inquisitio fieri debet in primis de eius uita, moribus, & ætate, ut habetur in cap. quando, dist. 24. & in capit. in cunctis de elect. & in ca. unic. iunct. Gloss. Rubr. de seruit. & ut fanciuit Triden. Synod. sess. 23. de reformat. cap. 5. & capit. 7. Imo puniuntur, qui cõtra faciunt, ut habetur in §. quæritur, quid fieri debeat, & in cap. fin. ead. dist. 24. quod munus, esto olim esset Archidiaconi, ut dicitur in cap. adhuc nos, & in cap. ut nostrum, & cap. fina. de offic. Archid. & ut sensit Gloss. in cap. 1. de simonia in uerb. Minister, hodie tamen ad Episcopos id decernere pertinet. Si ergo Examinatores hi munus hoc pecunia ducti faciant, simoniam committunt, ut sensit Gloss. in cit. cap. primo, in uerb. Minister, & sequuntur eam, ibi Abbas, Mar. Socin. Seni. ac DD. Idem dixit Syluest. in uerb. simonia, quæst. 8. uers. Quintum, ibi, Minister autem, & Archiepisc. Florent. in 2. par. Sum. tit. 1. cap. 5. §. 16. uers. Minister autem: etenim hæc annexa spiritualibus sunt, & ob id sicut spirituale, si pretio tradatur, simonia committitur, ita & eius accessorium, ut habetur in eodem cap. 1. de simon. & facit. c. accessorium de regul. iur. libro 6. & cap. unic. de consecrat. Eccles. uel alt. libro sexto. Siue ergo magister, qui de moribus testimonium fert, siue examinatores, qui de sciencia, pecuniam ob id uelint, simoniam*

M 2 com-

committent, ita Nauar. in cons. 67. num. 4. prope finem de simon. lib. 5.

Hoc autem multo magis locum habet, et ut simonia ab ipsis committatur, si ob pecuniam, indignum quem norunt, cui ordines conferantur, dignum referant, atque sic habetur in cita. cap. quando dist. 24. Si ergo, qui indignum, & minus idoneum pro digno, & idoneo, munerisue alicuius cupiditate illecti, referant, donum spiritus Sancti vendere conari dicuntur: ergo simoniam committunt, nam hi simoniaci dicuntur, qui do na spiritus Sancti vendere conantur, vt habetur apud acta Apost. c. 8. & in c. reperuntur. i. q. 1. & c. iudices ead. q.

Item e contrario simoniam etiam committunt, qui pretio corrupti quem dignum norunt, indignum esse referunt, quo ab ordine amoueat, argum. cap. 2. & cap. nemo presbyterorum de simon. & in §. qui autem pecuniam accipiunt cum seq. r. quæst. i. est enim spirituale temporali redimere, quantum in ipsis est, & sic quodam modo emere, sicut, qui dona spiritus Sancti vendere conatur, quod tamen non potest, ut dicitur in citat. cap. iudices. i. quæst. i. Quare ob eandem rationem, qui Episcopo pecuniam tribuit, ne quem eligat, confirmet, spiritualiaue alia administret, simoniam committit, ut habetur in cita. §. qui autem uident, quod septimo loco explicandum nobis proposuimus. Simonia enim committitur non solum ubi spirituale quid sit pecunia, uerum etiam, & ubi emittitur spirituale, itidem pecunia, ita per eum can. not. 10a. de Anan, in cit. c. nemo, in princ.

Tertio simoniam committit, et qui pecunia etiam quem ad ordines præsentat a gum. c. pen. de simon. Caueant ergo ministri huiusmodi, ne temporali commodo æternam uitam amittant, arg. cap. Mattheus in fine de simo. Caueant quoque, qui ordines suscepturi sunt, ne simoniace ipsos acquirere conentur. simonia etiam committitur, si quis pecuniam præstat alicui, quo ei faueat, intercedat, mediatorue sit, ut Episcopus ordinem ei conferat, ita Nauar. eod. cons. 67. & uers. Et de questione hac itidem satis, ad sextam transeamus.

S V M M A.

- 1 Notarii simoniam committunt pro literis testimonialibus ordinum, si quid exigant, quæ regula, quousque pateat, declaratur.
- 2 Notarii pro literis testimonialibus ordinum accipere aliquid possunt, si consuetudo non adsit, vt gratis dentur, & merces aliqua ipsis constituta non sit, hoc autem est decima pars vnus auri.
- 3 Notarius simoniam committit, si ob id plus pro instrumento recipit, propterea quod est instrumentum ordinum, uel plus recipit, pro instrumento maioris ordinis, quam minoris.

§. III.

Notarii, seu publici scribae et simoniam committunt, si pro literis testimonialibus ordinum aliquid exigant, nam quod, qui ordines suscepit, eos se suscepisse probare debet, uel prima tonsura sit, ut id pluribus probauit Rebuff. in Prax. benefic. in forma literarum tonsuræ, nume. 22. cum multis seq. ob eam rem notarii, si quid pro huiusmodi literis exigant, ubi mercedem constitutam habent pro huiusmodi officio exercendo, consuetudine est, ut gratis dentur, simoniam committunt, ut habetur in cap. i. iunct. tradit. ibi a Panorm. & a DD. de simonia, & cap. i. sess. 21. de reformat. apud Trid. Synod. etenim præsumitur habito respectu ad ipsos ordines pecuniam exigi. Idem dixit quoque Syluest. in uerb. simonia, quæst. 8. uers. Quintum, ibi. De notario autem.

Excipitur tamen, et ubi mercedem constitutam non habent pro huiusmodi officio exercendo, & consuetudo non est, ut gratis præstentur, tunc enim decimam partem unius auri accipere possunt, ut decreuit Trid. Synod. eod. ca. i. id, quod pro instrumento ipso, & sumptibus, non habito respectu ad ordinem præstatur.

Secundo excipitur etiam, si plus daretur sine pacto, nam tunc in foro interiori simonia non committitur, ut dixit Nauar. in Man. cap. 23. numer. 102. uers. Undecimo quod non committitur, imo & in foro exteriori, si ultro quid offeratur post acceptas literas, id posse censo, ut habetur in c. sicut Episcopus. i. q. 2. & facit c. tua nos de simon.

Simoniam quoque publicus scriba committit, et si pro instrumento ordinum plus recipit ob id, quod probationem ordinum habet, sicut etiam, si plus recipit pro instrumento, seu literis maioris ordinis, quam minoris, ita Nauar. eod. uers. ibi. Notarium autem, nam hæc uera, & non præsumpta simonia est, ex quo spirituale temporali uendit.

Pro sigillo etiam, quo literæ huiusmodi firmantur, seu ipsis appenditur, nihil periri potest, sicut nec etiam pro alia quacunque causa, ut Nauar. respondit consil. 2. libro 5. de simonia, nam ait secretarium Cardinalis collatoris Romæ non posse tuta conscientia pro subscriptione Bullæ, & sigilli impositione scutum accipere, quandoquidem, & Trident. Synod. id uetat, & antiquo iure habetur apud eandem Trid. Synod. eod. cap. quod hic ponendum censuimus. Quoniam ab Ecclesiastico ordine omnis auaritiæ suspicio abesse debet, dicitur enim ibi, & cætera. Ecce hic multa ad rem nostram pertinentia. Primum, & cætera. Sed iam ad septimam questionem transeamus.

S V M M A.

ad beneficium, ordinemque consequendum, simoniam committit.

S V M M A.

Simoniam non committit, qui ordinem conferenti pecuniam tribuit, ne per simoniam ordinem conferat.

§. V.

Septima quæstio est, an tribuens pecuniam Episcopo, ne simoniace ordines conferat, simoniam committat. Hanc questionem ponunt DD. in capit. cum in Ecclesiæ de simon. & eam disputauit Bartholom. Brixienfis. q. 74. in tit. de simon. Videbatur igitur dicendum simoniam committit, cum ex parte Episcopi, tum ex parte dantis. Ex parte Episcopi, quoniam ex suo officio hoc facere tenetur, ergo simoniam committit, argum. cap. i. de simon. Ex parte uero dantis, quoniam, qui dat pecuniam, ut pro se iusta sententia detur, puniatur, ut dicitur in leg. 2. ff. de cond. ob turp. caus. Quid igitur concludendum? Brix. in ead. quæst. concludit simoniam ex parte accipientis, & non ex parte dantis committi sequitur eum Gulielm. Redoan. in Tract. de simon. i. par. cap. 8. numer. 9. uers. Imo, quod plus etiam uidetur. Hanc sententiam DD. communiter sequuntur, ut testantur Abb. & Mar. Soc. Sen. in eod. cap. cum in Ecclesiæ in fine. Ego autem neutrum simoniam committere censo. Non dantem; nam, si qui pecuniam dat, ut ordines simoniace conferantur, simoniam committit, & cetero, qui dat, ne simoniace conferantur, simoniam non committit; ex quo ubi unum contrarium malum est, alterum bonum esse consequitur, argum. cap. hospiciolum, & ibi Gloss. dist. 32. Nec repugnat cit. l. 2. nam ea locum habet, ubi ageretur de interesse tertii, quod hic cessat. Non etiam ipse accipiens, seu Episcopus, quandoquidem pro simonia non committenda accipit, & sic animum habet potius abstinendi a uenditione spiritualis, quam uendendi; at simoniam non committit, qui animum non habet uendendi spirituale, est enim simonia studiosa uoluntas emendi, uel uendendi spirituale, ut diximus in initio huius oreris; ergo nec ipse simoniam committit: iniuste tamen accipit, & ob id peccat, & ad restituendum acceptum tenetur: qui n. aliquid accipit, ut bonum faciat, quod debet, tenetur ad restitutionem, sicut iudex, qui accipit aliquid, ut recte iudicet, & fur ne furetur, & depositarius, ut reddat depositum, ut habetur in le. 2. & 3. & in l. fin. ff. de condit. ob turp. caus. & sensit Nauar. in Man. ca. 17. num. 3. uers. Non obtat. In hac igitur quæstione sic concludendum censo remiam ad octauam ueniamus.

S V M M A.

- 1 Ianitori Episcopi dans aliquid, quo facilem aditum ad Episcopum habeat, an simoniam committat.
- 2 Familiaribus Episcopi dans aliquid, quo ei faueant

§. VI.

Octaua quæstio est, et an simoniam committat, qui Ianitori Episcopi aliquid tribuit, quo facilem aditum ad Episcopum habeat pro ordine, beneficioque consequendo. In qua quæstione breuiter concludimus simoniam ab hoc non committi, ita enim inquit Syluest. in uerb. Simonia, quæst. 8. uers. Quintum, ibi. Adde tertio secundum Veru. & Angel. eod. 3. num. 25. Idque iure merito, nam se habet hic dans pro hac re, sicut, qui tribuit sacerdoti aliquid, quo eat aliquo ad diuina facienda, qui simoniam non committit, ut supra uidimus: etenim Ianitoris huius munus non est quid spirituale, eine annexum, ut per se patet, atque sic in simili conclusit Nauar. consil. 54. de simon. lib. 5. nam simoniam eum non commississe dixit, qui famulo cuiusdam ministri Papæ 4. aureos, & alia munuscula dedit, quo dictum ministrum memorem mandati faceret.

Excipitur tamen, ubi daret, quo ei apud Episcopum faueret in beneficio ordineue consequendo: tunc enim committitur simonia, ut dixit Syluest. ibid. ut qui dederit mediatori, atque sic habetur in cap. si quis Episcopus. i. q. 1. & ut diximus supra de proxeneta, ac Nauar. eo. tit. Quare, qui familiaribus Episcopi aliquid tribuit, ob eandem rationem simoniam committit, quod & explicandum nobis proposueramus: Sed de simonia, quæ in susceptione ordinum committitur hætenus, ad simoniam transeamus, quæ ordinis functionibus exercendis, committitur, id quod in sequenti capite præstabimus.

De functionibus ordinum materia propria circa quam simonia. Cap. XLIII.

S V M M A.

- 1 Functiones ordinum materia propria circa quam simonia sunt, id est sunt actiones, circa quas simonia committi potest.
- 2 Functionibus ordinum ob eundem pretij nomine nihil recipi debet, alioquin simonia committitur.
- 3 Ordines tam de sententia theologorum, quam de sententia Iuris pontificij interpretum quot sint.

FUNCTIONES ordinum quoque et materia propria circa quam simonia sunt, id est sunt actiones, circa quas simonia committi potest; Nam functiones huiusmodi pendent, & proficiuntur a potestate ordinum, at ordinum potestas spiritualis res est, circa quam simonia committi potest, ergo & functiones ab ea

ab ea proficiscntes, & ob id circa ipsas simonia committi, eiusque materia esse potest, atque sic sentiunt DD.S. Thom. & Syl. qui eum refert in uer. Simonia, q. 9, & Angel. eod. num. 1. uersic. Tertio accipitur spirituale. Secundo facit, quoniam functiones huiusmodi ministeria Ecclesiastica sunt, ut per se patet, at pro ministerio Ecclesiastico exercendo simonia committitur pretio dato, ut dicitur in cap. ad nostram de simon. Mandamus, dicitur enim ibi, quatenus pro ministerio Ecclesiastico exercendo, seu pro uicariis assignandis, seu pro christifide nullatenus pecuniam exigatis. Ecce hic pro ministerio Ecclesiastico exercendo pecuniam exigere non posse, argum. sumpto a titu. sub quo canon ille collocatus est, iuxta quem in 2. telligi debet. Si ergo pro ministerio Ecclesiastico exercendo simonia committitur pecuniam exigendo, & pro functionibus huiusmodi eadem ratione obeundis, (ex quo ministeria Ecclesiastica sunt) simonia committitur, & ob id materia sunt, circa quam simonia committi potest. Postremo ordinem conferre, sponso benedicere, & clemas consecrare, iusta mortuis facere, id est exequias, sunt functiones partim ordinis sacerdotii, partim Episcopatus, ut habetur in cap. 1. d. 25. & infra sigillatim id uidebimus, at si pecunia pro ipsis exigatur, simonia committitur, ut habetur in cap. 1. & in c. quoties, & in c. cum in ecclesia, & in c. suam cum simi. de simon. ergo pro functionibus ordinum, si quid pretii nomine exigetur, simonia committitur, & ob id simonia materia sunt.

Nihil ergo pro huiusmodi functionibus obeundis exigi debet, alioquin simonia committitur, argum. eorum iurium, que proxime citauimus, & ut dixit Gulielm. Redoan. de simon. 3. p. cap. 18. num. 1. uersic. Circa que pro declaratione: na ibi & generaliter de officiis diuinis agit, & de aliis quibus speciatim, & ait: simoniam committi, si pretio fiant, idem asseruit Dom. Sor. de iustit. & iur. li. 9. q. 6. art. 2. cōcl. 2. uer. Posterior uendere, aut emere: nam ibi ait simoniam esse uedere id, quod in huiusmodi actibus spirituale est, ergo nihil pro ipsis recipi nomine pretii potest. Verum, quo rem hanc dilucidior, & absolutam magis habeamus, in singulorum ordinum functionibus, qua ratione simonia committatur, contemplantur, præmissis prius quot ordines sunt.

Ordines igitur de theologorum sententia, & S. Thom. in 3. p. Sum. q. 37. art. 2. qui ipsos contemplantur respectu habito ad Sanctissimum Christi Corpus tam conficiendum, quam administrandum septem sunt, quatuor minores, scilicet hostiarius, lectoratus, exorcistatus, acolythatus, tres maiores, scilicet subdiaconatus, diaconatus, & presbyteratus. De sententia uero Iuris pontificii interpretum, & Abba. in ca. cum contingat de etat. & qualita. c. 1. de ordinat. ab Episcop. qui renunciau. Episcop. qui & ad Christi corpus, mysticum respectum habent, nouem sunt, addit enim ad septem propositos primam tonsuram, & Episcopatum, quos ordines esse asserunt ob in

ra proxime cit. Quo ad rem nostram uero, quoniam in omnibus ordinibus simonia committitur, ob eam rem secundam opinionem sequemur, & singulorum ordinum functiones, qua ratione simoniae fiant, contemplantur, initio facto a minoribus ordinibus, scilicet a prima tonsura, & ab hostiariatu, & sic deinceps, id quod in sequenti præstabimus.

S P M M A.

- 1 Hostiarius ordo quid sit.
- 2 Hostiarij munus est ecclesie, & eorum qua in ecclesia sunt, curam gerere. Excommunicatos notorios, & denunciatos, ne diuinis intersint, ab ecclesia excludere, & interdicos etiam, id est eos, quibus in ecclesiam ingressus interdictus est, & infideles, & qui omnino credere nolunt, & fideles etiam, & christianos, qui diuina dum sunt, perturbant.
- 3 Hostiarius simoniam committit, si pro ordinis sui functionibus, quæ talis est, pretium accipit, quæ regula, quousque pateat, declaratur.
- 4 Hostiarius pecuniam accipiens, propterea, quod in aliqua ecclesia suum munus exercet, quando simoniam non committit.

S. I.

Quoniam in singulorum ordinum functionibus, quando simoniam committi cōtingat, contemplantur nobis proposuimus, ob eam rem de Hostiariatu ordine prius agamus, (de prima enim tonsura nihil est, quod dicamus, quia doquidem eius functiones nullæ sunt, quæ exerceantur, cum per eam in clericorum numerum quis tñ adscribatur, & ad suscipiendos ordines parat, sicuti catechismo, & exorcismis ad baptismum, & sponsalibus ad matrimonium, ut tradidit Catech. Romana De ordine, ubi de prima tonsura agit uersicu. Incipiendum est autem a prima tonsura.) De Hostiariatu igitur ordine, inquam agamus. Verum, ut dilucidior id fiat, de ipso hæc contemplantur. Primum quid sit. Deinde, quæ ipsius functiones sint. Tertio, quando in ipsis simonia committatur.

- 1 Quoad primum igitur Hostiarius ordo, est ordo, quo potestas ipsi suscipienti traditur, ut officio ea, quæ in ecclesia sunt, custodiat, & in eadem fideles recipiat, infidelesque excludat, ut colligitur ex cap. 1. §. fin. d. 21. & c. 1. §. ad hostiariatum, d. 25. & ex c. hostiarius d. 23. & ex ead. Catech. eod. ibi, Post primam tonsuram, & ex dictis a S. Thom. in 3. p. Sum. in fin. q. 37. art. 4.
- 2 Quoad secundum uero primum eius munus est, quæ in ecclesia sunt, custodire, ut in cit. iuribus habetur. Secundo loco infideles, id est, qui omnino credere nolunt, ab ecclesia excludere, & præsertim, ubi diuina fiunt: nam nec ipsa suscipere ipsis licet, ut dicitur in allegat. iuribus, & ut tradidit S. Thom. in ead. q. artic. 2. in resolu. ibi, Triplex est autem genus immundorum Iudei ergo, Turca,

Turca, & infideles excludi debent. Excipitur tamen, ubi ad concionem uenirent, tunc enim eis id licet, modo, ne ueniant, ut religionem nostram detideant, argum. cap. Episcopus nullum iunct. Gloss. de consecr. d. 1. Item eius munus est excommunicatos notorios, denunciatosque ab ecclesia, dum diuina fiunt, & ne diuinis intersint, excludere, ut habetur in eod. c. 1. §. ad hostiariatum, d. 25. & sensu Gloss. in cit. ca. 1. §. fin. d. 21. iuncta, extrauag. ad euitanda, nam, ex quo ad ipsum pertinet recipiendos recipere, & excludendos, excludere, planè & hos excludere debet, tum quod sacramentorum, & Christi fidelium communionem priuari sunt, ut habetur in cap. pen. de sent. excomm. tum quod ipsis presentibus diuina fieri nequeunt, ut probauimus, in Tract. nostro de Censuris. Tertio interdictos etiam, quibus in ecclesia aditus interdictus est, excludere debet, nam nec in ecclesiam ingredi possunt, & si ingrediantur, sunt excludendi, ut id disputauimus in Tracta. De censuris Tab. 5. cap. 16. §. 1. Quod etiam locum habet, ubi vel notorii, vel denunciati sunt tales ob extrauag. ad euitanda. Quarto ad eorum etiã officium spectat eos excludere, qui quacunque ratione impediunt, ne diuina commode, ac quæte fiant, arg. c. ueniens de sent. excomm. Esto igitur, nec excommunicati, nec interdicti, sunt, imo etiam si clerici, excludi ab hostiario debent, si ratione quapiam perturbent diuina officia, nec in excommunicationem incidet, si clericus inde expellat, ut habetur in cit. cap. ueniens, etenim omnes ordines sacerdotio inferuire debent, ita ut functiones eius in ecclesia commode, & sine perturbatione fiant, & de hoc secundo fati.

- 3 Quoad tertium, quod in primis explicandum nobis hic proposueramus concludendum est, qui ordinis huius functiones ex officio, & ut clericus talis pretio ductus obit, simoniam committere. Id quod probatur primò hac ratione, quoniam facultatem hanc, & potestatem exercet vi ordinis, quem suscepit, ergo simoniam committit, ordo enim hic spiritualis res est, & ob id functiones eius spirituales. Secundo facit, quoniam de his loquens Deus p Malachiam c. 1. displicere huiusmodi functiones sibi significat, Quis est, inquit enim ibi, in uobis, qui claudat hostia, & incendat altare meum gratuito? id est gerat officium hostiarii, ut ait ibi, Glo. non est mihi uoluntas in uobis dicit Dominus exercituum, & munus nõ suscipiam de manu uestra. Ecce hic functiones hmoi Deum ob pretium aspernari, & ei displicere, ergo hac quoque ratione spirituale hoc esse, vel ei annexum, & ob id simoniam committi, si pretio inueniente fiat, atque sic sensu Gloss. ibi, in uerb. Qui claudat, sicut etiam Gratianus ibid. qui auctoritatem prædictam ad conuincendum quem simoniam esse allegat. Postremo facit, quod functiones huius ordinis quis exercendo ecclesiastica ministeria exercet, hoc negari non potest, ergo simoniam committit pretium ob eas accipiendo: nam simoniam committit, qui ministeria ecclesiastica pretio ductus ex-

ercet, ut dicitur in cap. ad nostram de simon. 4 Excipitur tamen primò, ubi quis non ut talis clericus, & sic non ex officio eius ordinis, sed ut laicus ea munera obit, tunc enim, si quid pretii nomine pro ipsis functionibus exercendis accipit, simoniam non committit: nam nec irregularis efficitur laicus, qui epistolam, ubi cōsuetudo est, canit.

Item excipitur, ubi id, quod accipit, pro sustentando accipit, vel quod omisiss suis negociis ei muneri insitit, & sic ob suum interesse sicut etiam, ubi quid sponte offertur, vel ex laudabili consuetudine, & ad summam omnes casus excepimus, in quibus simoniam non committi antea diximus. Conueniri ergo poterit clericus hostiarius cum sacerdote, ut tantum in mensam ei tribuat, quo obliget se ad eas functiones in sua ecclesia exercendas, hac etenim ratione capella num. quis conducit ad parochiam gubernandam sine simonia, hac ratione vicarium conducit episcopus ad iurisdictionem Ecclesiasticam exercendam, ut sentiunt DD. Innoc. & Abba. in ca. 1. ne prælat. vic. suas. Alias igitur simonia committitur, sicut etiam simoniam committit clericus, qui officium hoc in aliqua ecclesia uendit, emitque, ut dixit cit. Gloss. quo claudat hostia. Non solum ergo simoniam quis committit, qui curat ordinem hunc sibi per pecuniam conferendum, uerum etiam, qui postquam eum suscepit, pecunia munus hoc exercet, vel functiones, ut uideamus: sed de hostiariatu ordine satis, ad lectoratum ordinem iam transeamus.

S P M M A.

- 1 Lectoratus ordo quid sit.
- 2 Lectoratus functiones quanam sint.
- 3 Lectoratus ordini initiatus functiones suas exercet quando simoniam committat.
- 4 Pauper petens elemosynam ab aliquo, has, vel illas præces pro ipso ad Deum se facturum pollicens, an si moniam committat.

S. II.

Tertius ordo lectoratus est, de quo eadè, quæ de hostiario contemplantur, scilicet quid sit, quæ functiones eius, & quando in ipsis simonia committatur.

- 1 Quoad primum igitur Lectoratus hic, de quo agimus, est ordo, quo traditur potestas legè di clara uoce, & distincte ex officio in ecclesia ueris, nouique testamenti libros, ut colligitur ex cap. 1. §. lectores d. 21. & ex capit. lector d. 23. & ex cap. 1. §. ad lectorem d. 25. & ex traditis a Sancto Thom. in 3. p. Sum. q. 37. artic. 2. in respon. uersic. Triplex autem est genus immundorum, & ex Catech. Romana De ordine, ibi, Secundus ordinis gradus. Ex quibus etiam apparet, unde dictus sit.
- 2 Quoad secundum, eius munus est, ut ex dictis patet alta, & clara uoce, & distincte libros ueris, nouique testamenti legere. Hinc, ubi ordo hic

hic confertur Episcopus ei librum tradens, quo descripta sunt, quæ ad hunc ordinem pertinent, sicut inquit Accipe, & esto verbi Dei relator, habiturus, si fideliter, & utiliter compleueris officium tuum partem cum iis, qui verbum Dei bene ministrantur ab initio, ita refertur in ead. Catechi. & in cit. ca. lector. Ad ipsum ergo, ubi matutinæ preces recitantur nocturnorum lectiones recitari pertinet: sicut in aliis horarum canonicarum precibus capitula, & in officiis mortuorum lectiones illæ Job. necnon martyrologium; nam hæc partim veteris, partim noui testamenti res continent, vel ad ipsa pertinentia, ut cuiusque mediocriter in his studiis uersato notissimum est. Alterum etiam eius munus olim erat, ut inquit idem S. Thom. & Catech. ibid. ut scilicet christianæ religionis prima rudimenta fidelibus traderet, ut symbolum apostolorum, decalogum, orationem dominicam, salutationem angelicam, necnon Ecclesiæ præcepta, & alia huiusmodi, quod tamen munus parochi nunc exercet de præcepto Trident. Synod. sess. 24. de reform. c. 4.

Quo ad tertium, qui pretio ductus hæc munera, & has functiones exercet, sine dubitatione concludendum est hunc simoniam committere; Nam, præterquam quod hic exercet munus, & ministerium ecclesiasticum, quo casu, ubi pretium accipit, simoniam committit, ut habetur in ca. nostram de simoni. Item præterquam quod officium ordinis exercet, qui est res spiritualis. Accedunt duo, quæ simoniam committi omnino probant. Primum, quod qui lectiones has recitat in ecclesia, partem diuini officii recitat: (non enim quis inficiari iure id potest,) ut, qui pretio ductus partem diuini officii recitat, simoniam committit, arg. cap. cum in ecclesiæ, & c. suam nobis, & c. ad apostolicam de simon. ubi enim prohibetur, ne pro exequiis mortuorum faciendis, & ob id ne pro diuinis officiis obeundis pretii nomine quicquam exigatur, alioquin simoniachorum poenis afficitur: ergo idem, etsi pro parte, ut in casu nostro, tum quod eadem ratio quæ in toto est, & in parte uiget, non enim plus uenale pars quam totum est diuinorum officiorum: ergo & eadē iuris dispositio esse debet, arg. l. illud. ff. ad l. aquil. & c. cum dilecta de confirmat. uel inutil. tum quod ualeat argumentum de toto ad partes, & è contrario, arg. l. quæ de tota. ff. de reuend. di. Ex quo igitur pro toto officio diuino pecuniā exigēs quis simoniam committit, idem, etsi pro parte. Postremo, quoniam diuini officii partem recitans agit id, quod per se spirituale est, uel à Deo, uel ab Ecclesia institutum ad animarum salutem, (huc enim uetus, nouumque testamentum spectat,) ergo hæc quoque ratione pecuniā exigens simoniam committit. Quare ob id simoniam committet, si pretio ductus id faciat, esto non ut clericus talis, & sic non ex officio, sed ut quibus laicus ea recitet, quandoquidem, ex quo per se spiritualis res est, à quocumque uenalis reddatur, simonia committitur, atque sic dixit Gabri. Byel. dist. 25. q. 2. dub. 7. uers. à simili lib. 4. etenim, &

laicus baptismum administrans, (quod aliquando potest, ut habetur in c. constat de consecr. di. 4. & in c. diaconos, dist. 3.) simoniam committit, si pro eo administrando pretium accipiat, id quod non aliunde fit, quam quod baptismus per se spiritualis res est, & ob id non uenalis, ergo idem & hic. Quare pueri laici, qui in mortuorum officii lectiones illas S. Job. publice recitant, atque canunt, si pretio ducti id faciant, simoniam committunt.

Verum an simoniam committunt, qui curant ob id, quod plus tribui solet iis, qui eas lectiones in funeribus recitant, ut munus illud sibi mandetur? nullo tamen ad hoc pretio dato? esset enim tunc simonia manifesta. Plane simoniam non committi censo, sed auaritia notam subiri, non enim tacito, expresse uel paciscuntur de pretio, nec uendere ea spiritualia in animo habent, sed solum respectum habent ad consuetudinem, quæ pia est, & ab Ecclesia approbata. Quæ ratione, & qui ob id, dum mortuorum officia sunt, missæ facrum facienti inferuire studet, propterea quod huiusmodi inferuentibus dari aliquid plus conuenit simonia crimen euadunt, imo si eo, quod dari solet, tanquam inuitamento quodam ad Deo inferuendum utantur, merentur, sicut etiam clerici inuitati distributionibus quotidianis alacrius, ac libentius ad diuinas preces perfoluendas accedunt, & magis, magisque inflantur, quod licet, & ob id ab Ecclesia approbantur in collegiatis ecclesiis, imo, ubi non sunt, Trid. Synod. sess. 21. c. 3. de reform. & sess. 23. ca. 3. de reform. sanciuit, ut constituantur, etenim & sanctissimus ille David Inclinat cor meum, inquit, ad faciendas iustificationes propter retributionem. Non ergo & hi simoniam committent.

At quid de pauperibus, qui ad ualuas Ecclesiæ commorantes præsertim festis diebus elemosynam petunt, pollicendo dantibus pro se uel septem psalmos, uel alias preces se recituros, an simoniam committent? Passim enim id fieri uidi. Ego hos simoniam non committere censo, tum quod non paciscuntur, ut tantum pro precibus ipsis detur, quod simoniam facit, cum spiritualia pure tribui debeant, ut habetur in cap. si de pact. & in cap. quam pio. 1. q. 1. 2. tum quod non pro pretio petunt, sed ut gratis sibi detur, & pro elemosyna propter Deum, quod licet. Nec repugnat, quod pollicantur postea se preces illas recituros pro illis, nā illud faciunt, ut se gratos futuros ostendant, qua gratitudine Christi fideles magis inuitentur ad eis benigne faciendum, largiorem uel elemosynam præbendam. Gratis igitur petunt, ut sibi aliquid detur, & gratis dant, quod promittunt. In simonia igitur crimen hi non incidunt, quamobrem multi pauperes his rationibus excusantur, sed de ordine hoc satis, ad alium transeamus.

S V M M A.

1 Exorcistatus ordo quid sit.

2 Exorcistatus

- 1 Exorcistatus ordinis functiones quanam sint.
- 2 Exorcistatus functionibus exercendis quando simonia committatur.
- 3 Exorcista quando simoniam committat exorcizando.

§. III.

§. Quartus ordo Exorcistatus est, de quo etiam quid sit, & quæ functiones eius, & quando ipsas functionibus obeundis simonia committatur, contemplemur.

1 Quoad primum igitur Exorcistatus est ordo, quo potestas traditur expellendi demones Christi nomen inuocando, uel quo potestas traditur inuocandi nomen domini super obfessos à demonibus, quo per ipsum adiurati, id est perterrefacti, exeant, ita colligitur ex cap. 1. §. exorciste d. 21. Exorcista, dicitur enim ibi, ex græco in latinum adiurantes, siue increpantes uocantur, inuocant enim super catechumenos, uel super eos, qui habent spiritum immundum nomen Domini lesu, adiurantes per eum, ut egrediatur ab eis. Hæc ibi, ex quibus patet potestatem dictam hoc ordine tradi. Idem colligitur ex c. exorcista di. 23. & c. 1. §. ad exorcistam d. 25. & ex Catech. Romana de ordine uers. Tertius est ordo, & ex dictis in supplement. ad S. Thom. in 3. p. Sum. q. 37. ar. 2. in respons. ibi, Triplex autem est genus immundorum.

2 Quoad secundum, ordinis huius functiones due sunt, quarum prima est exorcistis expellere demones à corporibus, in quæ ingressi sunt, ut ex dictis constat. Secunda est cohibere vim demonum eadem ratione, quo ad eos, qui baptismum suscipere uolunt, ne ab ipsis impediatur eorum salus, quamobrem baptismum suscipiuntur sunt, nam esto in eorum corpora ingressi non sint, ut in priori casu, tamen, quod ante baptismum demon in homine aliquam potestatem habet ex hoc ipso, quod subditur originali peccato, uel etiam actuali, ob eam rem, ne ipse humanæ salutis perpetuus hostis salutem impediatur, quæ per baptismum tribuitur, exorcistis huiusmodi cohibetur, & expellitur, ita dixit S. Thom. in 3. p. Sum. q. 71. ar. 2. in respons. Hæc igitur functiones huius ordinis due sunt. Quare, dum ordo hic confertur, Episcopus librum, in quo exorcismi continentur, ei porrigens, cui uult ordinem hunc conferre, sic inquit Accipe, & commenda memorie, & habeas potestatem imponendi manus super energumenos (id est à demonibus vexatos) seu baptizatos, seu catechumenos, ita habetur in cit. ca. exorcista, & apud Catech. ibid. Non solum igitur baptizati, qui demonibus opprimuntur, uerum etiam, & non baptizati huius ordinis functionibus liberari queunt. Et de hoc secundo satis.

3 Quoad tertiam, quando scilicet simonia committatur functionibus huiusmodi exercendis, concludendum est tunc simoniam committi, ubi pretio ductus functiones prædictas quis exercet. Tunc quod eas exercendo ecclesiasticum ministerium exercet, quo casu, si pecuniā quis exigat, simoniam committit, ut habetur in ca. ad nostram de

simon. Tum quod exorcismi ipsi, quibus munus hoc exercetur, ab Ecclesia instituti spirituales sunt, & ob id sine simoniae uitio alienari pretio nequeunt, ut mittam eam potestatem, quæ est res spiritualis, ab ordine proficisci. Si ergo exorcista pro expellendis à corporibus obfessos demones, si sacerdos dum baptismum administrare uult, pro exorcizando baptizandum, pecuniā exigat, simoniam committunt.

4 Excipitur tamen, ubi quidpiam non ob exorcismos obeundos, sed uel ob se sustentandū, uel ob sumptus, quos facit, ut eas functiones quis exerceat, petitur: nam, quod tunc non pro exorcizando, sed pro re aliā non spirituali petitur, simonia non committitur. Vocatus ergo quis, ut eat aliquo ad exorcizandos à demone oppressos, licite sumptus itineris petet, licite de ipsis conueniet, imò, quod sua negocia omittere cogitur, licite pro suo interesse aliquid perere poterit, modo aliās ad id obligatus non sit, etenim hac ratione & capellani ad parochiæ alicuius curam uocati licite de mercede paciscuntur, ut dixit Inn. in c. 1. ne prelat. uic. suas. Multo magis licebit exorcistis accipere, si quid uero gratis offeratur, & dono detur, quod fieri solet. Atqui de hoc ordine itidem satis, ad alium transeamus.

S V M M A.

- 1 Acolythatus ordo quid sit.
- 2 Acolythatus ordinis functiones quanam sint.
- 3 Acolythatus functionibus exercendis quando simonia committatur.
- 4 Clericus inseruiens sacerdoti missæ sacrum facienti an simoniam committat, si de pretio conueniat.

§. IIII.

§. Quintus ordo Acolythatus est, de quo eadē, quæ de prioribus ordinibus, contemplemur. Quod sit, quot eius functiones, & quando in ipsis simonia committatur.

1 Quoad primum igitur Acolythatus est ordo, quo traditur facultas, ut ex officio lumina ad missæ sacrificiū parat, & ueruculos, quibus uinum, & aqua in sacrificio ministratur, subdiacono accōmodet, ita habetur in c. 1. §. Acolythi d. 21. & in ca. acolythus d. 23. & in ca. 1. §. ad acolythum d. 25. & Catech. Rom. de ordine uers. Acolythus, & ad suppl. S. Thom. q. 37. ar. 2. in respons. uers. Tertiū est ministerium.

2 Quoad secundum, eius functiones ex allegatis colligi possunt: nā primo est lumina ad missæ sacrificiū parare, & deferre præsertim, ubi euāgelium legitur, quamobrem factum est, ut hi ministri ceroserarii dicti sint, ut habetur in cit. c. 1. d. 21. Acolythi græce dicitur enim ibi, latine ceroserarii dicuntur, a deportandis cereis, quando legendum est euāgelium, aut sacrificiū offerendum, tunc enim accenduntur luminaria ab eis, & deportantur non ad effugandas tenebras dum sol eodem tempore rutilat, sed ad signum latiniq; demonstrandum, ut sub typo luminis corporalis

poralis illa lux ostendatur, de qua in evangelio legitur, Erat lux vera, quæ illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum. Ecce hic ordinis huius functio vna describitur, scilicet luminum paratio, dum missæ sacrum celebratur. Hinc Episcopus, postea quam ordini initiandum officii sui diligenter admonuit, lumina eorum singulis tradens, sic inquit, Accipe cerosferarium cum cereo, & scias te ad accendenda ecclesiæ luminaria mancipari in nomine Domini, ita habetur apud Catech. ibid. & in cit. c. acolythus d. 23. Altera functio est parare urceolos, quibus vinum, & aqua in sacrificio missæ administratur, & ob id Episcopus tradens initiando huic ordini urceolos uacuos, sic inquit Accipe urceolos ad sugerendum vinum, & aquam in Eucharistiam sanguinis Christi in nomine Domini, ita habetur ibid. apud Catech. & in eo. c. acolythus, ubi etiam Tur. Crem. in traditione characterem imprimi ait. Et quoniam accolythi eos urceolos subdiaconis tradunt & ipsos sequuntur, ut eis inseruiant in missæ sacrificio, sicut etiam ipsi diaconis, ob eam rem accolythi dicti sunt *græce*, quod *latine* significat *secutores*, dictum enim uerbum hoc a uerbo *græco* *ἀκολουθῶ*, quod significat *secutor*: nam sectantur ministros maiores, videlicet subdiaconos, & diaconos, ut ipsi inseruiant.

3 Quoad tertium, pro certo habendum est, si pretio ducti functiones has exerceant, simoniam ipsos committere, quandoquidem hoc est exercere ecclesiasticum ministerium, ut per se patet, quod si pretio interueniente fiat, simonia committitur, ut habetur in c. ad nostram de simon. præsertim cum à potestate ordinis functiones huiusmodi emanant. Excipiuntur tamen casus, excepti in ordine Holliariatus, excepti enim ibi, & hic locum habent.

4 Verum, quid de puero, qui pacificatur cum sacerdote, ut tantum in annum, vel mensem, uel hebdomadam ipsi tribuat, quo, dum missæ sacrum facit, ei inseruiat, an hic simoniam committit? Simoniam non committi concludo, tum quod non conuenit pro ea functione inseruiendi in missæ sacrificio, sed, pro ea obligatione, qua tenetur omnia alia ommittere, quo ad ei inseruiendum eam, tum quod se habet, sicut capellanus, qui conducitur ad parochiæ munus exercendum, qui de sua mercede licite pacificatur sine simoniæ uitio, ut alibi supra diximus: ergo & hic puer licite conuenit de mercede, ut qui cogatur roties in hebdomadam, uel in annum in commodum sentire ab huiusmodi obligatione. Atqui de minoribus ordinibus iam satis, ad maiores, & primo ad subdiaconatum transeamus.

S V M M A.

- 1 Subdiaconatus ordo quid sit.
- 2 Subdiaconatus functiones quanam sint.
- 3 Subdiaconatus functionibus exercendis quando simonia committatur.
- 4 Epistolam legens, seu recitans, & cantans, dum missæ

sacrum fit, simoniam committit, si pretio ductus id faciat.

- 5 Epistolam, ut cantet quis, si pecuniam præstet, cum ad se id pertineret, simoniam committit.
- 6 Epistolam, ut cantet, si pecuniam præstet, simoniam committit.
- 7 Subdiaconatus functionibus exercendis quando simonia non committatur.

S. V.

Subdiaconatus ordo sextus est, de quo, ut de superioribus, tria contemplemur. Quid sit, quæ functiones eius, quando in ipsis simonia committatur.

1 Quoad primum igitur Subdiaconatus est ordo, quo potestas traditur inseruiendi ex officio immediate tam diacono, quam sacerdoti in missæ sacro faciendo. Id quod colligitur ex functionibus, quæ ordinis huius sunt, quasque modo explicabimus.

2 Quoad secundum, subdiaconatus functiones hæc sunt. Primum sacra linea, id est, corporalia & palas, item calicem cum patena, tertio panem, vinum, & aquam ad sacrificii usum parare, & ad altare allata Diacono tradere, ut habetur in cap. diaconus d. 23, & in c. 1. §. ad subdiaconum d. 23 & apud Catech. Roman. cap. De ordin. uersic. A minoribus ordinibus, ubi, in eorum primo gradu. Hinc, dum huic ordini quis initiatur, calicem, & patenam uacuas ab Episcopo accipit, quorum altero scilicet calice uinum continetur, altero id est patena panis, quæ duo in missæ sacrificio consecrantur. Hinc, quoniam hæc Diacono tradit, quo deinceps sacerdoti ea accommodet, ac tradat, ut dicitur in eod. §. ad subdiaconum, minister hic subdiaconus dicitur est, ut qui diacono subiciatur, & immediate inseruiat deferendo prædicta ad altare. Secundo loco primam eius munus est Episcopo, & sacerdoti aquam præbere cum manus in sacrificio missæ abluuntur, ut in cita. locis habetur. Hinc, dum huic ordini quis initiat, post acceptionem calicis, ac patenæ urceolos uino, & aqua plenos una cum lebe, & linteo, quo manus sacerdotis lotæ abstergantur Archidiaconus ei tradit, ita habetur in cit. iuribus. Postremum munus eius est, (ut mittam ipsum canere debere, ne quis sacerdotem sacra facientem impediatur) epistolam solemniter recitare, ut dicitur in cita. iuribus. Hinc Episcopus tradens ei epistolarum librum sic inquit, Accipe librum Epistolarum, & habe potestatem legendi eas in Ecclesia Sancta Dei tam pro uiuis, quam pro defunctis, ita refertur in cita. iuribus, & in Catech. Hæc igitur functiones præcipuæ huius ordinis sunt, quarum exercitandarum ex officio potestas traditur.

3 Quoad tertium denique, quando functionibus huiusmodi exercendis simonia committatur, pro quoad recitationem Epistolæ sine dubitatione simoniam committit, si ut eam recitet, pecuniâ exigat: Tum quod recitatio hæc per se res spiritualis est, in quibus pecunia interueniente simonia committitur. Tum quod est aliqua pars missæ, seu

seu alterius officii diuini, sicut igitur pro tota missa nihil pretii nomine exigi potest, ut infra uidebimus, ergo nec pro parte, cum argumentum de toto ad partem valeat, & e contrario, argu. l. quæ de tota, ff. de rei uind. quamobrem etiam fit, ut non solum simonia committatur, quoniam per se res spiritualis est, si quis eam solemniter, ut minister talis recitet, uerum etiam, si ut laicus pecunia accepta, multis enim in locis, ubi subdiaconi copia non est, laici Epistolas recitant, dum missæ cantu celebrantur, non tamen solemniter, fierent enim tunc irregulares, ut dixit Nauarr. in Man. ca. 27. numero 242. uersic. Septimo dico. Quare, si in aliquo collegio consuetudo sit, ut singuli, quæ huic ordini initiari sunt, per hebdomadâ Epistolam cantent, ubi missæ sacrum fit, aliquis uero, ut laborem huic subterfugiat, cum aliquo conueniat, ut suam vicem subbeat, pretium ipsi promittens simoniam committet. Item e contrario, si quis pecuniam præstet, quo eam recitet, ut pote, quoniam aliquid emolumentum maioris consequitur, ut in superioribus, simonia etiam hic committitur, esto enim emolumentum inde perceptum vendi possit, non tamen modum, seu ius acquiri, sic enim & fructus decimarum alienari possunt, non tamen ius decimarum. Pro regula igitur habebimus pecuniam exigere non posse, quo epistolam recitet.

Quoad reliquas uero functiones huius ordinis prædictas simoniam committi etiam censeo, si pecunia exigatur ad eas exercendas. Primum, quoniam hoc est exercere ministerium ecclesiasticum, at ubi pro ministerio ecclesiastico exercendo pecuniam quis exigit, simoniam committit, ut habetur in cap. ad nostram de simon. ergo idem & hic. Postremò facit, quoniam si quis officium economi Ecclesiæ, pecunia redimat, simoniam committit, ut in c. saluator, l. q. 3. & c. cõsulere. de simon. ergo multo magis, si munus hoc pecunia exerceat.

7 Excipio tamen casus antea dictos, scilicet, ubi non pro ipsis functionibus quid exigatur, sed aut sustentandum, aut quod de laudabili consuetudine quid dari consueuit, aut pro suo interesse, quoniam sua negocia intermittit, & ad munus hoc se obligat. Non igitur subdiaconus simoniam committit, qui obligat se ad inseruiendum in aliqua Ecclesia in eo munere, si ob id de mercede conueniat: nam nec capellani uocati, ut inseruiant in functionibus sacerdotis in parochia aliqua, simoniam committunt, si de pretio conueniant, ut dixit Innoc. in c. quoniam num. 3. ne prælat. uic. suas: nam non pro diuinis datur pretium, sed pro mora, quod ibi facit, vel ut compenset damna, quæ sustinet occasione mora, quam ibi trahit: nõquã autem licet pro officiis diuinis dicendis, ut Innoc. ibid. ait, quem sequuntur ibi Abba. & Mar. Soci. Sen. & communiter DD.

S V M M A.

- 1 Diaconatus ordo quid sit.
- 2 Diaconatus functiones quanam sint.

3 Diaconatus functionibus exercendis, quando simonia committatur.

S. VI.

Diaconatus ordo septimus est, de quo, & quod sit, & quæ functiones eius, & quando ipsis exercendis simonia committatur, contemplemur.

1 Quoad primum igitur, Diaconatus est ordo, quo quis huic muneri mancipatur, ut Episcopo, & sacerdoti præsto sit sacra facienti, sacramenta uero administranti, & ut qui religiose non uiuunt, Episcopo nunciunt, ita Colligitur ex Catech. Roman. eod. de ordin. uersic. Secundum autem sacerdotum ordinum, & ex c. 1. §. Ad diaconum pertinet d. 25.

2 Dixi ergo primum Episcopo præsto eum esse debere, quandoquidem ad eum pertinet Episcopatum perpetuo sequi, & eum concionatorem custodire, ut in cit. locis habetur.

Dixi etiam eidem, & sacerdoti sacra facienti præsto esse debere, quoniam in missæ sacrificio, præter quam quod parat omnia ad sacrificium pertinentia, Evangelium etiam legit. Hinc, dum ordo huic administratur, Episcopus euangeliorum librum ei tradens sic inquit, Accipe potestatem legendi Evangelium in Ecclesia Dei tã pro uiuis, quam pro defunctis in nomine Domini, ita Catech. ibid.

Dixi tertio præsto esse debere sacra administranti: nam respectu habito ad baptismum administrandum catechumenorum nomina, id est eorum, qui baptismum suscepturi sunt, recitare debet. Respectu habito ad ordinem, eos, qui ordinis sacramento initiandi sunt, ante Episcopum statuere debet. Respectu habito autem ad Eucharistiam olim in ecclesiis, ubi consuetudo erat, ut fideles Eucharistiam sub utraque specie sumerent, Christi Domini sanguinem distribuere, ita Catech. ibid. Hinc factum est, ut græcè Diaconi, latini ministri dicti sint, quoniam sicut in sacerdote consecratio, ita in Diacono ministerii dispensatio, id est sanguinis Christi, erat, ut dicitur in c. 1. §. leuic. d. 21. uel ministri dicti sunt ob id etiam, quod olim ecclesiasticorum bonorum distributio ei permissa erat, ut unicuique necessaria ad victum subministraret, ut ait Catech. ibid. ad quod munus Gloriosus Christi atleta primus, S. Stephanus cooptatus fuit, ut habetur in act. Aposto. cap. 6.

Dixi quartò ad eum pertinere, qui christiane non uiuunt, Episcopo nunciare, & hoc ob eam rationem, quoniam ad Diaconum tanquam Episcopi oculum pertinet peruestigare, quinam in Urbe pie, & religiose, quiue secus, uitam traducant, ut id pluribus explicauit Catech. ibid. Hinc etiam factum est, ut Episcopo, & sacerdote absente, euangelium illi explicare liceat non tam ex superiore loco, quo suum proprium munus non esse significetur. Ex his descriptio tradita de Diacono probata est, & simul, quæ functiones eius explicatæ, iam ad tertium, quando scilicet in ipsis simonia

simonia committatur transeamus.

Quoad hoc igitur eadē de Diacono dicimus, quæ de subdiacono antea conclusimus. † Sicut ergo subdiaconus exigens pecuniam pro lectione Epistolæ simoniam committit, ita etiam Diaconus pro recitatione Evangelii, si pecuniam petat, atque sic sensit Syl. in verb. simonia, q. 9. vers. Primum, & q. 3. vers. quinta regula.

Quoad reliquas etiam functiones idem etiam sentio, ut simonia committatur, ubi per pecuniā sunt, non enim ratio contraria suadet in hoc ordine cum sanctior etiam sit ipso subdiaconatu. Excipio tamen, ubi quis propterea quod in aliqua ecclesia ad munus hoc se obeundum obligat, tunc enim de mercede pacisci potest, sicut et in aliis casibus in subdiaconatu positus. Atqui de hoc ordine satis, ad sacerdotium transeamus.

De functionibus sacerdotij ordinis, quando ipsæ exercendis simonia committatur.

Cap. XLIIII.

S V M M A.

- 1 Sacerdotium quid sit.
- 2 Sacerdotij functiones sunt hæc. Corpus, & sanguinem Christi Domini conficere, Deoque in missa offerre. Sacramenta, Confirmatione, atque ordine exceptis, administrandi potestatem habere. Orationes, ac diuinas præces effundere. Benedicere dona Dei.

DE sacerdotio ordine acturi, quando eius functionibus exercendis simonia committatur, de ipso, ut ordinatim agamus, hæc, quæ de aliis, contemplerur. Quid sit, quæ ipsius functiones, & quando ipsis exercendis simonia committatur.

Quoad primum igitur, † sacerdotium est ordo, quo traditur potestas supra uerū Christi corpus, ac sanguinem, necnon super eiusdem corpus mysticum quoad sacramenta quædam, & officia diuina.

Dixi primò esse ordinem: nam ipsum esse tale nemo recte sentiens id dubitat, ut id asseruit Trident. Synod. cap. 1. de Sacramento Ordinis, & canon. 1. eod. & Catech. Roma. eod. de ordine uer. Tertius, omniumque sacrorum ordinum.

Dixi quo traditur potestas supra corpus Christi uerum, & sanguinem, quoniam huic ordini, qui initiatur, potestatem conficiendi corpus, ac sanguinem Christi Domini recipit, ut habetur in c. 1. §. sacerdos autem, d. 2. r. & in c. 1. §. ad præbyterum d. 25. & in cap. 1. de trinit. & fid. cathol. & apud Catech. Roman. eod. in loco, & suppl. ad §. Thom. in 3. p. q. 37. in respon. Hinc dum Episcopus ordinem hunc cuiuspiam administrat, tradit ei calicem cum uino, & patenam cum hostia sic

inquiens, Accipe potestatem offerendi sacrificiū Deo, missa que celebrandi tam pro uiuis, quam pro defunctis, ut dicitur ab ead. Catech. que uerba materiam, ex qua Christi corpus, ac sanguis conficitur, designat, scilicet panem, & uinum, hæc enim materia sunt Eucharistiæ. Significat etiam potestatem ei tradi ad prædictam Eucharistiā conficiendam, id est corpus, ac sanguinem Christi, ex quo potestas tribuitur, offerendi sacrificium Deo, & missas celebrandi, in qua missa Christi corpus, ac sanguis conficiuntur. Quare sit, ex quo ei potestas hæc traditur, scilicet missas celebrandi tam pro uiuis, quam pro defunctis, & offerendi sacrificium Deo pro iisdem, ut hinc habeant etiam potestatem præces fundendi pro uiuis, & defunctis.

Dixi tertio, Necnon super corpus Christi mysticum, quoad sacramenta, quoniam recipit potestatem administrandi fidelibus sacramenta, duobus exceptis, ut uidimus. Hinc sacerdos dicitur esse quasi sacra dans, uel sacra faciens, d. 2. r. atque sic de potestate administrandi poenitentia sacramentum dixit Trid. Synod. sess. 23. cap. 15. de re for. Hinc, ubi ordinem hunc conferret Episcopus ad extremum manibus capiti eius impositis sic inquit, Accipe spiritum sanctum, quorum remisseris peccata, remittuntur eis, & quorum retinueris, retenta sunt, quibus uerbis apparet poenitentia sacramentum administrandi potestatem accipere, eo enim, sacramento peccata dimittuntur, & facit c. omnis de penit. ergo & alia sacramenta administrandi potestatem ipsum recipere dicendum est. Quare, quod cui principale committitur, & reliqua commissa intelliguntur, & cui plus conceditur, & id, quod minus est concedi intelligitur, ut habemus in c. cui licet, de reg. iur. li. 6. & ibi Gloss. nam ibi ait, ex quo præbyter in missa Christi corpus conficit, quod maius est, posse etiam populum benedicere, quod est minus, & facit c. ecce d. 95. ergo & reliqua pertinentia ad sanctitatem Christi fidelium, cuiusmodi sunt benedictiones rerum efficere poterunt.

Ex his facile colligi potest, quod secundo loco explicandum nobis proposueramus, scilicet quænam sacerdotij functiones sint, quæ quatuor primariæ sunt. Primum Christi corpus, ac sanguinem conficere, & ob id illud Deo, ut sacrificiū, offerre, missa que celebrare tam pro uiuis, quam pro defunctis. Deinde sacramenta, Confirmatione, & Ordine exceptis, administrare. Tertio diuinas præces ad Deum fundere tam pro se, quàm pro aliis, & tam pro uiuis, quam pro defunctis (interueniens, & interpretans enim inter Deum, & hominem sacerdos est, ut ait Catech. eod. uers. Quibus ceremoniis, & uerbis interpretis.) Postremo quædam benedicere, & ubi parochiam habet uerbum Dei prædicare, ut habetur apud Trid. Syn. quam uideas sess. 24. de reform. capi. 4. quæ autem hæc sint, infra suo loco explicabimus. Hæc igitur sacerdotij functiones sunt, quæ colliguntur ex allegatis proximè. Restat ergo, ut, quando huiusmodi functionibus exercendis simonia committatur,

id

id contemplerur, id quod in sequenti præstabitur. Et quoniam quatuor primariæ functiones sunt, ideo separatim singulas, & prius primas explicemus.

S V M M A.

- 1 Missa celebranda gratia pretij nomine nihil exigi potest, quæ regula declaratur.
- 2 Missam primam, quæ noua dicitur, celebrans, an simoniam committat præbendo deosculandas manus, ut lucrum capiat.
- 3 Missa celebranda licentiam petens, an simoniam committat, si pecuniam præstet.
- 4 Missam celebrare sacerdos non potens, quia est excommunicatus, suspensus, interdictus, an simoniam committat, si pecuniam præstet, ut absoluat.
- 5 Excommunicatus iniuste an possit dare quidpiam ut absoluat sine vitio simonia.
- 6 Statutum, quo cautum est, ut pro singulis missis tantum detur, an valeat, & simoniam inducat.
- 7 Statutum, quo cautum est, ut promissa dicenda ultra quamdam summam nihil præterea detur, an valeat.
- 8 Statutum an valeat, ne pro missis ultra quamdam summam detur.
- 9 Missa celebranda gratia quantum detur, si sacerdos interrogetur, quid respondeat.

§. I.

Primum munus sacerdotij ordinis esse uideamus conficere corpus, & sanguinem Christi Domini, modo uideamus quod in hac functione simonia committatur, id quod in dilucidius fiat, quoniam in missa consecratio ea fit, ob eam rem de missa agemus has quæstiones explicando. Primum an pro missa exigi aliquid possit. Deinde, quid de missis nouis. Tertio, quid de pecuniis præstante, ut licentiam habeat missa celebranda. Quarto, quid de pecuniis præstante, ut absoluat a censuris, quo missam celebret. Quinto, an statutum valeat, ut tantum pro singulis missis detur, vel ne ultra quamdam summam detur. Postremo quid respondendum interroganti, quantum pro missa detur.

Quoad primam quæstionem igitur pro missa sacro faciendo pretij nomine nihil exigi potest, alioquin simonia committitur; nam hoc est ministerium ecclesiasticum præcipuum, ac princeps, pro ministerio autem ecclesiastico exercendo nihil exigi sine simonia vitio potest, ut habetur in cap. ad nostram de simon. Adde rem spirituales maxime esse, & ab ordine, qui etiam spiritualis res est, pendere. Non est igitur quod hac de re dubitemus, quin simonia committatur: nam & sic inquit S. Thom. 2. 2. quæst. 100. artic. 2. uersicu. Ad secundam, & Syl. in verb. simonia, quæstio. 9. uersicu. Tertium, & Tabien. eodem num. 19. uersicu. Decimo octauo, & Ange. in uerb. Missa, num. 48. & Guliel. Redoan. de simo. 3. p. cap. 18. num. 1. uersicu. Circa quod, communis denique DD. sententia hæc est. Quæ regula

locum habet non solum, ubi missa simpliciter recitatur, uerum etiam, & ubi cantu celebratur ob eadem rationes.

Excipitur tamen, ubi sacerdos non pro missa sacro faciendo, sed ob aliam causam quid exigit, ut pote vel ob moram, quam ibi ducit, dum sacra facit, uel ob id, quod se obligat ad ea diuina faciendā, uel ob damna, & interesse, quod patitur ad ibi morandum, aliquo uel eundem ad missæ facrum faciendum, uel ad se sustentandum, uel ob laudabilem consuetudinem, in his enim casibus simonia non committitur, ut alibi supra probaui mus, & habetur in cap. ad Apostolicam de simo. & in capit. non satis, ubi Gloss. & per Innocen. in capitu. 1. ne prælat vic. suas, etenim nec spirituale hic uenditur, emiturque, & ob id nec simonia committitur.

Item simonia non committitur, ubi ultro quid oblatum excipit, id enim licet, argumen. capitu. tua nos de simon. & cap. placuit 3. & capit. unus quisque, & cap. quicquid, 1. quæstio. 1. nam pretium hoc non sapit, & datum existimatur potius, uel ut sacerdos ad missæ sacrum faciendum inuitetur, exciteturque, uel ut gratis quis appareat. Licite ergo quis pecuniam sacerdoti dabit rogando deinceps ipsum, ut pro se missa sacrum faciat, imò simpliciter, offerendo ei pecuniam, & dicendo, ut ea diuina faciat, non enim pro missa pretio, sed ob unam ex dictis causis dedisse existimabitur, argumen. l. dolum, C. de dol. Et de quæstione hac satis.

Quoad secundam quæstionem, † an, qui primò missam celebrat, (quæ missa noua dicitur) simoniam committat, si manus exosculandas offerat, uel pacem de more præbeat, quo exosculantes aliquid ipsi tribuant? Ego sentio hic simoniam non committi. Non ex parte dantis, quoniam ultro, ac liberaliter dat, non enim spirituale quid emit, emere uel cogitat, quo casu simonia committitur, ut habetur in tot. tit. de simon. Non et ex parte missam celebrantis, tum quod non eo animo offert manus, quo spirituale quid alienet, sed potius, ut inuitet quasi ad sibi gratulandum, quod ecclesiæ minister factus sit, tum quod id, quod sperat, non ut pretium, sed ut donum, & liberaliter datum expectat, speciem tamen auaritiæ præfert potius, quam simoniam. Hinc Trident. Synod. ne huiusmodi fiant, prohibere uolens, auaritiā potius appellat, quam simoniam sess. 22. cap. De obseruandis, & cuitandis in celebr. miss. Atque ut multa paucis comprehendatur, ait. n. ibi, in primis quod ad auaritiā pertinet, cuius generis mercedem, conditiones, pacta, & quicquid pro missis nouis celebrandis datur, nec non importunas, atque illiberales elemosynarū exhibitiones potius, quam postulationes, aliaque huiusmodi, quæ a simoniaca labe, uel certe a turpi quæstu non longe absunt, omnino prohibeant. Ecce hic auaritia, hoc esse significat, & a turpi quæstu non longe abesse ait, quasi. n. corrigēs se, quod dixerat a simoniaca labe non longe esse subiunxit.

N vel

vel certe à turpi quæstu, quasi dicat, esto simonia non sit, est tamen turpis quæstus. Adde, ex quo dixit, non longe abesse a simoniaca labe, simoniam non esse significari, qui enim non longe ab est ab aliquo loco, prope quidem est, non tamen in eo adest. Esto igitur hoc non longe a simonia abfit, non tamen simonia est. Dicitur autem non longe abesse ob specimen, quod præfert, & suspicionem, quam in animis hominum generare potest. Quare ob huiusmodi suspensiones, & scandala etiam vitanda prudenter Episcoporum quorundam statutis prohibitum est, ne in missis novis hæc fiant. Et de quæstione hac itidem satis.

3 Quoad tertiam quæstionem, ¶ an pro licentia, & facultate celebrandi missam, si quis pecuniam præstet, simoniam committat, sic distinguendum censeo.

Aut de facto quis impeditur, exempli gratia Christiani sacerdotes apud Turchas prohibentur, ne huiusmodi sacra faciant, in hoc casu, si quod præstetur, quo id ipsis promittatur, simoniam non committi concludo, nam nihil spirituale emitur, circa quod simonia versatur, sed solum impedimentum, & nexatio tollitur, quod licet, ut habetur in cap. dilectus filius 1. & ibi, communiter not. de simon. Quare, si quis à suis inimicis impediretur, quominus quiete in sua Ecclesia divina faceret, vel moraretur, quod superioribus annis exules factabant, simoniam non committet, si quid ipsis elargiatur, quo minus in ecclesia, beneficium suo ipsum vexent.

Aut iure quis impeditur, vel quia in alterius Ecclesia missam celebrare vellet, & parochus eius ecclesie non vult, vel quia est ei prohibitum speciatim à suo ordinario, vel per censuram ecclesiasticam, ut pote, quia excommunicatus, suspensus, interdictus est.

Quoad primum casum simoniam committi censeo: nam hic videtur emere, vsum iuris parochialis, quod habet parochus in ipsa ecclesia, quod ius spirituale est, item vsum ecclesie eius, quod etiam non licet, ex quo ecclesia est, quid spirituale, ex quo consecrata est, sicut etiam non licet, quæquam solvere, quo suo calice consecrato, nec non uestibus ad divina faciendâ comparatis, utatur, quatenus benedicta, consecrataque sunt, quamvis secus habito respectu ad ipsam materiam, quæ vsum consumitur.

4 Quoad secundum, ¶ ubi iure prohibitum est, ne missæ sacrum quis faciat, aut speciatim, aut per censuram, pro certo habendum est, ubi iuste prohibitio facta est, si, ut absoluat ea censura, & eo impedimento, quidpiam detur, simoniam committi, ut habetur in cap. nullus Episcopus 1. quæstio. 1. Nullus Episcopus, dicitur enim ibi, gravamen, seu semile servitium ex usu contra ecclesiasticam normam Abbatibus, seu clericis suis imponat, vel interdictum sacerdotale officium pretio interveniente, restituat, quod si fecerit, officii sui periculum subeat. Ecce hic simoniam

committi (de hac enim materia ibi, agitur) si Episcopus pretio interveniente sacerdotale officium ei restituat, cui illud interdixit, atque sic Gloss. ibi, sensit in verb. Restituat. Idem habetur in c. ad aures de simon. ubi, ne quis, ut ab excommunicatione absolvat, quicquam præstet, prohibetur, ergo concludendum est, cui prohibitum est, ut diximus, ne missæ sacrum faciat, pecunia liberationem redimere non posse, & restitutionem ad missam celebrandam, idque merito, quandoquidem est hoc emere vsum ecclesiasticæ iurisdictionis, quod sine simoniæ vitio fieri non potest, ut habetur in cap. 1. ne prælat. vic. suas, Iræ ecclesiasticum ministerium videri, quod etiam sine simonia fieri non potest, ut habetur in capit. ad nostram de simon. & ut dixit Gloss. in eodem c. ad aures eodem. Quare ob easdem rationes, quæ diximus de missa, generatim de omnibus aliis divinis officiis, sacramentis, & spiritualibus dicimus, tum quod rationes generales sunt, tum ob iura allegata, scilicet citat. capi. nullus, & cit. cap. ad aures. ¶ Verum quid si iniuste, quis fuit prohibitus per censuram, alienamve causam, an ut absolvat, ab ea censura, præstare quidpiam poterit? Hanc quæstionem disputavit Gloss. in cit. cap. ad aures, & in eodem cap. nullus Episcopus, 1. q. 1. Gloss. in cit. iur. sensit id licere, & hoc ob eam rationem, quoniam iniuste vexatur, suam vero vexationem redimere cuique licet, ut habetur in cap. dilectus filius. 1. de simon. & in c. quæsitum, 1. quæstio. 3. ubi etiam Gloss. Hæc tamen sententia mihi non placet: nam tunc suam vexationem redimere licet, ubi in eius rei possessione, vel quasi est, in qua vexatur, ut dicunt DD. in cit. cap. dilectus filius, at hic non est in quasi possessione ordinis usus, ex quo per censuram privatus iam est, quæ & iniusta lata obligat, ut habetur in cap. 1. 1. quæstio. 2. & ibi, Gloss. ergo citat. iura hic locum non habent. Quare contrariam sententiam sequitur Innocent. in citat. capit. ad aures, ut scilicet nulla ratione quicquam hic dari possit: Et hoc ob eam rationem, quia nunquam debet, quis peccare, ut à maiori malo cesset. Tertia fuit opinio quorundam distinguendum, qui si aliquid damni passurus esset, tunc aliquid tribui posse existimant, alias non. Quid igitur concludendum.

Ego a sententia Innocent. quam secutus sum in Tractat. de Censuris Tabul. 1. capitul. 5. numero quarto. discedendum non censeo, ut scilicet nihil dari possit. Primo ob citat. capitul. ad aures: nam ibi, debitor ille, (qui creditori satis fecerat, quam obrem iuste excommunicatus erat iniuste in excommunicatione detinebatur, & tamen prohibetur ibi, ne quid pro absolutione detur, ergo, vel iniuste quis privatus sit, ne missæ sacrum faciat, aliudve sacerdotale munus obeat, simoniam committit, si, ut ea recuperet, pecuniam præbeat. Postremo, quoniam spirituale emeretur, quod nulla ratione licet, ex quo & divino iure prohibitum est. Nec repugnant

damna

damna si qua immiserent, quoniam ab eo recuperabit, qui restitisse enim vexabit. Ita igitur in hæc se concludendum censeo. Et sic tertia & quarta quæstio absoluta est: iam quintam quæstionem aggrediamur.

6 Quoad quæstionem quintam, ¶ an statutum valeat, ut pro singulis missis tantum detur, vel, ne ultra quandam summam detur. Quoad primum casum pro certo habendum censeo statutum non valere. Nam venales missas, quodammodo facit, ex quo pretium certum pro ipsis præscribit, argumen. Instit. in principi. de empt. & vendit. quo casu simonia committitur, argumen. tot. tit. de simon. Hinc & statutum illud simoniam cum est, & non valet, ut pro nullo fiat processio, vel anniverfariū, nisi tantum ecclesie relinquatur, cum ob eandem rationem, tum quod tollitur, vel ne gratis fiant, vel ne minori, atque ita inquit S. Thom. & Syl. in verb. Simonia, quæstio. 1. 2. versicu. Quintum, & Ioan. Tabien. eodem numero 1. 8. versicu. Decimo septimo, & Ange. eod. 3. numero 10. & Dom. Sor. de iust. & in lib. 9. quæstio. 6. artic. 1. in respon. ad 2. argumen. ibi, Quapropter id superest, & artic. 2. versicu. Tertium demum membrum.

7 Valeret tamen statutum, ¶ quo cautum est, ut, hoc, illudve offert ecclesie, tot anniverfaria, vel missæ pro ipso celebrentur, ita Sor. & DD. eisdem in locis inquit, nam hic simonia non intervenit, ex quo data gratis datur, qui enim relinquit, simpliciter relinquit propter Deum, & qui divina pro ipso faciunt, ut grati videantur, faciunt. Quare commendandi sacerdotes illi sunt, qui in anniverfariis omnium defunctorum offerentes aliquid ecclesie notant, pro quibus deinceps anniverfaria quædam faciunt speciatim eisdem ad ipsa invitantes, hac enim ratione se gratos ostendant, & alios, ut de suis bene mereantur ad piam em provocant.

8 Quoad secundum casum vero, ¶ an statutum valeat, ne ultra quandam summam pro missis, & anniverfariis detur. Primum sentio hic simoniam non committi: nam contra potius eo statutum caveri videtur, ne venalia divina reddantur, quasi prophana, quorum pretium modo augetur, modo minuitur, argumen. l. prætia rerum, ff. ad Trebellian. An autem valeat sic distinguendum censeo. Aut causa aliqua inest, quam obrem statutum hoc fiat, & valere censeo, exempli gratia, ut scandalum vitetur, & avaritiæ aditus ocludatur, simoniaque ansa ne detur: ob id enim statuta sunt, ut vitia tollantur. Quare statutum cuiusdam Episcopi, laudabile mihi visum est, quo cautum erat, ne Festo die Sanctissimi corporis Christi ultra quandam summam sacerdotibus daretur, qui ad parochiales Ecclesias invitarentur, cum, ut missæ sacrum facerent, tum ut processioni, quæ tunc fit, interessent: Et hoc ob eam rem, quoniam in eius dioecesi certatim parochiales ecclesie, quod plures sacerdotes, quam alia, haberet, plus offerebant, & inuitati, ubi maius lucrum sperabant, eo proficiscebantur, quod

contentiones potius, quam pietatem redolebat, & sacerdotes ad avaritiam, & simoniam quodammodo committendam impellebantur, ob quæ tollenda statutum merito factum fuit. Aut nulla est causa probabilis, ac legitima, & tunc non valere censeo, ut quod contra libertatem Ecclesiasticam sit, argumen. capitul. sicut, 2. de iureiur. Et de quæstione hac itidem satis.

9 Quoad postremam quæstionem, ¶ scilicet, quid respondendum sit, si quis interroget, quantum pro missa detur. Ego simpliciter huic responderi posse censeo, tantum dari interpretando illud Pro missa, occasione missæ, non autem pro pretio missæ, tum quod interpretatio faciendâ est, ut delictum evitetur cum re dubia non præsumatur, argumen. l. merito, ff. pro socio, & ut dixit las. in l. rogasti, §. si tibi decem dedero numero 8. ff. si cert. petat. Tum quod verba in eam sententiam accipiendâ sunt, in quam consuetudo accipit, argumen. l. labeo, ff. de supplen. leg. loquendi vsum enim proprietati verborum prævalet, & omni regulæ, omnique constitutioni, ut tradit Bartol. in l. omnes populi, numero 58. ff. de iust. & iur. quem & DD. communiter sequuntur, & Alciat. libro 2. de verbo. significat. versicu. Ex usu accipiuntur verba. Vsum vero, docet, ubi quid pro missis datur, non pretii nomine illud dari, sed ob aliam causam, ut pote, vel pro elemosyna, vel pro ministri sustentatione, vel ex liberalitate, vel quod consuetudine aliquid datur, vel ut sit inuitamentum, quoddam ad missæ sacrum faciendum, vel ob eam obligationem, qua consequitur se libertate privare, & per illud temporis, & negociis suis non interesse, ergo in hanc sententiam interrogatio, & responsio accipiuntur. Tum quod materia æstimabilis pretio non est, & ob id ad eius naturam interrogationem interpretabimur, ut scilicet non de pretio sit, sed de eo, quod datur ob aliam causam, scilicet ob vnam ex dictis, verba enim secundum subiectam materiam accipiuntur, argumen. l. si vno, ff. locat. & l. plenum, §. equitii, ff. de vfu, & habitat. Id quod eo magis dicendum est, quoniam propositio illa Pro, aliud, quam pretium significare potest, scilicet unam ex prædictis causis, ut pote vel pro sustentatione, vel pro elemosyna, & huiusmodi, ut inquit Syl. in verb. Simonia, quæstio. 5. versicu. Vnde hic dicit, & Navar. in Man. capitul. 23. numero 100. versu. Quar tō, ibi, Aliquando significat causam, & facit Gloss. in capi. iudices in verb. In sumptum, 1. quæstio. 1. Simpliciter igitur respondere poterimus, ut dixi, tantum dari. Vbi tamen idiota homo esset, ne missam venale esse arbitraretur, benigne, humaniterque declarandum illi esset divina hæc officia non vendi, sed quæ offeruntur, vel liberaliter, vel pia consuetudine, ob aliam rationem offerri. At qui de quæstione hac itidem satis: iam ad divina officia transeamus.

- S. V. M. M. A.
- 1 Diuina officia quanam sint.
 - 2 Septem horarum canonicarum preces quanam sint.
 - 3 Ad septem horarum canonicarum preces recitandas quanam obligentur.
 - 4 Pensionarij ad recitandum officium Beate Mariæ Virginis tenentur.
 - 5 Diuinorum officiorum recitandorum gratia si pecuniam quis exigit, simoniam committit.
 - 6 Beneficium Ecclesiasticum conferens Episcopus alicui, quamobrem obligatur ad diuinum officium, simoniam non committit, & quamobrem.
 - 7 Exequia mortuorum si fiant, simonia committitur, si pro ipsis pecunia pretij nomine exigatur, quæ regula, quousque pateat, declaratur.
 - 8 Sepultura nomine id est, pro loco, in quo quis sepelitur, si quid pretij nomine exigatur, an simonia committatur.
 - 9 Statutum an valeat, ut, qui in tali ecclesia sepeliri vult, tantum præstet, & ob id an simoniam inducat.
 - 10 Sepulturas plures habens Ecclesia, an quicquam exigere possit, ab his, qui sepeliri in ipsis volunt.
 - 11 Locus religiosus an sine simonia vitio emi possit, pro sepultura.
 - 12 Terræ cæmeterij nomine an quicquam exigi ab eo possit, qui sepeliri ibi vult.
 - 13 Processionibus si ut intersint monachi eos mittat Prior, an exigere quicquam possit sine simonia vitio.
 - 14 Societates, exempli gratia, Sanctissimi Corporis Christi, & Beatissime Virginis an simoniam committant, si pecuniam exigant, propterea quod mortuorum associati sunt.
 - 15 Crucem deferens in funcribus mortuorum, vel in processionebus alijs, an simoniam committat, si pecuniam exigit.
 - 16 Campanas pulsantes an exigere quicquam possint.
 - 17 Mortuum de ferentes, an simoniam committant, si ob id pretium velint.
 - 18 Reliquias sacras deferentes an simoniam committant, si mercedem velint, & quid de deferente Sanctissimum Christi corpus.
 - 19 Concionis habende gratia si quid exigatur, an simonia sit.

§. II.

Secundum munus sacerdotii est, ut antea diximus, confirmatione, atque ordine exceptis, sacramenta administrare, uerum, quod de ipsorum administratione, quando in ipsis simonia committatur, super egimus præter matrimonium, ob eam rem ad tertium sacerdotii munus transeamus, scilicet ad diuina alia officia, de quibus hæc contemplantur. Primum quanam officia hæc sint. Deinceps quando in ipsis simonia committatur.

- 1 Diuina officia igitur hæc sunt. Primum septem horarum canonicarum preces, scilicet matutinæ præces cum laudibus, Primæ, Tertiarum, Sextarum, Nonarum, Vespertinarum, Completorii, Ad quas

preces recitandas tres hominum species obligate sunt, qui ordini sacro sunt initiati, qui ecclesiasticum beneficium habent, necnon monachi, & moniales, ita dixit Nauarr. in Man. cap. 25. num. 97. uerfi. Tertio peccat, qui & de communi DD. sententia testatur in Tra& de orat. & hor. canon. cap. 7. numero 1. uerficu. Secundò dico. Primum. Beatissime Virginis Mariæ, præces, ad quas recitandas pensionarij obligantur per constitutionem Pii V. incip. Ex proximo Lateranensi Concilio latam anno Domini 1571. Duodecimo. Calend. Octobris Pont. sui Anno Sexto. Tertio præces, quæ pro mortuis fiunt, quæ mortuorum officium dicuntur, necnon septem psalmi, & graduales, quæ quando recitanda sunt, habetur in Breviario Romano iussu Pii V. in lucem edito. Postremò concionem habere: hoc enim Episcopo, ac sacerdotum munus præcipuum est, ut dixit Trid. Syd. sess. 24. cap. 4. de reform. & Catech. Rom. De ordine c. De diaconatu, ibi, Licet ei præterea si absit Episcopus. Hæc igitur præcipua sacerdotii diuina officia sunt, ad quæ omnia reliqua referuntur cuiusmodi præces sunt, quæ deambulando fiunt, processiones dictæ. Et de hoc primo fati.

Quoad secundum, quando scilicet in ipsis simonia committatur, generatim concludendum est simoniam committi, si pro ipsis pecunia exigatur: Tum quod ecclesiastica ministeria sunt, id quod nemo inficiatur, & ob id simonia committitur, si pro ipsis exercendis pecunia exigatur, ut habetur in cap. ad nostram de simon. Tum quod spiritualia hæc per se sunt instituta ad Dei laudem, & animarum salutem, & idcirco ex eo spirituum generum sunt, in quibus pretio interueniente simonia committitur. Tum quod sacerdos eas functiones obeundo vsu ordinis sacerdotii uideret, si pecuniam exigeret, quod sine dubitatione simoniacum est, argum. cap. 1. & tot. tit. de simon. atque sic generatim dixit Guliel. Redoan. de simon. 3. par. cap. 18. nu. 1. uerficu. Circa quæ.

Primum ergo, qui pro dictis precibus, recitandis pecuniam exigit, scilicet horis Canonicis Domini, ac Beate Mariæ Virginis, necnon septem psalmis, gradualibusque, simoniam sine dubitatione committit. Contrarium tamen dicendum uidebatur: Primum beneficium Ecclesiasticum datur etiam pro officio huiusmodi, ut dicitur in c. fin. de rescrip. lib. 6. & tamen nec Episcopi, qui beneficia huiusmodi conferunt, nec qui ea suscipiunt, simoniam committunt, nõ enim ecclesia, quæ id scit, illud tolleraret, si hoc simoniacum esset. Atqui hoc nihil obstat: nam beneficia non conferuntur, ut pretium eorum diuinorum officiorum, sed ut, qui ei ecclesiæ, inferunt, habeant, ut de uiuant, ac se sustentent, & ne de suo uiuere, medicare cogantur, ac demum ob id, quod suis negocijs omittis, perpetuo ibi esse debent, arg. tot. tit. de cler. non resid. & ut reliqua onera ecclesiæ subeat. Ex quibus patet non pro pretio eorum diuinorum officiorum dari, quo casu proposita conclusio locum haberet, sed ob propositas legitimas causas,

fas, quibus simonia non committitur, ut supra suo loco probauimus, secus ergo si quid pretij nomine exigatur.

- 7 Pro diuinis officijs quoque & pro funeribus, vel anniuersarijs defunctorum, id est pro exequijs, (sic enim communiter appellantur) nihil pretij nomine exigi debet, alioquin simonia committitur, ita habetur in capitu. non satis, & in c. cum in Ecclesiæ, & in capitu. suam nobis, & in c. ad Apostolicam de simon. ita quoque dixit Glo. in capitu. penul. & ibi Abba. de sepultu. & Sanc. Thom. 2. 2. quæstio. 100. artic. 3. uerficu. Ad secundum, ibi, Si autem huiusmodi pacto interueniente, & Archiep. Florent. in 2. par. Sum. titu. 1. capitu. 5. §. 22. in princip. & Ioann. Tabien. in uerb. Simonia, numero 18. uerficu. Decimoseptimo, & numero 40. uerficu. Trigesimo nono, ibi Not. igitur, & Syl. eodem quæstio. 9. uerficu. Septimo, & Guiliel. Redoan. de simon. p. 1. capitu. 30. numero 6. uerficu. Item accipitur, & cap. 16. numero 34. in 3. par. Non est igitur, quod hac de re dubitemus: nam præter quam quod iuribus allegatis sententia hæc nititur, & autoritatibus rationibus, quoque in antecedenti conclusione allegatis fulcitur. Excipitur tamen, ubi quid uero gratis offertur, ut pote, quia id a defuncto suis hæredibus præceptum est, uel alias hæredes ipsi suorum memores aliquid offerunt, uel ex laudabili consuetudine, in omnibus enim his casibus, & huiusmodi simonia non committitur, & oblatum licite recipitur, argum. capitu. quæstio. 13. quæstio. 2. & capitu. ad nostram de simon. Non ergo rationibus his oblatum parochus, qui alijs etiam ad id obligatus est, recipiens, simoniam committit, illiciteque accipit, ut hoc generatim supra probauimus in prima parte huius operis.

Verum pro sepultura ipsa, id est pro loco, ubi quis sepelitur, (multis enim modis sepultura dicitur, uarieque accipitur, ut tradidit Gloss. in capitu. abolendæ de sepultu.) Pro sepultura, inquam igitur, & loco, in quo quis sepelitur, an exigi quid pretij nomine potest, & si exigatur, an simonia committitur? Quoad quæstionem hanc, præmitto prius locum prophanum licite pro sepultura uendi, id est sine simonia uitio, ut dixit Gloss. in citat. capitu. abolendæ, & sequitur eam ibi Abba. Idem quoque dixit Sanc. Thom. eadem quæstio. artic. 4. uerficu. Ad tertium, & uerficu. Quarto dicitur, & Archiep. Florent. eodem capitu. 5. §. 22. etenim pro cæmeterio, ecclesiæque ædificanda emi quoque fundus potest, argum. capitu. anrum, 1. 2. quæstio. 2. Nec repugnat capitu. postquam, 13. quæstio. 2. ubi Ephron reprehenditur, qui pro sepultura pecuniam etiam inuitus accepit ab ipso Abrahamo; nam non, quod simonia commissa ibi esset, (quæ in prophanis non committitur) nec quod ob id peccasset, ut ait Gloss. ibi, sed ob exemplum, quod alijs in posterum dederat, reprehenditur, & ob id ait ibi Sanct. Hieronym. per scripturam

significari ipsum non fuisse consumatæ, perfectæque uirtutis, ut ibi dicitur. Ac plane non ne in humanum uidetur hoc esse, nolle quem in suo fundo mortuum, qui alibi non potest, sepeliri? Cum scriptum sit, mortuo non prohibeas gratiam, ut dicitur in capitu. in ecclesiastico eadem quæstio. 2. licite igitur venditur, & simonia non committitur. Præmitto etiam, ubi pro loco benedictio ab Episcopo, cuiusmodi cæmeterium est, uel pro loco sacro, cuiusmodi est ecclesia (cæmeterium enim non consecratur, nec cum oleo sacro ungitur, sed solum benedicitur, ut inquit Abba. in eodem capitu. abolendæ, numero 4. uerficu. Tertio modo) præmitto inquam, ubi pro loco sacro, benedictio, respectu habito ad benedictionem, consecrationemque pretium datur simoniam committi, tum quod id inquit DD. communiter Sanct. Thom. 2. 2. quæstio. 100. artic. 4. uerficu. Ad tertium ibi, Licet enim etiam, & Ioann. Tabien. in uerb. simonia numero 40. uerficu. Trigesimononò, & Archiep. Florent. in 2. par. Sum. titu. 1. cap. 5. §. 22. uerficu. Quandoque, & Guilielm. Redoan. de simon. par. 3. cap. 16. numero 32. & Gabriel. Byel. di. 25. quæstio. 2. dubio. 10. uer. tertia conclusio, lib. 4. tum quod ad benedictionem respectu habito spiritualis res est, & ob id sine uitio simoniæ vendi non potest, sicut nec calices consecrati, nec uestes ad diuina faciendæ pluri vendi possunt, propterea quod hæc benedictæ, illi consecrati sunt, ut dixit Naua. in Man. capitu. 23. numero 99. in fine. Quare simoniam committeret sacerdos, qui, ut quis in Ecclesia sepeliat, ob hoc solum pecuniam exigat. Item statutum, non valeret, ut, qui in tali ecclesia sepeliri uult, tantum præstet, simoniam enim inducit, ut dixit Syl. in uerb. Sepultura, quæstio. 2. uerficu. Adde etiam, quod, qui habent sepulturas, & Archiep. Florent. in 2. par. Sum. titu. 1. capitu. 5. §. 22. in fine: sicut nec illud etiam statutum, quo cautum est, cum duo cæmeteria benedicta sint, ut qui in hoc sepeliri uult, tantum præstet, qui in illo, tantum, ita Syl. in uerb. Simonia, quæstio. 11. uerficu. Secundum, & Archiep. Florent. ibidem in fine. Primum quæstione, si ecclesia habeat plures sepulturas, & eius Parochus quid pro ipsis exigat, simoniam committit. Excipitur tamen, ubi non respectu habito ad benedictionem, sed ob aliam causam, quid daretur, ut pote vel quod defunctus id mandauit ob animæ suæ salutem, uel quod eius hæredes sponte quidpiam obtulerunt, (cessat enim tunc simonia, ex quo spirituale, non emitur, argum. cap. tua nos de simon. & habetur in citat. capitu. quæstio. uerficu. Sed si quando, & in capitu. præcipiendum eadem quæstio. 2.) uel quod non pro loco ipso, sed ob sumptus factos aliquid petitur, exempli gratia Parochus in sua ecclesia sepulturas aliquas faciendas curauit, & sumptus in ipsis construendis fecit: Plane, ut sumptus factos recuperet, petere aliquid poterit: nam, & qui calicem consecratu uendit, poterit pretij habere, & sumptus recuperare, quos pro materia, & arti-

ficio impedit, non enim spiritalis res venditur, nec emitur. Non igitur mea sententia clericus quidam simoniam commisit, qui, cum in Ecclesia sepulturam sibi edificandam curasset, monachi uero quidam uellent quempiam ex suis ibi sepelire, pro sumptibus pecuniam quandam ab ipsis monachis, uoluit: Non itidem simonia committitur, si ob laudabilem consuetudinem dari aliquid consuevit: tunc enim exigi illud potest, argumē. cap. ad Apostolicam de simon. atque sic sentit Syl. in uerb. Simonia, quæst. 2. uersic. Tertio ualeat, ibi, & idem puto quando est consuetudo, ut aliquid detur pro sepultura. Quare & consuetudo illa fortasse defendi potest, ut ubi paterfamilias moritur, id est, qui familiam aliquam gubernat, & in ea principem locum tenet in negociis gerendis, tantum præstetur ab hæredibus in eius funere, quæ tamen mihi non admodum arridet. His duobus præmissis, ex quibus etiam quæstiones de statuto dissolutæ sunt, restat, ut quæstiones duas dissoluamus, quarum prima est, an pro loco religioso, id est, qui ob illationem mortui factus est religiosus, ut dicitur in §. religiosum in Instit. de rer. diu. exigi aliquid possit, id est sine simonia uendi possit. Altera, an ubi in cimiterio ab Episcopo benedicto, uel in ecclesia consecrata uult quis sepeliri, ex quo respectu habito ad benedictionem, & consecrationem exigi nihil potest, an saltem pro terra ipsa, qua talis est, exigi quicquam sine simonia uicio queat.

11 Quoad primam quæstionem† Gloss. in cita. cap. abolendæ de sepult. locum hunc uendi non posse asseruit, idem sentit Archiep. Flor. in 1. par. Sum. titu. 1. capit. 5. §. 2. uersic. Tertio dicitur, sicut etiam Abba. in eodem capitulo. abolendæ, quamuis id de iure civili uerum esse dicat: nam statim atque locum tetigit corpus, desinit esse in dominio alterius, ut dicitur in l. quanquam, ff. de aqu. plu. arcend. Contrariam opinionem tamē sequitur Innocen. in cit. cap. abolendæ: Et hoc ob eam rationem, quoniam locus sacer non fit, nisi per Pontificem sacratus sit, id est res spiritalis, & benedicta non est, nisi iuxta ecclesiæ consuetudinem benedicta sit: nam nec hospitale locus sacer fit, nisi autoritate Pontificis edificatum sit, argumen. capitulo. ad hoc de religios. Dom. & no. Abba. ibi, idem sentit Gloss. in capi. in ecclesiastico, 13. q. 2. Quid igitur concludendum? Ego sic distingendum censeo. Aut quæritur, an locus prophanus, in quem mortuus illatus est, uendi possit, & communi iure id non posse censeo: nam per illationem mortui fit religiosus, & ob id extra nostrum patrimonium, ut habetur, in §. religiosum in Instit. de rer. diu. & locus huiusmodi alienari non potest, ex quo nullius in bonis est, ut habetur in §. nullius eod. titu. ergo neque locus hic, & in hoc casu sententia Gloss. in citat. capitulo. abolendæ, & qui eam sequuntur, locum habere potest, uerissimum enim est alienari locum hunc iure civili non posse. Aut quæritur, an committatur simonia, si alienetur, & in hoc concludo si-

moniam non committi, & in casu hoc Innocen. sententiam ueram esse: Nam re ipsa locus ille spiritalis non est, & per tactum corporis mortui spiritalis non fit, nec per legem civilem, argumē. §. sacra res in Instit. eod. Hac igitur ratione inter se propositas opiniones conciliandas censeo. Et de quæstione hac satis.

12 Quoad secundam, tan scilicet pro terra exigi, quicquam saltem possit, ubi quis in loco sacro, benedictione sepeliri uult, ex quo pro benedictione nihil dari potest. Videbatur dicendum exigi aliquid posse: nam & calix consecratus, & uestes benedictæ respectu habito ad materiam uendi possunt, ut habetur in capitul. hoc ius portetum est uersic. Præterea si habet, & ut inquit S. Thom. 2. 2. quæstio. 100. art. 4. uersic. Ad secundum. Contrarium tamen suadent cap. quæst. 2. & cap. postquam, & c. in ecclesiastico, & c. præcipiendum, 13. q. 2. nam ibi prohibetur, ne pro sepultura etiam respectu habito ad terram ipsam quicquam exigatur: id quod declarat exemplum ibi positum de Abrahamo, qui a filiis Seor sepulcrum pretio postulat: nam plane locus ille prophanus erat, probat etiam id apertius cit. cap. in ecclesiastico, interdicitur enim ibi omnibus Christianis terram mortuis uendere. Quare, dicitur enim ibi, interdicitur sit omnibus omnino Christianis terram mortuis uendere, & debitam sepulturam denegare. Ecce hic apertissime prohibetur uenditio terre, ergo uendi non potest. Nec interpretatio ualeat Ioann. Tabien. in uerb. simonia, num. 40. uersic. Trigessimono, qui ait accipiendæ esse respectu habito ad benedictionem, nam ea iura nimis aperte de terra loquuntur, ut uidimus. Quid igitur concludendum? Ego sic distingendum censeo. Aut quæritur, si pro terra quicquam exigatur, an simonia committatur, & primam opinionem ueriores censeo, scilicet simoniam non committi, ex quo nulla res spiritalis uenditur. Hinc Romanus Pontifex ne quid pro terra exigeretur prohibuit in cita. cap. quæst. 2. non ut simoniam tolleretur, sed auaritiæ uitium, ut habetur, ibi in uersic. Unde ne hoc auaritiæ, & Sancta Synod. prohibuit, in c. in ecclesiastico, ob quandam inhumanitatem. Aut quæritur, an uendi possit, & non posse concludo: tum quod auaritiæ sapit, & inhumanitatem quandam, ut habetur in eod. cap. quæst. 2. & in trib. sequen. tum quod illis iuribus prohibitum est, ne uendatur terra pro sepultura. Est igitur simonia non committatur, alienari tamen pretio non licet, nec pro terra concedenda pro sepultura in ecclesia, uel alio loco sacro exigi quicquam potest, nam & scandalum daretur: quandoquidem homines res sacras alienari existimaret, quamobrem fortasse dici posset simoniam de iure positum committi, quia sic Ecclesia uoluit, quamuis prior sententia magis mihi arrideat. Et de quæstione hac itidem satis.

13 Tertio† simoniam committit Prior, Abbasque, qui ob id, quod suos monachos in funus mittit, ut processioni, quæ faciendæ est, intersint; & de more psalmos,

re psalmos, præcesue alias recitent, pecuniam exigat. Et hoc ob eam rationem, quoniam munus hoc spirituale est, id est recitatio huiusmodi, esto processio, talis non fit. Idem sentio, & de societatibus sanctissimi corporis Christi, uel Beatissimæ Mariæ Virginis, si ob id quod interfunt processioni alicui, quicquam exigant; & hoc ob eadem rationem, quod & ab ipsis psalmi, & præces recitari consueuerunt. Imo, quod processio illa, actio quadam spiritalis est, sit enim ad excitandas fidelium mentes ad pietatem, & ad diuinum auxilium implorandum, & pro acceptis beneficiis gratias agendas, ob eam rem simonia committitur, si quid pro ipsa exigatur, esto preces, psalmique non recitentur. Excipitur tamē, ubi ob aliam causam quid accipitur, exempli gratia pro sustentatione monachorum, uel quod ita laudabili consuetudine seruatur; in his enim, & aliis huiusmodi casibus, simonia non committitur, ut alibi passim probauimus.

14 Quæ diximus de processionibus funerum, eadem sentimus, & de aliis processionibus ob eandem causam factis.

15 Quarto† simonia committitur, si sacerdos ob id, quod crucem deferendam curat in funere alicuius, pecuniam exigat: nam est benedicta, & instituta ad pietatem etiam erga Deum excitandam: & ob id res spiritalis, atque idcirco simonia in ipsa committitur, ita dixit Sylu. in uerb. Simonia, q. 1. uers. Secundum. Excipitur tamen, ubi non ob crucis delationem, sed ob aliam causam quid exigatur, scilicet pro sustentatione eius, qui eam deferat, uel ob consuetudinem; id enim sine dubio potest: Sicut etiam simonia non committitur, si quis ubi plures cruce sint, & ipsarum altera præciosior altera est, respectu habito ad materiam eiusque artificium: si quis inquam ad decorandum suum funus, præciosiorē deferri uelit: sacerdos uero ob id quicquam exigat, quandoquidem non pro re spiritali accipitur, esto de se male loquedi ansam tribuat. Sicut etiam simonia non committit Sacerdos, qui ut calicem magis expolitur, & elaboratum habeat ad missæ sacræ faciendum, uestesue alias consecratas præciosiores habeat, aliquid sacræ elargitur, uel ipsi petenti, exigentiue tribuit; non enim respectu habito ad consecrationem, benedictionemque pecunia tribuitur, sed materiz, qua ratione ipsa uendi posse antea uidiuus. In hoc igitur casu simonia non committitur.

16 Quinto† simonia etiam committitur pro campanis pulsandis, si quid pretii nomine exigatur, nam benedictæ sunt, & ob id eius usum si quis redimat, spirituale redimere censetur. Item competit clerico ob ordinem, est enim annexum ordini ergo, atque sic dixit Gulielm. Redoan. de simon. 3. par. cap. 18. num. 1. Excipitur tamen, ubi uel exigatur pro sustentandis, qui eas pulsant, uel quod de consuetudine dari quid consueuit, arg. c. ad apostolicam de simon. & cap. non satis iunct. Gloss. eod. Excipitur etiam, ubi plures campanæ essent, & altera maior altera, & ob id quis

uellet in suo funere maiorem potius pulsari, quā maiorem, nam, si quid ob id exigatur a sacerdote, simoniam non committit, quandoquidem non respectu habito ad benedictionem, & id, quod spirituale est, sed ob sonum maiorem exigitur, nam nec simoniam committit is, qui cantorum operas conducit, quo ex arte canant, dum missæ sacrum sit, diuinaue alia officia, quandoquidem non spirituale emitur, sed temporale artificium, quod est ex arte canere, esto sacerdos simoniam committeret, qui missam canit, si ob id pretium uellet, ego tamen hoc uerum existimo, nisi electus esset ob cantus peritiā, nam nec hic simoniam committeret, sicut nec cantores, arg. l. quæ de tota, ff. de rei uend. Quare, quod in aliquibus locis, consuetudo est, ut qui in funere maiorem capanam pulsari uult, tantum præstet, simoniaca non est, esto auaritiæ specimen quoddam habeat. In omnibus igitur his casibus, simonia committitur.

17 Non tamen, qui mortuum deferat, nec qui eum sepulture donat, simoniam committunt, nam spirituale hoc non est per se, nec ordinis functio aliqua. Id quod locum habere censeo, esto sacerdos mortuus deferatur, idem sentio de sepulturam faciente, & effodiēte, atque sic dixit Gabri. Byel. dist. 25. q. 2. dub. 10. conclu. 1. uers. De sepultura sit hæc propositio prima lib. 4. † Atqui an simoniam committit, qui pro deferendo sacratissimo corpore Christi pecuniā exigit? Item quid pro reliquiis etiam deferendis?

18 Quoad primam quæstionem pro certo habeo simoniam committi, nam deferre Corpus Christi est munus sacerdotii, sicut enim ad sacerdotem ipsum conficere pertinet, ut dicitur in ca. 1. de Sum. Tri. & sid. cath. ita & ad ipsum contra tracta re, & gestare, at pro exercendo sacerdotii munere, & ob id ministerio ecclesiastico, si pecunia exigatur, simonia committitur, ergo & hic.

Quoad secundam sic distingendum censeo. Aut deferuntur in processionibus ad excitandos Christi fidelium animos ad pietatem, & sanctorum, quorum reliquiæ sunt, opem implorandam, & in hoc casu, si pecunia exigatur, simoniam committi concludo, nam pro spiritali actu exigat, & ob id simonia committit. Aut deferuntur de uno loco ad alium, exempli gratia exportantur de una Ciuitate ad aliam, & in hoc casu simonia non committi concludo, alioquin muliones, qui arcas, ubi sunt reliquiæ, deferunt suis mulis, simoniam committerent, quod est absurdum, præsertim quod non ob delationem reliquiarum, quales sunt, sed ob sumptus, quos faciunt, & pro uectura petunt. Excipio tamen, ubi propterea quod reliquiæ tales sunt, plus uelint, tunc enim pretio altimare uiderentur ipsas, & ob id simonia committeretur. In his igitur quæstionibus sic concludendum censeo.

19 Pro concione habenda denique, & pro concionando si quid pretii nomine exigatur, simonia committitur, ut sentit S. Thom. 2. 2. q. 100. ar. sic. 3. uers. Ad secundum, ibi, Non autem, & sequi-

tur Ioan. Tabien. in verb. Simonia, num. 20. uerf. Decimonono, ibi, Prædicantibus etiam temporalia, & Angel. eod. 3. nume. 9. uerf. Vtrum liceat dare, uel accipere pecuniam, & Dom. Sot. de iur. lib. 9. q. 6. artic. 2. in resp. ad 2. uerf. De prædicantibus autem. Idque merito: tum quod sacerdotii munus hoc est, ut supra diximus, & ob id ecclesiasticum ministerium, pro quo exercendo, si pecuniam quis exigat, simoniam committit, arg. c. ad nostram de simon. tum quod est spirituale quoddam, per quod impulsu spiritus Sancti mouentur homines ad peccata detestanda, & ad Deum amandum. Munus autem, prædicationis est non solum intellectum illuminare, ut ait Sot. ibid. sed id facere secundum donum spiritus Sancti, atque adeo secundum eius gratiam expurgare corda, animosque sursum prouehere: diuinoque amore consolidare, & perficere. Hæc ibi Sot. Nihil ergo pretii nomine pro functione hac exigere potest. Excipitur tamen, ubi ob aliam causam quid datur, seu accipitur, ut pote ad se sustentandum; hoc enim & licite datur, & licite accipitur, ut habetur in c. cum uoluntate. §. prædicatores, & ibi not. de sent. excom. Idem si uel de laudabili consuetudine aliquid præstetur, uel pro eo, quod sua negotia concionator omisit, quo huic functioni operam det, & sic pro suo interesse; sicut etiam si quid ultro offeratur, arg. c. tua de simon. in omnibus enim his casibus, quod non pro concione, sed pro re alia datur, simonia non committitur, atque si hodie concionatores immunes ob has causas accipientes a simonia sunt, sed de officiis diuinis huiusmodi hætenus: ad benedictiones, quæ a sacerdotibus fiunt, transeamus.

S V M M A.

- 1 *Benedictionis genera duo sunt, & quæ.*
- 2 *Benedictionibus, quæ res sacra constituuntur, & quæ non.*
- 3 *Benedictionum gratia, quæ a sacerdote fiunt, si quid pretii nomine exigatur, simonia committitur.*
- 4 *Benedictæ res, si quatenus tales, uendantur, simonia committitur.*
- 5 *Benedicendi res gratia, id est, ut quis benedicere res possit, si pretio licentiam emat, simoniam committit.*

§. III.

Quartum munus sacerdotii est res quasdam benedicere, ut habetur in c. 1. dist. 25. §. Ad præbyterum; Ad præbyterum, dicitur enim ibi, pertinet sacrificium Corporis, & Sanguinis Domini in altario Dei conficere, & orationes dicere, & benedicere dona Dei. Hæc ibi, ex quibus apparet benedictiones rerum ad sacerdotes pertinere. Contemplandum igitur nobis est, quando & in his simonia committatur, id quo d, ut di lucidius fiat, tria contemplantur. Primum, quando simonia committatur in benedicendo. Dein de, ubi res benedicta alienatur. Postremo, ubi quod exigitur pro licentia benedicendi. Præmissa ta-

men prius, quoruplex benedictio fit, & quæ a sacerdote fiat.

- 1 *Benedictio igitur duplex est, alia, quæ rem sacram constituit, alia, quæ rem sacram non constituit, ut pulcherrime docuit Caiet. 2. 2. q. 88. artic. 1. uerf. Verum, quia hoc non inuenio, ibi, Benedictio duplex est genus, & Nauar. in Comment. de spol. cleric. §. 18. nume. 10. uerf. Ex quibus infertur primo. Benedictiones, quæ rem sacram constituunt, dicuntur constitutivæ sacri, & sunt eæ, quibus eæ, quæ benedicuntur, constituuntur in esse sacro, cuiusmodi sunt benedictiones calicis, corporalis, ecclesiæ, & altaris, & uestium sacerdotum, nec non olei sancti, & olei catechumenorum, quæ uniuersa ab Episcopo benedicuntur: hæc enim sacra constituta sunt, adeo quod ad nullum alium usum ipsi uti debemus, ac possumus, quam ad eum, cuius gratia benedicta sunt, ut de ecclesiis habetur in c. 1. de immunit. Eccl. in antiq. & in c. decet domum eod. lib. 6. & de uestimentis Ecclesiæ in c. uestimenta Ecclesiæ de consecr. dist. 1. facit quoque c. altaris palla, & c. seq. ead. d. de uasis in c. in sancta ead. d. & in c. ad nuptiarum ead. dist. de oleis non est, quod quis etiam dubitet: quam obrem, ubi nouum conficitur, uetus, quod reliquum est, comburitur, ut dicitur in c. literis de consecr. dist. 3. & in c. si quis de alio christinate de consecr. dist. 4. atque sic dixit Caiet. & sensit Nauar. ibid. uerf. Secundo infertur. Benedictiones uero, quæ constitutivæ sacri non dicuntur, sed inuocatiuæ, sunt eæ, quibus eæ, quæ benedicuntur, non ob id sacra fiunt, sed inuocatur Deus, ut obtineant aliquam assistentiam eius spiritualis, & ob id non inhabilia redduntur ad ea omnia, ad quæ ante benedictionem habilia erant, ut dixit Caiet. ibid. Hæc autem sunt benedictiones mensæ, domus, nauis, ignis, panis, ouorum, carniarum, herbarum, & huiusmodi, non enim post benedictionem ad alium usum pertinent ab eo, ad quem antea pertinebant, atque sic colligitur ex dictis Caiet. eod. in loco. Et de hoc satis, iam quæ benedictiones fiât a sacerdotibus, declaremus.*

A sacerdote igitur, benedictiones fiunt, partim rem sacram constituentes, partim non constituentes. Priori modo benedictionibus res hæc sacre constituantur, Aqua, quæ ab baptismum administratum consecratur: Aqua, quæ ad aspergendum populum, Sal, quod ad baptismum administratur, Candelæ, quæ in Purificatione Beatissimæ Virginis Mariæ distribuuntur, Oliuæ, quæ etiam in die Dominico palmarum tribuuntur, Cineres, quibus Christi fideles primo quadragesimæ die asperguntur, Cereus Paschalis, incensum. Hæc enim omnia a communi earum usu excipiuntur, & ad alium destinantur, ut ex dictis patet. Posteriori, scilicet Benedictiones, quibus res sacre non constituantur, sed solum inuocatur Deus, ut obtineant aliquam eius specialem assistentiam, sunt benedictiones mensæ, nauis, ignis, domus, ouorum, agni paschalis, carniarum, panis, herbarum, & huiusmodi. Has enim benedictiones sacerdos facit, ut

cit, ut de aqua, & sale, quo aspergitur populus, habetur in c. aquam sale de consecr. dist. 3. de aliis uero, in missali Romano, & in Catechumenorum libro. His præmissis, iam quaestiones propositas aggrediamur.

- 3 *Quoad primam quaestionem igitur, pro certo habendum est simoniam committi, si sacerdos pro ipsis faciendis pecuniam pretii nomine exigat, tum quod spiritualia hæc sunt, ut dixit Nauar. in Man. c. 23. nume. 99. uerf. Dixi uel ab Ecclesiis, ubi consecrationem aquæ baptismi, & aquæ benedictæ institutam esse ait, & ob id spirituales rem esse, & idcirco simoniam committi, si quid pretii nomine exigatur; Tum quod benedicere hæc est ecclesiasticum ministerium exercere; at pro nullo ecclesiastico ministerio exercendo quod quam exigi debet, alioquin simonia committitur, ut habetur in c. ad nostram de simon. ergo & hic simonia committitur, si pecunia exigatur. Hoc autem locum habet non solum in benedictionibus constitutivis sacri, uerum etiam & in uocatiuis ob eadem rationes. Qui ergo sacerdos pecuniam uult pro benedictione Domus, pro benedictione aquæ, & huiusmodi, simoniam committit.*

Excipitur tamen, ubi quid ultro offertur arg. cap. tua de simon. & ut alibi supra diximus. Quare, si quid offeratur sacerdoti, qui in hebdomada sancta ædes Christi fidelium benedicit, licite ab eo recipitur, nam sponte datum, pretii loco non subit. Verum quid si sacerdos ob id in primis uadit, quod accepturum aliquid sperat, an simoniam committit? Hoc enim contingere sæpius potest: simoniam ab hoc non committi censet, sed auaritiæ notam, sicut is, qui ob distributiones in primis ad diuinas preces recitandas uadit.

Excipitur etiã, ubi ex laudabili consuetudine dari quod solet, quæ consuetudo seruatur in ipsa benedictione Domus, nemo enim est, quin sacerdoti eunti ad suas ædes benedicendas in hebdomada sancta, ultro aliquid tribuat. Non igitur tunc simoniam committit, ut habetur in c. ad apostolicam de simo. Non etiam in benedictione ouorum, & panis, si quid ex ipsis sacerdos sibi sumat, in multis enim locis, in quibus oua, & panes benedicuntur in Paschate, ex ipsis aliquid sacerdos sumere consuevit. In hisce igitur casibus simonia non committitur. Et de quaestione prima satis.

- 4 *Quoad secundam, si res benedictæ, respectu habito ad benedictionem uendantur, simonia committitur, nam spirituale ueditur, circa quod simonia committitur: etenim nec calix consecratus, nec uestes consecratæ respectu habito ad consecrationem sine simonia nota uendi possunt, ut dixit Nauar. in Man. cap. 23. nume. 99. in fine. Si ergo quis oua benedicta, panem benedictum, aquam uel benedictam ob id pluris uendat, quod benedicta sunt, sine dubitatione simoniam committet. Excipitur tamen, ubi respectu habito ad temporale uendantur, tunc enim simonia non committitur, id quod re dubia præsumitur, argu-*

l. merito. ff. de dolo. Et præsertim in iis, quæ sacra non constituuntur per benedictionem. Hæc de quaestione hac itidem satis.

- 5 *Quoad tertiam quaestionem, an simonia committatur pro licentia habenda benedicendi huiusmodi res: pro certo hic quoque habendum est, si quid pretii nomine exigatur, simoniam committi. Id quod probatur primo per c. ad nostram de simon. nam, si pro uicariis huiusmodi assignandis exigi sine simonia vitio nihil potest, ut ibi habetur; ergo & hic; cum sit hoc uices nostras uendere: ac plane, sicut simonia committitur, si quis pretio accepto permittit alicui, ut in sua parochia ecclesiasticas functiones, exerceat, ita et si functionem hanc unam, ualeat enim argumentum a toto ad partem arg. l. quæ de tota. ff. de rei vend. Probatur etiam id per c. cum seq. ne prælat. vic. suas; nam ibi prohibetur, ne pro iurisdictione Episcopi exercenda quinquam tribuatur, & si contra fiat, simonia committitur, ut ibi notatur ergo multo magis simonia committetur, si pro functione hac, quæ ordinis est, exercenda pecunia tribuatur. Simoniam ergo committit Parochus, qui uendit officium eundi ad benedicendas ædes in hebdomada sancta, uel alias huiusmodi functiones. Excipitur tamen, ubi non pro ea licentia eundi aliquid datur, sed ob emolumentum, quod benedicendo consequitur, id enim potest, ex quo emolumentum illud temporale est, in omnibus enim parochiis consuetudo est, ut aliquid tribuatur Parocho in hebdomada sancta eunti ad ædes benedicendas. Non laudo tamen huiusmodi conventionem, esto enim simonia non committatur, auaritiæ speciem tamen præstet, scandalum quoddam tribuit, & Christi fideles, cum uideant hæc uenalia reddi, restrictiores ad largiendum fiunt, & a laudabili consuetudine auocantur. Excipitur quoque, si Parochus conueniat cum aliquo sacerdote, & quidpiam ei tribuat, quo eam functionem obeat, ex quo enim conducere sacerdotem licet, ut omne parochi officium gerat, multo magis, ut functionem unam, quandoquidem conuentio illa non fit de spirituali, nec dario, sed pro ea obligatione, & interese, quod patitur sacerdos ille sua omittendo, & aliena curando, atque sic sensit Innoc. in simil. in cit. c. 1. ne prælat. uici suas, quem Abb. ac DD. ibi communiter sequuntur. Sed de functionibus ordinis sacerdotii hætenus, ad functiones ordinis Episcopatus transeamus.*

De functionibus Episcopatus ordinis, quando ipsis exercendis simonia committatur. Cap. XLV.

S V M M A.

- 1 *Episcopatus ordo quid sit.*
- 2 *Episcopatus functiones, ac munera quænam sint.*
- 3 *Consecrationes, ac benedictiones, uersantur partim circa personas, partim circa res, quæ aut ad diuina, aut ad temporalia spectant.*

missæque sacrum faciendâ pertinent, aut ad sacramenta, & quæ hæc sint.

- 4 *Episcopatus functiones versantur circa hæc, scilicet Ordines, Confirmationem, Consecrationes, verbi Dei prædicationem, hæc non iurisdictionem Ecclesiasticam.*

NONS denique ordo Episcopatus est, de quo eadem, quæ & de aliis contemplerur, scilicet quid sit, quæ ipsius functiones, & quâdo in ipsis simonia committitur.

Quoad primû igitur Ordo Episcopatus est

ordo, quo traditur potestas conferendi confirmationem, ac ordines, consecrandi, ac benedicendi quædam ad diuina faciendâ pertinentia, nec nõ verbum Dei prædicandi, & iurisdictione ecclesiastica, fori exterioris. Dixi est Ordo, nam episcopatum ordinem esse, præterquam quod ex dictis antea constat, habetur etiam in cap. 1. §. ordo uero Episcopatus dist. 21. & c. 1. §. ad Episcopum iunct. ver. Hi sunt ordines, dist. 25. Dixi, Quo traditur potestas conferendi confirmationem, & ordines, nam Episcopus recipit potestatem conferendi confirmationem, & ordines, vt de confirmatione habetur in c. 1. §. per frontis de sacr. unct. & in cap. presbyteri, & in c. presbyteris de consec. dist. 4. & in c. 1. cum multis seq. de consec. dist. 5. & ut asseruit Trid. Synod. sess. 7. de confirmat. canon. 3. & vt id pluribus probauit in Summa de Sacramento Tab. 3. nume. 4. de ordine itidem in ead. Sum. pluribus id egi Tab. 7. c. 2. Dixi etiam tradi potestatem consecrandi, ac benedicendi quædam ad diuina faciendâ pertinentia. † Nam ecce omnia, quæ consecrantur, aut personæ, aut res sunt. Personæ, vt Episcopi, Abbates, & Moniales, qui omnes ab Episcopis consecrantur, ut de consecrationibus Episcopi habetur in capit. 1. paulo post principium, & ibi Gloss. in verb. Assistentibus de sacr. unct. & in ca. si Archiepiscopus, & in c. nec episcopi de tempor. ordin. ut enim in citâ iur. habetur, Episcopus à tribus Episcopis consecratur. Abbates itidem ab Episcopis benedicuntur, arg. c. 1. de suppl. neglig. prelâ, & ut inquit Ioan. Tab. in verb. Abbas num. 3. uerf. Debet benedici, & Sylue. & Ang. eod. Moniales itidem ab Episcopis benedici, sentit Abb. in c. aqua de consec. Eccl. uel alt.

Res quoque, tam quæ ad diuina faciendâ pertinent officia, quam quæ ad sacramenta, consecrant. Vt ecce ad diuina consecrantur ecclesiæ, aræ, seu altaria, calices, uestes, quæ ad diuina faciendâ adhibentur, corporalia, cimiteria, & campanæ, & alia huiusmodi, quæ itidẽ omnia ab Episcopis consecrantur. Vt de Ecclesiâ, & altari habetur in tot. tit. de consecra. Eccl. uel alt. Imo ecclesiâ poluta ab Episcopo reconciliatur, ut habetur in cit. c. aqua, eod. de consecra. Eccl. uel alt.

Quibus autem casibus polui Ecclesiâ continetur, tradidit Gloss. in c. unie. de consec. Eccl. uel alt. lib. 6. Idem, & apertius ecclesiâ, & altare ab Episcopo consecrari habetur in c. 1. §. ad Episcopum dist. 25. Ad episcopum, dicitur enim ibi, pertinet basilicarum consecratio, unctio altaris. De calice, corporalibus, nec non uestimentis, quæ ad diuina faciendâ adhibentur, inquit Zab. in Clem. fin. §. statumimus, num. 3. de stat. monach. & Sylue. in verb. Benedictio, num. 5. uerf. Secundo utrum benedictio, ibi. Dico autem, qui de communi sententia testatur, & Ioan. Tabien. in verb. Abbas nume. 5. uerf. Quinto queritur, ibi, Vnde pro clara solutione. De Camiteriis, quod ab Episcopis benedicatur, id sentit Sylu. in verb. Cimiterium, nã ait ab eo benedici, a quo Ecclesiâ benedicatur, at Ecclesiâ ab Episcopo benedicatur, ut uidimus, ergo & cimiteriû, idem dixit Paul. Fusch. de iust. & regimin. Eccl. lib. 1. c. 12. num. 5. uerf. Sed cimiterium, qui & de campanis idẽ asseruit eod. lib. ca. 14. nu. 7. benedicuntur enim & campanæ, & exorcizantur, ut earum sono perterriti salutis nostræ inimici demones aufugiant, & Christi fideles ad diuina audiendâ ueniant. Quæ igitur ad diuina faciendâ pertinent, ab Episcopis consecrantur.

Quæ itidem ad sacramenta quædam administranda spectant, ab Episcopo benedicuntur. Vt ecce oleum catechumenorum, quo baptizandi inter scapulas, & in pectore unguuntur, ut dicitur in c. deinde a sacerdote de consec. dist. 4. & in citâ ca. unie. uerf. unctio uero inuisibilis, & §. quia uero Christus de sacr. unct. ab Episcopo in hebdomada sancta benedicatur. Item chrisma, quo baptizati a sacerdote in uertice unguuntur, & ab Episcopis in fronte, dum confirmantur, ab Episcopo etiam consecratur, ut habetur in ca. quamuis, dist. 78. & in c. omni tempore de consec. dist. 4. Oleum denique infirmorum, quo extrema unctio conficitur, nam & ipsum ab Episcopo consecratur, ut id probauit in mea Summ. de sacram. Tab. 6. c. 19. nu. 4. Quæ chrisma, & oleum ad alia etiam adhibentur, ut habetur in cit. c. unie. de sacer. unct. & ut dixit Syluef. in verb. Oleum. Ex his igitur apparet benedictiones, & consecrationes Episcopatus ordinis esse. Postremo hinc etiam probatur: nam ubi Episcopus consecratur, cum consecrator manus eius inungit sic inquit Consecrare, & sanctificare digneris Domine manus istas per istam unctioem, & per benedictionem nostrâ, ut quæcunque consecrauerint, consecrentur: & quæcunque benedixerint, benedicantur in nomine Domini, ita refertur in cit. ca. unie. uerf. Manus Episcopi iniunguntur: idque merito, ob id enim iniunguntur, ut ibid. dicitur: quo ostendatur Episcopum accipere potestatem benedicendi, & consecrandi. Non est igitur, quod hac de re dubitemus.

Dixi, Nec non uerbum Dei prædicandi, munus enim hoc in primis Episcoporum est, ut dixit Trid. Synod. sess. 24. c. 4. de reform. Idque iure merito, in locum enim Apostolorum successi sunt,

sunt, ut dicitur in c. uidentes 12. q. 1. & ibi Gloss. no. qui ad prædicandum Dei uerbum missi sunt, iuxta illud Euangelii, euntes in uniuersum mundum prædicare euangelium omni creaturæ.

- Dixi etiam dari iurisdictionem Ecclesiasticâ fori exterioris; nam & sic asseruit Gloss. communiter recept. in c. transmissam de elect. & facit tit. de off. ordin. & tit. ne prælat. uices suas, & de instit. de iud. de for. compet. & simil. † Ex his igitur duo habemus explicatam descriptionem potestatis de ordine Episcopatus; alterum, quod secundo loco explicandû nobis proposueramus, quænam eius primariæ functiones sint, & ut uidimus, hæc sunt, scilicet confirmationem, & ordines conferre. Secundo Consecrationes tum ad diuina faciendâ, tum ad sacramenta administranda pertinentes. Tertio uerbum Dei prædicari. Quarto iurisdictionem ecclesiasticam fori exterioris exercere. Restat igitur, ut quando in ipsis simonia committatur, explicemus: id quod in sequenti præstabitur.

S V M M A.

- 1 Consecrationum, & benedictionum gratia si Episcopus pretij nomine quid exigit, simoniam committit.
- 2 Consecrationis Episcoporum gratia si quid pretij nomine Episcopus recipiat, simoniam committit.
- 3 Benedicendi Abbates gratia, uel moniales si quid exigitur, simonia committitur.
- 4 Consecrationis Ecclesiæ gratia si quid recipiatur, quâdo simonia committatur.
- 5 Consecrationis altaris gratia si quid exigitur, simonia committitur.
- 6 Calicis consecrandi gratia si quid exigitur, simonia committitur.
- 7 uestimenta benedicendi gratia si quid exigitur, simonia committitur.

S. I.

S Quoniam Episcopatus ordinis functiones has diximus, scilicet confirmationem, & ordinem conferre. Secundo consecrationes, & benedictiones quædam facere. Tertio uerbum Dei prædicari. Quarto iurisdictionem ecclesiasticam fori exterioris exercere, & quando in ipsis simonia committatur explicandum nobis proposuimus, ob id rem ipsam iam aggrediamur. Verum quod quando in collatione confirmationis, & ordinis simonia committitur, iam declarauimus supra, cap. 33. & c. 37. & in prædicatione uerbi Dei, ca. 39. §. 2. num. 19. quando autem in iurisdictione infra separatim, quippe, quæ longiori egeat tractatione, contemplantur, ob eam rem quando in consecrationibus, & benedictionibus simonia committatur, hic agamus.

- † Pro consecrationibus igitur, & benedictionibus personarum, & rerum, quæ pertinent tam ad sacramenta conficiendâ, quam ad alia diuina officia obeunda si quid pretij nomine exigitur, simonia committitur, nam Episcopus has consecrationes, & benedictiones faciendâ ecclesiasti-

cum ministerium exercet: (hoc enim dubitationem non habet.) at clericus simoniam committit, si quid pretij nomine pro Ecclesiastico ministerio exercendo, exigit, ut habetur in cap. ad nostram de simon. ergo & Episcopus hic. Præterea has functiones potestate ordinis Episcopatus sicut ab Episcopis, ut supra probauimus, at Episcopi simoniam committunt, si pro exercendis sui ordinis functionibus pecuniam exigant, arg. ca. 1. de simon. cum simil. ergo & hic simonia committitur his consecrationibus, & benedictionibus pecunia celebratis. † Postremo speciatim habetur simoniam committi, si quid pro benedictionibus Episcoporum exigitur in cap. sicut 3. de simon. Non repugnat c. ut præteritæ de elect. nam loquitur ibi de impensis, quæ sicut causa electionis, nõ de his, quæ sunt pro consecratione, ita Zabar. in c. sicut pro certo de simo. † Item pro benedictione Abbatum in eod. cap. sicut, & ibi not. Abb. & Mar. Socin. Sen. & Gloss. in Clem. fin. in verb. Benedici in fine de stat. monach. & Archiep. Floré. in 2. par. Sum. tit. 1. q. 5. §. 16. prope finem uerf. Item nec pro sacramentalibus. Pro benedictione itidem monialium simoniam committi, sentit quoque Gloss. in cit. Clem. fin. in verb. Benedici. † Pro consecratione Ecclesiæ. si quid etiã exigitur, simoniam committi, habetur in c. cum sit Romana de simon. & apertius in c. 1. p. q. 2. & ibi Gloss. & in c. fi. 1. q. 3. Excipitur tamen, ubi quid pro procuratore exigitur, ut dicitur in eod. cap. cum sit Romana: Consultationi tuæ taliter respõdemus, dicitur enim ibi, quod nihil pro Ecclesiæ consecratione potes, uel debes præter procuratorem exigere. Ecce hic procuratorem licite exigi, idque iure merito, nam non pro consecratione datur, sed quo Ecclesiâ ipsum superiore agnoscat, & ut Episcopus facilius pronocetur ad munus illud obeundum, ut ait Abb. ibi, Etenim & pro uisitandis Ecclesiis licite procuratio exigitur, ut habemus in c. exigit, & in c. seq. de cens. libro 6. licite igitur, & sine simoniæ uitio ipsa procuratio exigitur, atque sic quoque dixit Gloss. in cit. c. 1. p. q. 2. Excipitur quoque, ubi ultro quid offertur, id enim sine simoniæ uitio recipi potest, ut dicitur in eod. c. 1. Tertio excipitur dos ipsius Ecclesiæ: nam & ante consecrationem peti potest, & debet, ut habetur in c. nemo ecclesiâ de consec. d. 1. & in eod. c. 1. p. q. 2. & facit ca. cum sicut de consec. eccl. uel alt. nam non pro consecratione Dos tribuitur, sed ad sustentandos ministros, qui ei inferniunt, & ad onera eiusdem sustinenda assignatur. Hinc nec Dos, quæ pro matrimonio contrahendo tribuitur, simoniam inducit, quandoquidem non pro matrimonii sacramento, sed pro eius oneribus sustinendis tribuitur, 5 alias autem simonia committitur. † Pro consecratione altaris etiam, si quid pretij nomine exigitur, simoniam committi habetur in cit. c. fi. 1. q. 3. † Idem si pecunia exigitur pro consecratione calicis, & benedicendis uestimentis, dixit Abb. in c. ad nostram, ubi & Goffred. idem sentientes refert, ac sequitur, & Mar. Soci. Sen. & Guliel.

Redoan.

Redoan. ubi alios quosdam idem sentientes refert de simon. par. 3. c. 17. num. 19. vers. Sed nunc quid sit simonia. Idem ergo & de aliis concludendum est, cum eadem ratio in omnibus sit, & ob id eadem dispositio esse debeat. Non ergo Ecclesia Antistites uenales suas functiones reddant, quo hoc graue simoniae scelus euadât; sed de his hæcenus, modo an prædicta consecrata si uendatur, simonia committatur contemplerid quod in sequenti præstabitur.

S V M M A.

- 1 Consecrata, ac benedicta ab Episcopis si uendantur, respectu habito ad consecrationem, benedictionemue, simonia committitur.
- 2 Consecrata, benedictaue ab Episcopis simonia non committitur, si uendantur respectu habito ad materiã, & non ad consecrationem.
- 3 Consecratio, benedictioque per simoniam facta an ualeant.

§. II.

Questio proposita nobis hæc est, an simonia committatur, si ab Episcopo consecrata, benedictaue uendatur. In qua questione breuiter sic distinguendum est. Aut uenduntur respectu habito ad consecrationem, benedictionemue, & in hoc casu sine simoniae uitio uendi nequeunt, nam spirituale uenditur, quod sine simoniae uitio non potest, ut habetur in tot. tit. de simon. atque sic de consecrationibus altarum, uel ecclesiarum habetur in c. fi. 1. q. 3. & de calice, & uestibus sacris, & huiusmodi ornamentis dixit Archiepiscopus Floren. in 2. par. Sum. tit. 1. ca. 5. §. 23. & Nauar. in Man. cap. 23. num. 99. in fine, ubi & generatim ait spiritualia, quæ plus temporalis habet, quam spiritualis respectu habito ad consecrationem uendi non posse, & Guliel. Redoan. de simonia 1. par. cap. 30. num. 10. uers. Sed res est intelligenda sano modo, & num. 13. & 14. eod. ca. & p. 3. cap. 17. num. 15. idem de sepulcris, & capellis dixit Ioan. Caraf. de simonia mentali, & accipiendum sic est in numer. 140. & de uasis, & uestibus Dom. Sot. de iust. & iur. lib. 9. q. 7. art. 1. in respõ. ad 2. argumentum. Quæ conclusio locum habet, ut nec à Romano Pontifice ratione hac alienatio horum sine simoniae uitio fieri possit, ut asseruit Nauar. eod. cap. num. 108. uers. Tertio cum seq. idque merito, esto enim ab Ecclesia consecrationes institutæ sint, ac fiant, quod tamè a spiritali potestate pendet, & spirituales sunt, à nemine uendi possunt. Simoniam igitur committit, qui calicem consecratum, uestes benedictas ad diuina faciendâ pertinentes. ob id. pluris uendit, quod ea consecrata, benedictaue sunt.

2 Aut uenduntur respectu habito ad ipsam materiam, ut pote, respectu habito ad aurum, argentum, pannum, & huiusmodi; in hoc casu simonia non committitur, quandoquidem non spiritali uenditur, in quo simonia committitur, sed temporale, in quo simonia locum non habet, ita

Guliel. Redoan. eod. cap. num. 10. uers. Sed res est intelligenda, & in seq. num. Imo, si in casibus à iure permisis uendantur, nec sacrilegium committitur, arg. c. hoc ius porrectum. 10. q. 2. & cap. aurum. 12. q. 2. quamuis, si laicis uendantur, conflat uendi debeat, & in massam redacta, ut dixit Archiepiscopus Flor. ibid. & Nauar. eod. uers. Tertio cum seq. & ut dicitur in cit. iuribus, & Guliel. Redoan. eod. c. 30. num. 12. & 13. In hac igitur quaestione sic concludendum censeo; id quod & supra alibi conclusimus.

3 Verum an consecratio, benedictioque per simoniam facta ualent? Ego sentio ipsa ualere; tum quod per simoniam facultatem consecrâdi Episcopus non amittit: (pendet enim ab ordine episcopatus, qui deleri non potest, arg. c. 1. de ordin. ab Episc. qui renun. episc.) tum quod res ipsæ ob simoniam inhabiles non fiunt ad consecrationem recipiendam, etenim & ubi ab eo fiunt, qui alio crimine implicatus est, ualēt: sed iam, an facultas consecrandi, uendi possit, contemplerid, id quod infra præstabitur.

S V M M A.

- 1 Consecrandi licentia sine simonia uitio uendi non potest.
- 2 Vicarius conuocari potest ad spiritualia administranda sine simoniae uitio.

§. III.

Postrema quaestio est, an licentia consecrâdi pretio dato tribui possit sine simoniae uitio. In qua questione breuiter cõcludimus simoniam committi, si pro licentia consecrandi, benedicendiue pecunia tribuatur. Id quod probatur primo, per c. ad nostram de simo. nam pro uicariis assignandis prohibetur, ut nihil recipiatur, quandoquidem simonia committitur, at, qui licentiam consecrandi tribuit, qui uicem suam gerat, & sic uicarium constituit: ergo sine simoniae uitio recipi nihil potest. Præterea, qui ecclesiasticam administrationem per pecuniam obtinet, iurisdictionemue episcopalem, simoniam committit, ut habetur in ca. consulere de simon. & in c. 1. & 2. ne prælat. uic. suas ergo & qui hanc licentiam pretio emit; est enim hæc ecclesiastica administratio, & si pro functionibus iurisdictionis nihil dari potest, multo minus pro functionibus ordinis tribui debet. Si ergo episcopus, ut in dice celi alterius ecclesias consecrare, Abbates benedicere, & alia huiusmodi facere possit, pecuniam præstat, simoniam sine dubitatione committet.

2 Secus è contrario, si ad huiusmodi functiones exercendas Episcopus Vicarium acciperet, & mercedem ei præberet, non enim hac ratione simonia committitur, quandoquidem non pro functionibus illis præstatur, sed pro sustentatione; item ob id, quod suis ommissis moram ibi trahit, atque sic habetur in cit. cap. 1. ne prælat. uic. suas, & ibi Inno. communiter recept. Hinc capellani licite, & sine simoniae uitio ad animarum curam

ram gerendam conducuntur, & vicarij Episcoporum ad iurisdictionem exercendam mercede ipsi proposita. Non igitur simonia in hoc casu committitur: quod & alibi diximus. Atqui de ordinibus iam satis; quæ enim de Episcopatus ordine reliqua sunt, absoluemus, ubi de iurisdictione Ecclesiastica tractabimus, iam ad matrimoniũ potestremum sacramentum nouæ legis transeamus.

De Matrimonio Sacramento Nouæ legis materia propria circa quam simonia, & quando circa ipsum simonia committitur. Cap. XLVI.

S V M M A.

- 1 Matrimonium est sacramentum circa quod simonia committi potest.
- 2 Matrimonium quid sit, quatenus sacramentum nouæ legis est.
- 3 Matrimonium simoniachum quando sit, id est quado contingat circa ipsum simoniam committi.

DOSTREMO matrimonium, quatenus sacramentum est, materia simoniae propria circa quam est, id est id, circa quod simonia committi potest; nam sacramentum nouæ legis est, ut asseruit Trid. Synod. sess. 24. de sacramento matrimonii canon 1. & circa sacramenta simoniam committi posse generatim supra probauimus, ergo & circa matrimonium. Non est igitur, quod hac de re dubitemus. Verum, ut quando circa ipsum simonia committatur, ne ignoremus, (præmissis prius quid sacramentum hoc sit,) quaestiones has contemplantur. Primum, an ipsi contrahentes simoniam committant, qui pretio ducti matrimonio iunguntur. Secundo, quid de eo uiro, qui cum sit, aut senex, aut obscuris parētibus natus, aut deformis aut bigamus, ut uel iuuenem, uel illuſtribus ortâ parentibus, uel perpulchram, uel uirginē habeat, ei quid promittit, an in hoc casu simoniam committat. Tertio, quid de illis, qui pretio ducti auctores sunt, uel proxenetæ, ut matrimonium fiat. Quarto, quid de sacerdote benedicente sponſos ob pecuniam. Quinto, quid de sacerdote, qui pecunia ductus mulierem post partum in Ecclesiã introducit. His enim quaestionibus explicatis, abſoluta hæc matrimonii materia erit; iam igitur primam quaestionem aggrediamur: id quod in sequenti præstabitur. Præmissis, ut dixi prius quod sit matrimonium. Matrimonium igitur est sacramentum nouæ legis per quod coniugum mutua corporum potestas quoad concubitum ad filios christianæ fidei cultores procreandos, perpetuo transfertur, ut posui in Summa de sacra. Tab. 8. ca. 18. in fine, quatenus enim sacramentum est

sic describi posse uidetur, iam igitur rem aggrediamur.

S V M M A.

- 1 Matrimonium contrahentes an simoniã committant si pretio ducti id faciant.
- 2 Dotis datione matrimonium simoniachum non rediditur.
- 3 Institutio aliquo hærede, si duxerit aliquam uxorem, an institutio ualeat, & simoniaca sit.

§. I.

Prima quaestio proposita hæc est, an qui pretio ducti matrimonium contrahunt, simoniam committant. In qua quaestione duæ DD. sententiæ sunt, quarum prima est Gloſ. in c. cum in Ecclesia, de simo. ubi sentit simoniã non committi, nam ait pro matrimonio licere aliqd dare, uel accipere, & peccatum nõ esse. Idem ait Glo. in c. quicquid, 1. q. 1. Probatur autem sententia hæc per Glo. hac ratione, quoniam per matrimonium gratia non confertur arg. ca. connubia, 32. q. 2. nam ibi dicitur connubia legitima carere quidem peccato, nõ tamen tempore illo, quo coniugalis actus geruntur, præsentiam sancti spiritus dari, etiam si propheta uideatur esse, qui officio generationis obsequitur. Si ergo præsentia spiritus Sancti non datur, sentit Gloſ. matrimonium gratiam non conferre. Hęc ratio falsissima omnino est, & hæretica, nec per ipsam proposita opinio probatur, nam, quod hæretica sit, & ob id falsissima hinc conuincitur, quoniam Trid. Synod. anathemate proposito contra sentientes contrarium asserit matrimonium gratiam cõferre, sess. 7. de sacram. canon. 6. cum duob. seq. & sess. 24. canon 1. de sacram. Matrimonii. Reprobãda igitur omnino opinio hæc est, ut hæretica. Nec obstat cit. c. connubia, nõ, esto in actibus illis coniugalib. spiritus sanctus nõ ad sit, non tamen sequitur, quin sacramentum matrimonii gratiam cõferat, quandoquidè sacramenti huius gratia confertur, dum matrimonium contrahitur, non autem, ubi coniugales actus geruntur, ut habetur in c. cum initiatur 27. q. 2. Cum initiatur coniugium, dicitur enim ibi, coniugii nomen nanciscitur, nõ defloratio uirginalis nõ facit matrimonium, sed pactio coniugalis. Denique, cum mulier coniungitur uiro, cõiugium est, non, cum uiri admistione cognoscitur. Ecce hic manifesto apparet matrimonium non contrahi coniugali copula, sed pactio, & cõsensu de presenti: quod cũ ita sit, esto in ipso coniugali actu spiritus Sanctus non ad sit, gratia tamen confertur, dum matrimonium contrahitur, etenim & ordini initiatus ordinis gratiam non recipit, dum ordinis functiones exercet, sed ubi ordinē suscipit. Præterea, esto gratia spiritus Sancti non ad sit, sed operationem illã, matrimonium tamen gratia adesse potest, si coniuges mortiferi peccati culpa careant. Quod autem nec nõ ne hac sententia Gloſ. probetur, hinc èt id facile conuincitur, quod argumentum hoc non ualet, dicẽdo per

do per hanc actionem non confertur gratia, ergo in ipsa simonia non committitur, nam in electione alicuius ad aliquod officium ecclesiasticum, non confertur gratia, & tamen, si pretio electio fiat, simonia committitur, ut in c. de hoc, & in c. Mattheus de simon. Nulla igitur ratio hæc est, at que sic dixit Anan. in c. cum in ecclesia, uerf. Nec etiam ualeat argumentum de simon. & Joā. And. & Zabar. ¶ Secundo pro hac sententia uidetur facere, quoniam nullum matrimonium sine dotis datione fit, ut consuetudo declarat, & tamen Ecclesia id non improbat, sed contra potius probat, quod non faceret, si simonia interueniret: ergo in matrimonio pecunia interueniente simoniam non committi uidetur. Hæc ratio nihil etiam facit: nam dos non pro ipso sacramento contrahendo datur, sed ob aliud, scilicet ob onera matrimonii sustinenda, arg. ca. per uestras de donat. inter uir. & uxor. & c. salubriter de usuris, & l. pro oneribus, C. de iur. dot. & not. Abb. in eod. c. cum in Ecclesia, num. 2. de simon. quoniam obrem donatio etiam propter nuptias ualeat, ut Abb. ibi. sentit, & Mar. Socin. Sen. num. 18. Ex quo igitur pro re spirituali dos non datur, mirandum non est, si permiffa sit, & simonia non committatur eius datione, ac promissione.

Quare, cum nullis rationibus sententia hæc probetur, contrariam DD. communiter sequuntur, ut scilicet simonia committatur, si contrahens pretio ducti matrimonium contrahant respectu habito ad ipsum matrimonium quatenus sacramentum est, & res spiritualis, nam sic inquit S. Thom. 2. 2. q. 100. arti. 2. in resp. ad primum, & Sot. de iustit. & iur. q. 6. arti. 1. ad 6. & Syluest. in verb. Simonia, q. 8. dubit. 2. & Ioan. Tabien. eod. num. 33. uerf. Trigesimo secundo, ibi, In quatum nero est Ecclesia sacramentum est illicitum, & Guliel. Redoan. 1. par. ca. 11. num. 9. uerf. Adducta uero est, nume. 6. & Thom. ab Argen. dist. 25. q. 1. arti. 4. in secunda q. in resp. ad primum lib. 4. Præterea id probatur ratione, nam, ut diximus in initio huius capituli, pro sacramentis nihil dari debet pretii nomine, alioquin simonia committitur; ergo nec pro matrimonio contrahendo, est enim & ipsum sacramentum, ut asseruimus supra. Postremo facit textus singularis in l. stipulatus 3. §. si tibi nupsero. ff. de uerb. oblig. nam ibi l. i. de cons. inquit stipulationem hanc, Si tibi nupsero decem dare spondes? non ualere, & reddunt DD. rationem, ut ait Ias. ibi etiam hæc, quoniam matrimonium uenale redderetur. Si ergo stipulatio huiusmodi non ualeat, ob id quod matrimonium uenale redditur, ergo simonia committitur, ex quo spirituale uenale redditur, quod est ipsum matrimonium, ex quo est sacramentum. Ab hac igitur sententia non discedemus, quæ communis, & uerissima est.

Excipitur tamen dos, eam enim accipere, & promittere licet, quoniam datur ad onera matrimonii sustinenda, ut supra probauimus, & ut dixit Archiep. Floren. in 2. par. Sum. tit. 1. cap. 5. §. 16. uerf. In matrimonio autem, & Thom. ab arg.

ibid. & DD. communiter. Idem sentimus de datione propter nuptias.

3 Verum quid, si quis instituat mulierem aliquam hæredem, si nupserit tali, an institutio hæc ualeat? & simoniaca non est? Videbatur dicendum institutionem non ualere. Primo, quoniam, si instituat monasterium hæres hæc adiecta conditione, Si filiam in monasterium accipiat, institutio non ualeat, ut tenet Bar. in l. Titio centum. §. 1. ff. de cond. & demonst. & communem opinionem hanc inquit Alex. ergo idem & hic, ualeat enim argumentum à matrimonio spirituali ad temporale. Secundo facit, quoniam, si quis promittat pecuniam si Meniam uxorem non duxerit, promissio non ualeat, ut dicitur in cit. l. Titio centum §. 1. & facit cap. gema de sponsal. cum similit. cit. à Gloss. in cap. de illis de condit. apposit. Postremo facit, quoniam, si quis tribuat quid alicui, quo sacramenta administret, simoniam committit, ergo & hic, idque merito, uidentur enim spiritualia uenalia fieri.

Atqui contrariam sententiam sequi debemus scilicet institutionem hanc ualere, & simoniacam non esse. Nam quod ualeat habetur in l. 1. C. de institut. & substitut. nam, si auus maternus, ut dicitur ibi, ea conditione neptem instituat, si cuiusdam nubat, hæredem esse non posse, ait ibi legislator, nisi conditioni paruerit; ergo, ubi paruerit, hæres erit: ergo ualeat ratio hæc facta institutio. Idem habetur in l. seq. eod. & in cit. l. Titio centum, §. 1. ff. de cond. & demonst. Secundo facit, quoniam sponsio hæc Accipiam te in uxorem, si tantum mihi donaueris, ualeat, ut habetur in cit. ca. de illis de cond. apposit. ergo matrimonium ualeat, si quis instituat, aliquidque detur alicui, ut ipsum cum aliqua contrahat. Postremo id probatur ratione; nam, qui tribuit aliquid alicui, ut matrimonium contrahat cum aliqua, inuitat eum ea conditione ad matrimonium, ut dicitur in cit. §. 1. in fine, ibi, Ad matrimonium certa lege inuitari: ergo ualeat, & quod in primis querimus, simonia non committitur: licet enim præmissis propositis ad baptismum etiam inuitare, ut alibi diximus, & ob hanc rationem in Ecclesiis etiam cathedraibus distributiones quadam sunt in eos, qui diuinis officiis singulis diebus interfunt, quo magis, magisque excitetur, & alacriores fiant ad diuina facienda. Institutio igitur ualebit, & simonia non committetur. Nec obstant rationes antea pro contraria sententia allegatæ; non prior de institutione monasterii, imo magis nostram confirmat, nam conditio illa reiicitur, & institutio ualeat, & opinio hæc magis communis est, & magis in usu, ut testatur Ias. in cit. l. 2. nume. 3. C. de institut. & substitut. Non etiam secunda de promissione facta, si non duxerit uxorem, nam, quod matrimonia omnino libera esse debent, ut habetur in cap. cum locum de sponsa. pena uero illa apposta libertatem matrimonii tollit, ut dicitur in cit. lege Titio centum. §. 1. ob eam rem promissio uitiatur, at hic non tollitur libertas matrimonii contrahendi, sed

di, sed potius inuitur, quis ad matrimonium contrahendum, ut dicitur in eod. §. 1. & facit l. si. C. si quis aliam, ubi obhiberit, & l. ult. ff. eod. Non ob hoc ratio, quoniam ibi datur pretii loco, quod hic non fit, sed solum ad eam inuitandam ad matrimonium. Non igitur simonia committitur, si quis instituat hæres hæc adiecta conditione, si hæres uel illam uxorem duxerit, non est hoc emere, uel de re spirituali matrimonium, sed ad ipsum contrahendum, premio inuitare; alioquin simoniam mentalem saltem committerent adolescentula, quæ fuscis adhibitis, conatur alicere adolescentes ad ipsas amandas, quo in uxores eas adducant, quod non minus absurdum, & ridiculum est. In hac igitur quæstione sic concludendum censeo; iam ad secundam quæstionem transeamus.

S. V. M. M. A.

1 *Dotem præbens senex inueni, obscuris parentibus natus, uel mulier honestis parentibus nata, de forma pulchra, bigamus uirgini, quo ipsi nubat, an simoniam committat.*

§. II.

1 *Secunda quæstio est, an simoniam committat is, qui aut senex, aut obscuris partibus natus, aut deformis, aut bigamus, aliqd, uel dotem præbet, quo ei nubat, uel adolescentula illi scribitur parentibus orta, uel perpulchra, uel uirgo. Et uidebatur dicendum simoniam ab hoc committi, quædoquidem matrimonium, quod sacramentum est, uenale fieri uideretur.*

Atqui contrariam sententiam amplexari debemus, scilicet ratione hæc simoniam non committit. Id quod probatur primo hinc, quoniam DD. communiter inquit, ubi quis uillis conditionis est, si promittat quidpiam, quo nobilis ipsi nubat, promissionem huius ualere, & fieri posse, & consuetudine seruari: sic enim inquit Bar. in l. si ita stipulatus. §. 3. si tibi nupsero in fine, ff. de uerb. oblig. & Ias. qui communem hanc sententiam sentit eod. idem Bar. & ibi quoque Ias. ubi promissio hæc an ualeret, disputauit in l. si diuortio facto, ff. eod. & Gloss. in l. si uoluntate, & ibi quoque Bar. C. de dot. promiss. & idem Abb. in multis locis, & in c. cū in Ecclesia, nu. 3. de simo. & Mar. Soci. Sen. & Anan. & Guliel. Redoan. de simo. 1. par. c. 1. nu. 6. uerf. Verum tamen, si puella, uel mulier sit nobilis. Si ergo promissio hæc ualeat, & fieri potest, simonia, si fiat, non committitur; alioquin fieri non posset, cum id, quod licite non fit, nec fieri posse dicitur, arg. l. conditiones contra. ff. de condit. insti. & l. filius, qui. ff. eod. & sentit Gloss. in §. impossibilis in Insti. de hered. insti. Postremo facit, quoniam simonia committitur, ubi spirituale emitur, uenditurue, fuscus si aliud: (nam simonia est studiosa uoluntas emendi, uel uendendi spirituale, uel spirituali annexum, ut in initio huius operis posuimus) at, hic quod præstat, non ob id præstat, ut aut honestam mulierem, aut

perpulchram aut adolescentulam, aut uirginem habeat, ob has enim qualitates in primis præstatio fit: ergo simonia non committitur, nam hæc non sunt spiritualia eius generis, circa quod simonia committitur, ut ex dictis antea de spirituali constat. Accedit, quoniam, ubi quis spirituale quod faciendū damnum patitur, potest pacisci cum eo, qui uult spirituale illud fieri, ut damnum, & interesse sibi sarciat, ut sentit Inn. in ca. pen. quem DD. communiter sequuntur ne prælat. uic. suas, ergo licere, & sine simonia uitio mulier pro compensatione damnorum, quæ patitur, accipere quod potest. Non enim minima damna patitur mulier hæc in casu nostro, nam, si illi tribus parentibus nata obscuris nato nubat, uillis quodammodo reddatur, si perpulchra de formi iacturam etiam facit, & molestias multas est passura, (Addo pulchritudinem esse alteram quodammodo dorem,) si uero adolescentula non mediocre damnum patitur, tum quod senes morosi sunt, tum quod mulier nubat, ut mater fiat, unde matrimonium dictum est arg. c. 1. & c. si. de frigid. & malef. iunct. c. si. de cō uerf. in fid. Si bigamo, & contingat ipsum mori, ex quo uirginitatem amisit, non facile, qui ei secundo nubat, inuenit, quod experientia rerum magistra docet. Ex quo igitur ob hæc damna sarcie da quid præstat, quæ spiritualia non sunt, meriti simonia non committitur. Ex quibus patet cessare rationem repugnantem in initio factam, & matrimonium uenale non fieri, sed quod datur, pro prædicto interesse dari, licite igitur senex doctem inueni dabit, ut ei nubat, licite in omnibus propositis casibus, & aliis huiusmodi, ut pote, ut pax aliqua concilietur, atque sic etiam consuetudine obseruatur. Quare nec simoniam committet uir, qui ut inuitet, & moneat parentem alicuius mulieris ad eam ipsi nuptui tradendam aliquid elargiri, cum alias nollet, uel quod in eo infenium animo esset, uel quod meliorem conditionem pro filia haberet. Quæ autem diximus de uiro respectu habito ad mulierem, eadē sentimus, & de muliere respectu habito ad uirum, & multo magis, sed de quæstione hac itidem satis, ad tertiam transeamus.

S. V. M. M. A.

1 *Matrimonium, ut inter aliquos contrahatur, si pretium quis velit, ut id elaboret, an simonia committatur.*
2 *Promissio facta alicui, si curauerit, ut aliqua sibi nubat, simoniaca non est.*

§. III.

1 *Tertia quæstio est, an incernuntii, & proxenetæ, pretium accipiendo, ut sponsalia inter aliquos fiant, matrimoniumque contrahatur, si monia committant. In qua quæstione breuiter concludo simoniam hos non committere, tum quod matrimonium, & quatenus est contractus quidam, & quatenus est sacrum, consideratur; tum uero pecuniam accipiunt, quatenus curant ut contractus fiat, & promissio, quæ spiritualia non sunt, nam quatenus sacramentum*

tum est, tunc fit, ubi presente parcho contrahitur. Tum quod non pro matrimonio ipso datur, sed ob id, quod suis negotiis omisiss, opera huic negotio dant, quo casu & in spiritualibus licet pretium accipere, vt tradidit Inno. communiter recept. in c. 2. ne prelat. vic. suas. No igitur simoniam hi committunt.

2 Quare nec simoniam committet, qui alicui promittit centum exempli gratia, si curauerit, ut aliqua ipsi nubat. Multo minus simoniam committet, si quid ultro oblatum acceperit. Excipio tamen, ubi respectus haberetur, ad matrimoniu, quatenus est sacramentum, (quod nunquam tamen, uel raro contingit,) si enim quis diceret uolo tantam pecuniam, si uis, ut curem, ut hac tibi nubat, ob id, quod sacramentum magnu est, si moniam sine dubitatione committet; ob sacramentu enim accipere uelle uidetur: sed de quaestione hac satis: ad quartam transeamus.

S V M M A.

- 1 *Benedictio sponsi, & sponse, quibus tribuatur.*
- 2 *Benedictio sponsi, & sponse a proprio parcho tribui debet.*
- 3 *Benedicens alienos sponfos sine licentia parochi, in quam penam incidat.*
- 4 *Proprius parochus quinam sit quoad benedictionem coniugum.*
- 5 *Benedictio sponsi, & sponse quo tempore fiat.*
- 6 *Benedicendi sponfos causa, si pecuniam quis accipiat, simoniam committit, quae regula, quousque pateat, declaratur.*
- 7 *Benedicendi sponfos licentiam tribuens pecunia accepta an simoniam committat.*

S. III.

Quarta quaestio est, an pro benedictione tribuenda spōsis, simonia committatur, si pretii nomine aliquid exigatur; Quā quaestio nem, ut dilucidior habeamus, praemitto benedictionem hanc sponfis, qui matrimonio iuncti sunt, tantum tribui, ut habetur apud Trid. Synod. c. 1. de refor. matrimonii, sess. 24. uers. Præterea hortatur eadem S. Synod. Id quod locum hēt uel matrimonium consumauerint. Item non solum, ubi primum matrimonium quis contraxit, uerum etiam, secundum, tertium, & huiusmodi, ut tradidit Nauar. in Man. c. 2. 2. nu. 13. in fin. mō tamen in primo matrimonio benedictio non interuenit, tūc enim uel ambo benedicti in priori sint, uel unus, in secundo matrimonio benedictio non datur, & si contrarium fiat a sacerdote, grauius puniunt, ut habetur in c. 1. & in c. 3. de secund. nup. Nam nec benedictio ecclesiae, altaris, & uirginum iteratur; Quamobrem autem id fiat Nonnulli existimant ob id fieri, quoniam, ex quo per sacramētum una caro facti sunt, benedictio accepta ab uno alteri communicatur. Quæ quidem ratio mihi non placet in hōi sacramentalibus, sunt enim hęc actiones, ut ita dicam personales, quæ inhaerent ipsi personæ, & sūt una caro

quoad copulā ipsam, alioquin, si de spiritualibus accipiendum illud esset, uir, qui confirmatus nō est, si uxorem confirmatam duceret, ea ratione: id quod & a ueritate alienū est, & ærsurdum. Ob aliam rationem igitur id factum censeo, quoniam benedictio, quæ sit sponsi, & spōsæ, communis est, & ob id uni tribui non potest, quā

2 habuit, ob eam rem alteri non tribuitur. Item praemitto benedictionem hanc a proprio parcho tribui tantum posse, uel ab alio de eius licentia, ut habetur apud Trid. Synod. sess. ead. c. 1. ibi, Statuitque benedictionē, si alioquin, si sacerdos aliter sine licētia id conetur, uel regularis, uel secularis sit, & matrimonium nullum est, & ipso iure tantū est suspensio, quādiu absoluitur ab ordinario rator, ad quem benedictionem hanc tribue re pertinebat, ita Trid. Synod. ibid. sanciuit, quæ nec consuetudinem, nec priuilegium in hoc prodesse uoluit, imo sacerdotes religiosi regulares i excōicationem incidūt, ut dicitur in Cle. 1. iūct. Glo. solēnzare de priuileg. Caueant igitur sacerdotes, ne alterius parochiæ sponfis benedictionē hanc tribuant. Excipio tamen, quoad excommunicationem, ubi quis simplicitate ductus id faceret, existimans se id posse, ut pbauit in Tract. mēo de Censuris. Proprius aut parochus est uel parochus sponsi, si in eius parochia contrahat, uel spōsæ, si itidem in parochia ipsius fiat, ita congregatio Concilii Trid. sub Pio V. & Greg. XIII. declarauit, ut refert, ac testatur Nauar. in Man. c. 26. n. 144. & multa notatu digna de hoc posuit Diaz. i sua Prax. can. crim. c. 73. uiden. uel Episcopus ipso forum. Si ergo, ubi sponsa moratur, matrimoniu contrahitur, eius parochus benedictionem hanc tribuet, si ubi maritus, parochus mariti eos benedicit. Tertio, exceptis aduentu Domini, usque ad diem Epiphaniae, & feria quarta Cinerum, usque ad octauam Paschatis inclusiue, alias semper tribui posse, sic enim sanciuit Tridē. Synod. ead. sess. 24. de reform. Matrimonii c. 10.

6 His praemissis quoad quaestio nem propositā breuiter concludo simoniam committi, si per benedictionem tribuēda, pecunia exigatur, nā hoc habetur in c. cum in Ecclesie de simo. & in c. suā, & ibi Abb. Inno. & Fel. & Mar. Soc. Sen. not. & sic DD. cōiter concludunt. S. Tho. 2. 2. q. 100. arti. 2. in fi. & Archiep. Flor. in 2. p. Sum. tit. 1. c. 5. §. 16. uers. In matrimonio autem, & 10. Tab. in uerb. Simonia, nu. 33. uers. Trigēsimosecundo, & Guliel. Red. in Tract. de simo. 1. p. c. 1. r. nu. 4. uers. Vnde, qui pro benedictione, & Maiol. de irreg. libr. 5. c. 45. nu. 5. uers. Secus esset, & Domi. Sor. de iusti. & iur. lib. 9. q. 6. artic. 1. uers. Neque. n. sacerdos pro exorcismis. Id quod & rōne probatur, nam benedictio hanc fit benedictionibus, & scibus, quibus simoniā committi antea conclusimus, sunt. n. res spūales per aīarū salute institutæ, & ob id uenales reddi nequeūt. Postremo a potestate ordinis proficiunt, & functiones, ministeriaque; Ecclesiastica sunt, at per functionib. ordinū exercēdis, ministerijsque

sterijsque Ecclesiasticis obendi nihil pretii note sine simoniae uitio recipi potest, arg. c. 1. & c. ad nostram de simon. ergo idem & hic. Non est igitur, quod hac de re dubitemus. Excipitur tamen, ubi ultro quid offertur, laudabilie consuetudine quod tribuitur; id enim licite accipitur arg. c. tua nos, & c. ad apostolicam de simon. Quare non peccat parochi, qui sudario, pecuniam uel a sponsis oblatam recipiunt.

7 Verum quid, si sponsi uellent ab alio benedictionem accipere, parochus autem licentiam concedere nolle, nisi pecunia data, an simonia committatur, si pecunia detur? Plane simonia committitur, si pro ea licentia tribuenda pecunia exigatur; nam est hoc vendere vsu iurisdictionis spiritualis, quod non licet, ut habetur in c. 1. ne prelat. vic. suas, & in cit. c. ad nostram de simo. Excipitur tamen, si non pro licentia quid petatur, sed pro emolumentis, quæ dari consueuerunt; nam tunc pro re temporalis, & nō spirituali accipitur, & ob id simonia non committitur, ita inquit Guliel. quem refert, ac sequitur Archiep. Flor. eod. c. §. 16. uers. Dicit tamen Guliel. Quare, si diceret Parochus Dabo uobis licentiam, sed, quia tantum dari solet, ob id pro eo tantum uolo, simoniā non committet: quandoquidem non pro ea licentia, ut dixi, sed pro damno, quod sentit, illud petit. Hinc ob eandem rationem simoniam parochus non committit, si ab eo, qui uult in alia ecclesia extra parochiam sepeliri, aliquid sibi dari uelit ex iis, quæ dari consueuerunt arg. c. 1. & 2. cum similib. de sepult. Non itidem simoniam committit, si parochus licentiam concedens alteri sacerdoti benedicens domos suæ parochiæ in habdomada sancta, pro emolumentis aliquid uelit, & non pro ea licentia, idem & in aliis casibus. In hac igitur quaestione sic concludendum censeo; ad postremam transeamus.

S V M M A.

- 1 *Mulierem post partum in ecclesiam ut introducat, simoniam committit sacerdos, si pecuniam ob id exigat.*
- 2 *Accusare uolenti matrimonium esse illegitimum an si quid detur, ne id faciat, simonia committatur.*

S. V.

Postrema quaestio est, an pro muliere introducenda in ecclesiam post partum exigatur quæquam possit sine simoniae uitio, consuetudo enim hæc in ecclesia iueterata est, ut mulier post partum, cum primum Ecclesiam adit, e ualuis Ecclesie precibus quibusdam adhibitis, in Ecclesia introducatur, per suscepta prole Deo gratias actura, ut habetur in c. si mulier. d. 1. In qua quaestione breuiter etiam concludimus ob rationes in antecedenti quaestione allatas, scilicet quoniam functio hæc ordinis sacerdotii est, & ministerium ecclesiasticū, & preces res spūales, pretii nomine nihil exigi posse, alioquin simonia committitur, argu men. cap. ad nostram, de simon. & cap. 1. ne pre-

lat. vic. suas. Ac plane, si pro introducendo quæ in possessione beneficii, nihil recipi debet, ut habetur in ca. in tantum in fine, minus in hoc casu. Excipitur tamen, ubi quid uel ultro offertur, uel ex consuetudine datur, id enim recipi potest, argu. c. ad apostolicam, & c. tua nos de simon. quæ consuetudo in multis locis seruatur: sed de hac quaestione itidem satis.

2 Verum quid, si matrimonium quodpiam illegitimum esse quis accusare uelit, maritus uero ne id fiat, aliquid dat, an simoniam committit? Ego breuiter sic distinguendum censeo. Aut pro certo scitur matrimonium legitimum esse, & in hoc casu, si, ne in iudicio uexetur, quidpiam tribuat, simoniam non committi sentio, id enim licet, ut habetur in c. dilectus 1. de simo. & facit c. significante, quod matrimoniu accusare possunt. ubi casus hic ponitur, & ibi repellendum accusatorē esse dicitur. Aut ignoratur, an matrimonium legitimum sit nec ne, uel pro certo illegitimum esse scitur, & in hoc casu, si quid detur, simoniā committi concludo arg. c. nemo de simo. etenim spirituale iniuste redimit.

At quid, si quis impediatur de facto, ne matrimonium contrahat, aliudue sacramentum suscipiat, uel diuina faciat, an simonia committitur, si pecunia tribuatur? Si iniuria impediatur, sine simoniae uitio, licite pecuniam, dari censeo: secus autem, si iure impediatur. Et de his haftenus. Ex his, quæ hucusque diximus, constat sacramenta quæ a Christo domino instituta sunt, ipsisque annexa, quæ ab Ecclesia potestate ordinis sunt inuenta, spiritualia esse, & circa ipsa simoniam committi posse, & ob id materiam eius esse; iam ad iurisdictionem Ecclesiasticā ueniamus, & ut ipsa quoque materia simoniae circa quam sit, nec nō, quæ ipsius uirtute ab Ecclesia instituta sunt, contemplerur, id quod in sequenti præstabitur.

De iurisdictione Ecclesiastica, materia propria circa quam simonia, id est circa quam simonia committi potest. Cap. XLVII.

S V M M A.

- 1 *Iurisdictione Ecclesiastica quid sit.*
- 2 *Iurisdictione Ecclesiastica quoruplex sit.*
- 3 *Iurisdictione Ecclesiastica est materia circa quam simonia, id est circa quam simonia committi potest.*

Idimus supra sacramēta noua legis simoniae materiā esse, id est circa ipsa simoniam committi posse, & quādo in ipsis simonia committatur, tam respectu habito ad substantialia, & essentialia sacramētorum a Christo Domino instituta, quam respectu habito ad sacramentalia, & alia diuina officia ab Ecclesia potestate ordinis addita. Iam de iurisdictione Ecclesiastica itidē agamus, an scilicet & ipsa simoniae materia sit, ut id quoque polliciti sumus antea c. 29.

Verum, vt rem hanc dilucidiorē reddamus, p̄mittenda hæc sunt. Primum Iurisdic̄tio Ecclesiastica hæc quanam sit. Deinde quotplex.

1 Quoad primum igitur Iurisdic̄tio Ecclesiastica est Iurisdic̄tio à Christo Domino data ad gubernandos fideles secundum legem euāgelicā, vt æternam vitam consequantur.

Dixi Iurisdic̄tio, & posui ipsam vt genus, quoniam tam de Iurisdic̄tione laica, quam Ecclesiastica dicitur: quā obrem se iungitur ab iis, quæ Iurisdic̄tionis nō sunt, cuiusmodi est potestas ordinis, de qua supra egimus.

Dixi à Christo domino data, quo eius efficiēs causa ostendatur, quæ fuit Christus Dominus, vñ de se iungitur à Deo nondum homine factō, ut id asseruit pluribus Nauar. in c. nouit, not. 3. nu. 81. uers. Decimo septimo, & nu. 88. de iud.

Dixi denum, Ad gubernandos fideles secundum legem euāgelicam, ut æternam uitam consequantur, ut cognoscatur, eius finem esse supernaturalem in hoc seculo per gratiam, in alio per gloriam æternam, quo etiam differt a Iurisdic̄tione laica: quandoquidem eius finis est vita bona, & beata secundum uirtutes morales duce naturali ratione, ut dixit Nauar. eod. nu. 88. Ex quibus etiam patet, unde Iurisdic̄tio hæc præcepta, & leges ducat. Et de hoc primo satis.

2 Quoad secundum, et si Iurisdic̄tio hæc multiplex est: alia enim fori interioris est, potestas scilicet administrandi sacramenta, & præsertim penitentia sacramentum, quæ à Christo Domino tunc est tributa, & instituta, ubi insufflauit in Apostolis dicens, Accipite Spiritum sanctū, quorum remiseritis peccata, remittantur: & quorum retinueritis, retenta sunt, ut habetur apud S. Ioa. cap. 20. Alia est fori exterioris, potestas scilicet ius dicendi, corrigendi, & inferendi pœnas in cōtumaces, & hæc tradita est à Christo itidem Apostolis apud S. Matth. eum cap. 18. ibi, Quæcunque ligaueritis super terram, erunt ligata & in cœlis, & quæcunque solueritis super terram, erunt soluta & in cœlis; Alia instituendi ministros, distribuendi beneficia, & dignitates Ecclesiasticas, & hæc etiam ab eodem tributa est apud S. Ioan. ca. ult. illis uerbis, Pascite oves meas. Alia prædicandi uerbum Dei, quæ & tradita est ab eodem Christo illis uerbis apud S. S. Matth. & Marc. cap. ulti. Prædicare euāgelium omni creaturæ, ut hæc omnia communiter recepta esse testatur Nauar. in cap. nouit, not. 3. nume. 83. de iud. ubi rem hanc pulcherrime docuit. Et si Iurisdic̄tio hæc inquam multiplex est, communiter tamen duplex esse dicitur, alia fori conscientia, & interioris, alia fori exterioris. Fori interioris Iurisdic̄tio autem est Iurisdic̄tio Ecclesiastica, qua traditur potestas administrandi sacramenta, & præsertim sacramentum penitentia, ut dixit Nauar. eod. numer. 83. Fori uero exterioris Iurisdic̄tio est Ecclesiastica Iurisdic̄tio, qua traditur potestas administrandi iustitiam tam distributiuam, quam commutatiuam. His præmissis, et si Iurisdic̄tio materia circa

quam simonia fit, id est circa ipsam simoniam committi possit, contemplerur. Et omnia Iurisdic̄tione fori interioris, circa quam simoniam committi uidimus antea, ubi de sacramentis egimus, p̄ certo habendum est Iurisdic̄tionem fori exterioris simoniae materiam circa quam esse, & circa ipsam simoniam committi posse. Id quod probatur primo, quoniam, ut proxime uidimus, Iurisdic̄tio hæc est Iurisdic̄tio data ad gubernandos fideles secundum legem euāgelicam, ut æternam uitam consequantur, et in spiritualibus his simonia committitur, ut antea generatim uidimus, ergo etiam & in hoc. Præterea, qui pro consequendis dignitatibus, ac beneficiis, quæ Iurisdic̄tionem hanc habent, nec non pro exercendis functionibus eius, pecuniam tribuunt, accipiuntque, simoniam committunt, ut in sequenti pluribus id probabimus, ergo simonia circa Iurisdic̄tionem hæc committi potest, & ob id simonia materia est. Verum ut id dilucidius fiat, quæ potestate huius Iurisdic̄tionis, Ecclesia instituerit, uideamus, simulque, ut in institutis hisce simonia committatur, hæc enim ratione apertius Iurisdic̄tionem ecclesiasticam esse materiā simoniae cognoscemus, id quod in sequenti præstabimus.

De dignitatibus, & beneficijs Ecclesiasticis, & alijs ab Ecclesia potestate Iurisdic̄tionis ipsi à Christo Domino tradite institutis materia circa quam simonia, id est circa que simonia committi potest. Cap. XLV III.

S V M M A.

- 1 Iurisdic̄tionis Ecclesiasticæ à Christo domino ipsi traditæ potestate, Ecclesia leges tulit, ac fert.
- 2 Iurisdic̄tionem ecclesiasticam diuisit in titulos maiores, & minores.
- 3 Titulos eisdem emolumentum assignauit.
- 4 Beneficia simplicia, præbendas, & huiusmodi instituit.
- 5 Ius patronatus inuenit.
- 6 Modos, & formam, quibus hæc habeantur, præscripsit.
- 7 Magistratus, ac iudices fecit.
- 8 Pœnas quasdam præscripsit, ac statuit.
- 9 Officia quadam inuenit.
- 10 Religiones approbauit.

ROPOSIVMVS nobis explicandum, quænam Ecclesia potestate Iurisdic̄tionis ipsi à Christo Domino traditæ, instituerit, & hoc ob eam rationē, ut dilucidius constet, Iurisdic̄tionem ecclesiasticam simoniae materiam esse, & circa ipsam simoniam committi posse. Duo ergo hic explicabimus. Primum id, quod proxime dixi, quæ scilicet Ecclesia potestate ipsi diuinitus tradita constituerit.

stituerit. Postremò ut in ipsis simonia committatur.

1 Primum igitur Iurisdic̄tionis huius potestate ecclesia leges, & cōstitutiones plures tulit, & quotidie etiam fert, ut habetur in iuris Pontificii libris, & in concilijs multis generalibus habitis, esto enim Christus Dominus leges plures tulit, ut habetur in sacrosancto Euāgelio, ecclesia tamen, ut euāgelica lex facilius dignoscatur, ac curatiuque seruaretur pro temporum, locorum personarum, rerumque ratione, ac uarietate, multa addidit, multaque declarauit, ut colligitur ex proœmio decretal. in antiqu. uersic. sane ibi. Ad communem maxime, & in Proœmio decretal. li. 6. uersic. Et quia humana natura, & in Proœmio Clementin. idque iure merito, ex quo enim ecclesia nil aliud studeat, quam ut Christi fideles Deum excellendo salui fiant, lex ecclesiastica hoc in primis spectat: Ideoque lex prodicitur, ait enim Romanus Pont. in eod. Proœmio decreta. lib. 6. ut appetitus noxius sub iuris regulis limitetur, per quam genus humanum, ut honeste uiuat, alterum non lædat, ius suum unicuique tribuat, informatur. Hæc ibi Romanus Pont. ex quibus propositum iam dictum constat, & facit quoque pro hoc l. 1. & 2. l. legis uirtus ff. de leg. Potestate autem Iurisdic̄tionis Ecclesiasticæ ecclesiasticam leges ferre hinc patet, quod leges ferre meri Imperii est, ut tradidit Bartol. in l. imperium, num. 6. uersic. Quid sit merum imperium, & nu. 8. uersic. Quæro exempla, & sequuntur eum Iaso. ac DD. communiter, ff. de iurisd. omni. iud. ad merum imperium Iurisdic̄tioni generatim sumptæ, species quædam est, ut notatur in cit. l. imperiū, ergo leges ferre Iurisdic̄tionis est. Hoc igitur primum est, quod ecclesia potestate Iurisdic̄tionis sibi tradita facit.

2 Secundò et eisdem Iurisdic̄tionis potestate ecclesia Iurisdic̄tionem eccl. tam fori contenciosi, quam conscientia in titulos partim maiores, partim minores diuisit. In maiores, scilicet in Patriarchatus, Archiepiscopatus, & Episcopatus, ut habetur in c. 1. d. 2. Omnes, dicitur enim ibi, siue Patriarchæ cuiuslibet apicem, siue metropolitani primatus, aut Episcopatuū cathedras, uel ecclesiasticarum, siue cuiuscunque ordinis dignitatum instituit Romana Ecclesia. Ecce hic titulos hos maiores ab ecclesia institutos esse, qui in suis locis, & territorijs Iurisdic̄tionem dant, adeo ut extra suos terminos egredi non liceat iis, qui eas dignitates habent, ut habetur 9. q. 2. per totā. In Minores quoque titulos ecclesia Iurisdic̄tionem fori conscientia diuisit, scilicet reliqua eccl. beneficia animarum curam habentia instituendo, ut habetur in cap. 1. r. 3. q. 1. ecclesias singulas singulis præbyteris dedimus, dicitur enim ibi, parochias, & cæmeteria eis diuisimus, & unicuique ius proprium habere statuimus, ita uidelicet, ut nullus alterius parochie terminos, aut ius innadat, sit unusquisque terminis suis cōtensus, & taliter ecclesiam, & plebem sibi commissam custodiat, ut ante tribunal æterni iudicis ex omnibus sibi

commissis rationem reddat, & nō iudicium, sed gloriam pro suis actibus percipiat. Ecce hinc manifestello constare Iurisdic̄tionem fori conscientia in titulos diuisam esse, qui communiter beneficia dicuntur, adeo ut in alienam segetem manus mittere quis non possit, ut hic dicitur, & facit c. omnis de pœnit. & tor. tit. de paroch. & alien. paroch. & Clem. 1. de priuileg. & pertinent huc, q̄ diximus antea cap. 3. §. 4. ubi de hac eadem materia pluribus egimus.

3 Tertiò et Ecclesiæ eiusdem Iurisdic̄tionis autoritate eisdem titulis ius percipiendi emolumenta tribuit, ut habetur in c. uidentes 12. q. 1. uiden. omnino, & ob id & decimas, de quibus in tot. tit. decim. Item oblationes, ut habetur in capi. quia sacerdotes cum duob. seq. 10. q. 1. Item præbendarū fructus, & alia huiusmodi ut habetur in tit. de præben. & in c. 1. de sepul. uel mobilia, uel im mobilia sint. Idque iure merito, non enim spiritalia sine temporalibus esse diutius possunt, ut sensit Paschalis Papa in c. si quis obiecerit, 1. q. 3. & facit c. de multa de præben. & cap. fin. de rescript.

4 Quartò et beneficia etiam simplicia, capellas, & huiusmodi eadem autoritate instituit, quo magis, magisque in ecclesia proficeretur.

5 Quintò et ecclesia eadem autoritate ius patronatus instituit, ut dixit Rebuff. in Prax. benef. in titu. de præsentation. & instit. uersic. sed ne ipsi. Idem sensit Quint. Mandos. in Tracta. de signat. grat. in Tit. ius patronatus paulo post principiu, ibi Ratio est, quia laici, & facit capi. 3. & ibi not. Abb. eod. de iur. patr. ius autem hoc nil aliud est quam ius honorificum, onerosum, & utile alicui competens in ecclesia pro eo, quod de diocæsani consensu ecclesiam cōstruxit, fundauit, uel dotauit, ipse, uel is, à quo causam habuit, ut dixit Io. Andr. quem refert, ac sequitur Abb. in Rubri. de iur. patron. & facit cap. decernimus cum sequē. 16. quæ. 7. Idcirco autem ius hoc instituit, ut eo inducti etiam laici ecclesias construerent, & ad Dei laudem, animarumque salutem opibus auergerent, & tuerentur, ut sensit Rebuff. eod. in loco. Iurisdic̄tionis autem esse ius hoc constituere, hinc constat, quoniam per ipsum ius communi derogatur, eo enim iure cautum est, ne laici spiritalia pertractent, sicut nec ipsi annexa cuiusmodi ius hoc est, ut habetur in cap. 2. & sequent. de iud. at iuri derogare ad Iurisdic̄tionem habentē pertinet, arg. l. fin. C. de leg.

6 Sextò et ecclesia instituit, ut beneficia hæc uno ex quatuor modis quis acquireret, scilicet aut per electionem, ad quam aliquando peruenitur, per postulationem, & nominationem, aut per præsentationem, aut per collationem, aut per provisionem, ut probauimus supra cap. 3. §. 4. ubi quid hæc essent, declarauimus.

Septimò formam etiam ecclesia adhibuit, qua prædicta conferentur, ut scilicet pure, nullo pacto, conditione, modone intercedente conferantur, ut probauimus in eod. §. 4.

7 Octauò et ecclesia iudices, ac magistratus quosdam

dam eadem autoritate instituit, ut id etiam diximus in eod. §. 4. uerfi. Secundo loco in primis ecclesia. Id quod summa ratione factum est: nam hoc modo facilius ius redditur, & ut leges feruntur facilius efficitur, argum. l. 2. §. post originem iuris. ff. de orig. iur. & c. ubi periculum, §. præterea de elect. lib. 6. parum enim est ius in ciuitate esse, nisi sint, qui iura reddere possint, ut dicitur in cit. iur. Iurisdictionem autem hoc esse habetur in Imperium in fine, ff. de iurisd. omn. iud.

8 Nonōt ecclesia eadem autoritate penas plures instituit, cuiusmodi sunt censura ecclesiastica, excommunicatio, suspensio, & interdictum, de quibus in titu. de senten. excomm. in antiq. & 6. Item & alia, quas refert Gloss. magistra in ca. ad reprimendum de off. ordin. & Innocen. in capit. qualiter, & quando 2. de accus. & Hosti. in Sum. de poen. §. quot sint species, hæc nanque ad iurisdictionem tuendam pertinent, quæ sine illis nulla esset, ut dixit Iureconf. in l. fin. ff. de off. eius, & in l. i. ff. de iustit. & iur. idque iure merito, ex quo enim ecclesiæ iurisdictioni permisa est, & ea, quæ ad ipsam tuendam pertinent, permisa esse dicendum est, arg. l. 2. ff. de iurisd. omn. iud. & ibi Iaso. ac DD. not.

9 Decimō officia etiam quedam ecclesia instituit, cuiusmodi est officium sacristæ, de quo habetur in titu. de off. sacrist. Item officium Syndici, de quo agitur in capit. unic. de Synd. Tertiō officium Oeconomi, de quo habetur apud Trid. Synod. sess. 24. cap. 16. de reform. non enim hæc officia diuino iure instituta sunt, ut per se patet.

10 Postremōt religiones ordinum eadem autoritate Ecclesia comprobauit, ut probauimus supra cap. 5. §. 4. Hæc igitur, & alia huiusmodi ecclesia autoritate iurisdictionis sibi traditæ instituit, iā, ut in ipsis simonia committatur, & ob id simoniæ materia sint, uideamus.

S V M M A.

- 1 Beneficia ecclesiastica tam maiora, quam minora, si pretio interueniente conferantur, simonia committitur.
- 2 Episcopus beneficium conferens fructuum partem ex conuentione retinere sibi non potest, nec itidem pensionem.
- 3 Romanus Pont. in collatione beneficiorum portionē fructuum, quæ annata dicitur, retinere sibi potest.
- 4 Pensiones reseruare sibi Romanus Pontif. potest in beneficiorum collationibus.
- 5 Bullæ, & literarum beneficij causa si quid detur auctoritate Rom. Pont. simonia non committitur.

§. I.

¶ Vidimus, quæ ab ecclesia potestate iurisdictionis sibi traditæ instituta sunt, iam ut in ipsis simonia committatur, & ob id simoniæ materia sint, uideamus, & primo de beneficiis tam maioribus, quam minoribus.

1 Primum igitur, & maiora beneficia, ut Episcopatus, uel minora, ut beneficia curam anima-

rum habentia, non habentiaue, pretio interueniente, conferantur, acquirantur, simonia committitur, ut de maioribus beneficiis habetur in cap. de hoc de simon. & in extranag. cum detestabile eod. & de minoribus in capi. non satis, & in capi. in sinuatum, & in capi. ex diligenti, & in capi. ex insinuatione, & in capi. audiuius, & in ca. Iacobus de simon. & in citat. extranag. cum detestabile, & DD. communiter in citat. iuribus. Probatur autem conclusio hæc, & rationibus, quoniam, qui proposita beneficia consequitur, iurisdictionem Ecclesiasticam aut fori conscientie tatum, aut fori conscientie, & exterioris consequitur, argum. cap. omnis de poenit. & tot. tit. de off. ordin. uel saltem ius aliquod spirituale, ut diuina faciendi, datur enim beneficium propter officium, ut dicitur in capi. fin. de rescript. lib. 6. at spiritua lia hæc sine simoniæ uitio vendi nequeunt, ut antea probauimus, ergo nec beneficia hæc pretio interueniente conferri possunt, prohibito enim consequente, & antecedens prohibitum esse existimabitur, argum. l. oratio, ff. de spons. Præterea beneficia ecclesiastica pure, & sine ulla diminutione conferri debent, ut habetur in c. quam pio, l. q. 2. & in capi. cum pridem, & in ca. fin. de pact. ubi Gloss. alioquin simonia committitur, ut in citat. iurib. not. ergo hæc quoque ratione pretium si interueniat, simonia committitur, Non ergo collatione beneficij Episcopus, Romanoq; Pont. inferior, fructuum partem unius anni, plurimumque, retinere sibi, alteriue, sine simoniæ ex pacto uitio potest, ut dicitur in capi. unic. uerfi. Unde credimus distinguendum ut eccl. benefi. sine dimin. confer. & ibi not. Abba. num. 14. uerfi. Not. tertio decimo regulam, & Rebuff. in Prax. benefi. in titu. Requisita ad collationem bonam, nume. 7. uerfi. Item nec potest Episcopus, ubi etiam limitationem quandam ponit. Non etiam pensionem sibi, alteriue reseruare, ut dixit Quint. Mandos. in Tracta. de signat. grat. in Tiru. de pensionibus uerfi. Hodie, & idem Rebuff. eod. tit. num. 6. & facit capit. extirpanda in fine de præbend.

2 Contra sententiam hanc tamen tria faciunt. 1. Primum, quod in Romana Curia dum beneficia conferuntur, à Romano Pont. annata reseruantur, quæ est portio fructuum beneficij. 2. Itē pensiones. 3. Postremōt pro bullis, & literis beneficij expediendis præscripta pecuniæ quantitas est, quæ præstetur. Quæ omnia non permitteret ecclesia, si simoniaca essent, ut in initio diximus.

Atqui à proposita conclusione discedendum non est ob iura, & rationes antea allegatas. Nec repugnant tria proposita. Non primum illud de annatis, quoniam annata illa, quæ retinetur, non exigitur pro titulo beneficij, & iure illo spirituali, quod confertur, sed retinetur ad sustentandā curiam, & magistratus eiusdem curiæ, ut dixit Syl. in uerb. Simonia, q. 13. uerfi. Adde etiam, & Angel. eod. 3. in fine, & Guliel. Redoan. in Tracta. de simonia, p. 1. cap. 2. l. num. 10. in fine cum sequen. & Thom. campegius in Tracta. de annatis num. 6.

S V M M A.

- 1 Electio quid sit, &
- 2 Postulatio, &
- 3 Nominatio, &
- 4 Præsentatio.
- 5 Electio, si pecunia interueniente fiat, simoniaca est.
- 6 Electoribus dans quidpiam, ne repugnet electioni, simoniam committit.
- 7 Postulatio, nominatio, & præsentatio pretio facta simoniaca sunt.
- 8 Electoribus dans aliquid, ut eligant eum in Pontificem Romanum, simoniam committit.
- 9 Electio facta de Romano Pont. per simoniam, an valeat.
- 10 Eligatur, ut idoneus, pecuniam tribuens, an simoniam committat.

§. II.

¶ Quoniam explicandum nobis proposuimus, quæstiones quatuor, & prius hæc, an scilicet simonia committatur, si pretium interueniat in electione, postulatione, nominatione, & præsentatione ad dignitates, & beneficia ecclesiastica, ob eam rem, antequam rem ipsam aggrediamur, quid unum quodque horum sit, breuiter explicandum est. 1. Electio igitur est ad prælaturas, uel beneficia uacantia ab his, ad quos pertinet, rite facta optio, ita Rebuff. in Prax. benefi. in titu. de elect. idem Hostien. in Sum. eod. per electionem enim prospicitur ecclesiis cathedralibus, collegiisue habentibus, & conuentualibus, ut ita dicam, ut habetur in capi. 1. & tot. titu. de elect. & Rebuff. ibidem sentit, quamuis hodie Romanus Pont. cathedralium ecclesiarum provisiones sibi reseruet. Electiones igitur hodie potissimum locum habent in ecclesiis regularibus, dum eorum magistratus sunt, ut Priores, Ab-

bates, Prouinciales, Generales, necnon Protectores, & huiusmodi alii magistratus. 2. Postulatio autem est alicuius personæ, quæ eligi prohibetur, à superiore facta petitio, ut sentit Hostien. in titu. de postula. prælat. in princi. & Gloss. in ca. 1. eod. lib. 6. & ad summam postulatio fit alicuius, qui eligi non potest, quo eligi possit. 3. Nominatio autem se habet quodammodo, ut electio, fit enim, ubi nominatur quis ad aliquam dignitatem, de qua nominatione egit pluribus Rebuff. in Repet. cap. postulatis de cler. excom. nino. 4. Præsentatio demum est oblatio alicuius personæ facta a patrono ad ecclesiam uacantē, in qua ius patronatus habet, quo oblatio in ea instituitur, ut habetur in tot. tit. de instit. & in ca. quod autem cum simi. de iur. patron.

5 His præmissis, 1. quoad quæstionem propositā concludo electionem factam pecunia interueniente simoniacam esse, 2. & qui aliquid electoribus tribuunt, quo electioni de se factæ faciendæue assentiantur, simoniam committere, ut habetur, in capi. de hoc, & in c. Mattheus, & in capi. nobis de simon. Nam in capi. de hoc, cum quidam beneficia

num. 6. & num. 11. inquit, nume. 14. Non igitur annatas industria committitur, tum quod exigitur ob hæc ecclesia debet, ut dixit Campeg. ibi. num. 1. tum quod, ex quo Romanus Pontif. uniuersalis dispensator est huiusmodi beneficiorum, iniquum non est, si ex iis, quorum dispensationem habet, aliquid sibi retineat ex causa, scilicet ob sustentationem sui, & suæ Curiæ, ut dixit Campeg. ibidem, nu. 12. nam nec clericus, qui pro sustentatione aliquid petit ab iis, qui uolunt ipsum diuina facere, sacramentane administrare, simoniam committit, ut dixit S. Thom. 2. 2. quæst. 100. artic. 2. & artic. 3. in resp. ergo multo minus in hoc casu. Inferiores tamen Romano Pontifice annatam illam retinere nequeunt, ut cit. autores inquirunt; nam ecclesia pro Romana Curia solum id cauit. Postremōt pure, & sine ulla detractione, inferiores beneficia conferre debent, ut supra uidimus. Ex his, quæ diximus, ad secundum etiam responsum habemus, quamobrem simoniam non committat Romanus Pontif. pensionem reseruando: nam reseruat eas suo iure, quod habet in omnibus beneficiis, & ob causam non autem, ut pretium collationis. Non obstat demum, quod pro bullis, ac literis beneficiorum committendis aliquid exigatur, nam & illud præstatur non pro iure spirituali, sed pro sustentandis iis, quæ ei functioni præstunt, id enim licet, sicut de capellanis supra diximus. Nec repugnat Nauar. lib. 5. de simon. confi. 1. num. 3. ubi simoniam committit, si per literarum expeditione collationis beneficij, quid temporale exigatur: nam loquitur in inferiore, non autem in Romano Pont. His igitur exceptis casibus, pro regula habebimus simoniam committi, si quid pretii nomine præstetur, ut beneficium ecclesiasticum quodcumque quis consequatur.

Verum, quod ad dignitates, beneficiaque Ecclesiastica consequenda aditus uel per electionem sæpius datur, ut pote ad cathedrales ecclesias, & Episcopatus, argum. cap. de hoc, & ca. Mattheus de simon. & ad abbatias, & prioratus, argum. ca. sicut tuis literis eodem, & ad plebanatus, argum. nobis fuit eod. Item ad prioratus inter regulares, & ad Prouincialatus, Generalatusque, ut ita dicam, uel per postulationem, nominationem, & præsentationem, ut uidebimus, & habetur in tot. tit. de postul. prælat. & in tit. de instit. Præterea, quod post electionem, postulationem, nominationem, præsentationemue de eorum, qui electi, postulati, nominati, præsentatiue sunt, a tate, moribus, & scientia prius inquiri solet, ut in ca. cum in cunctis de elect. Tertiō, quod probati committantur, instituantur, argum. cit. capit. sicut tuis literis. Postremōt, quod prædicti in possessionem beneficij, dignitatisque mittuntur, ob eam rem, an in his omnibus pretio interueniente simonia committatur, & prius de primo agamus.

beneficia duobus promississet, si electioni sue assentirentur, mandat Romanus Pont. si id cōstat, vt puniantur, ergo crimen commisserant, & crimen simonia, ex quo de simonia ibi agitur. Item in cap. Mattheus, cum esset quis de voluntate maioris, & sanioris partis electus, pauci vero repugnarent, quidam amicus electi ipso sciente, ac uolente quidem, sed egre, munus quoddam præstitit, & sic contradictio quæ uenit, de qua re consultus Romanus Pontifex quid faciendum, suadet, ut ecclesiam, quam sic acquisiuit, sponte dimittat, cum eam sine detrimento salutis animæ retinere nequeat: hoc autem ob id erat, quod simonia commissæ erat, hæc enim est materia, quæ ibi tractatur, ergo simonia committitur, si pro electione quid detur. Postremò in cap. nobis, promissa fuerat pecunia electoribus, qui debebant quendam eligere in plebanum, & ea promissio ibi facta erat a suis amicis eo ignorante, qui fuit electus: & tamen esto promissionis huius conficius non fuerit, eius tamen electionem tãquam simoniacam reprobendam respondet ibi Summus Pontifex: ergo simonia committitur, si quis pecuniam præbeat, quo ad beneficia ecclesiastica, dignitatesque ecclesiasticas eligatur: idem habetur in extrauag. cum detestabile, de simon. & r. q. 7. per totam uident. & in c. super eo de elect. Contrarium tamen dicendum uidebatur, quandoquidem electio non est quid spirituale, sicut nec etiam eligere, sed potius quid facti. Atqui à proposita conclusione discendum nõ est. Nec repugnat proposita ratio, esto enim ipsa non sit quid spirituale, per eam tamen peruenitur ad spirituale, vt pote ad iurisdictionem ecclesiasticam, aut ad ordinis functiones, vt dicitur in ead. r. q. 6. & ob id est spirituali annexum, in quo committitur simonia, sicut in spirituali, atque sic asseruit Guliel. Redoan. de simon. p. 2. cap. 33. numero 28. uersicu. His tamen non obstantibus, ubi quæstionem hanc disputauit, & facit, quod dixit de presentatione Abb. in cap. ad audientiam, 2. num. 6. uersicu. Tertio dicit de rescript.

Nihil igitur præstabitur, promitteturque, ut ad beneficium ecclesiasticum, dignitatemue ecclesiasticam quis eligatur: nihil, ut Episcopus, Abbas, Prior, Prouincialis, Generalis, cuiuscunque ordinis regularium, Protectorne ordinis fiat, aut eligatur, aut Procurator ordinis, quandoquidem simonia committitur, esto promissio tantum interueniat, ut in citat. iurib. habetur, & in eod. ca. nobis. Nihil inquam præstabitur electoribus, non aliis, qui apud electores eis faueant. Non, si duo electi sint, alter alterum pretio corrupet, ut sibi cedat, vt dixit Maiol. de irregular. lib. 5. c. 45. numero 3. esto sua electio ualeret, vt quæ a saniori, & maiori parte facta, esset, ut habetur in c. Mattheus de simon. nondum enim plene adeptus est ius in re per ipsam electionem, & ob id si moniam committit, argum. eorum, quæ tradunt DD. in c. dilectus de simon.

7 Quæ diximus autem de electione, eadem sententiam, & de postulatione, uominatione, & præ-

sentatione, ut dicitur in c. dilectus de simon. mittitur, ut ad dignitatem præstari debeat, prociuum ecclesiasticum postulationem, benefici fenterne, etenim simoniace sunt, minerur, p-tatione habetur in cap. cum essent, & ibi sententiam, & cap. per tuas 3. eodem. An autem beneficia fiat, prædicta ualeant, alibi declarauimus.

8 Verum quid si quis pecuniam præstet, quo in Romanum Pontificem eligatur, an simonia committitur? & esto simonia committitur, an electio nihilominus ualebit? Quoad primam quæstionem breuiter concludo, si pecunia interueniente electio Romani Pontificis fiat, simoniam committi. Tum quòd id prohibetur in capit. si quis pecunia, d. 79. ne scilicet electio Papæ pecunia, gratiaue fiat: & hoc ob eam rationem, quoniam simonia committitur, vt ait ibi Gloss. Tum quòd per ipsam electionem potestatem supremam, & ordinis, & iurisdictionis, quis consequitur, argu. cap. cuncta per mundum r. q. r. etiam confirmatione alia nõ intercedente, ut habetur in c. licet, & ibi not. Innocen. in uerb. Si receptus, & sequitur Abba. num. 5. & DD. communiter de electi. & Guliel. Redoan. de simon. p. 2. cap. 34. numero. 9. si ergo simonia committitur, ubi pro inferioribus gradibus tam ordinis, quam iurisdictionis, pecunia tribuitur, multo magis simonia committitur, si pro electione Pontificis Maxi. pecunia detur, quod enim in minori non licet, id multo minus in maiori licebit, argum. ca. cum illorum de senten. excomm. & cap. cum in cunctis de electi. & not. Gloss. in regu. cui licet de regu. iur. lib. 6. cum simil. Tum quòd sic inquirunt Host. & Io. Andr. quos refert, ac sequitur Gemin. in cap. per humani, §. cum igitur num. 5. & Borgas. de Irregular. & disput. p. 6. de simonia num. 26. cum sequ. ubi rationem etiam, contrariam reicit quorundam. In hac igitur quæstione sic concludendum cenfeo.

9 Quoad secundam, an electio nihilominus ualeat. Videbatur dicendum electionem Romani Pont. simoniace factam ualere: nam ipsi cardinalibus in electione, nec excommunicationis, nec interdicti, nec suspensionis exceptio obici potest, ut habetur in Clem. 2. §. Cæterum de electio. Postremò, quoniam Summus Pont. de hære si tantum accusari potest, ut habetur in capit. si Papa, & ibi, Gloss. d. 40. & ut ait Gloss. in cit. cap. si quis pecunia, & ob id, nisi simonia hæresim cõiunctam habeat, de simonia accusari nõ posse uideatur, & ob id eius electionem ualere, atque sic de communi sententia testatur Guliel. Redoan. de simon. p. 2. cap. 34. num. 13.

Atqui contrariam sententiam sequi debemus, scilicet electionem Romani Pont. pecunia factam non solum simoniacam esse, ut antea probauimus, uersuetiam, quicquid antiquo iure dici possit, hodierno iure nullam esse. Et hoc ob eam rationem, quoniam sic statuit Iulius Secundus per Bullam incip. Cum tam diuino, latam anno Domini 1505. Decimo octauo Calend. Februarii Pontif. sui Anno Secundo: quam Bullam, quod utranque

utranque conclusionem probat, & simoniacos hac in re uariis pœnis, & præcipuis afficit, & quod passim non habetur, ob eam rem inferendam huc curauimus. * * *. Quæ & in concilio lateranensi eod. Pontifice fuit confirmata, ut testatur Guliel. ibid. nu. 15. At quid si pecuniam quis cui piam præstet, quo intercedat apud Pontif. ut fiat Cardinalis an simoniam committit? Simoniam committere concludendum est: nam est dignitas spiritalis, & quæ spirituale ius consequitur, arg. cap. his, quæ, de maior. & obed. atque sic conclusit Nauar. consi. 56.

10 At quid si pecunia detur, ut dignus eligatur, & ut electio indigni impediatur? Ego sic distinguendum cenfeo. Aut datur quid, ut dignus eligatur non nominando hunc, uel illum, & in hoc casu simoniam, non committi, cenfeo, quandoquidem nihil spirituale emittitur, sed solum prospicit, ne indigno beneficium, seu dignitas tribuatur, atque sic sensisse uideatur Caieta. quem refert, ac sequitur Sor. de iusti. & iur. lib. 9. q. 6. artic. 1. prope finem uersicu. Circa hæc autem insurgit: nõ ait, si in electione Summi Pont. liquido constet indignum eligendum, & Ecclesiæ peccilentem, licere pretio electionem hanc impedire. Aut datur, ut speciatim aliquis eligatur, exempli gratia nominando hunc, uel illum, qui dignus est, & in hoc casu simoniam committi sentio, tum quòd hic uere pro electione tribuit, ut certus eligatur, quod sine simonia uitio fieri nõ potest, ut diximus antea, tum quòd acquiritur per electionem aliquid spirituale pecunia, quod simoniacum est, quamuis ius ad illud habeat. Etenim, ut pau. opost. uidebimus, cui beneficium collatum est, dignus est, qui in possessionem mittatur, & ad id ius habet, & tamen pro missione in possessionem nihil tribui debet, alioquin simonia committitur, ut pau. lo post probabimus, atque sic Caietan. ibid. ait, esto enim liceat in casu antecedente non tamen inquit licere dari, ut eligatur bonus, quod uerum cenfeo, ut in casu proposito, uide tamen, ibi Sor. fed de electione satis, ad alterum, quod secundo loco nobis explicandum proposuimus, transeamus.

S V M M A.

- 1 Examen, seu inquisitio fit de uita, scientia, & ætate eorum, quibus dignitates, ac beneficia ecclesiastica cõferuntur.
- 2 Concursum fit hodie ad beneficia ecclesiastica uacantia, & si iniuria afficiatur aliquis competitorum, appellare potest.
- 3 Examinatoribus eorum, qui ad beneficia, & dignitates ecclesiasticas concurrunt, seu ea competunt, si quid detur, quo ipsi suffragentur in beneficio acquirendo, simonia committitur.
- 4 Examinatoribus pecuniam tribuens competitor beneficij, quo antea ipsum edoccat ea, de quibus interrogandus est, simoniam committit.
- 5 Examinandus ad beneficium si quid tribuat amicis examinerum, qui eum ipsis commendat, simoniam

committit.

- 6 Examinandus tribuens aliquid alicui, qui non est examinatus, ut cum exerceat in eis, de quibus in examine inquiri solet, simoniam non committit, esto contingat edoceri aliquid eorum, de quibus interrogabitur.
- 7 Examinatores ad beneficia, & examinandi, si in eo munere simoniam committant, quibus pœnis afficiantur.

§. III.

Alterum, quod secundo loco explicandum nobis proposuimus, est, an simonia committatur, si pecunia interueniat, dum inquisitio, seu examen fit de iis, qui ad ecclesiasticas dignitates, beneficiaue electi, postulati, nominati, presentatiue sunt. Quam quæstionem, ut dilucidior rem habeamus, præmitto prius, quæcunque beneficia, ac dignitates ecclesiasticæ conferantur perpetuo, ut Episcopatus, Abbatia, & quæcunque beneficia curam animarum habentia, de eorum uita, ætate, ac scientia prius inquirendum esse, ut habetur de Episcopatu in capit. cum in cunctis de elect. & apud Trid. Synod. sess. 24. de reform. capit. 1. & sess. 22. de reform. cap. 2. & de reliquis ecclesiasticis, ac beneficiis inferioribus animarum curam habentibus in primis in ca. 18. eod. sess. 24. Præmitto etiam pro regula ab ead. Trid. Synod. traditum esse ad beneficia curam animarum habentia, concursum, ut ita dicam, fieri, & per concursum eadem dari: nam uacante aliqua Ecclesia editum publicum ab Episcopo proponi debere, ut quod uolunt ad dictum beneficium examinari, ad præscriptam ab Episcopo diem præsentem adfuerit, ut examinentur, quo magis idoneo beneficium cõferatur. Præmitto quoque, qui examinant, quatuor esse debere, in quorum numero Episcopus, seu eo impedito, eius Vicarius Generalis interesse debet, ut habetur eod. cap. 18. sess. 24. Hi autem examinatores quando instituendi, quales esse debeant, & qua ratione iurent se fideliter munus hoc executuros ead. Sancta Synod. ibid. docet in uersicu. Examinatores autem singulis Annis. Præmitto itidem si iniuria competitor aliquis afficiatur, exempli gratia quia scilicet, cum ipse magis idoneus sit alteri tamen beneficium confertur, appellari ipsum posse, & iterum concursum fieri debere, ut habetur in Bulla Pij V. inci. In conferendis beneficiis ecclesiasticis lata anno Domini 1566. Quintodecimo Calend. April. Pont. sui anno Secundo.

3 His præmissis, ut quæstionem propositam abfoluamus, breuiter concludimus competitorum, qui pecuniam tribuit promittitue examinatorebus, quo ei suffragentur ad beneficium acquirendum, simoniam committere, sicut etiam ipsos examinatores, ita dixit Nauar. in Tract. de Oration. & hor. canon. Miscellan. 45. nume. 102. in fine, & Paul. Fusch. de iusti. & regimin. Eccl. lib. 2. cap. 5. num. 5. in fine, & habetur hoc expressum apud Trid. Synod. eod. cap. 18. Caueantque, ait ibi Sancta Synod. de examineribus, nec quicquid prorsus

ius occasione huius examinis nec ante, nec post accipiant alioqui simoniae uitium tam ipsi, quam alii dantes incurrant, a qua absolui nequeant, nisi dimissis beneficiis, quae quomodocumque etiam antea obtinebant, & ad alia in posterum inhabiles reddantur. Et de his omnibus non solum coram Deo, sed etiam Synodo provinciali, si opus erit, rationem reddere teneantur: a qua, si quid contra officium eos fecisse compertum fuerit, grauius eius arbitrio puniri possint. Hæc ibi Sancta Synod. ex quibus patet, tam examinatores accipientes aliquid occasione illius examinis, quam ipsos dantes simoniam committere, & quibus et pœnis afficiantur: idque iure merito ius enim spirituale, quod quis per illud examen consequitur, venale redditur, quo casu simonia committitur.

4. Si ergo examinandus ad beneficium tribuat quod piâ examinatoribus, uni, uel pluribus, quo ipsum edoceat, de quibus interrogandus est, simoniâ committit. Idem, si tribuat amicis examinatorum, quo eum ipsis commendat. Idem, si ipsis examinatoribus tribuat, promittatue aliquid, quo magis idoneum eum pronunciet. Idem, si curet pecunia, ne competitoribus, magis idoneis, quâ ipse sit, admittantur, argum. cap. 2. de simo. Idem si ipsis competitoribus pecuniam tribuat, ne secum concurrant, uel promittendo ipsis pensionem, uel pecuniam aliquam, ut sentit Maiol. de Irregular. lib. 5. cap. 45. num. 3. & Nauarr. in consil. 39. & seq. de simon. lib. 5. Nec repugnat Gloss. ca. ad audientiam, ut ait Abb. ibi uident. Idem si per aliquem potentem uirum, cui pecuniam tribuit, promissitue, metum infert, quo a concursu cesset. In omnibus enim his casibus, ac similibus, simoniam committit, cum ius spirituale pecunia sibi quaeratur.

6. Excipitur tamen, ubi alteri, quam examinatori, aliquid tribuitur, quo ipsum exerceat in iis, de quibus in examine inquiri solet, simonia enim non committitur, esto casu contingat aliquid eorum edoceri, de quibus interrogabitur. Non ergo simoniam committit, qui curat se examinandum, ac docendum ab aliquo literato de sacramentis, censuris, restitutione, & huiusmodi, de quibus interrogari solet in huiusmodi examine, & concursu, quandoquidem nihil spirituale hic emitur.

Excipitur etiam, ubi quis dolo, non autem pecunia interueniente nouit, quæ examinatores inquirere solent: nam iniuste quidem facit, sed tamen simoniam non committit. Imo nec iniuste facit, si sunt ea, quæ præponi solent publice ab Episcopis, de quibus interrogationes fiât, sunt enim Episcopi quidam, qui generalia quædam promulgant, super quæ examen fieri solet, hic enim par omnium conditio est, & ob id iniuria nemini fit.

Simonia etiam non committitur, si quis ad eam examinatores, & nullo pretio dato, promissitue, sed gratis impetrat, ut eum paululum interroget, quo discat modum, quem obseruant in examinando, hic enim ex quo pretium non interuenit, nec emptio, nec venditio, & ob id nec simo-

nia, aliâs autem simonia committitur.

7. Atqui quæ pœnas patiuntur, qui in huiusmodi examine, & concursu simoniam committunt? Primum pœnas communes, quibus affici simoniacos in beneficio antea diximus, ubi de effectibus egimus. Secundo loco ratione hæc à Trid. Synod. puniuntur eod. cap. 18. §. caueant. Nam primò absolui non possunt a simonia sic examinari, nisi beneficia sic acquisita dimittant. Item nisi beneficia, quæ antea habebant, renuncient. Tertiò inhabiles in futurum ad beneficia fiunt, quæ pœnæ duæ postremæ examinatores etiam afficiunt, & ad ipsos etiam pertinent; Postremò examinatores ipsi de hoc crimine conuicti in Synodo provinciali ad eius arbitrium puniri possunt. Hæc sunt pœnæ à Trid. Syn. in examinatos ad beneficia, & in examinatos lata. Quæ pœnæ locum habent etiam in foro conscientie postrema excepta. Id quod hinc probatur, quoniam prohibet Sancta Synod. ne absolutio a simonia fiat, nisi dimissis beneficiis, & absolutio simoniae in foro conscientie fit, arg. c. omnis de penit. Tertiò loco, si in Curia Romana simonia hæc committatur, excommunicantur per extrauag. Gregorij XIII. de dat. & promiss. pro iustit. uel grat. quam supra interpretati sumus, atque sic dixit Nauar. eod. Miscell. 4. 5. Sibi ergo tam examinatores, quam examinandi caueant. Et de hac quaestione satis, ad alteram veniamus.

S V M M A.

1. Confirmari electus ad aliquam Ecclesiasticam dignitatem, beneficiumue, debet.
2. Confirmatio electi ad aliquam Eccl. dignitatem, uel beneficium, simoniaca est, si pecunia interueniente fiat.
3. Religionem aliquam instituens, seu collegium aliquod religiosorum, confirmari debet.

§. IIII.

Tertia quaestio est, an, ubi quis electus est ad aliquam dignitatem, beneficiumue ecclesiasticum, & confirmari deinceps a superiore debet? (quo casu proprie electio est, quæ confirmatione fulcitur, ut dixit Rebuff. in titu. de confirmatione cap. de electione, an pro hac confirmatione exigi quicquam sine simoniae uitio possit. In qua quaestione breuiter concludimus nihil exigi pretii nomine posse, alioquin simonia committitur, argum. cap. sicut tuis de simoniam, cum ibi quidam electus esset Abbas, & per pecuniam confirmatus, a simonia fuit excusatus, quoniam ipso prius prohibente, atque in scio data est: ergo secus, si id non prohibuisset. Idem habetur in extrauag. cum detestabile eod. de simo. Imò nulla est confirmatio, si realis simonia interuenit, ut ibid. habetur, & supra suo loco diximus.

3. Verum, quid de collegiis Ecclesiasticis monachorum, ac religiosorum, an simonia committitur, si quo confirmantur, pecunia praestetur? (Hæc enim collegia, & nouæ religiones, nisi à Romano

mano Pont. probentur, non ualeat, ut dicitur in c. fi. de relig. domib. in antiq. & in ca. 1. eo. li. 6.) In hac quaestione breuiter sentio simoniam committi, quandoquidem sunt societates spirituales, institutæ ad animarum salutem, & quo magis in ecclesia Dei Christi fideles proficiant, ex quo non solum ad præcepta euangelica seruanda, uerum etiam ad tria consilia præcipua sequenda uoto, quem astringunt, scilicet. Ad Castitatem, Paupertatem, & Obedientiam. Nihil igitur exigi dari, ne potest pro harum religionum confirmatione, alioquin simonia committitur. Atqui de confirmatione hæcenus, iam quarto loco propositam quaestionem uideamus, an simonia committatur, si pecunia praestetur, quo in possessionem dignitatis, beneficiiue ecclesiastici sibi iam collati mittatur, ad quod in sequenti præstabimus.

S V M M A.

1. Possessionem dignitatis, beneficiiue Ecclesiastici sibi collati per se quis ingredi non potest.
2. Possessionem dignitatis, beneficiiue ecclesiastici sibi collati, ut consequatur in eamque mittatur, pretii nomine nihil tribuere quis potest, alioquin simonia committit.

§. V.

Postremò, ubi quis ad dignitatem, beneficiumue Ecclesiasticum electus, confirmatusque est, & eius collatio, institutio, prouisioque facta, requiritur demum, ut in possessionem facti eius dignitatis, beneficiiue mittatur, & pro regula enim traditur propria autoritate possessionem ingredi quem non posse, ut tradunt Ias. ac DD. in l. si ex stipulatione, ff. de acqui. poss. & Rebuff. in Prax. benef. in tit. De miss. in poss. ubi & per quos missio fiat, & qua ratione possessio praestetur. docet. Et quis ubi pileum, uel birettum traditur, propria autoritate ingredi possessionem de iure quis possit, consuetudine tamen seruari testatur Rebuff. ibid. n. 6. ut & tunc per alium in possessionem mittatur: id quod obseruatam uidi in mea collatione, cum beneficium, & ecclesia Misani mihi collata est. Hoc igitur cum ita sit, an simonia committatur, qui, ut in possessionem mittatur, pecuniam praestatur? Videatur dicendum simoniam non committi: nam ei, qui in possessionem mittit, semper aliquid datur, & ecclesia id noscit, & tacet. Atqui contrariam sententiam sequi debemus, scilicet promissione in possessionem dignitatis, beneficiiue ecclesiastici pretii nomine nihil exigi, dariue posse, alioquin simonia committitur, ut habetur in c. cum in ecclesia, & in c. in tantum de sim. nã in c. cum in Ecclesia Romanus Pon. prohibet, ne per Episcopis, uel Abbatibus, seu quibuscunque personis ecclesiasticis ponendis in sedem, seu introducendis presbyteris in ecclesiam quicquid exigatur, alioquin partem habituram cum Giezi mittatur; ergo promissione in possessionem beneficii ecclesiastici si pecunia interueniat, simonia committitur: nam ponere in sedem, & introduce-

re in ecclesiam sunt modi, quibus possessio traditur, ut dixit Rebuff. ibid. & qui habet partem cum Giezi, simoniacus est: nam Giezi simoniam commisit, ut supra diximus. Itē in c. in tantum, mandatur eidem Archiep. Rom. Pon. ut de sua prouincia studeat consuetudinem quandam abolere, per quam pro ecclesiarum inuestitura, & sic pro possessione Archidiaconi marcam argenti, minores uero decani uaccam albam sibi dari postulabant, uel certam solui pecuniae quantitatem. Hæc ibi, ergo pro missione in possessionem nihil recipi debet, ex quo pro inuestitura nihil dari uult: nam idem est tradere possessionem corporalem, & inuestituram, ut dixit Abb. ibid. in fi. & facit tit. Quid sit inuestitura li. 2. feu. Idem sentit Syl. in uerb. Inuestitura. Ab hac igitur sententia discedendum non est, quam & sequitur Gul. Redoan. de sim. p. 2. c. 30. n. 1. etenim, etsi possessio spirituale quod proprium non est, tamen, ex quo per eum quis consequitur executionem spirituum, connexum, quod, & coniunctum spiritualibus est, ita Goli. Nec repugnat ratio contraria: nam, quod praestatur ei, qui in possessionem mittit, pro sumptibus, qui sunt illic eundo, & pro sustentandis huiusmodi ministris praestatur, quod licite fieri posse antea probauimus. Quamuis quibusdam in locis pecuniam multam exigi ab hisce uiderim, quæ esto simoniam non committant; quæ tamen ratione iniustitiam euadant non uideo, uiderint ipsi: nouit id Deus, iam ad alia ueniamus.

S V M M A.

1. Legatus ut quis fiat, uisitor, administratorue ecclesie, uicarius digressus alicuius, ac demum iudex ordinarius, delegatusue ecclesie, simonia committitur, si pecunia praestetur.
2. Iurisdictionem ecclesiasticam committens, alicui pecunia interueniente simoniam committit.
3. Auditoratum Cameræ Apostolicæ, & clericatus et Cameræ eiusdem emens, an simoniam committat.

§. VI.

Simonia quoque committitur, si pecunia praestetur, ut quis Legatus, uisitor, Administratorue Ecclesie alicuius fiat, uel Vicarius Episcopi, Cathedralisue ecclesie vacantis, & ad summam, ut fiat iudex ordinarius, delegatusue ecclesie: tum quod spirituale emitur, scilicet iurisdictionem ecclesiasticam, habent enim omnes prædictam iurisdictionem, ut habetur in tit. de off. leg. & in tit. de off. Vica. & in tit. de off. ordin. & in tit. de off. deleg. in antiq. & 6. ergo simonia committitur, ex quo ipsa committitur, ubi spirituale emitur. Tum quod simonia committitur, si pro iurisdictione deleganda, committendaue pecunia exigatur, ut habetur in c. 1. & ibi Abb. ac DD. ne prela. uic. suas, & ut inquit Hof. quem refert, ac sequitur Syl. in uerb. simonia, q. 14. uerb. Tertium, ibi, Et sicut dixit Hof. & Io. Tabiæ. eod. nu. 44. & Nauar. in Man. cap. 23. nu. 111. uerb. Ad decimum tertium, idem sentit Abb. in c. ad nostram n. 2. de simon.

sim. & Mar. Soc. Sen. & Gl. fin. in c. licet de poen. & Ang. in uer. Simonia, 2. n. 7. uerf. Vtrū dās aliqd.

Contra quam tamen sententiam hoc facere videtur, q̄ Auditoratus, & Clericatus Camerę Apostolicę sunt dignitates primarię in Romana Curia, & iurisdictionem Ecclesiasticam habent, & pro ipsis habendis summa pecunię quantitas pręstatur: ergo non uidetur simoniam committi, si antecedentes dignitates, quoque vendatur. Atqui a proposita conclusione discedendum nõ est ob rationes allatas. Nec repugnat proxime dictum: nam, quod dignitates illę, proventus, & emolumenta plurima afferunt, ob eam rem pecunia, quę pro ipsis pręstatur, non pro iurisdictione ecclesiastica collata exigitur, sed pro emolumentis temporalibus, quę ex ipsis dignitatibus percipiuntur, sine simonię enim hęc vendi possunt, ut dixit Abb. in cit. c. 1. ne pręlat. uic. suas, & ibi, quoque Mar. Soci. Sen. & Ang. in uerb. simonia, 2. n. 5. uerf. Vnde decimus casus. Hoc tamen Romanus Pont. tantum potest, non autem inferiores: nam Pontificio iure cautum est, vt hęc spiritualia simpliciter conferantur, sicut habetur in c. cum pridem, & in c. si de pact. & in eod. c. 1. ne pręlat. uic. suas, cui iuri inferiores subiecti sunt, non autem Summus Pont. ut habetur in c. 1. & c. si de consi. iunct. c. proposuit. de concess. pręb. Pro magistratibus igitur ecclesiasticis pretii nomine nihil exigi potest, alioquin simonia committitur: sed de his hætenus, ad alia officia eccles. transeamus.

S V M M A.

- 1 Sacristę officium sine simonię uitio vendi nõ potest.
- 2 Magistrum chori officium sine simonię uitio vendi non potest.
- 3 Aconomi, Syndiciue munus, an sine simonię uitio emi, vendiue possit.
- 4 Aconomus quid sit, & quod eius officium.
- 5 Syndicus quid sit, & quę eius munera.

S. VII.

Officia quędam ecclesiastica itidem ut officii Sacristę, magistrum chori, æconomi, & Syndici sine simonię uitio emi nõ possunt: Nã de officio Sacristę rone hac probatur, quod eius functiones circa spiritualia uersantur, ad ipsum enim sacrorum uasorum custodia pertinet, & uesimentorum ecclesiasticorum, & aliorum, ut habetur in c. unic. de off. sacrist. vt sciat, dicitur. n. ibi, se sacrista subiectu Archidiacono, & ad eius curam pertinere custodiã sacroru uasorum, uestimentorum ecclesiasticorum, seu totius thesauri ecclesiastici, nec non, quę ad luminaria pertinet, sine in cera, siue in oleo. Habet et alia munera, exempli gratia, vt cõpana signu det ad horas canonicas, & ad diuina officia celebranda. Item, ut lampades ardentes in ecclesia sint, altaria pro teporum ratione exornet, panem, & uinum ad missę sacrum faciendum parat, ut habetur in tot. tit. de off. custod. nam hic sacrista, & custos et dicitur, & Thesaurarius pro locorum consuetudine, ut sen-

fit Gl. in eo. c. unic. de off. sacrist. & facit. c. 1. in fi. d. 25. Ex quo igitur circa spiritualia officium hoc uersatur, iure simonia committitur, si pretio interueniente alienetur, & facit. c. ad nostram de simo. Postremõ functiones propositę magna ex parte, vt contrectare sacra uasa, clericis tantu mã dantur, nõ enim laicis contrectare prædicta licet, & ob id nec ipsis munus hoc mandari, arg. ca. in sancta, & c. uestimenta de consecra. d. 1. ergo hac quoque rone sine simonię uitio vendi nequebit, ex quo ecclesiasticę functiones sunt, arg. cit. c. ad nram. Non est igitur quod hac de re dubitemus.

De officio etiam magistrum Chori, ut scilicet pretio interueniente sine simonię uitio alienari nequeat, eisdem rõnibus probatur, & q̄ clericis committitur, & quod ministerium ecclesiasticu exerceat, qui munus hoc habet, præscribit enim in choro, quę diuina officia celebranda, ergo iure simonia committitur, si pretium pro ipso consequendo detur, arg. cit. c. ad nostram de simon.

De officio etiam æconomi ecclesię, vt simonia committatur etiam ipsius uenditione, hinc probatur. Primõ, quoniam hoc est officium ecclesiasticu, solum enim clericis committi debet, ut habetur in cit. c. quia in quibusdam cum seq. d. 89. at officia ecclesiastica uendi nequeunt, arguunt. c. ad nostram de simon. ergo neque hoc. Præterea facit, quia simonia committitur, quamcunq̄ administrationem ecclesiasticã, quis emere conetur, ut habetur in c. cõsulerę, & ibi Gl. de sim. Quicunq̄ uoce dominatum, uel aliam ecclesiasticarum rerum administrationem per pecuniã obtinere uoluerint, dicitur enim ibi, tam emens, quam uendens cum simone percillantur. Ecce hic simoniam committi, quęcunq̄ administratio ecclesiasticarum rerum ematur, ex quo emens, & uendens cũ Simone, qui simonię nomẽ dedit, puniuntur, & ex quo ibi de simonia agitur. Postremõ id habetur expresse in c. saluator uerf. In nomine uero procuratoris, 1. q. 3. & ibi Gl. in uerb. æconomu, & in c. si quis episcopus, & ibi quoque Gl. 1. q. 3. Idem Syl. in uerb. Simonia, q. 13. uerf. Septimũ. Non est igitur, quod hac de re dubitemus. Non est tamen simonia hæc de iure diuino, sed positio, ut dixit Gl. in eo. c. saluator in uerb. & iudicem, & Do. Sor. de iust. & iur. li. 9. q. 5. art. 2. uerf. sed interrogando uerget, an detur, ubi ait officia æconomi ecclesię, aut sacristę, aut prolektoris esse ea, in quibus simonia committitur, q̄ mere est de iure positio quicunq̄ igitur administrationem rerum ecclesiasticarum emit, simoniam committit, uel æconomus, uel uicedominus, uel alio nomine nominetur. Excipitur tamen, ubi consuetudo esset, & laicis administrationes hæc committerentur, tunc enim simonia non committitur, ex quo per se spiritualia non sunt, & simonia in ipsis committitur, quia prohibita, non autem prohibita, quia simoniaca, atque sic sentit Syl. ibid. & alios sentire refert Gl. in cit. c. saluator in uerb. Et iudicem.

Quę dixi autem de Aconomo eadem concludo de Syndico ob easdem rationes, & iura, quibus

quibus conclusio hæc probatur, & ob id quicunq̄ iura Ecclesię in iudicio tuerentur, quicunq̄ sint, & quocunq̄ nomine nominentur, uel Syn dicit, uel Procuratores, uel aduocati, simoniam committunt, si pretio has administrationes comparent. Quamuis, quod hodie collegia ecclesiastica tam regularium, quã secularium, & Episcopi procuratores, & aduocatos laicos habent, qui iura Ecclesię in iudiciis tuerentur ob rationes in superiori conclusione allatas, sentiam simoniam non committi. Et de quæstione hac itidem satis.

Oeconomus autem est is, qui fructuum beneficiorum ecclesiasticorum, & aliorum prouentu, curam ex constitutione gerit, vt colligitur ex Trident. Synod. sess. 24. de reform. cap. 16. in princip. & ex cap. quia in quibusdam cum sequent. d. 89. Ex quibus patet, quę etiam eius functiones sint, nam constituitur, ut curam fructuum gerat Ecclesię.

Syndicus uero est is, qui Ecclesię causas in iudicio defendit, ac tuerit, vt colligitur ex cap. unic. iunct. Gloss. de syndico. ubi multa de syndico ait: quod ad rem nostram autem attinet, fat est eum esse, qui in iudicio Ecclesię causas, ut promoueat, institutus est, & ob id hoc eius munus. Hęc de dignitatibus magistratibus, & iudicibus ecclesiasticis, qui iurisdictionem ecclesiasticam habent, nec non de officiis, ubi materiam ipsa esse simonię uidimus, & simoniam committi circa ipsa posse, si pretio interueniente acquirantur, iam acquisita per has dignitates, & magistratus, an sine simonię uitio vendi possint, contemplerur, id quod in sequenti præstabimus.

De iuribus, quę per dignitates beneficia, & magistratus eccles. quis consequitur, materia circa quam simonia, id est circa quam simonia committi potest.

Cap. XLIX.

S V M M A.

- 1 Iurisdictione Eccl. nec ordinaria, nec delegata sine simonię uitio vendi potest.
- 2 Episcopus sine simonię uitio iurisdictionem, quam habet, neque totam, neque partem vendere potest, vt ius uisitandi censura ferenda ab ipsis absoluenti, & alia huiusmodi agendi.

De iuribus, quę per dignitates, beneficia, & magistratus eccles. quis consequitur, an vendi sine simonię uitio possint, & ob id an simonię materia sint, agendum. nobis proxime proposuimus, iam igitur rem aggrediamur.

Verum quod iura hæc plura sunt. Primum iurisdictione ipsa, quę acquiritur, tam in foro exteriori, quam episcopi, & huiusmodi eccles. antistites habent, quam in foro interiori habent parochi. Secundõ facultas aliquando postulandi, nominandi, & eligendi, nec non presentandi ad beneficia, & eccles. dignitates. Tertiõ ius percipiendi fructus tam ex prædiis rusticis, quam urbanis, item oblationes, quę ecclesię sunt, ac decimas. Postremo functiones exercendi quędam, ob eam rem de singulis, & prius de primis agamus. Adde & ius sepeliendi mortuos, quod habent ecclesię parochiales.

Quoad primum igitur breuiter concludendũ est iurisdictionem, quam quis consequitur per dignitates, & beneficia ecclesiastica, uel fori contentiosi, uel fori exterioris sit, uel totam, uel partem, uendi sine simonię uitio non posse, & idcirco nec ius parochiale uendi posse, ut sacramenta administrandi, ius sepeliendi, & huiusmodi, habent enim ecclesię facultates sepeliendi mortuos, suę parochię arg. tot. tit. de sepult. id quod probatur, cum ex antecedentibus, ubi generatim simoniam committi conclusimus, si iurisdictione uendatur, tum ex c. 1. & tot. tit. ne pręlat. uic. suas. ubi Abb. ac DD. cõiter, not. idque iure merito, si. n. dignitates, ac beneficia ecclesiastica, quę iurisdictionem ecclesiasticam habent, ob ipsam iurisdictionem sine simonię uitio uendi nequebit, multo minus ipsa iurisdictione, propter quod. n. unum qd̄ que est tale, & illud magis tale, arg. auth. multo magis, C. de sacrosan. eccle. ¶ Simoniam ergo Episcopus committit, qui pretio interueniente, aut ius uisitandę suę diocesis, aut censurę ferendę, aut ab ipsis, qui absoluenti aliudue quid, qd̄ iurisdictionis sit faciendi, facultatem tribuit, ut habetur in cit. c. 1. ne pręlat. uic. suas. id qd̄, quoniam notissimum est, ob eam rem nihil est præterea, quod huc addamus. Non tamen simonia committitur, si e contrario Episcopus, conducatur quędam pecunia, ut Vicariu, quod cõiter fit, qui iurisdictionem suam exercet, quandoquidem pecunia illa non pro iurisdictione spirituali exercenda, sed pro alimentis, & pro interesse traditur, ut dixit Inn. communiter receptus in cit. c. 1. ne pręlat. uic. suas: sed de hoc primo satis, ad alterum transeamus.

S V M M A.

- 1 Eligendi, postulandi, nominandique ius ad beneficia, dignitatesque ecclesi. sine simonię uitio vendi non potest.

S. I.

Quoad secundum, tan, qui ius postulandi, eligendi, nominandique ad aliquam dignitatem ecclesiasticam habet, ut canonici, sicut habetur in tot. tit. de elect. uendere facultatem illam, sine simonię uitio possit? Videbatur dicendum licite id posse, & hoc ob eam rationem, quoniam electiones, postulationes, & huiusmodi nullius spiritualis gratię participem quę faciunt.

vt dixit Gratian. r. q. 7. Atqui contrarium sequi debemus, scilicet, qui potestatem hanc habet, si alteri eam uendere conetur, simoniam committere. Id quod probatur primo, quoniam facultas haec spirituali annexa est, quandoquidem per electionem, quis ius quoddam acquirit ad ecclesiam ad quam est electus, & spirituale conjugium, quod est, inter Episcopum, & Ecclesiam in electione nunciatur ratum, vt dicitur in cap. fin. de translat. & ut ait Abba. in capitul. quanto, numero 6. de iudic. at annexum spirituali si uendatur, simonia committitur, (simonia enim est studiofa uoluntas emendi, uendendique spirituale, uel spirituali annexum, ut in primo. capite probauimus, ergo & hic in casu nostro). Postremo, qui ius patronatus, & ius praesentandi uendit simoniam committit, ut proxime probabimus, ergo multo magis, qui ius, & potestatem eligendi uendit, nam per electionem inter electum, & ecclesiam matrimonium spirituale, ut proxime uidi-mus, initium summit, ut habetur in capitu. cum inter de electio. & ait Innocent. in capitu. quod sicut in uerb. Nominatio paulo post principium, & sequitur Abba. in eodem capitul. quanto, per praesentationem uero. nullum ius consequitur praesentatus, arguitur, capitu. pastoralis, de iur. patron. & ut dicit Innocent. ibidem in citat. capi. quod sicut, & Abba. in eodem capitul. quanto numero 6. ergo, ex quo plus spirituale habet ius eligendi, quam praesentandi, sine simonia uitio uendi, per alioquin contractus non gratuitus alienari nequit. Quare multo minus ius instituendi praesentatum, & conferendi beneficia, quibus ca-sibus statim ius spirituale quis consequitur, sine simonia uitio uendi poterit, argumen. capitul. r. ne prelat. uic. suas. Non est igitur, quod hac de re dubitemus. Nec repugnat, quod dixit Gratian. esto enim electio spirituale gratiam non conferat, non tamen sequitur, quin simonia committatur eius uenditione, tum quod simonia committitur non solum in iis, quae gratiam conferunt, uerum etiam & in aliis spiritua-libus, imo & in ipsis annexis, ut probauimus antea. Quare nec postulationes, nec nominationes uendi sine simonia uitio poterunt, quippe quia & per haec aperitur aditus ad spiritualia, sed de his haecenus, ad ius praesentandi transeamus.

S V M M A.

- 1 Praesentandi ius uendi non potest sine simonia uitio quae regula, quousque pateat, declaratur.
- 2 Praesentandi ius est annexum spirituali, & qua ratione.
- 3 Praesentandi ius contractibus non gratuitis alienari non potest sine simonia uitio.
- 4 Praesentandi ius non potest adiudicari, nisi ex haereditibus, non caedi creditoribus, non pro dote, non pro pignore, neque locari.
- 5 Praesentandi ius in feudum concedi non potest.
- 6 Praesentandi ius, si uniuersitas in qua est, alienatur, transit cum ea, id quod declaratur etiam, quatenus

- 7 Praesentandi ius si cum uniuersitate uendatur, si-monia committitur.
- 8 Voces praesentandi uendi non possunt sine uitio si-moniae.

S. II.

1 Ius praesentandi quoque sine simonia uitio uendi non potest. Id quod probatur primo per. capi. de iure eod. de iur. patro. Man-damus, dicitur enim ibi, quatenus si R. illud co-parauit, cum inconueniens sit uendi ius patrona-tus, quod est spirituale annexum, contractum il-lum irritum esse decernas. Ecce hic aperte habe-tur ius patronatus, quo quis consequitur ius pre-sentandi, uendi non posse, atque sic not. ibi DD. idem habetur in cap. quia clerici, & ibi not. Glo. ac DD. eod.

Secundo probatur, quoniam si contra fiat, ir-ritus fit contractus, ut dicitur in eod. cap. de iure, & simonia committitur, ut dixit Abba. ibi nume-ro 2. & Syl. in uerb. Simonia, quaest. 5. uers. Quar-tum, & Ioan. Tabien. eodem num. r. uers. De cimod, & Gulielm. Redoan. de simonia p. r. capit. 28. numero 10. uers. Facit etiam contra; Et qd simonia committatur, habetur quoque in capi. praeterea de translat. & facit cap. ueniens de testi-bus, nam ius patronatus est spirituale annexum, ut habetur in eodem capit. de iure, & in cit. capi. quanto de iudic. & not. Gloss. in capit. quia cle-rici de iur. patron. & Nauar. in Man. capi. 27. nu-mero 99. uers. Dixi uel ab ecclesia, & Ludouic. Roman. consil. 368. numero 2. & docta Addit. ad eum consil. 317. Idque iure merito, per ipsum enim quis ad ecclesiam praesentatur, qua pre-sentatione aditus patet ad institutionem, qua est spirituale quoddam, argumen. not. tit. de insti. & ob id dicitur annexum spirituali, ut declarauit Abba. in eodem ca. quanto numero 6. ergo eius uenditione simonia committitur, ex quo ipsa co-mittitur, non solum, ubi spirituale uenditur, ue-rum etiam ubi annexum spirituali, ut colligitur ex definitione simoniae proxime proposita, & ut dixit Ludouic. eodem numero 2. & Addit. iam allegata, & Gulielm. Redoan. de simon. par. 2. ca-pitu. 36. num. 10. & habetur in capitu. quaesitum de rer. permutat. Pro regula igitur habebimus, ius patronatus, seu praesentandi uendi non posse sine simonia uitio.

3 Quae regula locum habet non solum in uen-ditione, uerum etiam in omnibus aliis contracti-bus non gratuitis, ut scilicet nec per ipsos aliena-ri possit, quin simonia committatur, tum quod ratio, quae in emptione est, & in aliis contractib. non gratuitis locum habet, & idcirco etiam di-spositio, arg. l. illud, ff. ad leg. Aquil. & c. cum dile-cta de conseru. util. uel inutil. tum quod sic dixit Abba. in c. quae simoniam uers. Et per hoc alias de iur. patron. & in c. ex literis, num. 2. eod.

4 Non igitur in diuidentia haereditate, vni ex haereditibus ad supplendam eius portionem adiudi-cari a iudice poterit: nam uideretur coepesari cu-

re temporali, & sic pretio aestimari, ut inquit Ab-ba. in citat. capitu. quae simoniam, & ob id simo-niam committi, ut dicit Ioann. Tabien. in uerb. ius patronatus, num. 8.

Non itidem creditoribus caedi potest a debi-tore qd nihil in bonis het, ex quo aestimari non po-est temporali, ut dixit Abba. ibid. Non etiam pro dote: non pro pignore tradi, ut dixit Tabien. eod. num. 14. non etiam locari ob eadem ratio-nes. Ad summam simonia committitur, ubi con-tractu non gratuito, ut dixi, alienatur.

5 Non itidem in feudum concedi potest spe-ciatim, ita Innocent. in cap. cum seculum eod. de iur. patron. & communiter receptum hoc sentit Ludouic. Roman. consil. 368. ubi in casu hoc con-suluit, uenditionis enim titulo transferri non po-est, quoniam est annexum spirituali, ut dicitur in c. quanto de iud. atque sic consuluit ibi, Ludo-uic. Accedit, quoniam ex natura feudi interuenit pactio super praestanda fidelitate, & insurandū, ergo simonia committitur, quoniam spiritualia pure tradi debent, & facit cap. ex diligenti de si-mon. & c. indignum de reg. iur.

Non denique, si consuetudo adesset, ita Rom. ibid. num. 3. & hoc ob simoniae labem, quam ob-rem consuetudo locum habere non potest, argu. cap. non satis & c. cum ecclesia, & c. Iacobus de si-mon. Verum quid si quis quempiam ad be-neficium litigiosum praesentaret hac adiecta co-ditione, ut praesentatus teneretur probare suis im-pensis ius pertinere, ad praesentantem? Plane si-monia committeretur: nam per praesentatione uide-tur solueri impensas pro luendo iure praesentā-tis, atque sic sentit Nauar. consil. r. 2. num. 1. uers. secundo de simon. lib. 5.

6 Excipitur tamen primo, ubi uniuersitas uen-ditur, quae ius patronatus in se continet, exem-pli gratia, ubi uenditur uilla, quae ius patronatus habet: nam, esto ius illud cum ea uniuersitate tra-nsit, ut habetur in c. ex literis, & ibi Abba. not. ac DD. de iur. patron. & idem Abba. in ca. illud nu. 4. uers. Secundo casu eod. uenditio tamen ua-let, & simonia non committitur, quandoquidem non ius patronatus uenditur, quo casu simonia committeretur, sed uilla ipsa, & uniuersitas, quae est res temporalis, cui, quod accedit ius patrona-tus, ob eam rem transfertur cum ea uniuersitate, atque sic not. Abba. in eod. ca. ex literis, & habet in cap. cum seculum de iur. patron. & Ludouic. eodem consil. & Addit. Hac igitur ratione ius patronatus alienatur, & non uenditur, ut Gloss. inquit in citat. cap. cum seculum, & Abba. nume-ro 4. Id quod locum habet, uel laico uniuersitas uendatur, & inconsulto Episcopo: nam nihilomi-nus transfertur ius patronatus cum uniuersitate, ut asseruit Abba. in eod. cap. illud num. 4. Quare, qui haereditatem ad se delatam ius patronatus continentem uendit, uel pro dote, uel in solutum tribuit, uel creditoribus caedit, simoniam non co-mittit, etenim nec hic uenditur, sed cum haeredi-tate transit, quae nil aliud est, quam uniuersitas qd iam, argum. §. fin. in Instit. per quas person. nob.

acquir. & leg. nil aliud est haereditas, ff. de uerbo. 7 signific. Hoc tamen locum non habet, ubi spe-ciatim cum uniuersitate & ius patronatus uendi-tur, exempli gratia dicendo uendo tibi uillam cum iure patronatus: nam tunc uenditio non ua-let, ut ait Abba. in citat. cap. illud. numero 4. & hoc ob eam rationem, quoniam simonia com-mittitur, Et, quicquid dixerint DD. quos refert Gemin. in cap. unic. numero 5. de iur. patron. li-bro 6. si respectu habito ad ius patronatus uendi-tio etiam fiat, simonia committitur, non enim si moniae crimen euadit, qui consecrationem cali-cis uendit ob id, quod cum materia eius ipsam uendit. Nisi ergo exprimat illud ius patrona-tus declarandi causa ipsum uillam sequi, alias si monia committitur, atque sic sentit Ioan. Andr. in cap. r. de iur. patron. lib. 6. quem refert, ac se-quitur Ludouic. Roman. eodem consil. nume. 1. nam dixit nullam esse uenditionem ius patrona-tus, si mentio eius fiat, id est si mentio fiat gratia uenditionis, & Additio ad eum, ita ibi in consil. 368. Item locum non habet, ubi, etsi expresse ius patronatus non uenditur, pluris tamen ipsa uni-uerfitas ob ipsum uenditur, etenim & ob hanc ra-tionem simonia committitur, si calix consecra-tus ob consecrationem pluris uendatur. Simo-nia quoque committitur, si quis uendens omnia sua iura, in his etiam ius patronatus comprehen-dit ob eadem rationes. Ad summam cum uni-uerfitate transit sine simonia uitio, modo ipsum expresse, tacite non uendatur.

Secundo loco simonia non committitur, ubi titulo lucratio, & gratis alienat, exempli gratia elargiendo illud huic, uel illi, id enim potest ut dixit Abba. in cap. praeterea 2. prope finem. de iu-re patron. Quamuis ubi laico illud caedit, de Epi-scopi licentia id facere debeat, ut conclusit Ab-ba. in cap. illud de iur. patron. ubi rem hanc plu-ribus egit. Facit quoque cap. ex insinuatione de iur. patron. secus tamen, si quid donationis gra-tia daretur, ita Abba. ibi, & facit, capit. praeterea de translat. quod tamen intelligo, ubi ex pacto, alias secus, si liberaliter, & ut gratus uideatur, qd-piam tribuat, simonia enim tunc non committi-tur, ut alibi diximus, & sic dictum Abb. accipien-dum est.

Tertio excipiuntur fructus, si quos patronus percipit, ut pote, quia ubi ecclesiam construxit, dotemue dedit, aliquid sibi de superioris licen-tia reseruauit, id enim potest, ut habetur in ci-tat. capitu. praeterea secundo, de iur. patron. nam his uendendis simonia non committitur, quan-doquidem non annexum spirituali uenditur, sed temporale. Hinc fructus ecclesiae licite locan-tur, ut habetur in capitu. fin. ne prelat. uic. suas, & ut dixit Abba. in citat. capitul. praeterea secun-do, prope finem, & nos supra capitul. r. 1. His igitur exceptis casibus, alias, si non gratuito contra-ctu ius patronatus alienetur, simonia committi-tur. Et de hoc iure satis.

8 Sicut autem ius praesentandi uendi non potest, ita nec uoces, id est suffragia uendi queunt, qui-

bus q̄s præsentetur, eligaturq̄ ad aliquam eccle-
 siam, simonia enim committitur, ita consulu-
 it Roman. consil. 3. 17. de quodam Angelo, qui cui-
 dam Stephano canonicatum promisit, si ipse da-
 ret sibi voces patronorum, quas habebat ad præ-
 sentationem cuiusdam Ecclesiæ, conclusit enim
 ibi simoniam esse, & secundum illud consilium
 Rotam quandoque conclusisse testatur Horat.
 Mandos. in Addition. ad eum, scilicet simonia-
 cam præsentationem eam dici, quæ a patrono
 facta est hoc pacto, ut quid sibi detur, vel in eccle-
 siæ utilitatem vertatur. Idem dixit Rocchus
 de Curt. quem refert, ac sequitur Guliel. Redoã.
 de simon. par. 3. capitul. 14. in princip. est enim
 hoc spirituale annexum, ut diximus. Hæc autem
 conclusio locum habet, vel uox illa necessaria nõ
 fit, ut pote, quia a maiori, ac seniori parte erat q̄s
 præsentatus; nam nihilominus simonia commit-
 titur, ut dixit Abba. in capitul. Matthæus de si-
 mon. & DD. plures citat. a Guliel. Redoã. eodẽ
 capitul. 14. numero 7. Hinc, qui prioratum per si-
 moniam adeptus est, quia dedit pecuniam Do-
 mino temporali laico, tunc deponendum dixit
 Barbat. consilio 1. 3. num. 34. uolumi. 3. Atqui aut
 in excommunicationem incidit, qui uendit ius
 patronatus? Non incidit: nam extrauag. 2. de
 simon. loquitur de beneficio, & ordine, scilicet,
 ubi in illis realis simonia commissa est, at ius pa-
 tronatus non est beneficium, non enim compete-
 ret laicis, ergo. atque sic dixit Nauarr. consil. 87.
 de simon. libro 5. sed de his hætenus, ad iura per-
 cipiendi fructus dignitatum, & beneficiorum ec-
 cle. transeamus, an scilicet sine simoniæ uitio uen-
 di possint, id quod in sequenti præstabimus.

S V M M A.

- 1 Iura percipiendi fructus beneficiorum, & dignitatum ecclesiasticarum sine simoniæ uitio vendi non possunt.
- 2 Decimas colligendi ius vendi non potest.
- 3 Decimas colligendi ius spirituale est, et quamobrem.
- 4 Decimas colligendi ius vendens simoniam committit.
- 5 Primitias oblationesque colligendi ius vendi sine simoniæ uitio non potest.
- 6 Decimarum fructus vendi, locarique possunt.

§. III.

Postrema quæstio, quam hic explicandam
 nobis proposuimus, hæc est, an, ex quo per
 dignitates, & beneficia ecclesiastica quis
 consequitur ius percipiendi fructus tam urbano-
 rum, quam rusticorum prædiorum earum dignita-
 tum, ac beneficiorum: Nec non oblationes in ec-
 clesia factas. Item decimas, ac primitias, an iura
 hæc sine simoniæ uitio uendi possint. Quam quæ-
 sitionem, sicuti superiorem, primò generatim, de
 inceptis speciatim explicemus.
 1 Generatim ergo breuiter concludo, quod ea iura
 vendi sine simoniæ uitio non posse, ut DD. cõi-
 ter concludunt & hoc ob eã rationem, quoniam

iura spiritualia sunt, consequenter, ut sensit Abb.
 in c. consilium num. 3. & S. Thom. 2. 2. q. 87. artic.
 3. in respon. nam ea iura consequuntur eos cleri-
 cos, qui animarum curam habent, quo se susten-
 tent, æquum enim est, ut qui spiritualia seminant,
 temporalia consequantur, ut sensit S. Thom. ibid.
 & ob id sunt annexa spiritualibus, arg. ca. si quis
 obiecerit, 1. q. 3. at simonia committitur, si anne-
 xa spiritualibus vendantur (est enim simonia uo-
 luntas emendi, vendendique spirituales, vel spiri-
 tuali annexum, ut probauimus in initio huius
 Tract.) ergo spiritualia hæc si vendantur, simonia
 committitur.

Contra sententiam hanc tamen facere uideẽ,
 quod quotidie uidemus uendi fructus Ecclesia-
 rum, & etiam locari, & id licite fieri intra modicum
 tempus, arg. extrauag. ambitiose de rebus eccle-
 siæ non alienari. c. 2. de locat. cum sim. allegat. su-
 pra cap. 8. §. 1. Atqui a proposita sententia disce-
 dendum non est. Nec repugnant contraria iam
 dicta, quandoquidem locatio, uenditione fru-
 ctuum est locatio eorum seu uenditio, quæ tempo-
 ralia sunt, & idcirco, uendi, & locari queunt, ut in ci-
 tat. iurib. habetur, iunct. Gloss. at quæstio est de
 iuribus percipiendi prædicta, quæ iura sunt spiri-
 tualia, spiritualibus sue annexa. Pro certo igitur, ha-
 bebimus simoniam committi, si iura uendantur,
 contractuue alio non gratuito alienentur, esto fru-
 ctus, & uendi, & alienari quacunque ratione pos-
 sint. Et de hoc satis.

- 2 Quoad alterum modum, scilicet speciatim agẽ
 do, & prius de decimis, cõcludo ius eas colligen-
 di uendi non posse: id quod probatur primò per
 ca. fin. de rer. permuta. nam, cum ibi quæstio ef-
 set inter monasterium quoddam, & Præpositum
 super decimas, & arbitri, in quos compromissum
 factum erat, arbitrati essent, ut Præpositus habe-
 ret ius illud decimarum, si obtinuisset quandam
 pecuniã summam a Rege Ungariæ pro ipso mo-
 nasterio, Romanus Pontif. hac de re consultus ar-
 bitrium illud mādāt irritum decerni, & hoc ob
 eam rationem, quoniam permutatio spiritualiũ,
 scilicet iuris colligendi decimas esset facta cum
 temporali, id est cum summa illa pecuniã. Hæc
 ibi. Si ergo permutatio ibi non permittitur, quæ
 gratis non fit, ergo nec uenditio, quandoquidem
 spirituale pretio venderetur, quod fieri non po-
 test. Idem habetur expresse in c. præbyter, 1. q.
 1. ibi enim dicitur certum esse simoniacam hæ-
 re sim esse uendere decimas, & altare, & cat. ui-
 den. Secundo id probatur ratione; nam, si liceret
 uendi ius decimas colligendi, liceret spirituale
 uendi pretio temporali: nam ius decimas colli-
 gendi est ius spirituale, ut dicitur in citat. capitu-
 l. fin. ibi; Cum permutatio de spiritualibus, & sen-
 tit ibi, Gloss. in uerb. Temporalia cum sequent.
 & sequitur quoque Abba. ibi, & not. num. 4. uerf.
 In Gloss. fin. & Sanct. Thom. 2. 2. quæstio. 88. arti-
 3. in respon. & q. 100. artic. 3. in resp. ad 3. uerf. c.
 Ius autem spirituale, quandoquidem consequi-
 tur ministrum spiritualium, quem iure tempora-
 lia sequi debet, ex quo spiritualia præbet, & ob id
 annexum

S V M M A.

annexum est spirituale consequenter, ut diximus
 supra, & sensit S. Thom. eod. art. 3. q. 87. Ex quo
 igitur ius spirituale est, uendi nõ licet. Alioquin,
 si uendatur, simonia committitur, ut sensit Abb.
 in eod. c. fin. nu. 3. de rer. permut. ibi enim rationẽ
 reddens tacito, quare non ualuerit arbitrium il-
 lud ibi datum, inquit, quoniam uitium simoniæ
 in se continebat, ex quo simoniæ uitium commit-
 titur, si ius decimas colligendi uendatur, locetur
 ue. Idem sensit Caiet. ead. q. 87. ar. 3. uerf. In eod.
 tertio articulo in fine, & Guliel. Redoã. de simo.
 1. par. c. 29. nu. 9. uerf. Sed aliud est ius. Ac plane
 id dubitationem habere non debet: nam, si ut, p-
 xime probauimus, ius hoc spirituale est, plane quoniam
 simonia committatur, si alienetur uenditione, non
 est, quod dubitemus. Pro certo igitur habebim^{us}
 simoniam committi, si ius decimas colligendi
 uendatur, locetur, permutetur, alioque contractu
 non gratuito alienetur.
 5 Quæ diximus autem de iure decimarum, si idẽ
 ob easdem rationes concludimus de iuribus col-
 ligendi, alios fructus Ecclesiæ, ut de iure oblatio-
 num, quæ fiunt in Ecclesia, & de iure colligendi
 primitias; nam, quocunque non gratuito contra-
 ctu alienentur, simonia committitur, quandoquidẽ
 et iura illa spiritualia sunt.
 6 Excipitur tamen, ubi non iura prædictorum
 uenduntur, sed aut fructus inde percepti, aut per-
 cipiendi: hi enim sine simoniæ uitio uenduntur,
 & uendi possunt etiam ad modicum tempus. Ita
 dem etiã & locari, ut habetur in ca. si. & ibi Abb.
 ac DD. not. ne prælat. uic. suas, & in c. 2. de locat.
 & ut dixit Gloss. in c. quamuis in uerb. Concesse-
 rit, ibi. Fructus uero decimarum de decim. & Gu-
 liel. Redoã. de simon. 1. par. c. 29. nu. 8. uerf. Sed
 intelligendum est: nam fructus huiusmodi tempo-
 rales sunt, & ob id uendi possunt, ut probauim^{us}
 etiam supra cap. 8. §. 1. cum trib. seq. Non
 igitur simoniam committit clericus, qui decima-
 rum fructus uendunt, locantue, & hac ratione de-
 cime, 1. decimarum fructus Rom. Pontifices sæ-
 pius Principibus, ac regibus concedunt in subsi-
 dium contra christiani nominis hostes, ut dixit
 Sot. de iust. & iur. l. b. 9. q. 7. artic. 1. in resp. ad 3.
 ibi, Circa aliud membrum de decimis. Nec repu-
 gnat, si dicatur ipsos habere ius petendi sicut cle-
 rici, nam ius habent petendi fructus, non autem
 spirituale, quod ius ex locatione, & donatione q̄s
 consequitur, arg. tot. tit. de loc. & cond. Id quod
 per obsecrare tamẽ sensit Sot. ibid. Et de his etiam
 satis. id ad functiones iurisdictionis transeamus,
 & an ipsis obeundis pecunia interueniente simo-
 nia committatur, atque idcirco materia simo-
 niæ sint, contemplerur, id quod in sequ. præsta-
 bimus.

De functionibus iurisdictionis Ecclesiasticæ re-
 spectu habito ad pœnas materia circa quam
 simonia, id est circa quas simonia com-
 mitti potest. Cap. L.

Iurisdictionem ecclesiasticã
 simoniæ materiam esse pro-
 bauimus: item & dignita-
 tes, & beneficia, & magi-
 stratus eam iurisdictionem
 habentes, nec nõ iura, quæ
 per dignitates eas & magi-
 stratus cõsequimur, restat
 ut de functionibus eiusdẽ

iurisdictionis agamus, an & ipse materia simo-
 niæ sint, id est ipsis obeundis simonia committa-
 tur. Sed quoniam functiones hæc uariæ, ac plures
 sunt, sed præcipue uersantur in beneficiis eccle-
 siasticis, in pœnis, in indulgentiis, in dispensatio-
 nibus, in uisitationibus, & generatim in actibus
 iudicii: & de beneficiis egimus supra, ubi si per
 pecuniam conferantur, habeanturque, simoniam
 committi concludimus, ob eam rem de reliquis,
 & prius de pœnis, deinceps de aliis agamus, id
 quod, ut dilucidius fiat, præmittenda duo sunt,
 quid pœna sit. Deinceps quatuorplex.

- 1 Quoad primum igitur pœna, quod ad rem no-
 stram pertinet, nil aliud est, quam priuatio boni,
 quod quis natus aptus est habere. Dixi autẽ Pri-
 uatio boni, quo separetur a priuationibus, quæ
 sunt malis & a bonis, quæ nobis tribuuntur. Dixi
 etiam Boni priuatio, quo effectus pœnæ signifi-
 cetur, qui est priuare eum, qui punitur bono ali-
 quo. Dixi denique, Quod quis natus aptus est ha-
 bere, quo separetur ab iis, ad quæ habenda nati
 apti non sumus; nam, etsi uolare bonum est, non
 tamen nati ad id apti sumus.
- 2 Quoad secundam, quæ pœnarum genera plura
 sunt, quas pœnas, quod recensent DD. Gloss. in
 cap. ad reprimendam de off. ord. in. & Inno. in c.
 qualiter, & quando 2. de accus. & Foller. in Prax.
 Crim. 2. par. Lud. num. 55. cum multis seq. & Ho-
 stien. in Sum. de pœn. §. quot sunt species pœna-
 rum, ob eam rem species earum non numerabi-
 mus, sed solũ quibus bonis per ipsas priuari possi-
 mus, explicabimus. Dico igitur breuiter, & hono-
 rum, quibus illatis pœnis priuantur, quatuor spe-
 cies esse, nam quædam bona sunt animæ, quædam
 corporis, quædam famæ, quædam quæ dicuntur
 fortunæ. Horum igitur bonis, etsi non omnibus,
 pœnis a iudice Ecclesiastico priuari quis potest,
 ut ecce censuris Ecclesiasticis, scilicet excommu-
 nicatione, suspensioe, & interdicto, usus spiritua-
 lium

lium prohibetur, & impeditur; nam censura Ecclesiastica nil aliud est, quam pœna spiritualis fori exterioris ecclesiæ, qua spiritualium usus omnis impeditur, ut probavi in Tracta. de Censuris Tab. 1. c. 16. §. si. num. 5. Item vsus etiam ordinum tollitur, id quod fit degradatione tam re, quam verbis facta. Item irregularitate, de qua degradatione refacta habetur in c. 2. de pœn. lib. 6. Respektu etiam habito ad bona corporis variæ, inferuntur pœnæ, quamobrem eius libertas impeditur, cuiusmodi sunt ieiunium, detrusio in monasterium, exilium, seruitusque, ut refert Gloss. in cit. c. ad reprimendam. Respektu habito etiam ad famam pœnæ inferuntur, cuiusmodi est infamia, qua punitur etiâ simoniachus, ut supra vidimus, & pœnitentia etiam solemnis, de qua in c. in capite d. 50. Respektu habito ad bona fortuna pœnæ sunt, cuiusmodi sunt pecuniaria pœnæ, & bonorum publicatio, seu confiscatio, has enim pœnas infert quoque Ecclesia. Ad summam omnes pœnæ, quæ ab Ecclesia inferuntur, altero, vel pluribus horum quatuor bonorum priuant.

His præmissis, iam quæstionem propositam explicemus, et an, si pro his pœnis inferendis pecuniam quis recipiat, simoniam committat. Et videbatur dicendum simoniam non committi; nam quotidie videmus ecclesiasticos iudices delinquentes pecunia accepta pœna liberare, & simoniam non committere; ergo & e contrario, si pecuniam accipiat, quo pœnas inferat, simoniam non committet, quod enim operatur propositum in proposito, operatur oppositum in opposito arg. l. si. §. si. ff. de leg. 3.

Atqui contrariam sententiam amplexari debemus, scilicet simoniam committi, si Ecclesiasticus iudex, ut pœnam inferat, et eaue quem liberet, pecuniam accipit, id est pretio ductus id facit. Id quod probatur primo, quoniam exercet officium ecclesiasticum pretio ductus, ergo simoniam committit, ut habetur in c. ad nostram de simo. Præterea priuare quem beneficio est pœna ecclesiastica, ut ait Gloss. in cit. c. ad reprimendam, at, qui curat pecunia, ut quis priuetur beneficio, simoniam committit, ut dicitur in ca. 2. eod. de simo. & not. ibi Mar. Soc. Seni. ergo & ipse iudex, dispositum enim in uno ex correlatiuis, & in alio locum habet, arg. l. 1. & ibi Bart. C. de cupress. libr. 10. Ex quo igitur simoniam commisit ibi, quod pecuniam dedit, ut expelleretur ille a beneficio, & is, qui eam accepit, ut expelleret, simoniam commisit, imo, ut ait ibi Soc. duplex simonia commissæ est, prima curando, ut per pecuniam a beneficio quis expelleretur, altera, ut deinceps sibi tribueretur. Postremo facit cit. c. nemo presbyterorum, nam ibi simonia committitur, si quis pretio ductus digne poenitentem a communionem, & reconciliationem remouet, indignum vero admittit, ergo simonia committitur, si pretio ductus Ecclesiasticus iudex quem punit, nam prohibere quæ reconciliationem, & communionem pœna est, ut dicit Gloss. in eod. c. ad reprimendam, Idem dicit Guliel. Redoan. in Tract. de Simon. in 3. par. cap.

2. in fine: ibi enim agens, quando vexationem redimere liceat, inquit simoniam committi, si subditus, qui delictum commisit, ne excommunicetur, suspendatur, aliaue pœna afficiatur, & ut correctionem vitæ, pecuniam præstat. Facit quoque, quod dixit Maiol. de Irregular. lib. 5. c. 4. §. num. 3. & habetur in c. euphemiam 2. q. 3. ubi simoniam committi dicitur, si quis accusationem aduersus Episcopum habens, ob eam rem illam omittat, quo ad ordines eum promoueat. Non repugnat modo contrarium antea positum: nam pecunia, quæ exigitur in eo casu pro pœna exigitur, est. n. pecuniaria pœna, quam iudices Ecclesiastici imponunt aliquando pro delictis, id quod licet, quâdoquidem & pecuniaria pœnam Ecclesiasticus iudex imponere potest, ut DD. communiter concludunt. Pro certo igitur habebimus simoniam committi, si iudex ecclesiasticus pecuniam accipiat pretii nomine, quo quem punit, a pœnaue liberet, atque sic dixit Archiep. Flor. in 2. p. Sum. tit. 1. c. 5. §. 17. vers. Not. quarto, ibi enim ait pro actibus iudicialibus iudicem nihil recipere debere, quandoquidem constituta stipendia habet pro eorum exercendo; ob idque non licere accipere quicquam pro dispensatione, nec pro correctione faciendâ, non faciendâ, nec pro minus puniendo peccatum, nec pro crimine puniendo, nec pro uisitando, nec ut minus digne penitentem reconciliet, uel ut digne penitentem repellat, & hoc non solum, ubi in re ecclesiastica iurisdictionem exercet, & spirituali, uerum etiam in re temporalis, nam iurisdictionem, quam exercet, spiritualis est, cuius uirtute ius dicit, ita Archiep. Flor. Ne igitur simoniam Ecclesiastici iudices committant pro puniendo quem piam, a pœnaue liberando nihil exigant. Quare nec pro degradatione quicquam recipi potest: ita Nauar. in conf. 88. de simon. lib. 5.

6. Excipitur tamen, et ubi id, quod exigitur, non ob id, quod punit, liberatur, sed pro pœna, & loco pœnæ exigitur, nam, quod ecclesiasticus iudex pecuniariam pœnam imponere potest, ob eam rem & illam exigere, arg. l. 2. ff. de iurisd. omn. iud. & ut diximus supra ca. 10. §. 3. Non igitur simoniam committit Vicarius, cuiusdam Episcopi, qui cuiusdam clerico pecuniariam pœnam imposuit, & exegit ob delictum quoddam commissum, quam tamen simoniam commisit, si oblatam pecuniam per amicos eius clerici, quo impune abiret, accepisset, nam alterum loco pœnæ habet, alterum, scilicet postremum corrumpendo iudicem quodammodo. Non etiam simoniam committit si quid præstetur pro sumptibus factis ab aduersario, qui ex com. ferendam curauit, ut dixit Zabar. in cap. ad aures prope finem. de simon.

7. Verum quid et si quis iniuste excommunicatus, suspensusue pecuniam tribuat, quo absoluitur, an simonia committatur? Anton. in cap. dilectus de simon. sine simoniæ uicio id fieri posse inquit, & hoc ob eam rationem, quod hic pecuniam tribuens nullum ius acquirit, eandem sententiam sequitur Guliel. Redoan. in Tract. de simo. in 3. par. cap.

cap. 2. r. num. 6. vers. Quarto, ubi & alios quosdam idem sentientes refert. Hæc opinio mihi non placet; nam, & qui a possessione beneficii iniuste deiectus est, pecunia interueniente si eam recuperet, simoniam committit, ut DD. tradunt in circa dilectus. Nec verum est hunc nihil acquirere, imo multum acquirere, scilicet usum communionis Ecclesiæ, quo per excommunicationem carebat; esto enim excommunicatio iniusta sit lata, nihilominus suos effectus operatur, ut habetur in c. 1. r. q. 3. & facit c. consideret, & ca. sacro de sent. excom. & hanc opinionem uti uerissimam sequor, & alibi supra secutus sum in qua & fuisse postea reperii Zabar. in cap. ad aures, vers. Circa hoc de simon. sed de quæstione hac satis; ad alteram transeamus.

De functionibus Iurisdictionis Ecclesiasticæ respectu habito ad indulgentias, materia circa quam simonia, id est circa quas simonia committi potest. Cap. I. I.

S V M M A.

1. Indulgentia quid sit.
2. Indulgentia ex quibus sint.
3. Indulgentia quid operentur.
4. Indulgentia a quo concedantur.
5. Indulgentias concedere iurisdictionis est.
6. Indulgentia si pecunia concedantur, ac vendantur, si simonia committitur.
7. Indulgentia ubi concedantur iis, qui elemosinas erogauerint in aliquam piam causam, exempli gratia in aedificationem ecclesiæ, monasterij, in pauperes aliquos, in bellum contra Turcas, simonia non committitur.

SECUNDA quæstio proposita hæc est, an simonia committatur, si pecunia exigatur pro indulgentiis concedendis: quam quæstionem, ut dilucidorem habeamus præmittendum est quid indulgentiæ sint. Deinde, a quibus concedantur. Tertio, an eorum concessio ad iurisdictionem Ecclesiasticam pertineat.

Quoad primum igitur, etsi nomen hoc indulgentia uarias sententias habet, ut dixit Additio ad Gloss. in c. si. de penit. lib. 6. & Sylu. in uerb. Indulgentia, num. 1. & Ioan. Tabien. eod. quod ad rem nostram tamen pertinet, ex quo de indulgentiis agimus, quibus pœnæ peccatorum temporales expiantur, et Indulgentiæ sunt distributiones in primis meritorum Christi Domini, ac Beatissimæ Virginis, & sanctorum, factæ ad delendas peccatorum temporales pœnas, quæ per penitentiam remissa sunt. Dixi Distributiones meritorum in primis Christi Domini, & c. tum quo separaretur ab aliis distributionibus spiritualium, ut

beneficiorum, ac aliarum dignitatum Ecclesiæ: tum quo significetur, unde hæc indulgentiæ sint, id est quæ sit causa, ut pœnæ peccatorum temporales expiantur, quæ sunt merita, in primis ipsius Christi Domini, deinde Beatissimæ Virginis, ac reliquorum sanctorum, ut habetur in extrauag. Vnigenitus Dei filius de penit. & apud Sylu. in uerb. indulgentia, q. 1. & communiter DD. Dixi, Ad delendas peccatorum pœnas temporales, quæ per penitentiam remissa sunt, tum quo appareat quæ eius effectus sit, qui est delere penam temporalem peccatorum, quæ remanet post deletam culpam & penam æternam, & ob id uere tantum penitentibus prodest, ut dicitur in cit. extrauag. Quem quidem thesaurum (sic appellat enim ibi merita Christi Domini, unde indulgentiæ fiunt) non in sudario repositum, non in agro absconditum, sed per Beatum Petrum celi clauigerum, eiusque successores suos in terris uicarios commisit, fidelibus salubriter dispensandum, & propriis, & rationabilibus causis nunc pro totali, nunc pro partiali remissione pœnæ temporalis pro peccatis debita tam generaliter, quam specialiter, prout eum Deo expedire cognoscerent uere penitentibus, & confessis misericorditer applicandum, ad cuius quidem thesauri cumulum Beatæ Dei genitricis omnium electorum a primo iusto, usque ad ultimum merita administrum præstare noscuntur. Hæc ibi. Ex quibus constat temporalem pœnam peccatorum, quæ per penitentiam remissa sunt, deleri. Item, quæ sint hæc indulgentiæ, scilicet merita in primis Christi Domini, deinde Beatissimæ Virginis, nec non sanctorum omnium. Item uere penitentibus tantum prodesse: idem quoque, ut pœnæ ad tempus præscriptæ peccatorum indulgentiis expiuntur, dixit Gloss. in extrauag. 1. in uerb. Confitebuntur eod. de penit. & Felin. in Tract. suo de indulgentiis, num. 4. vers. Circa secundam partem, & Nauar. in Tract. de Iubiileo not. 16. Tum quo separaretur a penitentia, & contritione, quibus & culpa, & pœna æterna etiam delentur. Et de hoc primo satis.

4. Quoad secundum, et Romano Ponti. ad totam penam temporalem expiandam, (id quod fit indulgentiis plenariis), concedi possunt, ut dicitur in cit. extrauag. unigenitus in uerb. Proxime relato, ibi, Nunc pro totali: a reliquis uero inferioribus Ecclesiæ præsidibus pro parte, non enim plenarias indulgentias concedere ipsi possunt, ut habetur in c. quod autem, & in ca. cum ex eos, ad hæc de penit. & c. si. eod. lib. 6. Et de hoc itidem satis.

5. Quo ad tertium, et distributio horum meritorum, seu indulgentiarum, ac thesauri Ecclesiæ, iurisdictionis Ecclesiasticæ est, id quod ex dictis constat; nam ad eos tantum Ecclesiæ antistites pertinet, qui iurisdictionem Ecclesiasticam habent, cuiusmodi Pont. Max. est, ac reliqui inferiores Pontifici: idem quoque sentit Inn. in cap. quod autem, num. 5. vers. Sed quæres, & in fine de penit. & Abb. in ca. accedentibus in fine de excess. prælat. & Fel. in eod. Tract. de indulgent. in pritt. & Sylu.

& Syll. & alii a me cit. in Tract. de Censuris Tabu. 2. cap. 11. §. 2. num. 8. Id quo iure merito, nam distribue bona Vniuersitatis iustitia actus est, scilicet distributio, at iustitia administrare ad eos pertinet, quo iurisdictionem habent, iure igitur ad eos, qui iurisdictionem ecclesiasticam habent, indulgentiarum distributio pertinet.

6 + Videbatur igitur dicendum, si pro indulgentiis concedendis, pecunia exigatur, simonia non committitur. Et hoc ob eam rationem, quoniam sapientius conceduntur, & olim praesertim concedi solebant iis, qui elemosynas faciunt, & praebent ad aliquam piam causam, ut pote ad construendum monasterium, ecclesiam, hospitale, ad bellum gerendum contra Turcas, & ad huiusmodi alia opera, quibus casibus nullo modo dicendum est simoniam committi: ut id significari uideatur in c. quod autem, & in c. eum ex eo. §. si. de penit. & in c. si. iunct. Glo. eod. lib. 6.

Atqui contrariam sententiam sequi debemus, scilicet simoniam committi, si pro indulgentiis distribuendis, pecunia exigatur. Id quod probatur primo, quoniam merita Christi Domini, & sanctorum maxime spiritualia sunt, ut per se patet: at pro re spirituali concedenda, si pretii nomine quid exigatur, simonia committitur, ut habetur in rot. tit. de simon. & ut nos in rot. Tract. antea probauimus, ergo & simonia committitur, si & pro his indulgentiis pecunia exigatur. Praeterea, qui indulgentias distribuit, ministerium ecclesiasticum exercet, & iurisdictionem (iurisdictionis enim earum distributio est, ut praemissimus, ergo hac quoque ratione simonia committitur: nam simonia committitur, ubi pro ministerio Ecclesiastico exercendo, iurisdictione uel pretium exigitur, ut habetur in c. ad nostram, & in cap. ne. mo. praesbyterorum de simon. Si ergo Ecclesiae Antistes, & qui has indulgentias distribuendi facultatem habent, pecuniam accipiunt, & uult, exempli gratia ab aliquo parcho, qui cupit, & rogat eum, ut indulgentiam concedat suis subditis, qui die aliquo suam ecclesiam uiserint, & alias concedere eam non uult, simoniam committit. Qui itidem, ut indulgentiam pro se in articulo mortis habeat, pecunia eam impetrat, uel ei tribuendo, quae eam concedendi facultate habet, uel aliis qui pro ipso interueniunt, in hoc quoque casu simoniam committit. Qua ratione si impetretur etiam, ut benedicantur imagines, & calculi illi, & cruces, & toreumata, id est medagliae, id est indulgentiae ipsis concedantur, simonia committitur.

7 Non obstat modo, contrarium allegatum. + Primum, quoniam ubi Romani Pontifices, concedunt indulgentias iis, qui opem tulerint alicui operi pio, non in primis id faciunt, ut pro indulgentia temporale exigant quasi pretium, sed ut spirituali opere, spirituale lucrum aliud consequantur, quod licet. Hinc DD. communiter concludunt permutationes beneficiorum uel sua pmiffas esse, quoniam spirituale cum spirituali pmu-

tatur, quod licet, idem ergo & hic. Confirmatur hoc, quoniam spirituale prohibitum est, ne temporaliter aestimetur, ac uendatur, pecunia tua. tecum sit in perditionem, dixit. n. S. Petrus illi impio, qui existimasti Spiritum sanctum pecunia possideri, quibus uerbis significatur temporalibus spiritualia aestimari non posse, non autem spiritualibus, atque sic dixit Ricardus, de media villa, lib. 4. dist. 20. art. 1. q. 4. quem refert, ac sequitur Fel. in eod. Tract. num. 2. uers. Confirmantur, ibi, Haec est simonia. Postremo, ubi Romani Pontifices, indulgentias concedunt iis, qui elemosynas faciunt, uel illi fecerint, non id faciunt, quo pretii nomine elemosynas uelint, sed ipsas concedunt in primis, ut inuitentur, & excitetur Christi fideles ad pia opera peragenda, cuiusmodi est elemosyna, & ob id simonia non committitur, quandoquidem id licet, sicuti licet sunt distributiones, quae fiunt in ecclesiis collegium habentibus iis, qui matutinis, uel peritinisue precibus, aliisque diuinis officiis interfuerint, quo excitentur facilius, & propiores ad diuinas preces recitandas reddantur: at questio nostra non est in hoc casu, sed ubi datur pecunia ei, qui indulgentiam concedit, quo indulgentiam ipsam tribuat huic, uel illi, uel alteri, per quem impellatur Antistes ad eam concedendam, ut diximus antea. Simonia igitur committitur in praedictis casibus, non autem in proximis dictis. Sicut nec etiam committitur simonia, si quid exigatur ab iis, qui earum instrumenta deferunt pro sustentando, quamuis Clemens Octauus, quae eius Summa Pietas est, ac Prudentia, ut ne specimen ullum non simoniae modo, sed nec auaritia appareat, dum essent Romae, mandauerit, ut nec etiam pro scriptione illa quaquam peteretur. Atqui an inferiores Romano Pont. scilicet Episcopi possint indulgentias concedere iis, qui operi alicui operem tulerint? Videbatur dicendum ipsos id non posse, nam spiritualia pure, & simpliciter dari debent, ut habetur in ca. si. & ibi Gloss. de pas. cui iuri Episcopi subiecti sunt, arg. c. 1. de const. & c. si. eod. Contrariam opinionem, tamen sequi debemus, ut scilicet possint, primo quoniam id tacito approbatum, immo expresse concessum eis uidetur in cit. iurib. supra scilicet in c. quod autem, & in c. cum ex ea, §. si. de penit. in antiq. & in c. si. iunct. Gloss. eod. lib. 6. ergo ratio proposita cessat, quae iure positio inducitur. Secundo ex longa consuetudine: ita igitur concludo, & ita DD. sentire uidentur. Atqui de indulgentiis haecenus, ad dispensationes transeamus.

De functionibus iurisdictionis Ecclesiasticae respectu habito ad dispensationem, materia circa quam simonia, id est circa quam simonia committi potest. Cap. LII.

S V M M A.

1 Dispensatio quid sit.

2 Dispensatio ad iudices ecclesiae & praelatos ecclesiae pertinet.

- 2 Dispensatio ad iudices ecclesiae & praelatos ecclesiae pertinet.
- 3 Dispensatio ad iudices ecclesiae & praelatos ecclesiae pertinet.
- 4 Dispensandi gratia, si pecunia exigatur simonia committitur.
- 5 Dispensatio, ubi in Rom. Curia sit, an simonia committatur, ex quo semper quid temporale praestatur, ut in dispensationibus consanguinitatis, affinitatis, & in uotis, & in irregularitate.
- 6 Index secularia pecuniam exigens pro exercenda iurisdictione seculari simoniam non committit.

ERTIA questio est, an simonia committatur, si pro dispensatione in spiritualibus concedenda pecunia exigatur, quae questio nem, ut dilucidior reddatur, tria breuiter praemittenda sunt. Primum, dispensatio

quid sit. Deinde, an dispensare ad iurisdictionem pertineat. Postremo, qui dispensare possint.

1 Quoad primum igitur dispensatio nil aliud est, quam communis iuris relaxatio facta cum causa cognitione ab eo, qui ius habet dispensandi, ita dixit Gloss. in ca. requisitis, §. nisi rigor, l. q. 7. quam refert, ac sequitur Quint. Mandos. in Tract. de signat. grat. in titu. Dispensationes, ubi plures a DD. traditas definitiones etiam refert; quamuis in hoc omnes conueniant, scilicet ipsam esse relaxationem iuris communis, quod & Trid. Synod. sentit sess. 25. de reform. c. 18. idque iure merito, quandoquidem dispensare cum aliquo nil aliud est, quam legibus ipsum soluere. ut latinae linguae Magistri docent, & Quinti. ibi. Ac plane, quid aliud facit Romanus Pontif. ubi permittit, ut irregularis clericus fiat, ut cognatione coniuncti matrimonio iungantur, ne uota, iusiurandum que seruentur, quam soluere ius commune, quo prohibebatur, ne praedicta fierent? Merito igitur Dispensatio communis iuris relaxatio dicitur.

2 Quoad secundum, iurisdictionis est dispensare, id est ad eos pertinet, qui iurisdictionem habent: nam, ex quo dispensatio est iuris communis relaxatio, ut DD. communiter concludunt, si cur iurisdictionis est ius constituere, ita & illud relaxare iurisdictionis erit, arg. l. nihil tam naturale, ff. de regu. iur. & l. 3. ff. de re iud. & eorū, quae dixit Gloss. in c. cum inferior de maior. & obed. atque sic dixit Ioan. And. quem refert, ac sequitur Borgas. de Irregular. par. 2. in tit. An dispensatio sit de lege diocesana, an de lege iurisdictionis.

3 Ex quibus tertium propositum habemus, ad quos dispensatio pertineat, & qui dispensare possint, nam ii tantum poterunt, qui iurisdictionem habent, & ob id Ecclesiae Antistes. Verum, quod dispensatio communis iuris relaxatio est, cui iuri Romanus Pontif. praest. ubi ius positum est, ut habetur in c. propositum de concess. praeben. Contra uero inferiores eidem iuri subiecti sunt,

ut habetur in c. 1. & cap. si. de consti. ob eam rem pro regula habebimus Romanum Pont. in omnibus dispensare posse: contra uero inferiores in casibus tantum ipsis permittis dispensare, non enim inferior superioris leges tollere potest, sine eius licentia, arg. cap. inferior de maior. & obed. atque sic sentit Rebuff. in titu. de Dispensatione, num. 22.

4 His praemissis, quoad questionem propositam concludo, si pro dispensatione concedenda pecunia exigatur, uti pretium eius, simoniam committi. Primo, quoniam, qui dispensat, ministerium ecclesiasticum exercet, ergo simonia committitur, si pro dispensatione concedenda pecunia exigatur, arg. ca. ad nostram de simon. Praeterea per dispensationem quis liberatur a uinculis iuris communis, (est enim Dispensatio iuris communis relaxatio, ut praemissimus,) at pro liberando quem a iuris uinculis, ut pote ab eius poenis, simonia committitur, si pecunia exigatur, ut habetur in c. nemo episcoporum de simo. ergo & hic, Simonia igitur committitur, si pro dispensatione pecunia exigatur, idem si, & pro absolutionibus. Exigi ergo nihil debet, atque sic dixit Archiepi. Floren. in 2. par. Sum. tit. 1. c. 5. §. 17. uers. Vnde non licet aliquid accipere, & Ang. in uerb. Simonia 3. in fine, & Guliel. Redoan. eod. 1. par. c. 21. in fine uiden. & ca. 29. num. 16. uers. Item pro usu spiritualis, & Dom. Sot. de iust. & iur. lib. 9. q. 6. art. 2. in resp. ad 3. argum. ibi, Vnde colligit D. Thom. Hinc gratis dispensationem concedi uoluit Trid. Synod. eod. c. 18. sess. 25. de reform.

5 Contra sententiam hanc tamen stylus Romanae Curiae facere uidetur, nam, ibi uel in gradibus, consanguinitatis, affinitatisue, uel ut extra tempora quis ordinibus initietur, dispensatio petatur, uel in irregularitate, uel in uotis, uel in iuramento, semper aliquid petitur, & accipitur, Imo praescriptum est, quantum pro quacunque dispensatione tribuatur, & tamen nullo modo dicendum est, simoniam committi, non enim Romani Pontifices, qui id sciunt, & simoniam tot inuictis poenis persequuntur, id tollerarent. A proposita igitur conclusione discedendum non est. Nec repugnat stylus Curiae, nam temporale, quod praestatur, & quod praescriptum est, ut detur, non accipitur pro concessione ipsius dispensationis, nam benigne, & liberaliter Romanus Pont. eam concedit, sed accipitur aliquando pro sustentandis ministris Curiae, qui huic functioni operam dant, id quod licet, sicuti antea probauimus, Accipitur aliquando pro poena, quod fit, ubi quis rogat, ut in irregularitate dispensetur a delicto profectio, ne nimia facilitas delinquendi materia daret, si gratis concedatur contra l. conuenire, ff. de pact. dot. Aliquando pro permutatione ubi, quod fit in uoto, opus pium, in quo dispensatur, in aliud commutatur, & sic temporale praestitum in pium opus uertitur. Aliquando denique accipitur, ne homines alacriores sint, & faciliores ad huiusmodi dispensationes petendas, & a iure communi discedendum, si enim gratis concederentur in praedictis

dictis dispensationes, quibusque statim dispensationem peteret, & quotidie auribus Romani Pontificis pettores huiusmodi obstrerent, a quo amouentur, cum sumptus faciendos norunt, qui in usum Ecclesiae conuertuntur, & pro sustentanda dignitate, & ecclesiastico statu, ut dixi, atque sic dixit Rebuff. in Prax. benef. in reg. de Dispensatione Gloss. 5. nu. 13. cum seq. & Guliel. Redoan. de simon. 1. par. c. 21. ubi multa de hoc ait, nu. 4. cum seq. vident. In hac quaestione igitur sic concludendum est. Atqui an inferior Antistes Romano Pont. possit praedicta exigere? Breuiter concludo id ipsi non licere; nam spiritualia pure, & simpliciter, & sine modo dari debent, ut dicitur in c. fi. de pact. iunct. Gloss. & ei iuri subiecti sunt omnes Romano Pont. excepto, ut habetur in c. 1. & fi. de const. ergo id facere non possunt, esto datum in piam causam uerteret, atque sic sensit Nauar. in consi. 18. num. 3. de penit. & remis. Ex quibus omnibus iam dictis patet iurisdictionem Ecclesiasticam simoniae materiam esse, quod probandum nobis proposuimus: ex quo simonia committitur eius functionibus pecunia exercendis.

Hac, quae hucusque diximus in iurisdictione Ecclesiastica locum habent. Verum quid de iudice seculari, an ipse simoniam committat, si iurisdictionem suam pecunia ductus exerceat, ex ipsi gratia, poenis inferendis, uel non inferendis? Breuiter concludo simoniam ab ipso non committi, tum quod iurisdictione secularis, spiritualis non est, nec ex eo spirituali, de quo hic agimus, circa quod simonia committitur, & ob id simonia circa ipsum committi non potest; tum quod iudex secularis eam exercendo ministerium ecclesiasticum non exercet; ergo haec quoque ratio ne simonia committi non potest; atque sic inquirunt Inn. & Host. quos refert, ac sequitur Abb. in c. 1. nu. 1. & in c. 2. nu. 2. ne praelat. uic. suas.

Contra quam tamen opinionem facere uidentur Gloss. in eod. c. 2. nam ibi innuere uidetur ob dictionem illam. Maxime non solum simoniam committi in iurisdictione spirituali, uerum etiam in temporalis; sic enim inquit, ibi, Et ubicunque Episcopus aliquid gratis facere debet ratione officii, si aliquid exigat, simoniam committere uidetur, maxime cum iurisdictione sit spiritualis. Haec Gloss. ob dictionem illam igitur Maxime significari uidetur simoniam, & in temporalis iurisdictione committi; quasi dicat Episcopus simoniam committere, ubi facit aliquid, quod sit iurisdictionis secularis, & praesertim, cum iurisdictione est spiritualis. Abb. Socin. ac DD. iniquine dictum Glossae intelligi posse de iurisdictione seculari, quae pendet a spirituali; quorum interpretatio mihi non placet; non enim uideo, qua ratione iurisdictione secularis a spirituali pendere possit, ut ipsa alienata, simonia committatur, potest sane esse, ut Episcopus habeat secularem iurisdictionem in aliquo loco, ut Imolenis Bagnara, sed tamen non magis mihi simoniam committere Episcopus hic uidetur, si eam iurisdictionem alienet, quam si fundum alienet; sicut enim in fun-

do simonia non committitur, ita nec in iurisdictione, quandoquidem non est quid spirituale, nec annexum spirituali, cum sit res profana singularis. Ex quo igitur interpretatio haec nulla est, dictum Gloss. accipi potest, scilicet Episcopus simoniam committere, si aliquid agat, quod ad suum officium pertinet, & praesertim, si sit iurisdictionis spiritualis, & sic non solum factum, sed iurisdictione eum comprehendatur. In hac igitur quaestione sic concludendum uenseo. Atqui de tertia quaestione primaria satis: ad postremam transeamus.

De functionibus iurisdictionis Ecclesiasticae respectu habito ad acta, quae sunt in iudicijs, materia circa quam simonia, id est circa quae simonia committi potest.

Cap. LIII.

S V M M A.

- 1 Index Ecclesiasticus iudicium suum uendens simoniam committit.
- 2 Sententiam ut pro se ferat iudex Ecclesiasticus, pecuniam tribuens, simoniam committit.
- 3 Index Ecclesiasticus si iurisdictionem exerceat super re temporali, & pecuniam accipiat, simoniam committit.

POSTREMA quaestio proposita haec est, tan iudex ecclesiasticus simoniam committat, si pecuniam accipiat pro actis, quae ab ipso in iudicio fiunt. In qua quaestione uidebat ut dicitur dum simoniam non committi, & hoc ob ea, quae inquirunt DD. in cap. 1. ne praelat. uic. suas, nam, etsi Episcopus pecuniam ab aliquo recipere non potest, quo facultatem ei permittat iurisdictionem suam exercendi, ut habetur in cit. c. 1. quandoquidem uendi uidetur iurisdictione ecclesiastica, & ob id simonia committi, idem tamen Episcopus conducere Vicarium potest pecunia ei assignata, & ut dicitur salario, ut dixit Gloss. 2. ibidem, & Abb. nume. 4. & Mar. Socin. Sen. & communiter DD.

Atqui contrariam sententiam sequi debemus, scilicet iudicem ecclesiasticum iudicium, & acta, quae fiunt in iudicio, uendendo simoniam committere. Primo, quoniam Index ecclesiasticus iudicium suum uendens simoniam committit, ut dixit S. Thom. quem refert, ac sequitur Syluest. in uerb. Simonia, q. 10. uers. Secundum, & uers. Tertium, sequitur quoque Abb. in cap. cum ab omni de uit. & honest. cler. ibi enim ait simoniam committi in spiritualibus, si pecunia detur, ut sententia secundum se feratur. Idem ait in cap. tua nos de simon. in fin. ubi & Host. idem sententiam refert.

refert: nam ait Host. qui corruerit iudicem, uel testem in causa beneficii committere simoniam, propter connexitatem, quam habet causa cum ipso beneficio, & sequuntur eum Ioan. de Anan. uersic. quod autem, & Zabar. in fine, & Anchara. num. 7. & Felin. ibid. num. 5. uers. extra Gloss. & de communi testatur, & Bertachin. in Reperto. uers. Simonia nunquid admittatur, si aliquis corruerit iudicem, & Guliel. Redoan. in tractat. de simon. in 3. par. cap. 30. num. 14. & Ioan. Tabien. in uerb. Simonia, num. 49. & Nauar. in commentario de dat. & promiss. pro iustitia, & grat. obtinend. not. 9. uers. Dixi regulariter, ibi enim simonia committi ait, ubi pro sententia danda in re spirituali aliquid datur, & Ioan. Caraf. de simonia mentali, nume. 141. & Ricard. de Med. villa, dist. 25. arti. 3. quaest. 2. in resp. ad 5. lib. 4. Probatur id etiam ratione: nam hic, qui pecuniam accipit pro exercenda iurisdictione ecclesiastica, accipit pro ministerio ecclesiastico exercendo, ut id per se patet, at simonia committitur functionem huiusmodi si quis exerceat, pecunia accepta, ut habetur in cap. ad nostram de simon. ergo & hic. Postremo id habetur in ca. uendentes, & ibi Gloss. 2. par. quaest. 3. uid. & facit ca. non sane 14. quaest. 5. & ibi Gloss. Ab hac igitur sententia non discedemus. Nec repugnat ratio contraria, nam pecunia, seu salarium, quod recipit uicarius ab Episcopo non pro iurisdictione exercenda recipit, quo casu simonia esset: sed, & quo habeat, unde se sustentet, & ob id, quod ibi moram trahit suis negotiis omittis, & ne suis stipendiis quodammodo militet, quod fieri non debet, ut dicitur in cap. cum ex officii de praescrip. & ut dixit Abb. in eod. cap. 1. num. 4. ne praelat. uic. suas, & Innoc. hac enim ratione & assessoribus salarium constituitur in cap. statutum, §. assessorem de rescript. lib. 6. & beneficium datur clerico ob officium, ut dicitur in cap. fin. de rescrip. eod. lib. at nos non loquimur de pecunia data ob has causas, sed ob iurisdictionem, & acta, quae geruntur. Hinc simoniam committit, qui pecuniam dat, ut absoluat ab excommunicatione, ut diximus antea, & habetur in cap. ad aures de senten. excommuni. & ut dixit Archiepisc. Floren. in 2. par. Sum. tit. 1. cap. 5. §. 16. ibi, In absolutione autem ab excommunicatione. Idem, si pro sigillo, seu signo quid recipiatur, ut dixit Archiepisc. eod. ca. §. 7. uersic. Et ex hoc sequitur: Quod tamen locum non habere, ibid. ait, si ob sumptus in cera factos, & ob signationem praestetur. Idem, si sportula exigantur: ut habetur in Add. ad Clar. libr. 5. in §. simonia, & apud Ioan. de Selua in tractat. de benef. cart. 33. in fine col. 3. Idem, si ne ius dicat, argum. cap. nemo episcoporum, & eorum, quae dixit Ioan. Tabien. in uerb. Simonia, numer. 48. Simoniam ergo committit iudex, si pecuniam accipit, ne quem absoluat, & ut iudicium differat. Excipio tamen, quod dixi de sportulis, si salarium aliunde non haberet: tunc enim simoniam ab ipso non committi uenseo, ex quo pro iisdem causis eas accipiunt, quam obrem salarium datur.

Quamuis dici possit, ex quo ad Episcopum pertinet iurisdictionem dicere, de suo debere salarium praestare, & non litigantes. Imo simonia committitur, si quid ecclesiastico iudici datur, non ut eum corrumpat, sed ut ius dicat in causa ecclesiastica, ita Gloss. in cit. cap. uendentes, 1. quaest. 3. & Ricard. de Mediuilla, quem refert, ac sequitur Gulielm. Redoan. de simon. par. 2. cap. 30. nume. 18. uers. Et dare etiam, & Angel. eod. 3. num. 28. uersic. Vtrum pro iustitia, & Nauar. in Comment. de datis, & promiss. pro iust. uel gratia, not. 9. num. 16. uers. Dixi regulariter, nam ibi ait Simoniam esse dare aliquid iudici pro iustitia faciendae circa spiritualia quaerenda, esto iure aliquo debita sint.

Verum haec, quae diximus, locum habere DD. communiter inquirunt, ubi iudicium de re spirituali est. At quid si de re profana apud ecclesiasticum iudicem agatur, & ob id pecuniam inde recipiat, an simonia committetur? Ego sentio & hic simoniam committi, non ob causam, quae spiritualis non est, sed ob id, quod iurisdictionem spirituales exercet, atque sic sensit Syl. in uerb. Simonia, q. 10. uers. Tertium, nam ibi ait, etiam si agatur in iudicio ecclesiastico de temporalibus, tamen, ex quo iudex persona Ecclesiastica est, quae ratione iurisdictionis Eccles. ad tale ius reddendum tenetur, simoniam committere, si per pecuniam sententiam ferat. Pro quacunque igitur causa, quae ad iudicem ecclesiasticum pertinet, simonia committitur, si pecunia exigatur. Nihil ergo exigi hac ratione potest a iudice eccles. pro sua iurisdictione exercenda, ut pro sententiis ferendis, & aliis actis coram se, & sua auctoritate factis. Verum quid de aduocatis, procuratoribus, & testibus, an sine simoniae uitio recipere quidpiam possunt, ubi in spiritualibus operam suam praestant? Hoc in seq. explicabimus, & primum de teste.

S V M M A.

- 1 Testi si pecunia detur, quo pro se testimonium ferat, simonia committitur, quae regula, quousque pateat, declaratur.
- 2 Testi si pecunia detur, ut veritatem proferat, simonia tantum committitur ab ipso teste.

§. I.

De iudice uidimus supra, quando simonia committatur, si ei pecunia praestetur, nunc de teste agamus. Pro regula igitur habebimus simoniam committi, si pecunia testi in causa spirituali in iudicium producta praestetur, ut corrumperetur, nam sic inquirunt Abb. in ca. tua nos in fine de simon. & Host. ab eo relat. Idem Mar. Socin. Sen. ibidem, & Felin. qui opinionem hanc communiter receptam sentit ibid. numer. 5. & Ioan. Tabien. in uerb. Simonia, numer. 49. & Archiepisc. Floren. in 2. par. Sum. tit. 1. §. 17. uersic. Similiter testificari, nam ibi ait Simoniam esse

esse testificari in causa spirituali, ut in causa matrimonii, & decimarum ob pecuniam: secus si causa spiritualis non sint, & Ricard. de med. villa, d. 2, art. 3, q. 2. in resp. ad 5. lib. 4. Idque iure merito, nam simonia committitur, ubi precibus spiritualia acquiruntur, ut habetur in c. saluator, uers. Ideo, qui eas 1. q. 3. item, ubi domesticos iudicis quis corrumpit, quo ei præsto sint apud ipsum, ergo multo magis hic committetur, ubi pecunia præstatur, & iudex non simpliciter inuitatur ad ei fauendum, uerum a iure quodammodo cogitur; iudex enim secundum allegata, & probata indicare debet, ut habetur in l. illicitas, §. ueritas, ff. de off. præsid. facit quoque c. non sane 14. q. 5.

2 Excipitur tamen, ubi quis testi daret, ueritatem proferat, ob id, quod alias testimonium ferre non uult; et si enim testis male accipit, ut habetur in cit. c. non sane, 14. q. 5. & simoniam ipse committit, tamen tribuens quasi uexationem redimens simoniam non committit, arg. c. dilectus, 1. de simo. Nec repugnant contraria proxime dicta; nam locum habent, ubi datur, ut contra iustitiam testimonium ferat, & ut corrumpatur, in eo enim casu loquuntur Hosti. Abb. Fel. ac reliqui, qui & idem de iudice inquirunt. Hinc, qui pecuniam iudici dedit, non ut eum corrumpere, uerum, ut ius, & quietem sibi conseruet, repetere eam potest, ut dixit Gloss. in cit. c. non sane in uerb. Ille, & sequuntur eam Fel. & alii, quos ipse refert in eod. c. tua nos, nu. 5.

Item excipitur, ubi in causa temporalis pecunia datur: nam nec tunc simonia committitur, ut allegati DD. supra communiter concludunt. Quod tamen uerum esse censeo, ubi in iudicio temporali, & apud iudicem secularem testem corrumpit: secus, si coram iudice eccl. de re temporali lis sit, & conetur quis per pecuniam, ut sententia pro se feratur, & ob id iurisdictionem ecclesiasticam emere, nam tunc est, simonia committetur, ut de iudice supra conclusimus in §. antecedente.

Tertio excipitur, ubi pro sumptibus, quos faceret testis in ueniendo ad iudicem, & pro suo interesse quid daretur: nam neque hic simonia committitur, neque etiam illicite fit, quid enim si senex sit, qui pedibus iter longum facere non potest? quid, si pauper, qui laboribus sibi victum parat? Plane in huiusmodi casibus simonia non committitur; sicut nec sacerdos pro his pacificens, ut diuina faciat, multo minus ergo, si quid ultero, & gratis, & non dolo malo offeratur, idque & in omnibus casibus, sentimus, quos generatim antea posuimus, sed de rebus hæcenus, iam ad aduocatos, & procuratores transeamus.

S V M M A.

1 *Aduocatus in causa spirituali an simoniam committat, si pecuniam accipiat.*

2 *Procurator in causa spirituali an simoniam committat, si pecuniam recipiat.*

§. II.

Restat, ut de aduocato, & procuratore agamus, an scilicet simoniam committant, si in spirituali causa pro suis operis pecuniam accipiant. In qua questione uidebatur dicendum simoniam ab ipsis committi. Primum, quia pro certo habetur simoniam eum committere, qui familiari Episcopi, uel iudicis pecuniam tribuit, quo sibi ab illo beneficium habeat, ab altero uero sententiam, Præterea, quoniam nec licet quidpiam dari, ut aliquid spirituale recuperet, esto ius in ipso quis habeat, si ab eius possessione exclusus sit, ut traditur in ca. dilectus filius de simon.

Atqui contrariam opinionem sequi debemus, scilicet aduocatum, & procuratorem simoniam non committere, si pecuniam exigant ob spiritualem causam, quam tractant. Et hoc ob eam rationem, quod tam de iure canonico, quam de iure ciuili aduocatus patrocinium suum uendere permissum est, nec distinguitur, an spiritualis, an temporalis causa sit, ut habetur in cap. non sane, 14. q. 5. Sed non ideo debet iudex uendere iustum iudicium, aut testis, dicitur enim ibi, quia uendit aduocatus iustum patrocinium, & iuris peritus uerum consilium, illi enim ad utranque partem ad examen adhibentur, isti ex una parte consistunt. Hæc ibi, ex quibus patet, & patrono, & aduocato, & consiliario pro sua opera aliquid recipere licere, idem habetur in l. 1. §. in honorariis aduocatorum, ff. de uar. & extraordin. cogn. atque sic dixit quoque Vin. in sua Syl. opin. 27. & Ricard. de Med. uilla, distin. 25. artic. 3. quaest. 2. in resp. ad quintum libr. 4. Si ergo licet his pro sua opera premium accipere, simoniam non committunt. Confirmatur hoc, quoniam officium aduocati, & procuratoris tam de iure Pontificio quam de iure ciuili, & tam in spirituali, quam in temporalis permissum est, ut habetur in tot. tit. ff. de procurat. & extra eod. Iure igitur dici non potest, simoniam committi, atque sic dixit Angel. in uerb. Simonia, 2. num. 19. uers. Vtrum uicarius, & eod. 3. num. 28. uers. Vtrum pro iustitia, & Syluest. eod. quaest. 10. Postremo id eis datur pro eo, quod suis rebus omittis huic, uel illi operam dant, & aliunde eis non satisfiit, & ob id non pro re spirituali, ut ait Ricard. ibidem. Si licet ergo sacerdoti, qui obligat se ad animarum curam gerendam in aliqua ecclesia pacisci de salario, esto diues sit, propterea quod ibi habet necesse morari, & rebus suis interesse non potest, ut dixit Innoc. in cap. 3. quem DD. communiter sequuntur ne prælat. uic. suas, ergo idem & aduocatis, & procuratoribus, & consiliariis licebit ob eandem rationem, argum. l. illud, ff. ad le. aquil. cum simil.

Non repugnant modo contraria. Non primò, quod dictum est de familiari Episcopi, uel iudicis; nam iure prohibitum est iudicem corrumpere, non autem procuratorem, aduocatumue confi-

collocare, ut uidimus, sicut etiam modus acquirendi beneficium ea ratione uetitum est. Non itidem alterum officit, quadoquidem modus ille illegitimus etiam est iuris sui recuperandi, at per aduocatos, procuratores, & consiliarios est permissum, quandoquidem administratores iuris quodammodo sunt, uel potius ut ius administraretur, & ob hanc causam simoniam non committunt. Quare, si iniustam causam scientes defenderent, mea sententia simoniam committerent, ex quo non legitimum, quod eis permissum est, sed iniuste facerent, quod est eis uetitum. Ex his omnibus iam patet iurisdictionem ecclesiasticam simoniam materiam esse. Ex quo nec dignitates, nec beneficia Ecclesiastica, nec magistratus, qui iurisdictionem eccl. habent, nec iura quæ per ipsa habentur, nec functiones ipsorum uendi sine simonia uitio queunt, ut probauimus. Constat etiam quænam materia circa quam simonia sit, non solum respectu habito ad spiritualia, quæ a iure diuino sunt, uerum etiam respectu habito ad ea, quæ ab Ecclesia instituta sunt auctoritate diuinitus sibi tradita tam uel ordinis, quam iurisdictionis: de quibus, quod simul antea egimus, ob eam rem nihil est, quod præterea de ipsis speciatim agamus. Verum quamobrem spiritualia prædicta alienari pretio interueniente sine simonia uitio nequeunt? Hoc in sequen. absolue-

S V M M A.

1 *Spiritualia quamobrem sine simonia uitio uendi nequeunt.*

§. III.

Uidimus, quæ spiritualia materia simoniae sint, & circa quæ simonia committi possit, iam uideamus, quamobrem simonia in ipsis committatur. Id quod, ut dilucidius fiat, in memoriam reuocandum est, quod diximus antea spiritualia prædicta partim a Deo data, institutaque esse, partim ab Ecclesia potestate sibi diuinitus tradita, ut dixit Nauar. eo. c. 23. nu. 99. definiendo quid hoc spirituale sit, & Berarducius in corona Confessorum in tit. de simonia, num. 4. Hoc præmissis, quæ a Deo instituta sunt, ob tres causas alienari pretio prohibentur. Primo, quoniam id Deus uetuit, de his enim spiritualibus agēs apud S. Matth. ca. 10. sic dixit Gratis accepistis, gratis date. Præterea iure naturali etiam id uetitum est, nam in emptione, & uenditione pretium rei æstimationi respondere debet, (hoc enim iustitia commutatio postulat,) at nullum temporale pretium rei spiritualis huiusmodi æstimatione respondere potest, ut id significauit S. Petrus in Act. Apost. c. 8. ibi enim obiurgans Simonem illum Magum, quod spiritualia hæc emere uolebat, Pecunia tua tecum sit in perditionem, dixit, quoniam donum Dei existimasti pecunia possideri: ergo hac ratione spiritualium huiusmodi alienatio non gratuita prohibita est. Hinc Prouer. 3. sic dicitur Præciosior est

cunctis opibus, & omnia, quæ desiderantur, huic non valent comparari. Accedit postremo, quod hoc repugnaret uenditioni; nam, ex quo spiritualia hæc Dei sunt, uendi contra eius uoluntatem nequeant, arg. l. id, quod nostrum est, de reg. iur. & tot. tit. C. de reb. alien. non alienan. contra Dei uoluntatem autem hoc esse, hinc constat, quod, ut gratis darentur, mandauit, ut uidimus; ergo præfati Ecclesiarum, qui non domini, sed dispensatores sunt, uendere ipsa nequeunt. Omitto & pontificio iure id uetitum esse, ut habetur in tot. tit. de simon. atque sic dixit S. Thom. 2. 2. q. 100. arti. 1. in resp. & sequuntur DD. communiter, & Domi. Sor. de iust. & iur. lib. 9. q. 5. arti. 2. uers. Ad questionem. Quæ uero ab Ecclesia instituta sunt, duplicis generis sunt: nam partem uendi nequeunt ob rationes in priori casu alias, & hoc ob eam rationem, quoniam spiritualia sunt, cuiusmodi habentur consecrationes, benedictiones, catechismi, exorcismi, officium tam uiuorum, quam mortuorum; hæc enim spiritualia in primis sunt, nec habent quid materiale, quod alienari possit, atque sic sensu Nauar. eod. cap. num. 99. uers. Ex qua definitione, ibi, Non tamen ex hoc inferas, & Caietan. eod. uers. Prima regula. Partim uero alienari nequeunt, ob id, quod Ecclesia id prohibuit, cuiusmodi sunt beneficiorum permutaciones; hæc nanque iure diuino non prohibentur, ex quo spirituale pro spirituali datur, sicut etiam officia quædam Ecclesiarum temporalia, ut Aconomi, Sacristæ; item ne in fauorem huius, uel illius beneficium resignetur, uel retenta pensio, & huiusmodi. Ob hanc autem rationem alienari prohibita sunt sine superioris auctoritate, quoniam specimen quoddam simoniae præferunt, uel occasionem simoniae præbent, quæ omnia ab Ecclesia abesse debent, argum. cap. cum ab omni de uit. & honest. cleric. Ex his apparet contra iura, quæ simoniam iure diuino, naturalique uetitam prohibent præscribi non posse, nam contra ius diuinum, naturaleque præscribi non potest, ut tradunt Abb. ac DD. in cap. fin. de consuetud. apparet etiam consuetudinem contrariam non ualere, atque sic habetur in cap. non satis, & in cap. seq. & in cap. ueniens, & in cap. in tantum, & in cap. sicut pro tanto cum simil. de simon. & dixit Nauar. de simon. lib. 5. consil. 1. uers. Quinto, quod etiam: secus ergo in aliis. Et de his hæcenus, sed de materia circa quam simoniae hæcenus, iam ad materiam ex qua eiusdem, id est ad pretium, quo dato pro spiritualibus simonia committitur, transeamus.

De pretio, quo pro spiritualibus, eadem annexis interueniente simonia committitur, materia ex qua simonia. Cap. LIIII.

S V M M A.

1 *Pretium, quo interueniente pro spiritualibus simonia committitur, quid sit.*

Q 2 2 Pretium

2 Pretium, quo interueniente pro spiritualibus simonia committitur, quotuplex sit.

DECLARAVIMVS Dei benignitate, circa quæ simonia committatur, id est quænam spiritualia, eisue annexa sint, in quibus simonia committitur. Verum, quod tunc ipsa interuenit, & committitur, ubi non gratuito, sed pretio interueniente spiritualia alienantur, vt supra vidimus, & habetur in tot. tit. de simo. ob eam rem quid pretium hoc sit, & quot eius species, & quantum, & quale esse debeat, ut simonia committatur, generatim primo, ac speciatim deinceps contemplantur.

1 Quoad primum igitur pretium hoc, quo interueniente simonia committitur, est omne illud, quod aut datur, aut fit, aut dicitur, aut promittitur contra legem aut diuinam, aut humanam, & spiritualibus, eisue annexis pecunia æstimabile.

Dixi, Omne illud, quod datur, quo significetur simoniam committi non solum, ubi pecunia numerata datur, verum, & ubi quid aliud, uel mobile, uel immobile sit, ut habetur in c. in tantum in fine de simon. & hoc dicitur munus à manu.

Dixi, Aut fit, quo ostendatur aliud genus pretii, quo etiam spirituale emittitur, scilicet facta, cuiusmodi obsequia, & operæ sunt, quæ præstantur, ut spiritualia, eisue annexa habeantur, vt in c. ex diligenti eod. de simon. & hæc ab obsequio munus dicuntur: nomine facti etiam non facta intel liguntur.

Dixi, Aut dicitur, quo significetur tertium genus pretii, quo spiritualia etiam quandoque comparantur, cuiusmodi sunt fauores, & huiusmodi his enim tribus, vnoue eorum interueniente simonia committitur, ut DD. cõmuniter concludunt & habetur in c. sunt nonnulli, l. q. 1. & in c. saluator, l. q. 3.

Dixi, Aut promittitur, quo significetur simoniam committi etiam promissione prædictorū, arg. c. de hoc, & c. seq. eod. de simon.

Dixi, Contra legem diuinam, quo ostendatur ea, quæ pecunia æstimari possunt, pretii loco dari pro spiritualibus eo iure prohiberi, iux. illud Petri Apostol. Pecunia tua tecum sit in perditionem, & cæt.

Dixi, Contra legem humanam, quo ostendatur hoc iure non solum temporalia pro spiritualibus pretii nomine dari non posse, verum in aliquibus, nec spiritualia, & spiritualibus, cuiusmodi est beneficium pro altero beneficio, quod iure diuino prohibitum non erat, sed positiuo.

Dixi, Pecunia æstimabile, quo significetur, ubi quid tale non datur, aut fit, aut dicitur, aut promittitur, simoniam vere, ac proprie non committi, ut habetur in tot. tit. de simon. & ut videbimus infra, atque sic sensit Gabriel Byel. dist. 25. quæst. 2. quart. dub. uers. Secundo not. & per totam lib. 4. Idque iure merito, ex quo enim simo-

nia committitur emptione & uenditione, ad emptionem necessario pretium pecunia æstimabile, requiritur, argum. in Instit. de emption. in principio.

Verum, quod in emptione, & uenditione pretium certum esse debet, ut dicitur in §. pretium, in Instit. eod. quid si quis dicat conferam tibi beneficium, sed uolo promittas mihi aliquid: tu uero dicas ego promitto me tibi daturum aliquid, non exprimmendo quicquam certi, an simonia hic committitur? Videbatur dicendum simoniam non committi, tum quod pretium certum non est, ut per se patet, tum quod in arbitrio collocatum eius uidetur, qui dare debet, contra le. in uendendis, ff. de contrahend. empti. & in l. sepe, §. 1. ff. eod. At qui contrariam opinionem uerriorem censeo: & hoc ob eam potissimum rationem, quod conuentum est de spirituali dando non gratis, sed pretio interueniente, ut in facto proponitur, quo casu simonia committitur, ut per se patet. Nec repugnat contraria ratio: esto enim pretium certum promissum non sit, nihil interest, quandoquidem, esto emptio non sit, ac uenditio, contractus tamen alius innominatus erit, scilicet Do, ut des, quo casu simonia etiam committitur, ut supra uidimus, sed de hoc primo satis.

2 Quoad secundum, & scilicet quotuplex pretium hoc sit, ex iam dictis triplex esse apparet, quoddam, quod consistit in dando, quoddam in faciendo, quoddam in loquendo, ut uidebimus. iam tertium explicemus, quod in sequenti præstabimus.

S V M M A.

1 Pretium, quo interueniente pro spiritualibus simonia committitur, quantum esse debeat.

2 Pretium pro spirituali datum, uel minimum sit, an simoniam inducat.

3 Pretium datum pro re spirituali, ubi minimum est, an excommunicationem inducat, si realis simonia in beneficio, ordineue sit.

4 Pretium, quo interueniente simonia committitur, quale esse possit.

§. I.

1 **S** Quoad tertium, & scilicet pretium quantum esse debeat, quo simonia committatur, pro regula habendum est, uel magnum, uel paruum sit, simoniam committi, atque de magno non est quod dubitemus, argum. ca. etsi quæstiones de simonia. & Dubitari tamen solet, ubi paruum quid datur, nam quod simonia committatur, probatur primo per cap. ex tua de simonia, nam, cum ibi clericus quidam sex solidos dedisset Archidiacono, qui nolebat aliter eum ad ordines præsentare Episcopo, & sic ordinem accepisset, Rom. Pont. hac de re cõsultus respondit, ut clericus sic ordini initiatus ab officio sacerdotii se ab-

se abstineat, & in religionem aliquam ingrediat, & hoc ob eam rationem, quoniam simoniam commisit, de ipsa enim ibi agitur. Hæc ibi, Si ergo simonia committitur sex solidis tantum: dandis, qui sunt minima quantitas pecuniæ, scilicet sex bononeni, & minima quantitas simonia committitur, atque sic not. Abba. ibi: nam ait, quantumcunque modicum sit, quod pro spiritualibus datur, simoniam induci, idem Felin. numero 3. uersicu. In Gloss. 1. ibidem, & Archiep. Flor. in 2. p. Summ. titu. l. cap. 5. §. 6. & Gloss. in cap. pen. in fine, l. q. 3. & Bertach. in rept. in uerb. Simonia uersicu. Simonia præsumitur, & Nauarr. consi. 5. num. 1. de simon. lib. 5. Postremo id probatur ratione: nam inter alias causas, quibus simonia committitur spiritualibus uendendis, ea red datur, quoniam, cum in contractibus pretium respondere debeat æstimationi rei, spirituali nullum pretium temporale, quantumcunque magnum respondere potest: unde ut dicitur in pro verb. Preciosior est cunctis opibus, omnia, quæ desiderantur, huic non ualent comparari, ut refert S. Thom. 2. 2. quæst. 100. artic. 1. in respon. & S. Petrus Simoni Mago simoniae principi sic interminatus est. Pecunia tua tecum sit in perditionem, quoniam donum Dei existimasti pecunia possideri, ut habetur in Act. Apost. cap. 8. in uia enim ab eo spiritualibus infertur, qui pretio temporali spiritualia emere conatur. si ergo simonia ob id committitur, quantumcunque temporale pretium pro spirituali datur, multo magis simonia committitur, quanto minus dabitur, tanto enim maior iniuria inuritur, quanto minoris spirituale æstimatur. Vel igitur minima res tribuatur pro re spirituali, simonia committetur, sic enim & in re parua furtum, & usura committuntur, ut dixit Abba. in cit. c. ex tua numer. 5. de simon. Hæc igitur sunt, quæ simoniam esse conuincunt.

Contra uero quod simonia non sit, facit primo cap. etsi quæstiones de simon. nam ibi, si res modica detur tam respectu habito ad dantem, quam ad accipientem, simoniam non committi dicitur. Postremo rei paruitas, & à mortifero peccato, & à restitutione excusat, ut ait S. Thom. 2. 2. quæstio. 59. art. 4. in respon. ad secund. & qu. 66. art. 6. in respon. ad tertium.

Quid igitur cõcludendum? Ego sic distinguendum censeo. Aut conuentum est, ut pro spirituali parum illud datur, & in hoc casu sine dubitatione simonia committitur, & prior sententia locum habet ob rationes in ea allatas, & in hoc casu loquitur citat. capitu. ex tua de simon. Idque iure merito, ex quo enim, ut pretii nomine qui datur, conuentum est, nihil præterea est querendum, nec dubitandum, quin simonia sit, cum ipsa nil aliud sit, quam uoluntas uendendi, emendique spirituale, ut in initio probauimus, quam uoluntatem in his esse per se constat, atque sic dixit Goffred. quem refert, ac sequitur Ancharan. in citat. capitul. ex tua, & Zab. uersicu. Opon. tertio. Vel igitur ex conuentione minima pecuniæ

quantitas detur, uel quid aliud, ut par caponum tam in foro exteriori, quam interiori simonia committitur. Aut conuentum non est, sed modicum quid est datum, nulla conuentione, nec tacita interueniente, & in hoc casu, ut mittam in conscientia foro eorum confessioni standum esse, in foro exteriori simoniam commissam non esse iudicabitur, nisi aliud dantis, accipientisue qualitas, ratione alia suadeat, tunc enim iudex id arbitratibus iuxta citat. capitul. etsi quæstiones, sicut etiam quæ quantitas magna, minorue datur, ut sensit Nauarr. in consili. 5. 2. numero 1. in fine. Idque merito, quandoquidem delictum re dubia non præsumitur, argument. capitu. 2. de regul. iur. & l. merito, ff. pro loc. & vt in simili dixit Nauarr. in consilio 9. numero 4. de simon. libr. 5. In hoc igitur casu secunda opinio locum habebit.

3 Verum quid si pro beneficio ecclesiastico, ordineue modicum quid dederit, & realis simonia commissa sit, an in excommunicationem incidet? iux. extrauag. 2. de simon. Videbatur dicendum in excommunicationem hunc non incidere, quandoquidem quis in eam non incidit nisi ob mortiferum peccatum, quod pro re modica non committi uidetur, argument. capitu. nemo, & capitul. nullus, l. 1. quæst. 3. In hoc tamen casu, ut in superiori quæstione distinguendum etiam censeo, ut scilicet, si conuentum sit, ut res modica etiam pro beneficio, ordineue detur, in excommunicationem conuenientes incidant, ob rationes supra allatas. Nec obstat rem modicam traditam esse, quandoquidem irreuerentia, quæ fit spiritualibus, grauis est, & sicut contumacia maior existimatur, quanto ex minori re confurgit, ut ait Gloss. in capitu. duo sunt quippe di. 96. ita & hic grauior offensa, quanto minor causa est, quam obrem spiritualia uendantur, atque sic sensit uidetur Nauarr. in consili. 5. 2. numero 3. de simon. libro 5. Si uero conuentio non interuenierit, quod simonia mentalis est, excommunicationem locum non habere concludo ob cap. fin. de simon. Et de hoc tertio satis.

4 Quoad quartum denique pretium hoc scilicet quale sit nihil interest. Vel igitur solum, promissumue tantum sit, simonia committitur, nam eodem iure censetur solutio, ac promissio quoad simoniam committendam, argumen. le. fin. C. ad leg. Falcid. atque sic dixit Ancharan. in capitu. nobis de simon. & Ioann. de Anan. uersicu. Not. secundum, & Zabar. & DD. communiter per eum canonem, uel igitur expresse taciteue promissum sit, nihil etiam interest, argumen. capitu. ueniens, & capitu. de hoc eodem de simon. Sed de pretio generatim hæctenus, iam speciatim de eodem agamus.

De pecunia, & alia re mobili, immobiliue,
quæ si pro spiritualibus tribuantur,
simonia committitur.

Cap. LV.

S V M M A.

- 1 Pretij nomine pro spiritualibus si quid temporale detur, simonia committitur.
- 2 Pecunia numerata pretij nomine pro spiritualibus si detur, simonia committitur. Item si
- 3 Res mobilis, item si
- 4 Res immobilis.
- 5 Remissio facta alicuius debiti pro re spirituali simoniam inducit.
- 6 Traditio rei facta in continenti post spirituale datū, an simoniam inducat.

GENERATIM de pretio, quo pro spiritualibus dato, seu interueniente simonia cōmittitur, egimus, iam speciatim de eodem agamus, & quoniam triplex esse ipsum probauimus. Primum, ubi quid datur.

Alterum, ubi quid fit. Tertium, ubi quid dicitur, ob eam re de vno quoque, & prius de primo agamus. Verum, quod, quæ dantur pro spiritualibus aut temporalibus, aut spiritualia sunt, ob eam rem de temporalibus prius agamus (hæc enim diuino iure prohibetur pro spiritualibus dari, iuxta illud D. Petri, pecunia tua tecum sit in perditionem, qui existimasti spiritum sanctum pecunia possideri) deinceps de reliquis.

- 1 Primum igitur pretij nomine pecunia numerata præstari non debet, alioquin simonia cōmittitur, ut habetur in c. 2. & in c. non satis, & in c. ea, quæ, & in c. ueniens, & in c. a. seq. & in c. ad nostram, & in c. ex insinuatione, & in c. nobis cum similib. de simon. illis enim iuribus simoniam committi dicitur, præterea quod pecunia, & numi, & solidi præstabantur, at hæc pecunia numerata dicitur, & sunt, ut per se patet, ergo, si pro spiritualibus pecunia numerata tribuatur, simonia committitur, & dari ob id non debet.
- 2 Item nec res alia mobilis, alioquin, si detur, simonia per ipsam quoque committitur, ut habetur in c. nemo presbyterorum, & in c. et si quæstiones, & in c. Iacobus, & in c. in tantum de simon. nam in c. nemo presbyterorum habetur simoniam committi, si xenium, uel emolumentum temporale accipiatur pro non absoluendo, uel absoluendo quem, ut ibi dicitur, atque sic not. Abb. ibi, & Mar. Soci. Sen. num. 4. Item in c. et si quæstiones à contrario sensu probatur simoniam committi, si pro re spirituali equus detur, & in c. Iacobus, si prandium, quo canonicus ad præbendam recipiatur, & in c. in tantum, si uacca alba detur, pro in-

uestitura. Quæcunque igitur res mobilis profana pro spirituali re detur, simonia committitur, esto pecunia numerata non sit.

- 4 Postremò nec res immobilis temporalis pretij nomine pro spirituali dari debet, alioquin & hic simonia committitur, arg. c. tua nos de simo. qui enim omnia sua bona alicui ecclesie tribuit, quo in canonicum recipiatur, simoniam committit, ut ibi dicitur, at in bonis comprehenduntur etiam immobilia. Ne igitur simonia committatur, nec immobilia pro spiritualibus habendis tribuantur.

Hæc autem quæ diximus de datione, locum habent etiam in promissione: nam & promissione propositarum rerum, & huiusmodi simonia committitur, quandoquidem solutio, & promissio eodem iure censentur, ut habetur in l. si. C. ad leg. Falcid. & facit, c. 2. de concess. præben.

- 5 Item prædicta locum habent & in remissione, ut in c. ueniens de testib. lib. 6. remittens igitur debitum Episcopo, id est id, quod ei Episcopus debebat, quo ei beneficium conferat, simoniam committit, ut supra diximus Cap.

6 Tertio uel post spiritualia tradita incontinenti traditio interueniat, seu promissio alicuius rei, præsumitur enim conuentio interuenisse in foro fori, non autem in foro conscientie, ex quo incontinenti, quæ sunt, inesse uidentur, ut habetur in l. lecta, ff. si cert. pet. atque sic sensit Gulielm. Redoan. in Tract. de simon. cap. 35. q. 2. nume. 6. & num. 106. secus si post multum temporis, ut in hac materia concludit Nauar. consil. 76. num. 5. de simon. lib. 5. Verum, quid si spirituale pro altero consequendo detur, an tunc simonia committatur? Hoc contemplantur primò in re mobili, deinceps in re immobili.

S V M M A.

- 1 Mobilis res spiritualis si pro altera re mobili spirituali detur, an simonia committatur.
- 2 Calix consecratus, si detur pro altero calice consecrato, aliaue re consecrata mobili, an simonia committatur.
- 3 Mobilis res consecrata si pro re immobili spirituali detur, an simonia committatur.
- 4 Immobilis res spiritualis si detur pro altera re immobili spirituali, an simonia committatur.

S. I.

Proposui mihi proxime explicandum, an simonia committatur, si non temporalis res, sed spiritualis quasi pretij nomine pro altera spirituali detur, & primo, ubi res mobilis, ac deinceps, ubi res immobilis traditur.

- 1 Quoad primum igitur sic distinguendum censeo. Aut ubi detur res mobilis spiritualis pro altera re mobili spirituali, datur id, quod est spirituale in ipsa pro eo, quod est spirituale in altera, exempli gratia calix consecratus datur pro alio calice consecrato, uel tabernaculo, uel patena, uel pro uestibus benedictis, & huiusmodi, & in hoc casu,

casu, nec diuino iure, nec humano simoniam committi censetur. Nō diuino iure, quā eo prohibitiū tā gūm est; ne temporali pretio spirituale ematur, iuxta illud Apost. in Act. Apost. c. 8. Pecunia tua tecum sit in perditionem, qui existimasti spiritum sanctum pecunia possideri. Non etiam humano iure id prohibitum reperitur, præterquam in beneficiis eccl. (Quæ esto spiritualia sint, tamē sine superioris autoritate si permittentur, simonia committitur, ut probauimus supra suo loco) ergo alias secus, prohibitio enim unius, alterius permisso est, arg. l. cum prætor. ff. de iud. & c. non ne de præf. Si ergo duos calices quis habens, & alterum permittet cum patena, & uestibus benedictis pertinentibus ad diuina faciendam, uel cum tabernaculo, quo sacramentum infirmis defertur, simoniam non committet. Peccaretur tamen, si ob id permutatio hæc fieret, quod calix consecratus ab vno æstimaretur magis consecratus, quā alius, p. p. hæc a non sancto Antistite, ille a sancto esset consecratus, nam consecratio illa non uirtute propria, sed diuina fit, & ob id uel a bono, uel a malo consecrata sint, æque consecrata sunt, ar. c. inter catholicā cū multis seq. r. q. r.

- 2 Aut datur id quod est temporale in vna re, pro eo, quod est temporale in altera, exempli gratia, Do tibi calicem meum consecratum pro calice tuo etiam consecrato, non respectu habito ad consecrationem ipsorum, sed ad materiam, uel artificium: exempli gratia, quia calix meus maioris ponderis est, uel æstimationis, tuus uero maioris artificii constat, & sic respectu habito ad ipsum temporale permutatio fit. Et in hoc casu etiā simonia nō committitur, esto ab altero nostrum pecunia ob eādem causam suppleatur idque merito, tum quod spirituale hic non venditur, nec emitur seu permutatur, sed temporale, quo casu simonia cessat, cum ea locum ibi tantum sibi uindict, ubi spirituale venditur. Tum quod calix consecratus, & patena, & uestes etiam benedictæ uel diuina numerata possunt sine simoniæ uicio, respectu habito ad ipsam materiam, ut supra concludimus, ergo & hac quoque ratione permutari.

Aut id, quod est temporale in vno, datur pro spirituali alterius, exempli gratia mens calix est maioris æstimationis, uel ratione materiae, uel artificij, quam tuus, & tamen id, quod plus est in meo, tibi remitto, quoniam tuus fuit consecratus à Patriarcha, meus autem à simplici Episcopo, & in hoc casu simonia committitur, quandoquidē temporale datur pro spirituali habēdo, quo casu simonia committitur, arg. tot. tit. de simon.

Aut dubitatur, quo animo hæc detur, & in hoc casu ex facto, & coniecturis id declarabitur, nam si respectu habito ad materiam, & artificij, æqualia non sunt, non spirituale permutatum, & ob id simoniam commissam non esse interpretabimur, sed quod in ipsis temporale est, ex quo enim spiritualia hæc plus temporalis, quam spiritualis habent, si vendantur, id, quod temporale est, uentum esse censetur, cum id, quod principale in una quaque re est, consideretur, arg. l. r. ff. de aut. tut.

& ut dixit Caiet. in sum. in uerbis. simonia uers. Tertia regula. si uero in omnibus æqualia sunt, res uero diuersæ sint, quia permutatio fit calicis cū uestibus benedictis, neque hic simoniam commissam dicemus ob rationem proxime allatam. Ad summam nisi constet temporale pro spirituali datum, simoniam commissam nō interpretabimur, arg. c. & si quæstiones de simon. Et hæc locum habent, ubi res mobilis spiritualis pro altera re mobili spirituali datur.

- 3 Verum quid, si res mobilis spiritualis pro re immobili spirituali, detur, an simonia committitur? Plane, si calix, aliaue res mobilis benedicta, consecrataue pro beneficio ecclesiastico detur, quacunque ratione detur, simonia committitur, nam prohibitum iure positio est, & cautum, ut beneficia huiusmodi nulla pactio interueniente, sed pure ac simpliciter, conferantur, ut hētur c. fin. & in c. cum pridem de pact. & in c. quam pio. r. q. 2. Hinc nec beneficiorū permutationes sine superioris autoritate fieri possunt, ut antea probauimus esto spirituale pro spirituali detur. Hinc promissio facta de beneficio electoribus ab aliquo, quo ipsum in antistitem eligant, simoniaca est, ut habetur in ca. de hoc de simon. esto electio annexa res spirituali sit, & beneficium spirituale. Si uero detur pro alia re immobili spirituali, ut pote pro ecclesia aliqua consecrata, uel pro cimiterio benedicto; in hoc casu, si id, quod spirituale est in ipsa re, detur pro altero spirituali, quod est in alia, simonia non committitur ob ea, quæ diximus in antecedenti quæstione: sicuti etiam si id, quod temporale est in vno, pro eo, quod est temporale in alio tribuatur, quandoquidem non spirituale venditur, nec emitur, & ob id nec simonia committitur. Excipitur tamen, ubi id, quod temporale est in vno, pro eo, quod est spirituale in alio, detur, quod enim tunc spirituale temporali æstimatur, atque emitur, ob eam rem simonia cōmittitur, arg. tot. tit. de simon. Sed de re mobili spirituali pro alia re immobili itidem spirituali datur, an simonia committatur, contemlemur.

- 4 Quoad hoc igitur, si res spiritualis immobilis pro alia re spirituali immobili detur, si beneficia ecclesiastica sint, concludendum est, si beneficium pro alio beneficio detur, & sic permutatio fiat sine superioris autoritate simoniam committi, arg. tot. tit. de perm. & ut supra suo loco concludimus, etenim iure cautum est, ut pure, & nulla cautione interueniente tradantur, ut in c. si de pact. & in c. quam pio. r. q. 2. Quare ob id non solum permutatio, ut dixi fieri non potest, uerū etiam nec renuntiatio in alterius fauorem, aut simpliciter aut retenta sibi pessione, autoritas igitur superioris, id est Romani Pon. interuenire debet, nam, quod positio iure cautio ea facta est, cui iuri ipse præest, permittere id potest, id quod non posset, si diuino iure cautum id esset, arg. c. cum inferior de maior. & obed. Postremo dictū illud S. Petri in Simonem Magum nobis id significauit, Pecunia tua tecū sit in perditionem, qui existimasti

existimasti spiritum sanctum pecunia possideri. Pecunia igitur, id est re temporalis, diuino iure prohibita est, ne spiritualia emanent, non autem alio spirituali. Simonia igitur committitur, si beneficium eccl. pro alio beneficio eccl. consequendo detur, nisi Romani Pontif. autoritas interueniat. Et de beneficiis hactenus.

At, ubi res alie immobiles spirituales permittantur, exempli gratia ecclesia aliqua cum alia ecclesia, id est edes sacre, seu templa, si respectu habito ad temporale, & dominium permutatio fiat, simonia non committitur, ut habetur in c. ad questiones de rer. perm. etenim & temporale hic, & non spirituale alienatur. Non ergo, qui ecclesia in finibus sue parochie habet, simoniam committit, si hac ratione permittat eam cum alia, quae est in medio sue parochie, quamuis si id sine superioris autoritate quis faciat, illegitime faciat. Non itidem simonia committitur, si respectu habito ad spirituale permutatio fiat, quandoquidem nec iure diuino prohibitum hoc est, nec etiam post rino. Si ergo ius visitandi, quod habet Episcopus concedat alteri Episcopo; & ille alter ei ius idem quod habet in alio loco, simonia non committitur. At, si id, quod est temporale in vno, pro alio spirituali detur, quod est in alio, tunc sine dubitatione simonia committitur, & hoc ob eam rationem, quod spirituale aestimatur temporali. sed de his hactenus, iam ad facta, & operas, quibus spiritualia comparantur, transeamus.

De factis, id est operis, & obsequiis temporalibus quibus pro spiritualibus praestitis. simonia committitur. Cap. LVII.

S V M M A.

- 1 Facta, operas, & obsequia temporalia pro spiritualibus praestans simoniam committit.
- 2 Procuratoris, advocati, Consularijque, operas praestans pro spiritualibus, simoniam committit.
- 3 Medici, Venatoris, aucupijque operas praestans pro spiritualibus simoniam committit.
- 4 In Vsuris, lenocinijs, aliisque delictis cuiuspiam inseruiens pro spiritualibus simoniam committit.

ACTIS quoque, id est operis, & obsequijs simonia committitur, ut pro spiritualibus praestentur, ut videbimus. Verum ut id ordinatum agamus, duo contemplanda nobis sunt. Primum, ubi facta, & obsequia, & opera, quae pro spiritualibus praestantur, temporalia sunt. Deinde, ubi eadem sunt spiritualia.

Quoad primum igitur simonia committitur, si pro beneficio ecclesiastico, aliaue re spirituali habenda operas temporales, & obsequia huiusmodi quis praestet. Id quod probatur primo, quoniam obsequia huiusmodi pecunia aestimari pos-

sunt, arg. §. item quaritur in Inst. de loc. & l. 2. §. ff. eo. at ubi quod pecunia estimabile pro spirituali datur, promittitur, seu fit, simonia committitur, ut supra generatim concludimus, ergo & hic. Postremo id probatur per c. cum essent eod. nam cum ibi quidam miles clerico promississet se daturum ei Ecclesiam quandam, in qua fortasse ius patronatus habebat, si clericus ipse quoddam negotium suum apud apostolicam sedem promoveret, Romanus Pontif. hoc audiens eam promissionem improbauit. Ecce ibi simonia committitur, ubi pro obsequijs praestandis temporalibus spiritualis promissio acquiritur, de Simonia enim ibi agitur, atque sic ait Glo. r. ibi & no. Abb. Fel. Mar. Soc. Sen. & communiter DD. si ergo temporalia obsequia praestentur pro spiritualibus habentibus simonia sine dubitatione committitur, quare, qui in iudicijs pro aliquo Ecclesie Antistite, seu Episcopo, aut advocati, aut consularij, aut procuratoris, sollicitatorisue, ut ita dicam, partes, & functiones exercet, quo beneficium ei conferat, simoniam committit, arg. cit. c. ex diligenti, & ut dixit de procuratore Episcopi, & suorum Archiep. Flor. in 2. p. sum. tit. r. ca. 4. §. 2. ibi, Quantum ad munus ab obsequio, etenim functiones huiusmodi pecunia estimabiles sunt, ut per se patet. Qui itidem extra iudicium ob eandem causam inferuit, vel ut medicus, vel ut venator, vel ut acceptus, & huiusmodi ob eadem rationes simoniam committit. Promittens itidem auxilium suum cuiuspiam ad beneficium consequendum adiecto pacto, ut deinceps pensionem ei praestet, simoniam committit, ut dixit Nauar. in cons. 47. de simon. l. 5. C. ueniens itidem cum aulico, ut vacationes beneficii ei significet, quas pro se impetret, ipse vero pensioni consentiat, simoniam committit, ita Nauar. in cons. 7. eod. Et haec, quae diximus non solum locum habent in ijs, quae licita sunt, verum etiam & in illicitis. Simoniam ergo committit, qui in seruitutem alicui in vsuris, lenocinijsue pacto interueniente, ut beneficium ei conferat, ita S. Tho. 2. 2. q. 100. art. 5. in resp. ad r. ac DD. communiter in quibus, ut ait Syl. in verb. simonia q. 16. ver. quartum, & Tabi. n. 14. & Arch. Flor. ibidem. Simonia committit quoque, qui filiam, uxoremue, aut sororem eidem prostituat, quo suo filio beneficium, pensionemue conferat: sicut etiam mulier, quae ob eandem causam ei se prostituat, & hoc sensit Gabr. Byel. d. 25. qu. 2. no. 4. vers. Hinc concludit Alex. lib. 4. ibi Nisi hoc. Simoniam etiam committit, qui ut beneficium suo filio conferatur, vel alteri de mandato antistitis homicidium, delictumue aliud committit, sicut etiam, qui pro scurra in seruitutem, esto enim opera turpes sint, & similiae tamen sunt secundum se, & consuetudine communi vendibiles, ut de meretricis opera sensit, ac dixit Cait. 2. 2. q. 32. ar. 7. nam ait esse materiam vendibilem, & facit, quod dixit Bar. in l. 4. ff. de condi. ob turp. caus. ubi ait promissionem factam meretrici ob operam meretriciam valere, & eum in foro fore sequitur Nauar. in Man. c. 17. n. 40. vers. 15. inferuit. Idem dixit, & apertius Dom. Sot. de iust.

iusti. & iur. lib. 9. q. 7. art. 3. in postrema conclusione vers. Hicque vero refert, nam ibi ait si quis propter turpem familiaritatem cum muliercula fratri eius, aut alteri quasi in pretium sacerdotium penderet, simoniam committere, quamuis, si ob amicitiam licet turpiter contractam, & gratis conferret, lecus esset, ita Sot. ibidem. Item simonia committitur etiam, si eadem obsequia promittantur: nam & sola promissione simonia committitur, ut habetur in capit. de hoc, & in capit. sequent & capit. ueniens, & capit. nobis, & capit. sicut tois. cum similit. de simon. & ut alibi supra diximus.

Postremo simonia committitur, si obsequia, quae debentur, etiam remittantur, ob eadem rationes. Verum quod si homagium pro spiritualibus praestetur? Hoc in seq. explicabimus.

S V M M A.

- 1 Homagium praestans alicui, quo beneficium ei conferat, simoniam committit.
- 2 Fidelitatem praestans clericus, vel Episcopus superiori, ubi beneficium ecclesiasticum ab eo accipit, simoniam non committit.
- 3 Fidelitatis iurandum pro spiritualibus cur praestetur, non autem homagium.

§. I.

Quaestio nobis proposita haec est, an homagium pro spiritualibus, exempli gratia pro beneficio, si praestetur, simonia committatur, quam quaestionem ut dilucidior habemus quod homagium sit, prius ponendum est. Homagium igitur est species fidelitatis, qua quis flexis genibus, iunctis manibus intra manus domini seruitutis fidelitatem iurat, ut colligitur ex Gloss. in Clemen. pastoralis, §. rursus eod. in verb. Homo que ligus de re iudi. & ex specul. in titu. de feud. & ut dixit Syl. in ver. Homagium, quam obrem, qui illud praestat, efficitur eius seruus quoad quaedam seruitia, & commoda temporalia, quae is acquirit, cui homagium praestatur, ut dixit Abba. in c. ex diligenti, numero 4. vers. Quia homagium de simon. & in c. indignum, num. 2. de regu. iur. Hoc praemisso, uidebatur igitur dicendum simoniam non committi, & hoc ob ca. grauem de excess. praelat. nam ibi, priuatur clericus beneficio, quoniam fidem homagii non seruauerat, molitudo contra Episcopum, cui homagium praestiterat, ubi beneficium ab ipso accepit: ergo praestari pro spiritualibus homagium potest: non enim priuaretur beneficio clericus, si homagium fieri non posset.

Atqui contrariam opinionem sequi debemus, scilicet nec homagium pro spiritualibus sine simoniae initio fieri posse. Id quod probatur primo c. ex diligenti de simon. nam cum ibi Archidiaconus clericum quendam induxisset, ut ei homagium praestaret, promittens eidem beneficium ecclesiasticum. Romanus Pontif. eam obligationem nullam declarat, ac tollit, ergo simoniaca est; nam

de ea materia ibi agitur: id quod & Gloss. r. inquit, quam sequitur, & declarat ibi Abba. num. 4. & communiter DD. Secundo id habetur in c. indignum, de regu. iur. Indignum est, & a Romanae Curiae consuetudine alienum, dicitur enim ibi, ut pro spiritualibus facere quis homagium compellatur, & reddit rationem ibi Gloss. quoniam hoc est simoniacum per citat. cap. ex diligenti. Postremo id probatur ratione, quoniam, qui homagium cuiuspiam praestat, obligat se ad obsequia quaedam temporalia praestanda, ut diximus proxime, & ut ait Abba. in eodem c. ex diligenti, numero 4. & in cit. c. indignum, & ibi, DD. communiter, & Syl. in cit. uerb. Homagium, at ubi temporale obsequium pro spiritualibus praestatur, simonia committitur, ut concludimus proxime, ergo & simonia committetur homagium praestando, pro spiritualibus, ex quo eius praestatio ad obsequia temporalia obligatur. Nec repugnat citat. cap. grauem de excess. praelat. nam ibi nomine Homagii intelligitur fidelitas, & obedientia, ut ait Gloss. ibi, & Abba. sicut etiam in citat. c. ex diligenti, num. 4. Non igitur proprie homagium illud est, sed largo modo. Quae interpretatio absurda est, cum quod uerba secundum subiectam materiam interpretanda sunt, argum. l. si uno, ff. locat. & l. plenum, §. equitii, ff. de usu, & habita. ergo ex quo punitur clericus, qui illud non seruauit, de eo homagium accipiendum est, quod in spiritualibus locum habere potest, cuiusmodi fidelitas, & obedientia sunt, quae, ut paulo post uidebimus, interuenire possunt, tum quod si contrarium diceremus repugnantia iura haberemus; nam citat. cap. ex diligenti, & cap. indignum repugnant ei cap. grauem, ut iura igitur iuribus conciliantur, quod fieri debet, ut dicitur in c. cum expediat de elect. & in le. r. C. de inoff. dot. homagium positum in cit. c. grauem, pro fidelitate, & obedientia accipiemus, atque sic DD. communiter interpretantur. A proposita igitur sententia non discedemus, ut scilicet simonia committatur, si pro spiritualibus homagium praestetur, ut Gloss. ac DD. inquit in citat. cap. ex diligenti. Immo Gloss. in eod. cap. ex diligenti, homagium appellat munus ab obsequio, scilicet ob obsequia, & seruitia, ad quae homagium praestans, obligatur, at simonia committitur, ubi munus ab obsequio pro spiritualibus tribuitur, ut dicitur in ca. sunt nonnulli, r. q. r. & DD. communiter, ergo de proposita conclusione, non est, quod dubitemus.

At quid de fidelitate, an praestari possit, pro spiritualibus habendis? Ut ex dictis patet, concludendum est fidelitatem praestari posse ei, a quo quis beneficium eccl. habet. Nam sic habetur in c. cum clericis de uerb. sign. & de episcopis in capit. ego de iure iur. quibus iuribus traditur licite praestari iurandum fidelitatis, & obedientiae, ab Episcopis Romano Pontif. & a clericis Episcopo, a quibus beneficium accipiunt. Immo si contra iniurandum ueniant, puniuntur, ut habetur in cit. c. grauem. Nec repugnat citat. cap. ex diligenti, de simon. ubi & fidelitatis obligationem Romanus Pontif.

Pontif. tollit, nam ut ait A. bb. ibi, ac DD. ob eam rem obligatio fidelitatis tollitur, ut puniatur Archidiaconus ob homagium, quod præstandū sibi curauerat, vel ob id, quod huiusmodi iusiurandum Episcopis, & non inferioribus præstat. Verum, quamobrem iusiurandum fidelitatis, & obedientiæ præstari potest pro spiritualibus, nõ autem homagium? Abb. gl. ac DD. in cit. c. ex diligenti, & c. indignum, & c. grauem iniquum, quoniam, qui præstat homagium, obligat se ad temporalia obsequia, & commoda præstanda, quæ pro spiritualibus, sine simoniæ vitio tribui nequeunt; at, qui iusiurandum fidelitatis præstat, obligatur solum, ut obediens sit prælato, & dignitati. Ego autem ob eam rationem id licere sentio, quoniam per iusiurandum fidelitatis quis obligat se ad ea, ad quæ antea erat obligatus, ut scilicet fidelis, atque obediens superiori sit, quatenus clericus talis est, at ubi in collatione beneficii obligat se ad ea, ad quæ obligatus est, qui beneficium illud habet, simoniam non committit, ut habetur in c. significatum de præben. ergo idem & hic: expressio enim vnus, quod inest, dispositionem nõ mutat, arg. l. 3. ff. de leg. 1. per homagium vero obligat se ad ea, ad quæ iure beneficii non obligatur. Quæcunque igitur obsequia temporalia pro spiritualibus quis præstat, simoniam committit, ut ex dictis patet, & habetur in c. sunt nonnulli cum multis seq. 1. q. 1. At quid si Episcopus beneficiū ei conferat, qui multos annos ei inseruiuit, an simoniam committat? Hoc in sequ. explicabimus.

S V M M A.

1 Episcopus beneficium ei conferens, qui multos annos ei inseruiuit, an simoniam committat.

S. II.

Postremò explicadū nobis proposuimus, an Episcopus beneficium ei conferens, qui multos annos ipsi inseruiuit, simoniam committat. In qua quæstione breuiter concludo simoniam ab hoc non committi, modo antea nulla pactio interuenierit, & pro mercede ei debita non conferatur, sed solum quia fideliter, & nauiter se gessit. Et hoc ob eam rationem, quoniam nullum præteritum hic interuenit, atque sic sensit. S. Tho. 2. 2. q. 100. art. 5. in resp. ad p. & Ioā. Tabien. nu. 14. in verb. Simoniam. Non ergo canonici quidam simoniam commiserunt, qui cuidam clerico, qui per multos annos assidue, accurateque Ecclesiæ cathedrali inseruiuerat, præterquā quod honestis moribus ornatus erat, canonicatum ei conferendum curarunt. Non itidem Anstites ille Simoniam committit, qui suæ diocesis clericorum nomina adscripta habet, & diligenter inquirat, quis eorum in literis progressum maiorem facit, & in religione, quo deinceps ipsos Ecclesiis suæ diocesis præficiat: Immo laude dignus est, & quem reliqui immitterentur: Sed de temporalibus obsequiis hæcenus, ad spiritualia transeamus.

De factis, & obsequiis spiritualibus, quæ si pro spiritualibus præstentur, simoniam committitur.

Cap. LVII.

S V M M A.

1 Obsequia spiritualia præstans alicui, quo ecclesiasticū beneficium ei conferat, simoniam committit.

2 Gratium se futurum promittens simoniam non committit, & memorem apud Deum.

TEMPORALIBVS obsequiis quæ pro spiritualibus præstantur, quando simoniam committitur, vidimus; restat, ut de spiritualibus obsequiis, quod proxime nobis proposuimus, agamus, an scilicet ipsorum præstatione pro spiritualibus simoniam itidē committatur. Verum quo id dilucidius fiat, de ipsis hæc cōtemplabimur. Primum, ubi obsequia hæc præstantur pro beneficiis Ecclesiasticis habēdis. Deinde, ubi pro aliis sacramentis, ac Spiritualibus. Postremo, ubi pro corporis valetudine nec non pro vita æterna consequenda.

Quoad primum igitur, si obsequia spiritualia a quopiam præstentur, quo beneficia cōsequantur, sine dubitatione simoniam committit, argu. c. de hoc de sim. ibi. n. qui beneficii promissionē a quodā acceperunt, quo electioni de se faciendæ assentirentur, puniri iubentur, ergo simoniam commissa erat, de ipsa. n. ibi agitur. Si ergo simoniam committit ubi beneficii promissionē qs cōsequit, quo electioni assentiat, obsequiis spiritualibus præstandis pro beneficio habendo simoniam committitur, nam suffragari alicui in electione, & uocem ut aiunt, præstare, obsequium spirituale est, ut habetur in ca. Mattheus, & ibi sensit Abb. nu. 3. uer. Fortius ergo de simon. Postremo id probatur ratione, nam beneficium non simpliciter, & pure sed sub conditione, & pacto interueniente conferatur, quo casu simoniam committitur, ut habetur in c. si. & ibi Gl. ac DD. de pact. & in c. quampio 1. qu. 3. Pro certo igitur habebimus pro beneficiis cōsequendis simoniam committi, si pro ipsis spiritualibus obsequia promittantur, atque sic sensit quoque Arch. Flor. in 2. p. sum. tit. 1. c. 4. §. 2. uer. quā tum ad munus ab obsequio, nam ibi ait simoniam eum committere, qui ob id Episcopo in primis inseruit in diuinis, quo ei beneficium conferat. Quare simoniam committit, qui hoc pacto in recitandis diuinis præcibus, & in uisenda diocesi, & in aliis spiritualibus functionibus obediens Episcopo in primis inseruit, quo ei beneficium conferat, sicut etiam is, qui uicario episcopi beneficium animarum curam habenti, promittit gratis operam suam in eius beneficii cura gerenda, si pensionem, aut beneficium simplex, aut aliud beneficium animarum curam habens uicinum beneficio eius Vicarii conferendum curet.

Excipitur

Excipitur tamen ubi simpliciter promittitur, quod fieri solet, eius se memorem in diuinis præcibus semper fore, nam obsequiū hoc non præteritum locum subit, sed pro gratiarū actione est, quod licet, uti functio naturali rationi consentanea, & a piorum, uirotum etiam consuetudine non aliena. Ac plane quo totus quisque est, qui non offerat se ultro ad Deum præces pro eo profuturum, a quo beneficium eccl. accepit? Nemo plane, qui rationis usum habet, & gratitudinis expers omnino non est. Et de quæstione hac satis, iam secundam aggrediamur.

S V M M A.

1 Obsequia spiritualia præstans, uel spiritualia ipsa pro sacramentis, ac spiritualibus, an simoniam committat.

2 Parochi, qui mutuas operas in missis, & aliis diuinis officiis tibi præstant, an simoniam committant.

3 Baptismum se administraturū alicui promittens, si ipse baptismum ei conferat, an simoniam committat.

4 Penitentiam sacramentum se administraturū alicui promittens, quo illud idem ipsi administrat, an simoniam committat.

S. I.

Secūda quæstio est, an pro aliis sacramentis, ac spiritualibus simoniam committatur, si obsequia spiritualia præstentur, sic distinguendū esse. Aut obsequia hæc spiritualia quasi præteritum nomine pro spiritualibus præstantur, & in hoc casu simoniam committi censeo nõ diuino iure, quod tñ cautū est, ut spiritualibus pro temporalibus præteritum nomine ne dentur, iuxta illud, quod habetur apud Act. Apost. c. 8. Pecunia tua tecum sit in perditionem, qui existimasti spiritum sanctum pecunia possideri, sed iure positio, quo cautum est generatim, ut pure, ac simpliciter, nullaque conuentione, pactoue tacito, expressoue, intercedente, tribuantur in c. si. & in c. cum pridem de pact. & in eod. c. quampio. 1. q. 3. Quare, si duo sacerdotes inter se conuenirent, ut unus pro altero tres missas celebraret promittens totidem alter se pro eo celebraturum in recompensationem, simoniam committerent, quandoquidem non pure, ac simpliciter, sed quasi præteritum quoddam spirituale pro spirituali præbere uoluisset uiderentur, atque sic sensit Ricard. de Med. Villa d. 2. 5. art. 3. qu. 1. ad primum lib. 4. nam ibi ait promissionem licitam non esse, Promitto tibi quod baptizabo te tali pacto, quod postea baptizabis me, & hoc ob eam rationem, quoniam in talibus omnis pactio, uel conuentione cessare debet, ita ibi ait, esto enim spirituale pro spirituali detur, tamen, ne pactum interueniat est prohibitum iuribus citatis: idem sentit uidetur Gabr. Byel. d. 2. 5. qu. 2. 3. no. uerf. Non inuenitur lib. 4.

Aut, ubi spiritualia pro spiritualibus præstantur, conuentione, & pacto non est de ipsis spiritualibus, sed ut commodius spiritualia fiat, & ut mutuis necessitatibus subueniatur. Et in hoc casu pro certo habendum est simoniam non committi, nõ

non de re spirituali pactio interuenit, sed de temporalis, scilicet de commodo illo, & de necessitate. Non igitur simoniam committunt parochi uiciniæ, qui inter se conueniunt, quo frequentius & honestius missæ sacra, & diuina alia officia, tñ uiuorum, quam mortuorum fiant, ut altera hebdomada in una ecclesia eorum parochorum, altera in alia fiant. Non itidem parochi, qui conueniunt inter se, ut in die festo patroni ecclesiæ mutuas operas in diuinis sibi præstent, nam hæc conuentiones fiunt, ut sacerdotum frequentia maior sit, & ea diuina officia honestius, ut dixi celebrentur. Non etiam simoniam committunt sacerdotes illi quorum alter una hora, alter altera ad missæ sacrum faciendum obligatus est alter alterius horæ inferuiat ob commodum aliquod, seu ob necessitatem, nam & sic inquit Io. Tabi. in uerb. Simoniam nu. 4. 6. & Ang. eo. 2. n. 3. 2. etenim permixtio illa fit, quo sibi mutuo subueniant: ac plane quis simoniacum hoc dicit, si, cum ego ad tertiā missæ sacrum celebrare obligatus essem, qua hora accidit, ut aliquo mihi eundū sit, cōueniā cum eo, qui ad sextā celebrare dēt ut mihi in ea necessitate succurrat, promittens ei me inferuiurū ad sextam? Nemo plane, qui hominis necessitates nouit, quamobrem etiam fiet, ut si ego obligatus una die ad missæ sacrum faciendum in aliqua ecclesia, & contingat me id non posse, licite conueniam cum aliquo, ut huic meæ obligationi subueniat, promittens ei me subuenturum in alia sua obligatione. Non itidem simoniam committunt parochi uiciniæ, qui inter se paciscuntur, ut quando alter eorum abest, suis parochianis, qui præfens est, sacramenta administret, si casus aliquis occurrat necessitate postulet: sicut etiam nec simoniaci dicendi sunt, qui mutuas operas sibi præstant in parochia administranda. quandoquidē conuentione est de subueniendo necessitati & de consulendo commodo communi, quamobrem fiet, ut neque simoniam committant parochi uicini, qui quadagesimæ tempore, quo facilius, & cōmodius suis parochianis penitentię sacramentum administrent, aliquot diebus in ecclesia unius eorum, totidem in alia, ad illud sacramentum administrandum conueniant. Non denique simoniam committitur, si duo inter se sic dicant, admittes mihi baptismum, quia postea tibi eum administram, uel aliud sacramentum, ut penitentiam. Non si dicatur ego præces pro te fundā rogo etiam te, ut idē pro me facias, nam mutua necessitati, & commodo subuenitur, de quibus pacto interuenit, & non de spiritualibus, atque sic sensit Ricard. eod. & Dom. Sot. de iusti. & iur. lib. 9. q. 5. art. 2. prope finem, & facit ca. tua de simon. Et de quæstione ac itidem satis ex qua defenduntur multæ consuetudines, quæ in ecclesia sunt a simoniæ labe, iam tertiam aggrediamur.

S V M M A.

1 Uouens se facturum aliquid, si valetudinem recuperet, an simoniam committat.

S. Tertia

§. II.

Tertia quæstio est, an uouens se piū aliquid opus facturum, si exempli gratia, ualitudinē recuperet, simoniam committat? In hac quæstione, quam disputarunt DD. in capit. scripturæ de uot. & uot. redem. variæ sententiæ sunt. In hoc ibi existimauit uotum hoc simoniacum esse, & idcirco illicitum. Et hoc ob eam rationem, quoniam hic sanitatem à Deo, uel sancto emere intēdit, quod est simoniacum. Secundo, quoniam Giezi lepra percussus fuit, quoniam pretium sanitatis exigere uoluit, ut legitur libro 4. regum capi. 5. & refertur in cap. qui studet, r. q. 1. & in c. cito turpem, & ibi Gloss. ea. q. & in c. cum in ecclesia, & in c. sicut pro certo, & ibi quoque Gloss. de simon.

Contrariam opinionem tamen, ut uotum hoc valeat, licitamque sit, & non simoniacum ample xati sunt Abba. in eod. capit. scripturæ numero 5. & Add. ad eum quæ Archidi. & Ioan. de Lignan. & Hostien. idem sentientes refert; eandem opinionem sequitur Angel. in uerb. Votum, r. numero 9. & Caietan. 2. 2. q. 88. artic. 2. uerfi. Circa bona super erogationis prope finem. Probatur autem sententia hæc his rationibus ab his. Primo, quia cum Deo, inquit ipsi, simonia non committitur, Dei enim sunt omnia, ut dicitur in cap. tua de decim. & ob id nihil, quod nostrum sit, ei datur. Secundo, quoniam simonia non committitur, sine pacto, quod cum Deo non fit. Hęc ratio mihi non probatur omnino: nam ex parte uouentis promissio saltem interuenit, quod fat est ad simoniam committendam, argum. ca. de simoniacis de simon. Quid igitur concludendum. Ego has sententias sic conciliandas sentio. Aut uouēs se piū aliquid opus facturum hoc animo præditus uouit, uolens ratione hac, scilicet eo, quod per uotum promittit uti pretio redimere sanitatem à Deo, sancto uel aliquo, & in hoc casu simoniam hunc committere, quantum in ipso est, sentio. Et hoc ob eam rationem, quoniam pretio uenalem uirtutem diuinam, & supernaturalem facit, qua uirtute sanitas tribuitur, esto enim emi ratione hac à Deo sancto non possit gratia huiusmodi, argum. cap. iudices uerfi. Poterat Petrus, r. q. 1. quantum tamen in ipso fuit, uenale reddere uoluit, quod ad simoniam committendam fat est, ut habetur in citat. cap. iudices. Hinc S. Petrus inquit Pecunia tua tecum sit in perditionem, qui existimasti spiritum sanctum pecunia possideri. In hac igitur sententiam opinionem Innocent. uerissimam censeo. Aut uouens se ipsum opus facturum, ut sanitatem recuperet, ob id uouit, quo se beneficii accepti memorem, & gratum ostendat. Et in hoc casu simoniam non committi concludo. Primo, quia, quæ gratitudinis gratia dantur, pretii rationem non habent, ut per se patet: ergo simonia non committitur, ex quo pretium non interuenit, & ob id nec emptio, nec uenditio. Idque iure merito: nā gratitudo iure naturæ debetur iuxta illud Benefa- cientibus benefuciamus, ut id dixit Naua. in c. 6

ment. de dar. & promiss. pro iustit. uel grat. nota. r. numero 21. uerfi. secundo, quod non est. Præterea, quæ gratis dantur, simoniam non inducunt, argum. cap. erfi quæstiones, & c. tua de simon. ergo neque hic simonia committitur. Tertiū, qui in honorem Dei, uel sancti propter ipsum Deum piū aliquid opus se facturum promittit: id quod debet, promittit (omnia enim, quæ possumus, Deo debemus, esto ex ipsis non omnia exigat) at, qui pro spiritali habendo id, quod debet, promittit simoniam non committit, ut habetur in c. significatum iunct. Gloss. de præbend. & in cap. ego de iur. iur. & in cap. cum clericis de uerb. signi. Quare Deus dū rōne quapiā solliciti sumus, ut eū inuocaremus, nobis iussit: Itē, ut uota faceremus. In uoca me in die tribulationis, ait. n. p. os Danid. & erua te, & honorificabis me, & alibi uouere, & redite. Ex quo igitur, ut uoueremus, dum necessitate aliqua premimur, mandauit Deus, licite uouemus, & uota facta solimus, non enim illicita, ut faceremus, mandaret Deus. Postremo S. ille Iacob. ut habetur cap. 2. 8. Gen. uotum etiam & ipse uouit dicens, si fuerit Dominus mecum, & custodierit me in uia, per quam ego ambulo, & dederit mihi panem ad uescendum, & uestimentū ad induendum, reuersusque fuero prospere ad domum Patris mei, erit mihi Dominus in Deus, & lapis iste, quem erexi, in titulum uocabitur domus Dei, cunctorumque quæ dederis mihi, decimas offeram tibi. Si ergo Sanctus hic uit simoniam non commisit, quod pro certo habendum est ob ingentem pietatem, quam erga Deum habuit, ergo uouens in necessitatibus suis piū, quodpiam opus se facturum, quod in honorem Dei, eiusue sanctorum redundet (uel ieiunium, uel eleemosyna, uel oratio sit) simoniam non committit. Addo hoc obligationem esse, quæ est actus religionis conditionalis, non autem emptio, ut dixit Caietan. 2. 2. quæst. 88. artic. 2. uerfi. Circa bona super erogationis prope finem. Item consuetudinem omnium christianorum, & laudabilem, & in hac sententia secundam opinionem locum habere concludo, & nouentium voluntates re dubia interpretandas censeo. Et de quæstione hac itidem satis, ad postremam transeamus.

S V M M A.

- 1 Eleemosynas præbens, nec non ieiunia, & præces faciens, ut æternam uitam consequatur, an simoniam committat.
- 2 Promittens beneficium alicui, si uoces ei præbeat ad præstantandum quem ad ecclesiam, simoniam committit.

§. III.

Postrema quæstio est, an simoniam committat, qui pia opera agit, quo æternam uitam consequatur, cuius quæstionis solutio ex antecedentis quæstionis solutione propemodum habetur. Nam si quis ob id in primis pia opera facit, exempli gratia subueniendo pauperibus, præces fundendo, necnon ieiuniis se mace-
rando

rando, quo ipsis uti pretio æternam uitam consequatur, & ne æternis illis cruciatibus damnentur, simoniam quodammodo committit, ut qui æstimet pretio redimi ipsam posse) quod uerum non est, non enim sunt condigne passionis huius temporis ad futuram gloriam, quæ reuelabitur in nobis, ut dixit Apost. atque sic sentit Nauar. in c. Medicina uerfi. Secundum de penit. di. 1. Si uero in primis pia ea opera, & functiones exercet propter Deum, & quo eius sanctissimis præceptis obtemperet, legesque seruet, esto deinceps speret æternam uitam, non modo hic simoniam non committit, sed meretur, & æternam uitam sibi parat: nam ut id fieret, præcepit Deus dum inquit. Si uis ad uitam ingredi, serua mandata. Nec repugnat, quod dicitur. Peccata tua eleemosynis redimeris: nam modus quidam loquendi est habito respectu ad effectum, qui ab eleemosyna proficiscitur, quæ fit propter Deum, ut id sentit quoque Dom. Sot. de iustit. & iur. lib. 9. q. 5. art. 2. in respon. ad primum argumentum uerfi. Per hæc facilis sit argumentorum, qui effectus non consequeretur, si ratione alia fieret iuxta illud Apost. Si diffribuero omnes facultates meas in pauperes, charitatem autem non habuero, nihil mihi prodest, ut enim opera nostra operentur, meritis Christi Domini iuncta esse debent, ut pluribus id declarauit Trident. Synod. ac asseruit Sess. 6. de iustificatione ca. 16. Nec repugnat, si dicatur idiotas homines hæc non animaduertere: nam, quod pia opera, quæ faciunt, ad eum finem accōmodant, ad quæ ab Ecclesia ipsi docentur ob eam rem non errant, esto diuisiones has finium non faciant. In hac igitur quæstione sic concludendum censeo.

2 Simonia quoque committitur, si quis promittit beneficium ecclesiasticum alicui, si ille sibi det uoces patronorum ad aliquam ecclesiam, ita enim consuluit Lud. Roman. conf. 3. 17. & Add. ad eum, ubi alios idem sentientes refert: nam simonia committitur non solum per dationē, sed per præstationem huiusmodi rei, & facit c. Mathæus, de simon. & c. cum super de confess. Adde libere conferri debere, & sine pactioe, & promissione per c. quam pio, r. q. 2. & c. fin. de pact. cum simil. Simonia itidem committitur, si plures canonicis ius conferendi beneficia habentes inter se conueniant, ut alteri beneficium non conferat antequam sibi, suisque nepotibus prospexerint, & sic conueniant, ut mutuo sibi suffragentur in collatione, electione, præsentatione uel exempli gratia conuentio sit, ut tu eligas, presentesue me ad beneficium, uel quem ipse uoluerit, & alia uice ego presentem, eligam uel te, seu quem uolueris: nam non pure electio, præsentatio, collatioe fit, atque idcirco simoniaca est, arg. c. quam pio, r. q. 2. & in c. fin. de pact. atque sic in simili dixit Syl. in uerb. Simonia, q. 13. uerfi. Quartum, & Angel. eo d. 3. num. 3. & sequitur Nauar. in conf. 8. num. 4. de simon. lib. 5. Et hæc simonia conuentionalis erit in prima præsentatione, ex quo ab una tantum parte adimpleta est, in secunda uero realis, ut sentit Nauar. eod. num. 5. nam tunc ab

utroque est adimpleta. Quare mea sententia duo patroni simoniam commiserunt, qui sic pacti sunt, ut unus eorum quendam præsentaret, quem uellet, & alter præsentationi assentiretur, etsi præsentatus non probaretur, quem secundus præsentaret eiusdem præsentationi assentire tene retur: sed de muneribus ab obsequio satis, ad muneris loco sunt, transeamus.

De uerbis, id est muneribus à lingua, & primo de præcibus simplicibus an simonia committatur, si per ipsa quis spiritalia consequi conetur.
Cap. LVIII.

S V M M A.

- 1 Verba, quæ munera à lingua dicuntur, quod ad simoniam pertinet, quid sint.
- 2 Verba, quæ pro spiritalibus habendis sunt, duplicis generis sunt.
- 3 Verba, quæ pro spiritalibus consequendis sunt, partim sunt præces, partim sunt laudes, & adulationes.
- 4 Præces multiplicis generis sunt, quæ pro spiritalibus habendis sunt.

SVPRA uidimus, quando simonia committatur, ubi pro spiritalibus habendis munus à manu, ab obsequio interuenit: restat ut uideamus, quando simonia committitur, ubi munus à lingua, id est uerba interueniunt, hac enim ratione simoniam aliquando committi DD. uoluerunt. Verum, quod DD. confuse admodum materiam hanc tractarunt, ob eam rem, ut dilucidimus eam tractemus præmittenda nonnulla sunt, scilicet quid uerba hæc sint, & quot eorum genera, quatenus ad rem nostram pertinet.

- 1 Quoad primum igitur verba. hæc sunt ea, quæ fiunt ab aliquo apud aliquem pro spiritalibus consequendis, ut infra explicabimus.
- 2 Quoad secundum duplicis generis sunt, & quædam, quæ communiter præces dicuntur, & sunt ea, quæ præcandi, & rogandi, & ut vulgo dicitur supplicandi locum habent, id est, quibus quæ præcatur, rogatur, intercediturque pro aliquo, uel pro se, quo spirituale, quid consequatur, de quibus præcibus habetur in capitul. ordinationes, & in capit. si quis, & in capit. de ordinationibus, ibi. Quorundam supplicationem, & in cap. sequi. ibi. Nec supplicatione, & in c. estote, ibi. Aut supplicatio, & in c. seq. cum simil. r. q. 1.

Quædam sunt uerba, quæ communiter laudes, & adulationes dicuntur, & sunt ea, quibus
R quis

quis laudat eum, adulatione ei, à quo spirituale consequi vult, de quibus laudibus, & adulationibus dixit San. Thom. 2. 2. questio. 100. artic. 5. in respon. ad tertium, & Caietan. in Summ. in verb. Simonia uersic. Qujntò not. quod triplex generis munus, & habetur tacito in cap. sunt nonnulli, ubi Munus à lingua fauor, & in fine, ubi Humanam gratiam, id est laudes, quibus fauor, & gratia, acquiritur, effectus enim pro causa positus est eadem questio. 1. idem habetur in cit. c. de ordinationibus

His præmissis, prius de præcibus, deinceps de laudibus, & adulationibus agamus. Atqui quod præces itidem multiplicis generis sunt: quædam præces simplices, & præcum naturam non egredientes, ea scilicet, quibus quis simpliciter præcatur, rogatur, interceditur, aut pro se, aut pro aliquo apud quempiam, ut spiritualia consequatur. Quædam, quæ non simplices præces sunt, & præcum naturam non retinent, ea scilicet, quæ aut commodi alicuius acquisitionem, aut damni violationem pecunia æstimabilis annexa habent, ideo prius agamus de prioribus, id est de simplicibus præcibus, an ipsi interuenientibus pro spiritualibus habendis simonia committatur. Deinde, ubi pro indigno. Tertio, ubi pro consanguineo. Quarto, ubi pro benemeritis. Quinto, ubi ut amicitiam alicuius sibi conciliet, & fauorem. Sexto, ubi ob potentiam, & timorem, sed prius de prima, id quod in sequent. præstabimus.

S V M M A.

Præces, ubi simpliciter adhibentur pro spiritualibus habendis, an simonia committatur.

S. I.

Prima questio proposita hæc est, an simonia committatur, ubi præces pro spiritualibus consequendis adhibentur, quatenus præces sunt, & præcum naturam non egrediuntur, uidebatur igitur dicendum simoniam committi. Et hoc ob ca. ordinationes, & c. sunt non nulli eum sex sequen. 1. q. 1. nam in cit. c. ordinationes ait ibi, Gregor. q. ordinationes eas falsas iudicare, quæ præcibus fiunt, & ibi de simonia agitur. Item in c. sunt nonnulli dicitur simoniam committi tribus modis ab obsequio, à manu, & à lingua, à lingua uero sunt præces, ut DD. communiter interpretantur, fiunt enim uerbis, quæ lingua exprimentur, ergo sicut simonia committitur à manu, & ab obsequio, scilicet aliquid dando, obsequiane aliqua præstando, ita & à lingua, & ob id præcibus. Idem habetur in sequentibus. Contrariam opinionem sequuntur Inn. in c. tuā uers. Forte melius, & Ab. de stat. & qual. & Caieta. in Sum. in verb. Simonia uers. Quintò not. quod triplex generis munus. Et propterea, ait enim ibi, si lans, adulatio, præces, non nisi per modum laudis, per modum adulationis, per modum præcū concurrunt, quantumcunque sint nefariæ, & car-

nales, ac pro indigno, & effiaces, ita quod inducant prælatum ad dandum beneficium, ad conferendum ordinem, & c. simonia uere, & proprie non incurritur: quamuis crimen aliud incurrat, quia hic nulla est uenditio, aut emptio nisi mentalis, si intentio adulantis, aut prælati est adulationem, ut pretium ponere, & sic de aliis. Ecce hic Caiet. aperte concludit præcibus simoniam non committi, ubi præcum naturam non excedunt. Idem dixit Naua. in Man. c. 23. n. 102. uers. Decimò, quod est simonia, & n. 107. uers. Ad sextum: idem Gabriel. Byel. d. 25. q. 2. not. 4. uersic. Hinc cum nuda præces lib. 4. & dub. 4. uers. Secundo notandum ead. q. Probatur autem horum sententia hæc potissimum ratione, quoniam simonia committitur contractu non gratuito interueniente, ut supra probauimus, at hic contractus talis non interuenit, gratis enim præces fiunt, ut in fauore proponitur. Addo, quia rogatur locupletior non fieri, ergo nihil accipit: ut ait Byel. ibi. Quid igitur concludendum?

Ego sic distinguendum, & has opiniones inter se sic conciliandas censeo. Aut queritur, an simonia uere, ac proprie committatur, id est ea, quæ à aliqua pecunia æstimabili pro spirituali tradita committitur, & in hoc casu simonia non committi censeo. Primum ob rationem proxime allatam, scilicet, quod hic interuenit contractus gratuitus, & nulla res pecunia æstimabilis tribuitur. Præterea, quoniam simonia committitur, ubi spirituale uenditur, aut emitur, ut in initio huius tractationis diximus, at præcibus simplicibus interuenientibus tantum uenditio, & emptio non fit, ut habetur in Insti. in prin. de empt. & uend. & in c. pueri, 1. q. 1. nam ibi, ut diuersa ponuntur, uenalitas in spiritualibus, & supplicatio, id est præces, Pueri, dicitur enim ibi, ad sacros ordines nullatenus admittatur, ne tanto periculosius cadat, quā citius confedere ad altiora festinat. Nulla fit in ordine uenalitas, potentia, vel supplicatio per sonarū. Hæc ibi. Si ergo nulla uenalitas inesse debet in ordine, nec supplicatio, id est, si ordo tribui non debet per uenditionem, & supplicationem, supplicatio uenalitas non fit, non enim ut cliueta posita essent. Nec repugnat, si dicatur ibi æque prohiberi uenalitatem, atque supplicationem, id est præces, & ob id sicut committitur simonia in uenalitate, ita & in supplicatione: nā hoc nihil est, ob eam enim rem id prohibetur, quod, sicut peccatur, si uenalitas in ordine interueniat, ita & si præces, quandoquidem ordines non ad præces huius, uel illius conferri debent, sed iis, qui digni sunt, non habito respectu ad præces ulla, ut habetur in c. quibusdam, 1. q. 1. Sed neque gratia alicuius, neque supplicatione, dicitur enim ibi, aliquis ad sacros ordines audeat promouere, nisi eum, quem uita meritum, & actionum uenalitas ad hoc dignum esse monstrauerint. Ecce hic aperte habetur, quamobrem supplicatio, ac præcibus ordines conferri non debent, quoniam dignis dandi sunt, & facit, capitul. cum in cunctis, de ele. Postremo præcibus simplicibus simonia

niam non committi hinc probatur, quoniam, ubi pro digno interueniunt, ac sunt, simoniam non committi DD. communiter concludunt, at, si precibus, huiusmodi simonia committeretur, vel pro digno fierent, simonia interueniret, sicut, ubi pecunia datur, arg. ca. propositus in c. traditis ibi a DD. de simon. nam uel ius quis habeat in beneficio, simonia tamen committitur, si ius ut possessionem quis nanciscatur aliquid præstet: id quod & hic fieret, si præces uenalitate inducerent, sicut munera ab obsequio, uel a manu. Nec repugnat c. nemō presbyterorum de simon. ubi uidetur simoniam committi, si fauore, & gratia peccatum cuiuspiam non patefaciat, & c. nam tamen ille secundum principium ipsius accipiendus est, ubi quid temporale datur, pecunia æstimabile, scilicet xenium, uel emolumentum, de his enim in initio dicitur, atque sic respondit Byel. infra citan. Concludo igitur simplicibus præcibus interuenientibus simoniam uere, ac proprie non committi. Id quod & sentit Caiet. in cit. uers. dicit inquit simonia uere, ac proprie non incurritur, & in hanc sententiam opinionem Inn. & qui eum sequuntur, uerissimam esse, ac sequor. Immo nec simonia committitur, si ad præces adhibeatur commemoratio beneficiorum, quæ quis gratis antea contulit, exempli gratia quis in Episcopum multa gratis antea contulit liberalitate, amicitiaque ductus, non respectum habens ad id, ut beneficium ei conferret. Nunc autem hic idem beneficium uolens, esto in memoriam Episcopi ante edentia beneficia reuocet, simoniam tamen non committit, quandoquidem non utitur commemoratio hæc uti pretio, nec etiam potest, quandoquidem officia antea collata concessa fuerant, atque sic asseruit Gabri. Byel. d. 25. q. 2. in b. 4. uers. Præterea, ut uidetur lib. 4.

Aut queritur, an simonia committatur ex intentione, ut pote, quia is, qui præces adhibet, illis quasi pretio quodam spiritualia emere intendit, (non enim desunt, qui sibi id persuadent, ut si lud Terent. in Eunuch. labore alieno magno partem gloriam uerbis in se transfert, qui habet factem,) & in hanc sententiam simoniam committi censeo, & priorum opinionem accipi posse concludo. Nam & id, quod alias peccatum non est, intentione peccatum fit, ubi quis contra conscientiam facit, & quæ arma ad pugnam facta non sunt, fiunt intentione, ut in Bulla Cæsar. Domini declarauimus. Sic ergo & hic, qui præcibus intendit uti ad spiritualia consequenda pro pretio, intentione simoniam committit, non autem simoniam uere, ac proprie, ex quo re naturam, ac qualitatem mutare non potest. Quare pœnas positive iure iniustas non patietur simoniachus hic, quas uere simoniaci patiuntur, ex quo ipsa inferuntur pro simoniaciis ueris, nusquam enim puniuntur legimus, qui spiritualia precibus sit consecutus, modo aliud non interuenit. Peccabit ergo in hoc casu, & peccari pœnam apud Deum patietur, non autem apud forum exterius Ecclesiæ, arg. c. si de simon. In hac igitur prima questio-

ne sic generatim concludendum censeo: iam specificationem rem aggrediemur, & primo secundam questionem propositam.

S V M M A.

Præces an simoniam inducant factæ pro indigno.

S. II.

Secunda questio igitur est, an simonia committatur, si pro indigno præces simpliciter interponantur, id est præces, quæ præcum naturam non egrediuntur. In qua questione duæ primariae DD. sententiae sunt, Glossa in c. tuam de stat. & qual. si præces interueniant pro aliquo, & carnales sint, simoniam committi ait, si is, pro quo interponuntur, indignus sit. Idem sentit Glossa in c. Moyses in ne. b. Rogauerit, 8. q. 1. & apertius Glossa Sum. 8. q. 2. Idem S. Thom. sentire uidetur 2. 2. q. 100. art. 5. ad 3. nam ait ibi simoniachum fideri, ubi præces pro indigno fiunt, & sequitur Syluan. in verb. Simonia, q. 10. uers. Si quis porrigit præces pro alio, & Tabien. eod. in h. 3. uers. Dico de cetero, ubi, si interponatur ab alio. Probatur autem per Glossa in eod. c. tuam. Primo per c. de ordinationibus, 1. q. 1. ubi enim dicitur, De ordinationibus accipere aliquid sub districta interdictione uetimus. Oportet ergo, ut neque per donum, neque per gratiam, neque per quorundam supplicationem aliquos ad sacros ordines consentias, uel permittras abducere, hæc ibi, quo iure non probatur sententia Glossa nam ibi solum dicitur, ne per supplicationes quorundam aliquos ad sacros ordines admittat, ad quam rationem in antecedenti questione respondiui, & non solum ad eum canonem, uerum etiam ad alios omnes, quæ supplicationem prohibent. Addo de indigno ibi non magis loqui, quam de digno, & tamē pro digno communiter concluditur simoniam non committi, si præces interponantur. Postremo Gregor. ibi ait se uetuisse sub districta interdictione, ne quid accipiat de ordinationibus, at, qui præces pro aliquo fundit, nihil dat, & qui exaudit, nihil accipit, atque sic dixit eadem Glossa in cap. quibusdam ead. quest. 1. in uerb. Et actionis, ergo, quantum generatim deinceps loquatur ibi Gregor. non omnia deinceps dicta referri debent ad ea uerba aliquid accipere, sed solum illud, Oportet ergo, ut neque per donum: alioquin, si & præces, id est supplicationes eo referenda essent, ex quo generaliter loquitur, accipi debent, ubi & pro digno interueniunt, & tamen ead. Glossa ibi ait, si pro digno fuerit, simoniam non committi. Non igitur ratio hæc opinionem Glossa probat. Secundo loco ead. Glossa inquit, Præces loco pretii succedere, arg. cap. sunt nonnulli, 1. q. 1. ubi enim dicitur ab omni munere, id est ab obsequio à manu, & a lingua abstinentum esse a spiritualibus. Hæc tamen ratio mihi non satisfacit, tum quod tunc præces loco pretii sunt, ubi commodum aliquid pecunia æstimabile afferunt exaudienti, quod quādo id fiat,

infra declarabimus; tum quod vna pars legis alteram declarat. Sicut igitur munus à manu, & ab obsequio debet esse pecunia æstimabile, quo simonia committatur, ita & à lingua, & ob id precesat, quæ præcume naturam retinent, tales non sunt; ergo nec ratione hac sententia Gloss. probatur. Quare cõtrariam opinionem amplexatus est Inn. in cit. c. tuam de ætat. & quali. Forte melius, ait enim ibi, dici posset, quod licet quis siue pro se, siue pro alio roget, siue electores, siue quoscumque alios, etiam pro indigno, siue pro dignitate, siue pro beneficio non dicitur, habere beneficii simoniacum, licet peccet iniustas preces fundendo. Hæc ibi Inn. ex quibus patet ipsum nõ censere simoniam committi, vbi pro indigno preces quis fundit, & rogar: eundem sequitur Nauar. in Man. c. 23. num. 102. uers. Decimo, ibi, Quamuis Glo. idem Caiet. in eod. loco ante cit. Quorũ opinio probatur ea ratione, quod hic nulla uenditio interuenit, nullusque cõtractus non gratuitus, ex quo preces huiusmodi pecunia æstimabiles non sunt, & qui eas fundit, nihil dat, & cui sunt, nihil accipit: id quod & sensit Gloss. in c. quibusdam, r. q. 1. (Quid igitur, concludendum? Ego sic distinguendum censeo. Aut quæritur, an peccet is, qui pro indigno rogat, & preces fundit, ut spiritualia consequatur, & in hoc casu hunc sine dubitatione peccare censeo: nam & sic DD. omnes communiter concludunt, ut Inn. in cit. c. tuam uers. Forte, & Caiet. in Sum. eod. uers. & Nauar. in Man. c. 23. nu. 102. uers. Decimo cum similit. Aut quæritur, an simonia uere, & proprie cõmittatur, & in hoc idem, quod in superiori quæstione dicendum cõcludo, scilicet simoniam uere, & proprie non cõmitti ob rationes ibi allatas, quæ & hic locum habent. Et præsertim, quoniã si preces pro indigno factæ, simoniam inducerent, & pro digno idem operarentur: nam spiritualia uendi prohibentur, quia pretio æstimari nequeunt, & quia, ut gratis daretur, iussit Deus, quæ rationes locum sibi uindictant, uel a dignis emantur, at communiter concluditur si pro dignis preces fundantur, simoniam non committi, ergo nec pro indignis; ubi enim eadem ratio locum habet, & dispositio locum habere debet, arg. c. cum dilecta de confir. utili uel inutil. & l. illud, ff. ad l. aquil. Aut quæritur, an intentione saltem simonia committatur, & committi posse sentio, si preces fundens ipis proprio uti uelit, ut diximus in antecedenti quæstione, quæ simonia sicuti propria, & uera non est, ob eam rem nec pœnis subicitur, quibus simoniam ueram committentes subiiciuntur; peccabit tamen, quia quatum in se fuit, spiritualia emere conatus est; quamuis, quod raro hoc animo quis funditus est, ut intendat precibus spiritualia emere, ob eam rem raro simonia hæc committetur. Qui ergo pro indignis preces fundit, esto peccet simoniam tamen uere, ac proprie nõ committit. Hinc, qui pro digno intercedit, si ob id in primis facit, quia dignus est, nec etiã peccabit, arg. cit. c. tuam de ætat. & qual. & c. seq. r. q. 1. & sic DD. communiter cõcludunt, quamuis & hic simonia

committeretur, si preces fundens intenderet præcibus illis quasi pretio spiritualia ei digno comparare, tunc enim, ut diximus de indigno, & peccaret, qui uerbis spiritualia se emere posse existimaret, & simoniam nõ quæ uere, & proprie simonia est, sed similitudinariam, ut ita dicam committeret. Hac igitur itidem ratione quæstionẽ hanc dissoluendam, & propositas opiniones conciliandas censeo, iam tertiam quæstionẽ aggrediamur.

S V M M A.

I Preces an simoniam inducant factæ pro cõsanguineo.

S. III.

I Tertia quæstio est, an si preces simplices, pro cõsanguineo fiant, quo beneficium ecclesie spiritualeque consequatur, simonia cõmittatur. Director. quem refert, ac sequitur Sylue. in uerb. Simonia, q. 16. uers. Tertium munus, ibi, Si uero porrigit quis preces pro alio, simoniam nõ committi dixit, idem sensit Inn. in c. tua de ætat. & qual. & Caiet. in Sum. in uerb. Simonia, uers. Quinto not. quod triplex generis munus, ibi. n. generatim ait quantumcunque preces carnales. sint, simoniam non committi, at preces, quæ pro cõsanguineo fiunt, quatenus est cõsanguineus, carnales preces sunt, nam carnales dicuntur, ubi qui præcatur, mouetur ad id ob cõsanguinitatem, uel amicitiam, aliudque temporale cõmodum, ut sensit Ioã. Tabien. in uerb. Simonia, nu. 13. uers. Duodecimo, ibi, Et not. quod preces dicuntur carnales, etenim carnale, ut oppositum spirituali ponitur, ut sensit Glo. Sum. 8. q. 2. Quæcumque preces igitur spirituales non sunt, id est non factæ in primis ad Ecclesie utilitatem, hæc carnales preces dicuntur. Gloss. uero in cap. Moyses in uerb. Rogauerit, 8. q. 1. si preces a cõsanguineis pro digno fierent, simoniam nõ committi sensit, quasi secus sentiat, si pro indigno. Quid ergo concludendum? Ego a proposita distinctione in antecedentibus quæstionibus discedendũ non censeo, quæ ut dilucidior sit, regulam ponamus.

Pro regula igitur habebimus simoniam non committi, si cõsanguinei pro suo cõsanguineo preces fundant, modo preces suam naturam nõ egrediantur, cum ob rationes allatas in prædictis quæstionibus, quæ & hic locum habent, tum quæ qui dat spirituale, ut beneficium alicui, propterea, quod est eius cõsanguineus, & ob id propter cõsanguinitatem, simoniacus non est, ut dixit S. Thom. 2. 2. q. 100. art. 5. in resp. ad secundum, & Gabriel. Byel. d. 25. q. 2. not. 4. uers. Hinc episcopus lib. 4. & Domin. Sot. de iust. & iur. lib. 9. q. 7. artic. 3. in resp. ad secundum argum. uers. Quæstio ergo hæc, quia scrupulorum nutrita est, & hoc ob eam rationem, quoniam nihil a conferente accipitur, atque idcirco, emptio, uenditioque non interuenit, nec alius cõtractus non gratuitus, quod ad simoniam requiritur, Ad secundum dicendum, ait enim ibi S. Thom. quod si aliquis

quis aliquod spirituale alicui conferat gratis, propter cõsanguinitatem, uel quantumcunque carnalem affectionem est quidem illicita, & carnalis collatio, non tamen simoniaca, quia nihil accipitur, unde hoc non pertinet ad cõtractum emptiois, & uenditionis, in quo fundatur simonia. Hæc ibi Sanct. Thom. Ex quibus eius dictum optime probatur, & sequitur Alexand. de Ale. quem refert Gulielm. Redoan. de simon. 3. par. capitul. 10. numero 11 cum sequent. & Nauar. in Man. capitul. 23. numero 107. uers. Ad sextum, communis denique DD. sententia hæc est. Præterea, quod est in temporalibus usuræ, est in spiritualibus simonia, at usura non est si cõsanguineus ob cõsanguinitatem mutuum præstet, ergo neque hic simonia. Nec repugnat, si dicatur cõsanguinitatem pluris aliquando æstimari, quam aurum: nam re ipsa nullo in foro uendibilis res est, ita Sot. ibidem. Si ergo is, ad quem collatio spualis pertinet conferens alicui, ex æpli gratia, beneficium ecclesie. ob id, quod ei cõsanguineus est, simoniam non committit, multo minus, qui pro cõsanguineo tantum rogat, & simplices preces adhibet, argument. auth. multo magis, C. de sacrosanct. eccles. Sicut ergo omnes Ecclesie Antistites simoniæ crimem euadunt, qui suis cõsanguineis beneficia conferunt, ordinem, item & is, qui rogant, præcaturque ipsos antistites, ut suis cõsanguineis eadem conferant, & in hoc casu locum habebit prior opinio. Quæ locum etiam habet, esto cõsanguinei indigni sint, ut probauimus in secunda quæstione. Item locum habet uel ob amicitiam, quis roget pro aliquo, sicut etiam ob quascunque alias huiusmodi causas, ut Sanct. Thom. & cit. autores proxime in allegatis locis inquirunt.

Simonia tamen committitur, si pacto hoc intercedente, quis beneficium alicuius cõsanguineo ad eius preces conferat, quo deinceps conferentis cõsanguineis aliquid tribuatur, ita Sanct. Thom. eodem articulo. 5. in respon. ad secundum. Et in hoc casu locum habere potest opinio Glo. in citat. capitulo. Moyses. Secundò simonia similitudinaria committi potest, si is, qui præcatur, preces loco pretii esse uelit: nam tunc simonia est, quantum in ipso fuit, qui precibus huiusmodi spiritualia se emi posse existimauit, atque sic sensit Caietan. eodem, ibi simonia uere proprie non incurritur, quamuis crimen aliud incurrat, quia nulla est hic uenditio, aut emptio, nisi meralis, si intentio aduulantis, aut prælati est adulationem, ut pretium ponere, & sic de aliis. Ecce hic simonia, quæ intentione talis sit, & in hanc sententiam accipit potest, etiam citat. Gloss. in eodem titulo. capitul. Moyses. Peccant quoque præcates, si pro indignis cõsanguineis præcantur, nam sic & is peccat, qui indignis, cõsanguineis beneficium confert, ut dixit Sot. ibid. uers. Quæstio ergo hæc, quia scrupulorum, ibi Prima est, & hoc ob id, quod est peccatum iniustitiæ; immo esto digni sint, modo respectu habitò ad cõsanguinitatem in primis, non autem ad dignitatem,

præcantur, ita Innocen. in citat. cap. tuam, & Caietan. & Nauar. & S. Thom. in cit. locis, alias secus, atque sic de conferente cõsanguineo dixit Sot. eod. uers. Secunda propositio, sed iã quæ tam quæstionem aggrediamur, scilicet an simonia committatur, si quis preces pro benemeritis faciat, quam quæstionem, ut dilucidiorẽ habeamus, alia prius dissoluenda est, an conferens beneficium de se benemeritis, ut exoneret se ab obligatione antidotali, simoniam committat, iam igitur eam aggrediamur, id quod in sequẽ præstabitur.

S V M M A.

- 1 Conferens beneficium de se benemeritis, ut exoneret se ab obligatione antidotali, an simoniam committat.
- 2 Obligatio antidotalis quanam sit.

S. IIII.

I Quæstio nobis proposita hæc est dissoluenda. I. an conferens beneficiũ de se benemeritis ut exoneret se ab obligatione antidotali, simoniam committat. Obligatio autem antidotalis, nihil aliud est, quam ea obligatio, qua quis natura obligatur, ut beneficienti beneficiarius, de qua Ias. ac DD. egerunt in l. ex hoc iure, ff. de iustit. & iur.

Innoc. igitur in c. tuam uers. Forte melius, ibi Nisi faceret de ætat. & qual. simoniam committit ab hoc dixit, eundem sequitur Ias. in cita. l. ex hoc iure nu. 8. uers. Sextus effectus, ubi & Ang. idẽ sententiã refert, idẽ dixit Director. quẽ refert Syl. in uerb. Simonia, q. 16. uers. Vnde dixit Director. Probatur autem hac ratione ab Innoc. qm, ex quo tollitur ea obligatio, & remittitur, uideatur aliquid dari, & ob id simoniam cõmitti. Contrariam opinionem sequitur Ioã. de Anan. ut refert Ias. ibid. & Nauar. in Man. c. 23. nu. 106. uers. Ad quartum. Et hoc ob eam rationem, quoniam obligatio hæc antidotalis ciuilem obligationem non parit, & ob id ea ratione obligatus ad debitum præstandum cogi non potest, ut sensit S. Th. 2. 2. q. 88. art. 2. in resp. ad secundum. Quid ergo concludendum? Pro regula pono simoniam non committi ab eo, qui hac ratione obligatus spiritualia confert. Primò, quia obligatio illa æstimationem non habet, & res æstimabilis non est, ex quo ad debitum præstandum obligatus non tenetur, ut dixit S. Thom. ibid. ergo simonia non committitur, si pro ipsa spirituale detur, quandoquidem cõtractus gratuitus est, ex quo liberatio ab ea obligatione æstimationem non habuit, id quod ad simoniam committendam requiritur, ut probauimus. Præterea spiritualia hæc dantur, ut gratus quis appareat, at, quæ gratitudinis gratia dantur, simoniam non inducunt, ut supra probauimus: Accedit, quod hic nullũ pactũ interuenit, sed pure præstatur spuale, sicut igitur simonia nõ cõmittitur, si qs (postea spuale habuit pure ab aliquo) remittat id, quod ipse debet

R 3 ab eo,

ab eo, q̄ sp̄iale dedit, ut dixit Io. And. quem refert, ac sequitur Abb. in cap. ueniens, nu. 5. de rebus, ita è contrario simonia non committitur, si ijs, qui antea de nobis benemeriti sunt, nullo pacto de spiritali dando intercedente, spiritalia detur, quod enim operatur propositum in proposito, operatur oppositum in opposito, argumē. S. si tutor in Institut. de inoff. test. Postremo, si licet nobis spiritalia ut beneficium conferre eisdem, antequam nulla eorum erga nos merita extant, modo pure, & pretio non interueniente conferatur, plane & ubi de nobis benemeriti sunt, eadem ratione idem conferre licebit, cum in utroque casu eadem ratio uigeat, ex quo diuersa reddi non potest. Non ergo simoniam committit, q̄ dignitatem aliquam ecclesiasticam maximam, vel minimam accepit à patre alicuius, si ei pensionem aliquam, beneficiumue ecclesi. conferat. Non itidem ecclesi. Antistites qui suis curialibus ecclesiastica beneficia conferunt. Ac plane, quis tam amens est, qui audeat simoniæ notam sanctæ. Sedi Apostolicæ, & omnibus Ecclesiæ prælati, quorum consuetudo est, ut beneficia iis conferant, qui de se, suisue ecclesijs, vel rebus publicis benemeriti sunt, quibus sola antidotali obligatione sunt obligati, ut dixit Nauar. in Man. eo dem cap. 23. num. 106. uersicu. Ad quartum prope finem. Concludendum igitur est simoniam non committi, ubi beneficia ecclesiastica, & huiusmodi ijs conferuntur, qui de nobis, de ecclesijs, de rebusue publicis benemeriti sunt.

Immo, ubi de ecclesia, de rebusue publicis benemeriti sunt, iis potissimum conferenda hæc uidentur, ut qui digni appareant, quibus spiritalia huiusmodi credantur. Ac sane, qui per multos annos Ecclesiæ fideliter, ac nauiter inseruierit, si beneficium ecclesi. ei conferatur, nemo simoniam hic committi iure asseret, argumen. ca. latorem, & cap. filium, l. q. 1. Hinc quotidie sanctissimi uiri, ac doctissimi, qui de ecclesia benemeriti sunt, amplissimos dignitatis gradus in ecclesia adipiscuntur, modo enim Episcopatus, modo Cardinalatus, immo Summa Pontificii dignitate decorantur. Simonia igitur non committitur, ubi de se benemeritis spiritalia tribuuntur, & in hanc sententiam opinio secunda accipienda est. Id quod locum habet uel alias indigni sunt ob ea, q̄ antea uidimus, fieri enim potest, ut famulus aliquis Episcopi benemeritus de ipso sit, & non tamen dignus, cui beneficium animarum curam habens admittatur. Peccabit ergo, quamuis simoniam, non committat.

Excipitur tamen, ubi beneficia ecclesiastica, & spiritalia conferens hoc animo id faciat, ut ei de se benemerito huiusmodi spiritalium collatione uti pretio quodam satisfaciatur pro ea obligatione antidotali, sed simonia hæc similitudinaria potius erit, & ex intentione, non autem uere, ac proprie, ut diximus in antecedentibus questionibus, & in hanc sententiam opinio Innocent. uera est.

Item simonia & uere, ac proprie committi-

tur, ubi spiritalia de nobis benemeritis conferuntur, non ob antidotalam illam obligationem, sed ob civilem tollendam, exempli gratia, ut loco mercedis sit, quæ ex pacto in annum, uel in mensem præstare ei debebatur, sine dubitatione tunc simonia uere, ac proprie committitur, ex quo obligatio, pro qua spiritalia tribuitur, pecunia æstimabilis est. Hac questione explicata, iam questionem quartam in initio propositam explicemus.

S V M M A.

I Præces an simoniam inducant factæ pro benemeritis.

§. V.

Quarta questio est, an scilicet simonia committatur, si quis præces fundat pro benemeritis, quo exempli gratia beneficium ecclesi. consequatur. In qua questione breuiter concludimus simoniam non committi: nam, si ipse conferens simoniam non committit, ut proxime probauimus, minus qui præces adhibet, cum ubi consequens conceditur, & antecedens ad illud concessum censetur, argumen. l. 2. ff. de iuris. omn. iud. & l. oratio, ff. de spons. Excipiuntur tamen casus omnes in antecedenti questione excepti. Si ergo præces adhibens, siue apud quem adhibentur, pretii loco eas ducant, intentione simonia erit, non autem uere, & proprie. Excipitur quoque, ut simonia committatur, si inter præcantē, & eum, cui præces sunt, pactum aliquod interueniat de re aliqua pecunia æstimabili. Postremo excipitur quoad peccatum: nam si pro indigno adhibeantur, peccatum committitur, ut sepe diximus. Et de questione hac itidem satis. Si illud addiderimus simoniam proprie non committi etiam ab iis, qui beneficia ecclesiastica aliquibus conferunt, quo antidotalam illam obligationem consequantur, & obligatos ea ratione ipsos, siue que habeant: sed iam quintam questionem aggrediamur.

S V M M A.

I Gratia, & amicitia alicuius sibi concilianda gratia, si quis ad eius præces beneficium cupiam conferat, an simoniam committat.

§. VI.

Quinta questio est, an simonia committatur, qui, ut gratiam, & amicitiam alicuius sibi conciliet, ad eius præces beneficium cupiam conferat. Et uidebatur dicendum simoniam committi: nam sicut prohibetur, ne ob pecuniam spiritalia tradantur, & obsequia, ita ne ob gratiam, & fauorem, ut habetur in cap. sunt nonnulli, l. q. 1. Qui ergo sacros ordines tribuit, dicitur enim ibi, tunc ab omni munere manus excutit, quando in diuinis rebus non solum pecuniam nullam, sed nec etiam humanam gratiam requirit. Ecce hic comparat

comparat fauorem cum pecunia, quandoquidem sicut pro pecunia spiritalia tribui non debent, ita nec ob fauorem, at ubi pecunia interuenit, simonia committitur, ergo & si ob fauorem. Idem habetur in c. de ordinationibus, ibi per gratiam, & in c. seq. uers. Sed neque gratia, & in c. quando Episcopus uers. Ipse autem, ubi Ne aut fauoris gratia.

Atqui contrariam opinionem sequi debemus scilicet simoniam non committi uere, & proprie ubi beneficium, ac spiritalia quis confert, quocuius gratiam, & amicitiam sibi conciliet, tum quod nec qui ob amicitiam præces pro aliquo adhibet simoniam committit in huiusmodi casu, ut supra conclusimus, ubi præces pro consanguineo fiunt, tum quod gratia, fauor, & amicitia alicuius non sunt res pecunia æstimabiles, quo casu simonia non interuenit. Nec repugnant iura antea allegata, esto enim in hoc comparantur pecunia, & fauor, quia neutro eorum spiritalia tribui debent quandoquidem spiritalia non ob fauorem, & pecuniam tribui debent, sed ijs, quos uitæ meritum, & actionis qualitas dignos esse monstrauerit, ut habetur in c. quibusdam uers. Ideoque, l. q. 1. non tamen consequitur perpetuo, ut sicut simonia committitur, ubi pecunia interuenit, ita etiam ubi gratia, & amicitia alicuius res inestimabilis. Ex quo igitur diuersæ rationes sunt, diuersa dispositio esse debet, argum. l. Papinianus exuli. ff. de minor.

Excipitur tamen, ubi pretii loco fauorem, gratiam, et amicitiam eius, quis acciperet, tunc enim ut diximus antea sæpius, intentione simonia committitur, non tamen uere, & proprie.

Item excipitur, ubi quis præces fundit pollice retur ei, qui spiritalia tribuit ob fauorem suum securaturum, ut aliquod pecunia æstimabile habeat, tunc enim uere etiam simonia committitur, sed autem, si simpliciter, & generaliter fauorem suum polliceatur, Quare multi ob id a simonia uere excusantur, qui in huiusmodi casibus fauorem suum ijs pollicentur, a quibus beneficium huiusmodi aliquod acceperunt pro suis. Peccatur demum, ubi indignis ob fauorem quid spiritalia tribuitur. Et de questione hac itidem satis sextam aggrediamur.

S V M M A.

I Præces an simoniam inducant factæ pro potentia alicuius, & metu.

§. VII.

Sexta questio est, an, si quis ob præces alicuius potentis uiri beneficium cupiam conferat, simonia committatur. Et uidebatur dicendum simoniam committi. Nam id prohibetur habetur in c. estote, l. q. 1. Eorum enim, qui sunt in sacro ordine collocandi, dicitur enim ibi, prius uitæ, moresque discutite, & ut dignos huic officio adhibere possitis, non ullius potentia, aut supplicatio quorumlibet subrepat personarum. Ecce hic prohibetur, ne potentia alicuius ordo cui-

comparatur, & quia de simonia ibi agitur, ergo, si contra fiat, simonia committitur. Idem habetur, in c. 1. ead. q. 6. si quis autem Episcopatum desiderat, dicitur ibi, data pecunia potentes personas minime suffragaturas sibi adhibeat. Ecce hic quoque prohibetur per potentes personas Episcopatum acquiri. Contrarium tamen suadent, quæ diximus supra de simplicibus præcibus, quæ a quocunque adhibeantur (modo præcibus naturam non egrediantur) ex quo pecunia æstimabiles non sunt, ut supra probauimus, simoniam non inducunt.

Quid igitur concludendum? Pro regula (ut ordinatim rem agam) pono simoniam non committi, ubi ad præces alicuius potentis uiri beneficium dignitasque Ecclesiastica conferuntur, modo simplices præces sint, cum ob rationes in prima questione allatas, quæ & hic locum sibi vindicant, tum quod scimus quotidie Romanos Pontifices, rogatos a principibus christianis ad eorum arbitrium dignitates ecclesiasticas, & beneficia huic, vel illi contulisse, & nemo sanus simoniam ab ipsis committam esse, cōtendet, immo prudentissimum factum asseret, quandoquidem dicti Principes beneficium huiusmodi illecti ab Ecclesia, quæ eorum præces audit, ad christianam fidem tuendam magis, magisque pronocatur. Hinc, quo amicitia inter Principes ipsos concilietur, in proximioribus consanguinitatis, affinitatisque gradibus. Romana Ecclesia cum ipsis dispensat, ut hetur apud Trid. Synod. sess. 24. de reform. matrimonii c. 5. Hinc, & si in hæc sim relapsus curia seculari traditur, esto ad fidem redeat, ut dicitur in c. super eo de hæret. lib. 6. tamen ob principis uiri potentiam, & ut pax in christiana republica sit, ecclesia huic parcat, quæ nil aliud est, quam iurisdictionis ecclesiasticæ functio. Sicut igitur hic simonia non committitur ob potentiam, ita neque etiam in casu proposito. Non ergo etiam Ecclesia Antistites, ut Episcopi, qui in regnis huius, uel illius Principis uiri beneficia conferunt, simoniam committunt, si eorum principum præces in his casibus audiant.

Hæc autem regula lo cum habet, etiam si non simplices præces, sed ob timorem, non tamen probabilem beneficium confertur, exempli gratia quia princeps ille non consuevit indignari, si quid ipsi denegetur. Simonia ergo nec hic committitur quandoquidem timor hic non est huiusmodi, ut inferat damnum pecunia æstimabile, atque in hac sententiam accipiendam esse gl. censo in c. 1. in uerb. timor, l. q. 6. quæ ait timorem non inducere simoniam, sicut etiam Additio ad eam, quæ & alios idem sentientes refert, esto peccet, ut ait Gl. sibi, qui ratione hac beneficium impetrat. Idem, ut metu collatio facta simoniaca non sit, uers. Sor. de iust. & iur. lib. 9. q. 7. ar. 3. in resp. d. tertium uers. At quia in sermonem de præcibus, & fauore incidimus, & hoc ob eam rationem, quod dare metus causa, non est dare pretio, quandoquidem dans, ut metum repellat, nihil recipit. Metus igitur simoniam non inducit, nisi in commodum pecuniarium reddet.

Item

Item simonia non committitur, si ob preces potentis alicuius beneficium confertur, quo eius amicitiam, & gratiam sibi conciliet, ut probauimus antea.

Tertio neq; committitur simonia ab eo, qui rogans pro aliquo, qui indignus est, & non valens quiddam obtinere, adit eum, qui plurimum apud Episcopum potest, & cui episcopus negare non audeat, quo pro ipso preces adhibeat, nam esto vterque peccet, simonia tamen non committitur, ex quo nihil pecunia estimabile datur, accipiturue, non enim indignitas simoniam inducit, ut antea probauimus.

Excipitur tamen primo, vbi beneficium ob id confertur, quoniam probabiliter timet, ne si contrarium faciat, aut inde eiciatur; aut damnum aliud graue sibi, suisue inferatur, qui eidem potenti viro subiecti sunt, nam vitiatio huius dani pecunia estimabilis est, arg. c. dilectus filius de simon. atque sic dixit Sot. eo. ver. Sed tamen quando ille metus incuteretur, & exempli declarati, ut si rex, eiusue aulicus Episcopo cominaretur, nisi sacerdotium huic conferret, eum gratiam regis amissurum, neque aliud consecuturum, quam uis metalis simonia esset, si nulla pactio expresse, taciteue interueniret, ut habetur in c. fi. de sim.

Secundo excipitur, vbi quis pretio induceret principem aliquem virum, quo preces pro eo peteret, & rogaret, exempli gratia episcopum, quo ei beneficium conferret, nam ob pretium, quod tribuitur, promittiturue, simonia committitur, scilicet, si quid modicum elargiretur, quod verisimile non est inducitur principem illum virum ad id, arg. c. & si questiones de simon. quamuis ipse simoniam committat, qui dedit, si pretii nomine dedit & hac intentione. In his ergo casibus iura supra citata locum habere possunt, præterquam quoad ea iura responderi potest, ut responsum est in prima questione.

Tertio excipitur, quoad peccatum, vbi pro indigno preces a potente factas quis ob metum, audit, in hoc enim casu, esto simonia non committatur, vterque tamen peccat, nam princeps pro indigno preces fundere non deberet, ne in Ecclesie damnari rediret, nec antistites ipsum ob preces metumue audire, sed potius pontificalem dignitatem exemplo sanctissimi illius Thomæ Cantuariensis Episcopi profuso sanguine tueri, & facit c. conuenior 23. q. 8. & sic sensit quoque Sot. eod. vers. At, quoniam dicitur esse ob metum, & in hoc etiam casu contraria iura locum habere possunt, quandoquidem dignis beneficiis Ecclesiastica tradenda sunt; non autem ob huiusmodi uel potentiam indignis ut habetur in cap. quibusdam 1. q. 1.

Postremo excipitur, vbi potentia illa preces ps ille vterque pro pretio, vel antistites ad id ratione accipere, esto enim simonia vere, ac proprie non committatur, intentione tamen sit talis, & in hoc etiam casu eadem repugnantia iura locum habere possunt. Verum, quid si preces pro se quis adhibeat, ut beneficium consequatur, an

simonia committetur? Hæc questione in sequenti absoluemus.

S V M M A

- 1 Preces adhibens pro se, ut beneficium eccl. consequatur, an simoniam committat.
- 2 Peccatum non committitur, qui ad concursum beneficii vadit.
- 3 Peccatum non committitur, qui a patronis presentatur ad beneficium, vel eligitur, modo dignus sit.
- 4 Preces adhibens pro se, quo beneficium simplex, pensionemue accipiat, simoniam non committitur, modo dignus sit, & egeat, alias peccat.
- 5 Petens beneficium, si idoneus sit an simoniam committat, si ob Zelum Dei id non faciat.
- 6 Petens beneficium animarum curam habens in primis ob Zelum Dei simoniam non committit.
- 7 Ordines si quis consequatur: precibus adhibitis, an simonia committatur.
- 8 Sacramenta, & spiritualia alia ab ordine, & beneficio si quis precibus acquirit, an simoniam committat.

§. VIII.

1 Questio nobis explicanda est, ut posuimus, an, qui simplices preces pro se fundit, simoniam committat, quo beneficium ecclesiasticum consequatur. In qua questione variæ DD. sententiæ sunt, ut gl. Inn. & Abb. referunt in c. tua de atat. & qual. & Syl. in verb. Simonia que. 16. vers. Tertium, ibi Si uero porrigit.

S. Thom. 2. 2. q. 100. ar. 5. in resp. ad 3. ait, si quis pro se roget, ut obtineat curam animarum, ex ipsa presumptione indignum ipsum reddi, & sic preces pro indigno fieri, licite tamen posse quem, si sit indigens, pro se beneficium eccl. petere sine cura animarum. Hac S. Thom. ex quibus duo habentur. Primum petentem animarum curam ob presumptionem indignum reddi, & hoc ob rationem, quam alibi ipse reddidit, quia sine gratia Dei quam nullus se habere non potest, non potest exercere curam animarum digne, & ob id presumptionis videtur, vel superbus, qui omnibus, quibus preces tulit, se credit meliorem, aut iniustum, si hoc non credit, ita S. Thom. in quodlib. 2. ar. 10. Alterum, vbi quis dignus est, & indiget, hunc beneficium simplex animarum curam non habens licite petere posse, quæ duo sequitur Cas. ibid. & Syl. eod. vers. Si vero porrigit. Prætermittit tamen S. Thom. vnum, an in primo casu simonia committatur, esto Syl. ibidem hoc ei tribuat, eum tamen re vera simoniam mentionem ibi nullam faciat, idque iure nouerat enim sanctissimus, ac doctissimus uir simoniam non committere, nisi, vbi quid pecunia estimabile pretii nomine pro spiritualibus sumeretur, cuiusmodi simplices preces adhibite non sunt, ut supra probauimus. Esto igitur hic præternotosus, & arrogans existimetur, non tamen simoniacus a S. Thoma haberi videtur, quicquid dixerit Syl.

Gl. vero in c. tuam de atat. & qual. vno excipit.

pto sequi uidetur sententiam S. Thomæ: nam ait, si dignus quis existens egeat, & ob id beneficium postulet, ambitiosum tunc non existimari, quãdoquidem ob necessitatem petere censetur, & hoc ob cap. filium, §. non itaque, r. q. r. ibi enim preces eæ tantum damnantur, quæ a se, vel ab amicis sunt carnali affectione, & ambitione, ergo secus si necessitate. In hoc igitur idem cum S. Thoma sentire uidetur, sicut etiam in alio quatenus inquit preces ambiciosas esse, & illicitas, si pro se eas adhibeat, ut in prelatum eligatur. Et hoc ob c. nullus itaque r. q. r. ubi prohibetur, ne per ambitionem ad Episcopalem dignitatem quis permittatur accedere. Dissentit autem in hoc, quatenus inquit, si petens beneficium non egeat, posse dici tunc simoniacum hunc esse: hoc enim S. Thom. non dixit, quippe, quia neque uerum est, ut probauimus, nisi animo intendat orantem precibus tanquam pretio uti ad beneficium obtinendum: uerum simonia uere, ac proprie tunc non est, ut alibi supra diximus.

Hugo autem, quem refert Gloss. in citat. capitulum, quantumcunque quis dignus sit, si preces pro se fundat, simoniam committere ait. Et hoc ob cap. ordinationes r. q. r. ubi false indicantur ordinationes, quæ precibus fiunt. Idem sensit Gloss. in eodem cap. ordinationes, nam ait simpliciter simoniam induci, si quis pro se petat, quandoquidem talis se ingerit, quod non licet, ut habetur in cap. in scripturis, 8. q. 1. & in cap. per uestras de iur. patron. Hanc opinionem improbat Gloss. in cap. filium, §. non itaque in uerb. Ordinandis, r. q. r. nam ait ibi, Si opinio Hugonis uera esset multos condemnaret. Ego itidem opinionem hanc falsam esse cenfeo, & hoc ob eam rationem, quia nulla ratione probatur. Nam cap. ordinationes nihil facit, tum quod et si false indicantur ordinationes, quæ precibus fiunt, non tamen simoniacæ ibi dicuntur, quod probandum erat: tum quod si uerum hoc esset, & ordinationes precibus factæ pro indignis simoniacæ dicerentur, quod est contra ca. latorem, r. q. r. non enim dignitas, indignitasue simonia inducit, tollitue, uel quod pro se, aliusue fiant.

Abb. quoque in cit. c. tuam multa quidem dixit hac de re, sed confuse, & ob id non est, quod ea referamus. Quid igitur in tanta opinionum confusione concludendum? Ego ut materiam hanc totam explicatam habeamus, tria contemplanda mihi propono. Primum an simonia committatur, si ut beneficium eccl. consequatur pro se quis preces adhibeat. Deinde, si ut ordines ipsi conferantur. Tertio si ut alia spiritualia.

2 Quoad primum igitur præmitto prius eos non peccare, qui beneficia vacantia per concursum habere legitime contendunt, & ob id nec eos, qui ad concursum beneficiorum eunt. Tum quod per edicta publica ad id uocantur, quæ ab ordinariis proponuntur, & ob id arrogantiam uitium euadunt. Tum quod sic uoluit, & sancit Trid. Synod. sess. 24. cap. 18. de reform. Tum quod & post concursum, si iniuria concurrenti fiat, appel-

lare potest, ut cautum est per extrauag. Pii V. incip. In conferendis beneficiis, lata anno 1566, ca. 3. lenc. April. Pont. sui anno secundo. Item præmitto eadem ratione, nec presentatos a patronis uel electos, postulatos, nominatosue peccare, argum. tot. tit. de elect. & de post. & de iure patron. Quare in prædictis casibus nec simoniam committi pro certo habendum est, modo ratione alia simonia non interueniat. (Id quod quando fieret, suo loco antea declarauimus) nam, qui simoniam committit, peccat, argum. ca. tanta de simon. & ut supra suo loco probauimus, at in prædictis casibus non peccatur, ergo nec simonia committitur. Postremo permittente lege id fit, ergo hac quoque ratione simonia non committitur, argum. l. Gracchus, C. de adult. & c. qui peccat, 23. q. 2. His præmissis, quoad questionem nostram sic distinguendum cenfeo. Aut quæritur, an quis peccet; & in hoc casu, si is, qui precibus utitur ad beneficium simplex impetrandum, pensionemue, idoneus sit, & egeat, id licite facere, & non peccare hunc sentio, ut dixit S. Thom. eod. & Abba. & Gloss. in cit. c. tuam, & DD. communiter, ut sensit Syl. in uerb. Simonia, q. 16. uers. Tertium, ibi, Sed si porrigit pro se. Quare ob id simonia nec hic committitur, ut Syl. ibid. ait.

5 Si uero quis indignus sit, & non egeat, ipsum peccare concludo, esto simplex beneficium precibus impetrat, ac plane, si ganeo, si scura, notoriusue peccator sit, non uideo qua ratione Christi Domini patrimonium sine graui offensa dissipandum ei tribuatur. Hoc autem multo magis locum habet sine dubitatione, vbi beneficium eccl. animarum curam habens precibus consequi indignus intendit, exempli gratia parochiam aliquam, & Episcopatum, & huiusmodi, etenim si arrogantiæ notam subit, qui dignus est, si beneficium huiusmodi precibus consequi conetur, ut ait S. Thom. ibid. & qui eum sequuntur (cupientibus enim hæc neganda, fugientibus uero offenda sunt, ut dicitur in c. in scripturis, 8. q. 1.) multo magis, vbi indignus, quis est. In his igitur duobus casibus peccat, & arrogantiam uitio notatur, & in his casibus sententia S. Thom. & qui eum sequuntur, locum habet, scilicet ut peccetur, & presumptionis, & arrogantiam nomen subeat. Excipitur tamen, vbi quis dignus esset, & ob Zelum Dei id faceret, & nouit se ad id idoneum esse, ut id pluribus tradidit Caietan. 2. 2. q. 100. artic. 5. in respon. ad tertium & Sot. de iustit. & iur. lib. 9. q. 7. art. 3. in resp. ad 3. vers. Tertium dictum. Id. Thom. ibi. Secundo id arguitur, & præsertim ubi uidet dignitatem aliquam ecclesiasticam animarum curam habentem ab eo peti, qui inutilis Ecclesie futurus sit. Ac plane, quis eum arrogantiæ asserat, qui in regnis (vbi hæretici magna ex parte sunt) uidens ecclesiasticam dignitatem aliquam uacantem in hæretici manus peruenturam, sibi, qui christianus uere est, ac fidelis, & idoneus, ad eam accipiendam, eiusque curam gerendam sibi conferri postulat? quis eum arrogantem asserat,

asserat, qui ubi necessitas adest offert se se iuxta illud Isaie Ecce ego, mitte me? Nemo mea sententia, qui rem ipsam recta consideret, nam ob has causas nisi multas parochias commissas peccatis a Romano Pont. audiui, alias ergo arrogantiæ utrum subitur.

Aur queritur, an simonia committatur, & in hoc casu re dicitur, accurateque perspecta simoniam non committi concludo, uel beneficium ecclesiasticum animarum curam habens precibus sibi parat. Id quod probatur primo hac ratione, quoniam nec simoniam committit, qui precibus simplicibus pro alio adhibitis beneficium huiusmodi ei acquirit, ut supra probauimus, ergo neque est, ubi preces huiusmodi pro se interponit, cum ratio alia, quæ simoniam inducat, in hoc casu non sit atque in alio, sed eadem: ergo & eadem iuris dispositio. Nec repugnat, si dicatur in hoc casu arrogantie, & præsumptionis vitium inesse, quæ in altero casu non inest, nam esto, id verum sit, ut supra præmissimus, non tamen arrogantia, ac præsumptio simplex simoniam inducunt, nullo enim iure id cautum habetur, ergo nec nos interpretatio ne cautum id esse dicemus, argum. l. de prædicatione, ff. de publ. in rem act. præsumptio igitur, & arrogantia inerit in hoc casu, non autem simonia. Preterea, ubi pro alio preces adhibentur, ob id simonia non committitur, quoniam nihil pecunia æstimabile præter nomine datur, quod ad simoniam committendam requiritur, ut supra probauimus at preces huiusmodi & hic adhibentur, ergo neque hic simonia committitur, etenim simonia solum committitur, ubi pecunia interuenit, seu aliquid pecunia æstimabile. Tertio facit, quoniam DD. communiter concludunt, ubi quis eget, & idoneus est, licite beneficium simplex precibus impetrari posse, ut præmissimus, at, si precibus adhibitis pro beneficio impetrando simonia committeretur, esto egeret, simonia committeretur, non enim egestas, paupertas a simonia excusat, ut habetur in c. quoniam de sim. ibi enim, si pro ingressu monasterii aliquid paupertatis nomine tribuatur, simoniam tamen committi concluditur, ergo idem & hic. Necessario igitur sentire debemus nec in casu nostro simoniam committi ex quo simonia materia spirituale est, non autem paupertas, ut in simili dixit Dom. Sor. de iusti. & iur. lib. 9. q. 6. art. 2. prope finem, ibi, Et ratio est potentissima. Postremo facit, quoniam, si esset simonia, aut esset iure diuino prohibita, aut postiuo, at iure diuino prohibita non est, quoniam Romanus Pont. in ea non dispensaret, quod tamen facit læpius, ubi & precibus huius illiusque beneficia confert, & præfertim, iis, in quorum fauorem beneficia resignata sunt. Non etiam de iure postiuo, quandoquidem id cautum non habemus si moniacas esse collationes, quæ simplicibus precibus factæ sunt, esto cautum habeamus ne precibus fiant. Pro regula igitur habebimus simoniam non committi ab eo, qui simplicibus precibus ecclesiasticum beneficium sibi acquirit. Quæ opinio nem sequitur etiam Inn. in cit. c. tuam de stat. &

quali, & Glan. c. filium. §. non itaque l. q. 1. eam quoque sequitur Stylus Romane Curie, ut proxime inuimus, & refert Syl. ead. q. 16. uers. Tertium Idem quoque sentit S. Thom. eo. arti. 5. in respo. ad 3. esto Syl. ei contrarium adscribat, ut vidimus & male, nam solum inquit indignum reddi ex præsumptione, non autem simoniacum esse qui ergo precibus beneficium sibi comparat, simoniam non committit. Quæ regula locum habet ob easdem rationes, esto indignus sit. Item, vel non egeat, esto in utroque casu peccet, & in hoc casu contrarie opinionis locum habere possunt. Excipitur tamen ubi precibus quasi præterio utitur, nam simoniam animo concipit, non tamen quæ uere, ac proprie simonia sit, ut in antecedentibus questionibus uideamus. Et in hanc sententiam quoque contrarie opinionis accipi possunt: Sed de questione hac satis, ad alteram ueniamus.

7 Quoad secundam questionem, an scilicet simonia committatur si precibus adhibitis quis ordines suscipiat. Concludendum breuiter & hic est, ubi preces simplices sunt, simoniam non committi, esto enim ordines precibus conferendi non sint sed iis, qui digni sunt, ut habetur in c. ordinationes, & in c. de ordinationibus, & in ca. quibusdam, & in c. pueri l. q. 1. non tamen simonia committitur, si contrarium fiat ob rationes in antecedentibus questionibus allatas, sed de questione hac itidem satis.

8 Quoad tertiam questionem, an simonia committatur, si preces simplices adhibeantur, quo reliqua sacramenta, ac spiritualia consequantur, DD. communiter ut testatur Syl. in uerb. simonia, q. 16. uers. Tertium ibi, Unde cum eo sic distinguunt, & Io. Tabi. eod. nu. 13. uers. Porrigere preces pro aliis sacramentis, DD. inquam communiter concludunt, Simoniam non committi, & hoc ob eam rationem quoniam sacramenta hæc, & spiritualia alia licet precibus impetrare. Ego autem sententiam hanc & conclusionem DD. uti uerissimam sequor, non ob rationem eorum, sed ob hanc, quod, ut supra diximus, simplices preces uel sua pecunia æstimabiles non sunt, & ob id præter rationem habere nequeunt: id quod ad simoniam concipiendam postulatur, ut alibi supra probauimus. Quare, qui precibus impetrat ingressum monasterii, simoniam non committit, ut habetur in ca. tua, ibi Rogans humiliter de simon Minus ergo, qui baptismum confirmationem, Eucharistiam, penitentiam, aliaque sacramenta, ut sibi administrantur impetrat imo iis in primis tribuenda hæc sunt quandoquidem hic auaritiæ & ambitionis suspicio cessat & salutem animæ optare uideretur, quod Ecclesia in primis querit, & elaborat. Non itidem, qui alia spiritualia, exempli gratia, ut diuina pro se fiant, ut missæ sacrum aliaque preces. Item, ut edes aqua benedicta aspergantur, aliaque huiusmodi. Sed de precibus simplicibus iam satis, ad preces, quæ simplices non sunt, transeamus.

De

De uerbis, id est muneribus, a lingua, quæ preces simplices non sunt.

Cap. LIX.

S V M M A.

- 1 Preces non simplices quanam sint.
- 2 Precibus non simplicibus si spiritualia quis consequatur, simoniam committit.
- 3 Beneficium conferens cuiuspiam pacto interueniente, ut is, cui est collatum, consanguineis conferentis subueniat, simoniam committit.

1 **V**IDIMVS supra, ubi simplices preces pro spiritualibus habendis sunt, simoniam non committi, modo uideamus ubi simplices preces non sunt, sed naturam præcium egrediuntur, an simonia non committatur. Id quod, ut dilucidius fiat, sciendum est, quod ad rem nostram hanc pertinet tunc preces simplices non esse, sed earum naturam egredi, ubi secum annexam habent, aut commodi alicuius certi consecutionem, aut damni uitationem, nam preces sua uel hæc non afferunt, ergo suam naturam egrediuntur, ubi hæc efficiunt. Si ergo quis roget aliquem Episcopum, ut beneficium ecclesiæ suo filio conferat, tacito, expressimue promittens se litem deserturum, quam contra ipsum habet, uel debitum, hæc preces simplices non sunt, sed commodum certum secum afferunt. Si itidem Princeps, qui in carcere inclusum habet consanguineum Episcopi, rogat Episcopum, ut cuiuspiam beneficium conferat, innuens tacito erga suum consanguineum se benigne præbiturum, penamque remissurum, quod hic damnum uitatur preces etiam simplices non sunt, ubi commodum, damnumue pecunia æstimabile secum afferunt.

2 An igitur his adhibitis precibus, si beneficii ecclesiæ ordines, spiritualia quis consequatur, simoniam committit? Concludendum breuiter est simoniam hunc committere, nam sic sensit Inno. in c. tuam uers. Forte melius de erat, & quali, ubi enim ait simoniam non committere, qui preces fundit pro spiritualibus, nisi intendat se obligare illi, quem rogat, uel exonerare aliquem ab alio quo seruitio, quod ei fecerat, ita Inn. ibid. & preces huiusmodi secum commodum afferunt, scilicet uel obligationis acquisitionem, uel seruitii remissionem, & ob id simplices preces non sunt ergo simonia committitur. Eundem sequitur Abb. ibidem nu. 3. uers. Vnum tamen aduerte. Idem quoque sensit Caiet. in sum. ibi quinto no. qd triplex muneris genus in uerb. Simonia, & Io. Tabi. eo. nu. 13. uers. Et aduerte ad unum, quod quædam, & Syl. eod. q. 16. uers. Tertium, ubi unde dicit Director. & Guliel. Redoan. de simon. l. p. c. 26. num. 7. & Dom. Sor. de iust. & iur. lib. 9. q. 7. ar. 3. in postrema conclusione uers. Posterior conclusio, nam ibi exemplo explicans, quando simonia committatur,

tur, munere a lingua, inquit, ut si Episcopus præcipit, ad temporalem utilitatem capiendam inflexus sacerdotium conferat, ea scilicet intentione, ut fauorem capter, ex quo sibi aliqua possit ratione collationis puenire utilitas. Hæc ibi So. ex quibus id, quod dictum est probatur, scilicet munus a lingua tunc simoniam inducere, ubi est pecunia æstimabile, & affert utilitatem. Communis denique DD. sententia hæc est. Quæ & probatur ratione, nam preces huiusmodi pecunia æstimabiles sunt, ut per se patet, at, ubi pro spiritualibus quidpiam pecunia æstimabile tribuitur simonia committitur (emere enim ea ratione quis spiritualia uideatur) ergo his precibus simonia committitur. Postremo, si precibus non adhibitis, sed conventionione tantum uel tacito facta de remittendo debito quopiam, uel de obligando se ad aliquod pecunia æstimabile pro re spirituali consequenda, simonia committitur, argu. c. de hoc de simon. & c. cum essent, & c. nobis de simon. cum simi. ergo & simonia committitur precibus adhibitis annexa homini habentibus. Quare, si quis beneficii alicui conferat ad preces alicuius, quo deinceps suis consanguineis prouideatur pacto, intercedente, uel intentione simoniam committit, ita S. Tho. 2. 2. q. 100. art. 5. ad 2. & Ang. in uerb. Simonia. 5. nu. 1. & Gul. Redoan. de Simon. l. p. c. 26. in fine. In omnibus ergo casibus in initio propositis simoniam quis committit: Excipio tamen, ubi nullum pactum tacitum, expressumue intercedit, sed simpliciter ad preces alicuius spiritualia quis præbet, sperans se inde eius beneuolentiam sibi conciliaturum, & ob eam commodum consecuturum. In hac igitur materia præcium sic concludendum: censeo: iam de laudibus agamus: id quod in sequenti præstabimus.

De laudibus, & adulationibus, an si pro spiritualibus habendis fiant, muneribus itidem a lingua, simonia committatur.

Cap. LX.

S V M M A.

- 1 Laudes, & adulationes, seu assentiones quid sint, quatenus ad rem nostram pertinet.
- 2 Laudes, & adulationes quotuplices sint.
- 3 Laudans simpliciter, & commendans quempiam, quo beneficium ecclesiæ spiritualisue aliud consequatur, simoniam non committit, quæ regula, quousque pateat, declaratur.
- 4 Laudans quempiam, quo beneficium ecclesiæ ab eo consequatur, spiritualisue aliud simoniam non committit, si laudes ille adiunctum commodum aliquod habet pecunia æstimabile, uel damni uitationem.

VAEATIO nobis demum explicanda hæc est, an laudibus, & assentionibus simonia committatur, id est an qui laudat quempiam, quo beneficium ecclesiasticum, spiritualisue aliud ipsi tribuat

tribuat sibi, simoniam committat; id quod ut di-
 lucidius fiat. Præmitto primum laudes hic acci-
 pi eas, quibus quis quempiam commendat, ex-
 tollit, assentationes vero eas esse, quibus quis
 artid. et in omnibus alicuius iuxta Gnatonē Te-
 rentianum Si aiunt. aio, rursus si negant nego. Præ-
 Secundo præmitto etiam laudes huiusmodi bi-
 peritatis esse, sicut etiam præces, partim, quæ sim-
 plices laudes sunt, & laudum naturam non egre-
 diuntur, quæ ab eo fiunt, qui simpliciter quem-
 piam laudat, ad nihil aliud respectum habens, par-
 tim, quæ laudum naturam egrediuntur, sed eo artifi-
 cio, eo tempore, apudque eas personas fiunt, &
 ob eum finem, quo laudatus commodum quod-
 piam pecunia æstimabile acquirat, periculumue
 euadat. His præmissis de his singulis, & prius de
 primis, an per ipsas simoniam committatur, agamus.
 Quoad primas igitur id est quoad laudes sim-
 plices, breuiter cōcludo, ubi quis simpliciter lau-
 dat, commendatue quempiam, quo beneficium
 eccl. spirituale aliud ab eo consequatur, hunc
 simoniam non committere. Nam sic inquit Cai-
 et. in sum. de simonia uers. Quinto not. Quinto
 nota, ait enim ibi qd̄ triplex muneris genus, scilicet
 a manu, ut pecunia, & alia bona mobilia, &
 immobilia, ab obsequio, ut seruitia, & a lingua, ut
 laus, adulatio, præces, & cat. Ad hoc, ut ab Ec-
 clesia simoniam puniendam constituat, exigitur,
 quod præter rationem habeat, alioquin ad uen-
 ditionem spiritualem non spectabit, ut emptio.
 Et propterea si laus, adulatio, præces non nisi per
 modum laudis, per modum adulationis, per mo-
 dum præcium concurrunt quantumcumque sunt nefa-
 riæ, canales, ac pro indigno, & efficaces, ita qd̄ in-
 ducant prælatum ad dandum beneficium, ad conferen-
 dum ordinem, & cat. Simonia uere, & proprie nõ
 incurritur, quamuis crimen aliud incurrat, qua
 nulla est hic uenditio, & emptio nisi mentalis, si
 intentio adulantis aut prælati est adulatione, ut præ-
 tium ponere. Ecce hic aperte ait Caiet. per lau-
 des, & adulationes simoniam uere, ac proprie nõ
 committi, si per modum laudis, & adulationis
 fiant, id est, si simpliciter quis laudet, aduleretur,
 idem sentit S. Thom. 2. 2. q. 100. art. 5. ad 3. ibi. n.
 declarans quid sit munus a lingua, inquit esse ip-
 sã laudẽ pertinentem ad fauorem humanum, qui
 sub præcio cadit. Si ergo ea laus simoniam indu-
 cit, quæ fauorem præcio æstimabilem parit, ergo
 secus si laus sit, quæ id non operetur, idem quo-
 que sentit Nauar. in Man. c. 23. nu. 102. uers. De-
 cimo, & Sebastianus Medices in Sum. peccatorum
 capitalium r. p. q. 116. et Do. Sor. de iusti. & iur.
 lib. 9. q. 7. ar. 3. in respon. ad 3. arg. uers. Ad tertium,
 plura D. Thom. Cõmunis denique DD. sententia
 hæc est. Quæ & ratione probatur, nam ut simonia
 committatur uere, ac proprie necessario requiri-
 rur, ut pro spiritali præcii nomine quid pecunia
 æstimabile tribuatur, ut probauimus supra, & ha-
 betur in tot. titu. de simon. at laudes huiusmodi,
 quæ fiunt ob id, quo laudatus ei beneficium con-
 ferat, pecunia æstimabiles non sunt, ut per se pa-
 ret, ergo ipsas simoniam non committitur.

Quæ regula locum habet non solum, ubi lau-
 des ueræ sunt, uerum etiam ubi falsæ, esto enim
 peccetur, non tamen simonia uere committitur,
 ut sentit Caieta. ibidem. Item locum habet vel
 deinceps laudatus beneficium ei tribuat, vel or-
 dinem aliudue spirituale impulsus eisdem laudi-
 bus, ut dixit idem Caieta. eodem in loco, Quare
 qui aut uersibus, aut soluta oratione quempiam
 antistitem commendauit, si ob id inducitur an-
 tistes ille beneficium aliquod ei tribuit, simo-
 nia commissa non est. Non idem, si quo quis
 absolueretur ab Ecclesiastico iudice, uersus quod-
 dam in eius laudem conscripsit.

Excipitur tamen, ubi laudes huiusmodi,
 esto natura tales non sint, pro præcio tamen &
 fiunt, & accipiuntur, tunc enim intentione si-
 monia fit, esto simonia uere, ac proprie dici ne-
 queat, ut sentit Caieta. ibidem. uers. Simonia
 uere, ac proprie iuncta uers. nisi mentalis, &
 ob id eius generis non est, quæ ab ecclesia pu-
 niatur. Sed de his laudibus simplicibus hæcenus
 iam de aliis agamus.

Vbi uero simplices laudes non sunt, sed
 & tempore apud eas personas, & eo animo
 fiunt, quo laudatus aliquid pecunia æstimabi-
 le consequatur, pro regula habendum est si-
 moniam committi, ut cit. auctores supra eis-
 dem in locis sentiunt. Quare, qui aut apud
 Romanum Pontif. Episcopum quempiam lau-
 dat, ut opulentiorum Episcopatum ei tribuat,
 & ob id ab Episcopo ipse beneficium expectat, si
 ne dubitatione simoniam committit, ut dixit
 Nauar. in Man. capit. 23. numer. 102. uers. De
 cimo, etenim laudes huiusmodi simplices non
 sunt, sed commodum pecunia æstimabile con-
 tinent, idem dixit Sor. de iustit. & iur. lib. 9.
 questio. 7. artic. 3. in respon. ad 3. argumen. uer.
 Non enim Diu. Thom. nam ibi ait si Episco-
 pus sacerdotium regis famulo conferat, ut se
 apud regem laudibus esset, quo hamo pin-
 guiorem ecclesiam possit expiscari, & ob id
 principaliter facit, simoniam committi. Item
 simonia committitur, si ob id laudat, quo
 antistes periculum aliquod pecunia æstimabile
 euadat, exempli gratia apud Romanum
 Pontif. erat quis infamatus quamobrem timen-
 dum erat ne damnus pateretur. Si ergo ut peri-
 culum hoc euadat, eum laudet, simoniam cõ-
 mittit, quæ mentalis erit, si nihil sit dictum, &
 ob id penitentia delibitur, & si pacto interne-
 niente conuentionalis ex parte tantum executio-
 ni mandata, ubi uero ab utraque parte erit
 realis.

Excipitur tamen, ubi solum quis eum lau-
 daret, quo prædicta consequeretur, ipse uero
 satis habens, si eius antistitis amicitiam sibi
 conciliaret, ex qua deinceps sperat beneficium
 ab eo collatum iri, in hoc enim casu simoniam
 non committi sentio, tolleretur enim quodam
 modo officium charitatis si pro miseris interce-
 dere nõ liceret quæ diximus autem de laudibus
 eadem & de assentationibus sentimus. Atqui de
 munere

munere a lingua hæcenus, & de precio quo inter-
 ueniente simonia committitur: iam definitionem
 simoniae ponamus.

S V M M A.

- 1 Simonia quid sit, quatenus contractus quidam est.
- 2 Simonia quid sit, quatenus delictum quoddam est.
- 3 Definitio simoniae communiter tradita an bona sit.

S. I.

Ex dictis iam hucusque de effectibus simo-
 nia, & de materia eius definitionem iam col-
 ligamus, ut promissimus, & hic ponamus. Verum
 quod ipsa consideratur, & quatenus con-
 tractus quidam est, & quatenus est delictum, ideo
 utriusque definitionem, & primo quatenus con-
 tractus est, afferamus.

- 1 Simonia igitur est contractus non gratuitus,
 non purus de re spiritali, eiu annexo, diuino
 humanoue iure improbat.

Dixi, Contractus, ut sub quo genere huma-
 num actionum esset, dignosceretur; simonia enim
 semper committitur per contractum, aut nomina-
 tum, aut innominatum, ut uidimus antea.

Dixi, Non gratuitus, ut significetur, tunc simo-
 niam in primis committi, ubi quidpiam pretii no-
 mine pro re spiritali interuenit, & ut separetur
 a contractibus non gratuitis, quibus simonia sæ-
 pius non committitur.

Dixi, Vel nõ purus, ut significetur etiam cõ-
 tractus gratuiti, sed improbat, cuiusmodi resi-
 gnationes in fauorem huius, uel illius sunt quib.
 simonia etiam committitur; nam, ut multis in lo-
 cis diximus, & habetur in c. cum pridem, & in c.
 si de pact. & in c. quam pio, r. q. 2. & in c. tua non
 de simon. pure, simpliciter, ac sine modo, & con-
 ditione spiritalia conferri debent, alioquin si-
 monia committitur.

Dixi, De re spiritali, eiu annexo, ut circa quæ
 simonia committatur, sciamus, simulq; ut separe-
 tur a rebus, quæ nec spiritalia, nec eis annexa sunt.

Dixi, diuino iure improbat, quo simonia cõ-
 prehendatur, quæ diuino iure prohibita est, & in
 iis uersatur, quæ spiritalia per se sunt, ut dona spi-
 ritus Sancti, uirtutes theologicae, gratia gratum fa-
 ciens, septem sacra, & iurisdicctio ecclesiastica.

Dixi deniq; Humanoue iure improbat, quo
 comprehendatur simonia, quæ diuino iure pro-
 hibita quidem nõ est, sed postiuo: cuiusmodi ea
 est, quæ aut in permutationibus beneficiorum cõ-
 mittitur, aut in resignationibus in huius, illiusue
 fauorem, quæ sine superioris auctoritate fieri ne-
 queunt, ut antea uidimus: sed de definitione simo-
 nia, quatenus contractus, satis iam alteram affe-
 ramus, quatenus est delictum.

- 2 Simonia est delictum, seu crimen quod com-
 mittitur ob contractum non gratuitum, non pu-
 rum de re spiritali, eiu annexo diuino iure,
 humanoue improbatum.

Dixi, Delictum, ut sub quo genere est, digno-
 scamus: est enim sub delicto uti genere, quippe
 quia est species eius omnium fere grauissima, ut

habetur in c. tanta de simon. & in c. fi. r. q. ult. at-
 que sic pro genere posuit quoque Flor. quem re-
 fert Ioan. de Anan. in Rubr. de simon. uers. Dein
 de dicit D. Flo. & Zabarel. in c. nemo presbytero-
 rum, uers. Opono tertio de simon.

Dixi, Ob contractum non gratuitum, non pu-
 rum ob rationes, quas diximus in antecedenti
 definitione.

Dixi, Diuino iure, humanoque improbatum,
 quo utraque simonia, tam quæ diuino, quam quæ
 humano iure est improbat, comprehendatur, ut
 diximus in altera definitione.

Quare definitio illa, quæ communiter circun-
 fertur, & quam posuimus capite primo in princi-
 pio, scilicet Simonia est studiosa uoluntas emen-
 di, uendendiq; spirituale, uel spiritali annexum,
 non admodum mihi quadrat. Primo, quoniam
 simonia non est uoluntas, sed delictum, & contra-
 ctus, ut ex dictis constat. Nec facit, si dicatur, de-
 finitur, ut est in homine; quandoquidem defini-
 tio hæc solum conueniret simoniae quatenus ani-
 mo tantum, & uoluntate concipitur, & ob id ne-
 que reali, neque conuentionali cõueniret, immo
 nec mentali, ubi executioni nõ datur. Postremo
 definitio hæc non comprehendit totum definitum
 nec pertinet ad omnem simoniam, quandoqui-
 dem resignatio beneficii eccl. in fauorem huius,
 uel illius facta etiam pensione sibi non retenta si
 ne superioris auctoritate simoniaca est, ut antea
 probauimus, & tamen hic neque emptio, neque
 uenditio, id est contractus non gratuitus interue-
 nit. Adde definitionem illam cõuenire peccato
 simoniae animo tantum concepto. Ob has igitur
 rationes, esto ea uisum ad multa, & eam non
 aspernemus ob tãtorum uirorum auctoritatem, ta-
 men, si res recta perpẽdatur, amplexanda mihi nõ
 uidetur. Atqui de his satis: ad formã transeamus,

De forma Simoniae tam necessaria, quam non
 necessaria. Cap. L XI.

S V M M A.

- 1 Simonia forma necessaria quanam sit.
- 2 Simonia forma non necessaria quanam sit.

ORMA demum simoniae nec-
 cessaria sunt actus, quibus com-
 mittitur, sicut enim contractus,
 & delicti formæ ipsi actus sunt,
 ita etiam & simoniae, quæ, ut ui-
 dimus, & delictum, & contra-
 ctus est. Verũ, quod speciatim
 magis, quæ simoniae forma sit, dignoscet, ubi si-
 ngularum specierum formas cõtemplabimur, ob eã
 rem, nihil est præterea, qd̄ huc generatim addam.

Forma uero nõ necessaria sunt modi uarii ca-
 citi, aut expressi, quibus simonia committitur, de
 quibus pluribus in locis egimus, ob eã rem silen-
 tio eos præterimus. Hæc igitur sunt, quæ de cau-
 sis simoniae mihi agenda uisa sunt, scilicet de cau-
 sa efficiente, de fine, de materia, & de forma, iam
 de

S

de

de accidentibus, quæ ab ipsis causis emanant, agamus.

De accidentibus, quæ a simonia causis proficiuntur. Cap. LXII.

S V M M A.

- 1 Simonia an in veteri lege habreorum committi potuerit.
- 2 Simonia an in veteri lege vnquam commissa fuerit.
- 3 Simonia an hodie apud hebreos committi possit, & quid de alijs gentibus.
- 4 Simoniam qui primus commisit in veteri lege.
- 5 Simoniam qui in nouo testamento prius commiserit.
- 6 Simonia cur emptio, venditioque spiritualium dicta est magis, quam alio nomine.

BSOLVIMVS Dei benignitate, quoniam simoniam committere possint, qui eius effectus, nec non quæ materia, ac forma eius essent: iam accidētia quædam, quæ ab ipsis causis emanant, contemplerur. Et quoniam hæc partim ab ef-

ficiēte causa, partim a fine, partim a materia, partim a forma proficiuntur, ob eam rem, omnis accidētib, quæ a fine, de quibus nihil est, quod hic agamus, de reliquis, quæ ab alijs causis emanant, agamus. Et primo de eo accidēte, quod ab efficiente emanat. Hoc autem est, quoniam primo simoniam commiserit. Verum, ut id dilucidius habeamus, præmittenda hæc sunt. Primum an simonia in veteri lege committi potuerit. Deinde, an unquam fuerit commissa. Tertio, an hodie committatur.

Quoad primum igitur pro certo habendum est apud hebreos in veteri lege ante Christi aduentum, immo & ante legem scriptam simoniam committi potuisse, id est peccatum hoc, quod committitur emendo, uendendoque spiritualia (non enim tunc simonia dicebatur.) Id quod probatur, quoniam & tunc spiritualia quædam erant, ut donum prophetiæ, quod qui emeret, simoniam committeret, ut sentit S. Tho. 2. 2. q. 100. art. 3. in princ. & in resp. ad prim. Item ius primogenituræ, quod qui haberet, & sacerdos erat, ita sentit Guliel. Redoan. de simon. 1. par. c. 29. nu. 2. uers. Et in illis, quæ sunt annexa, & par. 3. c. 3. nu. 6. & Dom. Sot. de iust. & iur. lib. 9. q. 5. art. 1. concl. 2. uers. Per hæc rursus dirimitur, ibi, Nihilominus uia distinctione. Item donum sanitatis, at spiritualia, ubi sunt, simonia committi potest, ergo & in veteri lege.

Quoad secundum, commissa fuit, ut sentit S. Tho. ead. art. 4. in resp. ad 3. ab Efaū, qui primogenituram uendit Iacob, ut habetur Genes. ca. 25. Hinc de eo sic inquit Apost. c. 12. ad Heb. Ne quis fornicator, aut profanus, ut Efaū, qui propter unam escam uendit primitiua sua, quam qui haberet, sacerdotium habebat. Commisit eam

quoque Ziezi, arg. c. cum in Ecclesia, & c. sicut pro certo de simon. & in c. qui studet, & in c. cito turpem, 1. q. 1. nam ut habetur lib. 4. regum c. 5. Cū Elifeus eius dominus curasset Naam syrum a lepra gratia ipsi diuinitus tradita, & nihil eorum, quod ab ipso Naam oblata fuerat, accepisset, post eius discessum secutus est eum Ziezi, & falso se ab Elifeo missum inquit, pecuniam, & alia accepit, quam obrē, quod uidebatur gratia sanitatis uendere uoluisse, ob eā rē lepra fuit percussus, ut ibi narra.

Quoad tertium, an hodie apud synagogam, & hebreos simonia committi possit, concludēdū est nō posse, ut dixit Dom. Sot. de iust. & iur. lib. 9. q. 5. art. 1. conclus. 2. eod. uers. ibi. At uero post christianam redemptionem. Et hoc ob eam potissimum rationem, quoniam materia simonia, & ea, circa quæ simonia committi potest, spiritualia sunt ad animatum salutē data, institutaue, ut antea suo loco uidimus, at spiritualia hæc apud Ecclesiam apostolicam tātum hodie sunt, uerus enim lex, ueteraque sacrificia, & sacramēta abrogata sunt, quippe quæ ad salutem animarū hodie non operentur, iure igitur simonia apud synagogam committi amplius non potest, cum etenim spiritualia non ad sint prædicta, nec simonia committi potest, quæ spiritualium hōi uenditione, emptioneque committitur. Veri igitur hodie circumsionē, uel primogenita uendāt, ab ipsis simonia non committetur. Multo minus apud alias gentes, quæ Christi fidē nunquā susceperunt, nā nec ante nouā legē committi apud ipsos simonia poterat.

His præmissis, id quod explicadum primo posueramus, ex parte iam habemus, scilicet quod primus simoniam commiserit, id est delictum hoc, quod committitur uendendo, emendoque spiritualia. Nā in ueteri testamento fuit primo Efaū. Itē Iason Antiochius grecus, qui multum iudeos oppressit, uendendo sacerdotium, ut habetur in c. sicut Eunuchus, & ibi Glo. 1. q. 1. Item & Roboā, ut habetur lib. 3. regum c. 13. in fine, & G'o. in c. eos, qui in uerb. Et tertius, 1. q. 1. Item & Ziezi. Verum quis in nouo testamento? Primus referatur Simon Magus, unde postea simonia dicta est, nam, ut habetur c. 8. in Act. Apost. cum animaduertisset Apostolos miracula tanta facere, eam potestatem, ut haberet, quo deinceps eam uenderet, per ipsamque lucraretur, pecuniam Principi Apostolorum Petro obtulit, cuius impietatem animaduertens Apostolus, Pecunia tua sit tibi in perditionem, inquit, qui existimasti spiritum Sactum pecunia possideri. Hic ergo legitur primo in nouo testamento simoniam commississe, quod autem simoniam commiserit, habetur in c. qui studet 1. q. 1. & in c. non satis, & in c. confulere, & in c. sicut de simon.

Verum, cum simonia committatur tā a uendēte, quam ab emente spiritualia, cur magis a Simone nominata est, id est vitium hoc a Simone illo Mago simonia est dictum, quā a Ziezi. Item cur uendentes dicti non sunt Ziezi, quoniam Ziezi immittantur, qui spiritualia uendere uoluit; simoniaci uero, qui emunt, ex quo Simonem illi sequuntur

sequuntur qui spiritualia emere uoluit? Ob eam rem id factum est, quoniam Simō ille Magus ab soluta magis simoniam committere uoluit, quā ullus alius: nam uoluit gratia spiritus Sancti emere, ut deinceps illam uenderet, ut dicitur in c. saluator, 1. q. 3. & ut dixit Arch. Flor. in 2. par. Sum. tit. 1. cap. 5. in princ. & Gulielm. Redoan. 1. par. cap. 1. num. 31. & DD. communiter lib. 4. di. 25. q. 1. & Dom. Sot. lib. 9. q. 5. ar. 1. uers. Ad quæstionem; conclus. 1. at Ziezi eam solum uendere uoluit. Iure igitur a perfectiori nomen uendēte arg. 1. cum quaeritur. ff. de stat. homin. Sed de hoc satis; ad accidentia, quæ a materia emanant, transeamus.

S V M M A.

- 1 Simonia species quot sint.
- 2 Simonia conuentionalis quid sit.
- 3 Simonia realis an species simonia proprie sit.
- 4 Simonia alia est prohibita a iure diuino, alia a iure positivo.

S. I.

A materia uero diuisio oritur, uidendum igitur est quot species simoniae sint. Simoniae igitur species primariae duae sunt: quarum altera dicitur conuentionalis, de qua agitur in c. de hoc, & in c. cum essent, & in c. ex diligenti, & in c. neniens, & in c. ex tua, & in c. ex insinuatione cum simi. de simon. Alia nō conuentionalis, de qua in c. fin. eod. & communiter mentalis nominatur: iam, quid conuentionalis sit, exponamus: nam definitionem alterius speciei in seculi da tabula ponemus.

Conuentionalis simonia est simonia, quæ pacto interueniente expresso, tacitoque fit. Dixi Est simonia, & posui nomen illud simonia pro genere, ut appareat sub quo genere conuentionalis simonia sit, est enim sub genere simonia, quandoquidem simonia, ut genus tam de simonia conuentionali, quam de non conuentionali dicitur, & sic de pluribus speciebus, quod generis proprium est, ut logicae artis magistri docent, & habetur in l. 1. ff. de offic. praesid. & in l. 1. & 2. ff. de adop. & quo separatur ab alijs delictis, quæ simoniacha non sunt.

Dixi, Quæ pacto interueniente fit: tum quo separatur tanquam differentia a simonia non conuentionali, quæ communiter mentalis dicitur, quod quidem ipsa nulla conuentione, nulloque pacto interueniente fit, ut habetur in c. si de simon. tum quo significetur simoniam hanc nō fieri, ubi conuentione non interuenit, idque iure merito, nā si conuentione non interueniret, absurde conuentionalis diceretur, cum nomen conueniens rei non esset, quod est contra §. est & aliud in Inst. de dona.

Dixi, Expresso, quo ordinarius modus explicetur, qui in simonia committenda interuenit, ordinarius enim modus seruat, sicut in reliquis contractibus, ubi expresse conuenitur de ipso contra. Id quod duabus rationibus cōtingit. Primo,

ubi conuenitur de spiritali quopiam alienando, ac uendēdo, & simul ab uno spiritali, ab altero pretium statim datur. Si ergo quis offerat Episcopo centum, exempli gratia, quo statim ei beneficium conferat, & Episcopus ei assentiatur, simonia committitur. Secundo, ubi solum promissio interuenit, exempli gratia quis promittit mille Episcopo, ut beneficium suo filio conferat, & Episcopus e contrario beneficium illi promittit, nā simonia nō solum committitur, ubi est perfecta, id est ab utraque parte executioni mandata, uerus etiam & ubi promissione tantum concepta est, ut habet in c. nobis de simo. ibi enim electio, ut simoniaca mandatur irrita fieri, propterea quod ab eis facta esset, qui pectinię promissionem acceperant, ergo sola promissione simonia committitur, atque sic not. Abb. ibi nu. 2. nam ait sola promissione dandi temporale pro spiritali induci simoniam. Idem habetur in c. ueniens eod. & in c. 2. de confess. & in c. talia, uers. Quem tamen, §. q. 3. & ut sentit Glo. in c. de hoc in uerb. recepisse de simon. Idem probatur ratione, nām Simonia est studiosa uoluntas emendi, uendendique spiritali, ut in initio diximus, at emptio, & uenditio fit statim, atque de pretio conuentum est, esto res nondum tradita sit, & pretium non numeratum, ut habetur in Inst. de emp. & uend. in prin. ergo statim atque conuenit inter se, simonia erit concepta. Confirmatur hoc, quoniam est uoluntas emendi, uendendique spiritali, ergo non necessario requiritur ad simoniam praestatio rei. Postremo est et peccatum, quod & animo tantum concipitur, & concipi potest, iuxta illud, Qui uiderit mulierem, & concupierit eam, iam mechatus est, ergo multo magis hic, ubi conuentione interuenit. Non est igitur quod hac de re dubitemus. Quare, uel ex neutra parte simonia sit completa, uel ex una tantum, tamen ob praedictas rationes simonia commissa est, statim atque de emptione, & uenditione conuentum erit.

Dixi, Tacitoque, quo alius modus ostendatur, quo pacto simoniaca, & ob id simonia committitur. Hæc igitur simoniae species sunt.

DD. uero speciem aliam faciunt, quam reale appellant, & eam inquit esse simoniam conuentionalem ab utroque contrahentium saltem ex parte executioni mandata. Ego autem hanc proprie speciem non esse concludo. Primo, quia simonia realis, ut ipsi inquit, nil aliud est, quā simonia conuentionalis ab utroque contrahentium executioni mandata, ergo non est proprie species, si cut nec etiā emptio, & uenditio executioni mandata est species diuersa ab ea, quæ conuentione tantum perfecta est, & matrimonium consummatū ab eo, quod non est consummatum. Postremo simonia conuentionalis ad realem se habet, sicut peccatum cordis, oris, & operis inter se, at hæc specie proprie non differunt, sed gradu tantum, quoniam alterum est altero perfectius, ut dixit S. Tho. 1. 2. q. 72. art. 7. in resp. & Nauar. in Man. Prælu. 9. n. 7. uers. Prima gratia habetur, ergo nec simonia realis species diuersa a conuentionali erit. Nec

S 2 repugnat,

repugnat, si dicatur grauioribus pœnis affici rea- lem simoniam ipsa conuenientia, nam primo id negatur in simonia commissa in Romana curia, & in confidentiali. Præterea grauioribus pœnis afficitur, quoniam grauior est ipsa conuenientia, & quæ differunt secundum plus, & minus non faciunt diuersam speciem, nisi ergo communiter, ac large species dici potest. Quare hanc communem opinionem, & nos secuti sumus, quo dislucidiorẽ materiam redderemus. Et de hac prima diuisione hæcenus.

4. Diuiditur etiam simonia in eam, quæ iure diuino prohibita est, & in eam, quæ iure positivo, & hæc simonia esse dicitur, quia prohibita, illa prohibita, quia simonia, quo significetur priorẽ per se sua natura esse talem: posteriorẽ uero nõ sua natura, sed quia ius posituum sic uoluit, cuiusmodi est permutatio beneficiorum ecclesiasticorum: sed quoniam & de hac diuisione, egimus antea suis locis, ob eam rem nihil est, quod huc addamus, ad accidentia, quæ à forma proficiuntur, transeamus.

S P M M A.

- 1. Simonia varijs modis committitur respectu habito ad diuersa.
- 2. Simonia hæresis aliquando dicitur, item rabies, pestis, crimen, labes.

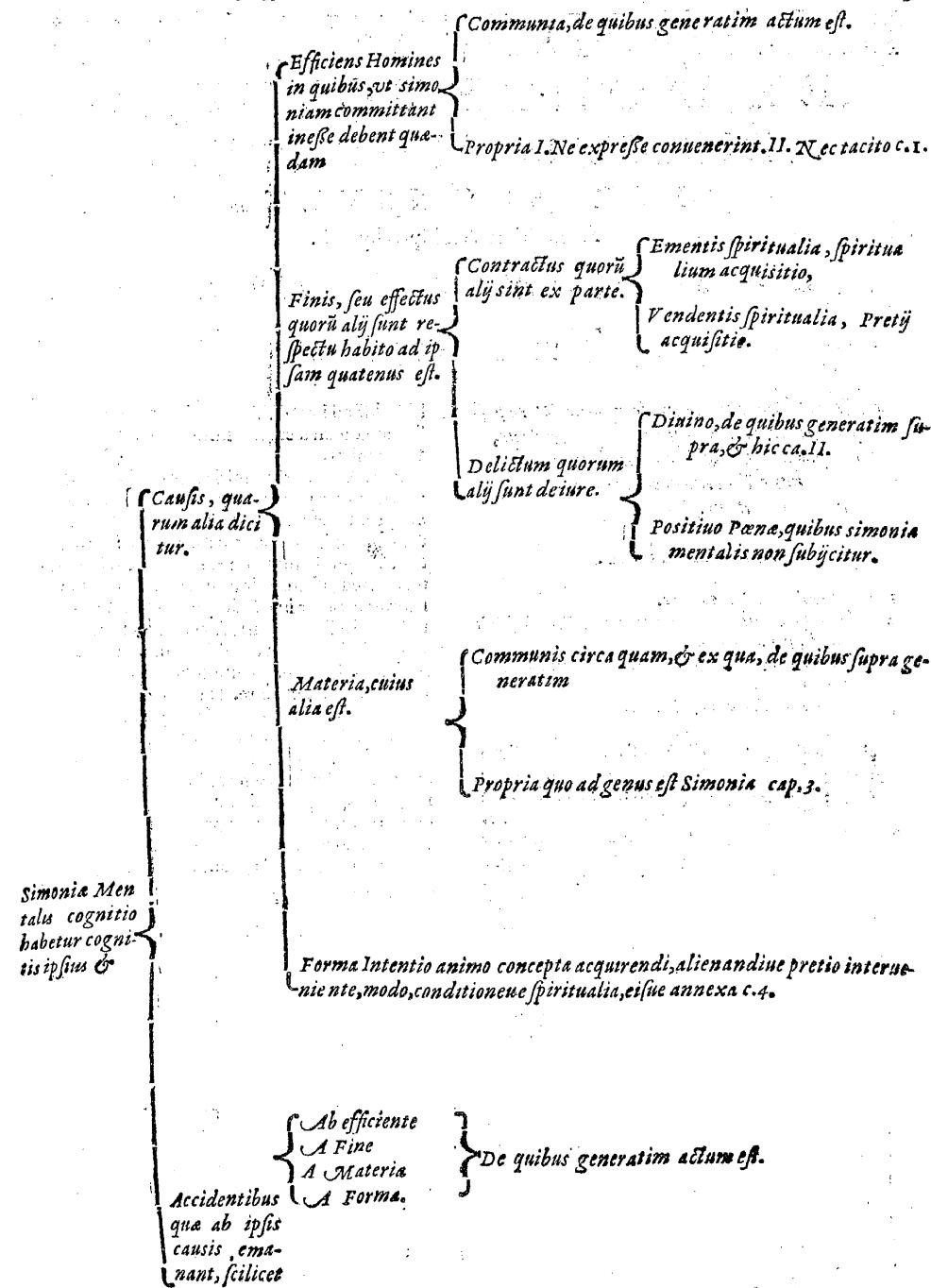
§. II.

1. **S**A forma enascuntur hæc accidentia, primo modus, quo committitur, qui respectu habito ad diuersa, diuersus est: nam respectu habito ad causam efficientem, quandoque committitur ab utroque contrahente, id est tã à uendente, quã ab emente, id quod fit in simonia conuenientia, ubi conueniunt inter se, ut alter det spirituale, alter pretium pro spirituali. Committitur etiam in simonia mentali, ubi spirituale tradens spe pretij dat, & qui spirituale recipit, tribuit, quo spirituale habeat, argum. c. fin. de simo. Quandoque recipiens spirituale tantum simoniam committit, ubi scilicet tribuit quidpiã con-

ferenti ob spirituale, quod tamen recipiens non hoc animo recipit. Item & e contrario. Quandoque a neutro, scilicet, ubi à tertio simonia committitur, argum. cap. de simoniace, & cap. ex inuentione, & ca. nobis fuit, & c. sicut ruis de simo. Item respectu habito ad præteritum tribus modis committi dicitur, A manu, ab obsequio, & à lingua, ut in c. sunt nonnulli, l. q. 1. & DD. communiter inquirunt, A manu, ubi quid datur pecunia æstimabile. Ab obsequio, ubi operę pecunia estimabile præstantur, A lingua, ubi præces, ac laudes interueniunt, de quibus egimus abunde antea. Item respectu formæ committitur, ut animo tantum, quæ est simonia mentalis, aut animo, & uerbis, aliisue signis, ut conuenientialis. Postremo & re, ubi res traditur, de quibus etiam actum est, iã igitur de nomine criminis huius agamus.

2. Crimen hoc igitur primo, & communiter magis Simonia nominatur, ut habetur, in tot. tit. de simon. quomobrem autem sic nominetur, & unde dicta sit, egimus proxime in initio huius cap. à Simone Mago enim, qui in nouo testamento primus eã ex omni parte uoluit committere, dicta est, spiritualia enim emere uoluit, quo deinceps ea uenderet, ita dixit S. Thom. 2. 2. qu. 100. art. 1. in respon. ad quartum, & Summiste in uer. Simonia, & Menoch. de arbitr. iud. lib. 2. cent. 5. cas. 40. l. num. 20. & Guliel. Redoan. in Tract. de simon. p. 1. cap. 1. num. 9. iunct. num. 3. 1. & Ioan. Caraf. de simonia mentali, num. 3. & num. 14. & Gloss. Sum. 1. q. 1.

Dicitur quoque Hæresis, ut in capi. eos 1. q. 1. & in c. patet ead. q. 7. & in alijs iuribus cit. supra cap. ubi etiam declaratum est, quomobrem sic nominetur, & an hæresis uere, ac proprie sit, esseque possit, quæ igitur huc pertinent, illinc sumantur. Dicitur etiam Simoniaca rabies, pestis, ac labes in cap. 3. de simon. & in c. sicut, & in cap. tanta eodem ob eam fortasse rationem, quoniam ecclesiam inficere conatur, qui spiritualia uendere nituntur. His igitur nominibus nominatur. Atque de simonia Crimine grauissimo, & omnibus uitando generatim hæcenus, ad eius species, & primo ad mentalem.

BARTHOLOMAEI VGOLINI
EX MONTE SCVTULO
DIOECESIS ARIMINENSIS,
IVRISCONSULTI

Ac Barbiani Archipresbyteri .

DE SIMONIA MENTALI
Tabula Secunda.

De ijs, qui simoniam mentalem committere possunt, id est de eius causa efficiente, & de ijs, quae necessario inesse eis debent ad hanc simoniam committendam. Cap. I.

S V M M A.

- 1. Simonia species duae, & quae.
- 2. Simonia mentalis committitur tam ab Ecclesiasticis personis, quam a secularibus.
- 3. Simonia mentalis committitur, ubi expresse pactum non interuenit.
- 4. Simonia mentalis unde dicta est.

ACTENVS de simonia generatim egim: iam speciatim, id est de singulis eius speciebus, separatim agamus: et quae, quoniam duae praecipuae sunt: altera conuentionalis, quae & realem sub se continet, altera non conuentionalis, quae mentalis communiter dicitur, ut supra vidimus, & mentalis breui eget tractatione, ob eam rem prius hanc, deinceps illam contemplemur. Verum quod agendo de hac simonia eodem ordinem mihi obseruandum proposui, quem supra generatim obseruavi, ideo prius de ijs, qui simoniam hanc committere possunt, id est de causa efficiente, & de ijs, quae necessario inesse ei debent ad simoniam committendam, deinceps de effectibus ipsius: tertio de materia, postremo de forma, agamus.

Simoniam mentalem igitur iidem committunt, quos generatim simoniam committere antea dixi: nam quicquid de genere dicitur, & de qualibet eius specie, ut Philosophi inquit, & rationes, quae de efficiente causa allatae sunt, & locum hic sibi vindicant, & ob eam rem & dispositio, & argum. cum dilecta de confirm. vtil. uel inutil. &

1. Illud. ff. ad l. aquil. Tam et igitur personae Ecclesiasticae, quam seculares simoniam hanc committere possunt.

Necessario autem requiritur, quo simonia haec committatur, praeter eas, quae posuimus in Tab. 1. c. 7. primum, et ne expresse de spiritualibus emendis, uendendisue conueniatur: idque iure merito, tum quod simonia haec nullo pacto interueniente, sed affectu animo intercedente committitur, ut habetur in c. fi. de simon. uers. Quae nullo pacto, sed affectu animi praecedente, atque sic notant DD. ibi. et Tum quod inde simonia mentalis dicta est, quonia mente concipitur, nulla conuentione interueniente. Tum quod, ubi pactum interuenit mentalis esse desinit, & conuentionalis fit, quae specie a mentali differt, ut uidimus, atque sic sensit Abb. in c. consulere in fine de simo. & sequitur Mar. Soc. Sen. ibid. & in c. tua nos, num. 5. ubi quoque Soci. eod. Hoc igitur primum est, quod simonia haec proprium habet, scilicet ne conuentio expressa, pactumue expressum in ipsa interueniat: iam ad reliqua transeamus, quod in seq. praestabimus.

2. An igitur simonia mentalis committitur, ubi a neutro quicquam datum est? In hac quaestione duae DD. sententiae sunt, quarum prima fuit Glossa in c. consulere de simon. nam ibi dixit solam uoluntatem habendi spirituale pro temporali non facere quem simoniachum, dummodo uoluntas contenta sit suis terminis. Idem dixit in c. fin. in uerb. Affectu, eand. Glossa sequitur Gulielm. Redoan. eod. ca. num. 1. 2. idem sentit Ang. in uerb. Simonia 1. num. 6. nam nec adulterium committere sentiunt eum, qui alterius mulierem tantum concupiuit. Contrariam opinionem, ut simonia etiam hic committatur, sensit Archid. in c. quicquid que, 1. q. 1. nam diuisionem simoniae tradens, inquit triplicem esse, aliam large tantum, scilicet simoniam mentalem, ubi nihil datur, aliam strictius, scilicet mentalem cum effectu, aliam strictissime, ubi pactum interuenit: ex quibus apparet simoniae loco hanc mentalem ipsum habere, esto nihil datum, acceptumue sit. Idem et apertius dixit Nauar. eod. c. 23. nu. 103. & in eod. c. fi. nu. 7. in utroque enim loco simoniam hanc peccatum esse concludit.

3. Quid ergo concludendum? Ego sic distinguendum censeo. et Aut queritur, an qui uoluntatem hanc habet spiritualia habendi pretio dato, uel dandi pretio accepto, peccet, esto deinceps nihil detur accipiatur, & in hoc casu sine dubitatione concludo peccatum ab hoc committi, nam & sic dixit Nauar. in cit. locis, & in Man. c. 23. num. 100. uers. Dixi uoluntas, & sensit quoque Tho. ab Ar-

gent. dist. 25. q. 1. arti. 4. in resp. ad secundum in primo quaesito, lib. 4. & Petrus Tataretus ead. d. & q. uers. Primo per simoniam, ibi, Simonia mentalis, & Gabriel. Byel. ead. d. q. 2. paulo post princip. Et probatur etiam rationibus; nam peccatum est dictum, aut factum, aut concupitum contra legem Dei, at qui hoc animo affectus est, concupiscit contra diuinam legem, quae uoluit, ut gratis accepta, gratis darentur, ergo peccat. Postremo qui re ipsa simoniam committit, scilicet dando, & accipiendo aliquid, peccat, ergo & qui hoc cupit; nam peccata cordis, oris, & operis eiusdem speciei sunt, esto diuersi gradus sint, ut dixit S. Tho. par. 2. q. 72. arti. 7. & sequitur Nauar. in Man. praelud. 9. num. 7. uers. Prima est Anselmi. Pro certo igitur habebimus simoniachum hunc peccare, & in hoc primo casu secunda opinio locum habebit, quam & sequitur Glossa in cit. cap. consulere, & in cap. fin. & qui primam sententiam sequuntur,

4. Aut queritur, et ex quo peccatum committitur, an simoniae peccatum sit; & in hoc etiam casu, pro certo etiam habendum est simoniae peccatum esse. Nam, ut DD. magna ex parte sentiunt, simonia est studiosa uoluntas emendi, uendendique spirituale, seu spirituali annexum; at in casu nostro talis uoluntas est, ergo peccatum hoc simoniae peccatum est. Praeterea, qui mentalem simoniam committit, & re ipsa aliquid dat, accipitue, pro certo simoniae peccatum committit, ut habetur in eod. c. fi. ergo & in hoc casu nostro ob doctrinam S. Thom. proxime allatam. Peccatum igitur committitur, & peccatum simoniae, & ob id uera simonia, atque sic dixit Thom. ab Argen. d. 25. q. 1. arti. 4. uers. Ad secundum, nam ait huc uere simoniachum esse coram Deo, seu in foro Dei in primo quaesito, lib. 4. & Gabr. Byel. ead. dist. q. 2. uers. Dicitur studiosus, & hic quoque sententia Nauar. locum habet.

5. Aut queritur, et an simonia haec subiiciatur poenae a iure positioe propositis, id est an simoniachus hic puniatur poenis, quibus alij simoniaci a iure positioe puniuntur. Et in hoc casu concludendum est simoniachum hunc his poenis non affici: communis enim DD. sententia haec est, ut testatur Nauar. in Man. eod. num. 103. Idque merito, cogitationis poenam enim in exteriori foro nemmo patitur, ut dicitur in c. cogitationis de poen. dist. 1. & ibi not. id Nauar. in re nostra, num. 9. & in c. cogitatio ead. d. Immo nec puniri potest, ut asseruit Nauar. eod. num. Et in hanc sententiam opinio Glossa accipienda est, & qui eam sequuntur. In hac quaestione igitur sic concludendum censet; & de causa efficiente mentalis simoniae (atis, ad effectus eiusdem transeamus.

De effectibus simoniae Mentalis. Cap. II.

S V M M A.

- 1. Spiritualium, temporaliumque acquisitio per simoniam mentalem facta ualeat.
- 2. Spiritu-

1. Requiritur quoque, et ut simonia mentalis tantum committatur, ut nec tacito conueniant inter se, sicut habetur in c. fi. de simon. nam ibi de hac simonia Summus Pontifex agens eam tunc committi sentit, ubi nullum pactum interuenit,

uenit, sed affectus animi tantum, ut ait ibi in uers. Quae nullo pacto, sed affectu animi. Si ergo tunc committitur, ubi nullum pactum interuenit, ergo nec tacitum interuenire debet, qui enim nullum dicit, omne excludit, arg. l. Iulianus. ff. de lega. 3. & facit c. tua nos, uers. Licet autem eod. de simon. Praeterea, si tacitum pactum interueniret, conuentionalis simonia esset; talis enim est, ubi expressum pactum interuenit, ergo idem, & ubi tacitum; par enim uirtus taciti, & expressi est, ut habetur in l. cum quid, & ibi DD. si cert. pet. Non est igitur, quod hac de re dubitemus: nam & sic dixit Nauar. in Man. cap. 23. num. 103. Simonia mentalis tantum, ait enim ibi, est simonia mente tantum concepta citra omnem conuentionem expressam, uel tacitam, siue res tradatur, siue non. Ecce hic aperte sentit, nec tacitam conuentionem interuenire in hanc simoniam debere. Idem & apertissime dixit in Commentar. c. fi. de simon. num. 8. Quare non recte sensit Gulielm. Redoan. in Tract. de Simonia, 1. par. c. 2. nu. 13. & in multis aliis locis, qui existimauit simoniam mentalem esse, & ubi tacito agitur, & sic tacitum pactum interuenit: repugnat enim antecedentibus rationibus, ut per se patet, & Abb. quem citat, id non dixit: nec ratione alia id probat. A priori sententia igitur non discedemus. Qui ergo simpliciter cupit spirituale habere pretio dato, uel conferre spirituale pretio accepto, simoniam mentalem committit, esto nihil datum, acceptumque sit, ut dixit Nauar. in cit. locis.

2. An igitur simonia mentalis committitur, ubi a neutro quicquam datum est? In hac quaestione duae DD. sententiae sunt, quarum prima fuit Glossa in c. consulere de simon. nam ibi dixit solam uoluntatem habendi spirituale pro temporali non facere quem simoniachum, dummodo uoluntas contenta sit suis terminis. Idem dixit in c. fin. in uerb. Affectu, eand. Glossa sequitur Gulielm. Redoan. eod. ca. num. 1. 2. idem sentit Ang. in uerb. Simonia 1. num. 6. nam nec adulterium committere sentiunt eum, qui alterius mulierem tantum concupiuit. Contrariam opinionem, ut simonia etiam hic committatur, sensit Archid. in c. quicquid que, 1. q. 1. nam diuisionem simoniae tradens, inquit triplicem esse, aliam large tantum, scilicet simoniam mentalem, ubi nihil datur, aliam strictius, scilicet mentalem cum effectu, aliam strictissime, ubi pactum interuenit: ex quibus apparet simoniae loco hanc mentalem ipsum habere, esto nihil datum, acceptumue sit. Idem et apertius dixit Nauar. eod. c. 23. nu. 103. & in eod. c. fi. nu. 7. in utroque enim loco simoniam hanc peccatum esse concludit.

3. Quid ergo concludendum? Ego sic distinguendum censeo. et Aut queritur, an qui uoluntatem hanc habet spiritualia habendi pretio dato, uel dandi pretio accepto, peccet, esto deinceps nihil detur accipiatur, & in hoc casu sine dubitatione concludo peccatum ab hoc committi, nam & sic dixit Nauar. in cit. locis, & in Man. c. 23. num. 100. uers. Dixi uoluntas, & sensit quoque Tho. ab Ar-

gent. dist. 25. q. 1. arti. 4. in resp. ad secundum in primo quaesito, lib. 4. & Petrus Tataretus ead. d. & q. uers. Primo per simoniam, ibi, Simonia mentalis, & Gabriel. Byel. ead. d. q. 2. paulo post princip. Et probatur etiam rationibus; nam peccatum est dictum, aut factum, aut concupitum contra legem Dei, at qui hoc animo affectus est, concupiscit contra diuinam legem, quae uoluit, ut gratis accepta, gratis darentur, ergo peccat. Postremo qui re ipsa simoniam committit, scilicet dando, & accipiendo aliquid, peccat, ergo & qui hoc cupit; nam peccata cordis, oris, & operis eiusdem speciei sunt, esto diuersi gradus sint, ut dixit S. Tho. par. 2. q. 72. arti. 7. & sequitur Nauar. in Man. praelud. 9. num. 7. uers. Prima est Anselmi. Pro certo igitur habebimus simoniachum hunc peccare, & in hoc primo casu secunda opinio locum habebit, quam & sequitur Glossa in cit. cap. consulere, & in cap. fin. & qui primam sententiam sequuntur,

4. Aut queritur, et ex quo peccatum committitur, an simoniae peccatum sit; & in hoc etiam casu, pro certo etiam habendum est simoniae peccatum esse. Nam, ut DD. magna ex parte sentiunt, simonia est studiosa uoluntas emendi, uendendique spirituale, seu spirituali annexum; at in casu nostro talis uoluntas est, ergo peccatum hoc simoniae peccatum est. Praeterea, qui mentalem simoniam committit, & re ipsa aliquid dat, accipitue, pro certo simoniae peccatum committit, ut habetur in eod. c. fi. ergo & in hoc casu nostro ob doctrinam S. Thom. proxime allatam. Peccatum igitur committitur, & peccatum simoniae, & ob id uera simonia, atque sic dixit Thom. ab Argen. d. 25. q. 1. arti. 4. uers. Ad secundum, nam ait huc uere simoniachum esse coram Deo, seu in foro Dei in primo quaesito, lib. 4. & Gabr. Byel. ead. dist. q. 2. uers. Dicitur studiosus, & hic quoque sententia Nauar. locum habet.

5. Aut queritur, et an simonia haec subiiciatur poenae a iure positioe propositis, id est an simoniachus hic puniatur poenis, quibus alij simoniaci a iure positioe puniuntur. Et in hoc casu concludendum est simoniachum hunc his poenis non affici: communis enim DD. sententia haec est, ut testatur Nauar. in Man. eod. num. 103. Idque merito, cogitationis poenam enim in exteriori foro nemmo patitur, ut dicitur in c. cogitationis de poen. dist. 1. & ibi not. id Nauar. in re nostra, num. 9. & in c. cogitatio ead. d. Immo nec puniri potest, ut asseruit Nauar. eod. num. Et in hanc sententiam opinio Glossa accipienda est, & qui eam sequuntur. In hac quaestione igitur sic concludendum censet; & de causa efficiente mentalis simoniae (atis, ad effectus eiusdem transeamus.

De effectibus simoniae Mentalis. Cap. II.

S V M M A.

- 1. Spiritualium, temporaliumque acquisitio per simoniam mentalem facta ualeat.
- 2. Spiritu-

2 Spiri-

- 2 *Spiritualium, temporaliumque acquisitio per simoniam mentalem tam ex parte ementis spirituale, quã ex parte uendentis, retineri potest, quã regula quonf- que pateat, declaratur.*
- 3 *Pœna exterior, seu fori exterioris ecclesiasticas cul- pas mente conceptas non afficit,*
- 4 *Pœna exterior ecclesiastica an afficiat culpas men- te conceptas, si extrinsecus signo aliquo culpa ex- pressa sint.*
- 5 *Vsura mentalis ad restitutionem obligat.*
- 6 *Simoniam Mentalis cur ad restitutionem non obligat, sicut usura mentalis.*
- 7 *Intervenientes Episcopis, aliisve Ecclesiæ Præsidentibus quo in primis beneficium ecclesiasticum ipsis conse- ratur, ad illud dimittendum non obligantur, modo nullã partem interuenerit.*
- 8 *Sacerdotes obligare non debent penitentes ad restituti- onem eorum, quã per simoniam mentalem adepti sunt.*

DE effectibus simonię menta-
lis agendum nobis
sumus: verum, quod hi par-
tim sunt respectu habito ad
simoniam, quatenus cõtra-
ctus est, partim, quatenus
est delictum, ideo prius de
prioribus, deinceps de aliis
agamus.

- 1 Primum igitur spiritualium, temporaliumque
acquisitio per simoniam mentalem facta valet,
idei est spiritualia, temporaliaue per hanc simoniam
acquiruntur, esto peccetur, vt DD. communiter
sentiant, id quod & ratione hac probatur, ¶ nã ac-
quisita per hanc simoniam tam ex parte ementis
spirituale, quam ex parte illud uendentis, retine-
re licite possunt, vt probauimus, ergo acquisitio
horum valet, non enim retineri licite possent, ni-
si acquirerentur, arg. c. 1. 14 qu. 6. & c. peccatum
de reg. iur. lib. 6.

An igitur, & qui exempli gratia beneficium
ecclesiasticum, spiritualeue aliud adeptus est, hac
ratione, & qui pro ipsi præmium accepit, retine-
re ipsa licite poterunt? (quæstio enim hæc propo-
nitur, vt ex dictis patet, vbi mentalis simonia aut
ab utroque simoniacò, aut ab altero tantum execu-
tioni mandata est.) In hac quæstione tres DD.
sententię sunt, quarum prima eorum est, qui hos
ad restituendum non obligari, sed acquisita reti-
nere posse, inquit, hanc opinionem sequitur S.
Tho. 2. 2. q. 100. ar. 6. ad sextum, nam ibi ait quo-
ad Deum iolam voluntatem facere quem simo-
niacum, sed quoad penam ecclesiasticam, extre-
riorem non puniri, vt simoniacum, adeo ut renũ-
ciare teneatur, sed dñe eum de mala intentione
penitere. Hæc S. Th. si ergo Simoniacus hic nõ pu-
nitur pœna exteriori Ecclesię, cuiusmodi est ac-
quisiti restitutio, si renunciare acquisitum nõ te-
netur, retineri ipsum potest, & idcirco acquiritur.
Hæc eandẽ opinionem sequitur Caiet. ibi, & in Sum.
in verb. Simonia, & amplexatur quoque eam Go-
mes, in regula de trien. q. 12. vers. quid dicendũ,

& Guiliel. Redoan. in Tract. de simonia p. 1. ca. 3.
n. 15. vbi quæstionem hanc disputauit & opinio-
nem hanc communem esse testatur, sicut etiam
in p. 4. c. 8. nu. 28. & Nauar. in commentario. c. fi.
nu. 12. vers. nobis tamen de simon. vbi eam pluri-
bus & ipse comprobauit, & in Man. c. 27. n. 103.
vers. Sed quo ad posteriorem, ibi, sed nobis sem-
per placuit. Probatur autem communis hæc opi-
nio potissimum per cit. c. fi. de Simon. Consulta-
tioni tuæ breuiter respondemus, & cæcãt enim
ibi Romanus Pont. & ad resignationes spiritua-
lium, & temporalium, quã nullo pacto, sed affe-
ctu animi præcedente acquiruntur (in quo casu
delinquentibus sufficit per solam penitentiam
suo satisfacere creatori) eos per simoniam homi-
ni non teneri. Ecce hic apertissime probari acqui-
sitã per simoniam mentalem retineri licite posse. Pri-
mum, quia ibi dicitur, eos simoniacos non tene-
ri ad resignationes spiritualium, & temporalium
quã scilicet sic acquiserunt, ergo retineri ea pos-
sunt, valet enim argumentum a contrariis sensu,
arg. l. 1. & ibi communiter no. ff. de offi. eius. Præ-
terea ibidem dicitur his delinquentibus, scilicet
simoniacis sufficere per solam penitentiam suo
satisfacere creatori, id est Deo, at, si restituere ac-
quisita per hanc simoniam retinere non possent,
non sufficeret sola penitentia, sed opus esset resti-
tutione, non enim peccatum remittitur, nisi resti-
tuatur ablatum, vt dicitur in c. peccatum. de reg.
iur. lib. 6. & in c. p. 7. q. 9. Necessario igitur cõclu-
dendum est, si eum canonem pure sine fallaciis
interpretemur, mentales simoniacos retinere ac-
quisita per eam simoniam posse, de hac enim si-
monia ibi agitur, id quod illis verbis declaratur,
Quã nullo pacto, sed affectu animi præcedente
acquiruntur, hac enim ratione, scilicet nulla con-
uentione, nullo pacto intercedente simonia mē-
talis cõcipitur, ut supra probauimus. ¶ Postremo
communis opinio hæc, probatur etiam hac ratio-
ne, nam vt restituatur per simoniam acquisitum
pœna exterior ecclesiastica est, ut sentit S. Thom.
eo. ar. 6. ad sextum. at pœna huiusmodi affici quis
non potest pro simonia mente tantum concepta
vt ait Sanc. Thom. ibidem, quandoquidem Ec-
clesia de occultis non iudicat, ut habetur in c. fi.
cut suis in fine, & in ca. tua nos de simon. & facit
c. cogitationis de pen. d. 1. ergo hac quoque ra-
tione ad restituendum simoniacus hic nõ obliga-
tur. ¶ Nec repugnat, si dicatur ex quo ad dationẽ
& acceptionem ventum est, exteriori facto quo-
dammodo simoniam explicatam ab Ecclesia ex-
teriori pœna puniri posse, ut hæreticus, qui hæ-
resim animo conceptam facto quopiam expref-
sit, in excommunicationem enim incidit, vt DD.
communiter cõcludunt, nam hoc nihil est, quan-
doquidem illud locum habet in iis, quã mala
sunt non solum animo concepta, verum etiam &
extra prolata, cuiusmodi hæresis, adulterium
& furtum sunt, at dare quidpiam pro re spiritua-
li pacto non interueniente per se malum non est
nisi ratione inordinatã uoluntatis, & ob id, ex
quo delicti ratio in uoluntate consistit, & de de-
licto

licto non constat, nisi pactum, & conuentio inter-
ueniat, iure merito ex quo delictum in mente tan-
tam consistit, per exteriorem penam Ecclesię pu-
niri non potest, ita tradidit Nauar. in eod. c. fi.
nu. 20. de simon. Ex his omnibus ergo, concludi-
tur simoniacos mentales vel ecclesiastica bene-
ficia, vel quid aliud per mentalem simoniam ad-
petiunt, retinere tuto, ac licite ipsa posse.

Contrariam opinionem tamen, vt acquisitum
per simoniam mentalem restituendum sit, ac re-
tineri nequeat, amplexati sunt Maior. dist. 25. q.
7. lib. 4. & Adri. quol. & Sot. q. 8. lib. 5. ar. 11. de iur.
sit. & iur. qui omnes acquisitum per simoniam
mentalem restituendum existimant. ¶ Proba-
tur autem horum sententia potissimum hac ra-
tione, quoniam & per mentalem vsuram, acquisi-
tum restitui debet, vt habetur in ca. consiluit &
ibi no. de vsuris, ergo inquit ipsi, idẽm in simo-
nia mentali dicendum est, nam argumentum va-
let ab vsura ad simoniam, & e contrario, vt dixit
Bero. cons. 207. nu. 14. uolu. 3. & facit quod sicut
Christus Dominus mutuum dantibus dixit Mu-
tuum date, nihil inde sperantes, ita spiritualia di-
stributuris dixit, Gratis accepistis, gratis date,
Hæc tamen opinio communiter improbat, nã,
est in usura sic constitutum sit, contrarium ta-
men est in simonia decretum ob rationes, quas
infra videbimus.

Tertia fuit opinio distinguentium, & prima
Host. in eod. c. fi. qui existimauit acquisitum per
simoniam restituendum nõ esse, sed retineri pos-
se, vbi per simoniam iure positio prohibita ac-
quisita esset, & in hanc sententiam accipiendũ
esse dixit cit. c. fi. de simon. secus autem, vbi per si-
moniam iure diuino prohibita acquisitum es-
set. Hanc opinionem sequitur quoque Fel. in eo.
c. fi. & Ang. in verb. simonia 7. in principio, & Hæ-
ricus Gandens. quolib. 6. q. 16. Quorum opinio
etiam improbat, tum quod in eo c. fi. de reli-
gionis ingressu agit, qui spiritualis est, vt dixit
Caiet. 2. 2. que. 100. ar. 6. & ob id de iure diuino
prohibita ibi simonia, tũquod canon ille genera-
liter loquitur scilicet ad restitutionem ibi eos nõ
teneri, & rationem huius Pontifex reddens, in-
quit, ob eam rem id esse, quoniam nullo pacto,
sed affectu animi interueniente acquiruntur.
Ratio igitur, quã mouetur ad declarandum hos
simoniacos ad restitutionem non obligari ea
redditur quoniam per simoniam mentalem
acquisita sunt, & ob id nullo pacto, sed affe-
ctu animi tantum interueniente, non autem ob
id quod simonia ibi de iure positio esset quã ra-
tio locũ sibi vindicat, vel simonia iure diuino p-
hibita commissa sit. Reicienda igitur horum sen-
tentia est.

Alterã fuit opinio Medi. qui in tract. de Vsur.
rest. dixit opinionem communem in foro fori lo-
cum habere, & in eo casu loqui cit. c. fi. de simon.
non autem in foro poli, seu, confes. que opinio re-
pugnat omnino ei cit. ca. si. nam. ex quo ibi ait
Summus Pontifex delinquentibus sufficere per
solam penitentiam suo satisfacere creatori, plan-
listo

constat & in foro poli locum habere, non enim
satisficeret creatori, vt ibi ait, si restitutione opus
esset, ob cit. regulam peccatum. de reg. iur. li. 6. &
mirandum est id Med. in. non animaduertisse.

Quid igitur in hac DD. uarietate concluden-
dum? Ego a communi opinione discedendum
non cenfeo, vt scilicet retineri acquisita per hanc
simoniam possint ob rationes pro hac sententia
superius allatas, & præsertim ob cit. c. fi. de simo-
niam ibi mentalis simonia cõmissa erat & ab utro-
que executioni mandata, & tamen quoad re-
stitutionem inquit Romanus Pontif. eos si-
moniacos non teneri sed solum ad penitentiam
agendam. ¶ Restat, vt respondeatur ad rationem
depromptam ex c. cõsuluit de vsur. quam obrem
scilicet usura mentalis ad restitutionem obli-
get, non autem mentalis simonia, hæc enim ra-
tio potissimum est, quã communi opinioni re-
pugnat.

Rationes igitur varię in hoc redduntur in eo.
c. fi. & alibi a DD. Atque vt mittam, quod dixit
Cuar. in reg. Peccatum 2. p. relect. in initio, qui
de usura contrariam opinionem sequitur ab ea,
quã DD. communiter sequuntur, existimat. nã
ne c. usuram mentalem ad restitutionem obliga-
re, & alios plures idẽm sentientes ibi refert nu. 4.
ut mittam inquam hoc. Non nulli primo existi-
marunt ob eam rem mentalem simoniam ad re-
stitutionem non obligare, quoniam in simonia
tam dans, quam accipiens delinquit, & sic ambo
in pari delicto sunt, & idcirco ad restitutionem
neuter obligatur, nam in pari delicto possidentis
conditio potior est, vt dicitur in l. 3. ff. de condi.
ob turp. causã in mutuo mutuum dans vsuram
delictum committit, non autem mutuum acci-
piens, & vsuram prestans, ut habetur in c. quoniam
iunct. c. debitores de vsur. quo casu deliquens ad
restitutionem tenetur, vt dixit Iure conf. in l. 1. ff.
ob turp. causã Hanc rationem improbauit, ac re-
cte Abb. in eod. c. fi. de simon. fieri enim posse ait
ibi, vt & in casu nostro vnus tantum delinquat,
ut si Episcopus simpliciter, ac pure beneficium cõ-
ferat, & quod ipsi offerunt gratis datũ existimet,
non tamen ob pretium beneficii datum sit, quo
casu non Episcopus, sed alius, & idcirco vnus tan-
tum simoniam committit, item & e contrario,
Cum igitur ratio hæc non concludat, respuenda
est, argum. Inque natales C. de probat. & In hoc
hoc C. unde leg.

Vnde secundo Abb. in cit. c. fi. ob eam rem fa-
ctam dixit, ut usura mentalis ad restitutionem ob-
liget, quoniam si retineri datum per usuram pos-
set, materia usura committenda daretur, fingeret
enim homines quod datur, ultro, & non ex cõ-
uentione dari. Hæc ratio mihi etiam non satisfacit,
tum quod & in simonia locum habet, ut per
se patet, tum quod simonia non est delictum le-
uius ipsa usura, ut dicitur in c. sicut simoniace, &
in c. seq. de sim. & in c. fi. 1. q. ult.

Tertia fuit ratio Caiet. 2. 2. qu. 100. arti. 6. qui
ob eam rem vsurarium mentalem ad restituti-
onem accepti teneri dixit, non autem simoniacũ
huiusmo-

huiusmodi, quia quod datur usuratio, non datur sponte, sed, inuoluntarie inuoluntarie. n. soluuntur usuræ vexationem redimendo, & quis inuoluntarium simplex non sit, est tamé mixtum, at, quod datur simoniaco uoluntarie datur, quoniam datur animo emendi, vendendiue, constat autem tam emere, quam uendere uoluntarios contractus esse absque inuoluntario mixto, ut ex S. Et. hico habetur. Hęc igitur Caietan. ratio est, hanc sequitur Nauarr. cap. 23. num. 103. uersicu. Quinto, ibi Tum quia satis, & in Commentario capit. fin. num. 2. de simon. Hanc quoque ipse non improbo, aliam tamen, uti ueriores, & ex rei natura depromptam amplector, quam ut dilucidior rem habeamus, præmitto unum, quod uerissimum est, restitutionem esse actum iustitiæ commutatiuæ, ab hac enim quis obligatur ad restitutionem, ut tradidit S. Thom. 2. 2. quæsti. 62. art. 1. & Couar. in reg. peccatum. 2. p. reled. in initio, & Nauar. in Man. cap. 17. uersicu. Necessitas autem, ubi opinione hanc communiter receptam testatur.

Hoc præmissis, Ego dico ob eam rem usurarium mentalem ad restituendum acceptum teneri, quoniam id, quod in mutuo ultra sortem datur, contra iustitiam commutatiuam est: nam contractus mutui gratis fieri debet, argum. l. cum quid, ff. si cert. pet. Ex quo igitur contra naturam contractus facit, iustitiam commutatiuam ledit, & idcirco ad restitutionem obligatur, ut præmissis. Contra uero simoniacum mentalem ad restitutionem non obligari sentio, atque concludo, quoniam id, quod datur contra iustitiam commutatiuam non est, seruatur enim natura contractus emptio nis, & uenditionis respectu habito ad ipsos contra hentes ex quo alter rem tradit, alter dat pretium, esto super materia inhabili contractus fiat, & idcirco ad restitutionem neuter obligatur. Et hæc ratio solida mihi uidetur, ut quæ ex medullis materiam deprompta est, qua stante manifesto constat rationem depromptam ex cit. c. consuluit, communi opinioni propositæ non repugnare.

Pro certo igitur habebimus acceptum per simoniam mentalem, ubi nulla pactio expressa, tacite interuenit, restitutioni subiectum non esse, hæc enim sententia expressa habetur in cit. ca. fin. de simon. hæc communiter recepta, ut diximus, hæc usque comprobata uel test. Caietan. secundum da secundæ, quæ est io. 100. articu. sexto. uersicu. sed hæc responsio, ibi & sic communiter seruatur. Non igitur, qui beneficium ecclesiasticum hæc ratione adeptus est ad eius resignationem obligatur, non qui in eodem casu pro beneficio conferendo pretium habuit, ad eius restitutionem tenetur.

Quæ sententia non solum in foro fori locum habet, ut iuramentum in foro conscientie, ut habetur in cit. cap. fin. & ut conclusit Caietan. in Sum. in uerb. Simonia in fine, & 2. eod. arti. 6. & Nauar. in cit. c. fin. num. 26. uersicu. Extenditur etiam ad utrumque forum, & in Man. cap. 13. num. 103. uersicu. Quinto, ibi Procederetiam, & consuluit etiam

in consi. 24. de sim. lib. 5.

Item locum habet non solum in simonia iure humano prohibita, uerumetiam & diuino, ut quod cit. cap. fin. de simon. ut diximus non distinguit, tum quod ratio, quam obrem ad restitutionem eos ibi non obligari ait, ea tacito redditur in eo uersicu. Quæ nullo pacto, quoniam simonia mentalis erat, quam obrem fit, ut dispositio eius canonis locum sibi uendiceret, ubicunque simonia committitur, & ob id uel in spiritualibus de iure diuino, uel positiuo, tum quod canon ille de simonia commissa in ingressu monasterii agit, quæ simonia de iure diuino prohibita est, cum sit res, quæ uendi non potest, scilicet status ille spiritualis à Christo Domino institutus dum dixit, Si uis perfectus esse uade, & uende omnia, quæ habes, & da pauperibus, ut dixit Caietan. eodem artic. 6. uersicu. Mihi uidetur, quod hæc responsio, atque sic dixit Nauar. in eodem cap. fin. numero 26. uersicu. Et addimus prædictam conclusionem, & in Man. eodem uersicu. ibi, Concludo igitur.

Tertio locum habet non solum, ubi vnus simoniaco commissit, uerumetiam, ubi uterque, & executioni eam mandauit ob dictionem illam Vti que, positam in eodem cap. fin. ex quo enim utriusque res datæ acquiruntur, & fat est, ut utrumque peccati poeniteat, restitutioni locus non est, ut dixit idem Nauar. in eodem Man. eod. cap. & uersicu. ibi, Procedit etiam & non solum, & in cit. cap. fin. eod. num. 26. uersicu. Extenditur etiam, id est sententia Innocentii, ibi, qui exemplo eum rationem interpretans in cit. dictione, Vtri que, exemplum de eo ponit, qui seruauit, ut beneficium acciperet, & qui ob id dedit, quia seruauit nullo pacto, conuentioneque, nec tacita intercedente, quod casu simonia mentalis ab utroque committitur.

Postremo locum habet, quodcumque datur, uel temporale, uel spirituale sit, ut inquit Caietan. & Nauar. in eisd. locis, & ob id uel minus à manu, uel ab obsequio, uel à lingua. His igitur modis conclusio hæc amplificatur, quæ & memoria mandata est, quandoquidem innumeros à restitutione liberat, ut dixit Caietan. ibidem in fine, & Armilla in uerb. Simonia in fine ibidem. Nam primò, qui Episcopis potissimum inferuunt, ut beneficium ecclesiasticum ipsis conferant, & ob id obsequium beneficium ab ipsis accipiant, ad beneficium dimittendum non coguntur, modo nullum pactum, nulla que conuentione uel tacita interuenierit. Qui in Curia itidem morantur, & hoc animò in primis affectu inferuunt Cardinalibus, & aliis Ecclesiæ prælati, ut dignitates Ecclesiasticas, canonicatus, ecclesiasticas, pensiones ac demum beneficium ecclesiasticum consequantur, ob easdem rationes eodem iure censentur.

Qui denique in uera largiuntur, qui in literis opera dicant, obsequiumque aliud præstant, ad restitutionem itidem non obligantur, modo tamen pactio nec tacita interuenierit. Quare sacerdotes, qui horum peccata audiunt, tuto absolutionem præstare ipsis possunt, nec ad restitutionem

nem

nem eorum, quæ per hanc simoniam adepti sunt, obligare debent, quandoquidem fat est, ut eos peccati poeniteat, ut dicitur in cit. cap. fin. de simon.

Ex his iam patet, quod in initio huius c. diximus, spiritualium, temporaliumque acquisitionem per hanc simoniam factâ ualere, & acquiri.

Excipio tamen ea spiritualia, quæ cum peccato esse nequeunt, ut sacramentum penitentia, & extrema uictionis, nam, si quis præti nomine, quidpiâ det, quo ea sacramenta ipsi ministrare tur (modo probabiliter id minus licere non ignoret) nihil recipit, ex quo in ipsa receptione sacramentorum mortifere peccat, & gratia, e qua effectus eorum, sacramentorum proficiuntur, cum mortifero peccato esse non potest. Quare ob eandem rationem nec aliorum sacramentorum gratiam recipiet, esto collata ualeant, ut Baptismus, Confirmatio, ordo, ac reliqua. At qui de effectu simoniae Mentalis, quatenus rationem contractus habet hæcenus, ad effectus alios, quos parit, quatenus delictum est transeamus.

S V M M A.

- 1 Simoniaci Mentales nulla pœna positio iure impossita in foro conscientie puniuntur.
- 2 Simoniaci Mentales in pœnas ipso iure in simoniacos illatas nec in foro exteriori incidunt.
- 3 Simoniaci Mentales nec per sententiam a Iudice in foro exteriori puniri possunt, ubi neque ex confessione ipsorum, neque aliis coniecturis eorum simonia probari potest.
- 4 Simoniaci non conuentionales an in foro exteriori puniri possint, si eorum simonia constet, uel ipsorum confessione, uel coniecturis, seu præsumptionibus.

S. I.

Vidimus, qui nam effectus simoniae mentalis essent respectu habito ad ipsam, quatenus contractus est, iam eiusdem effectus alios quatenus est delictum uideamus, uerum, quod hi partim iure diuino, partim iure positiuo sunt sed diuino iure DD. communiter sentiunt eos effectus simoniam mentalem parere quos conuentionalis, parit, de quibus egimus supra generatim in c. 12. ob eam rem ipsis commissis, ne actum agamus, effectus tantum eos contemplerur, qui a iure positiuo profecti penes sunt: id quod ut dilucidius fiat nonnulla prius communiter recepta præmittemus, deinde, quod dubitationem habet explicabimus.

- 1 Præmitto igitur primum, & pro certo pono in foro conscientie nullam penam positiuo iure in simoniacos latam inferri in simoniacum mentalem posse, ob cit. c. fin. de sim. Sed solum arbitrariâ penam de more imponi a sacerdote posse, qui ei simoniaco, sacramentum penitentia ministrabit, arg. c. omnis de pen. iunct. alleg. c. fi. de simo.
- 2 Secundo præmitto, si simoniacum hunc mentalem non incidere in pœnas, quæ ipso iure in simoniacos inferuntur nec in foro fori, & hoc ob eâ

rationem, quoniam pœnæ huiusmodi aut in simoniacos reales, aut conuentionales latae sunt, ut habetur in extrauag. cum detestabile de simon. & in extrauag. Sane eo. & in aliis extrau. positis in hoc opere, at pœnæ, quæ ipso iure contra aliquos latae sunt, in alio casu locum non habent ut dixit Gl. r. in Cl. unic. de consang. & affini. & glo. communiter recepta in c. fi. de iur. patr.

3 Tertio præmitto, & pro certo pono, ubi præti nomine pro spiritualibus quidpiâ quis dedit nullo pacto, nullae conuentione interueniente, si id non constat, neque ex dantis confessione, neque ex coniecturis præsumptionibusue aliis, de quibus in c. & si quæstiones de simon. nec per iudicem in foro fori puniri posse, & hoc ob eam rationem, quoniam Ecclesia de huiusmodi occultis non iudicat, ut dicitur in c. tua nos, & in ca. sicut tuis in fine de simon. Immo nec a iure puniri potest quis in hoc casu, ut de hæretico mentali DD. communiter concludunt.

4 His præmissis restat, ut contemplerur hunc casum, an puniri possit simoniacus hic in foro exteriori, ubi uel confessus est se pretium pro spiritualibus dedisse, uel ex coniecturis id constat, quâ uis nullum pactum, nullae conuentione interuenierit. In hac igitur quæstione, Ego sentio hunc puniri posse. Primum, quoniam ratio, quam obrem simonia mentalis non punitur, ea est, quoniam est occulta, & Ecclesia ipsa non nouit, & de occultis non iudicat, ut dicitur in c. sicut tuis in fine & in c. tua nos de simon. at ratio hæc in proposita quæstione cessat, ex quo per confessionem propriam facta est manifesta, arg. c. fi. de cohab. cler. & mulier. nulla enim alia ratione delictum sic manifestum fieri potest, ut propria delinquentis confessione, ergo puniri poterit, nam cessante causa prohibitionis, & prohibitio cessare debet, arg. c. cum cessante de appell. confirmatur ratio hæc, p. cit. c. tua nos, nam ibi de simonia mentali agens Rom. Pont. inquit, sibi de manifestis datum esse tantummodo iudicare, & quoniam ibi non constabat qua intentione datio temporalium, & receptio in canonicum facta essent, idcirco si intentio simoniaca intercessisset, apud districtum iudicem culpabiles iudicari. Hęc ibi, ergo, ubi de simonia mentali constat, & apud Ecclesiam culpabiles hmoi simoniaci, erunt, uel delinquentium confessio uel coniecturis, præsumptionibusue id constat. Postremo præsumptionibus, & coniecturis simonia mentalis probari potest, ut habetur in ca. & si quæstiones de simon. ibi enim cum dubitaret Archiepiscopus Strigonenfis, an simonia ab eius fratere commissa esset, propterea quod legatus, qui eo venerat, ut ipsi Archiepiscopo palium traderet, equum unum transmiserat, Roman. Pontif. hac de re consultus respondit, simoniam ibi commissam non esse, quandoquidem ad cognoscendum an simonia commissa sit, respectus haberi debet ad dantem, & ad accipientem, & ad datum, & ad tempus quo datur, quæ omnia ibi considerata huiusmodi erant, sicut ait ibi Romanus Pont. ut simoniam non suaderent. Ecce simoniam mentalem

ibi

ibi coniecturis probari posse ergo & puniri, alioquin frustra simoniae probatio fieret, si puniri non posset. De simonia mentali vero ibi agi hinc apertissime constat, quoniam si de conuentuali ageretur, frustra dantis, accipientis, dati, temporisq; dationis ratio haberetur, a quoque enim quod piam daretur, acciperetur ex conuentione pretii nomine pro spiritualibus, & quocunque tempore vel minima res daretur, simonia esset, ut dicitur in cap. ex tua, & ut ibi, not. de simon. Postremo facit, quod si is, in cuius fauorem beneficium renunciatum ab aliquo est post aditam possessionem nullo pacto intercedente liberaliter in fauorem nepotis eius, qui renunciauit, beneficium simplex resignet, & impensas etiam factas pro redimenda pensione, quæ erat imposita beneficio sibi renunciato primo renunciari restituat, etsi apud Deum nulla simonia, nullaque confidentia est, committitur, in foro tamen exteriori, si patefierent, & probari possent vitio simoniae, vel confidentie hic notaretur, ut dixit Nauar. consil. 30. de simon. li. 5. & consil. 79. num. 2. eo. niden. ergo idem in casu nostro.

Contra sententiam hanc tamen duo facere uidentur. Primum, quod simonia hæc mente concipitur, ut dicitur in ca. fin. de simon. at animus alicuius ac mens Deo tantum nota est, ut dicitur in re nostra in c. tua nos in fine de simon. & facit ca. significasti eod. & Clem. exiui, §. quonia de uerb. sign. ergo puniri posse non uidetur in foro exteriori, ex quo Ecclesie nota non est. Alterum, quod simonia est delictum, ut dicitur in capi. tanta de simon. & in ca. fin. r. q. ult. at in criminibus, ac de licitis luce meridiana probationes clariore esse debent, ut habetur in l. fin. & ibi no. C. de proba. quæ probationes in huiusmodi simonia haberi nequeunt, ergo nec ipsa puniri poterit.

Atqui a proposito conclusione discedendum non est. Nec repugnant contraria proposita, non primum nam animus hominis Deo tantum notus est, ubi extrinsecus se non patefecit, at ubi externis factis se declarauit, & homini notus efficiatur, ut habetur in l. r. §. r. ff. ad leg. Cornel. de fidei. & in l. his, qui §. diuus. ff. de tuto. & curat. dat. ab his, & in l. reprehendenda, C. de instit. & substit. & in §. pauonum in Instit. de rer. diuis. in omnibus enim his iuribus externis factis animus alicuius seu quid in animo quis haberet, declaratur. Esto igitur simonia mentalis animo concepta sit, tamen, si nota fiat, ac manifesta ex simoniaci confessione, uel ex coniecturis iuxta cit. cap. etsi questiones, non uideo, quam obrem in foro exteriori a iudice puniri non possit. Nec facit, si dicatur in ca. fin. de simon. constabat de mentali simonia, & tamen poena non imponitur: nam, ne canon ille repugnet citat. cap. etsi questiones, quod fieri debet, ut dicitur in capitu. cum expediat de electio. lib. 6. & in l. r. C. de dot. promiss. simoniam ibi in foro conscientie notam factam esse interpretandum est. Non repugnat denique alterum de probationibus. nã, quod simonia de criminibus exceptis est, & sepius occulte committitur, ob eam

rem ad ipsam probandam signa, & coniecturæ admittuntur, ut habetur in cap. sicut, r. de simon. & ut dixit Crauet. consil. 122. num. 8. Concludo igitur in hoc casu simoniacum mentale in exteriori foro puniri posse, & in hanc sententiam opinionem Holt. accipiendam esse, qui in Sum. de Simon. §. per iudicem uersic. Quod si quis confert, ait simoniacos mentales tãquam alios simoniacos puniri: Sed de effectibus Simoniæ mentalis hactenus, ad eius materiam transeamus.

De Materia Simoniae Mentalis.

Cap. 111.

S V M M A.

- 1 Simonia Mentalis materia eadem est, quæ simonia conuentionalis, ac realis.
- 2 Simonia Mentalis an committatur circa ea, quæ simoniaca sunt, quia prohibita.

EXPLICATIS effectibus simoniae Mentalis eiusdem materiam explicemus: quam rem, ut paucis absoluamus, tunc certo habendum est eadem simoniae materiã esse, quæ simoniae conuentionalis, ac realis est, & quam supra generatim diximus, & idcirco eam committi tam circa spiritualia diuino iure instituta, quam positio iure: sed quod hinc probatur, quoniam nulla ratio contrarium suadere uidetur. Postremo, quoniam nec simonia conuentionalis, nec realis committi potest, quæ secum mentalem non comprehendat, id est uoluntatem emendi uendendique spiritualia, ut generatim egimus supra §. 7. cap. 2. at realis, ac conuentionalis simonia in spiritualibus positio iure instituta etiam committitur, ergo & mentalis, atque sic sensu Gl. in cap. ex tua, ubi Intentio consideranda, & ibi Abb. de simon.

Contrariam opinionem tamen sequitur Gali. Redoan. de simon. p. 1. cap. 28. numero 11. uersic. Verum cum in patronatus, & numero 17. uersic. Verum meo iudicio non est hoc ita intelligendum, & ead. p. cap. 29. num. 2. uersic. Et circa illud, & in multis locis totius eius Tract. nam asserit in citatis locis simoniam mentalem non committi circa ea, quæ a iure positio instituta sunt, & sic circa ea, quæ sunt simoniaca, quia prohibita. Pro hac autem sua opinione allegat capit. fin. de simon. nam cum ibi pro ingressu monasterii data, & accepta restitui non oportere dicitur, sed sat esse per penitentiam Deo satisfacere, Redoan. existimauit, ex quo de ingressu monasterii ibi agitur, ac religionis, & ob id de spiritualibus a iure positio inuentis, & nulla poena in iuritur, simoniam mentalem non committi. Atqui a proposita sententia discedendum non censeo. Nec repugnat citat. cap. fin. Primum, quoniam de simonia

nia ibi agitur, tum quod canon ille sub titulo de simonia est, ergo ibi, de simonia agi necessario est concludendum, leges enim ad materiam tituli accipi, atque accommodari debent, sub quo collocata sunt argumenta. Imperatores, ff. de in diem add. & ut dixit Ias. in le. si filius, qui in potestate numero 31. ff. de liberis. & posthum. tunc quod ibi pro certo habebatur simoniam commissam esse, sed solum de restitutione, ac poena dubitabatur, quam dubitationem tollit ibi, Romanus Pont. Addo, ne aliunde argumenta sumamus Roman. Pontif. simoniam hanc appellare simoniam, ubi in fine dum ait, Eos per simoniam huiusmodi non teneri, ergo de simonia ibi agitur. Quod iterum de simonia mentali ibidem agatur rationibus his quoque conuincitur, & quod DD. communiter eum canonem de simonia mentali agere interpretantur, & quod de simonia conuentionali, quæ pacto interueniente sit loqui canon ille non potest, ex quo nullum pactum interuenerat, sed affectus animo tantum, ut habetur in uersic. Quæ nullo pacto, & idcirco de mentali eodem in loco agi concludendum est. Quod denique de spirituali iuris positio eodem in loco agatur ipse Redoan. id ait, qui de iure positio religiones esse inquit, immo pro certo habet de prohibitis iure positio ibi agens. Si ergo de simonia ibi agitur, si de conuentionali canon ille loqui non potest, si de iis, quæ simoniaca sunt, quia prohibita, eo iure manifesto probatur simonia mentalis & in iis, quæ simoniaca sunt, quæ prohibita, committi, cuius contrarium per eum canonem ipse probare nitentur. Quare restituit Redoan. eod. ca. 28. num. 11. dum dixit non considerari simoniam mentalem in illis, quæ sunt iuris positio, quam, ubi dixit ibidem simoniam in iis, quæ iuris positio sunt, committi non posse, prior enim opinio uera est, quandoquidem a iure non puniuntur, & ob id non consideratur, posterior uero falsa, ut ex dictis patet, eadem igitur materia simoniae mentalis est, quæ alterius simoniae, & ob id committitur tam in iis, quæ prohibita sunt quia simoniaca, quam in iis, quæ sunt simoniaca, quia prohibita, id est tam in spiritualibus de iure diuino, quam de iure positio.

Ex his, quæ diximus, quoniam, quoniam huius simoniae effectus essent, uidimus, nec non, quæ eius materia, quæ definitio eius sit colligamus, id quod, ut dilucidius fiat, in sequenti præstabimus.

S V M M A.

- 1 Simonia Mentalis quid sit.
- 2 Simonia Mentalis quomplex sit.

§. I.

Proposuius proxime nobis simoniae definitionem ponendam. Verum, ut rem hanc ab solutam magis habeamus, an plures species simoniae dentur, contemplemur.

1 Quoad primum + Simonia Mentalis est simonia, quæ nullo pacto expresso, tacite interueniente sit.

Dixi Simonia, quo ostendatur sub quo genere sit: nam sub simoniam generatim sumptam est, ut habetur in capi. fin. de simon. in fin. & ibi DD. & Abba. & Mar. Socin. Sen. in capitu. consulere in fin. de simon. & Ioann. Andreg. quem refert idem Abba. in capitu. tua numero 5. & Socin. numero 10. eod.

Dixi Quæ nullo pacto expresso, tacite interueniente sit, quo tanquam differentia separaretur a simonia tam conuentionali in specie, quam reali, quæ ambæ pacto expresso, tacite concipiuntur, ut antea uidimus, ubi quocunque pacto, conuentione non interuenit, sed animo quis concipit se uelle spiritualia pretio consequi, uel alienare, simonia mentalis concipitur, ut dicitur in cap. fin. uersic. Quæ nullo pacto, sed affectu animi precedente, & citat. cap. tua nos eodem de simo. & ibi communiter no. Et de hoc primo satis.

2 Quoad secundum + simoniae huius species duæ ponuntur. Altera, quæ a neutro adimpleta est, sed animo tantum concepta, cuiusmodi ea est, quam quis animo concipiens, exempli gratia spiritualia emendi, uendendique executioni non mandauit, uel quod non potuit, uel quod noluit, & hæc simonia omnium lenissima est, esto nihilominus peccet mortifere, qui eam animo firmo concepit, ut dixit Nauar. in Man. cap. 23. numero 103. & in capitu. fin. num. 12. de simon. & nos generatim supra in Tab. 1. capit. 10. nullis tamen poenis iure positio afficitur, ut in antecedenti loco uidimus. Altera species est, quæ executioni mandata est, ut dixit Nauar. eod. numer. 103. ut pote quis præstitit aliquid alicui hoc animo in primis, ut spirituale consequatur, & qui accepit ob spirituale datum accepit, cum uterque tamen alterius animum non nosset, uel si nosset, nullum tamen pactum, nullaque conuentione expressa, tacite interuenit, in hoc enim casu simonia mentalis completa est, & executioni mandata, & uere simonia, ut habetur in eodem cap. fin. de sim. & ut id pluribus probauit Gulielm. Redoan. in Tracta. de simon. capit. 3. p. 1. Hæc igitur simoniae species a DD. sunt. Quæ tamen mea sententia species proprie non sunt, sed inter se differunt, sicut matrimonium consummatum, & non consummatum, & sicut peccata cordis, oris, & operis, quæ eiusdem speciei sunt, esto diuersi gradus sint, ut dixit S. Thom. r. 2. q. 72. art. 7. & sequitur Nauar. in Man. Prælad. 9. num. 7. uersic. Prima est Anselmi. Esto igitur altera per se etior altera sit non tamen proprie specie inter se differunt. Et de hoc iterum satis, ad formam transeamus.

De forma simoniae Mentalis. Cap. 1111.

S V M M A.

- 1 Forma simoniae Mentalis quanam sit.
- 2 Intentione, & animo dans aliquid, quo spirituale, & beneficium

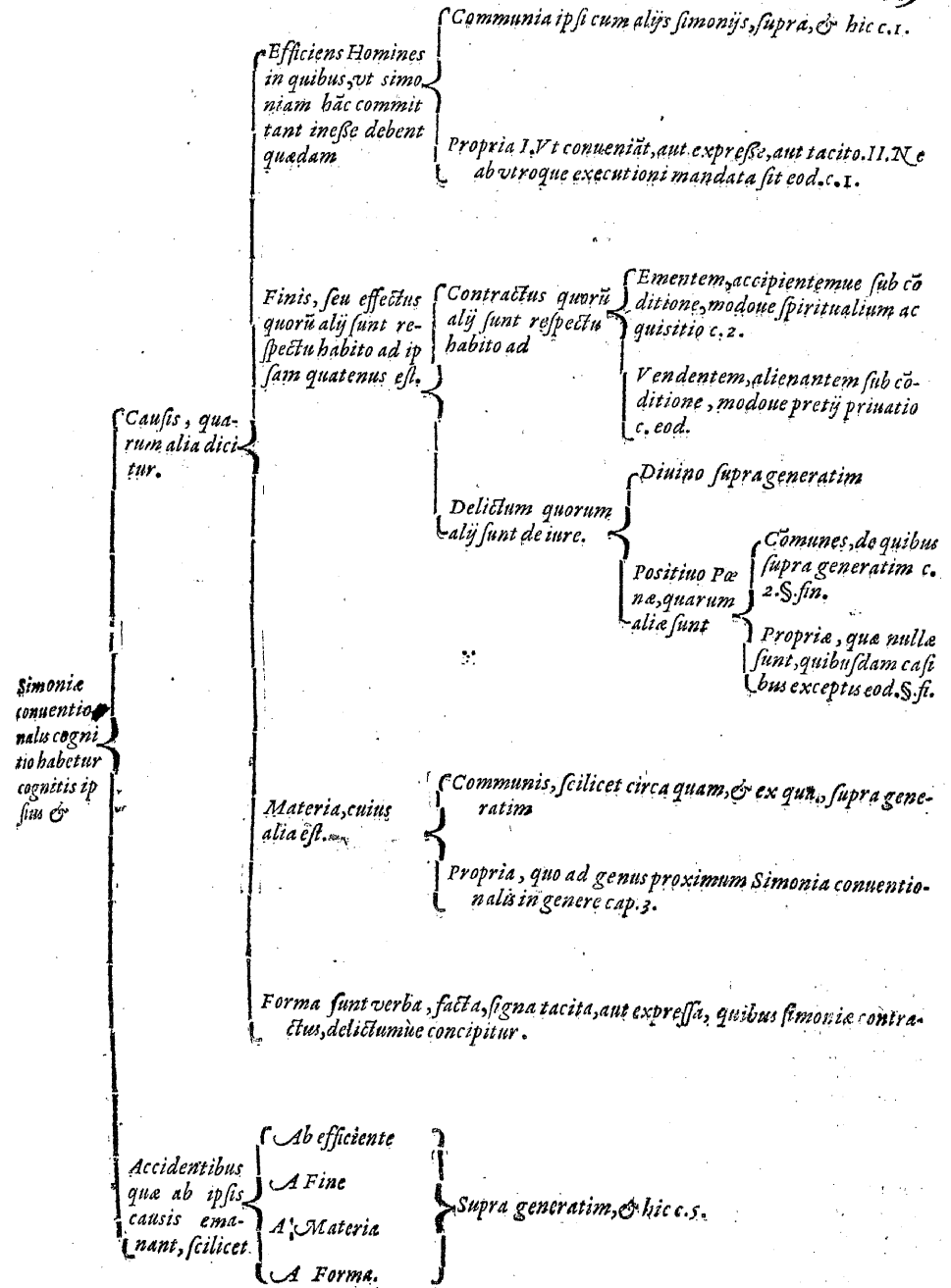
beneficium ecclesiasticum consequatur, an presumatur simoniam committere, & quæ.

ORMA denique huius simoniæ mentalis, et ex quo nulla conuentione interueniente fit sed animo tantum concipitur, ea animi conceptio scilicet spiritualia consequendi tradendiue interueniente pretio, uel modo, conditio neue aliqua forma erit, sic enim quoduis mentale peccatum etiam concipitur. Quare fieri potest, ut dans hoc animo affectus simoniam committat, non autem accipiens quippe, quia eo animo preditus non sit, & hoc animo non accipiat,

& è contrario. Qui ergo quidpiam Episcopo, alteriue tribuit hoc animo affectus, ut beneficium ecclesiasticum sibi conferat, simoniam mentalem committit, modo nulla ratione id exprimat, ita inquit Ancharan. in capit. fin. uersic. Quinto not. de simon. & Ioan. de Anan. uersic. Ultimo not. eod. idem, si hac ratione obsequia præstet. E contrario quoque & Episcopus simoniam hanc committit, si hoc animo preditus, ut quidpiam consequatur, beneficium conferat, ita DD. allegat. eod. in loco inquit.

Verum quid si quis pecuniam, aliudue tribuit ei, à quo spirituale accepturus est, ac deinceps accipit nulla inter ipsos conuentione interueniente, an simoniam intercessisse existimabitur? Hanc questionem absoluius in P. Parte Cap. 9. §. fin. num. 6. quæ igitur huc pertinent illinc summantur. Et de simonia Mentali hætenus, ad conuentionalem transeamus.

BARTHOLOMAEI VGOLINI EX MONTE SCVTULO DIOECESIS ARIMINENSIS, IURISCONSULTI

Barbiani Archipresbyteri .

DE SIMONIA CONVENTIONALI TABVLA TERTIA.

De ijs, qui simoniam Conuentionalem committere possunt, id est de causa efficiente, & de ijs, quae necessario inesse eis debent ad hanc simoniam committendam, Cap. I.

S V M M A.

- 1 Simonia Conuentionalis tam à personis Ecclesiasticis, quam secularibus committi potest.
- 2 Simonia Conuentionalis ut committatur, necessario requiritur, ut conuentio, seu pactio interueniat.
- 3 Simonia Conuentionalis committitur conuentione tacita itidem intercedente.
- 4 Chirographum, quo quidpiam delictum probatur, creditor restituens debitori, quo beneficium eccl. ei conferat, simoniam conuentionalem committit.
- 5 Sponsionem faciens quis cum Episcopo, quod suo filio beneficium non conferet, simoniam committit, si beneficium conferatur.

EXPLICATA simonia Mentali prima simoniae speciei iam ad alteram transeamus, quae conuentionalis in specie simonia dicitur, & est simonia, quae pacto interueniente concepta executioni nondum mandata omnino est, de reali enim postremo agemus. Verum, quod agendo de hac simonia, eundem ordinem mihi obseruandum proposui, quem supra generatim obseruavi, ideo prius de ijs, qui simoniam hanc committere possunt, id est de causa efficiente, & de ijs, quae necessario inesse ei debent ad simoniam hanc committendam, deinceps de effectibus ipsius, tertio de materia, postremo de forma, agamus.

Simoniam conuentionalem hanc igitur iisdem committere possunt, quos in prima Tabu. posuimus ca. 1. cum multis seq. ob eandem rationem, quas in Tab. 2. ca. 1. tradidimus: Quare tam Ecclesiasticae personae, quam seculares eam committere possunt: de quibus personis, quod egimus ab eodem in Tab. 1. ob eam rem, quae huc pertinent, illinc sumantur.

- 1 Necesario autem requiritur, quod simonia hanc committatur, praeter communia, quae posuimus in Tab. 1. ca. 7. ut conueniant, pacifcanturque inter se de spiritali emendo, uendendoque. Nam

conuentionalis simonia idcirco sic appellatur, quoniam conuentione interueniente fit, ut sentit Abba. in c. ex tuae nu. 5. uerf. Aut enim ex pacto de simo. & Naua. in Man. c. 13. n. 103. & Gul. Redo. in Tract. de sim. p. 2. ca. 1. in principio, & Lud. Gomes. in reg. De trien. poss. q. 12. uerf. Sed quia ista regula de conuentionali, communis denique DD. sententia haec est. Idque iure merito, si enim conuentio non interueniret, cum conuentionalis simonia dicitur, rei conueniens nomen non esset, quod est absurdum, & contra S. est & aliud in Insti. de don. Preterea simonia haec est simonia, quae pacto interueniente expresso, tacitoe fit, ut infra ca. 3. uidebimus, ergo requiritur necessario, ut conuentio interueniat de re spiritali, quo definitiua definitioni conueniat. Postremo simonia mentalis hac potissimum ratione differt a conuentionali, quoniam ea nulla conuentione, pactio intercedente fit, ut antea uidimus, ergo hac quoque ratione conuentio interuenire debet. Non est igitur, quod hac de re dubitemus. Quare, quod conuentio generale nomen est, ut habetur in l. 1. §. 1. ff. de pac. ob eam rem quaecumque conuentio non gratuita non pura de re spuali fiet, simonia haec committitur, ut id probauimus ab eodem in Tab. 1. c. 5. §. 1.

- 3 Conuentio autem haec uel expresse, uel tacito fiat, nihil interest, utroque enim modo simonia committitur. Ac si expressa conuentio sit, quod simonia committatur, praeter quam quod id per se constat, idem habetur in c. de hoc de sim. ubi ut simoniacus punitur, qui ab Episcopo beneficium promissum accepit, quo suae electioni consentiret, ergo inter se conueniant, ex quo beneficium promissum erat, & expresse, ut ibi habetur. Ad idem facit c. cum essent eod. nam ibi simonia commissa dicitur, propterea quod miles quidam clericum beneficium Ecclesiasticum promiserat, si in quadam causa ei operam daret. Ad idem pertinet c. ex diligenti, & c. ueniens, & c. seq. & c. tua nos, & c. per tuas 3. & c. pen. eo. quibus iuribus per expressam conuentionem simonia commissa habetur. Si tacito itidem conuentio fiat, tantum est, par enim uirtus taciti, & expressi est, arg. l. cum quid, & ibi coniter no. ff. si cer. pet. Quare, si Episcopus centum cuiquam debeat, & creditor, quo beneficium ipsi, alteriue conferat, chirographum eius summam tribuat, simoniam committet, per traditionem enim chirographi tacito pacti inter se uidentur, ut remissio debiti fiat pro beneficio, arg. l. Labeo, ff. de pac. si quoque; sponsionem centum faciat quis cum Episcopo

De Simonia Conuentionali Tab. III.

scopo, id est una scemessa di cento scudi, quod ipse, eiusque filio, beneficium non conferet, & Episcopus, ne centum amittat, sed lucretur, beneficium filio eius conferat, simonia conuentionalis tacito committitur, & per obliquum, ita sentit Naua. in Man. c. 23. nu. 105. paulo post prin. non enim hic directo pro beneficio datur, sed per obliquum spationem faciendo. Idem, si Episcopus mortuo Parocho, qui are alieno oppressus erat, & Episcopo ipsi plurimum debebat, sic diceret, vellem successore rem mihi satisfacere: nam si quis se satisfacturum offerat, simonia committetur, ut in simili dixit Naua. ibid. nam inquit simoniam a quodam commissam fuisse, qui Regi cupienti, ut successor cuiusdam Episcopi uiginti millia aureorum, quae ipsi ab eo Episcopo debebantur, solueret, dixit Regi Ego soluum ea ex legitima mei filii, qui erat Episcopatui dignus, si ei placeret, non rogando regem, ut filium presentaret ad ipsum Episcopatum, pro qua presentatione ea pecunia quantitate promittebatur: nam Rex nihil aliud dicendo filium praesentasset, simonia esset tacito pacto commissa, & per obliquum, ita Naua. & sequitur eum Summa Corona de sim. 2. p. c. 9. habetur casus huiusmodi in c. cum ad nostram, & c. seq. de elec. Idem, si dicatur hoc pacto a collatore beneficium ei, cui illud confert. Accipe nunc beneficium hoc, quia postea resignabis cum pensione, ita ut centum tibi pro pensione retineas, & si capax erit maioris pensionis, quod reliquum erit pro pensione Titio assignabitur, statim. nam atque hic accepit beneficium, & illud deinceps retenta pensione resignauit, tacito simonia commisit, ex quo non fuit aperta pactio, sed admonitio quaedam, & significatio modi, quo haberi posset pensio, at in simili consuluit Naua. conf. 6. de simo. lib. 5.

Hoc autem, si conuentio interueniat tacita, uel expressa, locum habet in simonia reali, quae ut suo loco tradidimus, nil aliud est, quam simonia conuentionalis ab utraque parte executioni mandata saltim ex parte. Vbi cum igitur inter se conueniant, ut alter spualiter tribuat, alter aliquid pretii nomine detur, fiatue expresse, tacitoe, conuentionalis simonia haec erit, locumque id habet uel per se conueniant, aliter uel de ipsorum consensu antecedente, consequente. Si ergo alius de tuo consensu det quidpiam ei, qui spuale tibi traditurus est, uel te sciente, & postea ratum habente in his quoque casibus simonia haec committetur, ut habetur in c. Marthaus, & c. sicut tuis uer. Nisi postea consenseris eo. de sim. Sed de hoc haec tenus, ad aliud, quod necessario inesse debet, transeamus.

S V M M A.

- 1 Simonia conuentionalis ut committatur, necessario requiritur, ne executioni mandata sit ab utroque contrahentium.

S. I.

- 1 Requiritur denique, quod simonia haec conuentionalis committatur, ne post conuentionem factam ab utroque contrahentium executioni mandata sit: nam tunc non remanet conuentionalis, sed realis redditur, quoad quidem definitio simoniae realis ei conuenit, non autem conuentionalis, realis

enim definitio haec est. Simonia realis est simonia conuentionalis ab utroque contrahentium aut in totum, aut ex parte executioni mandata, seu adimpleta, ut inquit Naua. in Man. c. 23. nu. 105. & Ant. Berarducius in Sum. Coron. p. 3. de sim. n. 9. & Sebastianus Medices in Sum. Peccat. capita. q. 115. in fi. Quare simonia conuentionalis erit, ubi aut conuentio simplex tantum interuenit, quia. si conuenit inter se, alter de dādo pretium pro spuali, alter ipsum spuale pro pretio, neuter tamen adhuc quae dedit. Aut, ubi alter tamen conuentionem factam adimpleuit, uel qui spuale, uel qui pretium ex parte, promissit. Et hoc proprium simoniae conuentionalis huius est, quod ob oculos habendum est ob penas, quae a iure positio in simoniacos inferuntur, non. n. simoniaci conuentionales hi uniuersis poenis afficiuntur semper, quibus afficiuntur reales simoniaci: sed de iis, qui simoniam hanc committunt, nec non de iis, quae necessario inesse ipsis debent, quo simonia haec committatur, haec tenus, ad effectus ipsius iam transeamus.

De effectibus simoniae Conuentionalis. Cap. II.

S V M M A.

- 1 Spiritualia per simoniam conuentionalem collata acquiruntur.
- 2 Beneficium ecclesiasticum collatio per simoniam conuentionalem facta an valeat.
- 3 Beneficium ecclesiasticum per simoniam conuentionalem collatum an in foro conscientiae retineri possit, et quid in foro exteriori.

EFFECTVS autem simoniae conuentionalis, de quibus agendum nobis est, quoniam partim sunt respectu habito ad ipsam simoniam, quatenus contractus est, partim, quatenus est delictum, id prius de prioribus, deinceps de alijs agamus.

1 Primum igitur spualia per hanc simoniam collata acquiruntur, id quod probatur primo hac ratione, quoniam collata per hanc simoniam ualent, seu collatio spualium per hanc simoniam facta ualeat. nullo. n. iure cautum est acquisitionem spualium sic factam nullam esse, ergo quod ius non dicit, nec nos dicere debemus. arg. l. de pto, ff. de publ. in rem act. Postremo exceptio facit regulam in contrarium, at in simonia reali tamen cautum est, ut collatio quorundam spualium nulla sit, scilicet in extrauag. cum detestabile de simo. ergo secus in simonia conuentionali, inclusio. n. unius alterius exclusio est, ar. l. cum pto, ff. de iud. & c. non ne de praesumpt. Ex quo igitur collatio ualeat, spiritualia per simoniam hanc acquiruntur. An igitur beneficium Ecclesiasticum collatio per simoniam conuentionalem facta ualeat? Itē an pretium sic acquisitum retineri potest? Haec duae quaestiones nobis explicandae sunt.

2 Quoad primam quaestionem igitur Caie. in Sum. in uer. Simoniam prope finem uerf. Tertio ex eo, quod non est consumatum, & Sot. li. 9. q. 9. art. 1. de iust. & iur. collationem beneficium hanc nullam esse existimant. Et hoc ob eam rationem, quod ubi beneficium collatum est, & sic ex parte simonia executioni mandata est, esto ex parte accipientis beneficium nihil sit datum, realem tamen simoniam commissam esse

T 3 esse

esse iidem senserunt, nam, vt inquit ipsi de sententia S. Tho. simonia est ob futura obsequia beneficium conferre; si ergo simonia realis est beneficium collatio ipso iure non valet, sed nulla est ob extrauag. cum detestabile de simon. Hæc ratio repellitur a Nau. eod. c. 23. num. 104. vers. Tum quia non est sufficiens, nam eadem ratione dicendum esset, inquit enim ipse ibi, simoniam esse realem dare statim pecuniam pro beneficio postea conferendo, & tamen in hoc casu realem simoniam non committi iidem concludunt. Hæc responsio Naua. ex eo confirmatur, quod non minor est simonia, vbi pretium prius datur, quam res spiritualis, immo expressa magis, vt dicitur in ca. in tantum vers. Cui vero de simon. Præterea ego dico ea ratione ipsorum sententiam non probari tum quod eorum ratio eadem cum dicto est, nã probare volunt simoniam realem esse beneficium ob promissionem temporalis conferre, & ratione hac vtuntur, quod simonia realis est beneficium dare ob promissionem futuri obsequii, quod idem est, arg. c. saluator. 1. q. 2. tum quod pro certo ponunt id, de quo disputatio est, nam disputatur, an simonia realis sit, vbi adimpleta est ab eo tantum, qui spirituale tradidit, ipsi vero sua ratione, vt ex ipsa patet, pro certo id ponunt esse simoniam realem, cuius contrarium infra c. vlt. asserimus. Tunc quod nec S. Thom. id inquit, esto enim dicat simoniam esse ob futura obsequia beneficium conferre nec ipse inficior, immo pro certo id habeo, non tamen consequitur simoniam realem esse, & ob id dispositionem cit. extrauag. cum detestabile locum habere, non enim argumentum valet simonia committitur, ergo realis, ex quo igitur horum sententia nec firma ratione, nec iure probatur, tenenda non est.

Quare contrariam sententiam, vt collatio hæc valeat in hoc casu, vbi spirituale prius datum est, & beneficium, amplexati sunt Cassador. decis. 5. de const. & Gomes. in cit. reg. de trien. poss. qu. 2. & Nauar. qui ipsos sequitur & commendat admodum in cit. c. si. num. 28. de simoni. & in c. si quando exce. 4. nume. 3. de resc. & in Man. ca. 23. num. 104. vers. Sed contrarium est tenendum & in conf. 3. 2. nu. 3. de simon. lib. 5. Probatum autem primo hac ratione, quoniam ita Romana Curia, & eius Stylus seruat, vt cit. autores eisdem in locis testantur, at Stylus Romanæ curiæ ius facit, & ob id seruari a nobis debet, arg. c. ex literis de const. & c. quam graue de crimin. fals. & vt dixit Gomes. in Progm. Reg. Cancel. q. 2. vers. Quarto pro ista parte in fine, ubi & alios iidem sentientes refert, ergo ab hoc stylo non discedemus, ut scilicet collatio beneficium hæc facta nondum simonia, ab altero executioni mandata, valeat. Postremo probatur id quoniam nullo iure cautum est in hoc casu collationem nullam esse, sed solum in cit. extrauag. cum detestabile, at omnes inter præterea eam locum habere in simonia tantum reali, vbi scilicet ab utroque simonia executioni mandata est, ut ait Naua. in Man. eod. 104. vers. Tum denique extrauag. & in eod. c. si. nu. 28. vers.

Facit, quod pauci, qui eam, & in c. si quando ead. excep. nu. 3. & Cassad. & Gomes. in cit. locis, ubi & de stylo sic interpretationem hanc receptam testantur, ergo hac quoque ratione collationem valere concludere debemus. Tertio facit, quoniam qui contrariam opinionem sequuntur, simoniam realem hic commissam sentiunt, at hæc simonia realis, non est quandoquidem ipsa committitur ubi ab utroque executioni mandata est scilicet ab eo, qui spirituale promissit, quia illud dedit, & ab eo, qui pretium promissit, quoniam illud præstitit, quod hic factum non est, ut in facto proponitur, quamobrem cit. extrauag. locum non habet ex quo, ut diximus, in reali simonia tantum locum habet & recepta est. Postremo facit, quoniam, si nellemus dispositionem cit. extrauag. cum detestabile in simonia conuentionali locum habere, & ob id in casu nostro, penitus faueremus, quod fieri non debet, vt habetur in l. interpretatione, ff. de pen. & in c. statutum de reg. iur. lib. 6. & in ca. odia de reg. iur. eod. lib. Item multi excommunicatione, suspensioneque irretiti essent, multi ad fructus beneficiorum, quos hac simonia consecuti sunt, restituendos obligati: multi, quod beneficia non reliquerent, fructusque non restitueret, quæ hominum cupiditas est, maximo in discrimine salutis uersarentur, quibus omnibus periculis interpretatione hac consulitur. Collatio igitur beneficium Ecclesiasticum per simoniam conuentionalem facta valet.

3 Atqui an beneficium hoc ratione hac acquisitum retineri in foro interiori, exteriorique poterit? Quoad forum interius, seu conscientie concludo retineri posse, nam sic asseruit Nauar. in commentar. c. si. de sim. vers. Tertium num. 18. ibi Se primo quod non solum, nam ibi ait non necessariam esse dispensationem ad retinendum beneficium, quod quis per simoniam hanc conuentionalem adeptus est, ubi & Gomes. & Cassad. idem sentientes refert. Hoc idem tradidit in c. si quando excep. 4. num. 3. de rescip. & in conf. 32. nu. 3. nam ibi ait quoad simoniam conuentionalem commissam in beneficio sufficere contritionem & bonam confessionem peccati. Præterea probatur id etiam ratione, nam, si restitutio facienda esset aut diuino, naturalique iure, aut positiuo fieri deberet, at nullo iure id cauetur. Non diuino, ac naturalium, tum quod si hoc esset, Romanus Pontifex in hoc dispensare non posset & tamen dispensat, ut generatim antea uidimus, tum quod acquisitum per simoniam mentalem restituendum esset cum in conscientia foro diuino, ac naturale ius locum habeant, cuius tamen contrarium habetur in c. c. si. de simon. Non positiuo, ex quo enim loco penæ, seu in penam priuatio hæc fieret, penæ a iure positiuo illata in foro conscientie non debetur ante iudicis sententiam, ut tradidit Gl. communiter recept. in c. fraternitas 12. q. 2. & facit. c. cum secundum leges de hæret. lib. 6. In foro conscientie igitur Ecclesiasticum beneficium per simoniam conuentionalem acquisitum retineri potest.

Quoad

Quoad forum exterius uero, seu forum fori, an priuari eo quis possit: Pro certo habeo priuari posse, nam sic Romanam Rotam hoc consueuisse testatur Nauar. in Man. c. 23. num. 104. vers. Posterior uero. Idque iure merito, ex quo enim graue delictum est, deponi etiam possit, ut sentiunt Abbas & Dec. in ca. at si clerici de ind. quos refert Nauar. in eod. vers. Non est igitur quod hac de re dubitemus. Beneficia ecclesiastica igitur per simoniam conuentionalem acquiruntur, ac retineri in conscientia foro possunt, esto priuari ipsis possit, si in foro exteriori per simoniam hanc adeptus ea, quis esse conuincatur, ut ex dictis proximè colligitur.

Verum quid de aliis spiritualibus? Spiritualia quoque alia ob antecedentes rationes acquiruntur. Excipio tamen ea spiritualia, quæ nec per simoniam mentalem acquiri conuincimus in antecedenti Tab. prox. c. 2. prope finem, sed de quæstione hac satis, ad alteram transeamus, an scilicet pretium acceptum pro spirituali dâdo, quod spirituale tamen datum non est, retineri possit, tã in foro interiori, quam exteriori, quam quæstionem in seq. explicabimus.

S V M M A.

- 1 Restitui an debeat temporale acceptum, pro spirituali promissio tam in foro conscientie, quam in foro exteriori.
- 2 Restitui debet, quod datum est iudici, ut inique iudicet, si index non inique iudicauit.

S. II.

1 Quæstio nobis proxime propozita hæc est, tã an, si conuentionalis simonia adimpleta est ab eo, qui temporale promissit pro spirituali consequendo, cum is, qui spirituale promissit, aut nollit, aut non possit spirituale promissum præstare, an inquam temporale acceptum restitui ei debeat, a quo acceptum est, exæpli gratia Titius centum dedit Scio, quo eum præstaret ad beneficium uacans, in quo ius patronatus habebat, Seius autem accepta pecunia præstare ipsum non uult, uel non potest, an igitur Titio restitui pecunia hæc debeat? Videbatur dicendum ad restitutionem hunc non obligari. Primo, quoniam, ut in antecedenti quæstione uidimus, si nõdum data pecunia beneficium quis adeptus est per simoniam conuentionalem, retineri illud potest, ergo & è contrario, qui pecuniam accepit pro spirituali dando retinere pecuniam posse uidetur, dispositum enim in animum ex correlatiuis & in alio locum habet, ut habetur in l. fin. C. de indict. uid. tollen. & ut tradidit Bar. in l. 1. c. de cupres. lib. 10. Postremo facit, quoniam esto restitui debet, non ei, qui dedit, sed aut Ecclesie, in cuius iniuriam data est, uel fisco adiudicanda uidetur, arg. c. de hoc de simo. & c. audimus, eod. & l. 3. iñ c. Glo. ff. de cond. ob turp. caus.

Contrariam sententiam nihilominus sequitur Caiet. in Sum. in uerb. Simon. prope finem vers.

Quod si pecunia in hoc casu, ut pretium receptum fuisset, & sequitur Dom. Sot. de iust. & iur. libr. 9. q. 8. ar. 1. vers. Interim ergo de reali dicere, ibi Et quidem, & Nauar. in Man. c. 23. num. 104. paulo post princ. vers. Tum quia obligat ad restituendum. Id quod etiam probatur ratione, nam qui pecuniam hanc dedit ob causam dedit, ut scilicet beneficium consequeretur, & idcirco non pure, sed ob causam dedit; ergo, ex quo causa adimpleta non est, restitui debet, cum is, qui accepit, omnino dominus factus non sit ipsius tradentis intentione, arg. l. 1. & tot. tit. C. de condi. ob caus. & ff. de cond. caus. dat. non sec. atque sic sensit Caiet. ibid. Præterea facit, quoniam datum ob malum committendum, quod secutum non est, restitui ei debet, qui dedit, & nõ alteri, ut asserit Medin. in C. de restit. quem refert, ac sequitur Nauar. in Man. c. 17. nu. 39. in fi. Postremo in penitus sumus, & ob id benignior interpretatio faciendâ est, ut qui pecuniam dedit, eam recuperet, arg. c. in penis, & ibi Gloss. de reg. iur. lib. 6. & ut sensit Caiet. ibid. Quid igitur concludendum? Ego sic distinguendum censeo.

Aut res agitur in foro conscientie, & in hoc casu posterior sententia locum habet, & rationes redditæ, nec non auctoritates Caietan. & Nauar. qui in hoc foro loquuntur, ut aperte habetur apud ipsum Caiet. in cit. loco, nam dâs re uera animum non habuit transferendi dominium rei suæ in accipientem, nisi accipiens præstitisset, quod promiserat, & idcirco pecuniam tradendo non eum dominum simpliciter fecit, & ob id dominus ipse remanet, ergo restitui ei debet, ex quo res aliena est, arg. c. peccatum de reg. iur. lib. 6. t. Hinc, si quid vel iudici detur, ut inique iudicet, vel Episcopo, ut ordinem, beneficiumue conferat, index uero nec inique iudicet, & Episcopus ordinem, beneficiumue non conferat, restituere ei debere a quo acceperunt, & non in pauperes distribuere posse iudicem, & Episcopum consulit Nauar. ibi dem: ergo idem in casu nostro. Nec repugnat, quod in antecedenti quæstione dictum est beneficium retineri posse per simoniam conuentionalem acceptum: nam, qui beneficium contulit, ad illud gratis dandum tenebatur, & non pretio, at ad pecuniam gratis præstandam hic non tenebatur, quamobrem fit, vt cum ratio diuersa sit in utroque casu, cesset argumentum a correlatiuis, quod locum non habet, ubi in utroque ratio eadem non est, ut DD. communiter concludunt.

Aut res agitur in foro exteriori, & in hoc casu prior sententia locum habet, ut scilicet ei restitueda non sit pecunia, qui eam dedit, & hoc ob eam rationem, quod turpia lucra auferenda sunt, arg. l. in hæredem. ff. de calumniat. & l. ubi autem in c. Glo. ff. de cond. ob turp. caus. ubi enim turpitudine tam ex parte dantis, quam accipientis uersatur, accepta pecunia ei restitui non debet, qui dedit, nec apud eum remanere, qui accepit, sed fisco adiudicanda, ut sensit Gloss. in cita. l. ubi, & hoc in penam delicti, atque sic sensit etiam Caiet. ibid. nam ait ipse ibi, si auctoritas iudicis interueniret,

terreniret, se non credere ei restituendam, sed in pœnam ab illo tollendam, & pro Christi honore exponendam: at iudex in foro fori tantum interuenit. In hoc igitur foro ei restitui non debet, & in hanc sententiam iura accipienda sunt in prima parte allegata, ut mittam quod eadē locum habere in simonia reali, de qua suo loco agemus.

Quis ergo pretium hoc habebit? De iure scripto, aut Ecclesiæ, in cuius iniuriam datum est, assignabitur, aut in pauperes distribuetur, id quod sensit Caiet. ibid. de iure non scripto autem, seu de consuetudine in fisco Apostolico, seu Camera Apostolica illud sibi vult, ut in sequi Tab. u. lebi-mus, ubi res hæc agitur, sed de effectu Simonie, quatenus rationem contractus habet, hæcenus, ad effectum eiusdem transeamus, quatenus delicti rationem habet, id quod in sequenti præstabitur.

S V M M A.

- 1 Pœna nulla certa contra simoniam conventionalem præscripta est.
- 2 Pœna arbitraria conventionalis simoniacus puniri potest.

§. III.

Effectus simonie conventionalis respectu ad ipsam habito, quatenus contractus est exponimus, iam eiusdem effectus exponamus respectu habito ad ipsam, quatenus delictum est, verum quod hi partim iure diuino, partim positio sunt & diuino iure iidem habentur, quos generatim posuimus in Tab. i. c. 12. ob eam rem ipsis ommissis, qui a iure positio pronunciantur, quæ pœnæ sunt contemplerur.

- 1 Quoad hoc igitur pro regula habendum est nullam certam pœnam contra simoniacum conventionalem præscriptam esse, nullo enim iure id cautum habetur. Quare pro criminis gravitate, modo hac, modo illa pœna puniri poterit, argu. l. i. ff. de iur. delib. & c. de causis de off. deleg. Modo igitur infamie nota afficietur, nunc depositione, nunc alia pœna ad iudicis arbitrium plebectur, ut generatim antea vidimus.

Excipio tamen, ubi aut simonia conventionalis in Romana Curia committitur, aut confidencialis, tunc enim contra hos simoniacos tam ipso iure, quam p iudicis sententiam pœnæ quæpiã præscriptæ sunt, verum, qd hæc pœnæ communes huic simonie cum reali sunt, ob eam rem in prima parte ipsas posuimus; sed de effectibus simonie huius fatis, ad materiam eiusdem transeamus,

De Materia Simonie Conventionalis. Cap. III.

S V M M A.

- 1 Simonia conventionalis in specie quid,

tractus, delictumue est, tam respectu habito ad ea, circa quæ versatur, & ex qua fit, committitur enim & simonia hæc circa spiritualia, eisque annexa pretio interueniente, ut habetur in c. non fatis. & in c. cū in eccl. eiq. cū trib. seq. & in c. nemo. Epi scopus, & in tot. fere tit. de simonia, ob eam rem materia hac ommissa, hic solum materiam proximam ponamus, quæ generis loco habetur, simonia huius igitur genus simonia conventionalis est, nam stante forma communi opinione simonia conuentionalem duas quasi species sub se habere, conuentionalem hæc in specie de qua agimus, & realem, de qua in seq. Tab. agemus, necessario simonia huius genus conuentionalis simonia erit. Ex his, quæ hucusq. dicta sunt quid simonia hæc fit, colligi potest.

- 1 Simonia conuentionalis in specie igitur est simonia conuentionalis, quæ aut a neutro contrahentium, aut ab altero tantum executioni mandata est.

Dixi simonia conuentionalis, & quo sciatur sub quo genere sit, quod est simonia conuentionalis, & quo separetur a simonia non conuentionali quæ simonia mentalis est, ipsa enim conuentione interueniente nõ fit, sed animo tantum concipitur, ut habetur in c. si. de simo. Hæc autem conuentione, pactioneue interueniente, ut antea probauimus.

Dixi, quæ aut a neutro contrahentium, aut ab altero tantum executioni mandata est, quo tanquã differentia separetur ab altera specie huius simonie conuentionalis, quæ realis nominatur, quandoquidem ipsa committitur ubi ab utroq. contrahentium aut ex toto, aut ex parte executioni mandata est, ut dixit Nauar. in Man. c. 23. nume. 105. & nos infra suo loco. Hac igitur ratione simonia hæc conuentionalis definitur.

Ex hac definitione in duobus casibus simoniã hanc committi habemus, scilicet aut ubi neuter contrahentium executioni simoniam mandauit exempli gratia, quoniam qui spirituale promissit nondum illud contulit, & qui pro eodem pretiũ nondum illud præstitit. Aut ubi alter tantum executioni mandauit, verbi gratia, qui pretium pro spirituali promissit, illud dedit, esto, qui spirituale promissit nondum ipsum contulerit, cuiusmodi casus habetur in c. in tantum de sim. & de promi. etiam potest ex c. tua nos eo. uel e contrario spirituale datum fuit, sed nondum pretium eius cuiusmodi casus habetur in c. nobis fuit eo. de simo. Quare grauior ea simonia est, ubi ex parte est adimpleta, & grauius punietur, quam ubi non

non est adimpleta, ut infra uidebimus c. si. sed de hac materia fatis, ad formam transeamus.

De forma simonie conuentionalis. Cap. IIII.

S V M M A.

- 1 Forma simonie conuentionalis in specie quænam sit.
- 2 Promittens instrumento publico quis alicui centum quo beneficium eccl. ei conferat, non habens animum emendi beneficium, nec præstandi illa centum, an simoniam committat.
- 3 Promittens valiter mortifere peccat.
- 4 Dantes, & promittentes aliquid hodie pro spiritualibus habendis non in pimis, dant, ut spiritualia emant vel quod emi posse existiment.
- 5 Simulans pietatem iactat ansue se peritum esse, quo beneficium conseqatur, simoniam non committit.

FORMA denique simonie conuentionalis in specie sunt verba, facta, & signa, quibus contractus rei spiritualis non gratuitus fit. Id qd probatur primo hac ratione, quoniam in contractibus forma substantialis eorum sunt verba, & facta, quibus contractus efficitur, statim .n. atque in emptione de pretio conuentum est in pecunia numerata, emptio facta est, ut habetur in Insti. de empt. & vend. & matrimonium contractum dicitur statim; atq. præsentem parochi aut verbis, aut signis mutuis consensus in matrimonium præfens, vel ut dicitur per uerba de presenti præstitus est, ut habetur in c. pen. de spons. & in ca. licet de spons. duor. iunct. c. i. de reform. matrimo. sess. 24. apud Trid. Synod. at simonia contractus speciei habet, ut antea vidimus, ergo eius forma substantialis erunt verba, ac signa, quibus contractus ipse simoniacus concipitur, nam & quod signis concipiatur simonia, sicut etiam contractus non nulli, sic dixit Nauar. quis Caiet. idem sententiam refert in Man. cap. 23. num. 105. uerf. vel factis, potestremo id etiam, hinc probatur, quoniam nec contractantes, qui sunt causa efficiens. Nec itidem effectus simonie, sicut nec materia ulla eius forma est formam simonie esse uerba, aut signa, seu facta, quibus contractus ipse conficitur. Hæc igitur simonia conuentionalis forma propria est. Quare uel pure concipiatur, uel sub conditione, uel causa uel modo simonia semper committetur quando quidem spiritualia pure tribui debent, ut habetur in c. si. & in c. cum pridem de pact. & in c. tua nos de sim. & in c. quam pio r. q. 3. & ut dixit Gu liel. Redoa. in tract. de simo. p. 2. c. 3. nu. 1. & DD. communiter. Item, quoniam conuentione, & pactione simonia hæc committitur, & conuentione generale nomen est ut dicitur in l. i. §. 2. ff. de pact. ob eam rem uel nuda pactione fit, uel uestita, ut aiunt semper simonia committetur, modo gratuita non fit, ita

Redoan. ead. p. c. 4.

2 Verum quid, si quis instrumento publico promittat centum alicui, ut conferat ipsi beneficium eccl. non habens tamen animum emendi beneficium, nec præstandi illa centum, an hic simonia committat. Hanc quæstionem disputauit Caiet. in 2. Tom. Trac. 9. q. 2. & conclusit simoniam non committi. Et hoc ob eam potissimum, quoniam simonia est uoluntas emendi, uel uendendi spirituale, at hic uoluntas huiusmodi non adest, ut in facto proponitur quandoquidem nec beneficium emere, nec illa centum præstare in animo habet, ergo simonia non committitur, esto uendens credit se vendere, quod tamen nihil est, cum nõ adfit, qui emat. Hæc igitur potissima ratio est Caiet. quamobrem in hoc casu simoniam non committi asserit, sequitur quoque hanc opinionem Sor. de iust. & iur. lib. 9. q. 5. arti. 1. uerf. Dubium hinc autem non dissimulandum exurgit. Hunc tamen peccare ait mortifere, tum quod participat cum simoniaco, qui re uera uedere se existimat, & uult tum, quod se infamat, se simoniacum significando, tum ob scandalum, quod tribuit, ac denique ob mendacium, quod sui natura semper peccatum est.

Contrariam sententiam nihilominus sequitur Nauar. in Man. c. 23. num. 106. uerf. Ad tertium, scilicet simoniam & hæc committere. Est hoc ob eam rationem primo, quoniam ea promissione, esto falsa sit, intendit ipse spirituale consequi, ob eam enim rem fingit, quo alter impellatur ad beneficium ei conferendum. Item ea promissio est quid temporale at ubi datur, promittiturue quid temporale pro spirituali consequendo simonia committitur, ut ipse ait, ergo & hic. Hæc ratio mihi non satisfacit, nam esto, qui temporale promittit pro spirituali, simoniam committat, non tamen simpliciter id uerum est, sed solum, ubi temporale illud pecunia æstimabile est, secus autem si non sit pecunia æstimabile, nam simonia uere & proprie non committitur, ut probauimus supra de precibus, & laudibus, ubi preces, & laudes pecunia æstimabiles non sunt, at promissio hæc hæc falsa pecunia æstimabilis non est, ergo simonia proprie, ac uere per hanc promissionem non committitur. Tertio hanc sententiam ratione hæc probat Nauar. quoniam ad simoniam committendam non necessario postulatur, ut quis animum habeat emendi, uendendique spirituale, id est contractum emptionis, & uenditionis de spirituali fieri. sed fat est, ut animum quis habeat faciendi dandique aliquid, quo spirituale consequatur, ergo hic ratione hæc simoniam committit, nõ ea falsa promissione intendit consequi spirituale, esto non intendat emere. Hæc itidem ratio mihi non probatur, esto enim non necessario requiratur contractus emptionis, & uenditionis, requiritur tamẽ aliquis non gratuitus contractus, & idcirco, ut qd pro spirituali tribuat, quod pecunia æstimabile sit, ut proposuimus antea, cuiusmodi promissio hæc falsa non est, ut dixi.

Quid ergo concludendum? Ego præmitto prius & pro certo pono simoniam hic committi ab eo, uendit

uendit, Et hoc ob eam rationem, quoniam ipse animus uendendi habet spirituale, & ex parte sua contractum adimplet. Præterea ob id, quo simonia uoluntate tantum committitur, ut uidebimus: ergo, ex quo hic animo conceptum iam habet uendendi spirituale, immo & factus est, ac cõuenit cum alio, simoniachus sine dubitatione est, simonia enim, ut sepissime diximus, est uoluntas emendi, uendendiq; spirituale, uel spiritua li annexu. Nec facit, si dicatur, ex quo non est emptor, nec uenditor esse potest, cū hæc nomina corre latione sint, nã simonia præter quam quod est con tractus, ut uidimus, est quoque delictu, quod ab uno tantum concipi potest, ut DD. communiter concludunt, & arg. c. de simoniace de simo. Erit igitur uel contractus innoxianus, uel emptionis, uel uenditionis, esse falsus ex parte ementis.

3 Secundo præmittit, qui promissit ea centum, pro certo ipsum mortificare peccare ob rationes, quas reddidit ipse Caiet. cum quo transit etiam Nauar. ibid.

His præmissis, quoad questionem ipsam sic di stinguendum censeo in ipso promittente pecu niam. Aut queritur, an in foro exteriori Ecclesiæ pro simoniacho habeatur, & in hoc casu, p simo niacho ipsum habendum censeo; nam, ex quo ad est pactum, & instrumentum publicum, secundū ea, quæ apparent, Ecclesia iudicat, arg. l. illicitas. §. ueritas, ff. de off. præsid. non autem secundum animum, quandoquidem Ecclesiæ notus ipse nõ est, sed occultus, & Ecclesiæ de occultis non iudi cat, ut dicitur in c. sicut tuis, & in c. tua nos in fin. de simon. Accedit simoniachum mentale, & a lium etiam peccatoris occultum ab Ecclesia non puniri, ut habetur in c. si de simon. & facit ca. cogitationis, & ibi Nauar. de pœnit. d. 1. ob eam ra tionem, quoniam ipsam non nouit: ergo & è con trario simoniachus apparens ex factis exteriori bus pro tali ab Ecclesia habeatur, esto animo talis non sit, ut quod operator propositum in pposito, operetur oppositum in opposito, arg. l. si. §. si. ff. de leg. 7. & in hanc sententiam Nauar. opi nio locum habere potest. ¶ Et re uera hodie simo niæ ratione hac committuntur, esto etiam aliqd detur pro spiritali consequendo: non enim da tur, quasi quis intendat emere spirituale, sed ut inducat animum dantis ad dandum, id quod Ab bas dixit quoque in c. per tuas, r. num. 10. de si mon. ibi enim agens, an crimen simoniæ sit aliis criminibus grauius, & referens opiniones DD. q. sentiunt simoniam aliis criminibus grauiorem esse, inquit se hoc uerum putare, ubi simonia ha beret in se hæresim, ut quia credit quis gratiam spiritus Sancti posse pretio acquiri. Sed secus pu to inquit in simonia, quæ committitur hodiernis temporibus, dantes enim pecuniam, dat potius, ut inducant superiorem ad ordinandum, uel ad conferendum beneficium, quã quod existiment illam gratiam posse emi, uel uendi, uel quam ipsi in ueritate intendant emere, uel uendere. Hæc ibi Abb. Ex quibus dictum iã a nobis probatur; sequitur quoque idem Mar. Socin. Sen. ibi. Exci-

pio tamen in hoc dicto rusticos, & huiusmodi p sonas: nam imperiti existimant spiritalia hãc uedi posse. Aut queritur, in foro interiori, an hic simoniam uere committat, & in hoc casu conclu dendum censeo, simoniam quidem uere, & prop rie ab hoc non committi. Primo, quia simoniæ definitio ei non conuenit, nam uoluntatem non habet emendi spirituale, ut in facto proponitur, & simonia est uoluntas emendi spirituale, ergo nec definitum ei cõuenire potest. Postremo, quo niam ad simoniam uere, & proprie committen dam necessario requiritur, ut datio, aut promissio sit pecunia æstimabilis, & antea probauimus promissio uero hæc talis non est, quippe, quia fal sa. Non est igitur simonia commissa uere, ac prop rie in foro interiori, & in hoc casu sententiam se quor Caiet. & Sor. qui Sor. hanc distinctionem se quitur, & uerissimam ipse censeo. At illud sane ue rum sentio intentione, ut ita dicam, simoniam committi, scilicet similitudinariam, quippe, qui intendat ea falsa promissione spirituale cõsequi, esto animum non habeat emendi, nam alia tamẽ ratione iniusta nititur habere spirituale, que quoniam nihil pecunia æstimabile continet, ob eam re uere, ac proprie simonia interuenire non potest, sicut diximus supra de precibus, & laudibus, & in hoc etiam casu, sententia Nauar. locum habebit, sed de questione hac satis.

5 Ex solutione huius quæstionis ¶ solutio alte rius habetur, an simonia committatur ab eo, qui pietatem simulans beneficium cõsequitur, nam, ex quo simulatio illa falsa est, & pecunia non est imabilis etiam sua natura, simonia non committitur, nisi intentione ipsius simulatis, sed peccat mortificare. Præterea Hipocrita hic est, ut qui iniuste laudem sibi querit, nõ autem quicquam dat, quam brem emptio fieri possit. Simoniam ergo hic nõ committit, atque sic dixit S. Thom. 2. 2. q. 100. artic. 5. ad quartum, & sequitur Ioan. Tabien. in uerb. Simonia, na. 60. uers. Quinquagesimo nono, & At 3. eod. q. num. 2. uers. Vtrum præter uolens sanctitatem, & Dom. Sor. de iustit. & iur. lib. 9. q. 7. art. 2. in resp. ad quartum, ubi pluri bus hanc rem agit, & ob id ad restitutionem non tenetur, sicut nec is, qui sanctitate, paupertate uel simulata, quid acquirat ex elem. o. s. r. nam sanctitas illa, & paupertas sunt causa impulsus dari di, finis uero proprie dantis, & ita pluribus ibi con cludit Sor. Quæ ob eadem rationes, nec simo niam committit, & indignitatem Ecclesiasticam consequens, facis literis se diutius uer satum iactat, & se dignum ostendit, peccat ta men, si indignus sit. In triope itidem simoniam committit, si ea simulatione tanquam pretio uti tur, quæ uerum uere, ac proprie simonia non est, ut diximus supra de precibus, & laudibus. In hac igitur questione sic concludendum censeo, sed de causis huius simoniæ hætenus, ad accidentia ei uel dem transeamus, id quod in sequ. præstabi mus.

De accidentibus, quæ a causis simonia con uentionalis emanant. Cap. V.

S V M M A.

- 1 Simonia conuentionalis duplex est, & quæ una quæ que.
- 2 Simonia hæc an conuentionalis, realisue sit ubi ex parte eius adimpleta est, qui spirituale promissit.

BSOLVTIS causis simonia hu ius iam accidentia, quæ ab ip sis emanant contemplerur. Verum, quod de accidentib. quæ ab efficiente causa, a fine & a forma sunt nihil est, qd dicatur, ob eam rem diuisionem, quæ a materia nascitur

contemplerur.

1 Simonia igitur conuentionalis hæc, ¶ ut ait Nauar. in Man. c. 23. num. 104. duplex est. Altera quæ a neutro nulla ex parte executioni mandata est, sed solum conuentio, & pactio interuenit de dando, faciendoque aliquid pro spiritali. Altera, quæ executioni ex parte mandata est.

Prima est, exempli gratia, ubi conuentum inter aliquos est, ut alter pecuniam det, alter uero beneficium eccl. sed nondum ille pecuniam, nec hic beneficium dedit. Hæc igitur simonia conuentionalis prima est. Et de hac habetur in c. cum es sent de simon. nam, cum ibi promississet clericus quidam militi se causam eius quãdam acturum, contra uero miles illi beneficium, Romanus Põtif. cum hoc intellexisset, promissionem eam improbauit. Et hoc ob eam rationem, ut ipse ibi ait, quoniam simoniacam prauitatem continebat. Ecce hic simonia conuentionalis erat (conuentio enim facta erat expressa de beneficio ecclesiastico dando pro re temporali) Item a neutro execu tioni mandata, nam nec clericus operam suam p stiterat, nec miles beneficium. ergo simonia con uentionalis est quamuis a neutra parte adimple ta sit, idem habetur, in cap. cum quidam de pact. quam obrem fit, ut simonia hæc mentali grauior sit. Item, ex quo pbari potest in foro exteriori puni ri potest, ut dixit Nauar. ibidem & facit cit. c. cum essent, & c. cum pride m, ubi cõtractus nullus red ditur, quod penam in se cõtinet, ut alibi diximus. Quotiescunque igitur simonia hæc a neutra parte executioni mandata est, prima conuentionalis simoniæ species quodammodo erit.

Alter a est, ubi ab vno eorum executioni man data est, scilicet, aut ab eo, qui temporale promissit, aut ab eo, qui spirituale. Necessario igitur re quiratur, ut alter solum executioni ex parte sua mandauerit. Et de hac habetur in c. ex diligenti de simon. ubi quis homagium præstitit, & sic cõ uentionem ex sua parte factam impleuit pro p missione facta sibi de beneficio ecclesiastico, qd ei datum tunc nondum erat. Item habetur in ca. nobis cod. ubi electio improbat, quæ facta fue rat promissione intercedente solum de quadam

pecuniæ quantitate, facit quoq; c. ueniens eod. Se cunda igitur quasi simoniæ species conuentiona lis hæc est, ubi ex parte vnus tantum est adimple ta. Et ubi ex parte dantis temporale adimpleta è, nemo id inficiatur, nam & idem Caiet. inquit & Sor. quos refert, & sequitur Nauar. eo. in loco.

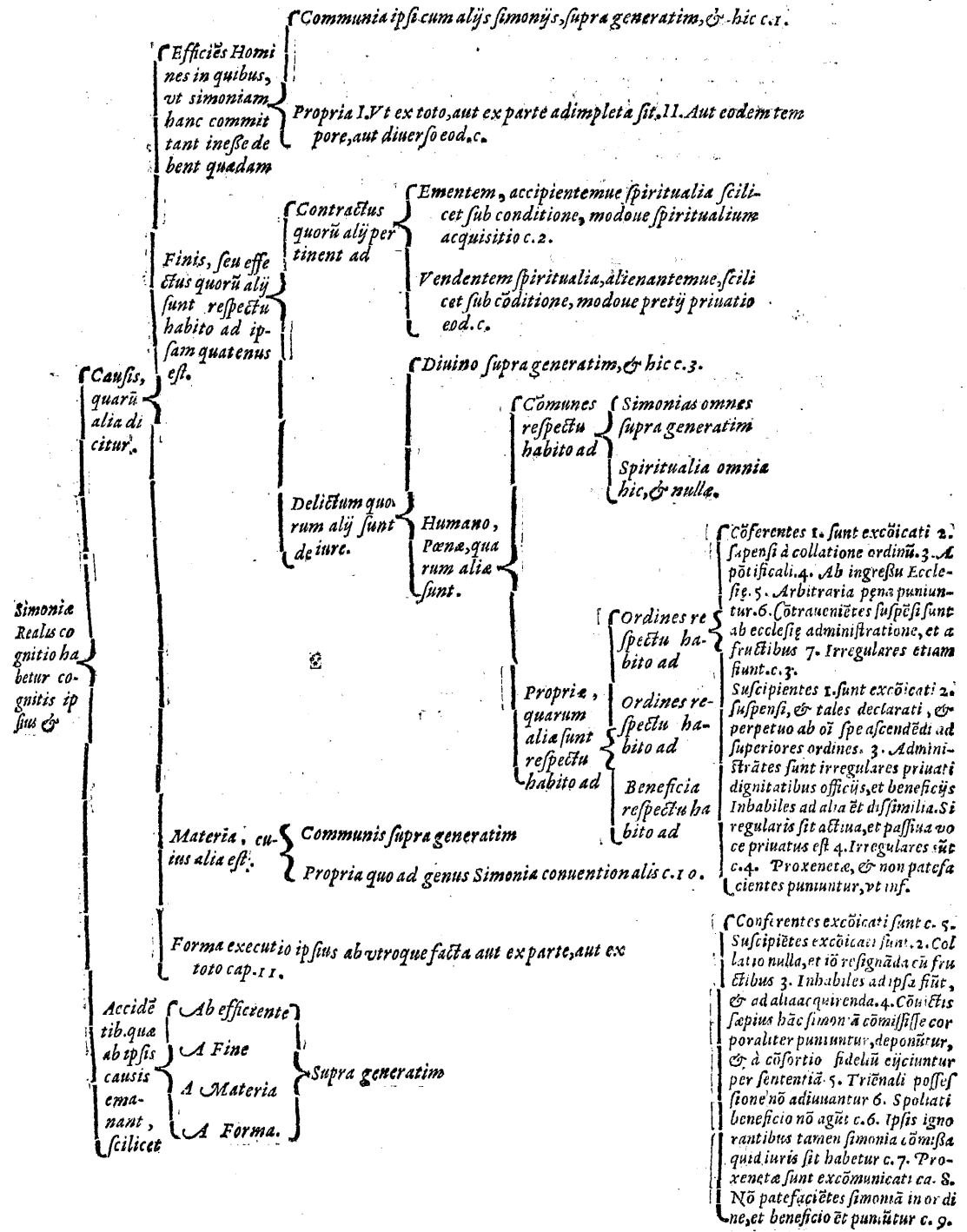
2 Verum quid, ¶ ubi ex parte eius adimpleta est qui spirituale promissit, an conuentionalis realis ue simonia erit? DD. in hoc varii sunt Caiet. & Sor. quos refert Nauar. ibidem realem simoniam esse inquit, ut diximus supra ca. 2. hac Tab. nã ad eam adimplendam sat esse sentiunt spirituale traditum esse. Et hoc ob has rationes in primis quoniam, ut ait S. Thom. 2. 2. q. 100. art. 5. in resp. simonia est dare spirituale pro obsequio futuro & nondum præstito, item credit uendere est uen dere. Hæc tamen rationes non concludunt simo niam reale esse, sed simpliciter simoniã esse, nã & idem concluderent si pro spiritali dando pretiũ datum esset, cum expressius exprimat uenditionis speciem qui prius recipit pretium, quam rem uenditam conferat, ut dicitur in cap. in tantum de simon.

Contrariam opinionem sequitur Nauar. ibid. num. 104. ut realis simonia non sit. Et hoc ob eã potissimum rationem, quoniam s tylos Romanæ Curia hic est, ut collatio beneficii per hanc simo niam conuentionalem facta, id est nondum pretio dato, ualeat, de quo stylo testatur Cassado. & Gomes. quos refert ibi Nauar. & nos supra alibi, at si esset simonia realis, collatio non ualeret ob extrauag. cum detestabile de simon. quam DD. communiter interpretantur locum habere ubi ab vtraque parte adimpleta est, ut supra diximus.

Quid igitur concludendum? Ego sic distin guendum censeo. Aut uolimus eam realem simo niam dicere, in qua præter conuentionem res ali qua tradita est, & in hoc casu uerum erit simoniã realem esse, at qui idem erit uel spirituale, uel tẽ porale tantum datum sit, arg. cit. c. in tantu uer. Cũ uero expressius, sed in hac sententiã suam opi nionem non interpretantur Caiet. & Sor. & mea sententia non bene, cum ipsi existiment realem simoniam committi solum, ubi spirituale tradi tur, non autem temporale, quod est contra cit. c. in tantum, nam, cum ibi quidã pro chrismate dã do in fine quadragesimæ pecuniã in media qua dragesima accepissent, de hoc edoctus Romanus Pont. mandauit huiusmodi excessum corrigi, non obstante, quod pecunia præstaretur ante chrisma tis dationem, & hoc ob eam rationem, quoniam ut ait ibi Summus Pontifex, expressius exprimit uenditionis speciem, qui prius recipit pretium, quam rem uenditam conferat. Ex quo apparet non minus simoniam cõmitti ubi spirituale tradi tur prius, quam ubi pretium. Immo potius, ubi pretium antecedit rei traditionem, uel igitur in utroque casu realem simoniam committi dicen dum est, uel in neutro. Aut uolumus intelligere simoniam realem eam, que perfecta absoluta, & adimpleta est, & plurib. penis punitur, & in hoc casu sententiam Nauar. sequor, ut scilicet realis non

non fit, nisi ab utraque parte adimpleta sit. Id quod probatur hac potissimum ratione, quoniam non eisdem penis. ubi ab una parte tantum est adimpleta afficitur, quibus afficitur, posteaquam ab utraque est adimpleta, nam in hoc casu collatio beneficii facta non valet, & tam conferens, quam is, cui confertur, ipso iure excommunicatus est, ut habetur in cit. extravag. cum detestabile de simon. quam constitutionem DD. communiter interpretantur locum habere, ubi ab utraque parte simonia completa est, ut alibi probauimus, at ubi ab una parte fuit adimpleta, collatio beneficii quodammodo valet, & in excommunicationem neuter incidit, esto beneficio priuari possit, & puniri, ut dixit Nauar. eo. c. 23. num. 104. & nos supra de penis. Verum inquit quispiam cur potius conuentionalis, quam realis dicenda est ea simonia, ubi ex parte tantum est adimpleta? Ob eam rationem quoniam, ut proxime diximus eisdem penis non subiicitur, quibus realis, sed iis, quibus conuentionalis simplex. Postremo, quoniam realis perfecta, & absoluta omnino simonia est cuiusmodi dici non potest, quæ ex parte est completa. Hinc videmus in iure pro legato nobis relicto, cuius domini efficiuntur a morte testatoris post aditam here-

ditatem, ut habetur in l. a Titio, & ibi Gloss. ff. de furt. & ut tradunt doct. in l. r. C. commu. de lega. & in §. nostra autem in inst. de leg. nobis tantum actionem in personam dari, ut dicitur in cit. §. nostra, & in ead. l. r. cum tamen actio hæc non detur pro re nostra, sed pro re quæ nobis debetur ut tradit Imperator in §. r. in Inst. de act. id quod ob eam rem fit, quoniam fidei, & non proprie absoluteque dominium legati quis adeptus est. Iure igitur in casu nostro simonia hæc non omnino adimpleta ab utroque cum conuentionali fuit potius numeranda, quam cum reali, in hac, igitur questione sic concludendum censeo. Duæ quodammodo species ergo simoniæ conuentionalis sunt, quarum altera est, ubi solū pactio, & conuentio interuenit tacito, expresseue. Altera, ubi unus ex parte sua adimpleuit. Id quod idem censeo si adimplere quis incipiat. Simoniam ergo conuentionalem committit, qui inseruit alicui pacto interueniente, ut deinceps beneficium ecclesiasticum ipsi tribuat, quamuis, si pactio nulla ratione interueniret, mentalis simonia, & non conuentionalis esset: sed de specie hac satis, ad alteram speciem conuentionalis simoniæ, quæ realis dicitur, transeamus.

BARTHOLOMAEI VGOLINI
EX MONTE SCVTULO
DIOECESIS ARIMINENSIS,
IURISCONSULTI.

Ac Barbiani Archipresbyteri.

DE SIMONIA REALI,

Tabula Quarta.

De ijs, qui simoniam realem committere possunt, id est de eius causa efficiente, & de ijs, quae necessario inesse eis debent ad hanc simoniam committendam. Cap. I.

S V M M A.

- 1 Simonia realis quid sit.
- 2 Simonia realis ut committatur, ab utroque contrahentium executioni saltem ex parte mandata esse debet.

DOSTREMA simoniae conventionalis species, (quae realis communiter dicitur) & nil aliud est, quam simonia conventionalis ab utroque contrahentium, aut in totum, aut ex parte executioni mandata, ut infra videbimus) reliqua nobis facta est, quam tractemus. Quare institutum nostrum secuti, primum, qui simoniam hanc committere possunt, simulque de iis, quae necessario inesse ipsis debent ad eam committendam, deinceps de effectibus, tertio de materia, ac de forma postremo, agamus.

Simoniam realem hanc igitur iidem committere possunt, quos in prima Tab. posuimus, ca. 1. cum multis seq. ob easdem rationes, quas in Tab. 2. c. tradidimus. Tam ecclesiasticae personae igitur, quam seculares eam committere possunt, de quibus personis, quod egimus abunde in Tab. 1. ob eam rem, quae huc pertinent, illinc summantur, simulque ea, quae ipsis inesse debent ob eam committendam, sed communia ipsi reali simoniae cum aliis simoniis sunt, hic enim ipsis breviter enarratis, quod necessario postulat ad hanc realem simoniam committendam, & proprium ipsius est, explicabimus.

Necessario igitur inesse ipsis ad eam committendam haec debent. Primum, ut animum emendat, vendendique spiritualia habeat, quod in qua-

cunque simoniae specie postulat, ut generatim antea tradidimus in Tab. 1. c. 7. §. 2.

Item, ut inter se expresse, taciteve de alienatione spiritualium non gratuita conveniant, quod commune huic simoniae est cum simonia conventionali in specie, ut diximus in proxima Tab. c. 1.

- 2 Postremo, quod realis simonia huius proprium est, ut ambo contrahentium, quod promiserunt, executioni mandant, scilicet, ut qui spirituale promissit, illud contulerit, & qui pretium, illud de derit, hac enim ratione simoniam realem committit, & nominari DD. communiter concludunt. Executioni ergo ab utroque mandata esse debet.

Aut in totum, cuiusmodi casus habetur in c. veniens, & in c. ex tua, & in c. Mattheus, & in c. ex in sinuatione cum similia de simo. Si ergo quis centum Episcopo det, quo beneficium, ordinemque ei conferat, & Episcopus ob id ei beneficium, ordinemque conferat, simonia haec realis erit, nam uterque ipsam executioni mandavit.

Aut ex parte ab utroque fuerit adimpleta, exempli gratia ducetos numos aureos pro duobus beneficiis ab Episcopo promissis, Episcopo quis promissit. Si ergo Episcopus unum beneficium conferat, alter vero centum tantum tribuat, realis simonia & haec erit. Idem, si pro beneficio centum promissa sint, & quinquaginta tantum data pro beneficio collato, atque sic dixit Navar. in Man. c. 23. n. 105. uers. Dixi Noue. haec igitur simonia realis erit.

Quae diximus autem, locum habent, non solum ubi ab utroque executioni simonia eodem tempore mandata est, verum etiam, ubi diverso tempore, exempli gratia, quia Episcopus beneficium statim contulit, qui vero pecuniam promissit, exempli gratia, post biennium, vel triennium. Sed de hoc satis, ad effectus ipsius transeamus.

De effectibus simoniae realis respectu habito, ad ipsam, quatenus contractus est. Cap. II.

S V M M A.

- 1 Spiritualia per simoniam realem collata acquiruntur, quae regula, quousque patet, declaratur.

Effectus

EFFECTVS denique simoniae realis quoniam & hi partim sunt respectu habito ad simoniam hanc, quatenus contractus est; partim, quatenus est delictum, ideo prius de prioribus, deinceps de posterioribus, agamus.

- 1 Primum igitur spiritualia per hanc simoniam collata acquiruntur, id quod probatur hac potissimum ratione, quod in aliquibus tantum casibus cautum est, ut collatio spiritualium per hanc simoniam facta, nulla sit, ut habetur in extrauag. cum detestabile de simon. & in Bulla Grego. de datis, & promissis, pro iust. vel grat. & in alia Bulla de simonia confidentiali, & generatim antea, ergo secus in reliquis spiritualibus, tum quod inclusio unius alterius exclusio est, arg. l. cum praetor, ff. de iud. & c. nonne de praesumpt. tum quod exceptio contrariam regulam esse indicat, ut tradunt DD. in Rubr. de reg. iur. Pro regula igitur habebimus spiritualia per hanc simoniam collata acquiri, ac valere. Excipiuntur casus, qui habentur in cit. extrauag. & quos in Tab. 1. posuimus. Verum quid de temporali nomine pretii accepto pro spiritualium collatione, an ipsum accipiens dominium eius acquirat? Hanc quaestionem in seq. explicabimus.

S V M M A.

- 1 Pretium acceptum pro beneficio tradito, retineri non potest ab eo, qui illud accepit de communi iure scripto.
- 2 Pretium temporale pro spirituali datum in foro fori de iure scripto restituendum non est ei, qui illud dedit eodem iure.
- 3 Pretium acceptum pro conferendo beneficio ecclesiastico dandum est, in cuius iniuriam fuit datum communi iure.
- 4 Ingressus monasterii gratia si quid detur, cui restituendum eodem iure.
- 5 Sculptura gratia si quid datum est cui restituendum eodem iure.
- 6 Spiritualium aliorum gratia si quid detur cui restituendum eodem iure.
- 7 Restitutio pretii spiritualium, cui restituendum de consuetudine.
- 8 Restitutio pretii predicti cui facienda in foro conscientiae.

§. I.

Questio nobis proposita haec est in presenti explicanda, an pretium temporale pro spirituali tradito acceptum, & ob id in simonia reali retineri possit, eique acquiratur, quod illud accepit, quam quaestionem, ut lucidior habeamus, disputabitur primo in foro exteriori, deinde in foro interiori conscientiae, & primo ubi pro beneficio ecclesiastico, pro ingressuque monaste-

rii datum pretium est, & pro sepultura, deinde, ubi pro aliis spiritualibus.

Quoad primum igitur, ubi in forum exterius delata simonia haec est, et si DD. in hoc uarii sint, Ego tamen, ut absolutam materiam hanc habeamus, accerta, quatuor conclusionibus, ipsam explicabo.

1 Concludo igitur primum, quod qui pretium hoc accepit pro beneficio eccles. traditione, retineri ab eo illud non posse. Id quod probatur primo per c. de hoc de simo. & per c. ueniens eod. nam in c. de hoc, Rom. Pot. inquit. si rex, eiusue Principes quidquam ab Episcopo acceperint, quo electioni suae consentirent, restitui debere, Regem autem, & principes eius, ait enim ibi, debes inducere, ut si qua acceperint a praefato Episcopo, ut eius electioni praestarent assensum, Ecclesiae Exononienfi sine diminutione restituat, cum ea sine graui suae uita periculo retinere non possint. Ecce hic simonia realis commissa erat, ex quo pro praestatione consensus in electione pecunia accepta erat, & sine diminutione, ut restituatur, ibi praecipitur, ergo retineri non potest. Idem habetur in eod. ca. ueniens, ibi enim mandat Summus Pot. ut compellantur Abbas, & monachi ad restituendam pecuniam, quam acceperant a quodam ob id, quod in monachum eum receperunt. Ecce hic quoque simonia ab utroque completa erat, (monachi. n. receperant eum in monachum, ac deinceps pecuniam promissam habuerant, & idcirco simonia realis erat commissa.) & ibi quoque praecipitur, ut restituatur, ergo retineri in foro exteriori non potest, ex quo. n. citatis iuribus Rom. Pont. aditus erat, & ad ipsum res delata, in foro exteriori res agebatur. Postremo probatur id et ratione, nam turpia lucra haec sunt, & turpiter acquisita, ergo auferri debent a fisco, turpia enim lucra a fisco extorquenda sunt, ut habetur in l. fisco. ff. de iur. fisci, & in l. in herede, ff. de calumn. & l. ubi autem, iunct. Glo. ff. de cond. ob turp. caus. In hoc igitur foro pro certo habebimus retineri pretium hoc non posse ab iis, qui illud acceperunt, aut pro beneficio eccles. conferendo, aut pro receptione in monasterium, aut pro sepultura, ut de primo habetur in cit. ca. de hoc, de secundo in eod. c. ueniens, & de tertio in c. audiui eod. de simo. & in hanc sententiam accipiendus est S. Tho. qui & ipse hoc sensit pretium huiusmodi ab hoc retineri non posse, 2. 2. q. 100. art. 6. in resp. ad quartum, sicut etiam Archiep. Flor. in 2. p. Sum. tit. 1. c. 4. §. 3. uers. Tertia perditio, & Sylue. in uerb. Simonia, q. 2. uers. Secundum.

2 Secundo idem concludo, pretium hoc restituendum ei non esse, qui illud dedit. Id quod probatur per cit. c. de hoc de simo. nam ibi iubetur, ut id, quod pretii nomine datum est, ei Ecclesiae detur, in cuius iniuriam datum erat, & quamobrem simonia commissa erat, ergo non ei, qui dedit, restitui debet, arg. l. cum praetor, ff. de iud. & c. nonne de praesumpt. Idem habetur in c. audiui eod. ibi enim exacta pro sepultura tribuenda, ut restituatur duplicata, & erogetur in utilitatem eius ecclesiae, in cuius iniuriam fuerat tributa, mandatur. Non igitur ei, qui dedit restituatur.

Contra conclusionem hanc tenet facit c. ueniens

V 2 de

de simoniam ibi, cum pecunia data esset a quopiam, quo in monasterium reciperetur, præcipit ibi Romanus Pontif. vt ei restituatur. Verum a proposita conclusione discendum nõ est. Nec obstat cit. cap. veniens, nam idcirco ibi ei, qui dedit, pecunia restituitur, quoniam petita ab eo fuerat nomine consuetudinis, asserbatur enim consuetudinem esse, vt tantum ab ingredientibus monasterium tribueretur, id quod legitime fieri existimans monasterium ingressurus bona fide, & ob id simoniam non interuenire existimans pecuniam præstitit. Quod igitur culpa caret, ob eam rem pecunia ei restituitur, atque sic respondit Couar. in Reg. peccatum, 2. par. §. 2. nume. 7. quæ responsio mihi verissima videtur, ommissa alia, quam uti falsam non sequor. Pro regula igitur habebimus in simonia reali, quod pretii nomine datum est, ei, qui dedit, restituendum non esse. Excipitur tamen, vbi bona fide, scilicet probabiliter quis existimãs id fieri posse quidpiam dedit, tunc enim restitutio ei faciendã erit ob cit. c. ueniens de simon.

3 Tertio concludo, ¶ de iure communi scripto pretium hoc ei Ecclesiæ tribuendum esse, in cuius iniuriam datum est, siue pro ipsa ecclesia, beneficium ecclesiastico habendo datum sit, siue pro ingressu monasterii, id est, vt in monasterium quis reciperetur, siue pro sepultura. Nam de primo habetur in c. de hoc de simon. ibi enim, cum laici quidam pretio dato electioni cuiusdam ad Ecclesiam Exonens. assensu essent, ut ad restituendum illud eidem Ecclesiæ inducatur, Romanus Pont. mandat, Regem autem, & Principes eius, ait enim ibi, debes inducere, ut si qua receperint a præfato Episcopo, ut eius electioni præstarent assensum, Ecclesiæ Exonen. sine diminutione restituant, cum ea sine gravi suæ salutis periculo retinere non possent. Ecce hinc aperte probari datum pro aliqua ecclesia consequenda, & ut in Episcopum ecclesiæ quis eligeretur, ei Ecclesiæ attribuendum esse, cuius gratia datum erat. Non est igitur quod hac de re dubitemus. Idque iure merito, nam ob eam dationem iniuria Ecclesiæ affecta est, quasi uenalis facta, ergo ad eam compensandam acceptum ei restitui debet, atque sic dixit Abb. ibi, num. 6. vers. Vltimo not. & Mar. Soc. Sen. & DD. communiter. Idem Abb. in c. consule de simon. & Bertach. in reper. in verb. Simonia, vers. Simoniæ cõsensu. Quæ autem diximus de datis pro ecclesia habenda, eadem dicimus, si pro vicariatu, & alia administratione rerum ecclesiasticarum, seu spiritualium data sint, nam ei ecclesiæ restitui debent, ut habetur in c. consule, & ibi Abb. de simon.

Verum quid, si canonici omnes pecuniam accipiunt, quo quempiam in suum antistitem eligant, an tunc ei Ecclesiæ receptum restitui debet? Host. & Anton. quos refert, ac sequitur Abb. in cita. cap. de hoc, num. 1. inquit ei Ecclesiæ restituendum esse, in cuius iniuriam datum est, si inde electores remouentur, qui simoniam commiserunt, si uero electores simoniaci non remouentur,

tunc tunc fisco, id est Romano Ponti. tribuendum inquit, quo in pauperes ab eo distribuatur. Et hoc ob eam rationem, ne electores ex suo delicto commodum reportent. Hæc exceptio mihi non probatur, primum, quoniam pecunia hæc ob eam rationem Ecclesiæ tribuitur, quo iniuria ipsi illata compensetur, vt DD. communiter concludunt, & Abb. not. in eod. cap. de hoc, nume. 6. & habetur in cap. audiuius in fine, & ibi etiam not. eod. de simon. iniuria cui in nonnulla ei Ecclesiæ irrogatur, quæ pecunia interueniente acquiritur, Ecclesia nanque ipsa, eiusque administrationes uenales reddi quodammodo uidetur, ut habetur in c. consule iuncto dicto Abb. num. 2. de simon. at, si alteri pecunia detur, iniuria satisfactioem Ecclesiæ iniuria affecta nõ accipiet. Præterea argumentum de toto ad partem ualeat, ut e contrario, arg. l. quæ de tota, ff. de rei uendi. at in cita. cap. de hoc Archidiaconus, & quidam alius clericus simoniam commiserant in electione, & tamen madatur, ibi, ut pro simonia datum eidem Ecclesiæ tribuatur, ergo idem, etsi omnes simoniam commiserint. Nec repugnat ratio proposita, nam quod dicitur Ecclesiæ dandum, quæ iniuria affecta est, non in eam sententiam accipitur, ut inter clericos eius ecclesiæ distribuatur, quod citati auctores sensisse uidentur, sed in commodum aliquod eius Ecclesiæ, exempli gratia in edificationem, in uestes, in ornamenta, & huiusmodi ad ecclesiam pertinentia cõuertantur, ut dicitur in cap. audiuius, vers. sic. Quod si quis transgressor, de simon. ibi enim mandat, ut pretium pro re spirituali tributum in utilitatem locorum, in quorum dispendium solutum est, fideliter conuertatur. Cessat ergo ratio eorum, esto enim, inde non amoueantur, commodum tamen huiusmodi pecuniæ non sentient. Hinc in simili, & excommunicatus, & a beneficio suspensus beneficii fructus non percipiunt, sed in utilitatem ecclesiarum eorum conuertuntur, ut probauimus in Tract. de cens. Tab. 2. c. 1. 2. & tamã a beneficiis non remouentur, ergo idem & h. Quare uel clerici omnes simoniaci in ecclesiæ remaneant, Ecclesiæ pecunia tribuetur, ne aliorum culpa damnũ ipsa patiatur. Exceptio igitur læc mihi non probatur.

Excipiunt etiam iidem, scilicet Host. & Anton. quos refert, ac sequitur Abb. in eod. cap. de hoc, nume. 1. de simon. ubi, qui temporale pretium dedit, non habet unde uiuat, tunc enim ei restituendum inquit, & hoc ob cap. ueniens, eod. ibi enim Romanus Pontif. mandat restitui quendam monacho, qui in monachum recipi sine pecuniæ datione non poterat, ut asserbatur Abbas, ac fratres reliqui ob consuetudinem, quam allegabant, & addunt rationem hanc nonnulli, quam obrem pecunia ei restituatur, quo. f. hæc ret, unde uiueret in aliud monasterium translatus. Hæc exceptio taceri fortasse potest, sed non ratio. Exceptio, quoniam indigenti subueniendum est, argum. cap. pascet, dist. 86. etenim & excommunicatis, & a beneficio suspensis, qui suo-

rum

rum beneficiorum fructibus tunc carent, ut habetur in cap. pastoralis in fine de appella. subuenitur ex ipsis fructibus, non ut de suo, sed ut de alieno, & tanquam pauperibus, arg. c. quoniam in fine 1. r. qu. 3. & ut nos in Tractatu de Censuris abunde id probauimus. Non autem ratio ducta ex eo c. ueniens, nam non ibi restitutio pecuniæ ei fit, qui ipsam dedit ob id, quod nõ haberet, unde uiueret, quoue haberet in aliud monasterium translatus, unde se sustentaret, non enim ibi hoc dicitur, sed ob id, quod bona fide dederat, existimãs se recte dare, quo in monachũ reciperetur, ex quo Abbas ac monaci eius monasterii consuetudinẽ esse asserbatur, ut aliquid daret, qui in monachũ reciperetur. Ob bonã fidem igitur quã habebat restitutio ei fit, qui dedit, atque sic respondit Couar. in reg. peccati in 2. par. §. 2. in fine & ut supra dixi. Pro regula igitur habebimus, hoc casu excepto, vbi bona fide quis dedit, ecclesiæ pecuniam semper dandam esse, in cuius iniuriam data erat.

4 Pro ingressu monasterii etiam si pecunia detur, ei monasterio assignabitur, in cuius iniuriam data est, ad iniuriam enim illam compensandã pretium acceptum assignari iura uoluerunt, cui iniuria illata fuit, ut habetur in c. audiuius in fine ibi in quorum fuerint soluta dispendium, & ibi no. de simo. sicut etiam no. Abb. ac reliqui in ca. de hoc de simon. num. 6. Nec repugnat si dicatur ubi omnes de monasterio peccarunt, ne pretii participes fiant, ei monasterio dandum non esse ut nonnulli existimarunt, tam quod ratio prædicta locum habet, non solum ubi vnus ex monasterio simoniam committit, uerum etiam ubi omnes ut per se patet, ergo eadem iuris dispositio locum habere debet, argumen. capit. cum dilecta de confirmat. uel. uel. in ut. & l. illud ff. ad leg. aquil. nam argumentum de toto ad partem ualeat & e contrario, arg. l. quæ de toto ff. de rei uind. tũ quod, ut in antecedenti casu uidimus non in utilitatem propriam monachorum id, quod datũ fuit erogandum est, sed in monasterii utilitatem, ut pote comparandis facibus, uel. aliisque ad diuina faciendã pertinentibus, uel faciendũ ipso monasterio, uel ecclesiæ, & huiusmodi. Id quod nobis significatur in cit. c. audiuius in ver. Quod si quis transgressor. Non repugnat etiã quod nonnulli alii uoluerunt secundo monasterio, in quod transferretur, tribuendum esse ne ipsi oneri sit, nam primo id nullo iure cautum reperitur, præterea non satisfieret iniuriæ illatæ priori monasterio, id quod Ecclesiæ uoluit, ut habetur in cit. c. audiuius in fine. Adde nec oneri secundo monasterio fore, ibi enim collocabitur, ubi alii potest, alioquin in priori remanebit, ut dicitur expresse in c. quoniã de simon. Non denique repugnat cit. c. ueniens ubi ei qui eam dedit, pecunia restituitur, nã quod & in antecedenti casu diximus, ob eam rem ei restitutio fit, quoniam bona fide ipsam tribuit, existimãs ob consuetudinem monachis allegatam id, si libi liceret, id quod hinc dilucidius probatur, & quod is, qui dedit ultro Pontificem Roman. adiit, ut constat eo cap. ueniens, id quod innocẽ-

et

tia signum est, reorum enim proprium est iudicium, fugere, non autem ultro se offerre. Et Quod Romanus Pontif. ibi mandat ut Abb. & alii ab officio suspendantur, is uero qui pecuniã pro ingressu dedit, ut in alio monasterio in habitu monastico domino studeat deseruire, & hoc ne scandalum tribuatur, ut dicitur in cap. de regularibus eod. de simon. Ex quibus patet Abbatem solum, & monachos in culpam fuisse non autem, qui pecuniam pro ingressu dedit, nam si culpa non uacasset & ipse punitus esset, ut factũ fuit in cit. c. de regularibus cum enim ibi quidam ingressum monasterii sciẽtes per simoniam habuissent, mandat Romanus Pontif. ut solitudines, seu alia monasteria districtiora ipsi ad eant, in quibus tam execrabilem excessum sine intermissione depotent, si uero ipsis ignorantibus simonia commissa sit, ut in alio monasterio Deo inseruiant, & sic id habetur prope modũ, quod in cit. cap. ueniens. Concludo igitur & monasterio pecuniam pro ingressu datam assignandã esse, sicut ecclesiæ assignandã diximus, ubi pro ea adimplenda data esset. Excipio tamen ubi bona fide pecuniam pro ingressu monasterii quis dedit, tunc enim ei restituendam censeo, ut dicitur in cit. c. ueniens. non autem ecclesiæ, quæ ex parte dantis iniuria affecta non est.

5 Tertio Ecclesiæ iniuria affecta pecunia assignanda est non solum in prædictis casibus, uerum et ubi pecuniam quis præstitit, quo sepultura in aliqua ecclesia haberet, ut habetur in c. c. audiuius. Atqui quam obrem duplicatum ibi restitui mandatur? Ob eam rem, quod Episcopi illi auctoritate sui magistratus quodammodo, & quasi per concessionem pecuniam exigebant, ita respondit Abb. ibi nu. 1. & communiter DD. secus autem ubi ex pacto, & a sponte dante quid accipitur, tunc enim simpliciter præstari asserunt Abb. ibidem Marian. Socin. Sen. ac reliqui. Id tamen, quod ultra simpliciter præstatur ante iudicis sententiam in foro conscientia non debetur, ex quo pena est iuxta Gl. cõiter recept. in c. fraternitas 12. q. 2. & Abb. ac Fel. uel. in cit. c. audiuius. Excipitur tamen & hic ubi existimaret dante se licite dare posse, nam tunc ei restitutio fiet ob ea, quæ supra diximus.

Secundo excipitur, ubi ab inuitis omnino exactum esset, & in c. suam iunct. Glo. fin. eod. de simon. cum enim ibi parochiani quæsti essent apud Romanum Pontif. suos capellanos pro exequiis mortuorum, & benedictionibus nubentium pecuniam ab ipsis exigere, & extorquere, mandat ibi idem Romanus Pontif. ut dicti capellani satis faciant. Gloss. uero inquit scilicet restituendo ablata, ergo eis, a quo extorserunt, restitutio enim est in pristinum statum positio. Nec repugnat cita. cap. audiuius, nam non hic ecclesiæ læsa erat sed ipsi homines, & ob id restitutio eis fit, ibi uero ecclesiæ.

Tertio excipitur, ubi, qui dedit, iuste dedit, exēpli gratia pro uexatione tollenda, si tamen ue-

xetur, si enim, exempli gratia, in iure omnino

V 3

iam

iam quæsitio quis ab aliquo iniuria vexetur, & vt resset, quidpiam ei tribuet, si tamē vexetur, quod datum est, restitui ei debet, ita habetur in c. dilectus filius, r. de simon. sic enim & Ecclesia restitutio fit, ubi in eius iniuriam aliquid datum est. Immo restitui debet datum, esto, qui accepit, eū deinceps non uexet, & fidem datam de non uexando seruet; nam ita dixit Gloss. ff. ibi in cit. ca. dilectus filius, quam sequuntur Mar. Soc. Sen. ibi in fine ibid. & Fel. & Abb. nume. 4. vers. Pro iure autem quæsitio, & communiter eam receptam te statur in vers. In fine, nam & qui pecuniam dat, ne per calumniam negotium ei fiat, repetere eā etiam cum pœna potest, esto accipiēs calumniā non moueat, ut habetur in l. i. iunct. l. 3. §. i. ff. de calumniat.

Contra sententiam hanc tamē facere uidetur cit. c. dilectus filius; nam ibi iubetur, ut restitatur, si contra promissionem suam uenerit; ergo secus, si non uenerit, ualeat enim argumentum a contrario sensu, ut habetur in l. i. & ibi DD. ff. de off. eius. Atqui a proposito sententia discedendum non est; nam argumentum illud cessat, ubi absurdum sequitur, ut hic, iniuria enim quis commodum consequeretur cum alterius iactura, contra l. cum de indebito, ff. de cond. indeb. quo casu argumentum illud locum nō habet, ut tradit DD. in cit. l. i. ff. de off. eius. Excipiunt tamen nonnulli, ubi de consensu superioris conuentio facta esset; tunc enim licite datum retineri posse concludunt, & ita Gloss. Abb. & Soc. inquit, exceptis tamen Cardinal. & Fel. Atqui de quæstione hac etiam satis iam ad postremam ueniamus, scilicet quid faciendum de eo sit, quod pro aliis spiritualibus datum est.

6 Quid igitur fiet, si quidpiam detur pro consecrationibus Episcoporum, & pro benedictionibus Abbatum, ut in c. sicut de simon. uel pro chrisma te habendo, ut in ca. tantum, uel pro absolutione consequenda ab excommunicatione, ut in ca. ad aures, uel pro ordine, ut in c. i. & in ca. ex tua, uel pro reconciliatione, condemnatione, ut in canemo eod. de simon. cui datum assignabitur? Sane pro his spiritualibus, scilicet sacramentis, ac sacramentalibus, & pro exercenda, non exercenda iurisdictione ecclesiastica cōmuni iure id cautum non habemus. Quare ad iudicis arbitriū hoc distribuetur, arg. c. de causis de off. deleg. & l. i. ff. de iur. delib. Excipiuntur tamen casus in superioribus exceptis. Cōmuni iure scripto igitur ob simoniam realem datum sic assignari debet in foro exteriori. Et de hac tertia conclusione satis.

7 Quarto demum concludo de consuetudine, & iure non scripto in foro fori cameram apostolicam, & fiscum pecuniam sic datam sibi uindicare, ut dixit Quint. Mandos. in Tract. signat. grat. in tit. Dispensatio cum simoniacho, uers. Et licet de iure, & Dom. Sot. de iust. & iur. lib. 9. q. 8. arti. 7. in resp. ad 4. & hanc conclusionem sentio locū habere in pretio dato pro quacunque re spirituali, & non solum pro tribus iam dictis, scilicet beneficiis, ingressu monasterii, & sepultura, sed &

pro aliis, sed de foro exteriori hactenus, de foro interiori conscientie iam agamus.

8 Quoad forum conscientie, uero Dom. Sot. de iust. & iur. lib. 9. q. 8. arti. 1. in resp. restituendum pretium ipsi ait, qui illud dedit, & hoc ob eam rationem, quoniam accipientis factum non est, & idcirco eius remāst, qui dedit. Nec repugnat inquit ipse, si dicatur in penam ipsam priuari; nam in foro conscientie, ad penam prestandam quis ante sententiam non obligatur, ut tradidit Gloss. communiter recept. in c. fraternitas 1. 2. q. 2. Hæc opinio Sot. non omnino mihi satisfacit. Ego igitur sic distinguendum censeo. Aut per simoniam qui pretium dedit, ea spiritualia habuit, quæ ipsi auferri nequeunt, cuiusmodi sunt baptismus, cōfirmatio, ordo, & matrimonium, & alia huiusmodi, & in hoc casu restituendum ei, qui dedit, non censeo, sed apud eum remanendum, cui datum est; Et hoc ob eam rationem, quoniam, qui illud dedit, animam habuit transferendi dominium eius in eum, si spirituale ipsi tribueret, quod inficari quis non potest; ergo, ex quo adimpleta cōditio est, quia scilicet spirituale habuit, restitui pretium ei non debet, sed apud accipientem remanere, id quod & Sot. & Caiet. etiam sentiunt; nam in simonia conuentionali pretium restituendum ei inquit, qui ipsum dedit, si deinceps spirituale nō tradatur, ergo secus, ubi spirituale traditur. Nec repugnat, si dicatur non esse licitam causam acquisitionis, nam fat est uoluntas domini dantis, qui uult dominum accipientem facere, si spirituale sibi tradatur, quod ad dominium transferendum fat est, ut habetur in §. per traditionem quoque in Instit. de rer. diuis. In hoc igitur casu in foro conscientie pretium datum non restituendum ei censeo, qui illud dedit, excipio tamen, ubi inuitus quodam modo dedisset, tunc enim Sot. sententia locum sibi uindicabit. Aut per simoniam ea spiritualia sibi tradita sunt, quæ ei non acquiruntur, ut beneficium ecclesiasticum, & in hoc casu rursus sic distinguendum censeo. Aut, qui pretium dedit sciebat se spirituale illud consequi non posse, & hic idem censeo, quod in superiori casu, scilicet ad restituendum pretium non obligari, qui illud accepit, cum ob rationem in superiori casu allatam, tum ob id, quod cuius per errorem dati repetitio est, eius consulto dati donatio est, ut dicitur in l. cuius per errorem de reg. iur. & in l. i. & ibi Gloss. ff. de cōd. indeb. Aut ignorabat, qui pretium dedit, se spirituale illud consequi non posse, & in hoc casu etiam sententiam Sot. sequor, ut scilicet pretium ei in conscientie foro restituatur; quādoquidem uerisimile est eum daturum illud non fuisse, si sciisset spirituale se habere non posse, quippe quia conditio adimpleta non esset, sub qua pretium ipse dederat. In foro conscientie igitur sic concludendum censeo; sed de effectibus simoniam realis, respectu habito ad ipsam, quatenus contractus est, satis, ad effectus eiusdem trāscamus, quatenus delictum est.

De pœnis eorum, qui per simoniam realem ordinis consecrunt, esse, & de simonia huius, quatenus delictum est. Cap. III.

S V M M A.

- 1 Ordines per simoniam realem conferentes ipso facto excommunicati sunt: quæ regula, quousque pateat, declaratur.
- 2 Episcopi, & alii ordinum collatores recipientes quicquam etiam sponte oblatum pro prima tonsura collatione pro literis dimissorijs, testimonialibusue, item pro sigillo, aliaue causa, ipso facto excommunicati sunt.
- 3 Absolutio excommunicationis ipso iure lata contra conferentes ordines per simoniam realem, & prædicta, Romano Pont. reseruatæ est.

EFFECTVS simoniam realis expulsum respectu habito ad ipsam, quatenus contractus est: iā eiusdem effectus exponem respectu habito ad ipsā, quatenus est delictum: uerum quod hi partim iure diuino, partim positio sunt: & diuino iure iudicari habentur, quos supra generatim posuimus in Tab. i. ca. 12. ob eam rem ipsis omisiss eos cōtemplamur, qui a iure positio proficiunt, quique pœnæ sunt. Atqui quod pœnæ aut per sententiam, aut ipso iure inferuntur; & per sententiam nulla propria pœna huic proposita est præter eas, quæ generatim antea positæ sunt, & quæsdā, quas in simonia hac in beneficio commissa infra ponemus: ipso iure uero solum in simoniam hanc in ordine, beneficione committentes inuistæ pœnæ sunt, ob eam rem de his agamus; & primo de pœna contra simoniachos in ordine respectu habito prius ad eos, qui simoniam hanc committunt in ordinibus conferendis, ac deinceps respectu habito ad eos, qui in ipsis recipiendis ipsam committunt.

1 Ordinem igitur per simoniam realem conferentes ipso facto excommunicati sunt, ut habetur in extrauag. cum detestabile de simon. & ut dixit Sylu. in uerb. Simonia, num. 1. q. 1. 9. ibi, Tertia est excommunicatio, & Ioa. Tabien. in uerb. Simonia, nu. 74. uers. Septuagesimo tertio, & Nauar. in Man. cap. 23. num. 111. uers. Quarto quod simoniachus, & Borgas. in tracta. de irregul. par. 6. num. 92. uers. Tertia est pœna excommunicationis, & Viu. in sua Syl. opin. 724. nume. 5. cum seq. Non est igitur, quod hac de re dubitemus.

Hæc autem excommunicatio afficit primo quosunque, & quacunque dignitate præditos, ut habetur in ead. extrauag. in uers. Et illos, & in Bulla Pij V. incip. Cum primum apostolatus lata anno Domini 1566. Pont. sui anno primo Ka-

len. Aprilis, uers. Et ut simoniae prauitatis, ibi, Qui uero ordines.

Item afficit vel manifeste, uel occulte simoniā hanc commiserint, ut dicitur in ead. extrauag. in uers. Et eorum quemlibet tam manifestum, quā occultum.

Tertio afficit, quemcunque ordinem conferant, nam non distinguit, ergo nec nos distinguere debemus, arg. l. de pretio, ff. de publ. in re act.

Postremo afficit, si uel primam tonsuram per hanc simoniam conferant. Immo uel pro literis dimissorijs, aut testimonialibus, uel pro sigillo, aliaue causa pecuniam accipiant: Et hoc ob eam rationem, quoniam sic sancit Trid. Synod. sess. 21. c. 1. de reform. ibi enim posteaquam S. Synod. prohibuit in initio eius capitis, ne pro collatione quorumcunque ordinum, & clericalis etiam tonsuræ, & pro literis dimissorijs, aut testimonialibus, & pro sigillo, aliaue quacunque causa etiam sponte oblatum episcopi, & alii ordinum collatores, aut eorū ministri quouis pretextu accipiant, in fine si contrafecerint, tam dantes, quam accipientes decernit præter diuinam ultionem, ut pœnas a iure inflictas ipso iure incurrant, at ipso iure prædicta excommunicatio inuritur per cit. extrauag. cum detestabile, ergo ipsi hac obligabuntur, atque sic habetur in Add. ad Diaz. in sua Practi. crimin. canon. c. 91. uers. Quinto, quod dicta pœna, Non enim intelligi potest de pœnis, quæ per iudicem inferuntur, nam hæ non a iure, sed ab homine inuruntur, quod est not. De simonia Reali uero Trid. Synod. ibi agere hinc constat, quoniam uult tam dantes, quam accipientes pœnas a iure inflictas incurriere, ergo non fat est promissio, sed tam datio, quam acceptio necessaria postulat. Quare, ne a uerborum proprietate discedamus, quod fieri debet, ubi aliter de mente constituentis non constat, arg. l. non aliter, ff. de leg. 3. & ut pœnæ, de quibus agimus, contineantur quod etiam faciendum, ut habetur in c. in pœnis de reg. iur. lib. 6. & ibi Gloss. & in l. interpretatio ne, ff. de pœn. ac demum, ut re dubia in potiori partem uerba interpretemur, iuxta l. cum quari tur. ff. de stat. homi. de reali simonia Trid. Synod. ibi agere concludendum est.

Pœna igitur proposita locū non habet primo, ubi per simoniam mentalem ordo collatus est, id est nulla pœnitione, conuentioneue intercedente, sed animo tantum simonia concepta est, nam tunc ratione hac ordinem conferens excommunicatus non est, quandoquidem cit. extrauag. cū detestabile locum habet, ubi simonia realis commissa est, ut usus, ac Romanæ Curie Stylus seruat, & interpretatur, & DD. communiter, ut antea uidimus. Accedit demum simoniam mentalem pœnitentia deleri, ut dicitur in c. si de simonia, quod non fieret, si excommunicatio interne niret, quandoquidem pœnitentia non tollitur, sed absolutione opus est, arg. c. cum desideres de sent. excomm. & ut nos in Tract. nostro de censuris egimus.

Eadem priori ratione, quod scilicet cit. extrauag.

uag. cum detestabile locum habet in simonia reali, si ordo per simoniam conuentionalem collatus sit, ipsum conferens excommunicatione non obligabitur, in quam tamen incidet, si etiam post multum temporis realis fiet, ut pote, quia post collatum ordinem, quod conferenti antea promissum erat accipit, ut declarauit Naua. in Man. c. 2. nu. 104. & nos infra diximus.

Postremo locum non habet, ubi ipse ordinem conferens simoniam non commisit, sed alius eius minister ipso inscio, exempli gratia pecunia vicario Episcopi quis dedit, quo Episcopum ad ordinem conferendum ei induceret, & Episcopus huius rei inscius ordinem contulit, in hoc enim casu & similibus excommunicationem euaderet idque iure merito, qui enim culpa caret, puniri non debet, ar. c. 2. de inst. & c. 2. de iis, quæ sunt a maior. par. c. & l. facimus C. de pæ. His igitur modis regula hæc declaratur.

Atqui ab excommunicatione hac quis absoluetur? Ita Romano Pot. tantum, nam eius absolutio nem sibi reseruauit, ut dicitur in cit. extrauag. c. detestabile, in vers. A qua, nisi a Romano Pontif. etenim, ubi alius excommunicationem fert, & absolutio nem eius sibi reseruauit, ab alio tribui non potest, arg. c. nuper, & ibi communiter no. de sen. excom. & nos in Tract. de censuris Tab. 1. c. 10. §. 1. n. 1. Excipitur tamen articulus mortis, tunc n. inferior absolueri potest, qui articulus, quinam dicatur, & quid, si Romanum Pon. adire nequeat faciendum sit, egimus abunde in ead. Tab. 1. ca. 4. §. 5. Excipitur, etiam ubi alias iurisdictionem haberet, ut per Iubileæ, tunc enim id poterit. Tertio excipitur, ubi simonia est occulta, nam tunc Episcopus subditum in hoc absolueri, poterit, in occultis casibus. n. quibuscunque etiam sedi Apostolicæ reseruatis Tridentina Synod. facultatem dat Episcopis absoluendi subditos in sess. 24. de reform. c. 6. at ois casus reseruatus Papæ annexæ habet excommunicationem, ut probaui in Tract. de censuris Tab. 1. c. 10. §. 4. nu. 8. ergo, ex quo cõceditur per Sanctam Synod. facultas absoluendi ab huiusmodi casibus, & ab excommunicatione ut absolutio tribuatur, facultas concessa intelligi debet, ut probaui in eod. nu. 8. non. n. alias absoluui quis possit. Accedit quod in eod. capit. 6. tribuitur facultas absoluendi ab hæresi nulla excommunicationis facta mentione, & tamen certum est hæresim excommunicationem coniunctam habere, & reseruata, ergo ab excommunicatione hac Episcopus absoluet, atque sic conclusit Naua. in conf. 18. de cler. excom. min. li. 5. quod est norandum. Immo, si celebravit, quamobrem irregularis factus est, cum hoc irregulari dispensare potest, nam & in hoc Episcopo facultas data est per Trid. Syno. eo. in loco atque sic conclusit Naua. ibidem non tamen inhabilem factum habilem facere poterit quandoquidem in hoc facultas non datur.

S. P. M. M. A.

1 Ordinem per simoniam realem conferens a collatione

- 1 ne quoruncunque ordinem, & prima etiam tonsuræ suspensus est.
- 2 Ordinem per simoniam realem conferens ipso iure ab executione omnium munerum pontificalium suspensus est.
- 3 Ordinem per simoniam realem conferens ab ingressu ecclesie impeditus est.
- 4 Ordinem per simoniam realem conferens arbitraria pena puniri potest.
- 5 Suspensus, in eod. iure quod ordines per simoniam realem contulit, ab administratione sua ecclesie suspensus est, & a perceptione fructuum omnium beneficiorum, quæ habet, & etiam irregularis, si contra interdictionem, suspensionemque ueniat.
- 6 Bulla Sixti Quinti an locum habeat in simonia tantum reali.
- 7 Bulla Sixti Quinti contra simoniacos refertur.

§. I.

- 1 Secundo loco conferens per simoniam ordines a collatione quoruncunque ordinum, atque etiam ipsius tonsuræ suspensus est, ut habetur in Bulla Sixti Quinti incip. Sanctum, & salutare sacri ordinis sacramentum, lata anno domini 1588. Non. Ian. Pont. sui anno Quarto in uer. Ceterum si quis antistes iunct. uerf. antecedenti. ut igitur præfules ecclesiarum, ubi ut in quo deliquit, in eo puniatur, nam penas, quas inferit in eos antistes, qui irregulari, uel extra tempora, & huiusmodi ordines conferunt, locum habere etiam se uelle ait in iis, qui ordines, & etiam primam tonsuram accepta pecunia conferunt. At inter penas quas in prædictos inferit, proposita suspensio est, ergo & in casu nostro locum habebit, ex quo casus hic simoniæ exequatus est cum prioribus casibus quoad penas ibi propositas, ar. l. 1. & ibi DD. ff. de leg. 1. Nullum igitur ordinem hic conferre poterit, nec primam tonsuram. Nec repugnat, si dicatur per apostolicam sedem, ut per literas Roma mihi allatas nunciatum est, ad iuris terminos eam Bullam redactam esse; nam, ut ab eisdem literis audiui in aliis partibus solum correctæ est, non autem quoad simoniam. Caueant igitur Ecclesie antistes, ne crimen hoc committant. Hæc autem pena amplificatur, & coarctatur, ut superior, nam loquitur Bulla in casu ubi quis post receptam pecuniam ordinem cõfert, & ob id in simonia reali. & de hac pena itidem satis.
- 2 Tertio loco suspensus est quoque ipso iure ab executione omnium munerum Pontificalium, ut habetur in ead. Bulla eod. uer. Ut igitur præfules, ubi Et ab executione omnium munerum pontificalium. Non igitur chrisma conficere, non cõfirmationis sacramentum administrare poterit, non cõmitteria, Ecclesias, Aras, Calices, Corporalia, campanas, & huiusmodi consecrare, non Abbates, uirginesque benedicere, aliaque huiusmodi obire, nam hæc pontificum munera sunt, ut habetur in c. 1. §. ad episcopum d. 25. & in c. quamuis d. 68. & de consecr. d. 5. i. nc. per manus, & ut sensit Gl. in c. transmissam de elect.
- 3 Quarto ingressum in ecclesiam ipso iure occlusum

clusum interdicto habet, id est ingressus in ecclesiam ei interdictus est, ut habetur in eod. uersicu. ibi. Et ab ingressu ecclesie interdictus existat. Hoc autem interdictum quid operetur, abunde id explicauimus in Tract. de Censuris Tab. 5. ca. 16. §. 1. cum sequ. quæ igitur huc pertinent, inde promantur.

Quinto arbitraria pena puniatur, ut habetur in eodem uersicu. ibi, Aliisque grauioribus penis nostro, & pro tempore existentis Roma. Pon. arbitrio puniatur. Vbi autem arbitraria pena est, quid iuris sit uid. Iul. Clar. in Prax. crim. lib. 5. recept. sent. quæ. 83. uersicu. Sed quæro, & Viu. in sua Syl. opin. 4. 7. Hæc tamen pena, quod ad iudicem inuritur, ipso iure non inferitur.

Si uero contra interdictum suspensionemque uenerit, ab administratione sua ecclesie suspensus est, & a perceptione fructuum omnium beneficiorum, quæ quacunque ratione habet, ut habetur in eadem Bulla in uersicu. Quod si præta. Ad ego & ipso iure irregularem hunc fore: nam suspensus ab executione ordinum, si diuina facit, ut prius, irregularis efficitur, ut habetur in cap. 1. de re iud. lib. 6. & in c. 1. de senten. excomm. eod. lib. & ut nos abunde id egimus in Tract. de censuris cap. 13. §. 1. ubi etiam habetur quid iuris, si Episcopus, a pontificalibus suspensus contra faciat.

Verum huiusmodi pœnæ a quo remitti possunt? Item an in simonia conuentionali locum habeant? Quoad primum a Romano Pontif. tantum, ut habetur in uersicu. Ut autem homines, ubi multis modis hæc regula amplificatur, Quicunque enim sint, quacunque dignitate præditi, quacunque autoritate muniti, quodcumque primum: quamcunque causam, absolueri nequeunt, & ob id. esto Episcopi in irregularitatibus, & omnibus suspensionibus ex delicto occulto præuenientibus, & in quibuscunque casibus occultis etiam Sedi Apostolicæ reseruatis, quibusdam exceptis, absolueri possunt, ut habetur apud Trid. Synodum sess. 24. de reform. cap. 6. tamen in hoc casu nihil poterant: nam derogatur per hanc Bullam ipsi concilio in illis uerbis. Aut episcopis per decreta Concilii Tridentini. Item, esto alii in iubi leis sapiens permitti soleat, ut in foro penitentia a censuris, quis absoluaatur, tamen per huiusmodi permissionem, nec in penitentia foro absolui hos posse decernit in eod. uersicu. cum seq.

Quoad secundum breuiter concludo in reali simonia & hanc Bullam locum habere. Primo, quoniam dicitur ibi, Recepta pecunia, ut ordinem conferret, in futurum in signauerit, uel promouerit, quæ uerba rem perfectam significant: Nam participium illud, Accepta, præteriti temporis participium est, quod rem præteritam, & factam significat, & sic, ubi non pecuniæ promissio tantum interuenit, sed ubi rem ipsa data est, & accepta, & sic ex parte uolentis ordinem simonia est adimpleta. Item uerba illa. In futurum in signauerit, uel promouerit, quæ respectum habent

ad uendentem ordinem, esto futuri temporis sub iunctiui modi sint, tamen, ut res perfecta sit, & adimpleta, postulat, ut grammatici docent, & sic significant, ubi ex parte ordinem conferentis ordo ipse collatus est, at ubi ab utraque parte simonia adimpleta est, realis simonia dicitur, ut suo loco uideamus: ergo & hic agi de reali simonia agendum est. Præterea hic simus in penis, & ob id benignior interpretatio facienda esset, si res dubitationem haberet, ut scilicet in reali simonia non autem in conuentionali quoque locum sibi uendicaret, argumen. cap. in penis de regul. iur. lib. 6. & l. interpretatione, ff. de pen. ergo multo magis in casu nostro id faciendum est, ex quo uerba aperte significant, & pecuniam datam esse oportere, & ordinem itidem collatum, & ob id simoniam realem commissam, quo proposita pena locum habeant, ne a uerborum proprietate distcedamus nulla ratione id suadente contra l. non aliter, ff. de leg. 3. In hac igitur questione sic concludendum cenfeo, salua semper Sanctæ Romæ Ecclesie interpretatione. Atqui de penis, quæ ipso iure in conferentes ordines per simoniam inferuntur hæcenus. Effet hic agendum de penis, quæ per sententiam inuruntur, sed, quoniam nulla præcipua pena proposita est, præterquam arbitraria, ut in citata Bulla Sixti Quinti, habetur, & nos antea proxime hic posuimus, & generatim antea egimus, ob eam rem unum huc addimus præter prædictas alii & grauioribus ad arbitrium Romani Pont. asseri posse, ut in ead. Bulla dicitur. Quod tamen prædicta Bulla ad hanc materiam plurimum pertinet cum ad dicta in hoc capite, tum ad ea, quæ in sequenti dicentur, ob eam rem hic inferendam ipsam curauimus.

Sixtus Episcopus Seruus Seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

Sanctum & salutare sacri ordinis Sacramentum ab ipso Domino, & Salvatore nostro Iesu Christo institutum, beatisque Apostolis, & eorum legitimis successoribus singulari diuina bonitatis munere traditum, ita ad Dei Omnipotentis gloriam salutemque animarum sancte ac religiose administrari decet, ut quæ uel ex typo, & figura veteris legis, uel aliâ ex multa sanctorum Patrum Prouidentia, circa ordinandorum natales, ætatē, uitæ ac morum probitatem, sanctitatem, scientiā, & alias qualitates in sacris ordinationibus requisitas per sacros Canones, uel Apostolicas Constitutiones aut generalium Conciliorum decreta salubriter statuta fuerunt, ea inuiolate obseruentur. Nam si in veteri testamento tam multa de integritate, & munditia Sacerdotum & ministrorum Altaris, deque eorum præstantia, & dignitate legimus, de quibus dixit Dominus per Malachiã Prophetam, Labia Sacerdotis custodient scientiam, & legem requirent ex ore eius, quia Angelus Domini exercitum inest: certe multo maior ratio, & diligentia adhibenda erit in promouendis tam inferiorum graduum Clericis, quâ etiam presbyteris

presbyteris, qui ad consummationem Sanctorum in opus ministerii, in ædificationem Corporis Christi constituuntur, prout de his ipsis, & diuino verbo, & Beatorum Apostolorum præceptis ac simul Sanctorum Patrum statutis sæpissime traditum est. Quare nos pro ea, quæ nobis à Domino iniuncta est cunctarum Ecclesiarum cura, & sollicitudine ipsos Pastores, & Præsules Ecclesiarum, quorum proprium munus est personas idoneas Clericali militiæ ascribere, & ad minores maioresque ordines rite promouere, auctoritate nostra duximus admonendos, ut in exequendo hac in parte suo Pastoralis officio attentius posthac in uigilet, canonicas sanctiones ut par est obseruet, ac ut nemini detur offensionis occasio, neue eorum ministerium vituperetur studeant uitare ea omnia scandala, & absurda, quæ ex uitiola, & minus canonica Clericorum ordinatione cernimus cum magno animi nostri dolore frequentius exoriri.

Cum enim multi etiam interdum inhabiles & indigni non uocati sancta Dei uocatione, sed potius Satanae dolis decepti prætextu deuotionis & pietatis rem quidem sacram & diuinum munus, intempertate tamen, & inordinate affectantes, seu temporale aliquod commodum, aut lucrum sibi proponentes, uel nimia simplicitate, & imperitia, malitiæ aut fraude ad suscipiendum Clericale characterem, aliosque ordines ante ætatem legitimum, uel a non suo Episcopo, aut non præiudicato debito examine, & approbatione, siue alias minus rite, uel etiam temere se ingerant: Debet sane Episcopi paternali charitate, & prudentia eorum saluti, qui sæpe nesciunt, quid petant, melius etiam quàm ipsimet postulant, & salubrius consulere, nec tam quid flagitent, quàm quid expedit considerare, summa uero diligentia prouidere tum in alienæ diæcesis subditis ordinandis, ne quemquam promouerent sine eorum ordinarii litteris dimissoriis, tum in recognoscendis ipsis litteris, ne falso aut ab aliquo, qui auctoritatem illas concedendi non habeat, confectæ sint, tum denique in examinandis natalibus, ætate, uita, moribus, scientia, idoneitate, titulo & reliquis qualitatibus, ne quid in suæ uel alienæ diæcesis personis ad Clericalem honorem, & Ecclesiasticos ordines promouendis desideretur eorum, quæ ex præscripto sacrorum Canonum requiruntur.

Ut igitur Præsules Ecclesiarum intelligant, si in re tam graui, & tanti momenti culpa, aut negligentia peccauerint, se non modo in tremendo Dei iudicio, uerum in hoc quoque sæculo Rom. Pontifici suæ uillicationis rationem fore reddituros: Præsenti Constitutione perpetuo statuimus, & ordinamus, ut si in posterum Antistes aliquis Episcopali, Archiepiscopali, Primitiali, uel etiam Patriarchali dignitate præfulgens, aut Abbas ad primam tonsuram minoresque ordines suis subditis conferendos à Sede Apostolica auctoritatem habens, quemcumque sæcularem uel cuiusuis ordinis, aut militiæ regularem, ex aliquo crimine, uicio, aut defectu, seu aliis inhabilem, uel ir-

regularem existentem, uel extra tempora a iure statuta, uel absque ueris dimissoriis sui ordinarii litteris, aut per saltum, uel furtiue, aut quo ad sæculares sine titulo sufficiens beneficii, uel patrimonii, aut ante quædam per sacri generalis Tridentini Concilii decreta primæ tonsuræ, aut cuique ordini præscriptam, aut non seruatis temporum interstitiis, ita ut aliquis unico die, seu continuatis diebus ad plures ordines sacros, uel post unum ordinem susceptum sine causa rationabili antequam tempus ab eodem Concilio Tridentino præfixum elabatur, ad alium ordinem promoueat, sine dispensatione, aut indulto Apostolico Clericali characterem non legitime insigniuerit, aut ad ordines minores, uel sacros, ut præfertur, uel alias male promouerit, siue id scienter, siue ignoranter fecerit, nisi debita diligentia adhibita iustus error, & probabilis facti ignorantia eum excuset, ut in quo deliquit in eo puniatur, à collatione quorumcumque ordinum atque adeo ipsius tonsuræ, & ab executione omnium munerum Pontificalium eo ipso suspensus, & ab ingressu Ecclesiæ interdictus existat, aliisque grauioribus penis nostro, & pro tempore existentis, Rom. Pont. arbitrio puniatur.

Quod si preterea huiusmodi suspensione, & interdictione in præmissis se temere ingesserit, etiam à regimine & administratione suæ Ecclesiæ, seu Monasterii, & à perceptione fructuum mensæ eiusdem, ac quorumcumque beneficiorum per eum in titulum uel commendam seu alias obtentorum suspensionem eo ipso incurrat, eiusque interdicti, aut suspensionis relaxationem, aut penarum remissionem ab alio quam à Rom. Pont. pro tempore existente nequeat obtinere.

Et nihilominus fel. reco. Pij II. & aliorum Rom. Pont. nositorum prædecessorum, qui per suas constitutiones aut in Cancellaria Apostolica publicatas regulas contra huiusmodi Clericos male promotos diuersas penas inflixerunt uel uigiliis inhærentes, eisdem Clericos posthac male promotos ab executione, ministerio, & exercitio ordinum susceptorum, & ab omni spe, & facultate ascendendi ad altos superiores perpetuo suspensos declaramus, & si in eis, ministrare præsumperint, illos sic irregulares effectos, omnibus & quibuscumque per eos in titulum commendam, aut alias obtentis dignitatibus, officiis & beneficiis Ecclesiasticis cum cura, & sine cura, quomodocumque qualificatis sæcularibus uel cuiusuis ordinis aut militiæ regularibus, ac etiam si ipsi Clerici regulares fuerint, actiua & passiua uoce, ipso facto priuamus, & iis priuatos atque ad illa, & alia similia uel dissimilia in posterum obtinenda in perpetuum inhabiles, & incapaces esse decernimus, & declaramus, dignitatum, officiorum & beneficiorum huiusmodi, sic pro tempore vacantium dispositionem nobis, & Apostolicæ Sedi perpetuo referuantes.

Ut autem homines qui nimia indulgentia, & spe impunitatis, ac uenæ facilitate hæcenus fuerunt ad huiusmodi facinoræ procliuiores, ea sublata

lata, & præclusa ab his abstineant, & caueant in futurum tam absoluendi quam dispensandi facultatem in casibus superius expressis, etiam in foro conscientiæ nobis & successoribus nostris dumtaxat auctoritate & tenore præmissis perpetuo seruamus, Inhibentes, ne a quoquam seculari, uel cuiusuis ordinis regulari Presbytero, uel Prelato quauis auctoritate fungente, nec per quacumque Iubileæ, & indulgentias, etiam plenissimas, & extraordinarias per nostros prædecessores, aut nosmet ipsos uel successores nostros, anno Iubilei, aut alio quouis tempore & Cruciatæ Sanctæ, uel quocumque alio titulo, modo & forma, Motu proprio & Consistorialiter, seu ad quorumcumque Principum, Regum, aut Imperatoris instantiam, eorumque cotemplatione & intuitu cum quibusuis amplissimis in genere, uel in spe derogatoriis clausulis concessa, uel in posterum concedenda, nec uigore aut prætextu facultatum, aut priuilegiarum Mare magni, aut alias quomodolibet nuncupatorum quibusuis ordinibus. Cõgregationibus, aut personis regularibus aut Episcopis per decreta Concilii Tridentini aut officio sacræ penitentiariæ Apostolicæ, uel minoribus, aut etiam Maiori, Penitentiariis nostris & Rom. Pont. pro tempore existentis, uel alias quomodolibet pro tempore concessorum, Personarum sic ut præfertur delinquentes, tam scilicet Antistes, seu Abbates promouentes, quàm Clerici male insigniti seu ordinati a reatibus & excessibus, præfatis absolui, præterquam in mortis articulo possunt, aut debeant, nec cum iis super irregularitate propter præmissa contracta, etiã si crimen penitus occultum fuerit, quouis modo ualeat dispensari.

Verumenimvero quia grauioribus morbis fortiora sunt adhibenda remedia, & iuxta personarum, locorum, ac temporum qualitates leges sunt immutandæ, penęque aggrauandæ & emolliendæ cum huiusmodi peccatum satana suggerente hominum que fragilitate assentiente uideatur iam ad culmen uitiorum ascendisse, & in præcipiti esse: Ideo ut homines saltem penarum timore & proprii honoris confusione a peccato deterreantur, noui huic ueneno antidoti cogimur preparare: Ac propter ea uolumus, ut qui absolute & dispensationem huiusmodi petent, semper quauis delictum adhuc occultum extiterit non per officium sacræ Penitentiariæ, sed a nobis & pro tempore existente Rom. Pontifice in utroque foro absolute petere teneantur: alioquin ipsæ concessionibus & absolute, etiam cum clausula, quod præsentis Constitutionis tenor & alia prædicta habeantur pro expressis, prorsus nullæ, irritæ & inualidæ existant, ac nemini penitus suffragentur.

Ceterum si quis Antistes uel Abbas seruatis quidem cunctis præmissis & cæteris omnibus, quæ in ipsius tonsuræ & ordinum collatione obseruari debent, personas habiles & idoneas, sed tamē recepta ab iis, quibus tonsuram, aut ordines conferret pecunia, pretio non præiudicium simoniace in futurum insigniuerit, uel promouerit: uolumus ut præter alias censuras & penas contra simoniace

ordinantes & ordinatos a sacris Canonibus, & Constitutionibus. Apostolicis alias inflictas & irrogatas, quibus nequaquam derogare intendimus, et omnia & singula supra dicta in sic promouentibus, & promotis locum habeant: Decernentes præsentibus litteris sub quibusuis concessionibus, facultatibus & gratiis, etiam in casibus quibuscumque Sedi Apostolicæ quomodolibet, etiam in Bulla Censuræ Domini seruatis, etiam sub nomine Iubilei plenarij, uel Cruciatæ sanctæ absoluendi facultatem quibusuis personis generaliter uel specialiter tribuentibus minime comprehendit: sed semper ab illis exceptas esse & censi, sicque in præmissis uniuersis & singulis per quoscumque Iudices & Commissarios, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores & S. R. E. Cardinales sublatis & eorum cuiuslibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate in quauis causa & instantia iudicari & diffiniri debere, ac irritum & inane quicquid secus super his a quoquam quauis auctoritate scienter, uel ignoranter contigerit attemptari. Non obstantibus Constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac in Conciliis etiam generalibus editis, cæterisque contrariis quibuscumque. Ut autem præsentibus litteris omnibus innorescant, mandamus illas ad Valuas S. Ioannis Lateranen. & Principis Apostolorum de Vrbe Basilicarum & in acie Campi Floræ affigi & publicari, & post quindecim dies quibus in vrbe sunt, quæ uero extra eam & citra Montes intra quatuor menses, quidem ultra Montes erunt, intra octo menses a die publicationis huiusmodi computantur, perinde afficere & archare, ac si eorum cuique personaliter intimatæ fuissent, ac earundem præsentium litterarum exemplis etiam impressis Notarij publici manu subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ obsignatis eandem fidem in iudicio & extra illud adhiberi, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si essent adhibita uel ostensa. Nulli ergo omnino hominum liceat hæc paginam nostri statuti, ordinationis, declarationum, priuationis, reservationum, inhibitionis, uoluntatum, decretorum & mandati infringere uel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare præsumperit indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursum. Datum Romæ, apud Sanctum Petrum Anno incarnationis Dominicę, Millesimo quingentesimo octuagesimo octauo, Nonis Ianuarii, Pontificatus Nostri Anno Quarto

E. Card. Prodat.

Io. Ang. Papius

Registrata apud Ioan. Angelum Secretarium.

A. de Alexiis.

Anno a Natiuitate Domini, Millesimo quingentesimo octuagesimo nono, Indictione secunda, Die uero nona mensis Ianuarii, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris & Domini Nostri Domini Sixti diuina prouidentia Papæ Quinti, Anno eius Quarto, Retroscriptę litterę Apostolicę, affixę & publicatę fuerunt in ualuis Basilicarum Sancti

Sancti Ioannis Lateranen. & Sancti Petri Principis Apostolorum de V. be. nec non Cancellariæ Apostolicæ, & acie Campi Floræ, ut moris est, per nos Hieronymum, Lutium, & Pompeum Guerram Sanctissimi Domini Nostri Papæ Cursores.

- 7 Alex. Parabiachus Mag. Curs.†
Ex hac igitur Bulla apparet quàm grauius simonia in ordine puniatur, sed de penis, quæ in eos inferuntur, qui per simoniam realem ordines cõferunt hæcenus, ad suscipientes eadem ratione ordines transeamus.

De penis ipso iure illatis in eos, qui per simoniã realem ordines suscipiunt, effectu simonia realis quatenus delictum est,

S K M M A.

- 1 Ordines per simoniam realem accipiens ipso iure excommunicatus est, quæ regula, quousque pateat, declaratur.
- 2 Ordines per simoniam realem accipiens ab ordinum executione ipso iure suspensus est, quæ regula, quousque pateat, declaratur.
- 3 Ordinem per simoniam realem suscipiens an suspensus etiam sit ab executione, & eorum ordinem, quos simoniace non recepit.
- 4 Absolutio excommunicationis, & suspensionis lata in recipientes ordines per simoniam realem, à quo tribuatur.
- 5 Suspensi ob simoniam commissam in ordinem pro declaratis habentur, & ab omni spe, & facultate ascendendi ad superiores ordines suspensi sunt.

PER simoniam realem quoque ordinem suscipiens ipso iure, & statim excommunicatus est, ut habetur in extrauag. cum detestabile de simon. & asserunt DD. allegati, in superiori capite de conferente, & facit ca. reperiuntur, l. q. r. quæ pœna eousque pertinet, quousque pertinere eam diximus quoad conferentes in antecedenti conclusionem. quare locū, et habet, vel primam tōsuram per simoniã quis susceperit, vel literas dimissorias, testimoniales, & alia, ut habetur apud Tri d. Synod. sess. 21. cap. 1. iunct. cit. extrauag. cum detestabile: nam sancta Synodus vult, ut qui prædicta per simoniam consequitur, ipso facto in pœnas à iure illatas incidat, cuiusmodi excommunicatio hæc est: ergo per simoniã hanc iam dicta suscipiens ipso facto excommunicatus est, ut conclusimus supra de dâte, seu cõferente ordines.

- 2 Secundo tab executione ordinis sic suscepti suspensus est, esto enim character recipiatur, non tamen executionem eius habet, ex quo, ut dixi ab executione suspensus est, ut habetur in c. accusatum iunct. Gloss. & c. sequen. de simon. & in extrauag. cum detestabile de simon. Declaramus, ait enim ibi, quod omnes illi, qui simoniace ordi-

nati fuerint, à suorum sint ordinum executione suspensi. Ecce hic aperte dicitur per simoniam ordinem suscipientem executionem non habere, atque sic inquirant DD. communiter Gloss. in cap. quibusdam in verb. stare, l. q. r. & Abba. in eod. cap. accusatum, num. 4. ibi. Ad primum dic, quod aut est simoniacus in ordine, & sequitur Felin. ibid. Idem ait Innocen. in cap. tanta, & ibi quoque Abba. num. 5. uersic. in ea Gloss. & Mar. Socin. Sen. qui communem receptum hoc esse testatur de simon. & S. Thom. 2. 2. q. 100. art. 6. in respon. ad primum, & Archiep. Flor. in 2. p. Sum. ti. 1. cap. 5. §. 5. & Syl. in verb. Suspendio, §. 7. & Ioan. Tabien. in verb. Simonia, num. 86. uersic. Sexagesimo quinto, & Nauarr. in Man. cap. 23. numero 111. uersic. Ad decimum quartum, & uersic. Octauo dico, ubi opinionem hanc communem inquit, & Borgas. de irregul. p. 6. de simon. numero 70. & Viu. in sua Syl. opin. 72. 4. & Menoch. de arbit. iud. lib. 2. cent. 5. cal. 40. r. num. 25. & facit cap. si quis Episcopus, l. q. r. Non est igitur quod hac de re dubitemus, etenim, ex quo suspensus est ab ordinum executione, eorum executionem non habet.

Hoc autem multis modis amplificatur: nam primo locum habet etiam in aliis ordinibus, nõ solum enim ab ordine, quem simoniace suscepit, suspensus est, & executionem non habet, uerum etiam & ab aliis, ita dixit Innocen. in eod. ca. tanta in verb. Cantare, & in cap. per tuas, num. 4. uersic. Et scias, & ibi quoque Abba. num. 5. & Felin. num. 3. uersic. In Gloss. 2. ibi Prima conclusio, & Mar. Socin. Sen. num. 1. 4. de simon. Idem Innocen. in cap. pen. in fine, & ibi quoque Abba. & idem Abba. in cap. simoniace, num. 5. eod. & Syl. & Angel. in verb. Simonia, 6. in principio, & Borgas. ibid. & Viu. ibidem qui de communi DD. sententia testatur. Probatur autem per cit. extrauag. cum detestabile: nam non dicitur ibi suspensos esse ab executione ordinum sic susceptorum, sed ab executione suorum ordinum, quibus uerbis apparet ab omnibus ordinibus suspensos esse, ex quo ordines ocs, quos habent, sui ordines dici possunt.

Contra sententiam hæc tamen facere uidetur cap. pen. de simon. nam, si ordinãdus promittat, iuretue ordinatori se super promissione sua molestia ipsam non affecturum, si eum ordinet, esto non habeat, unde uiuat, (quo casu Episcopus ordinem conferens ad alimenta ei prestanda obligatur,) ordinatum ab ordine sic suscepto tantum suspensum esse ibi dicitur, ergo non ab aliis ordinibus suspensus erit, in cluso enim unius, alterius exclusio est, argum. capi. non ne de præsumpt. & l. cum prætor, ff. de ind. ergo & in quæstione proposita idem dicendum uidetur. Secundo contra opinionem hanc facit, cap. fin. de temp. ordin. li. 6. nam ibi Episcopus, si aut infanti monasterium non ingressuro primam tonsuram conferat, uel il literato, uel alterius diocesis clerico sine sui ordinarii licentia, per annum à collatione clericalis tonsuræ dumtaxat suspensus est, ut ibi dicitur, & hoc ob eam rationem, ut in quo peccauit, in eo puniatur,

puniatur, sicut ait ibi Romanus Pont. Idque iure merito, tenim pœna delicti grauitatem eius egredi non debet, ob c. 2. de ins. quæ sunt a maior. p. c. & c. non alteramus, 24. q. 1. ergo idẽ in casu nostro ob eandem rationem dicendum uidetur. Postremo repugnare uidetur etiam c. tanta de sim.

Quid igitur concludendum? A communi opinione discedendum non est, cum ob ea, quæ supra diximus, tum ob extrauag. seu Bullã Sisti V. contra male promotos inci. Sanctum, & salutare. latam anno 1588. Nonis Ianuarij Pont. sui Anno Quarto, quam in antecedenti capite posuimus: nam ibi suspendit per simoniam ad ordines promotos perpetuo ab executione ordinum susceptorum, & ab omni spe ascendendi ad alios superiores, ut habetur in ea Bulla, ibi Et nihilominus, iunct. uers. Caterum, si quis antistes, ex quo enim suspendit ab executione ordinum susceptorum, nec distinguit à quorum ordinum suspensione, ab omnium executione interpretabimur. Quæ Bulla, etsi, ut audio correctã est, non tamen quoad simoniã. Item ob id, quod, ut uidebimus, simoniacus talis excommunicatus etiam est per cit. extrauag. cum detestabile, & excommunicatus omnium ordinum executione caret.

Non obstant modo contraria proposita, non cit. c. pen. nã, ibi proprie, & directe simonia non erat, quando quidem nec ordinator quicquã accipere, nec ordinandus quicquam dare uolebat, ut ibi habetur, sed solũ cautio ordinatori fiebat, ne post susceptum ordinẽ alimenta ordinato prestare cogeret. Non igitur ob ordinẽ cautio præstatur, sed ob id, quod ordinẽ consequeretur, & sic directe simonia non committeretur, sed specimẽ quodam eius datur: At hic uere, ac directe simonia intercedit, & ob id mirandum non est, si grauior pœna inuratur.

Non obstat etiam cap. fin. de temp. ordin. nam idcirco in casu nostro grauior pœna inuritur, quoniam grauius delictum est, quam ibi, simonia. n. inter grauißima crimina numeratur, & sui grauitate alia crimina vincit, ut dicitur in cap. sicut de simon. in no. alia crimina respectu huius, pro nihilo reputantur, ut dicitur in cap. fin. l. q. ulti. & ob id etiam contra iuris regulas, ut puniatur, instituta plura sunt, arg. c. si dominus, & c. tanta cũ simil. de simon. Adde sic constitutum esse.

Non obstat etiam cit. ca. tanta: nam ibi de dispensatione agitur. Firma igitur amplificatio proposita remanet.

Secundo proposita regula locum habet, ut scilicet ab omnium ordinum executione suspensus sit, esto etiam peccati, & delicti eum peniterit: nam adhuc ordinum executione caret, nisi absolutur, nam, ex quo suspensus in pœnam est per canonem, non tollitur suspensio penitentia, sed ab solutione opus est, ut probant in Tract. de censuris Tab. 4. §. 2. num. 1. 2. & nu. 1. 3. atque sic tenet Nauar. in Man. c. 23. nu. 111. uersic. Quinto: nã ibi, ait simoniam realem in ordine egere absolutio- ne ab excommunicatione, & à suspensione, ergo ipso iure non tollitur, atque sic habetur in c. inq-

sitionis de accus. & ibi Inn. Abb. Socin. & DD. & no. Gl. in c. per tuas, 2. in uerb. Ministret de simo.

Tertio locum habet adeo, ut si conuictus fuerit ordinem per simoniam suscepisse per deceniũ sine spe dispensationis non possit absolui, & nec, ut absoluator, cũ ipso dispensari, ita sane uult Pius V. in Bulla incip. Cum primum Apostolatus officium, lata anno 1556. Calen. April. Pont. sui anno Primo, Quicumque igitur, ait enim ibi, detestabile crimen simonia commississe conuictus fuerit in consequendis ordinibus, eo ipso sit ab illorum executione per decenium sine spe dispensationis suspensus. Immo per cit. Bullam Sisti V. perpetuo suspensi declarantur. Quare, si diuina ab his fiat, irregulares sicut: nam ab officio, ordineque suspensi diuina faciendõ irregulares efficiuntur, à qua liberari præterquam à Rom. Pont. nequeunt, ut habetur in c. r. de re iud. li. 6. & in c. r. de sent. ex comm. eod. li. b.

Postremo locum habet, esto occulte simonia commissã sit, ita DD. cit. a me supra concludunt, ita Ego in eod. Tract. de Censuris asserni in Tab. 1. cap. 13. §. 4. ubi multa ad hunc locum pertinentia tractantur, sicut etiam in §. 13. His igitur modis regula hæc amplificatur, iã exceptiones eius ponamus.

Excipitur ergo primum, ubi simonia mentalis commissã est: nam etsi simoniacus hic mortifere peccat, ut supra probauimus, in nullam tamẽ iuris positui pœnam incidit, arg. c. fin. de simon. cum ibi not. & ut asseruit Nauar. in Man. cap. 23. num. 103. & num. 111. uersic. Ad decimum quartum, & pertinent huc, quæ late diximus in eod. Tract. Tab. 1. cap. 9. §. 11.

Secundo excipitur, ubi simonia conuentionalis tñ est: nam neque in hoc casu suspensus est: non enim id iure cautũ est, & ob id nõ dicendũ, arg. l. de pretio, ff. de publ. in rem act. & ita asseruit Nauar. eod. ca. 23. n. 104 & nu. 111. uersic. Ad decimum quartum, & Casador. decis. 5. de consti. & Gom. in reg. de trien. poss. q. 1. 2. in fine, & stylus Romanus ita docet, esto Sor. & Caiet. contrarium sentiant. Excipio tamen, ubi realis fuerit.

Tertio excipitur quoad alios, ubi simoniacus hic neque notorius, neque denunciatus est: nam, etsi quoad se suspensus est, sui tamẽ parochiani sacramenta ab eo licite petent ob extrauag. Ad euitanda, quæ communionem nobis cum censura irretitis permittit, ubi nec notori, nec denunciati sunt, atque in re nostra sic sentit Borgas in Tract. de irregular. par. 6. in titu. de simon. numero 92. ibi, Tertia est pœna excommunicationis. (Ea uero extrauag. à me in eodem Tract. de censuris posita est, ac declarata in Tabu. 1. capit. 13. §. 7.) idem sentit Nauar. in Man. capitul. 25. numero 68. uersic. Secundo peccat mortaliter, ibi, Dixi propriam, & apertissime id dixit Dom. Sot. de iust. & iur. libro nono, quæstio. octaua. articul. primo, in respon. ad primum argument. uersicul. Illa autem, quæ de aliorum communicatione.

Quarto excipitur, ubi simonia ab eo commis-

neficiorum eccl. incapacem reddit. Non ergo beneficium irregulari acquiritur, si ei cōferatur, an tequam cum eo dispensetur, ut tradit Abb. in ca. cum nostris de concess. præbend. & sequitur Nauarr. lib. 5. de homicid. consil. 13. nume. 2. immo nec pensiones obtinere potest de stylo Curia, vt de hoc testatur idem Nauarr. eod. libr. consil. 44. uerfi. Sexto, quod de stylo, Ante tamen irregularitatem beneficia acquisita retineri possunt, donec per sententiam ipsius quis priuetur, ut tradidit Innocent. communiter recept. in eod. capit. cum nostris de concess. præben. Quo igitur susceptorum functiones exercere, non susceptos ordines adipisci, beneficia ecclesiastic. habere quis possit, dispensatione opus, quam qui præstare queat, in sequ. explicabimus.

S V M M A.

- 1 Dispensare Romanus Pont. cum quocunque inhabili ob simoniam ad ordinem, & beneficium potest.
- 2 Dispensare cum simoniaci in ordine, id est cum eo, qui pro ordine habendo aut ipse pecuniam dedit; aut alius, eo sciente, & ratum habente, solus Romanus Pont. potest.
- 3 Dispensare cum simoniaci occulto in ordine episcopus potest.
- 4 Dispensare cum eo, qui simoniacus quidem non est, sed tamen ordinem per simoniam suscepit, quia scilicet alius eo ignorante, & ratum non habente pecuniam dedit, episcopus potest.
- 5 Dispensare cum simoniaci occulto potest episcopus, esto, cum ipso simonia commissa sit, quoad irregularitatem.
- 6 Dispensatio cum irregulari quid operetur.
- 7 Irregularis ubi quis est per celebrationem factam in excommunicatione quis cum eo dispenset.

S. III.

Qui ordinem per simoniam suscipit, Irregularitatem hunc fieri proxime probauimus, iam, quis cum eo dispensare possit, uideamus. Verum, quod nonnulli existimarunt Romanum Pont. in omnibus casibus cum simoniaci dispensare non posse, ideo prius horum opinionem refutabimus, deinceps propositam quaestionem ab soluemus.

Quoad primum igitur, vt refert Gloss. in ca. post translationem in verb. Nequeat de renunciat. ubi materia hæc dispensationis cum simoniaci agitur, nonnulli existimarunt Romanum Pont. dispensare non posse. Primum ob cap. erga, 1. quaestio. 1. nam ibi dicitur erga simoniacos nullam misericordiam in dignitate seruanda, habendam esse. Ex quibus uerbis colligunt cum ipsis dispensari non posse, ex quo nulla misericordia eis seruanda est. Hæc ratio meo iudicio nihil facit, esto enim nulla misericordia eis seruanda sit, non tamen consequitur, quin seruari possit. Postremò id Alexand. 2. cauit, vt ibi habetur, ergo discedere ab ea lege potest, nemo enim eam legem dicere sibi potest, à qua discedere ei

non liceat, minus autem eius successor, vt habetur in capitu. innotuit de elect. cum simil. citat. ibi a Gloss. Secundò pro hac opinione sic argumentantur, Qui per simoniam ordinem suscipit, characterem vitiosum suscipit, & remittere eum non potest (id quod & uerum est, deleri enim impressus in anima character ordinis non potest, ut asseruit Trid. Synod. sess. 7. de sacram. canon. 9.) at, qui rem alterius vitiosam habet, & iniuste, non potest veniam consequi, nisi eam restituat, vt dicitur in cap. 1. 14. quaestio. 6. & facit, capitu. peccatum de regul. iur. libr. 6. ergo idem & hic. Ad hanc rationem respondit & optime Gloss. in eodem capitu. post translationem, scilicet Romanum Pontif. nihilominus dispensare posse: nam permittens Romanus Pont. ut hic ad ministrat, & executionem ordinis habeat, uitium purgat, sicut furti uitium purgatur à rei domino, si res furtiua de eius voluntate apud furem remaneat, ita habetur in l. si fur in principio, ff. de usufructu. Hæc Gloss. Addo ego, ex quo dimitti ordo non potest, hunc excusari, sicut excusatur, qui rem alienam restituere non ualet, vt tradidit Gloss. in eodem capitu. peccatum in uerb. Peccatum. Quare, cum nullis rationibus opinio hæc nitatur, cōtrariam amplectari debemus, quã & DD. communiter sequuntur, vt infra uidebimus, scilicet Roman. Pont. in omnibus casibus dispensare posse. Probatum autem primò hac ratione: nam depositio, & irregularitas est pœna a iure canonico inuenta, vt sensit Glo. magistra. in capitu. ad reprimendam de off. ordina. at iuri positio Romanus Pont. non subicitur, sed præest, vt dicitur in capitu. propositum de concess. præben. ergo discedere ab eo potest. Postremo eam pœnam Romani Pontifices statuerunt, ergo & hac ratione ab ea eorum successores discedere queunt, argument. citat. capit. innotuit de elect. Pro certo igitur habebimus cum quocunque simoniaci Romanum Pont. dispensare posse. Et de quaestione hac satis.

Quoad primam autem quaestionem a primo propositam scilicet, quis dispensare possit cum simoniaci in ordine, vt regulam constituumus, ubi pro ordine consequendo pecuniam ipse dedit, ab alioque datam sciens ratam habuit, solus Romanus Pontif. dispensare potest, ita dixit Gloss. in citat. capitu. post translationem in verb. Nequeat, ibi sed hoc non credo, & Abba. qui de communi sententia testatur in cap. de simoniac. numero 4. in fine de simon. & ibi quoque Felin. numero 2. uerficu. in Gloss. fin. qui opinionem hanc communem etiam sentit, & Mar. Socin. Sen. numero 6. & DD. omnes ibi, ubi materia hæc etiam tractatur. Probatum autem per capit. pen. de simon. & ibi quoque not. Gloss. penult. nam ibi pro simonia commissa in eo, quod consequitur ordinem, dispensatio Sedi Apostolicæ referuatur, ergo multo magis, ubi in ipso ordine commissa est, unde etiam DD. vt Felin. in eodem capitu. de simoniac. numero 2. uerfi. Et eo casu, ampliat propositam regulam, vt in consecutio ad

ad ordinem locum etiam habeat. In hoc igitur casu solum Romanus Pont. dispensat, ergo non Episcopus. Immo nec Romanus Pö. solet in hoc dispensare, vt inquit Abb. ac DD. in eod. c. de simoniace.

Excipio tamen, ubi delictum occultum est, & ad forum contentiosum non deductum, in hoc enim casu Episcopum dispensare posse concludo, & hoc ob eam rationem, quoniam Trid. Synod. sess. 24. cap. 6. de reform. permittit episcopis in irregularitatibus omnibus ex delicto occulto præuenientibus dispensare, modo ex homicidio uoluntario non sit, vel ad forum contentiosum non deducta, ergo & in casu nostro licite dispensabit, tum quòd Trid. Synod. generaliter loquitur, scilicet de irregularitatibus omnibus ex delicto occulto prouenientibus, ergo & de irregularitate per simoniam occultam contracta, lex enim generaliter loquens, generaliter intelligi debet, arg. l. 1. §. & generaliter, ff. de leg. præstan. tum quòd. Sancta Synod. casus quosdam excipit, in quibus hic noster non est, ergo secus in ipso, inclusio enim uisus alterius exclusio est, arg. l. cum prætor, ff. de iud. & c. nonne de præsum. & exceptio in uno casu confirmat regulam in aliis. In hoc igitur casu Episcopus dispensabit, atque sic sensit Nauarr. lib. 5. de simon. consil. 97. num. 13. uerficu. Quare uideatur concludendum.

Postremò excipitur, ubi, qui ordinem suscipit, simoniacus non est, vt potest, quia neque pecuniam ipse dedit, nec ab alio datam sciuit, & ubi sciuit, dationem ratam eam non habuit, in hoc enim casu etiam Episcopus dispensare potest, ut dixit Abb. in cit. c. de simoniace, num. 6. uerficu. Et quod indistincte, & Felin. num. 2. uerfi. In Gl. fin. & communiter DD. Probatum autem per illud c. de simoniace iunct. Gloss. nam ibi in hoc casu permittitur dispensatio cum hoc, vt scilicet possit remanere in suis ordinibus, ergo Episcopus dispensare potest: nam, ubi ius dispensationem simpliciter concedit, alterique eam non referuat, Episcopus dispensare potest, ita dixit Innocent. communiter recept. in capit. dilectus filius de temp. ordi. idque iure merito, nam, ex quo alterius culpam damnum patitur, dispensatio concedi ab Episcopo posse debet, quo facilius eam consequatur. Hoc autem locum habet, esto manifestum sit simoniam commissam esse, atque sic inquit Abba. in cit. cap. de simoniace, & sequitur ibi Mar. Soc. Sen. & Felin. quicquid alii contrarium senserint ibi:

Atqui, tan dispensare cum hoc simoniaci Episcopus poterit, esto ipso sciente, vel cum ipso simonia commissa sit? Ego sentio & in hoc casu dispensare hunc posse, tum quòd, ex quo occultus, & denunciatus non est, vel excommunicatus sit, & quodcunque delictum commiserit, iurisdictionis usum non amisit ob extrauag. ad euitanda, & facit capit. ad probandum de re iudic. etenim & absolutio peccatorum tributa à presbytero suæ concubinae ualet, ut dixit Archid. in capit. omnes 3. q. 1. quem refert, sequitur, & communi

ter receptum esse testatur Nauarr. lib. 5. de simon. consil. 97. num. 13. uerficu. Tum quia potestas ab soluendi. Tum quòd Trid. Synod. eod. cap. 6. non distinguit an Episcopus id nouerit nec ne, & an cum ipso simonia commissa sit, ergo nec nos distinguere debemus, argum. l. de pretio, ff. de pub. in rem act. nam si id uoluerit, id excepisset, sicut alios casus excipit. Pro certo igitur habebimus Episcopum, & in hoc casu dispensare cum hoc simoniaci posse, atque sic asseruit pluribus Nauarr. eod. consil. numero 12. ubi etiam repugnantia quædam dissoluit.

Verum dispensatio hæc quid operabitur? Multa. Nam primò is, cum quo dispensatum est, ordinum susceptorum usum recuperabit, aliorum ordinum capax erit, collatio beneficiorum ecclesiasticorum ipsi facta, ualebit, Quia omnia ei per irregularitatem ablata esse ante probauimus: nam sublata impedimenti causa, impedimentum tollitur, argument. capitul. cum cessante, de appella. Non tamen collatio beneficiorum huic facta, dum irregularis erat, confirmabitur, ut asseruit Innocent. communiter recept. in cap. cum nostris de concess. præbend. & Nauarr. eod. consil. num. 14. Idque iure merito, quòd enim ab initio non ualet, temporis tractu conualescere non potest, ut dicitur in l. quod ab initio, ff. de regul. iur. & cap. non firmatur eod. lib. 6.

Atqui si irregularis fiat ob celebrationem, quæ ei per excommunicationem prohibita est, irregularis enim excommunicatus sit celebrans, vt probauimus in Tracta. de censuris capit. 14. §. 1. Tab. 2. quis cum hoc dispensabit? Modo occultus sit, Episcopus autoritate ipsi tradita à Trid. Synod. capitu. 6. de reform. sess. 24. si tamen in iudicium deducta irregularitas non sit, atque sic dixit Nauarr. consil. 69. de simon. libr. 5. Alias uero Summus Pont. Sed de pœnis simoniaci in ordine hæctenus, ad pœnas simoniaci in beneficio tracteamus.

De pœna eius, qui ecclesiasticam dignitatem, beneficium eccl. per simoniam realem confert, effectum simoniae realis, quatenus delictum est.
Cap. V.

S V M M A.

- 1 Beneficium ecclesiasticum per simoniam realem conferens ipso facto excommunicatus est, quare regula, quousque pateat, declaratur.
- 2 Officia eccl. per simoniam realem conferens in excommunicationem non incidit.
- 3 Pensionem per simoniam realem conferens in excommunicationem non incidit.
- 4 Insuperatus per simoniam realem conferens in excommunicationem non incidit.
- 5 Spiritualia quocunque per simoniam realem conferens in excommunicationem non incidit, modo, nec ordo, nec beneficium eccl. sit.

BENEFICIUM ecclesiasticum etiam per simoniam reale communitatem in...

uerficu. Tertia est excommunicatio, & Ioan. Tabien. eod. num. 74. versu. Septuagesimo tertio, & Nauar. in Man. cap. 23. num. 1. r. uersu. Quarto, & uersu. Septimo, & Vm. qui de communi sententia testatur in sua Syl. opin. 724. nu. 5. cum seq. Hæc autem regula amplificatur, ut superior tradita de ordine: nam locum habet, quicumque sit, qui beneficium ratione hac, confert, & quacunque ratione, uel per electionem, uel per presentationem, uel collationem, & institutionem, & ob id uel Reges, Regiæne sint, quæ in hoc opus suum præstiterint, ut dicitur in ead. extrauag.

Item locum habet, quodcumque ecclesiasticum beneficium sit, ex præli gratia, ut Episcopatus, Archiepiscopatus, & huiusmodi. Item uel alia beneficia animarum curam habentia, cuiusmodi Ecclesiæ parochiam habentes sunt, aut uicariæ perpetuæ: nam & hæc beneficii loco sunt, ut habetur in Clem. unic. de off. vic. atque sic dixit Add. ad Diaz. in pract. crim. canon. cap. 9. uersu. Quarto. Item uel beneficia simplicia sint curam animarum non habentia, cuiusmodi capellæ sunt, nec non altaria quadam, hæc enim quoque beneficiorum nomine continentur, ut tradidit Rebuff. in sua Prax. in p. r. cap. Seculare beneficium quotuplex.

2 Excipitur autem primò, ubi officia ecclesiastica, quis per simoniam uenderet, non enim in excommunicationem hic incidit: nam per citat. extrauag. cum detestabile excommunicatio fertur, ubi beneficia ecclesiastica, ordine sue per simoniam reale conferuntur, in quorum numero officia hæc non sunt, ut per se patet. Nec repugnat officiorum mentionem ibi fieri: nam eo nomine beneficia accipiuntur, ut ait Add. ad Diaz. ibidè & Nauar. in Man. ca. 23. nu. 1. r. uersu. Ad decimū tertium. Quare, qui vicariam ad vitam suam uenderet, in excommunicationem non incideret, se cus autem, si uicariam perpetuam, quæ est beneficium, arg. Clem. unic. de off. uic. atque sic inquit Nauar. & Add. ad Diaz. eisdem in locis. Non itidem in excommunicationem hæc incidunt canonici, qui sede uacante vicarium constituerunt hac conditione, ut emolumenta omnia, quæ uicarius percipere solet, inter ipsos, & vicarium diuidantur: nam nec vicariatus huiusmodi eccl. beneficium est, & idcirco cit. extrauag. cum detestabile, locum habere in hoc casu non potest, atque sic consuluit Nau. li. Quinto ne plat. uic. suas cõs. 2.

3 Secundo excipitur, ubi pensio venditur, & per simoniam hæc conceditur, esto enim simonia committatur, non tamen in excommunicationem

quis incidit, quandoquidem beneficii nomine non continetur, ut asseruit Nauar. eod. li. 5. de simon. cõs. 60. num. 2. atque sic asseruit Add. ad Diaz. in casu nostro cod. ca. uersu. Septimo, & Nauar. in Man. ca. 23. nu. 1. r. & eod. cõs. 60. eo. nu. 2. & cõs. 63. eod. tit. in fine, id quod eo magis asserendum est, quandoquidem cit. extrauag. cum detestabile, penas continet, & idcirco coarctanda, arg. l. cum de interpretatione, ff. de pennis, & c. odia de reg. iur. lib. 6.

4 Tertio excipitur, si patronatus: nam nec illud emens excommunicatus est, ut dicit Nauar. eod. nu. 1. r. uersu. Ad duodecimum, ibi Et denique, & in cõs. 87. de sim. li. 5. & in cõs. 66. nu. 3. ubi sic definitum ait in foro penit. quandoquidem negatum eccl. beneficium est, ex quo & laico conceditur, esto secus sit, si per simoniam reale ad beneficium quem præstaret.

5 Postremò excipiuntur spiritualia reliqua omnia, esto enim per simoniam reale conferatur, tamen penæ in his locum non habent, quæ habentur in cit. extrauag. cum detestabile, modo ecclesiastica beneficia, ordine sue non sint, ut DD. cõmuniter concludunt.

Verum absolutio huius excommunicationis cui reseruata est? Mortis periculo excepto, ipsi Pontifici Rom. reseruatur per cit. extrauag. cum detestabile: sed de pena conferentis beneficium eccl. per simoniam reale satis, ad penas eorū transeamus, qui beneficia per eandem simoniam acquirunt.

De Penæ eius, qui acquirit dignitatem, beneficiumue ecclesiasticum per simoniam realem, Cap. VI.

S P M M A.

- 1 Beneficium eccl. per simoniam realem accipiens ipso facto excommunicatus est.
- 2 Beneficij eccl. collatio per simoniam commissam ab eo cui confertur, nulla est, quæ regula, quousq; patet declaratur.
- 3 Beneficij eccl. collatio nulla est, ubi ab alio simonia commissam est sciente, & non contradicente eo, cui collatio facta est.
- 4 Simonia commissam in electionem an confirmationem vitiet, & quid è contrario.

AQVIRENS etiam per simoniam reale dignitatem ecclesiasticam, beneficiumue ipso iure excommunicatus est, ut habetur in extrauag. cum detestabile de sim. & ut DD. cit. in antecedenti capite concludunt. Id quod, & pro regula, habebimus, quæ uti superior de conferente declaratur, & amplificatur reseruaturque absolutio Rom. Pont. per cit. extrauag. At qui an absolutio ab excommunicatione tributa ei, qui beneficium, sic acquisitum non renunciauit, ualeat? Planè constat tribui non debere.

bere. Tributam tamen ualent censere per c. uenerabilibus, ubi autem de sent. excõ. li. 6. Nec repugnat peccatum non remitti, nisi restituatur ablatum, nam locum habet in peccatis, nõ autem in censuris.

Item beneficii per hanc simoniam habitum collatio nulla est, nec titulus ullus tribuitur, ut DD. cõmuniter inquit S. Th. 2. 2. q. 100. ar. 6. in respõ. ad tertiu, quæ sequuntur cõter Theologi, ut testatur Cou. in reg. peccatum. 2. p. 8. n. 7. uersu. Sic, quod beneficium habuit, idem inquit Borgas. in Tract. de irregular. & dispen. p. 6. in tit. de simon. numer. 73. uersu. ueritas autem est, & Rebuff. in sua Prax. benef. in tit. de simon. in resign. nu. 7. uersu. Sed ut omnia breuiter absoquam, & Couar. ibidem, & Viu. in sua Syl. opin. 724. nu. 2. uersu. Et hoc procedit quoque in beneficio, & Nauarr. in Man. c. 23. nu. 105. uersu. Porro hæc simonia realis, & in c. si quando de rescrip. excep. 4. & Gulie. Re doan. de simon. p. 4. c. 1. n. 30. & per totum. Probatur autem per extrauag. cum detestabile de simon. ibi enim aperte habetur nullius ecclesiastici beneficii collationem ualere, nam ibi Romanus Pont. posteaquam penas in simoniacos ab aliis latas confirmauit, hæc addit, Per electiones uero, postulationes, confirmationes, prouisiones, seu qualis alias dispositiones, quas simonica contingerit labe fieri, & quæ iuribus omnino careant, in ecclesiis, monasteriis, dignitatibus, personaribus, officiis ecclesiasticis, & quibus uis beneficiis, aut aliquo horum cuiquam ius nullatenus acquiratur. Nec inde faciat fructus suos, sed ad illorum omnium, quæ percepti, restitutionem, sub animæ suæ periculo, sit adstrictus, & cetera. Hæc ibi Romanus Pont. ex quibus apertissime colligitur, ac aperitur proposita conclusio. Nam primo uult electiones, confirmationes, prouisiones, & quascunque alias dispositiones per simoniam factas iuribus omnino carere, ut habetur in uer. proposito, ergo prouisiones huiusmodi nullæ prorsus sunt, dictio enim illa, Omnino omnem casum comprehendit, id est tam actus essentiam, quam eius effectum, ut dixit Ias. in l. p. cibus nu. 2. C. de impub. & aliis subst. & Felj. qui alios idem sentientes refert in c. ex parte de of. deleg. Secundo quoniam uult in illis, ecclesiis, ad quas per simoniam ratione quapiam prouisi sunt nullum ius ab ipsis acquiri: declarant hoc uerba illa Eorum cuiquam ius nullatenus acquiratur, quæ dictio, Nullatenus, acquisitionem omnem denegat. Si ergo nequaquam uult, ut illud acquiratur, ergo nec titulus, ergo nec ulla prouisiones erunt. Postremò, quoniam uult, ne suos fructus faciant, ergo etiam in foro cõscientiæ locum hoc habebit, ut ibidem habetur. Ex his omnibus concluditur collationes beneficiorum eccl. per simoniam factas nullas esse. Probatur denique in Extrauag. Martini Quinti in Concilio Constantienti lata, ubi hæc habetur, quæ in cit. Extrauag. cum detestabile, sicut etiam in multis alijs, quas refert Ioan. Tab. in uerb. Simonia numer. 74. uersu. Septuagesimo tertio, & Rebuff. eod. sicut etiam

Viu. & Borgas. Ex quo igitur non modo iuris interpretum opinio hæc est, uerumetiam & Theologorum, item expressum hoc habetur in cit. extrauag. non est, quod hæc de re dubitemus.

Declaratur autem conclusio hæc multis modis suam primo locum habet non solum, ubi simoniam commisit is, cui beneficium collatum est, uerumetiam & ubi alius eo sciente, & non contra dicente, tum quod sic dixit Coua. ibid. & Borgas ibidem uersu. Secus, si per alium eo ignorante argumento sumpto a contrario sensu, tum quod, quæ sit, & non repugnat, consentire uideretur, ut dixit Gl. in c. sicut tuis in uerb. Præbere de simo. & ibi Abb. in fine.

Secundo loco declaratur, ut locum habeat, nõ solum, ubi simonia publica est, quod & DD. ueteres omnes censuerunt, ut inquit Couar. ibidem in uersu. Apud ueteres, uerumetiam quod quidam negarunt, de quibus Couar. ibidem, ubi etiam occulta est, nam cit. extrauag. cum detestabile, utriusque casum comprehendit expresse, ubi scilicet, & manifestus, & occultus simoniacus est, illis uerbis eorum quemlibet tam manifestum, quam occultum, quod & animaduertit Couar. eodem in loco uersu. Sed sane conclusio Concilii Constantiæ.

Tertio declaratur, ut locum habeat a quocunque simonia commissam sit, uel a Cardinali, aliaque dignitate præditis ecclesiastica, uel a Regibus, dignitate uel alia mundana decoratis, ut habetur in eadem extrauag. cum detestabile, ibi illos cuiusque status, & cet.

Quarto declaratur, ut locum habeat quacunque beneficia collata sint ob ea uerba Quibusuis beneficiis. Siue igitur beneficia sint, quæ ecclesiasticam iurisdictionem habeant, cuiusmodi Episcopatus sunt, siue beneficia animarum curam habentia, siue dignitates, ac personatus, ut canonicatus, prepositura, Archidiaconatus, & id generis siue beneficia simplicia, ut capella, & altaria per simoniam conferantur, eorum collatio nulla est.

Quinto declaratur, ut locum habeat in quibuscunque ecclesiis hæc quis adeptus sit ob uerba illa In ecclesiis.

Sexto declaratur, ut locum habeat, quacunque ratione quis proposita ecclesiastica beneficia adeptus sit, ut pote, uel per institutionem, uel per collationem aliamue prouisionem, ob uerba illa, Per electionem uero, & cat. atque sic cit. autores eisdem in locis, & Red. p. 4. c. 12.

Septimo declaratur, ut locum habeat esto actus & collatio facta non ualeat, sit enim est, ut ualeat, si nõ esset simonica: id quod habetur in extrauag. de simon. ubi n. collationes omnes sic factæ nullæ sunt, & tamen puniuntur eas facientes, atque sic dixit Nauarr. in cõs. 33. nu. 2. de simon. lib. 5.

Verum, quid, si in beneficio, quod ubi conferatur intercedere electio, ac deinceps confirmatio debet, simonia committatur in electione, non autem in confirmatione, & collatione, an collatio ualebit? Breuiter concludendum est nullam ipsam esse, nam, ex quo electio, quæ collationis fundamentum est, & principium, argu. tot. tit. extra de

de elect. nulla per simoniā redditur. ob cit. extra uag. cum detestabile, & quod deinceps sequitur nullum esse debet, sublato enim fundamēto, edificium totum corruiat, arg. l. 1. & 2. ff. de usufru. & sublato antecedenti tollitur cōsequēs; ubi enim fundamentum non est, superædificari nō potest, arg. c. cum Paulus, 1. q. 1.

At quid ē contrariū, si electio nō simoniace facta est, confirmatio autem, seu collatio per simoniam? Idem, quod proxime, concludendum censeo, scilicet neque hic collationem, confirmationemue ualere, arg. c. sicut tuis de simon. ubi confirmatio ualuit, esto per simoniā facta esset, quoniam cōfirmatus, ne simonia committeretur, antea prohibuerat, & factum ignorabat, ergo secus, ubi id sciuit, & non prohibuit, atque sic dixit Fel. ibid. in vers. Sexto not. ubi ait, si irritetur confirmatio, & electionem irritam censerit, & hoc ob uitium simoniæ, secus, si ob aliā causam, & ita Bal. in l. quidam, §. sed cum veteres, C. de necess. hæred. instit. Idem dixit Ioan. de Anan. in eod. c. sicut tuis, vers. Nota, quod dolus, nam persona redditur inhabilis ad beneficium suo uirio, & idcirco non repugnat. ca. si confirmationem de elect. lib. 6. ubi cōfirmatione sublata ob aliā causam, electio firma remanet: nam id fit, quoniam non ob uitium electi, sed ob alterius uitium cōfirmatio fuit sublata. Postremo id probatur per cit. extra uag. cum detestabile, ubi electiones, & confirmationes per simoniā factas nullas reddit; & tamen contingere potest in uno casu electionem simoniacam non esse, confirmationem autem contra. Quare, si a patronis per simoniam quis ad beneficium offeratur, ac præsentetur, esto Episcopus eum instituat sine simoniæ uitio, institutio tamē nulla erit, sicut ē contrariū, si præsentatio legitima sit, institutio autem simoniaca. Ex his apparet non solum beneficium collationem, sed etiam quamcunque prouisionem, confirmationem, electionem, præsentationem, & quamlibet aliam dispositionem simoniacam simonia reali, nullam esse per extra uag. 2. de simon. atque sic concludit Nauar. de simon. consi. 1. nu. 1.

Postremo declaratur proposita conclusio, ut locum habeat etiam in foro conscientie, atque sic dixit Couar. ibid. nam impedit acquisitionē, quo casu uti res aliena detineri nō potest, arg. ca. peccatum, de reg. iur. lib. 6. & ut proxime uidebimus. Sed de his hætenus, iā agamus, an restituere beneficium sic acquisitū quis debeat, id quod in seq. præstabitur.

S V M M A.

- 1 Beneficium eccl. quod quis per simoniam realem adeptus est, retinere non potest, sed dimittere ipsum debet.
- 2 Pœna a lege illata in conscientie foro non debetur ante iudicis sententiam, & quomodo accipiendum hoc sit.

S. I.

Proposuius nobis proxime explicandum, si an retinere illud beneficium quis possit, quod per simoniam realem collatum ei est id quod in præfenti nobis est faciendum. In qua quæstione nos concludimus retineri ipsum non posse, sed ad relinquendum quē obligari. Et hoc ob eam rationem, quæ solidissima est, quoniam nullum titulum in ipso habet, ut probauimus per extra uag. cum detestabile de simoni. & ob id se alienam rem tenere pro certo scit, atque idcirco quodammodo furtiue, furem autē ad restitutionem obligatum esse nemo dubitat, arg. tot. titu. de furt. ergo & hic, atque sic asseruit Couar. in regu. peccatum 2. p. §. 8. num. 6. uers. Sic, qui beneficium habuit per simoniam, & Nauar. in Man. c. 23. nu. 111. uers. Nono, & S. Tho. 2. 2. q. 100. ar. 6. in resp. ad tertium, id quod locum habet, esto sententia, & executio a iudice facta non sit.

Contra sententiam hanc tamen facere uideatur §. Gloss. tam a Canonistis, quam a Theologis communiter recepta, ut testatur Couar. in Trac. de spons. & Matrimon. c. 6. §. 8. num. 10. in c. fraternitas 12. q. 2. quæ ad pœnam a lege iniustam præstandam quem non obligari in foro conscientie ante condemnationem, & iudicis sententiam concludit, quam conclusionem pluribus profertur idem Couar. eod. nu. 10. cum multis seq. & Dom. Sot. de iust. & iur. lib. 1. q. 6. artic. 6. ergo idem in casu nostro dicendum uideatur, ut scilicet ad beneficium restituendum hic non teneatur, antequam a iudice ipsi auferatur. Atqui a proposita sententia discedendum nō est, ut scilicet hic ad restituendum beneficium teneatur, esto sententia iudicis non interueniat, & condemnatio ob supradicta. Nec obstat cit. Gloss. c. fraternitas, nam ea locum habet, ubi lex priuat quem bonis iam acquisitis ob delictum, tunc enim in foro conscientie, ex quo dominus fuit, & iustum principium habuit, restituere illa non tenetur, quousque iudex ipse ea illi abstulerit, & hoc ob eam rationem, ne contra se exequi pœnam quis cogatur, quod natura ipsa abhorret. In hoc igitur casu ea Gloss. locum habet. At ubi lex acquisitionem, & translationem domini in delicti pœnam prohibet, ut hic, tunc, esto iudex ipse nō exequatur, ad restituendum tamen, quod illicite quis usurpauit, tenetur, quippe, quia nunquam dominus fuit, & nullum ius in ipso habuit, & ob id, ex quo rem alienam se retinere sentit, ad eam restituendam tenetur, ut habetur in c. si res, 14. q. 7. atque sic asseruit in re nostra id pluribus Couar. in reg. peccatum 2. par. relect. §. 8. uers. Quod de lege pœnali dicitur. Atqui an sine licentia superioris dimittere illud poterit? Communiter concluditur, ut testatur Ioan. de Imol. in ca. nisi, §. propter de renunciat. quem refert, ac sequitur Ioan. de Anan. in c. Mattheus in fine de simon. si ab alio simonia commissā est eo ignorante, tunc requiritur licentia superioris, & sine ea relinqui nō posse, & hoc ob id, quoniam habet coloratam possessionem, Idē, si eo sciente, sed tamen hoc occultum est, secus autem

autem si ipso sciente commissā est, & notoria, nā tunc sine licentia potest, quādoquidem, nullum colorem possessionis habet, ita communiter concluditur, de hac autem renunciatione uid. DD. etiam in c. ex insinuatione de simon. Restituere igitur quis beneficium sic acquisitum debet nulla alia iudicis sententia intercedente, seu eodem natione. Sed quod de fructibus, an & ipsos restituere hic debeat. Hoc in sequenti explicabimus.

S V M M A.

- 1 Fructus extraneos perceptos ex beneficio eccl. quod quis per simoniam realem adeptus est, restituere tenetur.
- 2 Fructus percepti ab eodem beneficio restitui debent etiam consumpti.
- 3 Fructus, qui percipi potuerunt ex beneficio eodem, sed percepti non sunt, restitui quoque debent.
- 4 Fructus percepti a simoniacho in beneficio, qui non restituentur.
- 5 Fructus percepti a simoniacho reali ex beneficio qui restituentur.

S. II.

Fructus quoque extraneos perceptos ex eo beneficio, quod quis per simoniam realem adeptus est, restituere in foro conscientie itidē tenetur, sic enim dicitur in extra uag. cū detestabile de simon. nam ibi Roma. Pontifex de fructibus eorum beneficiorum agens, sic inquit, Nec inde faciat aliquis fructus suos, sed ad illorum omnium, quos percipit, restitutionem sub animæ suæ periculo sit adstrictus, idem habetur in Bulla Pii V. incip. cum primum lata anno 1566. Kal. April. Pont. sui anno 1. in uers. Et ut simoniace. Non est igitur, quod hac de re dubitemus, quin restituitio fructuum horum facienda sit. Idem quoque asseruit Couar. in regu. Peccatum 2. p. §. 8. num. 7. uers. Sic, qui beneficium habuit, & Nauar. in Man. c. 23. num. 105. uers. Porro hæc simonia, & num. 111. uers. Nono, & S. Tho. 2. 2. q. 100. ar. 6. in resp. ad tertium. Idque iure merito, nam ubi restitutio rei alicuius faciendā est, quæ frugifera sit, non solum res ipsa, sed fructus inde percepti restitui debent, ut habetur in ca. granis, & ibi Abb. ac DD. de restit. spol. & facit l. cum prætor, ff. de uerbo. signif. atque sic dixit Nauar. in Man. cap. 17.

Et hæc restitutio locum habet etiam in fructibus consumptis, nam & ipsi restituendi sunt, id est eorum æstimatio, ut dixit S. Thom. eod. quem sequitur, & communem esse receptū a Theologis testatur Couar. eod. uers. Sic, qui beneficium habuit, & Nauar. eod. nu. 111. uers. Nono. Id quod & iure probatur: nam malæ fidei possessor est, ex quo per simoniam se beneficium obtinere scit, at malæ fidei possessor, & fructus consumptos restituere tenetur, ut dicitur in §. si quis a non domino in Instit. de rer. diuis. & tradidit ibi Ang. nu. 5. uers. Quæro quid de malæ fidei possessore, ibi, Si uero consumpti sunt, ubi & opinionem hanc

communem esse testatur.

Postremo, §. & fructus, qui percepti non sunt, percipi tamen potuerunt, restitui debent, ita dixit S. Thom. eod. uers. Ibi, Sed etiam eos, qui percepti potuerunt a possessore diligenti, & facit cit. cap. grauis de restit. spol. & not. ibi p. DD. etenim fuit causa, quam obrem percepti non sunt, & ob id ad interesse obligatus est.

Excipiuntur tamen sumptus facti querendorum, cogendorum, conseruandorumque fructuum gratia: nam hi excipientur, ut dixit S. Tho. ibid. & eum sequuntur DD. idque iure merito, nam, ex quo ad restitutionem fructuum tenetur, fructuum nomine intelliguntur, qui remanent deductis expensis, ut dicitur in l. 1. C. de fruct. & lit. expens. & in l. si a patre, §. fructus, ff. de petit. hæred. esto enim malæ fidei possessor sit, naturalis tamen ratio postulat, ne quis cum alterius iactura locupletetur per l. nam hoc natura, ff. de cond. indeb. & habetur in cita. §. fructus; Fructus, dicitur enim ibi, intelliguntur deductis expensis, quæ querendorum, cogendorum, conseruandorumque eorum gratia sunt, quod non solum in bonæ fidei possessoribus naturalis ratio expostulat, uerum etiam in prædonibus, sicut Sabino quoque placuit. Hæc iure consi. Si ergo & prædones expensas factas utiliter retinere possunt, ergo & hic malæ fidei possessor. Quare, si suis sumptibus fundos beneficij colendos curauerit, partiarii coloni ratione dimidios fructus licite retinebit.

Excipitur quoque, ubi quid aliud in ecclesiæ utilitatem impenderit, nam hoc illi quoque acceptum referri debet, ob rationem naturalem, proxime allatam, ut dixit S. Thom. recept. ibi. & Domin. Sot. de iust. & iur. lib. 9. q. 8. ar. 1. in respons. ad tertium, ibi, Deductis tamen. Si ergo eedes Ecclesiæ reficiendas, sarcinasue curauerit, hoc ei in fructibus computabitur, si itidem capellanum conduxit tantundem, ubi eo opus erat.

Atqui §. hos fructus quis habebit? & cui restituentur? Ipsi ecclesiæ, unde percepti sunt, nam, ex quo eius facti non sunt, ecclesiæ remanserunt, ita Dom. Sot. de iust. & iur. lib. 9. q. 8. ar. 1. in resp. ad quartum argumentum, esto hodie tamen Camera Apostolica eos sibi vindicat, & ob id cum ea compositio fieri potest, ita Sot. ibidem, infra nos ca. 7. §. 2. in fine uident. sed de quæstione hac satis. Verum, quod ubi realis simonia committitur in beneficio, & ordine, collatio non ualet, & excommunicatio ipso iure infertur, quid iuris, si beneficij collatione facta post multum temporis pecunia promissa pro eo beneficio data sit, de collationis nullitate, & excommunicatione? Hæc in sequenti explicabimus.

S V M M A.

- 1 Collatio beneficij nulla est, esto non eodem tempore simonia adimpleta sit, & realis facta, sed deinceps.
- 2 Collatio beneficij ob promissionem pecunia factā, quæ post multum temporis data est, ab initio nulla est, & sic nullitas retrotrahitur.

3 Collatio

- 3 Collatio beneficii facta ob promissionem pecunie, quae nondum data est, pendet, quousque detur, & neque interim valet, neque non valet.
- 4 Retrotractio nullitatis collati beneficii quid operetur in casu proposito.

§. III.

Explicandum nobis proposuimus proxime quid iuris, si beneficium collatum sit ob promissionem pecuniam, quae deinceps post multum temporis, exempli gratia post biennium, uel triennium data est, & ob id realis simonia est commissa tunc, non autem ab initio, quid inquam iuris tam quo ad validationem collationis, quam quo ad excommunicationis poenam. Verum omiffa in praesenti excommunicatione de collatione beneficii tantum agamus: id quod, ut dilucidius fiat, haec contemplabimur. Primum, an collatio haec nulla sit. Deinde, esto nulla sit, quando, an scilicet ab initio collationis, vel posteaquam conuentionalis simonia realis facta est. Tertio, esto ab initio, an interim valeat nec ne. Quarto an idem in foro conscientiae, quod in foro fori, sit.

1 Quoad primam quaestionem igitur pro certo habendum est collationem beneficii huius factam nullam esse, statim atque ab utroque executioni mandata est. Et hoc ob eam rationem, quoniam collatio haec per simoniam reale facta est, ex quo ab utroque simonia executioni est mandata: at, ubi collatio beneficii per realem simoniam facta est, nulla est ipso iure collatio, ut habetur in extrauag. cum detestabile de simo. quae de communi DD. sententia in simonia reali loquitur, ergo beneficii collatio haec nulla erit. Et de hac prima quaestione satis.

2 Quoad secundam itidem, ubi executioni mandata est, an scilicet ab initio collationis, beneficii collatio haec nulla esse intelligatur adeo ut retrotrahatur, an uero posteaquam ab utroque simonia haec fuit adimpleta, nulla esse incipitur. Videbatur dicendum nullam tunc reddi collationem hanc, ubi ab utroque fuit adimpleta, non autem ab initio collationis, & sic non retrotrahi nullitatem ad tempus collationis. Nam eo tempore beneficii collatio per simoniam conuentionalem facta est; at collatio per talem simoniam facta valet, ut antea vidimus, ergo & ab initio haec valuisse dicendum videtur. Atqui contraria sententiam sequi debemus, scilicet ab initio collationem beneficii nullam esse censeri, & quodam modo retrotrahi. Et hoc, quoniam Romanae Curiae stylus sic seruat, ut testatur Cassad. decis. 4. de loc. quem sequitur Nauar. in c. si. nume. 31. uers. Itaque dici potest de simon. & in Man. c. 23. nu. 104. uers. Multo fortiora sunt argumenta, & Maurus Antonius Berarducius in sua Sum. Coron. p. 3. in Tract. de simon. nume. 8. at stylus Romanae Curiae legem facit, arg. c. ex literis de consti. & c. quis graui de crimin. fals. ergo seruari debet. Ab initio igitur nulla collatio esse censetur, etenim, etsi emphyteuta Ecclesiae, qui (si intra duos annos canonem non praestitit, & secularis emphy-

teuta post triennium) ipso iure priuatus est, ut dicitur in c. potuit de locat. priuatus non cenetur, antequam dominus priuatum eum esse uelle se declaret: tamē, si deinceps declaret, uel post multum temporis se uelle emphyteutam priuatum esse, ab initio priuatus cenetur, ita cita auctores inquirunt, ergo idem & in casu nostro. Et de hac itidem quaestione satis.

3 Quoad tertiam quaestionem, an scilicet collatio interim, quousque ab altero adimpleatur, ualeat, nullaue sit? Concludendum est ipsam nec ualere, nec non ualere, sed pendere. Id quod ratione hac una probatur, quoniam sic Romanae Curiae stylus seruat, ut Cassado. testatur, & citati auctores supra in eisdem locis. Hinc ob eandem rationem caducitas ab emphyteusi ob non solutionem canonis pendet, quousque dominus caducitatem probet, ut dixit idem Cassad. decis. 3. de locat. Nec repugnat c. 2. de elect. lib. 6. ubi beneficii collatio pure facta, aut statim ualeat, aut statim nulla est, ut ibi dicitur, & ob id non pendet, nam ut beneficii collatio pure facta non pendeat, iure positio cautum est: ergo eodem iure id tolli potest, sicut expedire magis Ecclesiae uidetur. Hinc ab hostibus captus statim mortuus existimatur, si apud hostes, uel post multum temporis moriatur; si uero in patriam redierit, in ciuitate semper fuisse censetur, ut habetur in §. eius, qui apud hostes iunct. Gloss. in Instit. Quibus non est permis. fac. test. & sic status eius pendet. Hinc quoque res legata ab haerede alienata si sit, pendet alienationis huius ualiditas, quousque legatarius, se eam uelle, nolite declarauerit, nam, si legatum se uelle legatarius dixerit, ab initio nulla est alienatio, si uero legatum respuerit, ab initio alienatio facta esse ualida censetur, ut dicitur in l. quaedam sunt, ff. de reb. dub. ergo idem in casu nostro. Interim ergo collatio nec ualeat, nec non ualeat, sed pendet. Et de hac quaestione itidem satis.

4 Quoad quartam quaestionem breuiter concludo, & in foro fori, & in foro conscientiae haec locum habere, nam fictio haec in utroque foro loci sibi uindicat, arg. tot. tit. de praescrip. nam a lege fit, quae ius hoc habet faciendi.

At quid retrotractio haec nullitatis operabitur? Hoc scilicet, quoniam, qui beneficium ratione hac adeptus est, ad restitutionem fructuum omnium obligabitur, quos hucusque percepit, perinde atque si ab initio re ipsa beneficii collatio nulla fuisset iuxta ea, quae tradidimus de restitutione fructuum, quos quis percepit ex beneficio per simoniam realem acquisito: sed de collatione beneficii haecenus, ad excommunicationem transeamus.

S V M M A.

1 Excommunicatio lata contra eum, qui beneficium, ordinemue ecclesiasticum per simoniam realem contulit, accipitue, si statim adimpleta non fuit, sed post multum temporis, an obliget.

2 Secundo

- 2 Secundo, esto obliget, an ab initio collationis beneficii, ordinisue, an uero posteaquam ab utroque fuit adimpleta.
- 3 Tertio, an interim pendeat, quousque adimpleatur.
- 4 Quarto, an si alter eorum interim diuina, exempli gratia, missa sacrum celebrant, irregularis fiat, si deinceps adimpleatur simonia, & realis fiat, & hoc tam in foro fori, quam in foro conscientiae.
- 5 Quinto, quid si interim, antequam realis simonia facta est, alter eorum beneficium adeptus sit legitime, an collatio ualeat, & retinere illud possit, si deinceps simonia executioni ab utroque mandata sit, & realis facta.

§. IIII.

Per simoniam realem, quae committitur, ubi ab utroque contraheutum executioni mandata est, si ordinem, beneficiumue quis acquirat, excommunicatus statim quoque ipso iure est, ut dicitur in extrauag. cum detestabile de simon. & DD. per cit. extrauag. concludunt. Verum, quod, ut proxime dixi, simonia haec realis non committitur, nisi ab utroque executioni mandata sit, exempli gratia, ubi qui spirituale promissit, illud praestitit; & qui pretium, illud dedit, que ritur modo, quid si post promissionem factam tuam, qui spirituale promissit, illud statim dedit non autem, qui pretium, quo casu simonia realis nondum est, sed conuentionalis, queritur inquam, si alter eorum interim diuina celebrant, beneficiumue aliud legitime adeptus est; ac postremo, alter pro sua parte etiam simoniam adimpleuit, & pretium promissum praestitit, & ob id simonia reali facta est, an excommunicatio hic locum habeat? Et esto, habeat, quando? an ab initio collationis, & simoniae ceptae, an uero post adimpletam, & sic post realem simoniam factam? Item an interim excommunicatio pendeat? Quarto, an quod celebrant, irregularis factus erit? Postremo, an collatio beneficii interim legitime facta ualeat? Haec sunt quaestiones, quae hic explicandae nobis sunt.

1 Quoad primam igitur pro certo habendum est, statim atque ab utroque simonia adimpleta est, ipso iure utroque excommunicatum esse. Et hoc ob cit. extrauag. cum detestabile, ubi enim in beneficio, ordineue realem simoniam quis commisit, statim excommunicatus est, ut habetur in ead. extrauag.

2 Quo ad secundam quaestionem pro certo et habendum est ab initio collationis ordinis, beneficiiue excommunicatos ambos esse, & ob id excommunicationem retrotrahi. Et hoc, quia sic Romanae Curiae stylus seruat, ut testantur Cassador. & Gomef. quos refert, ac sequitur Nauar. in Man. c. 23. num. 104. uers. Multo fortius, & in c. si. num. 28. uers. Multo fortiora de simon. & Lud. Palestrellus in loco infra cit. Sic enim & eodem stylo seruatur, ut excommunicatio in pensionarium lata ob pensionem non solutam ab initio obliget, esto post multum temporis pensionarius declarat se uelle ipsum excommunicatum esse. Nec

repugnat, si dicatur excommunicationem, & censuras non retrotrahi, ut dixit Gloss. in c. cum quis in uerb. Incurris de sent. excom. libr. 6. nam iure positio id cautum est, & ob id alio positio iure tolli potest, arg. §. sed naturalia in Instit. de iur. nat. gent. & civil. & ut dixit Nauar. in cita. locis. Statim ergo, atque ab utroque executioni mandata erit haec simonia, ab initio uterque excommunicatus censebitur. Et de hac quaestione itidem satis.

3 Quoad tertiam, an interim excommunicatio pendeat: Videbatur dicendum ipsam non pendere, quandoquidem excommunicatio pure lata statim aut obligat, aut non obligat, ut habetur in c. ad haec quoniam de appell. & ut dixit Gloss. in cit. ca. cum quis in uerb. Incurris, & ut dixi in Tract. meo de censuris Tab. 1. cap. 2. §. 1. nume. 9. Atqui contrarium sequi debemus, scilicet in hoc casu excommunicationem pendere, ut scilicet, si executioni non mandetur, excommunicatus neuter sit, executioni uero mandata, uterque sit excommunicatus. Et hoc, quia sic Romanae Curiae stylus seruat de eorundem auctorum sententia, sic enim & de nullitate beneficii diximus antea in antecedenti §. atque sic dixit quoque Ludouicus Palestrellus in libello inscripto Responsiones casuum conscientiae in cas. 37. pag. 164. uers. sic. Tum quia extrauag. secunda. Nec repugnat contraria ratio, nam ad ipsam responderetur, ut responsum est supra in antecedenti proxima quaestione, scilicet iure positio cautum id fuisse, ne excommunicatio pendeat, & ob id alio positio iure tolli id posse. Et de hac itidem quaestione satis.

4 Quoad quartam, an irregularis factus sit, propterea quod, antequam realis simonia facta esset, & ob id antequam esset excommunicatus, diuina fecit. Videbatur dicendum irregulare hunc factum non esse, quandoquidem excommunicatus tunc non erat. Contrarium tamen suadere uideatur, quod excommunicatio retrotrahitur, ut uidimus, & pinde habetur, atque si ab initio excommunicatus esset, quo casu irregularis fieret diuina celebrando, arg. c. 1. de re iud. lib. 6. & c. 1. de iud. eod. lib. Quid igitur concludendum? Ego in foro conscientiae hunc irregularem non esse censo: nam primo id dixit Nauar. in Man. c. 23. nume. 104. uers. Succedit tamen quaestio, & in Commen. c. si. num. 32. uers. An incurrat irregularitatem de simon. & in confi. 82. nume. 5. de simon. lib. 5. & Sum. Coron. par. 3. in Tract. de simon. num. 8. Praeterea id quoque probatur ratione, nam excommunicatus ignoras se excommunicatum, si celebrat, diuinaque facit, irregularis non fit, ut habetur in ca. apostolice de cler. exc. min. & ut id pluribus probauimus in Tract. de Censuris, cap. 14. §. 1. Tab. 1. nume. 12. at hic non modo ignorabat se excommunicatum esse, immo sciebat se non esse excommunicatum, ergo diuina faciens irregularis factus non est. Hinc appellans a declaratione excommunicationis, quae an ualeat, dubitatur, interim celebrando irregularis

laris nō efficitur, esto iusta deinceps declaretur, vt dixit Fel. in c. Rodolphus, uerf. Et appellari in vltim. column. de refcrip. sicut nec etiam appellans ante excommunicationem, vbi appellationi fidens interim celebrat, esto deinceps appellatio vana pronuncietur, vt dixit Gloss. pen. communi ter recept. in c. solet de sen. excom. lib. 6. etenim in vtroque casu ignorantia ipsos excusat. Postremo hic sumus in pœnis, ergo benignior interpretatio faciendā est, vt habetur in ca. cum in pœnis de reg. iur. lib. 6. Esto igitur excommunicatio retrahatur, non idcirco tamen irregularis fiet, si antea diuina celebravit.

Verum quid in foro fori? Et in hoc casu idem cenfeo irregularem hunc non fieri; id quod & ratione probō: nam si is, qui excommunicatus iam est ignorans se excommunicatum celebrat, irregularis non fit, vt habetur in cit. ca. apostolice de cler. excom. min. qui canon in foro exteriori loquitur, vt inde patet, multo min⁹ irregularis fiet celebrans, antequam excommunicatus sit, argu. e. quemadmodum de iure iur. & l. patre furioso, ff. de ijs, qui sunt sui, vel alien. iur. non etenim minus veritas in casu vero operatur, quam fictio in casu ficto. Nec repugnat, si dicatur retrotractio nem excommunicationis, si hoc detur, nihil operaturam quoad tempus antecedens ipsam executionem simonia; nam satis operabitur, quod collationes beneficiorum; & huiusmodi huic factæ nullæ reddentur, vt modo viderimus. Et de quæstione hac itidem satis, ad postremam transeamus.

Quoad postremam quæstionē, † beneficii collationem interim factam legitime, antequam ab utroque simonia executioni mandata sit, pende re cenfeo, ut supra de excommunicatione cōclusimus, & simonia adimpleta nullā esse. Id quod ea ratione probatur, quod si contrarium dicere mus, retrotractio excommunicationis quoad tē pus antecedens ipsam adimpletionē inutilis omnino esset: nam excommunicatio inhabilem ad beneficium excommunicatum reddit, quod hic non fieret, & idcirco non dicendum, ex quo lex suos actus inutiles non facit. Nec facit, si dicatur & irregularem fieri hunc debere, quod proxime negauimus: nā ibi tractatur de pœna, ac de damno, hic uero de lucro, & alia ratio habetur, ubi de damno uitando, & de lucro acquirendo agitur, ut dicitur in l. fin. C. de codicill. etenim ignorantia iuris quoad pœnam uitandam excusat, non autem quoad lucrum acquirendum prodest, ut dicitur in l. iuris ignorantia non prodest, & in l. seq. ff. de iuris & fact. ignor. & l. fin. in l. iuris, C. qui admitti. Hinc in simili etsi irregularis non fit excommunicatus excommunicationis inficius si celebret, ut habetur in cap. apostolice de cler. excommunic. min. si tamen interim ei beneficium conferatur, collatio non ualet, ut dixit Gloss. in eod. cap. apostolice, & Couar. in cap. a. ma. r. par. §. 7. num. 3. de sent. excommu. lib. 6. ubi de communi sententia testatur, & nos in Tract. de Censuris Tab. 2. ca. 1. §. 1. num. 1. In hac igitur quæ-

sione sic concludendum cenfeo; quamuis contrarium fortasse uoluerit Nauar. in eod. conf. 82. nu. 6. & male ob prædicta.

Vidimus ergo hucusque, qui beneficiū ecclesiasticum per realem simoniam consequitur ipso facto in excommunicationem incidere. Atqui an in suspensionem hic itidem incidet, irregularis que fiet? Has quæstiones in sequenti explicabimus.

S V M M A.

- 1 Beneficium eccl. per simoniam acquirens ipso facto suspensus non est.
- 2 Beneficium per simoniam acquirens irregularis non fit.

§. V.

Proposui nobis proxime duas quæstiones explicandas, scilicet an beneficium ecclesiasticum per simoniam adeptus ipso facto suspensus sit, & irregularis.

Quoad primam quæstionem igitur † S. Thom. 2. 2. q. 100. art. 6. in resp. ad primum, inquit simoniacum hunc, si publicus sit quoad se, & quoad alios suspensum esse, si uero occultus sit quoad se tantum, idem sentit Innoc. in cap. tanta de simon. nam & ipse diuisionem hanc occultus, & manifestus facit, & sequitur eum Abb. ibi nume. 5. & nonnulli alii, quos refert Couar. in Clemen. si furiosus de homicid. r. par. relect. §. 1. numer. 7. ad hoc autem probandum Innoc. citat. ca. reperiuntur, l. q. 1. & §. uerum inuct. ca. ad hoc d. 3. 2. quibus iuribus proposita opinio non probatur, nam in cap. reperiuntur de suspensione non agitur, & esto de suspensione ageretur, nō tamen de simoniaci in beneficio ibi tractatur, sed de simonia cho in ordine, id quod uerba eius canonis aperitissime sonant. Idem quoque habetur in cita. §. uerum, inuct. c. ad hoc, ut interpretatur Gloss. ibi in uerb. Officiū. Et hæc sunt, quæ pro hac sententia à propositis DD. allegantur.

Contrariam opinionem sequitur Nauar. in Man. cap. 23. num. 1. r. uerf. Tertio dico, & in cō sil. 97. num. 1. r. uerf. Ad septimam, de simonia libro 5. Et hoc ob eam rationem, quoniam nullo ueteri, recetiorique iure id cautum est, ergo nec nos dicere debemus, arg. l. de pretio, ff. de publ. in rem act. Ac re uera nullum ius est, quo id caueatur.

Quid igitur concludendum? Ego sic distinguendum, & has opiniones inter se sic concilian das cenfeo. Aut queritur, an recipiens beneficium per simoniam ipso iure suspensus sit ea suspensione, quæ censuræ ecclesiasticæ species est, & cuius mentio fit in cap. quærenti de uerbo. signific. & in hoc casu opinionem Nauar. uerissimam cenfeo, scilicet simoniacum hunc suspensum non esse. Tum quod, ut ipse ait, nullo iure id cautum habetur. Tum quod suspensio, est pœna, at in nullam pœnam ipso iure quis incidit, nisi

ipre id caueatur, vt tradidit Gloss. pen. communi ter recept. in cap. fin. de iur. patron. & facit quoque Glo. r. in Clem. r. de conf. & affin. & in Clemen. r. de priuileg. ergo, ex quo à iure ipso pœna hæc proposita non est, ea ipsū affici interpretatiōne nostra non debemus, argumen. l. interpretatiōne, ff. de pœnis, & cap. odia de reg. iur. li. 6.

Aut queritur, an simoniacus hic suspensus sit ea suspensione, quæ nascitur ex quouis mortifero peccato, quæ censurata non est, sed impedimentum, quo mortifero peccato pollutus celebrare non potest, & in hoc casu uerissimam cenfeo opinionem † S. Thom. Innocen. & qui eos sequuntur, nam re ueta, ex quo simoniacus hic mortifere peccat, diuina facere, non potest, argumen. capit. fin. de uit. & honestat. clericor. & cit. capi. ad hoc d. 3. 2. In quam sententiam Innocen. opinionem, interpretandam magis, magisque cenfeo, sicut etiam S. Thom. & qui eos sequuntur, quoniam Innocen. ait, si hic simoniacus occultus sit, quoad se tantum suspensum esse, & statim atque eum penituit, & beneficium restituit, celebrare possit; secus autem, si manifestus sit: nam & quoad alios suspensum esse hunc inquit: at si suspensione, quæ censuræ species est, obligatus hic esset, quamuis peccati ipsū peniteat, beneficiumque restituat, antequam tamen absoluat, diuina facere non potest; non enim in hoc casu pro contumacia suspensio feretur, sed pro pœna, quo casu absolutio necessaria est, vt declarauit in Tract. de cens. Tab. 4. cap. 4. §. 2. num. 12. cum seq. Quorum opinio, ut locum etiam habeat, necessario requiritur, ex quo de simonia reali agitur, ut non solum simoniacum hunc peccati peniteat, uerum etiam, & ut ab excommunicatione absoluat, in quam incidit per extrauag. cum detestabile de simo. Quam obrem etiam factum est, vt nonnulli existimarint S. Thom. & qui eum sequuntur, suspensionis nomine accipere impedimentum illud, quod excommunicatio affert, quo quis impeditur, ne diuina faciat, prior tamen sententia uerbis Inn. accommodatior uidetur. Hac igitur ratione has opiniones inter se conciliandas cenfeo. Et de quæstione hac satis.

Quoad secundam quæstionem autem † an simoniacus in beneficio irregularis sit, breuiter cenfeo hunc irregularem non esse. Primum, quoniam nullo iure id cautum habemus, ergo irregularem eum nec dicere possumus: nam irregularis nemo censendus est nisi in casibus à iure expressis, ut habetur in cap. is qui, de sentent. excomm. lib. 6. Postremò irregularis diuina facere, ac celebrare non potest etiam post pœnitentiam, nisi cum ipso dispensetur, irregularitas enim etiam post pœnitentiam ordinis executionem impedit, ut inquit DD. communiter, & Nauar. in Man. cap. 27. num. 19. r. & Mar. Socin. Sen. in cap. ad audientiam, num. 12. uerf. ca. Igitur sequendo ordinem de simon. & Maiol. de irregul. lib. 1. cap. 1. numero 1. at adeptus beneficium per simoniam ubi occultus est, post pœnitentiam celebrare potest, vt dixit Innocen. in capitu. tanta de si-

mon. modo tamen ab excommunicatione absolutus sit, ergo irregularis non efficitur, atque sic asseruit Nauar. in consil. 91. de simon. libr. 5. & de quæstione hac itidem satis. Atque an inhabilis hic sit ad beneficia? Hoc in sequent. absolue mus.

S V M M A.

- 1 Inhabilis quis efficitur ad beneficium eccl. quod per simoniam adeptus est tam iure antiquo, q. uam nouo.
- 2 Inhabilis sit ad alia beneficia obtinenda, qui per simoniam beneficium eccl. adeptus est.
- 3 Inhabilis non fit simoniacus in beneficio ad ea beneficia, quæ ante simoniam commissam legitime obtinuit.
- 4 Inhabilis ad dignitatem an inhabilis sit ad beneficia, & e contrario.

§. VI.

Tertio loco, † qui dignitatem, beneficium ue eccl. per simoniam adeptus est, non solum ipso iure priuatus eis est, uerum etiam ipso facto ad ipsa inhabilis efficitur, vt probabimus, uerum, quo materiam, hanc absolutam magis habemus, tria contemplantur. Primum casum iam propositum, scilicet an quis inhabilis sit ad beneficium, quod per simoniam realem adeptus est. Alterum, an inhabilis efficiatur in futurū ad beneficia alia obtinenda. Tertium, an inhabilis sit ad beneficia ante simoniam legitime obtenta.

Quoad primū igitur † cōcludēdū est ueteri iure, qui per simoniam realem beneficium ecclesi. adipsificatur, ipso facto inhabilem ad ipsum reddi, id quod probatur, hac potissimum ratione, quoniam ut retinere, & habere illud possit, dispensatione opus est, ut colligitur ex capit. pen. de elect. nam ibi dicitur episcopum dispensare non posse, vt quis prælaturam habeat, quæ per simoniam ab alio commissam eo ignorante, & ratum non habente, collatū est, secus autem, si beneficium simplex sit, modo libere illud resignauit: ex quibus apparet dispensationem necessariam ipsi esse, frustra enim, an dispensare ibi Episcopus posset, ageretur, si dispensatione opus nō esset. Si dispensatione igitur opus est, uel ab alio simonia commissam sit eo ignorante, & ratum non habente, ergo inhabilis ad illud beneficium effectus est, & multo magis, ubi simoniam ipse commissit, non enim dispensatione opus esset, si iure ipso pro habili haberetur, argumen. l. r. ff. ad municipal. atque sic DD. communiter sentiunt in citat. capitul. penul. & Abb. ac reliqui in capitul. de simoniace de simon. & Nauar. in consilio 91. numero septimo, de simon. libro quinto ubi quæstionem hanc disputauit. Pro regula igitur habebimus, qui simoniam per se, alii ue cōmissit in beneficio acquirēdo, inhabilē ad illud

illud reddat. Quæ regula locum habet, quamvis ipsam alius commisit ipso ignorante, & ratum non habente obicit. pen. de elect. Esto igitur ab excommunicatione absolutus sit, in quam incidit, ubi realem simoniam in beneficio ipse commisit, tamen inhabilis ad beneficium illud est; id quod & intruso in beneficium cõtingit, ut inhabilis ad illud sit, ut habetur in ca. quisquis de elect.

Iure nouo autem, quod est per Bullam Pii V. Incip. Cum primum, latam anno Domini 1566. Kalen. Aprilis, Pont. sui Anno Primo, Nauar. exi. stituit simoniachum hunc ad beneficium huiusmodi inhabilem ipso iure non fieri in consil. 92. de simon. lib. 5. Probat autem hanc suam opinionem, omittis vulgaribus hac ratione, quoniam ea bulla triplicis generis simoniachos punit, scilicet in ordine, dignitate, & beneficio: & primos non punit, nisi conuictos, id est nisi conuicti sint, & idcirco nisi iudicis sententia interuenerit, & ob eam rem non ipso iure, ergo, ut ait ipse, idem dicendum est de simoniachis in dignitate, & beneficio, ut scilicet nisi conuicti sint, scilicet per sententiam non autem ipso facto, inhabiles ad beneficia non fiant (hac enim pœna hos simoniachos ea bulla afficit) nam, ubi clausula in principio, in medio, in fine alicuius dispositionis ponitur, ad omnia referri debet, cum in omnibus eadem ratio est, ut Dec. ac DD. communiter concludunt in c. secundo requiris de appell. Alioquin, addit ipse, frustra essent posita illa verba, Si conuictus fuerit. Hæc Nauar.

Ego autem contrariam sententiam, uti quæ verissima est, amplector, scilicet, ut hic inhabilis sit ipso facto nulla iudicis sententia interueniente, ad beneficium, quod per simoniam reale a se commissam adeptus est. Id quod probatur primo, quoniam nusquam apparet in citata Bulla ius antiquum correctum esse, immo totum contrarium, si iura antiqua omnia punientia simoniachos cõfirmata esse. Et ut simoniachæ prauitatis, & labe præfusa aboleatur, dicitur enim ibi, constitutiones antecessorum nostrorum contra simoniachos editas, & præsertim Pauli Secundi inuolabiliter obseruari mandamus. Ecce hic antiquum ius ut inuolabiliter obseruetur, per Bullam ipsam mandari, ergo absurdum est dicere ea Bulla ius antiquum corrigi. Præterea per eam constitutionem Roman. Pont. augere pœnas in simoniachos voluit, declarant verba illa. Et delinquentes tam in sacrorum ordinum receptione, quam in beneficiorum ascensione, statuti etiam inferius pœnis nostra auctoritate affici nolumus. Hæc ibi; quibus uerbis apparet non veteres pœnas abrogare, sed recetes addere uoluisse dum inquit Statuti etiam inferius pœnis: At si sublatis antiquis iuris pœnis dicere, mus, & ob id inhabilitatem, inducta ad auctioris diminutionem facerent contra l. quod fauore, ff. de leg. Addo, esto iure antiquo id cautum non fuisset, per hanc Bullam id caneri, Qui dignitates ecclesiasticas simoniachæ acquisierit, dicitur enim in eadem Bulla, illis sit ipso iure priuatus,

& in futurum inhabilis ad eas, & quasque alias obtinendas. Qui beneficium, aut officium ecclesiasticum simoniachæ adeptus fuerit, illis similiter sit ipso iure priuatus, & ad fructum omnium, quos perceperit, restitutionem teneatur, & perpetuo sit inhabilis ad eas, & quæcumque alia beneficia ecclesiastica obtinenda. Ecce hic duobus in locis haberi simoniachum hunc inhabilem quoad beneficium sic acquisitum ipso facto reddi, id quæ apertissime haberi, modo sincere, & sine cavillatione eam Bullam interpretemur. Non obstat modo clausula illa, Conuictus fuerit, quam posita in principio ad omnia consequentia referendam dixit Nauar. nam contrarium totum probatur, scilicet referendam non esse. Primum, quoniam ubi Romanus Pont. uoluit eam locum habere in omnibus id dixit, ubi enim postea quæ speciatim pœnas in simoniachos in ordine, & in dignitatibus, & in beneficiis expressit, generatim deinceps in eisdem simoniachos omnes pœnas inferre uolens sic inquit, Si quis autem tale crimen pluries commisisse conuictus fuerit præter supra dictas pœnas, etiam corporaliter puniatur, & ab ordinibus ecclesiasticis degradatus à fidelium consortio eiiciatur. Ecce hic, ubi ad omnes simoniachos prædictos pertinere uoluit generaliter locutum esse, & eisdem uerbis, scilicet, Si conuictus fuerit, usum esse, ergo ubi speciatim hanc clausulam adhibuit, ad omnia ipsam pertinere se nolle significauit. Præterea, si uellemus eam clausulam, Si conuictus fuerit ad reliqua pertinere, illud necessario concludere debemus, qui dignitates ecclesiasticas simoniachæ acquisierit, illis ipso iure priuatum non esse, sed requiri sententiam iudicis, ex quo uerba illa Conuictus fuerit ad sequentia pertinent, nam sub eadem clausula, & oratione, sub qua inhabilem simoniachum hunc esse dicitur, sub eadem ipso iure priuatum esse in initio refertur, Qui dignitates ecclesiasticas simoniachæ acquisierit, habetur enim ibi, illis sit ipso iure priuatus, & in futurum inhabilis ad eas, & quasque alias obtinendas. Hæc ibi; ex quibus iam dicta probantur; at hoc est contra communem opinionem supra relatam, & contra etiam hanc Bullam, quæ mandata inuolabiliter obseruari constitutiones Pauli Secundi, inter quas est Extrauag. cum detestabile de simonia, quæ cautum est collationes Ecclesiasticarum dignitatum, & alias prouisiones beneficiorum ecclesiasticorum per simoniam realem factas nullas esse, ipso facto, & nulla iudicis sententia intercedente, ergo, ne constitutio hæc sibiimet repugnet, & ne correctæ sit cita. extrauag. 2. de simon. clausula illa Si conuictus fuerit in initio posita, ad reliqua referri nõ debet. Neq. facit, si dicitur pertinere tantum ad inhabilitatem, nam ex quo sub eadem clausula priuatio ipso iure est, itidem est & inhabilitas, eadem ratione cõcludi omnia debet, arg. l. iam hoc iure, ff. de uul. & pupilla, & l. cum, qui ed. s. ff. de usufructu. Ex his constat clausulam illam, Si conuictus fuerit, nihil ad rem nostram facere, nec etiam inutilem esse, quæ doquidem

aliquidem in suo loco operatur; scilicet in simoniachos in ordine. Constat etiam, quod DD. inquit in ca. secundo requiris de appella. in casu nostro locum sibi nõ vindicare, quandoquidem contrarium suadent iam prædicta, & ob id nõ eadem ratio in omnibus est, quo casu dictum DD. cessat, quod ubi eadem ratio est locum habet, ut ipsemet Nauar. id quoque dixit. Pro certo igitur habebimus ipso facto, etiam si factum iudicis nõ interuenerit, simoniachum realem in beneficio ecclesiastico inhabilem esse ad illud, adeo, ut ei cõferri deinceps nequeat sine dispensatione, vel ab excommunicatione, in quam incurrit, absolutus sit. Et de prima quæstione hæcenusiam alteram aggrediamur.

Quoad secundam quæstionem, an etiam simoniachus hic realis inhabilis sit ipso facto etiam iudicis sententia non interueniente ad alia beneficia, concludendum est breuiter, & ad alia beneficia, ut in priori casu, inhabilem ipso facto esse: id quod, ne longius habeamus, habetur in ead. Bulla Pii V. in vers. Qui dignitates ecclesiasticas, & in vers. Qui beneficium: quibus in locis eisdem rationibus probatur ipso iure quem inhabilem esse ad alia beneficia, quibus ad acquisitum per simoniam inhabilem fieri probatum est. Quare, si ante dispensationem huic beneficio conferatur, retinere illud non poterit, ex quo collatio nulla est, & ex quo ut rem alienam illud retinet contra regulam Peccatum, de regu. iur. lib. 6. Et de hac quæstione itidem hæcenus.

Quoad postremam quæstionem, an scilicet simoniachus realis in beneficio inhabilis ipso iure sit ad beneficia, quæ legitime ante simoniam adeptus erat. Concludendum & breuiter est ad ea beneficia, antequam a iudice ipsis priuatur inhabilem ipsum non esse, & idcirco retinere ipsa posse: id quod probatur primo hac ratione, quod nullo iure antiquo, nec nouo id cautum habemus: Nam per extrauag. cum detestabile de simon. solus simoniachus realis priuatur ipso iure beneficiis ecclesiasticis tantum, quæ per simoniam obtinuit, non autem iis, quæ antea habebat. In Bulla uero Pii V. inhabilis sit & ad beneficia sic acquisita, & ad alia acquirenda, ad acquisita uero ante simoniam legitime inhabilis non redditur, nec alio iure, ergo nec nos id dicere debemus, arg. l. præcipimus, C. de appella. & l. iubemus, C. de testam. præsertim quod sumus in pœnis, & ob id coarctanda sunt. ut dicitur in l. interpretatione, ff. de pen. & c. odia, de regu. iur. lib. 6. Postremo confirmatur hoc, quoniam inhabilitas, & irregularitas post beneficium acquisitum interueniens non inducit uacationem eius ipso iure, homicidium enim, & irregularitas inde nata non priuant homicidium suo beneficio, sed iudicis sententia necessaria est, ut tradidit Inno. in cap. nostris in princip. de concess. præben. quem sequitur Abb. ibi num. 22. & communiter receptum testatur Nauar. consil. 92. num. 2 de simon. lib. 5. & facit l. parte furioso, ff. de iis, qui sunt sui, uel alien. iur. & cap. quemadmodum de iure iu-

ran. ergo idem in casu nostro dicendum est, ut beneficiis antea habitis ipso iure priuatus non sit, esto priuati possit, atque sic concludit Nauar. ibi dem. Verum, an inhabilis ad dignitates ad inferiora beneficia inhabilis erit? Et e contratio inhabilis ad beneficia, inhabilis erit ad dignitates?

Quoad primum sentio enim, qui ad dignitates inhabilis est ad inferiora beneficia, inhabile non esse, tum quod Bulla Pii V. id non dicit, ergo nec nos id dicere debemus, arg. l. de pretio, ff. de publ. in rem act. tum quod inhabilis ad maiora, ad inferiora inhabilis non est, ut habet in l. relegator, §. si. & ibi Bar. ff. de interdi. & releg. & facit Gloss. in l. cui pacto, ff. de ser. aspor.

Quoad secundum inhabilem ad beneficia inhabilem quoque ad dignitates esse concludo, & hoc ob hanc potissimum rationem, quod dignitas præstantior ipso beneficio est, & maior, at qui ad maiora inhabilis est, multo magis ad maiora inhabilis erit, ut habetur in l. qui indignus, ff. de senator. & in cit. l. cui pacto, ergo & ad dignitates inhabilis erit, idque iure merito, cui enim quod minus est, non licet, ei, quod maius est, licere nõ debet, arg. c. cum illorum de sen. excom. & ibi Gloss. & in c. cui licet de reg. iur. lib. 6. & facit, quod p. belle dixit Vlpian. in cit. l. relegatorum, §. fin. & alia a me citata in Tracta. de Censuris, Tab. 4. ca. 6. §. 6. num. 3. Esto igitur, qui beneficia per simoniam adeptus est, si inhabilis ad beneficia fiat per cit. Bullam Pii V. inhabilis tamen erit, & ad dignitates, quoniam Bulla id non dicit, & in ipsis simonia non commiserit, natura id suadente, & iuris antea allegatis. Sed de inhabilitate simoniachi in beneficio, ubi per se, per aliumque simoniam commisit, hæcenus, si quis inhabilitatem illam tollere possit, id est quisnam cum eo dispensare ualeat, cõtemplemur, id quod in seq. præstabimus.

§. V. M. M. A.

- 1 Dispensare cum simoniacho, qui per simoniam realem beneficium ecclesiasticum adeptus est, ut illud retineat, Romanus Pont. tantum potest.
- 2 Dispensare cum simoniacho, qui beneficium per simoniam realem adeptus est, ut alia beneficia habeat, Roma. Pont. tantum potest.

§. VII.

Inhabilem fieri cum probauimus, qui per simoniam a se commissam beneficium ecclesiasticum adeptus est cum ad beneficium per simoniam ipsi collatum, tum ad alia ei conferenda, iam igitur, ut polliciti sumus, quis cum eo dispensare possit, ut & beneficium collatum retineat, aliaue ei conferantur, uideamus.

- 1 Quoad primum igitur dispensare cum eo, quod dignitatem, beneficiumque curatum per simoniam a se, ab alioque commissam, ipso ratam habente, adeptus est, solus Roma. Pont. potest, ut illa retineat. Non enim Episcopus, nam, si non potest, ubi eo ignorante, qui beneficium accepit, si monia commissam est, ut habetur in cap. pen. de elect.

elect. quod est minus, multominus poterit, ubi aut ipse, aut alius eorum habente, simonia commisit, quod est plus, arg. c. cum illorum de sent. excom. & c. cum in cunctis de elect. & not. Gloss. in c. cui licet de reg. iur. atque sic DD. concludunt in c. de simoniace de simon.

Solus quoque cum eo dispensare Rom. Pontif. potest, qui itidem sciens beneficium simplex per simoniam acquisivit, ut beneficium illud retineat, arg. c. pen. vers. Quamuis de elect. argumento sumpto a contrario sensu: nam ibi dicitur. Si ignoranter quis beneficium simplex per simoniam recepit, post liberam resignationem Episcopi dispensatione tollerari poterit, id est Episcopi dispensatione beneficium illud retineri posse; ergo secus, si sciens recipit, valet enim argumentum a contrario sensu, ut habetur in l. 1. & ibi communiter not. ff. de off. eius; etenim ut Episcopus in simplici beneficio dispensare possit, tria necessario requiruntur. Primum, ut simonia eo ignorante, & ratum non habente commissa sit. Deinde, ut beneficium simplex sit. Tertio, ut libere illud resignauerit: ergo secus, ubi aut ipse simoniam commissit, aut alius eo sciens, aut ratum habente, atque sic sentit Abb. in eod. cap. pen. de elect. num. 5. & in cit. cap. de simoniace, num. 7. vers. Si vero beneficium fuerit simplex, ibi, Si vero sponte non renunciat, & Mar. Socin. Sen. nume. 18. & Felin. num. 4. vers. Quarta conclusio, qui communem hanc opinionem sentit. Excipitur tamen alia vice, id est in alia vacatione, tunc enim Episcopus dispensabit, ita Abb. sentit in eod. cap. de simoniace, num. 7. vers. Unde hoc casu concludo, ibi, Ea vice, ergo secus alia, & Fel. in vers. Alia conclusio. Et de hoc primo satis.

2 Quoad alterum, scilicet quis dispensare possit cum eo, qui per simoniam a se commissam, uel ab alio eo sciens, & ratum habente beneficium ecclesiasticum adeptus est, ut alia beneficia licite ei conferantur, breuiter concludendum est Romanum Pontificem id tantum posse, ubi non sponte beneficium acquisitum per simoniam dimisit, sed condemnationem expectauit. Id quod probatur primo per ea, nobis, de simon. ubi dicitur hanc dispensationem nullam ab Episcopo habere posse, ergo neque ad alia beneficia, qui enim omne dicit, nihil excludit, arg. cap. si Romanorum, dist. 19. & l. Iulianus, ff. de leg. 3. Secundo facit, cap. r. r. q. 5. ubi dispensatio permittitur cum eo, qui sponte beneficium dimisit, ergo argumento sumpto a contrario sensu, quod validissimum est, arg. l. 1. ff. de off. eius, ubi sponte non dimisit, dispensari non debet, atque sic DD. inquit in eod. cap. de simoniace Abb. nume. 6. vers. Si sciens, ibi, Sed non attingit, & Felin. qui opinionem hanc communem sentit num. 3. vers. Secunda conclusio; & Mar. Soc. Sen. nume. 12. vers. Si uero renunciat; etenim mitius agitur cum confesso, quam cum conuicto. Postremo, qui de simonia damnatus est, infamis fit, arg. in cap. sane, l. 5. q. 3. & ut supra suo loco uidimus: ergo, ex quo hic condemnationem expectat, infamis fiet, & Episcopus cum infamiorum dispensat, nisi in casibus expressis, & in minoribus, in quorum numero simonia non est, ut citatauores iidem in locis inquit. Iure igitur solus Romanus Pontif. cum hoc dispensabit Secus ergo, si sponte beneficium curatum, dignitatemue dimitteret, tunc enim ad alia beneficia, & dignitates Episcopus etiam dispensare poterit de eorundem sententia, quos proxime citauimus. Ex his apparet quid faciendum sit clerico, qui ratione hac beneficium habuit, nam debet petere dispensationem a Romano Pontifice; & nouam collationem, ut sentit Nauar. in consil. 71. in fine de simon. lib. 5. Atqui an aliis penis simoniacus hic afficietur? Hoc in sequenti explicabimus.

S V M M A.

- 1 Corporis pena simoniacus realis in beneficio officii etiam potest, ubi sepius simoniam commississe conuincitur.
- 2 Degradari etiam idem potest.
- 3 A fidelium consortio eici etiam debet.
- 4 Sepius quando quis simoniam commississe dicitur.

§. VIII.

Quarto simoniacus hic tribus aliis penis non ipso iure, sed per iudicis sententiam affici debet, ut in citata Bulla Pii Quinti habetur, modo tamen pluries simoniam commississe conuictus fuerit.

1 Nam primo corporaliter puniri debet, ut ibi habetur, quæ pena ad arbitrium iudicis inferretur, ex quo certa præscripta non est, argum. l. 1. ff. de iur. d. lib. & l. 1. §. effractores, ff. de effract. & l. sanctio legum ff. de pen. & cap. de causis de offic. deleg. & ut dixit Viu. in sua Syl. opin. 417. Non tamen penam mortis inferendam censo, tum quod magis communiter receptum esse, ut id fieri non debeat, nisi ex magna causa, & multis concurrentibus testatur Clar. in Prax. criminal. libro 5. §. fina. quæst. 83. vers. Sed quero, & id sentit quoque Viu. ead. opin. 417. tum quod id ab Ecclesia præcipitur, quæ huiusmodi penas non infert, argum. cap. per uenerabilem prope finem qui fil. sint legitim. uel igitur fustibus cedetur, uel fune bis, terue torquebitur, & huiusmodi.

2 Secundo loco ab ordinibus ecclesiasticis degradabitur, ut dicitur in ead. Bulla. Verum degradationis nomine realis, an uerbali degradatio, quæ depositio etiam dicitur, accipietur? Ego sentio eo nomine uerbalem depositionem accipiendam esse. Primum quoniam, ubi lex penam imponit, quæ multipliciter imponi potest, in mitiorem partem accipi debet, ut sentit Gloss. communiter recep. in l. 1. C. ne christian. mancip. haret. nam ibi ait si lex, uel statutum imponat simpliciter pro aliquo delicto penam capitalem, quia pena hæc multipliciter intelligi potest, in mitiorem

partem, & sic de pena deportationis, nõ autem mortis accipiendam legè inquit id quod & Canonist. communiter sequuntur in c. quanto de iureiur. ergo idem & in casu nostro, ex quo degradatio & uerbali, & realis degradationis nomine sapius a DD. accipitur, ut testatur Clar. eodem lib. 5. §. fin. q. 74. pro degradatione uerbali, quæ depositio dicitur, & leuior est ipsa degradatione reali accipiet; etenim ubi in penis sumus, mitior interpretatio facienda est, ut habetur in c. in penis & ibi Gloss. de reg. iur. lib. 6. & in l. in interpretatione, ff. de pen. Postremo, ubi dispositionis pars obscurior est, altera uero dilucidior, obscurior a dilucidiore declaratur: una enim pars legis alteram declarat, arg. l. si seruus plurium, §. si. ff. de leg. 1. & l. si plures, ff. de uulga. & pupil. at in sequenti parte proxima eius Bullæ dum de penis blasphemantium agit, degradationis penam itidem blasphemantibus imponens de uerbali degradatione intelligit, dum inquit ibi, Pro tertia uerbali degradetur, ergo & p. depositionem uerbali in casu nostro accipietur, non enim simonia delictum grauius, frequētius ipsa blasphemia est. Degradationis nomine igitur depositionem uerbalem accipiemus. Et de hac scdã pena, satis.

3 Postremo a fidelium consortio eici debet, ut dicitur in ead. Bulla uers. Si quis autem tale crimen. Quibus uerbis maiorem excommunicationem ferri censo, qui enim a fidelium consortio eicitur, huic sacramenta tribuenda non sunt, nõ enim sine consortio tribui queit, ut per se patet, & idcirco & Christi fidelium, & sacramentorum communione priuatur; at, qui huic priuatur maiori excommunicatione irretitur, ut habetur in c. pen. de sent. excom. ergo maiori excommunicatione affici hic poterit. Hæc igitur tres penas sunt, quibus & simoniacus hic in beneficio a iudice affici debet.

4 Verum, quod hæc penas locum habent, ubi sepius quis simoniam hanc commississe conuictus fuerit, sic enim ibi dicitur. Si quis autem tale crimen pluries commississe conuictus fuerit, præter prædictas penas, etiam corporaliter puniatur, & ab ordinibus ecclesiasticis degradatus a fidelium consortio eiciatur. Hæc ibi. Quando pluries quem simoniam commississe dicitur, quo his penis afficitur? Plane sentio, ex quo dictio illa pluries pluralem numerum significat, conuictum esse debere saltem bis simoniam commississe, arg. l. ubi numerus, ff. de testib. Hinc Ange. quem refert, ac sequitur Alex. in l. sepe, nu. 4. uers. Ex quo inferitur de re iud. si testis deponat quem pluries percussum fuisse, de duobus percussoribus intelligi ait, & Bar. in l. si gemina in si. ff. arb. furt. cess. inquit si dicatur pluribus, & pluribus percussoribus percussum quem esse, pro quatuor puniri debere. Saltem igitur bis hunc simoniam commississe conuicti debet, numerus enim hic fat est, ut ex dictis patet, & ut colligitur ex dictis Alex. in cit. l. sepe.

Quæ diximus autem de beneficiis ecclesiasticis, eadem & de dignitatibus huiusmodi hac ratione collatis dicimus, nam de utrisque loquuntur, & Bulla Pii V. allegata, & extrauag. cum de testabile de simon. & DD. citati, & nos antea in initio huius capituli; sed ad alias penas trãseam.

S V M M A.

- 1 Simoniacus in beneficio, esse per triennium pacifice illud possederit, tamen regula De triennali possessore non adiuuatur, quod dictum, quousque pateat, declaratur.
- 2 Regula de triennali possessore quam sit.
- 3 Datum post spirituale collatum ei, qui spirituale conuulit, an simoniam inducat.

§. IX.

Quinto simoniacus in beneficio itidem, id est, qui beneficium per simoniam a quocumque adeptus est, & quamuis per triennium illud pacifice possederit, tamen lis ei moueri potest, nec adiuuatur regula, De triennali possessore, qua cautum est, ut qui adeptus beneficium per triennium illud possederit, super eo molestia deinceps affici non possit, sic enim dicitur in regula. Item statuit, & ordinauit idem Dominus nos, quod si quis quocumque ecclesiastica beneficia, qualiacumque sint, absque simoniacho ingressu, ex Apostolica, uel ordinaria collatione, aut electione, & electionis huiusmodi confirmatione, seu presentatione, & institutione illorum, ad quos beneficiorum huiusmodi collatio, prouisio, electio, & presentatio, seu quauis alia dispositio pertinet, per triennium pacifice possederit, dummodo in beneficiis, si dispositioni Apostolica ex aliqua reservatione generali in corpore iuris clausa reseruata fuerint, se nõ intruserit, super eisdem beneficiis taliter possessis molestari nequeat. Nec nõ impetrationes de beneficiis ipsis sic possessis factas, irritas, & inanes ceteri debere decreuit, antiquas lites super illis motas penitus extinguentes. Ecce hinc haberi conclusionem propositam, si non iuari ea regula eum, qui per simoniam beneficium adeptus est, ex quo. n. statuitur, ut iis possit possessoribus, qui absque simoniacho ingressu beneficium sunt adepti, ergo non iis, qui per simoniam, arg. sumpto a contrario sensu, quod ualidissimum est, ut habetur in l. 1. & ibi communiter not. ff. de offic. eius, atque sic dixit Gomez. in eius regulæ interpretatione, q. 12.

Hoc autem dictum locum habet non solù, ubi simonia realis commissa est, uerum etiam & ubi conuentionalis, tum quod regula nõ distinguit, ergo nec nos distinguere debemus, arg. l. de pretio, ff. de publ. in rem act. tum quod simonia conuentionalis proprie simonia est, sicut realis, atque sic dixit Gomez. ibid. uers. Cum igitur regula. Contrarium tamen dicendum uidebatur. Et hoc ob eam rationem, quoniam ea regula iis prodest, qui uel colloratum titulum habent, at simoniaci conuentionales tales sunt, quandoquidem ipso iure beneficiis nõ sunt priuati, ergo titulum habent. Atqui a proposita conclusione ob prædicta

ita discedendum non est. Nec repugnat ratio p
xime allata, quæ dubium redidit Gomef. ead. q.
12. in fine, quando quidem, esto coloratum titu-
lum habeant, alia tamen ratione coloratum titu-
lum habere debent, quam per simoniam, ex
quo regula excipit simoniachum ingressum. Præ-
terea, si contrarium diceremus, exceptio de regu-
la non esset contra communem iuris regulam: nam
regulam tradens ibi Romanus Pont. ut pro-
fit iis, qui coloratum titulum habent, excipit si-
moniachum, ergo, uel ipso iure priuatus benefi-
cio quis non sit per simoniam conuentionalem,
iuuari ea regula non debet. Postremo facit, quod
qui excipitur ab hac regula, coloratum titulum
non habet, ut ait idem Gomef. q. 27. uers. Tamen
aduertendum, ergo hac quoque ratione iuuari
regula hac non debet, quando quidem simonia-
chus exceptus ab hac regula est, ut vidimus. Ac-
cedit, quod Romanus Pontif. non excipit simo-
niachum ob id, quod titulum non habeat, sed ob
criminis grauitatem: inter crimina enim graua
non vltimum simonia obtinet, arg. cap. tanta de
simon. a proposta igitur conclusione disceden-
dum non est.

Verum quid si simoniachus occultus sit? Gomef. ead. q. in 1. exceptione, ibi, Et cum ministe-
rio dixi scienter, & manifeste, sentit simonia-
chum hinc iuuari. Et hoc ob eam rationem, quod
coloratum titulum habet. Quid igitur conclu-
dendum? repugnant enim huic conclusioni ra-
tiones in antecedenti conclusione allatæ. Ego sic
distingendum cenfeo. Aut loquimur in foro ex-
teriori, & in hoc casu veram opinionem Gomef.
cenfeo; non enim Ecclesia de occultis iudicat, ut
dicitur in ca. scut tuis, & in ca. tua nos de simon.
erenim par est aliquid non esse, & esse, sed non
apparere, argu. l. in lege, ff. de contrahend. empt.
Aut loquimur in foro conscientia, & tunc con-
trarium concludo, id quod uoluit, & Gomef. ibi.
nam ait censeri hunc simoniachum ad restitutio-
nem ei, quem exceptione huius regulæ repulit à
prosecutione sui boni iuris. His igitur modis, &
aliis amplificatur hæc regula, qui haberi possunt
ex quæst. factis ibi à Gomef.

Excipitur tamen primo, vbi beneficium cui-
piam collatum est per simoniã ab alio commif-
sam, exempli gratia aut a patre, aut fratre, aut ab
alio eo infcio, & ignorante: nam, quandiu hoc
ignorat, coloratum titulum habet, ut inquit Ab-
bas in c. nisi, nu. 6. uers. Ex his infertur, ibi, Si au-
tem commisit simoniam, de renunc. & DD. cõ-
muniter, quos refert, ac sequitur Gomef. ead. q.
12. uers. Et ista, quæ dicta quædam. Hinc sine li-
centia superioris dimittere beneficium hic non
debet, tum quod titulus ille pro nero habetur; tũ
quod cum his facile dispensare Romanus Pont.
solet. Proderit igitur huic simoniacho, atque sic
dixit Gomef. ibi.

3 Item excipitur, vbi post collationem benefi-
cii aliquid datum, promissumue est: in hoc enim
casu simonia in collatione nõ committitur, esto
postea committatur, ita Gomef. ead. q. uers. Secũ

do principaliter. Quod tamẽ uerum interpretor,
vbi quod datur, ante a promissum non erat: tunc
enim, esto post dationem spiritualium quid da-
retur, tamen simonia committeretur, ex quo an-
tea promissum erat, arg. c. ueniens, & c. nobis de
simo. Locum igitur exceptio hæc habet, vbi post
spiritualium collationem datio, promissione in-
teruenit, atque sic inquit Ioan. And. quem refert
ac sequitur Abb. in c. ueniens, t. num. 5. uers. Sed
quæro de testib. & Gomef. eod. uers. ubi & alios
idem sentientes refert.

Verum quid si in cõnenti post spiritualium
collationem datio, promissione interueniat? Egi-
dius, quem refert Gomef. ibid. simoniam com-
mitti ait. Quam sententiam non sequitur Abb.
in cit. c. ueniens, nam ibi ait promissionem rela-
tam in eo cahone simoniam non inducere, si in-
tercessisset post electionem, seu præsentationem
factã, nec distinguit an statim, uel post aliquod
temporis interuallum promissio interuenit.
Quid igitur concludendum? Ego sic distinguen-
dum cenfeo. Aut sumus in foro conscientia, &
tunc uerbis contentis stabimus, quo animo pro-
missio, datione interuenit. Aut sumus in foro
exteriori, & tunc iudex id arbitrabitur habito re-
spectu ad personam dantis, accipientisque, nec
non ad quantitatem muneris iuxta ca. et si qua-
stiones de simon.

Postremo excipitur, ubi post acquisitum be-
neficium per simoniam accedit aliquis collora-
tus titulus, cum quo p triennium postea pacifice
possedit, esto enim titulus ille nullus reddi pos-
sit, propterea quod mentio facta non erat in habi-
litate contractæ ex simonia, tamen excusatur a
perceptione fructuum, ita Gomef. eod. uers. Secũ
do principaliter, ibi, Et quod dictum est, sed de
quæstione hac satis, exceptiones enim aliq. si quæ
sunt, colligi facillime possunt ex Gomef. interpre-
tatione eius regulæ. Et de pœna hac satis, ad aliã
ueniamus.

S V M M A.

1 Spoliatus beneficio, quod per simoniã adeptus est, ad
ipsum recuperandum spolio agere non potest, quæ re-
gula, quousque pateat, declaratur.

§. X.

1 Postremo si quis beneficio spoliatur, quod
per simoniam acquisiuit, spolio agere non
potest, ita dixit Host. in Sum. de resti. spol.
§. in casibus, uers. Vel crimen simonia. Et hoc p
c. accusatum, & per c. tanta de simon. Idem dixit
Rot. ut colligitur ex dictis a Gomef. in regul. de
trien. posse, q. 12. uers. Et ista, quæ dicta fuerunt,
procedunt in sciente, id quod ob criminis graui-
tatem fit. Ac plane, ubi simonia realis commif-
sa est, dubitationem nullam id habet, nam, ex
quo statim est excommunicatus per extrauag.
cum detestabile de simo. excommunicatus spolia-
tus nõ restituitur, ut probauimus in Tra& de Cõ-
furis Tab. 2. ca. 15. §. 3. atque sic conclusum fuisse
restatur

restatur Cassador. decis. 1. de sim. in simonia rea-
liam & intrusus dicitur simoniachus, ut ait ibi-
dem Cassador. in fine, vbi quamplures idem sen-
tientes refert, immo & sur nominatur, ita Innoc.
quem refert ibidem.

Excipitur tamen, vbi simoniam ipse non com-
missit, sed alius eo ignorante, tunc enim agere spo-
lio potest, atque sic conclusit Rot. ut testatur Go-
mes. ibid. habet enim coloratum titulum, quod
uetum est, vbi per obitum beneficiũ adeptus est,
quia scilicet vacabat per mortem alicuius, secus
autem, si per renunciationem, & resignationem,
si enim ea ratione simonia commissa sit, quod re-
signatio non ualet, & apud resignantem titulus
remanet, ut inquit Innoc. in cap. cum uniuersu-
rum, & Abb. num. 4. & seq. de rer. permur. & seq.
Rot. decis. 7. in antiquis de renunciat. & Go-
mes. in eod. uers. quod inquam resignatio non
ualet, & idcirco nullum titulum habet, ob eã rem
spolio agere, non potest. Sed de beneficiis, quæ qd
per simoniam à se, ab alio ipso sciente, & ratũ
habente, acquirit, hæcenus, de acquisitione corũ
dem per simoniam ab alio nobis ignorantibus, &
ratum non habentibus, agamus, id quod in se-
quenti præstabitur. Cum illud primò admonue-
rimus, quæ dicta sunt, quoad penas locum habe-
re, uel ipsimet simoniam commiserint, qui ordi-
nem, dignitates, beneficiae ecclesiasticae adepti
sunt, uel per alios, ut per procuratores, proxeneta-
ue, in his enim casibus omnibus extrauag. 2. de si-
mon. locum habet. Item uel cum ipsis collatori-
bus, uel cum aliis simoniam commiserint, quo p-
dicta consequerentur. Esto igitur Episcopo pecu-
nia data non sit, sed suo familiari, quo curaret præ-
dicta conferenda ipsis collatis simonia realis cõ-
missa erit.

*De pœnis eorum, qui beneficium ecclesiasticum
per simoniam ab alio commissam acqui-
runt, ipsis ignorantibus & ratum
non habentibus.
Cap. VII.*

S V M M A.

1 Collatio beneficii ecclesiastici, ac dignitatis, per simo-
niam ab alio commissam eo, cui confertur, infcio fa-
cta ualet.

1 GIMVS de simo-
nia commissa in di-
gnitate, beneficioq;
ecclesiastico acqui-
rendo ab eo, cui col-
latio hæc facta est,
ab alio ipso scien-
te, & ratum habent-
te, iam agamus de si-
monia in eisdem spi-
ritualibus commif-
sa ab alio, eo, cui confertur, ignorante, & ratũ non

habente, id est de pœnis ipsius.

1 Primum igitur pro certo habendum est be-
neficii collationem per simoniam ab alio commif-
sam eo, cui collatio facta est, ignorante, & ra-
tum id non habente ualere. Id quod probatur
primò per cap. pen. de elect. nam ibi dicitur, si ali-
cuius electionem propter simoniam eo ignorante,
te, ac ratum non habente (scilicet, qui electus est)
commissam contigerit reprobari, &c. Ecce hic
Romanus Pont. nobis significare electionem p
simoniam ab alio commissam nobis ignorantibus,
& ratum non habentibus reprobari, ergo ab
initio ualuit, si enim non ualere, improbari non
posset, cum id, quod nullum est, improbari ne-
queat, arg. c. ad dissoluendum, & ibi Glo. in uer.
Accusare de despons. impub. Confirmatur ratio
hæc, quod in fine eius canonis dicitur resignatio
nem eius beneficii requiri, ergo hinc etiam con-
uincitur electionem sic factam ualere, ex quo re-
signatio postulatur, idem habetur in cap. ex infi-
nuatione de simon. Secundo facit, quoniam nul-
lo iure cautum habetur collationem per simoniã
ab alio commissam, nobis ignorantibus, & ratum
non habentibus nullam ipso facto esse, ergo nec
nos id dicere debemus: nam nullam pœnam ip-
so iure inferri dicendum est, nisi lege caueatur,
ut dixit Gloss. in cap. fin. in uerb. Ex ui in fine de
iure patron. Pro certo igitur habebimus collatio-
nẽ ecclesiastici beneficii, dignitatisue per simo-
niam huiusmodi factam ualere, atque sic inquit
DD. S. Thom. 2. 2. q. 100. artic. 6. in respon. ad ter-
tium, & Couar. in reg. peccati. p. 2. relect. §. 8. nu.
7. uers. Quod si beneficium habuerit, & nume. 8.
uers. Et eadem, & Nauar. consil. 97. de simo. lib.
5. ubi quæstionem hanc disputauit.

Contra sententiam hanc tamen duo facere vi-
dentur. Primum extrauag. cum detestabile de si-
mon. nam, vbi in beneficio realis simonia cõmis-
sa est, ipso iure collatio est nulla, ergo idem &
hic. Hæc ratio, quæ firmissima uidetur, nihil facit
nam cita. extrauag. cum detestabile loquitur de
dante, & accipiente, & ob id de scientibus, & de
committentibus simoniam, non autem de iis, q
beneficia consequuntur committentibus aliis si-
moniam ipsis ignorantibus, atque sic sentit Co-
uar. eod. §. 3. num. 7. uers. Quod si quis habue-
rit beneficium. Contra sententiam hanc etiã fa-
cit, quod S. Thom. eod. art. 6. & in respon. inquit
hunc, qui beneficium hac ratione tenet, ante iu-
dicis sententiam in conscientia foro ad illud re-
stituendum obligari, ergo collatio non ualet. nõ
si collatio ualere, ante iudicis sententiam ad re-
stituendum non obligaretur, ex quo in penã sta-
tutum est, ut restituatur, & pœna legis in foro cõ-
scientia ante iudicis sententiam non debetur, ut
dixit Gloss. communiter recept. in cap. fraterni-
tas, 12. q. 2. Hæc ratio nihil etiam me mouet, nam
opinio Glo. locum habet, ubi pœna, quæ infertur,
mera pœna est, & ab utraque parte, at restitutio
beneficii est rei alienæ restitutio, quam retinet in
iuste, ergo iudicis sententia expectanda non est,
arg. cit. c. si res aliena, 14. q. 6. cum seq. & c. pecca-
tum

tum de reg. iur. lib. 6. atque sic sensit Couar. eod. §. 8. num. 8. uersic. Et eadem & S. Thom. eod. A. communi sententia igitur non discedemus. An igitur ad resignationem, quis obligatur? Et quid de fructibus interim perceptis? Hæc in sequenti absoluemus.

S. V. M. M. A.

1. Beneficium ecclesiasticum per simoniam commissam ab alio, ignorante eo, cui collatum est retineri non potest.
2. Inhabilis quis est ad illud beneficium, quod per simoniam ab alio commissam ipsi ad ignorantem collatum est.
3. Dispensare cum eo ad beneficium, seu dignitatem ecclesiasticam, quæ ipsi per simoniam ab alio commissam eo ignorante, & ratum non habente collata sunt, quis possit.

S. I.

¶ Etsi beneficium ecclesiasticum, & dignitatis collatio per simoniam ab alio commissam facta valet eo ignorante, & ratum non habente, cui collatio facta est, ut proxime probauimus; retinere tamen illud non potest, sed resignare statim atque simoniam nouit, debet: nam sic habetur in c. pen. de elect. & in c. ex insinuatione, quod & ibi Gloss. not. in verb. Resignasti, & Abba. num. 2. de simon. & in cap. sicut tuis uersic. Quamuis eod. Idem quoque inquit S. Thom. 2. 2. q. 100. arti. 6. in respon. ad tertiam, & Couar. in Reg. peccatum in 2. p. relect. §. 8. num. 7. uersic. Quod si quis habuerit beneficium, & communem sententiam hanc esse sentit, ibi num. 8. uersic. Iuxta hunc sensum, ibi Secundum homines, & Nauarr. in Man. cap. 25. num. 113. uersic. Secundo peccat, & libro 5. de simonia consil. 97. num. 1. uersic. Ad primam, & consil. 95. ubi questionem hanc disputauit: nã ait ibi hunc peccare, si statim atque simoniam commissam nouit, beneficium noui resignauit, & Quin. Mandos. in Traçt. de signat. grat. in titu. De dispensatione cum simoniaco in fine. Idque iure merito: nam ex quo alienam rem inuito domino retinet, restituere ipsam omnino debet, arg. ca. si res aliena, 14. q. 6. cum seq.

2. An igitur inhabilis hic est ad beneficium per simoniam hæc ipsi collatum? Plane inhabilis est, id quod hinc probatur, quod, ut illud retineat, dispensatione ei opus est, arg. c. pen. de elect. ibi. n. declaratur: quando Episcopus in his casibus dispensare possit, ergo dispensatio requiritur, ergo inhabilis ad illud, factus est, non enim dispensatio postulare tur, si communi iure beneficium haberi posset, arg. l. 1. ff. ad municipal.
3. Verum, quis in hoc casu dispensandi facultatem habet primam. Cui eo, qui dignitatem, beneficium ue curatum, per simoniam ignoranter habuit, id est alio pecuniam dante, ipso autem id ignorante, nec ratum habente solus Rom. Pont. potest, ut eam dignitatem, illudue beneficium ea uacatione habeat. Id quod hinc probatur, quo-

niam Episcopo dispensatio in hoc casu prohibetur in cap. pen. de elect. Si alicuius electionem propter simoniam eo ignorante, ac ratum non habente commissam contigerit reprobari, dicitur enim ibi, cum eo super prælatione, ad quam taliter fuerat electus, illa uice non potest Episcopus dispensare. Hæc ibi: ex quibus manifestò patet, ex quo Episcopis dispensatio prohibita est, Romanum Pont. tantum dispensare posse, minus ergo inferiores Episcopis dispensare poterunt, arg. auth. multo magis, C. de sacrosanct. eccl. atque sic no. & asserit Abb. ibi, & in c. de simoniace, nume. 7. uersic. Et ideo in hoc membro, & Felin. nume. 4. uersic. Tertia conclusio, & Socin. nu. 16. uersic. Concludit ergo de simon.

Id quod locum habet, esto, qui eam dignitatem, beneficiumue accepit, sponte eam dimittat: nam nihilo magis dispensare Episcopus poterit, & probatur per cit. cap. pen. nam in uersic. Quamuis permittitur Episcopo dispensatio, ubi in simplici beneficio simonia commissam est ipso ignorante, & sponte illud renunciante, ergo secus in dignitate, & beneficio curato, arg. l. cum prætor, ff. de iudi. & c. non ne de presumpt. etenim uersic. illud Quamuis aduersatur superiori, ergo & in iure ad uersari debet, atque sic tradidit Abb. in eod. ca. de simoniace, num. 6. in fine, ibi Hæc differentia simpliciter, & sequuntur Felin, atque Socin, in eisdem locis.

Postremò locum etiam id habet, esto utilitas evidens Ecclesie esset: nã neque in hoc casu Episcopus dispensabit ob cit. c. pen. quod simpliciter loquitur, esto nonnulli contrarium, & male senserint.

Excipitur tamen quo ad alias vacantes dignitates: nam tunc cum hoc Episcopus dispensare potest, idque iure merito, tum quod per cit. c. pen. de elect. solum in ea dignitate, in qua simonia commissam est, dispensatio prohibetur, ergo secus in aliis, atque sic asserit Abba, ibi in eod. capi. de simoniace, & Felin. num. 4. uersic. Tertia conclusio, ibi Alia autem beneficio, qui & opinionem hanc etiam communem sentit, tum quod ipse simoniaco non est.

Secundò excipitur etiam quoad eam dignitatem, sed in alia uacatione: nam tunc & episcopus dispensare poterit, quandoquidem per illud cap. pen. solum prohibetur dispensatio pro ea uice, id est pro ea uacatione, cum eo, dicitur enim ibi, super prælatione, ad quam taliter fuerat electus, illa uice non potest, Episcopus dispensare. Ecce hic pro illa uice, id est in ea uacatione, ut DD. ibi interpretantur, dispensatio prohibetur, secus igitur in alia uacatione. Idque iure merito, si enim in ea uacatione, in qua per simoniam dignitatem adeptus quis erat, uel curatum beneficium retineri permetteretur, per simoniam iam commissam, haberi uideretur, nam, quæ sunt in continenti, uidentur inesse, argumen. l. lecta, ff. si cert. pet. atque sic Gloss. dixit in eodem cap. pen. in uerb. Illa uice, & DD. communiter in eodem capit. de simoniace.

Postremò

Postremò excipitur, ubi in fraudem acquirentis beneficium, seu dignitatem quidpiam datum esset, tunc enim nulla dispensatione egebit, sed retinere ea etiam poterit, ut dicitur in cap. nobis, & in cap. sicut de simon. & ibi DD. not. & in eod. c. de simoniace.

Postremò solus Romanus Pont. cum eo dispensare potest, qui beneficium simplex per simoniam ab alio commissam eo ignorante, nec ratum habente, habuit, si de simonia certior factus, libere illud non resignauit, sed sententiam expectauit, ibi enim Episcopo dispensatio permittitur, si libere ipsum resignauit, ergo secus si non libere, atque sic concludunt Abba. in eod. c. pen. de elect. num. 5. & in cit. c. de simoniace, & Mar. Soc. Sen. & Felin. de simon.

Ex quibus patet cum eo, qui, cum nec simoniam ipse commississet, nec ab alio commissam ratum habuerit, beneficium simplex adeptus est, si statim atque simoniam commissam nouit, beneficium illud dimittit, dispensare Episcopi potest, ut beneficium illud retineat, ita habetur expresse in eod. c. pen. in uersic. Quamuis, quod tam in dignitatibus, & beneficiis curam animarum habentibus non permittitur, ut supra dixi, idque merito, quandoquidem grauius periculum uersatur in huiusmodi beneficiis, quam in simplicibus, & ob id cautius agendum est, argumen. c. ubi periculum de elect. lib. 6. cum simil. cit. à Gloss. in eodem c. pen. in uerb. Illa uice, ibi. Sed quare secus in beneficio simplici. In huiusmodi igitur casibus Episcopus dispensare potest, sed iam de fructibus, agamus.

S. V. M. M. A.

1. Fructus percepti ab eo, qui beneficium eccl. per simoniam ab alio commissam eo ignorante nec ratum habente, postquam nouit simoniam commissam, restitui debent, quæ regula, quousque pateat, declaratur.
2. Oblationes, quæ sunt in Ecclesia, quam quis per simoniam adeptus est, ad quos pertineant.
3. Distributiones, quæ sunt in ecclesia, quam quis per simoniam adeptus est, an ad ipsum quoque pertineant.
4. Fructus beneficij, quod quis adeptus est per simoniam ab alio commissam eo ignorante, nec ratum habente, ad quem pertineant, antequam simoniam commissam sciat.
5. Fructus restituendi ubi sunt à simoniaco, cui restituendi.

S. II.

¶ Eum, qui beneficium ecclesiasticum per simoniam ab alio commissam eo ignorante, & ratum non habente, adeptus est, ad illud restituendum obligatum ipsum esse uidimus: iam de fructibus quid iuris sit uideamus.

1. S. Thom. 2. 2. q. 100. art. 6. in respon. ad tertium inquit hunc ad fructus extantes restituendum obligari, statim atque simoniam commissam nouit,

non autem quos bona fide consumpsit, eum quoque sequitur Couar. in Reg. Peccatum 2. p. relect. §. 8. num. 7. uersic. Quod si quis beneficium habuerit per simoniam, & Nauarr. consil. 95. uersic. Quod auctoritas S. Thom. de simon. lib. 5.

Cassador. autem decil. 6. de præbend. quem refert Nauarr. consil. 90. eod. titu. sentit hunc, qui bona fide credit ad se beneficium pertinere, & illi inferuit, hunc lucrari distributiones quotidianas, & non teneri ad restituendum partem fructuum, quæ necessario impendenda ei erat, qui beneficio inferuisset.

Quid igitur concludendum? Ego, ut materiam hanc dilucidiorè habeamus præmitto, quatenus ad rem nrã pertinet fructuum species (sumpto generatim, seu communiter nomine hoc Fructus) plures esse; nam quidam sunt, qui percipiuntur ex fundis ecclesie, qui partim naturales, partim industriales nominantur, ut tradunt DD. in §. si quis à non domino in Instit. de rer. diu. & nos supra alibi, & hi proprie fructus nominantur, quidam percipiuntur ex locatione ædium, & hi proventus aliquando nominantur, & hæc duæ species certi fructus dici possunt, sepius enim habentur: Quidam incerti sunt, & hi partim dicuntur oblationes, & sunt ea, quæ à Christi fidelibus uel ecclesie offeruntur uariis ex causis, de quibus agitur in cap. hanc consuetudinem, 10. q. 1. & capi. quid sacerdotes cum sequen. eod. uel ministris Ecclesie, quo diuina aliqua faciant, exempli gratia, uel missæ sacrum, uel alia diuina officia. Partim dicuntur distributiones, quæ iis tantum dantur, qui diuinis officiis intersunt, ut habetur apud Trid. Synod. sess. 21. cap. 3. de reform. Dicuntur autem incerti fructus hi, quoniam non semper habentur, ut experientia rerum magistra id docet. Hac diuisione præmissa duabus regulis propositam materiam explicandam censui.

Præ regula igitur habebimus eum, qui beneficium ecclesiasticum per simoniam, ab alio commissam adeptus est eo ignorante, & ratum, non habente postquam simoniam commissam nouit, ad restituendum fructus omnes perceptos à die scientiæ obligari: nam malæ fidei possessor est factus, at malæ fidei possessor ad omnes fructus restituendos obligatur, ut habetur in le. certum, ff. de rei vind. & tradunt DD. in cit. §. si quis à non domino, & de hoc nemo dubitat, ut inquit Nau. consil. 97. num. 7. uersic. Ad quartum de simon. li. 5. ergo ad restitutionem hic obligatur, alioquin daretur materia permanendi in peccato, si & post simoniam notam fructus lucraretur; nam beneficium non resignaret, quod absurdum est, & contra, l. conuenire. C. de pact.

Hæc autem regula amplificatur, ut ea, quæ tradita supra fuit in hac parte cap. . .

Excipiuntur tamen fructus, qui consumpti sunt & positi pro expensis colligendorum, & reseruantur fructuum; nam, ut supra diximus eod. ca. fructus dicuntur, qui remanent deductis expensis, hos enim & malæ fidei possessor ab initio retinet, ut in re nostra dixit S. Thom. ead. q. art. 6. in resp.

respon. ad tertium. Quare, si clericus, hic suis sumptibus, fructus colendos curauit, partiarum coloni partem licite sibi recinebit.

Secundo excipiuntur, qui in utilitatem aliquam ecclesiam impensunt, exempli gratia fundum ecclesiam emittit seu ecclesie nomine, uitiosas ades ecclesiam inuitant, uel ad diuina faciendam, ceterosque ibidem comparauit, atque sic sentit San. Thom. ibid. Hos ergo non restituet. Idque iure merito, locupletaretur enim ecclesia cum alterius iactura contra l. nam hoc natura, ff. de cond. inde bit. Mea igitur sententia, si & capellanum condidit cum ecclesia ipso egeret, & quæ huic tradidit, ei accepta ferentur, atque sic sentit Cassador. Decis. 6. de præben. quem refert, ac sequitur Nauar. consil. 90. eod. tit. ibi enim ait eum, qui bona fide credit beneficium ad se pertinere, & seruit illi lucrari quotidianas distributiones, & non uideri obligatum ad restituendam partem fructuum, quæ necessario fuisset impendenda ei, qui inferuisset illi beneficio, ergo idem in casu nostro, esto enim ibi de bonæ fidei possessore agat, ratio tamen proposita, & in malæ fidei possessore locum habet. Si ergo per se ecclesiam inferuuit, quod pro suis sumptibus impendit, modo necessario impendendi fuissent, hoc non restituet.

2 Verum, quid de oblationibus, & quotidianis distributionibus? Ego sic distinguendum censeo. Aut sunt oblationes, quæ simpliciter, ac libere à Christi fidelibus ecclesiam offeruntur, exempli gratia ad altare S. Antonii, S. Apollonia, S. Agathe, Lucie, & huiusmodi, & in annis uersario omnium defunctorum, & in aliquibus locis ferie Secundæ cuiuslibet Hæbdomadæ, & huiusmodi, & in hoc casu oblationes has restituendas censeo, Et hoc ob eam rationem, quod habito respectu ad ecclesiam, & non ad personam clerici in primis fiunt, ergo illi cedere debent, qui ecclesie legitimus dominus est. Aut sunt oblationes, quæ fiunt à Christi fidelibus ipsi sacerdoti in primis, quo pro ipsis aut missæ sacrum, aut diuina alia officia faciat, & in hoc casu, quoniam non oblata fuerunt respectu habito ad ipsam ecclesiam, sed ad ipsum clericum, ut pro ipsis diuina faceret, ob eam rem ad hanc restitutionem hunc non teneri censeo, argum. cap. requisisti cum ibi notat. de testamē.

3 Quare, quod distributiones iis dantur, qui diuinis officiis interfunt, non autem respectu habito ad ecclesiam, ob eam rem neque ad has restituendas mea sententia obligabitur, atque sic de bonæ fidei possessore sentit Cassador. quem refert, ac sequitur Nauar. eod. consil. 90. In hac igitur questione sic distinguendum censeo. Et de hac prima regula satis.

4 Secundo pro regula pono eum, qui beneficium ecclesiasticum adeptus est, alio simoniam committente, ipso autem infcio, & ratum non habente, de fructibus præteritis, habitisque antequam simoniam nouit. Primum in omnibus casibus ad restitutionem hunc non teneri, in quibus non teneatur de habitis post notitiam simoniæ, ut supra diximus, Quare nec distributiones non resti-

tuet etiam non consumptas, ut sentit Cassador. relat. à Nauar. eod. consil. 90. Secundo nec etiam ad fructus consumptos cuiuscumque generis sunt, ut citari auctores S. Thom. & qui eum sequuntur, asserunt.

5 Excipiuntur tamen fructus extantes, & non consumpti, hi enim omnes restitui debent de communi DD. sententia non expectato iussu iudicis, ut refert Couar. in ead. reg. Peccatum eod. S. 8. num. 8. uersic. Sed iuxta hanc sententiam. Fructus autem restituendi, ut diximus supra cap. aut Camera Apostolicæ componendo se cum ipsa, uel ei, qui primo successit in beneficium, & cui primo beneficium collatum est restituendi, uel in eius ecclesie utilitatem uertendi, ex qua percepti sunt, atque sic asseruit Nauar. in consil. 72. de simon. lib. 5. melius quàm in consil. 82. numero 4. eod. ubi fructus male perceptos in pauperes, operauit alia pia distribuendos censuit, quandoquidem remanserunt ecclesie, & idcirco scitur, cuius sunt, ergo ei restituendi, ita Syl. in uerb. Restitutio, 4. q. 1. & ipsemet Nauar. in Man. cap. 17. num. 18. Et de hac materia satis. At quid, si beneficium eccl. eo prohibente, cui collatio beneficii facienda est, per simoniam collatum sit, an collatio ualebit, & retineri illud ab ipso poterit? Item quid si eodem ignorante à quopiam eius inimico, quo damnum ipsi inferatur, pecunia tributa sit? Hæc in seq. explicabimus.

S V M M A.

1 Beneficij eccl. collatio per simoniam ab alio factam eo prohibente, cui beneficium confertur, ualeat, & retineri beneficium potest.

2 Beneficij eccl. collatio ualeat, & retineri potest, ubi simonia commissa est ab alio in fraudem, & odium eius, cui collatio facta est.

§. III.

Proposimus nobis proxime duo explicanda. Primum, si beneficium ecclesiasticum eo prohibente, cui collatio beneficii facienda est, per simoniam collatum sit, an collatio ualeat, & retineri illud ab ipso possit. Alterum, si eo itidē ignorante, idem fiat, quo damnum ipsi inferatur, quod iuris.

1 Quoad primum igitur, tibi eo prohibente, cui collatio beneficii ecclesiastici facienda est, simonia est commissa, pro certo habebimus beneficii collationem ualere, ac retineri posse. Nam sic habetur in cap. sicut tuis de simon. ibi enim, electus si per simoniam confirmetur, alio pecuniam dante, cui confirmandus id prohibuerat, Romanus Pont. inquit nihil debere ipsi confirmato ad penam, & culpam imputari. Ecce hic, ubi nobis repugnantibus simonia commissa est, penam non inuri, ergo retineri beneficium sic acquisitum potest: alioquin, si contrarium diceremus ad penam imputaretur. Confirmatur sententia hæc ratione alia, ab eodem iure sumpta: nam diuersum hunc casum nostrum esse ait ibi Summus Pont.

ab

ab eo, ubi nobis ignorantibus quidpiam datum est, at ubi ignorantibus nobis pecunia in beneficii acquisitione tributa est, retineri beneficium non potest, ut dicitur ibidem, & in ca. ex iniquatione eod. & ut in antecedenti capite conclusimus, ergo, ut hic casus diuersus ab eo sit, concludere debemus beneficium hic retineri posse, atque sic not. Abb. & DD. communiter in cit. capi. sicut tuis, & S. Thom. 2. 2. quest. 100. artic. 6. in respon. ad tertium in fine, & Nauar. in Man. ca. 25. num. 13. uersic. Secundo peccat, ibi Dixi in fauorem. Idque merito si enim contrarium diceremus, in manu alterius esset, an nobis præiudicium faceret, quod iniquum est, & contra cap. non debet de reg. iur. lib. 6. Licite igitur, & in conscientia foro beneficium in hoc casu retinebimus. Quare nec vllam aliam penam in simoniacos illatam patiemur, argum. men. cap. qui peccat, 23. q. 4. & l. Gracchus, C. de adult. Et de hoc primo satis.

2 Quoad alterum, scilicet ubi simonia ab alio commissa est in fraudem, & odium eius, cui beneficii collatio facienda est, pro certo est concludendum, & in hoc casu collationem beneficii factam ualere, & retineri beneficium posse. Nam sic habetur de electione in cit. c. sicut tuis de simon. Alioquin contingeret, ait enim ibi Summus Pont. de confirmatione eius agens, qui, ne quid daretur, prohibuerat, quod alicuius factum infidias inimico parantis ei damnosum existeret, cui penitus displiceret, & sic aliquis de sua fraude commodum reportaret. Hæc ibi, si ergo permitti non debet, ut in fraudem alicuius quid tale detur, ergo beneficii collatio ualebit, atque sic not. ibi DD. Idem habetur in cap. nobis eod. nam electionem improbandam ait ibi Romanus Pont. ubi per simoniam facta est, esto electus id ignoret. Excipit tamen, ubi in fraudem electi factum id fuisset: Quia igitur super hoc nos consultare uoluisti, dicitur enim ibi, consultationi tuæ breuit. respon. quod nisi constaret illos, qui promissum tale fecerunt per fraudem in dispendium illius, qui eligendus, id malitiose fecisse, quauis ipse promissionis conscius non fuerit, eius tamē electio tanquam simoniaca prauitate presumpta est penitus reprobanda. Hæc ibi, si ergo, ubi obdolum simonia commissa non est, improbanda est, secus si ob dolum, ualeat, enim argumentum à contrario sensu, argum. l. 1. ff. de off. eius, & si electio non ualeat in illo casu, scilicet in priori, ergo ualebit in posteriori, & sic in casu nostro, ex quo diuersum casum esse hunc sentit Romanus Pont. a priore, atque sic not. Abba. ibi num. 4. uersic. Item not. casum singularem; nam ait ibi simoniam in fraudem eius, qui sperabatur eligi, factam non uitiare electionem. Idem Felin. in uersic. Not. tex. & Mar. Socin. Sen. numer. 5. & communiter DD. In fraudem autem factum probabitur, si iniuria probetur, uel inimicitia inter ipsos, ita DD. ibid. Idem quoque dixit S. Thom. recep. in eod. uersic. Ad tertium. In his igitur duobus casibus sic concludendum censeo. Et non solum ubi si-

monia conuentionalis commissa est, uerum etiā, & ubi realis, quandoquidem rationes allatæ & in hac locum sibi vindicant, ut per se patet, argum. cap. cum dilecta de confirm. util. uel inutil. & l. lud. ff. ad leg. Aquil.

Item locum habent prædicta non solum in beneficiis uerum etiam in omnibus alijs spiritualibus, uel ordinis, uel iurisdictionis sunt ob eadem iridem rationes; sed de his hæctenus. Verum quod si quis pecuniam dedit pro beneficio ecclesiastico, quod tamen habiturus fuisset, esto pecuniam ipse, aliusue non dedisset? Hoc in sequenti explicabimus.

S V M M A.

1 Beneficium ecclesiasticum, quod quis adeptus est pecunia tributa, an retinere possit, esto ei collatum esset, quamuis pecuniam non tribuisset.

2 Beneficium ecclesiasticum collatum alicui alio pecuniam dante, an retineri possit, si collatores illud ipsi contulissent, quamuis pecunia data non esset.

§. III.

Quæstio nobis proximè proposita explicanda hæc est, quid iuris, si quis pecuniam dedisset pro beneficio ecclesiastico, quod tamen habiturus esset sine pecunia, à se, ab alio uel tributa. Hanc quæstionem ut dilucidior habeamus, agemus prius, ubi is, cui beneficium collatum est, pecuniam ipse tribuit: deinde, ubi alius, eo omnino ignorante.

1 Quoad primum igitur, ego sic distinguendum censeo. Aut pecunia data est, & accepta pretii loco, esto sine illa collatio, electione facta esset. Et in hoc casu tam in foro fori, quam in foro conscientie concludo simoniam, & realem esse, ac præsumi, & collationem electionemque nullam esse, & retineri beneficium non posse: nam reuera simonia commissa est, & presumitur, ex quo pro spirituali consequendo sine simoniæ uitio nihil dari potest, argum. cap. ad aures de simon. & eorum, quæ tradunt DD. in capit. 1. eod. quod hic factum est. Accedit, quod spiritualia pure, ac simpliciter tribui debent, argum. capi. cum pridem, & cap. fin. de pact. & c. quam pio, 1. quæstio. 2. Postremo facit, quod nec ubi ius iam acquisitum, quis habet in beneficio, quicquam sine simoniæ uitio dari potest, ut suo loco uidebimus. Aut pecunia data est, & accepta elemosynæ largitionis loco, & in hoc casu in foro exteriori, quod simonia presumitur, pro nulla iudicabitur, & collatio, & electio, nisi aliter probetur, argum. cap. fin. 1. q. 6. secus autem in foro conscientie, ubi res agitur, ut reuera est, atque sic in simili conclusit Nauar. in consil. 86. ubi Abbatem presummi simoniacum ait, qui recipit pecuniam pro recipiendo quem in monachum ipsi ob id promissam, esto recipiat pro elemosyna, & alias fuisset recepturus in monachum.

2 Quoad secundum, tibi alius pecuniam dedit infcio eo profusus, cui collatores electores uel beneficii

scium contulissent etiam pecunia non data; varia DD. sententia sunt: Nam Gloss. in cap. nobis de simon. ubi questio hæc in primis disputatur, concludit simoniam committi, esto aliis electores essent eum electuri, hic eandem opinionem sequitur Ioann. Andr. Probatur autem hac ratione per Gloss. quod in electione nulla promissio, pactioque interuenire debet, argumen. capi. nouit d. 100. & capit. placuit, l. questio. 1. & pertinent huc allegata proxime, scilicet capi. cum pridem, & capit. fin. de pact. ergo simonia commissa est, quamuis etiam sine pecunia electores eum elegerint. Postremo ait Ioann. Andr. necessario ita concludendum esse, quoniam probari non potest intentio illa eligentis, scilicet uoluisse ipsum eligere sine pecunia, nisi per ipsum, cui soli, & criminoso fides adhibenda non est, præsertim de suo facto deponenti. Idque eo magis dicendum est, quod, si hoc daretur, excusatione hac uti collatores, & electores semper possent, scilicet se in animo habuisse ipsum eligere ante pecuniam datam. Hæc sunt rationes, quæ pro hac opinione redduntur.

Contrariam tamen sequitur Goffred. ut ait Abba. in cit. capit. nobis, & fuit etiam opinio antecessoris Gloss. ibid. scilicet collationem hanc ualere ratione hac factam. Et hoc per cap. fin. l. q. 6. nam ibi dicitur, si pecunia promissa fuerit, uel soluta, electo, uel ordinato penitus ignorante, nec eo modo ad electionem, uel ordinationem peruenierint, ei nullatenus obesse uideri, nec ad reatum criminis pertinere, cuius conscientiam non habuit. Ecce hic ordinatum, electumue nec culpa, nec poenitentiam existimari dicitur, ex quo eo penitus ignorante pecunia data fuit, & sob eam nec ordo collatus, nec electio facta est, id quod significatur per ea uerba. Eo modo, scilicet per pecuniam. Atqui quod potuisset quis dicere, esto excusatur hac culpa, & poena, electionem tamen non ualere, & ordinis executionem non haberi. Ideo uolens hoc Gregorius tollere, & ostendere, ubi pecunia interuenit, si ob ipsam nec ordinatio, nec electio facta est, nihil electioni, ordinationique obesse, & ob id electionem ualere, & ordinis executionem dari sic inquit. Nec ad ordinationis, uel electionis cessationem pertinet, ad quam aliàs non per prauam illorum cupiditatem peruenisse docetur. Ecce hic quoque pecuniam eius dationem ad cessationem electionis, uel ordinis non pertinere, id est non facere, ut electio, & ordinatio cesset. Et reddit rationem, quoniam ad ipsam peruentum erat non per prauam illam pecuniam cupiditatem, sed alia ratione: id quod significat dictio illa Aliàs. Ex hoc igitur Canone aperte colligitur, ubi in electione, & ordinatione, & ob id tam in iis, quæ ordinis, quam in iis, quæ iurisdictionis sunt, pecunia interuenit, si ob eam tamen prædicta non præstentur, sed ob aliam legitimam rationem, electionem ualere, beneficiumque retineri posse.

Tertia fuit opinio distinguendum, qui has opiniones inter se conciliare nitebantur. Et

primam fuit opinio Hosti, qui dicebat proximam hanc sententiam locum habere, ubi alteri, non autem ordinatori, consecratori, electoribusque pecunia data esset: illam uero sententiam locum habere, ubi electoribus, seu ordinatoribus pecunia esset data. Altera fuit Abba. qui in omnibus uno excepto Hosti. diuisionem sequitur: nam ipse distinguit inter datam an sit aliis, uel is, qui eligendus est.

Quid igitur concludendum? Ego primum pro certo pono, si alteri, quam electoribus pecunia data sit, ipso eligendo rei huius inficio, & electoribus id etiam ignorantibus, electionem, & collationem beneficii ualere, & in hoc secundam opinionem locum habere ob citat. cap. fin. l. qu. 6. nam, ibi loquitur, ubi eligendus penitus ignorans erat, & ubi ob aliam rationem est electus, non autem ob pecuniam datam. Ad id nec dantem, nec accipientem simoniam hic committente.

Hoc posito, restat ubi electoribus pecunia data est, qui tamen aliàs electuri eum erant, & in hoc casu sic distinguendum censo. Aut data & accepta est pecunia loco pretii principaliter, aut loco elemosinæ, ac largitionis. In primo casu tam in foro fori, quam in foro conscientia simoniam committi censo, & collationem, electionemque non ualere: nam re uera simonia realis commissa est, esto sine illa eadem fecissent. In secundo casu autem sic distinguendum censo. Aut queritur, an in foro exteriori electio ualeat, seu ualere existimetur, ac præsumatur. Et in hoc casu ipsam non ualere præsumi censo cum ob rationes in prima opinione allatas, tum quod in hoc foro ex præsumptionibus agitatur, & secundum allegata, & probata argument. tot. tit. de præsumpt. & l. illicitas, §. ueritas, ff. de off. præst. dis. Excipio tamen, ubi ratione quapiam probari possit non ob pecuniam, sed ob aliam causam electores electionem fecisse, esto enim difficultis probatio sit, ob eam, quæ dixit Ioann. Andr. probari tamen poterit, quid enim, si ante dationem, promissionemque pecuniam collegialiter, ut ita dicam de ipso eligendo conuenerunt, & huic collegio interfuerant aliqui, qui de collegio non erant, & deinceps pecunia data, promissaue fuit? Plane in hoc casu, quod docebitur, ac probabitur, non per eam pecuniam, sed ob aliam rationem electio ualebit: nam & in cit. cap. fin. l. quæstio. 6. quod doctum erat, ut ibi habetur, alia ratione, non autem pecuniam datione factam esse electionem, ordinationemue, ob eam rem neque collatio, neque ordinatio ullum detrimentum passa sunt. Hoc igitur canone exceptio hæc facile probari potest. Nec repugnat, si dicatur mutare electores intentionem interim posse: nam, ubi probatum erit de collegii priori uoluntate, mutata non existimabitur, nisi probetur, ut dicitur in cap. eum qui, de regu. iur. lib. 6. & facit cit. cap. fin. l. quæstio. 6. ubi solum inspectum est, an ob pecuniam electio facta sit. Aut queritur in foro conscientia, & in hoc casu, si re uera electio

108

res non ob pecuniam datam in primis moti eum elegerunt, & ob id datio illa non fuit causa beneficii quarrendi, sine dubitatione electio hæc, seu collatio ualebit, & retineri beneficium poterit: non enim eo in foro præsumptionibus agitatur, sed ueritate, argum. cap. tua de sponsi, atque sic conclusit etiam Nauarr. in Man. cap. 2. §. num. 103. uersicu. Dixi in quo, uel ad quod, & in simili in consil. 86. num. 3. uersicu. Sed quid si Abbas de simon. lib. 5. nam, si Abbas accipit pecuniam uti donum, & pro elemosina, & recipit deinceps in monachum, quem & receperit pecunia minus data, receptaque simoniam non committi ait, ergo idem & hic, ita igitur hic sentio. Et de hac quaestione satis, iam uideamus, ex quo uisum est aliquando quem ad resignandum beneficium obligari, ubi per simoniam est alio commissam eo ignorante collatum illud est, uideamus in quam, an aliis poenis hic afficiatur.

S V M M A.

- 1 Peccatum non committit, qui beneficium, dignitatemque ecclesiasticam, ordinemue acquirit per simoniam ab alio commissam eo ignorante, & ratum non habente.
- 2 Excommunicationem non incidit, qui beneficium, ordinemue recipit per simoniam realem ab alio commissam eo ignorante, nec ratum habente.
- 3 Iura, quæ quis habebat in beneficio, retinet, esto circa illud simonia committatur, modo commissam sit ab alio ipso ignorante, & ratum non habente.

§. V.

Supra declaratum est aliquando quem ad resignandum beneficium obligari ubi per simoniam ab alio commissam eo ignorante ipsi collatum illud est, iam hic declaremus, an alias poenas hic patiarur, quas simoniacos pati antea uidimus, & primo, an peccet.

- 1 Quoad primum igitur pro certo habendum est hanc non peccare, cui ordo, beneficiumue collatum est per simoniam ab alio commissam eo ignorante, & ratum non habente, id quod hinc facile probatur, & quod ipse simoniam non committit, & quod ab alio commissam ratum non habet, ergo non peccat, in his enim casibus peccatum simoniae his modis committitur, argum. cap. cum in ecclesia iunct. c. sicut tuis uersicu. Quamuis, de simon. atque sic dixit Naua. in consil. 45. n. um. 1. de simon. lib. 5.
- 2 Quoad alias poenas. Primum in excommunicationem non incidit, esto simonia realis commissa sit. Nam primo extrauag. cum detestabile de simon. qua excommunicatio in simoniacum in ordine, & beneficio infertur, loquitur de iis, qui simoniam scienter committunt, committitue sciunt, ergo locum non habet in casu nostro, ex quo casus diuersus est, & de ignorantibus loquitur, argument. l. Papinianus exuli. ff. de min. & c.

ad audientiam de rescript. Postremo, si hunc in excommunicationem incidere uellemus, contingeret excommunicari maiori excommunicatione, qui non peccauit, & pro alterius culpa, at hæc absurda sunt, non enim excommunicatio inferri debet contra eum, qui non peccauit, & pro aliena culpa, ut habetur in capitu. nemo, & in capitu. nullus l. 1. quæstio. 3. & in capitu. si habes 24. quæstio. 3. cum simil. cit. à me in Tract. de censuris Tab. 2. cap. 27. n. m. 2. & c. 26. num. 4. eadē Tab. Non igitur in excommunicationem hic incidet.

Non etiam aliis poenis afficietur, quandoquidem pro regula habetur alterius culpa quem puniri non debere, ut habetur in l. sancimus. C. de pen. & facit cap. 2. de constitu. & cap. quæstio. de iis, quæ sunt à maior. part. cap. 1. & quæst. 4. per totam, atque sic assentit Nauarr. eodem consil.

- 3 Verum quid si quis esset electus legitime, sed confirmatus per simoniam ab alio commissam eo ignorante, & ratum non habente? Videtur concludendum electionem firmam remanere, argum. cap. si beneficia de præbend. libr. 6. atque sic sentit Nauarr. eod. consil. num. 3. Atqui de poenis eorum, qui per simoniam realem ordinem, beneficiumue consequuntur, hæc tenus, ad poenas eius transeamus, qui proxeneta, seu mediator fuit, ut simonia committeretur, uel consilium, auxilium, fauoremue ad id præstitit.

De poenis eius, qui mediator, seu proxeneta fuit ut simonia realis committeretur uel consilium, auxilium fauoremue ad id præstitit. Cap. VIII.

S V M M A.

- 1 Proxenetæ quid sit, & unde dicatur.
- 2 Proxenetæ simoniam committit, & punitur.
- 3 Proxenetæ, quæ poena puniatur.
- 4 Consilium, auxilium, fauoremue præstans ad simoniam committendam, an simoniacus sit, & quæ poena puniatur.

De poenis egimus, quæ in eos inferuntur, qui per simoniam ordinem, beneficiumue ecclesiasticum, ac dignitatem adepti sunt, seu acceperunt, iam de poenis eorum agamus, qui ad simoniam realem committendam in prædictis proxenetæ seu mediatores fuerunt, uel ad id consilium, auxilium, fauoremue præstitit. Verum, antequam rem hanc aggrediamur, duo præmittenda sunt, scilicet Proxenetæ quid sit, & an simoniam committat.

Z Quoad

1 Quoad primum igitur Proxenetæ nil aliud est, quam is, qui interuenit in aliquo contractu, quo contrahentes inter se conciliat, & concordat reddat, & sic ut medius interuenit, quo contractus fiat, ut probatur in capitu. si quis Episcopus, ibi, si quis uero mediator, & in capitu. saluator in uersicu. Alioqui cur sancta, ibi Ut interuenitores, & in extrauag. cum detestabile uersicu. Statuentes, ibi, Aut quod illa fiat, mediatores extiterint; nam in citatis iuribus appellatur hic mediator & interuenitor, quoniam, ut medius interuenit. Dicitur autem a uerbo græco *μεσότης*, quod significat concilio unde *μεσότης*. Qui ergo interponit se, ut exempli gratia beneficium per pecuniam conferatur, & operam dat, ut contractus fiat, hic proxenetæ dicitur; quamobrem fit, ut pro teste non recipiatur, nisi de consensu partium, ut habetur in §. quoniam uero in authent. de testibus, & not. Glo. in eod. c. si quis Episcopus in uerb. Mediator.

2 Quoad secundum Proxenetæ, qui interuenit, ut simonia committatur, ut simoniacus habetur, sicut probatur in extrauag. cum detestabile, quâ comprobauit Pius V. in Bulla incip. Cum primum lata Romæ 1566. Calend. Aprilis Anno Pontif. sui Primo. Idem habetur in cita. c. si quis Episcopus iunct. Gloss. Mediator, & in capitu. saluator uersicu. Alioqui cur Sancta Synodus. Idem inquit DD. communiter Archiep. Flor. in 2. p. Sum. titu. 1. cap. 4. §. 1. in fine, & Syl. in uerb. Symonia, numero 18. & Nauarr. in Man. cap. 23. numero 106. uers. Ad quintum.

3 His præmissis, quoad quæstionem propositam, scilicet qua pena proxenetæ afficiatur. Glo. in cap. si quis Episcopus, 1. quæstio. 1. in uerb. Mediator, sentit ipsum infamem esse, & Syl. in uerb. Simonia, quæstio. 18. inquit eisdem penis affici, quibus afficiuntur, qui simoniam committunt, & hoc ob eam rationem, quoniam accessorium, sui principalis naturam consequitur capitul. accessorium de regu. iur. libro 6. Verum in cit. cap. si quis Episcopus, si clericus sit, inbetur deponi, si laicus anathematizari. Demum in extrauag. cum detestabile de simon. proxenetæ in excommunicationem ipso iure incidunt, à qua excepto mortis articulo, absolui præterquam à Romano Pontif. nequeunt. Quid igitur concludendum? Ego sic distinguendum censeo. Aut quaritur de proxenetæ in beneficio, & ordine, aut de proxenetæ in aliis spiritualibus. Quoad primum antiquo iure locum habere censeo citat. capitul. si quis Episcopus, ut scilicet, si clericus sit, deponatur, si laicus anathematizetur. Nono iure autem locum habere cit. extrauag. cum detestabile, ut scilicet ipso facto excommunicatus sit, ubi realis simonia in beneficio, ordine, que commissa est, de proxenetæ enim in simonia reali in beneficio, & ordine, agit cit. extrauag. ut DD. communiter interpretantur.

Hæc autem pena locum habet, esto ipse proxenetæ nihil habuerit, non enim, cum mediator,

quis sit, requiritur, ut ex dictis patet, & ex allegat. extrauag. cum detestabile, ut qui ipse acquirat, atque sic conclusit Nauarr. in consil. 98. numero. 1. de simon. lib. 5.

Atqui an in alias penas proxenetæ incidit? Item an ad restitutionem fructuum beneficii, quod per simoniam conferendum curauit, obligatur? Quoad primum in alias penas ipso iure non incidit. Primum quia ipso iure in nullam penam, quis incidit, nisi speciatim id cautum sit, ut dixit Gloss. communiter recept. in capitu. fin. de iur. patron. & facit Gloss. in Clemen. 1. de consanguinitate, & affinitate. Postremo, quoniam, ubi lex ipsum in penam incidere uoluit, id dixit ut in cita. extrauag. cum detestabile atque sic dixit Nauarr. eodem consil. numero. 2. cum sequent. iure ipso igitur aliis penis non afficitur. Per sententiam iudicis uero pro grauitate criminis affici tamen alia pena posse hunc censeo arg. cit. c. si quis Episcopus, & c. saluator.

Quoad alterum, an ad restitutionem fructuum beneficii obligetur; breuiter concludendum est, ubi realis simonia, in beneficio commissa est per ipsum, ad restitutionem eorum fructuum obligari, ad quorum restitutionem obligatus est, qui beneficium habuit, si beneficium habens ipso non restituit; nam ipse fuit causa, ut per hanc simoniam iniuste acquirerentur, quo casu ad restitutionem, quis obligatur, ubi principalis non restituit, ut DD. communiter concludunt Sanct. Thom. 2. 2. quæstio. 62. articu. 7. & ibi Caietan. & Syl. in uerb. Restitutio, 3. quæstio. 6. & Nauarr. in Man. capitu. 17. numero. 17. uersicu. Nono, & facit cap. fin. de iniur. atque sic respondit Nauarr. in consil. 73. numero. 4. & in consil. 99. numero. 2. & in consil. 100. de sim. Fructus autem, qui restitui debent, sunt fructus percepti post habitam cognitionem simoniæ ab ipso, qui simoniam habet, quandoquidem tunc malam fidem habet, sicut etiam antea percepti, & extantes. Quare per simoniam mentalem, conuentionalemque fructus perceptos beneficii proxenetæ non restituit, quandoquidem nec, qui beneficium habent, ad restitutionem obligantur, ut suo loco diximus, & Nauarr. eod. consil. 73. numero. 4. de simon. lib. 5. Non etiam ad restitutionem fructuum obligatur, quos percepit is, qui beneficium habuit per simoniam realem ab ipso proxenetæ commissam, eo, qui beneficium habuit, id ignorante: nam eorum dominus est, quousque ignorat beneficium habens simoniam commissam, ergo sicut ipse non tenetur, ita nec proxenetæ, esto eos ipsemet elargitus esset. Præterea ualet collatio interrim, esto, ubi simoniam nouit, resignare beneficium debeat, atque sic tradidit Nauarr. in eodem consil. 73. de simon. lib. 5. numero. 4. & de proxenetæ in beneficio satis.

Quoad proxenetam uero in aliis spiritualibus, aliusue annexis ad iudicis arbitrium puniri posse censeo, cum nulla pena speciatim prescripta illi sit, argumen. cap. de causis de off. deleg. & 1. r. ff.

1. r. ff. de iur. delibe. Et de proxenetæ satis. Si illud addiderimus locum habere prædicta & in procurante eadem ratione beneficia uel ordines per d. extrauag. 2. de simon.

4 Quoad eos uero, qui consilium, auxilium, fauorem ad simoniam committendam præstât, manifesto primum constat eos peccare, ut qui de hęcum suadeant, & comprobent, argumen. cap. quantæ de sentent. excommuni. & capi. cum quis eodem libro 6. Secundo loco arbitraria pœna puniri posse, quandoquidem nec ipsi certa præscripta est. Postremo, si ad simoniam in beneficio committendam præscripta præstiterunt, & per ipsos realis simonia commissa est, ad restitutionem fructuum etiam obligari in prædictis casibus, & ob easdem causas, quas de proxenetæ reddidimus, modo suo consilio, auxilio, fauore, ut dixi, realis simonia commissa sit. Atqui an in excommunicationem incident? Ego sentio hos non incidere, quoniam cit. extrauag. id non dicit, ergo neque nos; nam pœna imposita contra facientem, locum non habet in consulente, ut dixit Nauarr. in Comment. de dat. & promiss. pro iusti. uel grat. not. 7. Verum quid de eo, qui pecuniam mutuam cuiquam tradit, quo ipse mutuam accipiens sibi ex pecunia beneficium parat, an simoniam committat? Ego sentio hunc puniri posse, non tamen incidere in pœnas ipso iure in simoniacos illatas. Secus autem si ipse dederit pecuniam alicui, quo beneficium ei conferat. Sed de his hæcenus, ad pœnas non patefacientis simoniam hanc realem in ordine, beneficium commissam transeamus.

De pœna non patefacientis simoniam realem in ordine beneficium commissam. Cap. IX.

S V M M A.

1 Sciens simoniam realem in ordine, beneficium commissam esse in uirtute sanctæ obedientiæ patefacere non tenetur sub pœna mortiferi peccati, à quo absolu non potest, nisi à Romano Pont.

SCIENS denique quod simoniam realem in ordine, beneficium commissam esse patefacere id Romano Pont. debet, eique, cui ipse id mandauit, ut habetur in extrauag. cum detestabile uersicu. Et huiusmodi de simon. Et quoniam in uirtute sanctæ obedientiæ id iubet, ut ibidem dicitur, ob eam rem peccat mortifere, si contra fiat, tum quod iussio hac forma facta ad peccatum obligat, ut DD. communiter concludunt, tum quod absolutionem eius sibi referuat, quod si leue peccatum esset, non fieret. Hoc tamen mandatum in Curia Roman. morantes tantum obligat, ut in-

quunt Syl. in uerb. excommunicatio 7. numero 81. cal. 43. & Nauarr. in Man. cap. 27. numero. 106. uersicu. Declaratio prima, quod non intelligitur, ibi Tertia, quod mandatum, idque iure merito, graue enim esset quem in longinquis regionibus morantem obligari ad ueniendum ad urbem, ut hoc pati faceret. In Curia Rom. ergo morantes tantum obligat.

Atqui, an igitur & hodie mandatum illud obligat? Archiep. Flor. quem citati auctores sequuntur, in eisdem locis cita. extrauag. cum detestabile quoad eam partem receptam non esse ait, & ob id non obligare. Id quod si esset uerum, ipsam receptam in hoc non esse, ratione non caret; nam leges firmantur, cum moribus utentium comprobantur, ut dicitur in c. in iuris, §. leges d. 4.

Contrarium tamen dicendum uidetur, quoniam cit. extrauag. cum detestabile à Pio V. per Bullam incip. Cum primum Apostolatus officium lata anno 1566. Calend. April. Pont. sui anno Primo, renouata est. Quid igitur concludendum? Consuetudo Romanæ Curie inspicienda mihi uidetur, si consuetudine ibi recepta est, sine dubitatione obligat, alias contra, argu. cit. §. leges d. 4. Sed de effectibus his iam satis, ad materiam transeamus.

De Materia Simoniæ Reali. Cap. X.

S V M M A.

- 1 Simoniæ realis materia quamuis sit.
- 2 Simonia realis quid sit.
- 3 Simonia realis, quando ex toto, aut ex parte adimpleta sit, & dicatur.
- 4 Simoniã realem esse, ubi ab utroque aut ex toto, aut ex parte adimpleta sit, ubi probetur.

IFFECTVS proprii simoniæ realis, quoniam essent, uidimus, iam eius materiam, que generis loco habetur, uideamus quoniam sit: nam materiam circa quam, & materiam ex qua, que eas communes habent cum aliis simoniæ speciebus, in Tab. 1. posuimus. Materia igitur hæc est simonia conuentionalis: nam proposita communi opinione, de qua generatim antea egimus, scilicet simoniam conuentionalem quatenus genus est, duas species sub se habere, quarum altera conuentionalis in specie dicitur, altera realem simoniam generatim sumptam realis simoniæ, genus esse, sic enim etiã adoptio generatim sumpta adoptionis in specie, & arrogationis genus est, ut habetur in l. 1. & 2. ff. de adop. & in Inst. eod. Ex his, que hucusque dicta sunt, simoniæ realis definitio hæc colligi potest.

Z 2 Simonia

2 Simonia realis est simonia conuentionalis, quæ ab utroque contrahentium executioni mandata est, saltem ex parte.

Dixi Simoniam conuentionalem, ut sub quo genere sit, significetur, quamobrem etiam sit, ut à metallici separetur, non enim pacto interueniente sit, ut suo loco vidimus, & habetur in capitu. fina. de simon.

Dixi quæ ab utroque contrahentium executioni mandata est, quo tanquam differentia separetur à simonia conuentionali in specie, quæ tunc committitur, ubi aut neuter, aut alter tantum eam executioni mandauit, ut in antecedenti Tab. uicimus.

Dixi saltem ex parte, quod significetur non necessario requiri, ut ex toto adimpleta sit, sed sat esse ex parte uterque aliquid dederit. Hæc igitur breuis simonia realis definitio est, de cuius materia satis.

3 Verum, quod diximus realem simoniam tunc committi, ubi ab utroque impleta est aut tota, aut ex parte, quando tota impleta dicitur, & quædo ex parte? Quoad primum tota adimpleta dicitur, ubi ab utroque factum id totum erit, de quo conuentum erat. Si ergo, exempli gratia, conuentum est, ut quid præstetur, scilicet pecunia pro beneficii collatione, statim atque collatio beneficii facta erit, pecuniaque promissa soluta, tota adimpleta dicitur, & simonia realis commissa, argument. Extravag. cum detestabile de simon. etenim ab utroque perfectum est, ac præstitum, quod promissum fuerat. Non ergo mea sententia, qui pecuniam promissit, ex parte sua adimpleta dicitur, si aut instrumentum eius promissionis, aut pignus, aut fideiussorem dederit, hæc enim promissione non adimplent, sed confirmant. Si itidem pro beneficio fundum promissus sit, ubi hic fundum assignauit, ille uero beneficium contulit, realis simonia commissa erit. Factum etiam, si quis promittat, ut ubi gratia, promitto me renunciaturum meum beneficium in fauor. m. tui nepotis, si tu renunciaueris tuum in fauorem mei fratris, tunc realis simonia committitur, ubi uterque suum beneficium renunciauerit, ut conuentum est, ut in simili consuluit Nauarr. in consil. 13. de simon. libro 5. Non igitur opus erit, ut possessio prius tradatur, quando quidem simpliciter promissum erat de renuntiatione. Verum quid si contingat neutrum eorum consequi beneficium assignatum, uel quia habiles non inueniuntur, (ante collationem enim de ipsorum uita, moribus, ac scientia, inquiri debet iuxta canones,) uel quia beneficia nolunt, an simonia realis nihilominus commissa dicitur? Planè commissam esse dicemus ex parte resignantium, tum quod ex parte sua ab utroque adimpleta est, ut in facto proponitur, tum quod ut realis simonia committatur non requiritur, ut actus ualeat, ut habetur in citat. extravag. cum detestabile, ubi, etsi collationes præsentationes, & electiones nullæ sunt per simoniam realem factæ simonia realis est, & qui eam committunt, si-

moniacorum poenis puniuntur, id quod dixit quoque Nauarr. in consil. 13. numero 2. uersicul. Tum quia, ut simonia realis committatur de simon. lib. 5. Esto igitur effectus non habeat eorum conuentio, simonia tamen realis commissa est. Immo uel ipsos resignantes poeniteat huius facti, adhuc tamen in penas incidunt, ex quo statim excommunicati sunt per citat. extravag. cum detestabile. Quæ diximus autem de renuntiantibus beneficium eadem dicimus de promittentibus præsentare, eligere, nominare, uel ad beneficium, si hoc, illudue fiat, statim enim atque hic præsentauit, elegit, nominauit, alter uero fecit promissum, realis simonia perfecta existimabitur.

Ex parte uero adimpleta simonia realis erit, ubi aut uterque aliquid præstitit ex iis, quæ promissit, exempli gratia si Titius centum promissit Seio, si duo beneficia simplicia ei renouciaret, & ex illis centum quinquaginta præstitit, alter uero unum beneficium resignauit, in hoc casu ab utraque ex parte simonia erit adimpleta. Aut, ubi alter ex parte sua totam adimpleuit, alter uero ex parte. Si ergo quis conferat beneficium alicui hoc pacto, ut partem fructuum Titio præstet, & qui beneficium accepit promissionem in primo anno adimpleuit, esto adhuc non omnium annorum fructus præstiterit, sed unius anni, & idcirco ex parte simoniam adimpleuerit, simonia tamen realis erit, ut in simili sentit Nauarr. consil. 4. eod. titu. sicut etiam simonia realis committitur ex parte ab uno tantum impleta, ab altero uero tota, si quis hac conditione beneficium cuiuspiam conferat, ut ei per biennium, triennium uel inferuiat, statim enim atque inferuire hic cepit, & sic ex parte promissum præstitit, simonia realis commissa est, obsequia enim uel unius diei promissionis factæ partes sunt. Si itidem plures patroni plurium ecclesiarum inter se conueniant, ne alium præsentent ad eas ecclesias auentiam ipsis perspectu sit de aliqua ecclesia ex illis post primam præsentationem ipsorum ab eis factam statim atque alter eorum secundo loco præsentabitur ab ipsis, realis simonia commissa erit, esto ex parte præsentati ex toto adimpleta non sit, cum primum tantum ipse præsentauerit, non autem alios omnes, quibus mutuo promissit se præsentaturum, atque sic in simili consuluit Nauarr. in consil. 8. eod. de simon. & in consil. 13. eodem. Idem quoque est, si quis promittat præbitero se iuraturum, ut ei beneficium conferatur, in quo habet pensionem, modo intra biennium pensionem redimat, statim uero centum præbeat: nam si eius opera beneficium huic conferatur, beneficium autem adeptus centum statim præstet, realis simonia commissa dicitur, esto nondum pensio redempta sit, sed solum centum data, & sic ex parte ab hoc tantum adimpleta, ita respondit Ludonicus Palestrelus in libello inscripto Responsiones casuum conscientiarum in cas. 37. uersic. Tum quia realis simonia pag. 161. Vel ex parte igitur ab utroque simonia adimpleta sit, simonia realis committitur.

Atqui,

4 Atqui, ubi probatur realem simoniam esse, ubi ab utroque adimpleta est, aut ex toto, aut ex parte? Probat in extravag. cum detestabile de simon. nam canon ille loquitur de simonia reali, ut DD. communiter interpretantur, & stylus Romanæ Curie obseruatur, sicut alibi hoc sepe diximus, at ibi agit, ubi ab utroque est datum, & acceptum, punit enim eo in loco Romanus Pontifex, qui quomodolibet dando, uel recipiendo simoniam commiserunt, & sic ubi uterque quidpiam dedit, accepitque, ergo simonia realis est, ubi ab utroque est adimpleta. Confirmatur id etiam ratione; nam simoniam conuentionalem in specie nec mentalis dici potest. Non mentalis, quoniam conuentionem interuenisse tacito, aut expresse facimus. Non conuentionalem in specie, ex quo neuter in simplici conuentione fuerit, sed uterque aut ex toto, aut ex parte simoniam adimpleuit. Necessario igitur concludendum est, ubi ab utroque adimpleta est, simoniam realem esse, ualeat enim argumentum à partium enumeratione, ut habetur in Insti. de obli. quæ ex quasi contract. & ex quasi delict.

Quod itidem satis sit, ut ab utroque saltem ex parte fuerit adimpleta probatur eisdem rationibus: nam primo in cit. extravag. cum detestabile puniuntur, qui dando, & accipiendo simoniam commiserunt, & sic non distinguit aut totum, aut partem dederint eius, quod promiserint, ergo nec nos distinguemus, argumen. l. de pretio, ff. de publ. in rem ad. Postremo, quæcunque portio ab utroque detur à simplici simonia conuentionali in specie pro certo discedit, neuter enim in simplici conuentione remanet, ergo concludere necessario debemus uel ex parte ab utroque adimpleta sit, realem simoniam esse. Atqui de materia satis, ad formam transeamus.

De Forma Simoniae Reali. Cap. XI.

S V M M A.

- 1 Forma Simoniae Reali quam sit.
- 2 Debitum, quod re uera non adest, remittens quis episcopo hac addiecta conditione, ut Episcopus beneficium ipsi conferat, beneficio collato an simonia realem commiserit.
- 3 Chirographum, quo promissio centum aureorum continetur facta hac conditione alicui, si beneficium ei renunciet, et adens post renuntiationem ipsi factam an simoniam inducat.
- 4 Factus etiam simonia realis introducitur.

FORMA denique simoniae realis, ex quo ipsam opinionem communem sequuti speciem facimus, est executio conuentionalis simoniae ab utroque facta, ipsa enim executio facta est ab eo, qui spirituale promissit, quam ab eo, qui pretium, statim atque accessit,

ad conuentionalem simoniam realem ipsam redit, & ut ita dicam, in esse deducit, sic etenim mutuum, depositum, pignus, & comodatum, statim atque res tradita est, efficitur, & non antea conuentione tantum interueniente, ut habetur in Insti. Quib. mod. re contrah. oblig. Hinc sicut contractus illi re fieri dicuntur, quoniam, ut fiant, necessario rei traditio requiritur, ita & simonia hæc realis tantum dici debet, ubi ab utroque rei traditio quodammodo facta est. Si ergo Episcopus hac addiecta conditione cuiuspiam beneficium conferat, ut uel centum, uel partem fructuum sibi, alteriue tribuat, statim atque post collationem is, cui beneficium collatum est, summam, partemue illam fructuum præstitit, simonia realis commissa est, simonia est commissa, quandoquidem non pure collatio facta est, ut id quoque dixit Abba. in cap. 1. num. 14. not. 13. ut eccl. benefic. sine dimin. ibi enim ait simoniam committi, si pactum fiat de danda parte fructuum: Realis uero, quoniam ab utroque est adimpleta, atque sic consiluit Nauarr. consil. 4. de simon. lib. 1.

2 Verum, quid si Episcopus existimans se debere centum Titio, quæ tamen re uera non debet, cum eo conueniat, ut illa centum sibi ab eo remittantur, ipse uero ei beneficium conferat, an simonia commissa est ob hanc conuentionem, & realis, ex quo uterque pro sua parte ipsam adimpleuit? Quandoquidem Episcopus beneficium ei contulit, & alter debitum remisit?

Quoad primam questionem pro certo habendum est simoniam commissam esse: id quod hac una potissimum ratione probatur, quod re temporali spirituale alienare uoluerunt, id est uendere, atque emere, quo casu simonia committitur; nã simonia est uoluntas emendi, uendendique spirituale, uel spirituali annexum, ut dixit Glo. communiter recept. in Sum. 1. qu. 1. & nos in prima parte huius operis cap. 1. in princ. Neque repugnat effectum rem non habuisse, sat enim est in hoc uoluntas, ut in simili de præcibus sentit Caietan. in Sum. in uerb. Simonia uersicu. Quinto not. quod triplex, ibi, Quia nulla est hic simonia nisi metalis, atque sic respondit hac de re consultus Nauarr. consil. 5. de simon. lib. 5.

Quoad secundam, an realis simonia commissa sit, Videbatur dicendum commissam realem simoniam esse, quandoquidem uterque præstitit, quod promissit, & ab utroque est adimpleta, quo casu simonia realis est. Atqui contrariam opinionem ueriores censeo, scilicet simoniam realem non interuenisse. Id quod probatur primo, quoniam conuentione hæc de remissione debiti, quod non debetur, quod tamen deberi existimabatur, se habet sicut is, qui se inuito domino rem contractare putat, cum tamen dominus uelit, & sicut is, qui rem per derelicto habitam occupat animi eam furandi habens, ut qui existimet pro derelicto non esse, non enim diuersa ratio inter hos casus, & nostrum reddi potest: hic enim existimatur debitum esse, & ibi inuito domino rem haberi, cum omnes tamen fallantur: at in prædictis casibus

sibus de accipientibus rem alienam factum non committitur, quoniam re uera contra domini uoluntatem res non accipitur, ut habetur in l. g. fal. fus, & in l. qui alienam, & in l. inter omnes §. Per contrarium queritur, si de furt. ergo neque hic realis simonia dici potest, ex quo pretium re uera datum non est, cum nihil deberetur, esto deberi existimaretur. Postremo facit, quoniam percutiens, quis laicum, quem clericum esse credit, in excommunicationem non incidit, ut id pluribus probauit Federic. de Sen. in consil. 13. & communis opinio etiam est, quem sequitur etiam Mar. Socin. Sen. in cap. peruenit num. 238. uersu. Ultimo etiam queritur cum seq. de sent. excom. ergo nec realem simoniam hic commisit, qui existimauit se pretium soluere pro respectu, cum re uera illud non soluit. Accedit, quoniam, si contrarium diceremus hic, qui conatus est simoniam realem committere, & re uera ipsam non commisit, in excommunicationem incidere, immo uterque, ubi enim simonia realis in beneficio, ordinem ab aliquo committitur, in excommunicationem incidit, ut habetur, in extrauag. cum de restabile de simon. at in pœnas, que ipsi iure inferuntur, non fat est conatus, nisi sequatur effectus, quo in pœnas ipso iure illatas incidat, argu. cap. cum in cunctis, §. fin. de clest. in antiq. iunct. c. perpetuo eod. lib. 6. & ut non ibi Gemin. & Ancharan. ac reliqui, & ego abunde in Tract. de cels. Tab. 1. cap. 9. §. 13. Hinc conatus clericum percussere in excommunicationem non incidit, si enim non percussit, ut sentit Gloss. in cap. cum in audientia, & in c. si uero 2. de sent. excom. ergo, ne communem hanc regulam offendamus, concludendum est realem simoniam commissam non esse. Ab hac igitur sententia non discedemus, quã & amplexatus est Nauar. aliis etiam rationibus in consil. 5. de simon. lib. 5. non enim contraria ratio repugnat, ut ex dictis patet, simonia ergo conuenientialis tantum erit. Et de questione hac satis.

3 At quid, si resignet quis beneficiũ hoc pacto, ut centum sibi tribuat, an simonia realis erit, si post resignationem det ei chirographum, quo promissa ea centum continetur? Plane sentio neque hic simoniam realem committi: nam tradere chirographum nõ est tradere rem promissam, sed promissæ rei probationem. Postremo non interuenit pactio de dando chirographo, sed de dâ centum, ergo cum ex hac parte simonia adimpleta non sit, neque ex toto, neque ex parte, asserendum est realem simoniam commissam nõ esse, atque sic sentit Nauar. consil. 33. num. 3. de simon. eod. lib. & in Man. cap. 23. nu. 106. uersu. Non tamen arbitror.

Excipitur tamen, ubi chirographus restituere

tor, quo debitum ipsi, cui beneficiũ resignatũ est, a resignato probabatur tunc enim idem est, ac si remisisset debitum per traditionem chirographi, quo casu realis simonia committitur, argum. conueniens de t. lib. lib. 6. accepisse enim dicitur, qui obligatione liberatus est, ut dicitur, in l. qui decem si. de calumniat.

Item excipitur, ubi conuentum esset, ut pro resignatione chirographum promissionem eã continens traderetur, statim enim atque post resignationem chirographum traditum est, realis simonia est commissam, esto nõquam illa centum daretur, quandoquidem de traditione chirographi conuentum fuerat, atque sic dixit Nauar. in consil. 5. num. 5. uersu. Sed ad dicendum eod. de simon.

4 Si quid etiam fieri pro spiritualibus habendis promittatur, realis simonia erit, ubi promissa executioni mandata erunt. Qui ergo beneficiũ resignat hoc inuito prius pacto cũ patrono, ut ad illud quendam presentet, statim post resignationem, ac post presentationem factam, realis simonia commissam est: nam ab utroque executioni est mandata. Idem si resignet beneficiũ cuiuspiam hoc adiecto pacto, ut post decem annos illud idem resignet suo nepotini, et si statim simonia conuenientialis tantum est. elapso tamen decennio, & renunciatione facta nepoti, realis simonia efficitur, ut sentit Nauar. consil. 32. de simon. li. 5. Idẽ, si quis cum aliquo conueniat, ut beneficiũ sibi impetret, & e contrario ipse promittat pensionem, realis simonia commissam dicitur, ut consiluit Nauar. consil. 7. eod. Sicut etiam si duo beneficia permutantes conueniant inter se, ut si si per aliquo eorum beneficiorum apparuerit pensio ab eo præstetur, qui beneficiũ illud resignauit post permutationem factam a parente simonia, & soluta, realis simonia commissam erit, ut dixit Nauar. in consil. 5. eod. Ad summam, ne singula persequar, simonia realis erit, ubi pro spirituali facta promittuntur, & executioni mandata erunt, aut ex toto, aut ex parte, & spiritualia itidem tradita. Facto igitur aliquo proposito, conuenientieque aliqua de re spũali accurate utriusque promissionem contemplantur an ex toto, parteue adimpleta sit, hoc enim diligenter inspecto, pfacile diiudicabitur, an simonia realis nec ne sit, an conuenientialis. Et de forma simonię huius hactenus. Eset hic agendum de accidentibus, quæ a propositis causis emanant, sed quoniam, q̄ & huc pertinebant, generatim ea posuimus, proprium enim in hoc simonia hæc nihil habet, ob eam rem nihil est, quod præterea huc addamus. Et de simonia Reali itidem hactenus.

Errata, quæ uerborum sententiam non tollunt, præmissa sunt, quæ uerò dubiam eam redderent, sic corrigenda.

Pro Committi	dic committere	pa. 14. col. 2. nu. 5. uers. 11.
Pro si infans	dic si infans	pag. 115. col. 2. num. 2.
Pro linea	dic Lintea	pag. 142. col. 2. num. 2.
Pro infenium	dic Infenso	pag. 159. col. 2. §. 2. in fin.
Pro malis	dic mali	pag. 175. col. 2. num. 1.
Pro quototus	dic quotus.	pag. 191. col. 1. nu. 2.
Pro Nam taillo	dic Nam canon ille	pag. 195. col. 1. uers. 1.
Pro forma	dic firma	pag. 224. col. 2. uers. 20.
Pro concessionem	dic concuisionem	pag. 233. col. 2. num. 5.
Pro nec ipse inficior	dic quod nec ipse inficior	pag. 222. col. 1. uers. 3.
Pro & in e. suam	dic in e. suam	pag. 233. col. 2. nu. 5.
Pro agendum est	dic concludendum est	pag. 237. col. 2. uers. 7.
Pro incipitur	dic incipit	pag. 250. col. 1. num. 2.
Pro C. quam graue	dic C. quam graue	pag. ead.
Pro iuraturum	dic curaturum	pag. 268. col. 2. prope finem.